

Tad Williams

Kamen oproštaja

ALGORITAM

Tad Williams - KAMEN OPROŠTAJA

Knjiga druga sage Sjećanje, Tuga i Trna

... Ova knjiga posvećena je mojoj majci, Barbari Jean Evans, koja me naučila dubokoj privrženosti Žabljem dvoru, Stojutarskoj šumi, Shireu, Okrugu i mnogim drugim skrivenim mjestima i zemljama izvan područja koja poznamo. Također je u meni stvorila životnu želju za vlastitim otkrićima i potrebi da ih podijelim s drugima. Ovu knjigu želio bih podijeliti s njom.

Autorova napomena

...Od stvari što ih rastočiše mijene U mučnom plesu gdje nas prošlost vija, Dok Kronos tužne napjeve izvija, Riječi su samo to što ima cijene. A gdje su sada ratujući kralji Rugači svijeta? - I u Križa znaku Vladari koji ratove potiču? Prazne su riječi njihova slava. Dok s mukom teškom izgovara svaku Mucav školarac ponavljajuć' priču: Mrtvi su sada pradauni nam kralji. I zemlja sama tek bi mogla biti Plamna riječ, što se naglo može čuti, Gdje zvoni od nje prostor jekoviti, Kad beskonačni san časkom pomuti.

— WILLIAM BUTLER YEATS

(iz Pjesme sretnog pastira, prijevod Božica Jelušić)

Dužan sam zahvalnost Evi Cumming, Nancy Deming-Williams, Paulu Hudspethu, Peteru Stampfelu i Dougu Werneru, koji su svi imali udjela u oplemenjivanju ove knjige. Njihove oštroumne primjedbe i prijedlozi pustili su korijenje - u nekim prilikama razvivši se u iznenađujuće cvjetove. Također, kao i obično, posebna hvala mojim hrabrim urednicama, Betsy Wollheim i Sheili Gilbert, koje su naporno radile kroz oluju i kroz sušu.

(Usput, svi spomenuti upravo su ona vrsta ljudi koje želim uza se ako me ikad iz zasjede napadnu Norni. To bi neki mogli tumačiti kao ponešto sumnjivu počast, ali ona je moja i imam je pravo udijeliti kome želim.)

NAPOMENA: Popis likova, rječnik izraza i upute za izgovor nalaze se na kraju ove knjige.

Kratak sadržaj Prijestolja od zmajokosti

Eonima je Visotvrđa pripadala besmrtnim Sithama, ali oni su utekli iz velebnog dvorca prije napada Ljudskog roda. Ljudi su dugo vladali tom najvećom od tvrđava i ostatkom Osten Arda. Svijetli Ivan, Veliki kralj svih naroda ljudi, njezin je najnoviji gospodar; nakon rano doživljenog trijumfa i slave, desetljećima je stolovao u miru u svom naslonjaču od kostura, Prijestolju od zmajokosti.

Simon, nespretni četrnaestogodišnjak, jedan je od peraća posuda u Visotvrđi. Njegovi roditelji su mrtvi, njegova jedina prava obitelj su sluškinje i njihova stroga nadzornica, Rahela Zmajevna. Kad Simon uzmogne pobjeći od svog posla u kuhinji, iskrada se u prenatrane odaje doktora Morgenesa, dvorskog ekscentričnog učenjaka. Kad starac pozove Simona da bude njegov šegrt, mladić je presretan - sve dok ne otkrije da Morgenes više voli podučavati čitanje i pisanje nego čaroliju.

Ubrzo prastari kralj Ivan umire, te se Elija, stariji od dvojice njegovih sinova, priprema da zauzme prijestolje. Jošua, Elijin mrzovoljni brat, prozvan Jednoruki zbog rane koja ga je nagrdila, oštro se prepire s budućim kraljem oko Pryratesa, ozloglašenog svećenika koji je jedan od Elijinih najbližih savjetnika. Bratska razmirica prijeteći je oblak nad dvorcem i zemljom.

Elijina vladavina počinje dobro, ali dolazi suša, dok kuga pogađa nekoliko naroda Osten Arda. Uskoro cestama odmetnici krstare, a iz osamljenih sela ljudi počinju nestajati. Red stvari se ruši, a kraljevi podanici gube vjeru u njegovu vlast. No čini se da ništa ne uzrujava vladara ni njegove prijatelje. Dok se žamor nezadovoljstva širi cijelim kraljevstvom, Elijin brat Jošua nestaje - kako bi zametnuo ustanak, vele neki.

Elijino bezakonje mnoge uznemiruje, među njima vojvodu Isgrimnu-ra od Rimmersgarda i grofa Eolaira, izaslanika iz zapadne zemlje Hernvstir. Čak i kći kralja Eliasa, Miriamele, osjeća nelagodu, posebice u vezi s crvenim svećenikom Prvratesom, vjernim savjetnikom njezina oca.

U međuvremenu Simon zapada u neprilike kao Morgenesov pomoćnik. Njih dvojica postaju veliki prijatelji unatoč Simonovoj sanjarskoj prirodi i doktorovu odbijanju da ga pouči ičemu što nalikuje na magiju.

Za jednog od svojih tumanjanja tajnovitim prolazima labirinta Visotvrđe, Simon otkriva tajni prolaz i ondje ga umalo uhvati Prvrates. Izmaknuvši svećeniku, on ulazi u skrivenu podzemnu odaju i pronalazi Jošuu, kojeg drže u zatočeništvu kako bi ga iskoristili za nekakav strašan obred koji planira Prvrates. Simon odlazi po doktora Morgenesa i njih dvojica oslobađaju Jošuu i odvođe ga u doktorove odaje, gdje Jošuu šalju na slobodu kroz tunel koji vodi ispod drevnog dvorca. I dok Morgenes tajanstvenim prijateljima

šalje ptice pismonoše s vijestima o onom što se dogodilo, Prvrates i kraljeva garda dolaze uhititi doktora i Simona. Morgenes pogiba u borbi s Prvratesom, ali njegova žrtva omogućava Si-monu da pobjegne u tunel.

Polumahnit, Simon se probija crnim hodnicima pod dvorcem, koji su puni ruševina stare palače Sitha. Izlazi na površinu na grobištu s vanjske strane gradskih bedema, a onda ga privuče svjetlo krijesa. Onda postaje svjedok čudnovata prizora: Prvrates i kralj Elija sudjeluju u obredu s bljedolikim bićima u crnim haljama. Blijedi stvorovi daju Eliji neobičan sivi mač uznemirujuće moći, zvan Tuga. Simon bježi.

Život u divljini na rubu velebne šume Aldheorte je bijedan i tjednima kasnije Simon je gotovo mrtav od gladi i iscrpljenosti, ali je još daleko od svog cilja, Jošuiine sjeverne tvrđave Naglimund. Približivši se nekoj šumskoj kolibi u namjeri da prosi, pronalazi neobično biće uhvaćeno u stupicu - jednog od Sitha, rase koja se smatrala mitskom ili barem davno iščezlom. Šumar se vraća, ali prije nego što uspije ubiti nemoćnog Sithu, Simon šumara obara udarcem. Sitha, jednom oslobođen, zastaje tek toliko da odapne bijelu strijelu na Simona, a potom nestaje. Novi glas kazuje Simonu da uzme bijelu strijelu, da je ona Sithin dar.

Patuljasti pridošlica je trol zvan Binabik, koji jaše na golemoj svojoj vučici. On kazuje Simonu da je bio samo u prolazu, ali da će sada otpratiti dječaka u Naglimund. Simon i Binabik doživljavaju mnoge pustolovine i čudnovate zgode na putu u Naglimund: shvaćaju da im prijeti nešto više od kralja i njegova savjetnika lišenih svojeg zarobljenika. Na kraju, kad ih stanu proganjati nezemaljski bijeli psi koji nose žig Olujnog vrha, zloglasne planine na dalekom sjeveru, primorani su potražiti zaklon Gelojine šumske kuće, povevši sa sobom nekoliko putnika koje su spasili od pasa. Geloj, ježčava šumska žena na glasu kao vještica, nakon razgovora s njima suglasna je da su se drevni Norni, opaki rođaci Sitha, nekako upleli u sudbinu kraljevstva Svijetlog Ivana.

Progonitelji ljudske i ine prirode prijete im na putu za Naglimund. Nakon što je Binabik nastrijeljen, Simon i jedna od spašenih putnica, mlada sluškinja, moraju se nastaviti probijati kroz šumu. Napada ih kos-mati div, a spašava tek pojavljivanje Jošuiine lovčke družine.

Princ ih dovodi u Naglimund, gdje se Binabik oporavlja od rana i gdje se potvrđuje da je Simon upao u stravičan vrtlog događaja. Elija uskoro dolazi zauzeti Jošuin dvorac. Simonova suputnica, mlada sluškinja, zapravo je princeza Miriamele koja putuje prerušena, bježeći pred svojim ocem, jer se boji da je poludio pod Prvratesovim utjecajem. Sa svih se strana sjatio preplašen narod u Naglimund i k Jošui, njihovoj posljednjoj zaštiti od poludjelog kralja.

Dok princ i ostali raspravljaju o skorašnjoj bitki, čudnovat stari Ri-meržanin zvan Jarnauga pojavljuje se u dvorani za vijećanje. On je pripadnik Saveza pergamene, kruga učenjaka i upućenih čiji su članovi bili Morgenes i Binabikov učitelj, a on donosi još mračnih vijesti. Njihov neprijatelj, kaže on, nije samo Elija: kralj prima pomoć od Inelukija, Kralja Oluje, koji je nekoć bio princ Sitha - ali koji je mrtav već pet stoljeća i čiji bestjelesni duh sada vlada Nornima s planine Olujni vrh, blijedim rođacima protjeranih Sitha. Strahotna čarolija sivog mača Tuge prouzrokovala je Inelukijevu smrt - i ljudski napad na Sithe. Savez pergamene vjeruje da su Tugu darovali Eliji kao prvi korak u nekom nedokučivom osvetničkom planu, koji će zemlju dovesti pod jaram neumrlog Kralja Oluje. Jedinu nadu pronalaze u proročanskoj pjesmi koja navodi na pomisao da bi 'tri mača' mogla preokrenuti Inelukijevu mračnu čaroliju. Jedan od mačeva, Tuga Kralja Oluje, već je u rukama njihova neprijatelja, kralja Elije. Drugi je rimmergardska oštrica Minneyar, koja se također nekoć nalazila u Visotvrđi, ali za koju se više ne zna gdje je. Treći je Trn, crni mač najslavnijeg viteza kralja Ivana, sir Camarisa. Jarnauga i ostali smatraju da su mu ušli u trag negdje na zaleđenom sjeveru. Gajeći slabu nadu, Jošua šalje Binabika, Simona i nekoliko vojnika u potragu za Trnom, u času kad se Naglimund priprema na opsadno stanje.

I drugi su pod utjecajem rastuće krize. Princeza Miriamele, frustrirana pokušajima svog strica Jošue da je zaštiti, prerušena bježi iz Naglimunda, u društvu tajanstvenog redovnika Cadracha. Nada se da će se uspjati probiti do južnog Nabbana i zamoliti svoje rođake da pomognu Jošui. Stari vojvoda Isgrimnur, na Jošuin nagovor, zakrabulji svoje prepoznatljivo lice i krene za njom daje spasi. Tiamak, wranjanski učenjak koji živi u močvari, prima čudnu poruku od svog starog mentora Morgenesa koja kazuje o teškim vremenima koja dolaze i daje naslutiti da će Tiamak u njima imati svoju ulogu. Maegwin, kći kralja Hernvstira, bespomoćno gleda kako joj, zbog izdajstva Velikog kralja Elije, vlastita obitelj i zemlja ulaze u vrtlog rata.

Simon, Binabik i njihovi suputnici upadaju u zasjedu Ingena Jeggera, lovca Olujnog vrha, i njegovih slugu. Spašava ih tek ponovna pojava Sit-heJirikija, kojeg je Simon izbavio iz šumareve zamke. Kad sazna za njihovu potragu za Trnom, Jiriki odlazi otpratiti ih do planine Urmsheim, do legendarnog prebivališta jednog od velikih zmajeva.

U času kad Simon i ostali stižu na planinu, kralj Elija dovodi svoju vojsku pred Jošuin dvorac u Naglimundu, i premda su prvi napadi odbijeni, branitelji trpe velike gubitke. Čini se da se Elijina sila povlači i odustaje od opsade, ali prije nego što stanovnici tvrđave počnu slaviti, čudna oluja pojavljuje se na sjevernom obzoru, obrušivši se na Nagli-mund. Oluja je oblak pod kojim putuje Inelukijeva strašna vojska Nor-na i divova, pa kadčudovišta iz odreda Crvene ruke, glavni sluge Kralja Oluje, razbiju vrata Naglimunda, počinje strašan pokolj. Jošua i nekolicina ostalih uspijevaju pobjeći iz ruševina dvorca. Prije nego što za-makne u veliku šumu, princ Jošua proklinje Eliju zbog njegove nepromišljene pogodbe s Kraljem Oluje i zaklinje se da će povratiti krunu njihova oca.

Simon i njegovi suputnici uspinju se na Urmsheim, prošavši kroz velike opasnosti kako bi otkrili Udunovo drvo, divovski zaleđeni vodopad. Ondje pronalaze Trn u pećini nalik na grobnicu. Prije nego što mogu uzeti mač i pobjeći, Ingen Jegger pojavljuje se još jedanput i napada ih sa svojom četom vojnika. Bitka budi Igjarjuka, bijelog zmaja, koji je godinama drijemao ispod leda. Mnogi na obje strane padaju mrtvi. Jedino Simon ostaje na nogama, našavši se u zamci na rubu provalije; dok se ledeni crv nadnosi nad njim, on podigne Trn i zamahne njime. Zapljuskuje ga zmajeva kiptuća krv dok on gubi svijest.

Simon se budi u pećini na trolskoj planini Yiqanuc. Njeguju ga Jiriki i erkvnlanski vojnik Haestan. Uspjeli su donijeti Trn s Urmsheima, ali Binabika, zajedno s Rimeržaninom Sludigom, osuđene na smrt drže u zarobljeništvu Binabikovi trolovi. Sam je

Simon zaradio ožiljke od zmajevе krvi, a širok pramen njegove kose je pobijelio. Jiriki ga naziva 'Snježnoprameni' i kazuje Simonu daje, bilo to dobro ili zlo, nepovratno označen.

Predgovor

Vjetar je pilio prazne bedeme, zavijajući poput tisuću prokletih duša koje kricima ištu milost. Brat Hengfisk, usprkos okrutnoj hladnoći koja je srkala zrak iz njegovih nekoć jakih pluća te mu sušila i gulila kožu s lica i ruku, na neki je mračan način pronalazio užitak u tom zvuku.

Da, tako će svi oni zvučati, sve grešno mnoštvo koje se narugalo poruci Majke Crkve - uključujući, na nesreću, i njegovu ne tako smjernu ho-derundsku braću. Kako će vrištati pred Božjim pravednim gnjevom, molći za milost, kad bude previše, previše kasno... Koljenom je divlje zahvatio kamen koji je ležao prevaljen sa zida, i poletio naprijed u snijeg s krikom i slomljenom usnicom. Redovnik je trenutak sjedio cvileći, ali bolan ugriz suza koje su mu se smrzavale na obrazu primorao ga je da se opet osovi na noge. Ponovno je stao šepati naprijed.

Glavna cesta koja se uspinjala kroz naglimundsko gradište prema dvorcu bila je puna nagomilanog snijega. Kuće i trgovine na obje strane gotovo su iščezle pod debelim gunjem smrtonosne bjeline, ali čak su i nepokrivene zgrade bile napuštene kao ostaci davno uginulih životinja. Na cesti nije bilo ničeg osim Hengfiska i snijega.

Dok je vjetar mijenjao smjer, zvižduci izlijebljenih bedema na vrhu brijega dobiše na visini. Redovnik zaškilji svojim buljavim očima prema zidinama, a potom spusti glavu. Klipsao je toga sivog poslijepodneva, a škripa njegovih koraka poput gotovo nujnog bubnjanja pratila je pis-kutanje vjetra.

Nije ni čudo što su građani pobjegli u tvrđavu, pomisli on drhtureći. Svuda oko njega zijala su crna iskrivljena usta krovova i zidova srušenih težinom snijega. Ali unutar dvorca, pod zaštitom kamena i velikih greda, trebali bi biti na sigurnom. Vatre će plamsati, a crvena, vesela lica -lica grešnika, podsjeti se prezrivo: prokleta, nerazborita lica grešnika -okupit će se oko njega i čuditi se kako je prešao cijeli taj put kroz čudljivu oluju.

Juven je mjesec, zar ne? Zar je njegovo pamćenje toliko propalo da se nije mogao sjetiti mjeseca?

Ali naravno da jest. Prije dva uštapa bilo je proljeće - malčice hladno, možda, ali to nije značilo ništa jednom Rimeržaninu poput Hengfiska, odraslom na studeni sjevera. Ne, to je mušica prirode, naravno, što je tako smrtno hladno, što se hvata led i pada snijeg, u juvenu - prvom mjesecu ljeta.

Nije li brat Langrian odbio napustiti samostan, i to nakon svega što je Hengfisk poduzeo da mu vrati zdravlje? "Ovo je više od lošeg vremena, brate", rekao je Langrian. "Ovo je netko prokleo cijeli Božji svijet. Dan Odvagnu stigao je za naših života."

Ah, to je možda vrijedilo za Langriana. Ako je htio ostati u spaljenom kršu samostana Svetog Hoderunda, jedući bobice i divlje voće iz šume - a koliko je ondje uopće moglo biti voća, po tako neobičnoj hladnoći? - mogao je činiti kako je htio. Brat Hengfisk nije bio budala. Nag-limund je bio mjesto u koje je valjalo poći. Stari biskup Anodis srdačno će dočekati Hengfiska. Biskup će se diviti redovnikovu pametnom oku zbog onoga što je vidio, pričama koje će Hengfisk ispriповjediti o onome što se dogodilo u samostanu, o neobičnom vremenu. Naglimundani će ga prihvatiti, nahraniti, postavljati mu pitanja, dopustiti mu da sjedne uz njihovu toplu vatru... Ali oni znaju za hladnoću, zar ne? Hengfisk utučeno pomisli dok je omatao svoju od leda krutu halju čvršće oko sebe. Sada je bio u samoj sjeni bedema. Bijeli svijet koji je gledao tolike dane i tjedne kao da je napokon stigao na kraju poput klisure koja je nestajala u kamenom niš-tavilu. To jest, sigurno znaju za snijeg i ostalo. Zato su svi i ostavili grad i preselili se u tvrđavu. Ovo proketo, demonsko vrijeme otjeralo je stražare s bedema, zar ne? Zar ne!?

Zastao je i s mahnitim zanimanjem proučio hrpu snijegom ogrnutog krša gdje su nekoć stajala naglimundska velika vrata. Golemi stupovi i masivno kamenje bijahu ispod nanosa sprženi do crnila. Rupa u ulek-nutom bedemu bila je dovoljno velika da smjesti dvadeset Hengfiska bok uz bok, rame uz koštunjavu, drhtavo rame.

Gle samo kako su dopustili da zdanje propadne. O, vrištati će oni kad dođu pred sud, vrištati i vrištati bez prilike za iskupljenjem. Sve je prepušteno sebi - vrata, grad, vrijeme.

Nekoga se mora kazniti za takav nemar. Nedvojbeno biskup Anodis ima pune ruke posla pokušavajući zadržati to jogunasto stado u stroju. Hengfisk će drage volje pomoći tom plemenitom starcu obnašati službu pred takvim zabušantima. Ali prije svega, dobro bi došla vatra i malo tople hrane. Onda, malo samostanske discipline. Stvari će se uskoro dovesti u red...

Hengfisk oprezno zakorači između napuklih stupova i bjelinom prekrivenog kamenja.

Stvar je bila u tome, polako spozna redovnik, što je na neki način bilo prilično... lijepo. S ove strane vrata sve je bilo pokriveno nježnom ornamentikom leda, poput čipkastih velova paučine. Sunce na zalazu ukrašavalo je zaleđene kule, ledom obložene bedeme i dvorišta rječica-ma bljede vatre.

Krik vjetra bio je nešto tiši unutar bedema. Hengfisk je dugo stajao na mjestu, smeten nečekanom tišinom. Dok je slabo sunce klizilo iza zidina, led je tamnio. Tamnopurpurne sjene nabujale su u kutovima dvorišta, poprečno se protežući preko urušenih kula.

Vjetar se stišao do mačjeg siktaja, a buljooki redovnik pognuo je glavu u nijemoj spoznaji.

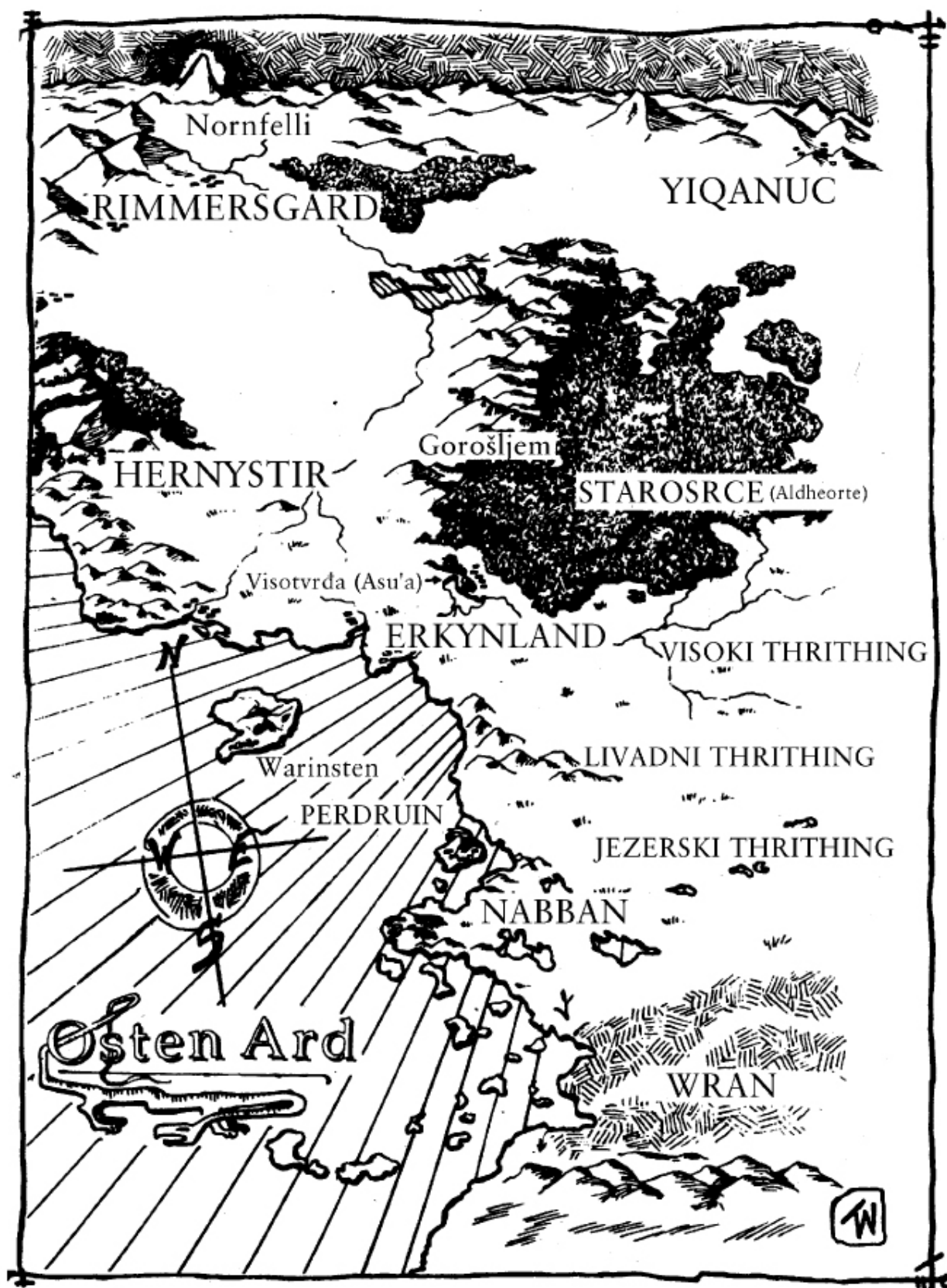
Napušten. Naglimund je bio prazan, bez iti jedne duše zaostale da pozdravi snijegom smućenog lualicu. Hodao je miljama kroz olujnu bijelu pustinju da stigne do mjesta koje je bilo mrtvo i nijemo poput kamena.

Ali, zapita se odjednom, ako je tako... onda što su ona modra svjetla što trepere na prozorima kula?

A tko su bile one spodobе koje su mu prilazile preko krša dvorišta, krećući se po zaleđenom kamenju dražesno poput vjetrom nošenog maska češljike?

Srce mu brže zakuca. Isprva, kad je ugledao njihova lijepa, hladna lica i svijetlu kosu, Hengfck pomisli da su to anđeli. Ali, kad je opazio okrutno svjetlo u njihovim crnim očima, i njihove osmijehe, okrenuo se, zateturio, te pokušao pobjeći. Norni su ga uhvatili bez po muke, a onda ga ponijeli između sebe natrag u dubine napuštenog dvorca, pod zasjenjene, ledom ogrnute kule i neprekidno treperava svjetla. A kad su mu naglimundski novi gospodari počeli šaptati svojim tajanstvenim, zvonkim glasovima, njegovi krici su na neko vrijeme nadglasali čak i zavijanje vjetra.

DIO PRVI
OKO OLUJE

Glazba visina

Cak i u pećini, gdje je pucketava vatra slala sive prste dima kroz rupu u kamenom svodu, a crveno svjetlo plesalo po zidnim rezbarijama isprepletenih zmija i kljovastih, okatih zvijeri, studen je glodala Simonove kosti. Dok je uplovljavao u groznčavi san i isplovljavao iz njega, kroz zastrto danje svjetlo i studenu noć, osjećao se kao da je sivi led rastao u njemu, kočeći mu udove i ispunjavajući ga mrazom. Pitao se hoće li mu ikad više biti toplo.

Bježeći iz hladnoće yqanučke pećine i svog bolesnog tijela, lutao je Cestom Snova, propadajući nemoćno iz jedne halucinacije u drugu. Mnogo puta je pomislio da se vratio u Visotvrdu, u svoj dvorski dom kakav je nekad bio, ali više nikad neće biti: mjesto suncem ogrijanih travnjaka, zasjenjenih pukotina i skrovišta - najveća od svih kuća, puna vreve, boje i glazbe. Ponovno je šetao Vrtom živice, a vjetar koji je pjevao pred pećinom u kojoj je spavao, pjevao je i u njegovim snovima, pušći blago kroz lišće i tresući nježnu živicu.

U jednom čudnom snu činilo se da je otputovao natrag u odaje doktora Morgenesa. Doktorova radna soba sada se nalazila na vrhu visokog tornja, s oblacima koji su plovili pokraj visoko zasvođenih prozora. Starac se uzrujano naginjao nad velikom, otvorenom knjigom. Bilo je nečeg zastrašujućeg u doktorovoj usredotočenosti i tišini. Kao da Simon uopće nije postojao za Morgenesa: umjesto toga, starac je napeto zurio u grubi crtež triju mačeva koji se protezao po rastvorenim stranicama.

Simon se primakne prozorskoj dasci. Vjetar je uzdisao, iako nije mogao osjetiti ni daška. Pogledao je u dvorište ispod sebe. Zureći odozdo u njega, širokim, ozbiljnim očima stajalo je dijete, mala, tamnokosa djevojčica. Podigla je ruku u zrak, kao na pozdrav, a onda naglo nestala.

Toranj i Morgenesova zatrpna odaja počeli su se povlačiti pod Si-monovim stopalima kao more za oseke. Posljednje što je nestalo bio je starac. Još dok je polako blijedio, poput sjene na sve jačem svjetlu, Morgenes svejedno nije podizao oči k Simonu; umjesto toga, njegove čvornate ruke žustro su slijedile stranice njegove knjige, kao da neumorno traže odgovore. Simon ga je zazvao, ali sav je svijet postao siv i hladan, pun vrtložastih magli i dronjaka drugih snova...

Probudio se, kao što je činio mnogo puta od Urmsheima, i zatekao pećinu zatamnjenju od noći. Ugledao je Haestana i Jirikija kako leže pokraj runama ispisano kamenog zida. Erkvnlardanin je spavao sklop-čan u svom plastu, brade na prsnoj kosti. Sitha je zurio u neki sadržaj dlana svoje dugoprste ruke. Jiriki je izgledao duboko zaokupljen. Njegove su se oči blago ljeskale, kao da je ono što je držao odražavalo posljednje ugarke vatre. Simon pokuša nešto reći - bio je gladan topline i glasova - ali san ga je ponovno povlačio za skute.

Vjetar je tako glasan...

Stenjao je planinskim prolazima, kao što je stenjao oko vršaka tornjeva Visotvde... kao stoje stenjao nad bedemima Naglimunda.

Tako tužan... vjetar je tužan...

Ubrzo je opet usnuo. U pećini se nije čulo ništa osim slabašnog disanja i samotne glazbe visina.

Bila je to samo rupa, ali kao zatvor dovoljna. Propadala je dvadeset lakata u kameno srce Mintahoqa, široka poput dvačovjeka ili četiri trola polegnuta nogama uz glavu. Strane joj bijahu ugrađane poput mramora najboljeg kipara, te bi čak i pauku bilo teško pronaći oslonac. Dno je bilo mračno, hladno i vlažno kao i svaka tamnica.

Iako je mjesec krstario ponad snježnih šiljaka Mintahqovih susjeda, samo je nježan prah mjesecine dopirao do dna jame, gdje je doticao, ali ne i osvjetljavao, dva nepomična lika. Dugo nakon izlaska mjeseca i dalje je bilo tako: blijedi Mjesečev disk - Sedda, kako su ga zvali trolo-vi - jedina stvar koja se kretala u cijelorn noćnom svijetu, prelazila je polako preko crnog nebeskog polja.

Sada se nešto uskomešalo na otvoru jame. Sitna prilika nagnula se preko ruba, škiljeći dolje u guste sjene.

"Binabik..." čučajući lik napokon zovne grlenim jezikom trolskog naroda. "Binabik, čuješ li me?"

Ako se jedna od sjena na dnu pomaknula, nije pritom proizvela zvuk. Napokon prilika na vrhu kamenog bunara ponovno prozbori.

"Devet puta devet dana, Binabik, tvoje je koplje stajalo pred mojom pećinom, i ja sam te čekala."

Riječi bijahu izgovorene obrednim pjevom, ali glas se nesigurno kolebao, zastavši na trenutak prije nego što je nastavio. Čekala sam i zazivala tvoje ime na Mjestu jeke. Ništa mi se nije vratilo osim vlastitoga glasa. Zašto nisi došao i ponovno uzeo svoje koplje?"

Još nije bilo odgovora.

"Binabik? Zašto ne odgovaraš? Duguješ mi barem to, zar ne?"

Krupniji od dva stvora na dnu jame se pomakne. Svijetlomodre oči uhvate tanku traku mjesечеva sjaja.

"Kakvo je to trolsko blebetanje? Dovoljno je zlo što ste u rupu baciličovjeka koji vam nikad nije audio. Morate li mu dolaziti urlati svoje besmislice dok pokušava spavati?"

Čučajući lik se ukoči na trenutak poput preplašene srne zapljusnute sjajem baklje, a potom iščezne u noć.

"Dobro." Rimeržanin Sludig ponovno se zamota u svoj vlažni plašt. "Ne znam što ti je onaj trol govorio, Binabik, ali nemam visoko mišljenje o tvom narodu kad ti se dolaze tako rugati - meni također, iako me ne iznenađuje što mrze moju vrstu."

Trol pokraj njega ne izusti ni riječi, samo se upilji u Rimeržanina tamnim, zabrinutim očima. Nakon nekog vremena Sludig se, ponovno drhteći, prevrne na bok te pokuša zaspati.

"Ali, Jiriki, ne možeš otići!" Simon je sjedio na rubu svoje slamarice, umotan u gunj da se obrani od hladnoće koja mu se uvlačila pod kožu. Zaškrupao je zubima pred valom vrtoglavice; nije sečesto uspravljao u pet dana otkad se probudio.

"Moram", reče Sitha, očiju oborenih kao da nije mogao susresti Si-monovpreklinjući pogled. "Već sam poslao Sijandija i Ki'ushapa naprijed, ali sada zahtijevaju moju prisutnost. Neću otići još dan ili dva, Seo-mane, ali to je najdulje koliko mogu odgađati svoju dužnost."

"Moraš mi pomoći osloboditi Binabika!" Simon podigne noge s hladnog kamenog poda natrag na postelju. "Rekao si da ti trolovi vjeruju. Natjeraj ih da puste Binabika na slobodu. Onda ćemo otići svi zajedno."

Jiriki ispusti tanak zvižduk zraka kroz usne. "Nije to tako jednostavno, mladi Seomane", reče gotovo nestrpljivo. "Nemam ni pravo ni moć da natjeram Oanuce da išta učine. Također, imam druge odgovornosti i dužnosti koje ne možeš razumjeti. Ostao sam tako dugo samo zato što sam te opet htio vidjeti na nogama. Moj ujak Khendreja'aro odavno se vratio u Jao e-Tinukai'i, a moje dužnosti prema mojoj kući i rodu primoravaju me da ga slijedim."

"Primoravaju? Ali ti si princ!"

Sitha strese glavom. "Ta riječ ne znači isto na našem jeziku kao na vašem, Seomane. Ja sam iz vladajuće kuće, ali nikome ne naređujem niti ikime vladam. A nitko ne vlada ni mnome, na sreću - osim u izvjesnim stvarima i izvjesnim prilikama. Moji su roditelji objavili daje to jedna od takvih prilika." Simon pomisli da može gotovo naslutiti tračak ljutnje u Jirikijevu glasu. "No ništa se ne boj. Ti i Haestan niste zarobljenici. Qanuci vas poštuju. Pustit će vas da odete kad poželite."

"Ali neću otići bez Binabika." Simon stisne svoj plašt šakama. "Ni bez Sludiga."

Sitna tamna prilika pojavi se na ulazu i pristojno zakašlja. Jiriki pogleda preko ramena, zatim kimne glavom. Stara Qanučanka stupi naprijed i položi lonac iz kojeg se pušilo pred Jirikijeve noge, potom brzo izvuce tri zdjele iz svog plašta od ovčje kože širokog poput šatora, slažući ih u polukrug. Iako su njezini majušni prsti vješto radili, a njezino izbrazdano lice okruglih obraza bilo bezizražajno, Simon opazi plamsaj straha u njezinim očima dok su se nakratko podigle da susretnu njegove. Kad je završila, hitro se natraške povukla iz pećine, nastavši iza sukna na ulazu nečujno kao što se pojavila.

Čega se boji? zapita se Simon. Jirikija? Ali Binabikje rekao da su se Qanuci i Sithe uvijek slagali - manje ili više.

Odjednom se sjeti sebe: dvaput viši od trola, crvenokos, lica dlakava od prve muške brade - a usto i mršav poput šibe, no budući da je bio umotan u gunjeve, stara Qanučanka to nije mogla znati. Kakvu razliku je narod Yiqanuca mogao vidjeti između njega i omraženog Rimerža-nina? Nije li Sludigov narod stoljećima ratovao protiv trolova?

"Hoćeš li malo ovoga, Seomane?" upita Jiriki, izljevajući kipuću tekućinu iz lonca. "Opskrbili su i tebe zdjelom."

Simon ispruži ruku. "Opet juha?"

"Ovo je aka, kako ga Qanuci zovu - ili kako bi ti rekao, čaj." "Čaj!" Gorljivo je prihvatio zdjelu. Judita, nadglednica kuhinje u Vi-sotvrđi, vrlo je voljela čaj. Sjela bi pri kraju dugog radnog dana tražeći u rukama veliku vruću šalicu punu tog pića, dok bi se kuhinja ispunjavala parama namočenih biljaka s južnog otoka. Kad je bila dobre volje, dala bi malo Simonu. Usiresu, kako mu je nedostajao njegov dom!

"Nisam ni pomislio..." otpočne, i uzme dug gutljaj, samo kako bi ga časak kasnije ispljunuo u napadu kašlja. "Što je to?" zagrcne se.

"Ovo nije čaj!"

Jiriki se možda smiješio, ali budući da je imao zdjelu na usnama, jer je polako pijuckao, bilo je nemoguće razaznati. "Naravno da jest", odvrati Sitha. "Dakako, qanučki narod rabi različite trave od vas Sudho-da'ya. Kako bi moglo biti drugačije, kad tako malo trguju s tvojom vrstom?"

Simon otare usta, napravivši grimasu. "Ali slano je!" Pomirisao je zdjelu i ponovno se iskreveljio.

Sitha kimne i iznova srkne. "Stavljaju u nj sol, da - i maslac." "Maslac!"

"Čudesni su običaji sve Mezumiirine unučadi", svečano zapjevajući Jiriki, "...beskrajna je njihova raznolikost."

Simon s gađenjem odloži zdjelu. "Maslac. Usiresu, pomози mi, kakva bijedna pustolovina."

Jiriki spokojno dokrajči svoj čaj. Spomen na Mezumiiru nanovo podsjeti Simona na njegova trolskog prijatelja, koji je jedne noći u šumi pjevao pjesmu o Ženi-mjesecu. Njegovo raspoloženje opet se zagorca.

"Ali što ćemo učiniti za Binabika?" upita Simon. "Ništa?"

Jiriki podigne mirne, mačje oči. "Sutra ćemo imati priliku da govorimo u njegovu korist. Nisam još otkrio koji je njegov zločin. Malo Qa-nuca govori ijedan drugi jezik osim vlastitog - tvoj suputnik je zaista rijedak trol - a ja nisam vrlo izobražen u njihovu. Osim toga, oni baš ne vole dijeliti svoje misli sa strancima."

"Sto će se dogoditi sutra?" upita Simon, utočuvši opet u svoj krevet. U glavi mu je tutnjilo. Zašto se još osjećao tako slabim?

"Dogodit će se... suđenje, pretpostavljam. Na kojem će qanučki vla-dari-slušati i odlučivati."

"A mi ćemo govoriti u Binabikovu obranu?"

"Ne, Seomane, ne baš tako", blago će Jiriki. Na trenutak neobičan izraz preleti rijetkim crtama njegova lica. "Idemo jer si ti susreo Zmaja iz Planine... i preživio. Gospodari Oanuca žele te vidjeti. Ne dvojim da će se govoriti i o zločinima tvog prijatelja, tamo pred njegovim narodom. Sad se odmori, jer će ti snaga trebati."

Jiriki ustane i protegne vitke udove, pomičući glavu na svoj uznemirujuće neljudski način, jantarnih očiju koje ne gledaju ni u što posebno.

Simon osjeti kako mu drhtaj putuje po cijelom tijelu, praćen jakim umorom.

Zmaj! pomisli pspano, na pola puta između čuđenja i užasa. On je vidio zmaja! On, Simon, perać posuđa, prezreni zgubidan i sanjar, zamahnuo je mačem na zmaja i preživio - čak i nakon što ga je zapljusnula njegova kipuća krv! Kao u priči!

Pogledao je prema crnom i sjajnom Trnu, koji je počivao djelomično zakriven iza zid, vrebajući poput lijepe, smrtonosne zmije. Čak se i Jiriki doimao nevoljkim da ga dotakne ili makar govori o njemu; Sitha je mirno skrenuo sva Simonova pitanja o vrsti magije koja možda poput krvi teče Camarisovim čudesnim mačem. Simonovi hladni prsti odšuljali su se uz njegovu čeljust do još bolnog ožiljka koji mu se spuštao niz lice. Kako se obični perač posuda poput njega uopće usudio podići tako moćan predmet?

Sklopivši oči, osjetio je kako se golem i nehajan svijet vrlo polako okreće pod njim. Čuo je kako Jiriki tapka pećinom prema izlazu i tiho šuš-tanje dok se Sitha provlačio kroz sukno van, a potom ga povuče san.

Simon je sanjao. Lice malene, tamnokose djevojčice još jedanput do-lebdi pred njega. Bilo je to djetinje lice, ali ozbiljne su oči bile stare i duboke kao bunar u napuštenom crkvenom dvorištu. Činilo se da mu želi nešto reći. Njezina su se usta nijemo otvarala, ali dok se gubila u mračnim vodama sna, pomislio je na trenutak da joj čuje glas.

Probudio se idućeg jutra zatekavši Haestana kako stoji nad njim. Stražarevi zubi bijahu ogoljeni u iskrivljenom osmijehu, a njegova je brada svjetlucala od otopljenog snijega.

"Vrijeme je da ustaneš, Simone momče. Mnogo je posla na današnji dan, mnogo posla."

Trebalo je nešto vremena, ali premda se osjećao slabim, uspio se sam odjenuti. Haestan mu je pomogao sčizmama, koje nije nosio otkako se probudio u Yiqanucu. Činile su se krute poput drva na njegovim stopalima, a tkanina njegove odjeće strugala mu je neobično osjetljivu kožu. No osjećao se bolje što je ustao i odjenuo se. Oprezno je prešao duljinu pećine nekoliko puta, počevši se opet osjećati poput dvonoge životinje.

"Gdje je Jiriki?" upita Simon dok je prebacivao plašt preko svojih ramena.

"Taj je otišao naprijed. Ali ne brigaj se kako ćeš poć na sastanak. Ja te mogu nositi, mršavca kakav vć jesi."

"Nosili su me dovde," reče Simon, i začu kako mu se neočekivana hladnoća uvlači u glas, "ali to ne znači da će me se zauvijek morati nositi."

Jaki Erkvnlādanin grohotom se nasmije, nimalo se ne uvrijedi. "Jednakoću bit sretan budeš li hodao, dječak. Ovi trolovi ionako prave uske putove, nemam vel'ke želje ikog nositi."

Simon je morao pričekati trenutak točno ispred otvora pećine da se privikne na blještavilo koje je prodiralo kroz podignut skut sukna na izlazu. Kad je koraknuo van, refleksija snijega, čak i u oblačno jutro, bila je gotovo previše za njega.

Stajali su na širokom kamenom trijemu koji se od pećine pružao gotovo dvadeset lakata prema van. Širio se nadesno i nalijevo sa svake strane, protežući se uz hrbat planine. Simon je mogao vidjeti zadimljena usta drugih pećina po njegovoj dužini, sve dok nije skretao s vidika slijedeći oblinu Mintahogova trbuha. Bilo je sličnih širokih puteljaka na obronku iznad ovog, red po red uz hrbat planine. Ljestve su visjele iz viših pećina, a gdje su nepravilnosti obronka onemogućavale spajanje putova, mnogo je različitih trijemova bilo spojeno visećim mostovima koji su izgledali kao da su načinjeni od kožnih bičeva. Još dok je Simon zurio, ugledao je sitne, krznate prilike qanučke djece kako trčkaraju tim tanahnim prijelazima, skakućući radosno poput vjeverica, iako bi im svaki pad značio sigurnu smrt. Simonu se želudac stisnuo gledajući ih, te se ponovno okrenuo prema van.

Pred njim je ležala velika dolina Yiqanuca; iza nje, Mintahogovi kameni susjedi pomaljali su se iz maglenih dubina, uspinjući se u sivo, zasnježeno nebo. Sitne crne rupe posipale su daleke vrhunce; majušne prilike, jedva raspoznatljive s ove strane tamne doline, vrvjele su isprepletenim putovima između njih.

Tri trola, zgrbljena u sedlima od stavljenе kože, pristizala su stazom jašući na svojim čupavim ovnovima. Simon korakne naprijed da im se makne s puta, krećući se polako po trijemu sve dok se nije našao na nekoliko stopa od ruba. Pogledavši dolje, osjeti kratkotrajni val vrtoglavice kakvu je osjetio na Urmsheimu. Podnožje planine, obraslo ovdje-on-dje zaliscima od isprepletenog zimzelenog drveća, propadalo je pod njim, ispresijecano još većim brojem trijemova s obješenim ljestvama poput toga na kojem je stajao.

Iznenada je nastala tišina pa se okrenuo da potraži Haestana.

Tri jahača na ovnovima zaustavila su se nasred široke staze, zurući u Simona u zblenutom čudu. Stražar, gotovo skriven u sjeni otvora pećine iza njih, uputi mu podrugljiv pozdrav iznad trolovskih glava.

Dvojica jahača imala su rijetke brade. Svi su nosili ogrlice od debelih bjelokosnih kuglica preko svojih teških kaputa i držali kitnjasto izrezbarena koplja s kukastim krajevima, poput pastirskih palica, koje su upotrebljavali za vđenje svojih atova sa zavijenim rogovima. Svi su bili krupniji od Binabika; za nekoliko dana u Yiqanucu Simon je shvatio da je Binabik bio jedan od najmanjih odraslih primjeraka svojega naroda. Ovi su trolovi također izgledali primitivnije i opasnije od njegova prijatelja, dobro naoružani i divljih lica, prijeteci unatoč svojem niskom rastu.

Simon je buljio u trolove. Trolovi su buljili u Simona.

"Svi su čuli za tebe, Simone", zatutnji Haestan; tri jahača pogledaše uvis, presenećeni njegovim gromkim glasom, " - ali gotovo nitko te još-te nije vidio."

Trolovi uznemireno promotre visokog stražara od glave do pete, potom pucketanjem jezika potjeraše svoje atove i odjahaše u žurbi, nes-tavši iza planinskog obronka. "Dali smo im očemu govoriti", zahihota se Haestan.

"Binabik mi je pričao o svom domu," reče Simon, "ali bilo je teško shvatiti o čemu govori. Ništa nije onako kako misliš daće biti, zar ne?"

"Samo dobri Gospodin Usires znade svaki odgovor", kimne Haestan. "A sad, ako hćeš vidjet svojega malenog prijatelja, radije krenimo. Pazi, oprežno hodaj - i ne tako blizu ruba."

Polako su se spustili zavojitim putem, koji se naizmjenično sužavao i širio prelazeći planinsku kosinu. Sunce bijaše visoko iznad njih, ali skriveno u gnijezdu oblaka boje čađe, a oštar vjetar meo je obronke Minta-hoqa. Vrh planine bio je pokriven bijelim gunjem leda, poput visokih vrhunaca na drugoj strani doline, ali na ovoj manjoj visini snijeg je padao nejednako. Nekoliko širokih nanosa ležalo je

na putu, dok su se drugi gnijezdili u ustima pećina. Suhog kamenja i izložene zemlje također bijaše posvuda. Simon nije imao pojma je li takav snijeg bio prirodan za prve dane mjeseca djagara u Yiqanucu, ali znao je da mu je bilo preko glave susnežice i hladnoće. Svaku pahulju koja bi mu uletjela u oko osjećao je kao uvredu; ožiljkom prekriven obraz i čeljusti strašno su ga boljeli. Sada kad su ostavili ono što se činilo naseljenim dijelom planine, na vidiku nije bilo mnogo trolova. Tamne prilike izvirivale su iz dima nekih pećinskih otvora, a još dvije skupine jahača prošle su putujući u istom smjeru, usporivši kako bi nešto promotrili, a potom žurno odmaknuvši poput prve čete.

Par je mimoišao skupinu djece koja su se igrala u nanosu snijega. Mladi trolovi, jedva viši od Simonova koljena, bijahu umotani u teške krznene kaputiće i gamaše; nalikovali su na male okrugle ježeve. Njihove su se ačije raširile kad su Simon i Haestan prošli pokraj njih, a njihovo resko čavrljanje je utihnulo. No nisu pobjegli niti pokazali ikakav znak straha. Simonu se to svidjelo. Blago se osmjehnuo, svjestan svog bolnog obraza, i domahnuo im.

Kad ih je zavoj staze odveo daleko prema sjevernoj strani planine, zatekli su se na mjestu gdje je buka stanovnika Mintahoqa posve nestala, te su bili sami s glasom vjetera i lepršanjem snijega.

"Ovaj mi se dio osobno ne sviđa", reče Haestan.

"Što je ono?" Simon pokaže na obronak. Na visokom kamenom trijemu stajala je neobična jajolika građevina načinjena od pažljivo posložjenih blokova snijega. Blago se sjajila, a sunce na zalasku obojilo ju je ružičasto. Red šutljivih trolova stajao je pred njom, stišćući koplja u rukama uvučenim u rukavice bez prstiju, strogih lica u kukuljicama.

"Ne pokazuj prstom, dječak", reče Haestan, blago povlačeći Simonovu ruku. Je li nekoliko stražara spustilo pogled? "Ono ti je važno mjesto, tako je reko tvoj prijatelj Jiriki. Zove se Ledena kuća. Mali narod je nešto uznemiren zbog nje u tom času. Ne znam zašto - nit' želim znati."

"Ledena kuća?" Simon je zurio. "Netko ondje živi?" Haestan strese glavom. "Jiriki nije reko."

jsimon sumnjičavo promotri Haestana. "Zar si toliko razgovarao s Jirikijem otkad si tu? Hoću reći, otkad ti ja nisam bio na raspolaganju za razgovore?"

"O, da", reče Haestan, a onda zastane. "Ne mnogo, zapravo. Uvijek mi se čini da... da on misli o nečem veličanstvenom, s'vačas? Nečem važnom. Ali prilično je dobar, na svoj način. Ne k'o čovjek, posve, aF nije loš." Haestan još malo promozga. "Nije k'o što sam mislio da će čarobno monče bit. Otvoreno zbori, naš Jiriki." Haestan se osmjehne. "Mnogo drži do tebe. Da ga čuješ, pomislio bi da ti duguje novac." On se za-hihoće u svoju bradu.

Bio je to dug, zamoran put za nekog slabog poput Simona: najprije gore, potom dolje, naprijed i natrag po planinskoj strmini. Iako bi Haestan podmetnuo sigurnu ruku pod njegov lakat svaki put kad bi zateturao, Simon se upravo počeo pitati može li prijeći i korak dalje kad su zaobišli jednu istaku koja je izbila na put poput stijene u rijeci pa su se zatekli pred širokim ulazom u golemu pećinu Yiqanuca.

Široka rupa, barem pedeset stopa od ruba do ruba, zjapila je na obronku Mintahoqa poput usta spremnih da izreknu svečanu presudu. Na samom ulazu stajao je red golemih, trošnih kipova: trbušasti, čovjekoli-ki oblici, sivi i žuti poput istrunulih zuba, zgrbljeni pod teretom ulaznog svoda. Njihove glatke glave bijahu okrunjene ovnovskim rogovima, a goleme kljove izbijahu im između usana. Stoljeća nesmiljenih vremenskih prilika toliko su ih istrošila da im lica gotovo uopće nisu imala crte. To im, u Simonovim zapanjenim očima, nije davalo dreven izgled, već neku neoblikovanu svježinu - kao da su se još i sada sami stvarali iz praiskon-skog kamenja. "Chidisk Ub Lingit," reče glas pokraj njega, "Kuća Pretka."

Simon malko poskoči i iznenađeno se okrene, ali govornik nije bio Haestan. Pokraj njega je stajao Jiriki, zureći u slijepa kamena lica. "Koliko dugo već tu stojiš?" Simon se zastidi što se tako prenuo. Okrenuo je glavu natrag prema ulazu. Tko bi mogao pretpostaviti da bi sićušni trolovi mogli isklesati tako goleme vratore?

"Izišao sam da vas presretmem", reče Jiriki. "Budi pozdravljen, Haestan."

Stražar zagunda i kimne glavom. Simon se ponovno zapita što se dogodilo između Erkvnladanina i Sithe tijekom dugih dana njegove bolesti. Bilo je trenutaka kada je Simonu bilo vrlo teško razgovarati sa zatvorenim i neizravnim princem Jirikijem. Kako je tek onda moglo biti jednom iskrenom vojniku poput Haestana, koji nije poput Simona bio uvježban na zaobilaznicama doktora Morgenesa koje su ga znale tjerati u ludilo?

"Živi li tu kralj trolova?" upita glasno.

"I kraljica trolova", kimne Jiriki. "Iako se ne zovu zapravo kralj i kraljica na qančkom jeziku. Bliže bi bilo reći Pastir i Lovkinja."

"Kraljevi, kraljice, prinčevi, a nitko nije ono kako se zove", zagunda Simon. Osjećao je umor, bol i hladnoću. "Zašto je pećina tako velika?"

Sitha se tiho nasmije. Njegova svijetloljubičasta kosa zaleprša na oštrom vjetru. "Da je pećina manja, mladi Seomane, nedvojbeno bi pronašli drugo mjesto za njihovu Kuću Pretka. Sada bismo trebali poći unutra - ali ne samo da se ti makneš sa studeni."

Jiriki ih povede između dva središnja kipa, prema treperavom žutom svjetlu. Dok su prolazili između nogu nalik na stupove, Simon podigne pogled prema slijepim licima iznad ulaštenih izbočina njihovih golemih kamenih trbuha. Ponovno se prisjeti umovanja doktora Morgenesa.

Doktor Morgenes je znao reći da nitko nikad ne zna što mu budućnost donosi - "ne gradi kuću na očekivanjima", stalno je govorio. Tko bi ikad pomislio da će ja jednog dana vidjeti nešto takvo, doživjeti takve pustolovine? Nitko nikad ne zna što mu budućnost donosi...

Osjetio je bolno žiganje duž lica, a potom ledenu iglu u želucu. Doktor, kao što je tako često bio slučaj, nije govorio ništa drugo nego istinu.

Unutra je velebna pećina bila puna trolova, zagušljiva od slatko-ki-selih mirisa ulja i masti. Blistalo je tisuću žutih svjetala.

Svuda oko šiljaste, visoko nadsvodene kamene dvorane, u zidnim ni-Šama i samom podu, lokvice ulja cvjetale su vatrom. Stotine takvih svjetiljki, svaka s plutajućim fitiljem poput tankog bijelog crva, davale su pećini svjetlo koje je kudikamo nadjačavalo sivi dan vani. Kožnim kaputićima ogrnuti Qanuci ispunjavali su dvoranu. Bio je to ocean crnokosih glava. Malena djeca sjedila su im na ramenima, poput galebova koji spokojno plutaju na valovima.

U sredini dvorane kameni je otok stršio iznad mora trolskog naroda. Ondje, na izdignutom kamenom zaravanku isklesanom iz samog pećinskog poda, dvije omanje prilike sjedile su u jezeru vatre.

Nije to zapravo bilo jezero čistog plamena, vidio je Simon trenutak kasnije, već uski jarak uklesan u sivu stijenu svuda naokolo, ispunjen onim istim gorućim uljem koje je hranilo svjetiljke. Dvije spodobе u središtu plamenog prstena počivale su jedna uz drugu na nekoj vrsti ležalj-ke od kičasto urešene kože remenima vezane za okvir od bjelokosti. Par se/nepomćno gnijezdio na brdu bijelog i crvenkastog krzna. Njihove oči bijahu svijetle na okruglim, spokojnim licima.

"Ona je Nunuuika, a on je Uammannaq", tiho će Jiriki, " - a oni su gospodari Qanuca..."

Još dok je govorio, jedna od dviju malih prilika kratko mahne kukastim štapom. Golema, zgusnuta horda trolskog naroda povće se sa svake strane, stišćući se još čvršće, stvorivši prolaz koji se pružao od kamenog zaravanka do mjesta gdje su stajali Simon i njegovi suputnici. Nekoliko stotina malih znatiželjnih lica okrenulo se prema njima. Bilo je mnogo šaputanja. Simon se zabulji u prostranu površinu pećinskog poda, posramljen.

"Čini se prilično jasnim", zareži Haestan, blago ga pogurnuvši. "Hajde naprijed, onda, dječak."

"Svi mi", reče Jiriki. Načinio je jednu od svojih razgovijetnih gesti da pokaže kako Simon mora krenuti prvi.

I odjeci šaputanja i miris štavljenih koža kao da se pojačao dok je Simon išao prema kralju i kraljici...

Ili Pastiru i Lovkinji, podsjeti sam sebe. /// što bilo.

Zrak u pećini odjednom se činio nepodnošljivo zagušljivim. Dok se borio da duboko udahne, zapeo je i bio bi pao da ga Haestan nije uhvatio odostraga za njegov plašt. Kad je stigao do postolja, stajao je na trenutak zurći u pod, boreći se s vrtoglavicom, prije nego što je podigao pogled prema prilikama na zaravanku. Svjetlost svjetiljki zabljesne mu ċi. Osjeti gnjev, iako nije znao prema kome. Nije li danas više-manje prvi put ustao iz kreveta? Što su ċekivali? Da će odmah iskoćiti van i poklati par zmajeva?

Ono što ga je zaprepastilo u vezi s Uammannaqom i Nunuuikom, bilo je to što su izgledali tako slični jedno drugom, kao da su blizanci. Bez zabune je odmah bilo jasno tko je tko: Uammannaq, sa Simonove lijeve strane, imao je tanke vlasi koje su mu visjele s brade, upletene crvenim i modrim remenima u dugačku pletenicu. I njegova je kosa bila upletena, pričvršćena u zakućastim petljama ċešljevima od crnog sjajnog kamena. Dok je nježno gladio svoju bradicu malim zdepastim prstima, njegova druga ruka držala je službenu palicu, debelo, bogato izrezbareno koplje jahaća na ovnovima s kukom na jednom kraju.

Njegova žena - ako su se stvari tako odvijale u Yiqanucu - držala je ravno koplje, vitak, smrtonosan štap s kamenim vrškom naoštrenim do prozirnosti. Duga joj je crna kosa bila poćešljana visoko nad glavom, pričvršćena brojnim ukosnicama od izrezbarene bjelokosti. Njezine oči, blistajući iza ukošenih kapaka na punašnom licu, bijahu prazne i sjajne poput ulaštenog kamena. Simon nikad nije sreo ženu koja ga je gledala tako hladno i bahato. Sjetio se da su je zvali Lovkinja, pa je osjetio kao da je i sam u predubokim vodama. Nasuprot tome, Uammannaq se doimao manje prijetće. Pastirovo krupno lice kao da se ovjesilo u mlohavim crtama pospanosti, ali je još bilo lukavosti u njegovu pogledu.

Nakon kratkog trenutka međusobnog proućavanja, Uammannaqovo lice nabora se u širok žut osmijeh, dok su mu oči gotovo nestale u veselom škiljenju. Podigao je dva dlana prema suputnicima, a onda pritisnuo svoje male ruke jednu o drugu i rekao nešto na grlenom qanućkom.

"Veli da si dobrodošao u Chidisk Ub Lingit i u Yiqanuc, planine tro-lova", preveće Jiriki. Prije nego što je mogao reći više, prozbori Nunuuika. Njezine rijeći činile su se odmjerijenijima od Uammannaqovih, ali Si-monu nisu bile ništa razumljivije. Jiriki ju je pažljivo slušao.

"Lovkinja također iskazuje svoje pozdrave. Veli da si vrlo visok, ali ako posve ne griješ i u svom poznavanju naroda Utku, izgledaš vrlo mlado za ubojicu zmajeva, unatoć sijedima u tvojoj kosi. Utku je trolska rijeć za žitelje nizina", doda tiho.

Simon na trenutak promotri dvije kraljevske osobe. "Reci im da sam zadovoljan njihovom dobrodošlicom, ili što god vé treba reći. I molim te, reci im da nisam ubio zmaja - vjerojatno sam ga samo ranio - i da sam to ċinio da zaštitim svoje prijatelje, kao što je Binabik od Yiqanu-ca učinio za mene mnogo puta."

Kad je završio dugaćku rećenicu, ostao je na tren bez daha, na rubu vrtoglavice. Pastir i Lovkinja, koji su ga sa zanimanjem promatrali dok je govorio - blago se namršćivši na spomen Binabikova imena - sada se s ićekivanjem okrenu Jirikiju.

Sitha zastane na ćasak, razmišljajući, a potom odvergla dugaćku bujicu tvrdog trolskog jezika. Uammannaq je zbunjeno kimao glavom. Nunuuika je ravnodušno slušala. Kad je Jiriki završio, ona kratko zime u svog supruga i zatim progovori.

Sudeći po prevedenom odgovoru, činilo se kao da nije ni ćula Bina-bikovo ime. Pohvalila je Simonovu hrabrost, kazavši da su Qanuci odavno smatrali planinu Urmsheim - Yijarjuk, nazvala ju je - mjestom koje treba izbjegavati pod svaku cijenu. Sada je, možda, reće ona došlo vrijeme da se opet istraže zapadne planine, budući da je zmaj, ćak i ako je preživio, najvjerojatnije nestao u dubinama da vida svoje rane.

Uammannaq je naizgled s nestrpljenjem ćekao kraj Nunuuikna govora. Ćim je Jiriki završio s prenošenjem njezinih rijeći, Pastir odgovori s nekoliko svojih, kazavši kako sada nije pravo vrijeme za takve pustolovine, nakon teške zime koja je netom minula, i sa zlim Croohokuq - Ri-meržanima - koji su tako zlonamjerno aktivni. Požurio se dodati da Simon i njegovi suputnici, drugi nizinac i

poštovani Jiriki, mogu naravno ostati dokle god žele, kao počasni gosti, te da, ako im on i Nunuuika mogu išta udijeliti da im olakšaju boravak, trebaju samo pitati.

Još prije nego što je Jiriki završio pretvarati te riječi u zapadnjački govor, Simon je prebacivao svoju težinu s noge na nogu, nestrpljiv da odgovori.

"Da," reče Jirikiju, "postoji nešto što mogu učiniti. Mogu osloboditi Binabika i Sludiga, naše suputnike. Oslobodite naše prijatelje, ako nam želite učiniti uslugu!" reče glasno, okrenuvši se prema krznom omotanom paru pred sobom, koji ga je promatrao s nerazumijevanjem. Njegov povišeni glas naveo je neke od trolova zbijenih oko kamenog zaravanka da nelagodno zažagore. Simon se smučeno pitao je li otišao predaleko, ali u tom času nije za to mario.

"Seomane," reče Jiriki, "obećao sam sebi da neću krivo prevoditi ili se upletati u tvoj govor s gospodarima Yiqanuca, ali sada te molim da mi učiniš uslugu, i da ne tražiš to od njih. Molim te."

"Zašto ne?"

"Molim te. Učini mi uslugu. Objasniti ću kasnije; molim te da mi vjeruješ."

Simonove gnjevne riječi prosuše se prije nego što ih je mogao obuzdati. "Želiš da ostavim prijatelja tebi za uslugu? Nisam li ti već spasio život? Nisam li od tebe dobio Bijelu strijelu? Tko kome tu duguje uslugu?"

Još dok je to govorio, bilo mu je žao, bojeći se da je nepremostiva prepreka odjednom izrasla između njega i sithskog princa.

Jirikijeve oči uprle su se u njegove. Publika se počela nervozno vrpolti i međusobno mrmljati, osjećajući da nešto ne valja.

Sitha spusti pogled. "Stidim se, Seomane. Previše tražim od tebe."

Sada se Simon osjeti kao da tone poput kamena u blatno jezero. Prebrzo! Bilo je previše da o tome razmišlja. Htio je samo léi i ništa ne znati.

"Ne, Jiriki," izlaze, "ja se stidim. Stidim se onog što sam rekao. Budala sam. Upitaj njih dvoje mogu li s njima govoriti sutra. Osjećam se loše." Odjednom je vrtoglavica počela jačati; osjećao je da se cijela pećina nakrivila. Svjetlo uljanih svjetiljki njihalo se kao na jakom vjetru. Simonova koljena popuste, a Haestan ga uhvati za mišice, pridržavši ga na nogama.

Jiriki se brzo okrene Uammannaq i Nunuuiki. Graja zaprepaštenja preleti trolskom gomilom. Je li crvenokresti nizinac nalik na rodu mrtav? Možda onako dugačke tanke noge nisu sposobne nositi težinu dugo vremena, kako su neki obrazlagali. Ali u tom slučaju, zašto su druga dva nizinca još stajala uspravno? Mnogo je glava zakimalo od smetenosti, mnogo se šapatavih nagađanja izmijenilo.

"Nunuuika, najbistriji oka, i Uammannaq, najsigurnije uzde: dječak je još bolestan i vrlo slab." Jiriki je tiho govorio. Mnoštvo, nasamareno njegovim tihim glasom, nagne se naprijed. "Tražim dobročinstvo, u ime prvotnog prijateljstva naših naroda."

Lovkinja nahreni glavu, jedva se osmjeujući. "Zbori, Stariji Brate", reče ona.

"Nemam pravo upletati se u vaše poimanje pravde, pa to neću ni učiniti. Jedino tražim da suđenje Binabiku od Mintahoqa ne počne dok njegovi suputnici - uključujući dječaka Seomana - ne budu imali priliku govoriti u njegovu obranu. I da se to isto dopusti Rimeržaninu, Sludigu. To tražim od vas u ime Zene-mjeseca, našeg zajedničkog korijena." Jiriki se blago nakloni, samo gornjim dijelom tijela. Nije bilo ni natruhe podložnosti.

Uammannaq prstima potapše držak svog koplja. Pogleda Lovkinju, zabrinutog izraza. Na koncu kimne glavom. "Ne možemo vam to odbiti, Stariji Brate. Tako će i biti. Za dva dana, dakle, kad dječak ojača - ali čak i kad bi nam taj neobični mladi čovjek donio Igarjukovu zubatu glavu u bisagama, to ne bi promijenilo ono što mora biti. Binabik, pjevačev šegrt, počinio je strašan zločin."

"Tako mi je rečeno", odvrati Jiriki. "Ali hrabra srca Qanuca nisu jedino što im je zaradilo poštovanje Sitha. Mi smo voljeli i dobrotu trolova."

Nunuuika dotakne češljeve u svojoj kosi. Pogled joj je i dalje bio tvrd. "Dobra srca nikad ne smiju narušiti pravedan zakon, priče Jiriki, inače bi se sav Seddin rod - Sithe jednako kao i smrtnici - vratili goli u snjegove. Binabik će dočekati svoj sud."

Princ Jiriki kimne i još jedanput se kratko nakloni prije nego što se okrenuo da ode. Haestan je napola nosio teturavog Simona dok su hodali natrag pećinom, niz prolaz od znatiželjnih trolova, van na hladan vjetar.

Commeis Valley NABBAN

Krinke i sjene

Vatra je palucala i siktala dok su pahulje padale u plamenove kako bi u istom trenu isparile. Obližnje drveće bilo je još isprugano narančastim, ali logorska je vatra dogorjela gotovo do ugaraka. Iza te krhke ograde od svjetla, magla, hladnoća i tama strpljivo su čekale.

Deornoth je primaknuo ruke bliže ugarcima i pokušao zanemariti golemu živu prisutnost šume Aldheorte svud oko sebe. Isprepletene grane zaklanjale su zvijezde u visinama, maglom obavijena debla svjećano su se njihala na hladnom, jednoličnom vjetru. Jošua je sjedio preko puta njega, okrenuvši se od plamenova prema neprijateljskoj tami; pričevo uglato lice, koje je uzbibano svjetlo vatre prelilo crvenilom, bilo je zgrčeno u nijemoj grimasi. Deornothovo srce suosjećalo je s princem, ali bilo je preteško gledati ga u tom trenutku. Odvratio je pogled, masirajući svoje promrzle prste kao da je mogao istrljati svu patnju - svoju, gospodarevu, i ostatka njihova jadnog, hromog stada.

Netko je zastenjao u blizini, ali Deornoth nije podigao pogled. Mnogi u njihovoj četi su patili, a za neke - malu sluškinju sa strašnom ranom na vratu, i Helmfesta, jednog od ljudi lorda Constablea, kojemu su trbuh izjela ona neznabožička stvorenja - sumnjao je da će preživjeti noć.

Njihove nevolje nisu prestale kad su pobjegli iz razaranja Jošuina dvorca u Naglimundu. Još dok je prinčeva družina posrtala niz posljednje stube Nogostupa, bili su napadnuti. Samo nekoliko lakata od vanjskog ruba Aldheorte, tlo se provalilo oko njih, a lažna, olujom nanesena noć zazvonila je cvrkutavim povicima.

Kopači bijahu posvuda - Bukkeni, kako ih je mladi Isorn zvao, histerično izvikujući ime dok je mahao oko sebe mačem. Čak i u strahu, vojvodin sin ih je ubio mnogo, ali Isorn je također zadobio desetak plitkih rana od oštih zuba i grubih, zupčastih noževa Bukkena. To je bilo još nešto o čemu se moralo brinuti: u šumi su se čak i male rane lako mogle zagnojiti.

Deornoth se nelagodno promeškao. Ti mali stvorovi visjeli su mu s ruke poput štakora. U strahu koji ga je gušio, umalo je odsjekao ruku s tijela da odvoji skvičava bića. Čak i sada, od te se pomisli ježio. Protr-ljao je prste, prisjećajući se.

Jošuina opkoljena družina naposljetku je pobjegla, sasjekavši sebi prolaz dovoljno dug da pohita prema šumi. Začudo, odbojna stabla naizgled su pružila neku vrstu utočišta. Roj kopača, previše brojna da ga se porazi, nije ih slijedio.

Ima li neke moći u šumi koja ih je spriječila? pitao se Deornoth. Ili još vjerojatnije, živi li tu nešto još strasnije od njih?

Bježeći, ostavili su za sobom pet rastrganih stvorova koji su nekač bili ljudska bića. Prinčeva četa preživjelih sada je brojila oko desetak ljudi - a sudeći po izmučenom, isprekidanom disanju vojnika Helmifesta, koji je ležao umotan u svoj plašt blizu vatre, uskoro će ih biti još manje.

Gospa Vorzheva je nježno brisala krv s Helmifestova samrtnički bijelog obraza. Imala je dalek, rastresen pogled luđaka kojeg je Deornoth jednom vidio kako sjedi na trgu naglimundskog gradišta satima lijevajući vodu iz jedne zdjele u drugu, iz jedne u drugu, nikad ne prolivši ni kapi. Njegovanje tog živućeg mrtvaca bilo je jednako beskorisno, Deornoth je bio uvjeren, a to se vidjelo u Vorzhevinim tamnim očima.

Princ Jošua nije obraćao više pozornosti Vorzhevi nego bilo kome drugome u prebijenoj družini. Unatoč užasu i umoru koje je dijelila s ostalima preživjelim, bilo je očito daje također bila divlje bijesna zbog njegove nepažnje. Deornoth je dugo bio svjedok Jošui i Vorzhevine burne veze, ali nikad nije bio posve siguran što je mislio o njoj. Ponekad je zamjerao Thritižanki što je odvlačila pažnju, smetala princu u njegovim dužnostima; u drugim trenucima sažalijevao je Vorzhevu, čija je iskrena strast često nadmašivala njezino strpljenje. Jošua je znao biti iz-luđujuće oprezan i promišljen, a čak je i u najboljim danima nagnjao melankoliji. Deornoth je nagađao da je princ bio muškarac kojeg je ženi bilo vrlo teško ljubiti i s njime živjeti.

Stara luda Sarko i harfist Sangfugol tiho su razgovarali u blizini. Ludina vinska mješina ležala je prazna i spljoštena na tlu pokraj njih; bilo je to jedino vino koje će itko od preživjelih neko vrijeme vidjeti. Sarko ga je sam iskapio u samo nekoliko gutljaja, prouzročivši više od nekoliko oštih riječi svojih suputnika. Njegovo vodnjikavo oko srdito je treptalo dok je pio, poput starog pijetla koji upozorava nametljivca u kokošinju da se udalji.

Jedini zaokupljeni korisnom aktivnošću u tom trenutku bijahu vojvotkinja Gutrun, Isgrimnurova žena, i otac Strangveard, naglimundski arhivar. Gutrun je rasparala prednju i stražnju stranu svoje teške bro-katne suknje i sada je šivala otvorene komade zajedno, izrađujući nešto poput hlača za sebe, kako bi bolje putovala kroz prijanjajuće grmlje Starosrca. Strangveard, uvidjevši razumnost te ideje, pilio je prednjicu svoje sive halje Deornothovim tupim nožem.

Mrki Rimeržanin Einskaldir sjedio je blizu oca Strangvearda; između njih ležala je tiha prilika, tamna kvrga ispod slapa svjetla. To je bila mala sluškinja čijeg se imena Deornoth nije mogao sjetiti. Pobjegla je s njima iz prebivališta, i tiho plakala cijelim putem uz i niz Nogostup.

Plakala, zaista jest, sve dok je se kopači nisu dočepali. Uхватili su se njezina grla kao terijeri vepa, čak i nakon što su im tijela rasjekle oštrice navodnih spasitelja. Sada više nije plakala. Bila je vrlo, vrlo tiha, kao da je na rubu života.

Deornoth osjeti kako se drhtaj u stupicu ulovljenog straha uzburka-va u njemu. Milosrdni Usiresu, što su učinili da su zaslužili takvu stravičnu odmazdu? Za kakav su jezivi grijeh bili krivi, kad su kažnjeni haranjem Naglimunda?

Suzbio je paniku za koju je znao da je jasno vidljiva na njegovu licu, a potom se ogledao. Nitko ga nije promatrao, hvala budi Usiresu; nitko nije vidio njegov sramotni strah. Naposljetku, takvo ponašanje nije mu prilježilo. Deornoth je bio vitez. Bio je ponosan što je osjetio bojnu rukavicu svojeg princa na glavi, čuo proglašenje službe. Želio je jedino čist užas bitke s ljudskim neprijateljima - ne sićušnim, skvičućim kopačima, ili kamenolikim, riblje bijelim Nornima koji su razorili Jošuin dvorac. Kako ste se mogli boriti protiv stvorova iz bajki za djecu?

Sigurno je napokon došao Dan Odvagnuća. To je bilo jedino objašnjenje. Možda su se borili protiv živih bića - krvarili su i umirali, a može li se to isto reći za demone? - ali bili su sile Tame, unatoč tome. Posljednji dani zaista su stigli.

Začudo, ta ideja Deornotha malko ohrabri. Nije li to bio, naposljetku, istinski vitezov poziv da brani svog gospodara i zemlju od duhovnih neprijatelja kao i od tjelesnih? Nije li svećenik tako rekao prije Deornotho-va investiturskog bdjenja? Silom je vratio svoje plašljive misli na njihovu pravu stazu. Dugo se dičio svojim mirnim licem i odmjerenim gnjevom; upravo zbog tog razloga nikad mu nije smetalo rezervirano ponašanje njegova princa. Kako je drugčije Jošua mogao biti vođa, ako nije mogao upravljati vlastitom osobnošću?

Misleći na Jošuu, Deornoth mu kradomice dobaci još jedan pogled i osjeti brigu kako ponovno navire. Činilo se da se prinčev oklop strpljenja napokon slamao, razoren silama koje nijedan čovjek nije trebao trpjeti. Dok ga je njegov vazal promatrao, Jošua je zurio u vjetrovitu tamu, mičući usnama dok je nečujno govorio sa samim sobom, čela nabrana u bolnoj koncentraciji.

Gledanje je postalo prenaporno. "Prinče Jošua", tiho zovne Deornoth. Princ završi svoj tihi govor, ali ne okrene oči prema mladom vitez. Deornoth pokuša opet. "Jošua?"

"Da, Deornoth?" naposljetku odgovori on.

"Moj gospodaru", počne vitez, a tada spozna da nije imao što reći. "Moj gospodaru, moj dobri gospodaru..."

Dok je Deornoth grizao donju usnicu, nadajući se da će inspiracija pogoditi njegove umorne misli, Jošua se naglo ustremi, ačiju uperenih u ono u što je trenutak ranije nezainteresirano gledao, sad zureći u tamu iza od vatre pocrvenjelih bedema šume.

"Što je?" upita Deornoth, uznemiren. Isorn, koji je drijemao pokraj njega, probudi se s nesuvislim krikom na zvuk glasa svojeg prijatelja. Deornoth stane petljati oko mača, oslobađajući ga iz korica, napola us-tajući dok je to činio.

"Šutite." Jošua podigne ruku.

Drhtaj strave preleti logorom. Nekoliko predugih sekundi nije bilo ničeg, a onda ga i ostali začuše: nešto se nespretno probijalo kroz nisko raslinje upravo izvan prstena svjetla.

"Ona stvorenja!" Vorzhevin glas uzdigne se iz šapta u drhtavi krik. Jošua se okrene ičvrsto je zgrabi za ruku. Samo je jedanput oštro strese.

"Tiho, za ljubav Božju!"

Zvuk slomljenih grančica primicao se bliže. Sada su Isorn i vojnici također bili na nogama, rukama preplašeno stežući balčake mačeva. Neki od ostatka družine tiho su plakali i molili se.

Jošua sikne: "Nijedan šumski žitelj ne bi se kretao tako bučno..." Njegova tjeskoba bila je slabo skrivena. Izvukao je Naidel iz korica. "Hoda na dvije noge..."

"Pomozite mi..." zazove glas iz mraka. Činilo se da se noć još više zamračila, kao da se tama mogla prevaliti preko njih i utrnuti njihovu slabu logorsku vatru.

Trenutak kasnije nešto se probilo kroz prsten drveća. Podiglo je ruke ispred očiju kad ga je zapljusnula svjetlost vatre.

"Bože, spasi nas, Bože, spasi nas!" vikne Šarko muklo. "Gledajte, čovjek je", dahne Isorn. "Aedone, obliven je krvlju!"

Ranjenik zatetura još dva koraka prema vatri, a onda trzavo klizne na koljena, gurajući naprijed lice gotovo crno od osušene krvi, osim očiju koje su slijepo zurile prema krugu zaprepasanih ljudi.

"Pomozite mi", zajače ponovno. Njegov glas bio je spor i promukao, gotovo neprepoznatljiv kao glasač čovjeka koji govori zapadnjačkim jezikom.

"Kakva je to ludost, gospo?" zastenje Šarko. Stara luda povlačila je rukav vojvotkinje Gutrun poput djeteta. "Recite, kakvo je prokletstvo bačeno na nas?"

"Mislim da poznajem tog čovjeka!" dahne Deornoth, a trenutak kasnije osjeti kako zaladujući strah kopni; poleti naprijed da zgrabi drhtavog čovjeka za lakat i primakne ga bliže vatri. Pridošlica je bio odjeven u pohabane krpe. Resica iskrivljenih prstenova, sve što je preostalo od njegove verižnjače, visjela mu je oko vrata na okovratniku od pocrnjele kože. "To je kopljanik koji je pošao s nama kao stražar", Deornoth reče Jošui. "Kad ste susreli brata u šatoru pred bedemima."

Princ polako kimne. Pogled mu bijaše napet, izraz lica trenutno nedokučiv. "Ostrael..." promrmlja Jošua. "Nije li mu to bilo ime?"

Princ je zurio u krvlju poprskanog mladog kopljanika dug trenutak, tada se njegove oči napune suzama te on odvrti pogled.

"Evo, siroto, nesretno momče, evo..." Otac Strangveard ispruži ruku s mješinom vode. Jedva da su je imali više od vina, ali nitko ne izusti ni slova. Voda ispuni Ostraelova otvorena usta i prelije se, cureći mu niz bradu. Činilo se da ne može progutati.

"rKopači... kopači su ga se dočepali", reče Deornoth. "Siguran sam da sam ga vidio kad su ga uhvatili, tamo u Naglimundu." Osjetio je kako je kopljanikovo rame zadrhtalo pod njegovim dodirima, čuo je kako čovjekov dah zvižduče unutra i van. "Aedone, kako se morao napatiti."

Ostraelove oči okrenu se k njegovima, žute i staklaste čak i na slabom svjetlu. Usta se opet otvore na njegovu licu prekrivenom tamnom koricom krvi. "Pomozite..." Glas bijaše bolno polagan, kao daje svaku riječ trebalo podignuti uz grlo do njegovih usta prije nego što se otkotrlja u zrak. "Boli... boli me", zasopće. "Šuplje."

"Božjega mi drveta, što uopće možemo učiniti za njega?" zastenje Isorn. "Boli i nas."

Ostraelova usta su zjapila. Zurio je uvis slijepim očima.

"Možemo mu poviti rane." Isornova majka Gutrun povratila je u dobroj mjeri ravnotežu. "Možemo mu donijeti plašt. Preživi li do jutra, moći ćemo učiniti više."

Jošua se ponovno okrene da pogleda mladog kopljanika. "Vojvotkinja je u pravu, kao obično. Oče Strangveard, pogledajte možete li pronaći plašt. Možda netko od lakše ranjenih može ustupiti svoj..."

"Ne!" zareza Einskaldir. "Ovo mi se ne sviđa!"

Zbunjena tišina padne na skup.

"Ne možeš valjda odbiti..." počne Deornoth, a onda suspregne dah kad je Einskaldir skočio pokraj njega i ščepao daščućeg Ostraela za ramena, grubo ga bacivši na tlo. Einskaldir čuče nad grudima mladog kopljanika. Dugačak nož bradatog Rimeržanina pojavi se niotkuda kako bi polegao uz Ostraelov krvlju zamrljan vrat poput blistavog osmijeha.

"Einskaldire!" Jošuieno lice bijaše blijedo. "Kakva je to ludost?"

Rimeržanin se osvrne preko ramena, čudan osmijeh presiječe mu bradato lice. "Ovo nije pravi čovjek! Nije me briga ako mislite da ste ga već prije sreli!"

Deornoth ispruži ruku prema Einskaldiru, ali je brzo povuče kad je Rimeržaninov nož švignuo pokraj njegovih ispruženih prstiju.

"Budale! Gledajte!" Einskaldir pokaže bačakom prema vatri.

Ostraelova gola noga ležala je među ugarcima na rubu ognjišne jame. Meso bijaše spaljeno, pocrnjelo i zadimljeno, ali sam je kopljanik ležao gotovo spokojno pod Einskaldirom, a pluća su mu piskutala dok je silom udisao i izdisao.

Na trenutak zavlada muk. Činilo se kao da se zagušljiva, do kostiju mrazna magla spustila na čistinu. Trenutak je postao stravično čudan i nevjerovatan poput noćne more. Pobjegavši iz ruševina Naglimunda, možda su zalutali u bespuća ludila.

"Možda njegove rane..." počne Isorn.

"Bezumniče! On ne osjeća vatra", zarezala Einskaldir. "A ima posjekotinu na vratu koja bi ubila svakog čovjeka. Pogledajte! Vidite!" Silom je zabacio Ostraelovu glavu sve dok okupljeni nisu mogli vidjeti nepravilne, mlohave rubove rane, koja se protezala od jedne strane njegove čeljusti do druge. Otac Strangveard, koji se naginjao bliže, ispusti grcvav zvuk i odvratila glavu.

"Recite mi da to nije neki duh..." nastavi Rimeržanin, a tad se gotovo svali na tlo kad se tijelo kopljanika počelo trzati pod njim.

"Držite ga!" vike Einskaldir, pokušavajući udaljiti lice od Ostraelove glave, koja se trzala s jedne strane na drugu, škljocajući zubima u prazan zrak.

Deornoth zaroni naprijed i zgrabi jednu vitku ruku; bila je hladna i tvrda poput kamena, ali još je živo gipka. Isorn, Strangveard i Jošua također su se borili da pronađu uporišta na koprcavom, bacakavom stvorenju. Polutama se ispuni pančnim kletvama. Kad je Sangfugol stupio naprijed i omotao se oko posljednje nespupane noge, viseći s nje objema rukama, tijelo se na trenutak primiri. Deornoth je još mogao osjetiti kako se mišići pomiču ispod kože, stežući se i opuštajući, skupljajući snagu za drugi pokušaj. Zrak je piskutavo ulazio i izlazio kroz kopljani-kova razjapljena, bezumna usta.

Ostraelova glava se izvije na njegovu podignutom vratu, njegovo se pocrnjelo lice okrene kako bi pogledao svakog posebno. Tada, jako nenadano, izbuljene oči naizgled se zatamne i propadnu. Trenutak kasnije, treperava grimizna vatra procvjeta u praznim dupljama, a teško disanje prestane. Netko krikne, tanak vrisak koji je ubrzo iščeznuo u prigušen muk.

Poput vlažnog, drobećeg stiska orijaške ruke, gnušanje i sirov užas obuhvata cijeli logor dok je zarobljenik govorio.

"Dakle", čulo se. Ništa ljudsko nije ostalo u njegovu tonu, samo strašno, ledeno preklapanje praznih prostora; glas je bruja i puhao poput crnog, nespupanog vjetra. "Bilo bi mnogo lakše tako... ali brza smrt koja dolazi u snu sada vam je zanijekana."

Deornoth osjeti kako mu srce ubrzava poput srca zeca u stupici, ubrzava sve dok nije pomislio daće mu iskočiti iz grudi. Osjetio je kako mu snaga istječe iz prstiju, još dok su stezali tijelo koje je nekoć bilo Ostrael, Firsframov sin. Kroz pohabanu košulju mogao je osjetiti meso ledeno poput nadgrobnog kamena, ali svejedno treperavo od strahotne životne snage.

"Sto si ti?" upita Jošua, boreći se da zadrži glas mirnim. "I što si učinio tom jadnom čovjeku?"

Stvor se zahioće, gotovo ugodno, no užasna praznina njegova glasa ostane. "Ništa nisam učinio tom biću. Već je bilo mrtvo, naravno, ili zamalo - nije bilo teško pronaći mrtve smrtnike u ruševinama tvoje tvrđave, prinče krša."

Nečiji nokti usijecali su se u kožu Deornothove ruke, ali izobličeno lice držalo je njegov pogled poput svjetiljke koja treperi na kraju dugog, crnog tunela.

"Tko si ti?" ustraje Jošua.

"Jedan sam od gospodara tvog dvorca... i tvoje konačne smrti", odgovori stvor otrovnom ozbiljnošću. "Ne dugujem nijednom smrtniku objašnjenja. Da nije bilo oštrog oka bradatog, noćas bi vam svima tiho prerezali vratove, poštedivši nas mnogo vremena i muke. Kad vaše pobjegle duše cvi-leći na koncu stignu u beskrajno Između odakle smo mi sami utekli, bit će to vašom krivnjom. Mi smo Crvena Ruka, vitezovi Kralja Oluje - a On je gospodar svega!"

Sa siktajem iz probijenog grla, tijelo se naglo presavije poput šarke, boreći se stravičnom snagom opržene zmiје. Deornoth osjeti kako gubi zahvat. Dok se vatra uskovitala u lepršave iskre, čuo je kako Vorzheva negdje u blizini jeca. Ostali ispuniše noć preplašenim povicima. Klizio je; Isornova težina pritiskala se odzgo na njega. Deornoth začu prestravljene krikove svojih suputnika isprepletene s njegovom histeričnom molitvom za snagu...

Odjednom ritanje postade slabije. Tijelo pod njim nastavilo se bacakati s jedne strane na stranu dugo vremena, poput umiruće jegulje, a onda napokon prestane.

"Što...?" bio je sposoban napokon protisnuti.

Einskaldir, hvatajući dah, pokaže laktom prema tlu, još čvrsto držeći nepomično tijelo. Odrubljena Einskaldirovim ostrim nožem, Ostraelova glava otkotrljala se duljinu ruke daleko, gotovo izvan svjetlosti vatre. Još dok je družina zurila, mrtve usne se iskese. Grimizno svjetlo se ugasi; duplje bijahu tek prazni bunari. Tanak šapat zvuka prađe kroz slomljena usta, istisnut posljednjim daškom zraka.

"... Nema izlaza... Norni će pronaći... Ne..." Utihnulo je.

"Tako mi Arkandela..." Promukao od straha, luda Šarko prekine tišinu.

Jošua uvuče drhtav dah. "Moramo demonovoj žrtvi pružiti aedo-nitski pokop." Prinčev je glas bio čvrst, ali je za to očito trebao junački napor volje. Okrenuo se da pogleda Vorzhevu, koja je stajala raširenih očiju i skamenjenih usta od šoka. "A onda moramo bježati. Zaista nas progone." Jošua se okrene i uhvati Deornothov netremični pogled. "Ae-donitski pokop", ponovi.

"Prije toga," dahne Einskaldir, dok mu je krv liptala iz duge ogrebotine na licu, "odsjeći ću mu i ruke i noge." Pognuo se da obavi zadatak, podižući svoju ručnu sjekiru. Ostali okrenuše leđa.

Šumska se noć prišuljala još bliže.

Stari Gealsgiath hodao je polako mokrom, njišućom palubom svog broda prema dvjema zakukuljenim i u plastove ogrnutim prilikama skut-renim uz desnu ogradu. Okrenule su se dok je prilazio, ali nisu odmaknule ruke s ograde.

"Prokleta da je ovo smrdljivo vrijeme!" vikne kapetan iznad jauka vjetra. Zakukuljene prilike ne rekoše ništa. "Ljudiće noćas usnut u kil-pa-krevetima na Velikom zelenilu", stari Gealsgiath doda razgovorljivom rikom. Njegovo tvrdo hernvstirsko mlađanje dopiralo je čak iznad lepršanja i škripanja jedara. "Ovo je pravo vrijeme za utapanje, to je sigurno."

Teža od dviju prilika odgurne kukuljicu natrag, škiljeći očima na ružičastom licu dok ju je kiša šibala.

"Jesmo li u opasnosti?" vikne brat Cadrach.

Gealsgiath se nasmije, naboravši svoje smæle lice. Zvuk njegova veselja usisao je vjetar. "Samo ako kanite plivat. Væ smo blizu zaklona Ansis Pelippa i lučkih vrata."

Cadrach se okrene i zapilji u uskovitlani sumrak, koji je bio gust od kiše i magle. "Gotovo smo tamo?" vikne, okrenuvši se natrag. Kapetan podigne kukasti prst kako bi pokazao na dublju mrlju tame s desne strane pramca. "Velika crna tæka tamo, to je Perdruińska planina - 'Streaweov toranj', kako ga neki zovu. Præi æemo kroz lučka vrata prije punog mraka. Ako nam vjetrovi ne podvale kakvu psinu. To je æudno vrijeme za mjesec juven, Brvnioch ga prokleo."

Cadrachov mali suputnik iskrade pogled na sjenu Perdruina u sivoj magli, a onda opet spusti glavu.

"U svakom sluæaju, oæe," vikne Gealsgiath nadglasujuæi huk vjetra i mora, "pristajemo noæas, i ostajemo dva dana. Pretpostavljam da æete nas napustit, buduæi da ste platili prevozninu samo dovde. Moæda bi se voljeli spustit na dokove i pridruæit mi se na pæu iP neæem sliænom - ako vam to vjera ne zabranjuje." Kapetan se zasmijulji. Tko god je provodio vrijeme u kæmama, znao je da aedonitskim redovnicima nisu bili nepoznati uæici jakog pæa.

Brat Cadrach zapilji se na trenutak u nabrekla jedra, a onda svrne svoj æudan, ponešto hladan pogled na moreplovca. Osmijeh nabora njegovo okruglo lice. "Hvala vam, kapetane, ali ne. Djæak i ja ostat æemo na brodu još malo vremena nakon što pristanemo. On se ne osjeæa dobro, a ja nisam u æurbi da ga istjeram van. Morat æemo dugo hodati prije nego što stignemo u opatiju, veæinom uzbrdo." Mala prilika podigne ruku i znakovito povuæe Cadrachov lakat, ali redovnik na to ne obrati pozornost.

Gealsgiath slegne ramenima i navuæe svoj bezobliæni platneni šešir još dublje na glavu. "Vi najbolje znate, oæe. Platili ste put i obavili svoj posao na palubi - iako mi seæini da je momka zapao najveæi dio. Moæete otiæi kad god zaæelite prije nego što podignemo jedra za Crannhvr." Okrenuo se sa zamahom svoje kvrgave ruke i zaputio natrag po skliskim daskama, doviknuvši: "—ali ako se momak ne osjeæa dobro, odveo bih ga što prije u potpalublje!"

"Samo smo htjeli udahnuti malo zraka!" prodere se Cadrach za njim. "Iskratæemo se na obalu sutra ujutro, najvjerojatnije! Hvala vam, dobri kapetane!"

Dok je stari Gealsgiath stupao odatle, nestajuæi u kiši i magli, Cadrachov suputnik se okrene i suoæi s redovnikom.

"Zašto ostajemo na brodu?" upita Miriamele, dok se ljutnja jasno pokazivala na njezinu ljupkom licu oštrih crta. "æelim se maknuti s ovog broda! Svaki sat je vaæan!" Kiša je promæila æak i njezinu debelu kukuljicu, slijepivši joj crno obojenu kosu na æelo u mokrim æiljcima.

"Tiho, moja gospo, tiho." Ovaj put osmijeh brata Cadrachaæinio se traæak iskrenijim. "Naravno da silazimo - æim dotaknemo gat, ništa se ne brinite."

Miriamele je bila ljuta. "Zašto ste mu onda rekli...?"

"Jer mornari brbljaju, a kladim se da nitko od njih ne brblja glasnije ni viæe od naæeg kapetana. Nije bilo drugog naæina da ga se uæutka, sveti Muirfath zna. Da smo mu dali novac da æuti, samo bi se opio bræe i uz-govorio prije. Ovako, ako itko traæi vijesti o nama, barem æe misliti da smo još na brodu. Moæda æe sjediti i æekati da se iskrçamo sve dok se brod ponovno ne otisne natrag u Hernvstir. U meæuvremenu, mi æemo se tiho iskrçati na obalu u Ansis Pelippu." Cadrach zadovoljno pucne jezikom.

"Oh." Miriamel tiho razmisli na trenutak. Ponovno je podcijenila redovnika. Cadrach je bio trijezan otkad su se ukrcali na Gealsgiathov brod u Abaingeatu. Nije ni æudo, buduæi da mu je na putovanju u nekoliko navrata bilo jako zlo. Ali iza onog punaænog lica nalazio se britak um. Opet se zapitala - i to ne posljednji put, bila je uvjerena - o æemu je Cadrach zaista razmiæljao.

"æao mi je", reæe na kraju. "To je dobra zamisao. Mislite li da nas netko zaista traæi?"

"Bili bismo budale kad bismo pretpostavljali drugaæije, moja gospo." Redovnik je primi za lakat i zaputi se natrag prema djelomænom zaklonu donje palube.

Kad je naposljetku ugledala Pedruin, bilo je to kao da se velebna laða uzdigla iz nemirnog oceana, naglo nabasavši na njihovu malu, krhku brodicu. U jednom trenutku pred njima je bila dublja tama; u iduæem, kao da se posljednji zastor tajanstvene magle razgrnuo, nadvio im se nad glavama poput pramca velebnog broda.

Tisuæu svjetala blistalo je kroz maglu, sitnih poput krijesnica, æineæi da golema hrid svjetluca u noæi. Dok je Gealsgiathov tegljaæ klizio kroz luæke prolaze, otok se nastavljao uzdizati pred njima, njegova planinska pozadina, klin tame koji se stalno probijao uvis, zaklanjajuæi æak i maglom zaogrnuo nebo.

Cadrach je odluæio ostati u potpalublju. Miriamele je bila posve zadovoljna tim rasporedom. Stajala je uz ogradu, osluækujuæi povike i smijeh mornara dok su zamatali jedra u polutami koju su razgrnuli fenjeri. Glasovi se uzdignu u isprekidanoj pjesmi, samo kako bi opet naglo utihnuli u kletvama i novom smijehu.

Vjetar je tu bio blaæi, u zaklonu lučkih zgrada. Miriamele osjeti æudnu toplinu kako joj se uspinje leðima i vratom, te je bez razmiæljanja znala što ona znaæi: bila je sretna. Bila je slobodna i iæla kamo je æeljela; nije bilo tako dokle je dopiralo njezino sjeæanje. Nije stupila nogom u Perdruin otkad je bila mala djevojæica, ali sad se, na neki naæin, osjeæala kao da se vraæa kuæi. Njezina majka Hvliissa dovela ju je ondje kad je Miriamele bila vrlo mlada, kao dio posjeta Hvliissinoj sestri, kneginji Nessalanti u Nabbanu. Zaustavili su se u Ansis Pelippu da pohode grofa Streavvea. Miriamele se slabo sjæala tog posjeta - bila je vrlo mlada - osim ljubaznog starca koji joj je darovao mandarinu i visoko ozidanog vrta s poplæenom æetnicom. Miriamele je trækarala za dugorepom, lijepom pticom dok je njezina majka ispijala vino, smijala se i razgovarala s odraslima.

Ljubazni starac sigurno je bio grof, zakljuæila je. Ono što su posjetili sigurno je bio vrt bogatog æovjeka, paæljivo njegovan raj skriven u dvorištu dvorca. Bilo je ondje rascvjetanog drveæa i lijepih srebrnih i zlatnih ribica koje su plivale u jezercu smjeætenom toæno na puteljku...

Luæki vjetar dobio je na snazi, povlaæeæi je za plaæt. Ograda bijaæe hladna pod njezinim prstima, pa ona zatakne ruke ispod pazuha.

Nedugo nakon posjeta Ansis Pelippu njezina je majka otišla na još jedno putovanje, ovaj put bez Miriamele. Stric Jošua odveo je Hvlissu da se pridruži Miriamelinu ocu Eliji, koji je bio na bojištu sa svojom vojskom. To je bilo putovanje koje je osakatile Jošua i s kojeg se Hvlissa nikad nije vratila. Elija, gotovo nijem od tuge, prepun gnjeva da bi govorio o smrti, svojoj je maloj kćeri jedino rekao da se njezina majka nikad neće vratiti. Miriamele je zamišljala svoju majku zarobljenu negdje u nekom ozidanom vrtu, ljupkom vrtu poput onog koji su posjetili u Per-druinu, lijepom mjestu koje Hvlissa nikad neće ostaviti, čak ni da bi posjetila kćer kojoj je toliko nedostajala...

Ta kći ležala je budna mnoge noći, dugo nakon što bježe njezine sluškinje umotale u krevet, zureći u tamu i smišljajući kako da spasi svoju izgubljenu majku iz cvjetnog zatvora ispresijecanog beskrajnim, poplavljenim puteljcima...

Otad ništa nije valjalo. Bilo je kao da je njezin otac popio nekakav spori otrov kad je njezina majka umrla, nekakav strahotan napitak koji je gnjio u njemu, pretvarajući ga u kamen.

Gdje je bio? Što je Veliki kralj Elija radio u tom času?

Miriamele podigne pogled prema sjenovitom planinskom otoku i osjeti kako je njezin trenutak srčce prohujao kao što bi joj vjetar mogao oteći rupčić iz ruke. Čak i sada, njezin je otac opsjedao Naglimund, dajući oduška svom strahotnom bijesu na zidinama Jošuinu tvrđave. Is-grimnur, stari Šarko, svi oni borili su se za svoje živote dok je ona plovila pokraj lučkih svjetala, jašući na tamnim, glatkim leđima oceana.

A mali od kuhinje, Simon, crvene kose i nespretnih, dobronamjernih postupaka, neskrivenih briga i zabuna - osjetila je ubod tuge kad je pomislila na nj. On i njegov mali trol otišli su na neprohodan sjever, možda nestali zauvijek.

Ona se uspravi. Razmišljanje o bivšim suputnicima podsjetilo ju je na vlastitu dužnost. Glumila je redovnikova akolita - i to bolesnog. Trebala je biti ispod palube. Brod će uskoro pristati.

Miriamele se gorko nasmiješi. Toliko prijevara. Sada je bila slobodna od očeva dvora, ali još se pretvarala. Kao žalosno dijete u Nabbanu i Meremundu, često je glumila sreću. Laž je bila bolja od odgovaranja na dobronamjerna pitanja na koja je bilo nemoguće odgovoriti. Kako se njezin otac povlačio od nje, ona se pretvarala da joj nije stalo, iako se osjećala kao da je izjedaju iznutra.

Gdje je bio Bog, pitala se mlada Miriamele; gdje je bio On kad je ljubav polako otvrdnula u ravnodušnost, a briga postala dužnost?

Gdje je bio Bog kad je njezin otac Elija preklinjao nebesa za odgovore, a njegova kći osluškivala bez daha u sjenama pred njegovom ložnicom?

Možda je On povjerovao mojim lažima, pomislila je ogočeno dok je hodala niz drvene stube skliske od kiše prema donjoj palubi.

Možda im je On htio vjerovati, kako bi mogao prijeći na važnije stvari.

Grad na obronku bio je blistavo osvijetljen, a kišna noć ispunjena zakrabiljenim sudionicima u pijanci. Bilo je Ivanje u Ansis Pelippu: unatoč neodgovarajućem vremenu, uske zavojite uličice bile su prepune razuzdanih veseljaka.

Miriamele ustukne kad su pola tuceta muškaraca prurušenih u okovane majmune proveli mimo, zveckajući i posrćući. Vidjevši je kako stoji u sjenovitom dovratku jedne od zatvorenih kuća, pijani glumac se okrene, njegovo je lažno krzno bilo slijepeno od kiše, i zaustavi se kao da će joj nešto reći. Umjesto toga, majmunoliki se čovjek podigne, pokajnički se nasmiješi kroz otvor za usta na svojoj naherenoj maski, a onda vrati tugaljivi pogled na neravnu kaldrmu pred sobom.

Dok su majmuni teturali dalje, Cadrach se naglo pojavi pokraj nje. "Gdje ste bili?" upita ona. "Nije vas bilo skoro sat vremena."

"Ne tako dugo, gospo, zasigurno." Cadrach strese glavom. "Otkrivao sam izvjesne stvari koje će biti korisne. Vrlo korisne." Osvrne se oko sebe. "Ah, ali noć je razuzdana, zar ne?"

Miriamele ponovno povuče Cadracha na ulicu. "Ne biste znali da se na sjeveru ratuje i da ljudi umiru", ona će s negodovanjem. "Ne biste znajda bi i Nabban uskoro mogao ući u rat, a Nabban je samo na drugoj strani zaljeva."

"Naravno da ne, moja gospo", puhne Cadrach, uskladiivši svoje kratke korake s njezinima stoje bolje mogao. "Perdruinski je običaj ne znati takve stvari. Tako oni ostaju veselo neupleteni u većinu sukoba, uspijevajući naoružati i opskrbiti i krajnjeg pobjednika i krajnjeg poraženog -i zaraditi finu svoticu." Nacerio se i obrisao vodu iz oči. "Evo nečeg zbog čega bi vaši Perdruinci išli u rat: da zaštite svoju zaradu."

"Pa, iznenađena sam što nitko nije napao ovo mjesto." Princeza nije bila sigurna zašto bi je nehaičnost građana Ansis Pelippa toliko jedila, ali svejedno se osjećala iznimno razdražljivo.

"Napao? I zablatio bunar iz kojeg svi piju?" Cadrach se doimao zgranuto. "Moja draga Miriamele... isprčavam se, moj dragi Malahijo - moram upamtiti, budući da ćemo se uskoro kretati u krugovima gdje vaše pravo ime nije nepoznato - moj dragi Malahijo, morate još puno toga naučiti o svijetu." Zastao je na trenutak dok je još jedna skupina zakrabiljenih ljudi proletjela mimo, zaokupljena glasnom, pijanom svađom zbog riječi neke pjesme. "Evo," reče redovnik, pokazujući za njima, "evo primjera zašto se ono očemu govorete nikad neće ostvariti. Jeste li čuli tu malu prepirku?"

Miriamele navuče svoju kukuljicu niže da se obrani od ukošenih kapi kiše. "Ponešto od nje", odgovori ona. "Zar je to važno?"

"Nije važan predmet prepirke, već način. Svi su bili Perdruinci, ako moje uho za narječja nije oglušilo od rike oceana - no svađali su se na zapadnjačkom jeziku."

"Pa?"

"Ah", Cadrach zaškilji kao da traži nešto u krcatoj, fenjerima osvijetljenoj ulici, ali nastavi govoriti cijelo vrijeme. "Vi i ja govorimo zapadnjačkim jezikom, ali osim vaših erkvnlandskih zemljaka - a ni oni svi -nitko ga drugi ne govori među svojim narodom.

Rimeržani u Elvritshalli koriste Rimmerspakk; mi Hernvstirci govorimo našim jezikom kad smo u -Crannhvru ili Hernvsadharu.

Samo su Perdruinci usvojili univerzalni jezik vašeg djeda, kralja Ivana, i njima je on sada zaista prvi jezik."

Miriamele se zaustavi nasred skliskog kolnika, puštajući da stiska slavljenika kruži oko nje. Tisuće uljanica podiglo je lažnu zoru nad vrhovima kuća. "Umorna sam i gladna, brate Cadrach, i ne razumijem kamo smjerate."

"Jednostavno k ovom. Perdrinci su ono što jesu jer teže tomu da ugrade - ili, jednostavnije rečeno, znaju kamo vjetar puše i trče u tom smjeru, te im je vjetar uvijek za leđima. Da smo mi Hernvstirci osvajački narod, trgovci i pomorci Perdrina uvijek bivali bi hernvstirski. 'Ako kralj hoće jabuke,' kako Nabbanci vele, 'Perdrin sadi voćnjake.' Bilo koji drugi narod bio bi lud da napadne tako popustljivog prijatelja i korisnog saveznika."

"Dakle, vi govorite da su duše tih Perdrinaca na prodaju?" upita Miriamele. "Da nisu odani nikome osim jakima?"

Cadrach se osmjehne. "To ima prizvuk prezira, moja gospo, ali čini se ispravnim rezimiranjem, da."

"Onda nisu ništa bolji od—" oprezno se ogledala oko sebe, silom potiskujući srdžbu, "—ništa bolji od kurvi!"

Redovnikovo ogrubjelo lice poprimi hladan, dalek izraz; njegov osmijeh je sada bio občna formalnost. "Ne može se svatko dći na noge i biti junak, princezo", reče tiho. "Neki se radije predaju neizbježnom i spašavaju svoju savjest darom za preživljavanje."

Miriamele je razmišljala o očiglednoj istini onog što je Cadrach rekao dok su hodali dalje, ali nije mogla shvatiti zašto ju je to tako neizrecivo žalostilo.

Popločeni putevi Ansis Pelippa nisu samo neprestano vijugali, na mnogim mjestima oni su se penjali isklesanim kamenim stubama uz sam obronak brijega, a onda se opet spiralno spuštali, podvostručujući se iznova i iznova, presijecajući se pod čudnim kutovima poput košare zmija. Sa svake strane stajale su kuće jedna do druge, većinom zasjenjenih prozora poput sklopljenih očiju spavača, poneke blistave od svjetla i glazbe. Temelji kuća uzdizali su se iz ulica, svaka se struktura nesigurno privijala uz obronak te se činilo da se njihovi gornji katovi nagnju nad stisnute ceste. Kako su Miriamele glad i umor počinjali stvarati vrtoglavicu, učini joj se na trenutke da se vratila pod gusto nadvijeno drveće šume Aldheorte.

Perdrin je bio grozd bregova koji su okruživali Sta Mirore, središnju planinu. Njihova kvrgava leđa uzdizala su se gotovo ravno iz stjenovitih rubova otoka, gledajući na Emmetinski zaljev. Perdrinov obris tako je podsjećao na majku krmaču koja doji svoje mlade. Gotovo nigdje nije bilo ravnog tla, osim u sedlima gdje bi visoki bregovi približili jedni drugima svoja plaća, pa su se sela i gradovi Perdrina privili uz obronke tih bregova poput galebljih gnijezda. Čak i Ansis Pelippe, velika morska luka i sjedište kuće grofa Streawe, bio je podignut na strmim padinama rta koji su stanovnici zvali Lukobran. Na mnogim mjestima građani Ansis Pelippa mogli su stajati na nekoj od gradskih ulica koje su okruživale brijeg i mahati susjedima u prolazima ispod njih.

"Moram nešto pojesti", reče Miriamele, teško dišući. Stajali su na okretištu jedne od zavojitih ulica, mjestu odakle su mogli između dviju zgrada vidjeti svjetla maglom pokrivene luke pod sobom. Mutan mjesec visio je na oblaknom nebu poput koštane krhotine.

"I ja sam spreman stati, Malahijo", dahne Cadrach.

"Koliko je daleko ta opatija?"

"Nema nikakve opatije, ili mi barem ne idemo tamo."

"Ali rekli ste kapetanu... oh." Miriamele strese glavom, osjećajući vlažnu težinu kukuljice i plašta. "Naravno. Pa, onda, kamo idemo?" Cadrach je buljio u mjesec i tiho se nasmijao. "Kamo god želimo, moj prijatelju. Mislim da se na vrhu ove ulice nalazi kćma na izvjesnom glasu: moram priznati da sam nas vodio uglavnom u tom smjeru. Sigurno ne stoga što uživam pentrati se tim goirach brdima."

"Kćma? Zašto ne prenoćite, da možemo pronaći krevet nakon što štogod pojedemo?"

"Zato što, oprostite čete mi, u tom času ne mislim na jelo. Na onom sam prokletom brodu bio dulje nego što želim pomisliti. Otpčinit ću nakon što utažim žeđ." Cadrach prevuče rukom preko usta i naceri se. Miriamele se nije baš svidio izraz u njegovim očima.

"Ali dolje je kćmi bilo na svakom zavoju..." počne ona.

"Upravo tako. Kćmi punih pijanih pričalica i zabadala u tuđe stvari. Ne mogu se primiti zasluženog odmora na takvom mjestu." On okrene leđa mjesecu i stane se teškim korakom penjati uz cestu. "Hajde, Malahijo. Nije još daleko, siguran sam."

Činilo se da u vrijeme rvanja nije postojalo nešto kao nenatpana kćma, ali gosti Crvenog dupina barem nisu morali ispijati svoja pća obraz uz obraz, kao što je bio slučaj u svratištima u luci, već samo lakat uz lakat. Miriamele zahvalno klizne na klupu postavljenu uz najdalji zid i pusti da je preplavi val razgovora i pjesme. Cadrach, nakon što je odložio svoju vreću i štap, udalji se da pronade za sebe vreć Putnikove nagrade. Vratio se nakon samo nekoliko časaka.

"Dobri Malahijo, zaboravio sam da sam spao na prosjčki štap pla-tivši naš morski put. Imate li jedan ili dva cintisa koja bih mogao upotrijebiti u svrhu odstranjivanja žeđi?"

Miriamele prekopa po svojoj novčarki i izvuče šaku punu bakrenja-ka. "Donesite mi malo kruha i sira", reče, sasuvši novčiće u redovniko-vu ispruženu ruku.

Dok je sjedila priželjkujući da može svući svoj mokri plašt kako bi proslavila to što se sklonila s kiše, još jedna skupina zakrabiljenih slavljenika bane na vrata, otirući vodu sa svog ruha i povicama tražeći pivo. Jedan od najglasnijih nosio je krinku u obliku psa s crvenim jezikom.

Dok je bubnjao šakom po stolu, njegovo lijevo oko na trenutak pronade Miriamele i naizgled se zaustavi. Osjetila je nalet straha, odjednom se sjetivši druge pseće maske i plamtećih strijela koje su parale šumske sjenke. Ali taj se pas brzo okrene svojim drugovima, izvalivši šalu i za-bacivši glavu u smijehu, mašući svojim platnenim ušima.

Miriamele pritisne ruku na grudi kao da želi usporiti otkucaje svog usplahirenog srca.

Moram ostaviti kukuljicu na glavi, reče samoj sebi. Noć je svetkovine, pa tko bi dvaput pogledao? Bolje to nego da mi netko prepozna lice - ma kako se nevjerovatnim to može činiti.

Cadrach je izbivao iznenađujuće dugo. Miriamele je upravo počela osjećati nemir, pitajući se treba li poći i potražiti ga, kad se on vrati s vrčem piva u svakoj ruci. Pola hljeba i okrajak sira bijahu zarobljeni izmađu vrčeva.

"Čovjek bi noćas mogao umrijeti od žeđi čekajući pivo", reče redovnik.

Miriamele je jela pohlepno, a onda uzela dug gutljaj piva, koje je bilo gorko i tamno u njezinim ustima. Ostatak vrča ostavila je Cadrachu, koji se nije bunio.

Kad je polizala posljednje mrvice s prstiju i počela razmišljati je li dovoljno gladna da pojede golublju pitu, sjena padne na klupu koju su ona i redovnik dijelili.

Koštano lice Smrti zapilji se u njih iz crne kukuljice.

Miriamele uvuče dah, a Cadrach poprska pivom svoju sivu halju, ali neznanac u mrtvačkoj maski se ne pomakne.

"Vrlo ljupka šala, prijatelju," gnjevno će Cadrach, "sretno Ivanje i tebi." Obrisao je prednjicu svog ruha.

Usta se ne pomaknu. Jednoličan, neuzbuđen glas procijedi kroz ogoljene zube: "Poći ćete sa mnom."

^Miriamele osjeti kako joj se koža na zatiljku ježi. Osjećala je težinu netom pojedenog obroka u svom želucu.

Cadrach zaškilji. Mogla je vidjeti napetost u njegovu vratu i prstima. "A tko si ti, glumce? Ako si zaista brat Smrt, čekivao bih te odjevenog u ljepše ruho." Redovnik uperi blago drhtavi prst u pohaban crni plašt koji je prilika nosila.

"Ustanite i pođite sa mnom", reče prikaza. "Imam nož. Ako vikne-te, stvariće za vas poći po zlu."

Brat Cadrach pogleda Miriamele i načini grimasu. Oni ustanu, princeza na klimavim koljenima. Smrt mahne rukom da krenu naprijed, kroz gužvu gostiju u kćmi.

Miriamele je razmišljala o pokušaju bijega kad su se dvije druge prilike diskretno izdvojile iz gungule u blizini vrata. Jedna je nosila modru krinku i stiliziranu odoru mornara; druga bijaše odjevena poput starinskog seljaka s prevelikim šeširom. Ozbiljne i pridošlica suprotstavljale su se njihovim šarenim kostimima.

S mornarom i seljakom sa svake strane, Cadrach i Miriamele slijedili su u crno odjevenu Smrt na ulicu. Prije nego što su prešli tridesetak koraka, mala povorka skrene u uličicu i niz stubište u iduću ulicu ispod nje. Miriamele se u jednom trenu poskliznula na jednu od kišom ispranih kamenih stuba i osjetila jezu kad je njezin kosturski otmičar ispružio ruku daje pridržati. Dodir je bio kratkotrajan, a ona se nije mogla otrgnuti a da ne padne, te ga je nijemo otpjela. Trenutak kasnije sišli su sa stubišta, a onda brzo zašli u još jednu uličicu, popeli se kosinom i skrenuli iza ugla.

Unatoč slabom mjesecu na nebu i povicima kasnih sudionika u pijanci koji su odjekivali iz kćme i iznad luke u četvrti ispod, Miriamele je ubrzo izgubila svaki pojam o tome gdje se nalazi. Putovali su niz slične sporedne ulice poput kolone mačaka koje se šunjaju, uranjajući i izranjajući iz skrivenih dvorišta i staza zaodjenutih vinovom lozom. S vremena na vrijeme čuli su žamor glasova iz pokoje zamračene kuće, a jednom i ženski plač.

Naposlijetku su dospjeli do zasvođenih vrata na visokom kamenom zidu. Smrt izvuču ključ iz džepa i otvori bravu. Ušli su u obraslo dvorište nadsvođeno iskrivljenim stablima vrbe, s čijih je visećih grana kiša strpljivo kapala na ispucane kamene ploče. Voda se okrene ostalima, kratko zamahnuvši svojim ključem, a onda pokaže da Miriamele i Cadrach trebaju hodati ispred njega prema zasjenjenom ulazu.

"Došli smo s vama dovde, čovječe", reče redovnik, šapćući kao da je i on urotnik. "Ali nema nam koristi ušetati u klopku. Zašto ne bismo odmah s vama zapodjenuli bitku i umrli pod otvorenim nebom, ako već moramo umrijeti?"

Smrt se nagne naprijed bez riječi. Cadrach ustukne, ali čovjek s kos-turskom krinkom samo se nagne pokraj njega i zakuca na vrata šakom u crnoj rukavici, a onda ih gurne. Otvorila su se tiho na nauljenim šar-kama.

Slabo, toplo svjetlo gorjelo je unutar portala. Miriamele korakne pokraj redovnika i kroz vrata. Cadrach ju je slijedio trenutak kasnije, mrmljajući sam sebi. Čovjek s lubanjom umjesto lica ude posljednji i zatvori vrata za sobom.

Bila je to mala dnevna soba, osvijetljena jedino vatrom na ognjištu i jednom svijećom koja je gorjela u posudi pokraj boce vina na stolu. Zidovi bijahu prekriveni teškim baršunastim tapiserijama, njihovi uzorci bijahu raspoznatljivi na svjetlu vatre samo kao vrtlozi boja. Za stolom, u stolici s visokim naslonom, sjedila je prilika jednakoćudna poput njihovih pratitelja: visok čovjek u crvenkasto smeđem plastu, koji je nosio li-sičju krinku oštih crta.

Lisica se nagne naprijed, pokazujući na dvije stolice elegantnim zamahom svojih prstiju u baršunastim rukavicama.

"Sjednite." Glas mu bijaše tanak, ali milozvučan. "Sjednite, princezo Miriamele. Ustao bih, ali moje onesposobljene noge mi to ne dopuštaju."

"Ovo je ludost", prasne Cadrach, ali zadrži jedno oko na kosturskoj prikazi pokraj svog ramena. "Pogriješili ste, gospodine - vi se obraćate dječaku, mom akolitu..."

"Molim vas." Lisica ljubaznom gestom zatraži tišinu. "Vrijeme je da skinemo maske. Zar Ivanje ne završava uvijek tako?"

Odmaknuo je lisičje lice, otkrivši bijelu kosu i lice izbrazdano od starosti. Dok su njegove razotkrivene i blistale na svjetlu vatre, osmijeh izvije njegove naborane usnice.

"Sada kad znate tko sam..." otpočne, ali Cadrach ga prekine.

"Ne poznajemo vas, gospodine, a i vi ste nas zamijenili s nekim!"

Starac se suho nasmije. "Oh, hajdete. Vi i ja se možda nismo prije sreli, dragi moj, ali princeza i ja stari smo prijatelji. Zapravo, ona je bila moja gošća, jednom - vrlo, vrlo davno."

"Vi ste... grof Streaue?" dahne Miriamele.

"Dakako", kimne grof. Njegova sjena uzdizala se na zidu za njim. Nagnuo se naprijed, stisnuvši njezinu mokru ruku u svoju baršunom omotanu pandžu. "Gospodar Perdraina. I, počevši od trenutka kad ste vas dvoje nogom stupili na hrid kojom vladam, vaš gospodar također."

Vjerolomnik

Kasnije onog dana kada se upoznao s Pastirom i Lovkinjom, kad je sunce bilo visoko na nebu, Simon se ponovo osjeti dovoljno jakim da izađe van i sjedne na kameni trijem pred pećinom. Omotao je kraj gunja oko ramena i podmetnuo ostatak teške vune poda se kao jastuk za obranu od kamenite kože planine. Osim kraljevske ležaljke u Chidisk ub Lingitu, činilo se da nema ničeg sličnog stolici u cijelom Yiqanucu.

Pastiri su odavno izveli svoje ovce iz zaštićenih dolina gdje su spavale, odvođeći ih niz planinu u potrazi za krmom. Jiriki mu je rekao da su proljetni izdanci kojima su se životinje obično hranile bili gotovo posve uništeni dugom zimom. Simon je promatrao jedno od stada kako gmiže obronkom duboko ispod njega, slično poput mrava. Slabašan škljo-cav zvuk dopirao je do njega, sukob ovnovskih rogova dok su se natjecali za prevlast u krdu.

Trolske žene, sa svojim crnokosim bebama privezanim za njihova leđa u vrećama od fino sašivene kože, uzele su vitka koplja i otišle u lov, vrebajući na svisce i druge životinje čije bi meso moglo nadopuniti ovčje. Binabik je često govorio da su ovce bile qanučko jedino pravo bogatstvo, te da su Qanuci jeli jedino one članove stada koji nisu vrijedili ni za što drugo, stare i jalove. Svisci, kunići i druga sitna divljač bili su jedini razlog što su trolske žene nosile koplja. Jedno od krzna razmetljivo zamotanih oko Nunuu-ke pripadalo je snježnom leopardu, čije su se poput bodeža oštre pandže još svjetlucale. Sjetivši se Lovkinjinih neustrašivih očiju, Simon nije sumnjao da je Nunuuika sama oborila taj plijen.

Nisu se jedino žene suočavale s pogibelji; zadaća pastira bila je jednako opasna, budući da je bilo mnogo velikih mesoždera koje je trebalo držati podalje od dragocjenih ovaca. Binabik mu je jednom rekao da su vukovi i leopardi, iako prijetnja, bili jedva usporedivi s golemim snježnim medvjedima, od kojih je najveći bio težak kao dva tuceta trolova. Mnogi qanučki pastiri, rekao je Binabik, dočekali su brz i neugodan kraj pod pandžama i zubima bijelog medvjeda.

Simon potisne refleksan drhtaj nelagode na tu pomisao. Nije li stajao pred zmajem Igjarjukom, mnogo većem i smrtonosnijem od bilo koje obične životinje?

Sjedio je dok je kasno jutro prelazilo u poslijepodne, promatrajući život Mintahoqa prostrt pred njim; mjesto je u isto vrijeme bilo i grozničavo i organizirano poput košnice. Stariji trolovi, čije su godine lova i čuvanja stada minule, čavrljali su s trijemova ili čučali na suncu, rezba-reći kost i rog, režući i krojeći stavljenju kožu u razne vrste predmeta. Djeca prevelika da ih majke nose u lov igrala su se gore-dolje po planini pod zbunjenom paskom starijih, verala se vitkim ljestvama ili se njihala i prevrtala na visokim mostovima, nesvjesna smrtonosne dubine koja se prostirala pod njima. Simonu je bilo pomalo teško gledati tu opasnu zabavu, ali tijekom dugog poslijepodneva nijedno trolsko dijete nije se ozlijedilo. Iako su pojedinosti bile strane i nepoznate, ovdje je mogao osjetiti red.

Odmjeren ritam života činio se snažnim i stabilnim poput same planine.

Te noći Simon je ponovno sanjao veliki kotač.

Ovog puta, poput okrutne parodije muka Usiresa, Sina Božjeg, Simon je bio bespomoćno privezan za kotač, po ud na svaku četvrtinu teškog obruča. Nije ga samo okretao naglavce, kao što je gospodin Usi-res patio na Drvetu, već ga je vrtio u krug na beskrajnoj praznini crnog neba. Blijed sjaj zvijezda mutio se pred njim poput repova kometa. Nešto drugo - nekakav sjenovit, ledeni stvorčiji je smijeh bio prazno zujanje pčela - plesalo je točno izvan njegova vidokruga, rugajući mu se.

Viknuo je, kao što je često činio u takvim stravičnim snovima, ali iz njega nije izašao nikakav zvuk. Otima se, ali njegovi udovi nisu imali snage. Gdje je bio Bog, za kojeg su svećenici govorili da vidi svaki čin? Zato bi On ostavio Simona u pandžama tako užasne tame?

Nešto se počelo polako oblikovati iz blijedih, istanjenih zvijezda; srce mu se ispunilo strašnom slutnjom. Ali ono što je izronilo iz vrtložaste praznine nije bio očekivani crvenooki užas, već maleno, ozbiljno lice: mala tamnokosa djevojčica koju je vidio u drugim snovima.

Otvorila je usta. Nebo koje se mahnito okretalo naizgled se uspori. Izustila je njegovo ime.

Doprlo je do njega kao kroz dug hodnik, a on shvati da ju je već negdje vidio. Znao je to lice - ali tko... gdje...?

Simone, rekla je opet, sada nekako razgovjetnije. Glas joj bijaše ispunjen hitnjom. Ali nešto je drugo posezalo za njim, također - nešto bliže. Nešto posve blizu.

Probudio se.

Netko gaje tražio. Simon sjedne na svojoj slamarici, bez daha, osjetljiv na svaki zvuk. Ali osim beskonačnih uzdaha planinskih vjetrova i tihog Haestanova hrkanja, koji je umotan u težak plašt ležao blizu uga-raka večernje vatre, pećina je bila tiha.

Jiriki je bio odsutan. Je li ga Sitha možda zazvao izvan pećine? Ili je to bio ostatak sna? Simon zadrhti i pomisli kako bi bilo da ponovno navuče krznenu pokrivač preko glave. Dah mu bijaše mutan oblak na svjetlu žeravice.

Ne, netko je čekao vani. Nije znao kako zna, ali bio je siguran: osjećao se usklađenim poput žice harfe, drhteći. Noć se činila čvrsto napetom.

Što ako ga je netko zaista čekao? Možda je to bio netko - nešto - od čega se bilo bolje sakriti?

Takve misli nisu mijenjale stvar. Utuvio je sebi u glavu da mora izaći. Sada ga je ta potreba mučila, i bilo ju je nemoguće zanemariti. Ionako me obraz jako boli, rekao je u sebi. Neću još dugo moći zaspati.

Izvukao je svoje hlače ispod spavaćeg ogrtača gdje su se grijale u oštroj yiqanučkoj noći, navlačeći ih što je tiše mogao, a onda je nazuo čizme na hladne noge. Kratko je razmišljao o tome da odjene svoju veriž-njaču, ali pomisao na njezine hladne prstenove, prije nego bilo kakvo uvjerenje u sigurnost, dovela ga je do protivne odluke. Omotao je plašt oko sebe, prošavši na prstima pokraj usnulog Haestana, kroz kožni zak-lopac na vratima i izišao na hladnoću.

Zvijezde iznad visoke planine Mintahoa bile su milosrdno jasne. Dok je Simon zurio uvis, zapanjen, osjetio je njihovu daljinu, nemoguću pros-tranost noćnog neba. Mjesec, ne posve pun, lebdio je nisko iznad udaljenih vrhunaca. Okupan u njegovu nepovjerljivom svjetlu, snijeg u visinama je blistao, ali sve ostalo ležalo je uronjeno u sjenu.

Tek što je svrnuo pogled natrag i načinio nekoliko koraka udesno, dalje od ulaza u pećinu, zaustavi ga tiho rezanje. Čudan obris iskrse na puteljku pred njim, mjesečinom okrnut na rubovima, crn u jezgri. Potmulo glasanje ponovno dopre do njega. Oči bijesnu zeleno kad su uhvatile mjesečinu.

Simonu na trenutak zastane dah u grlu, ali tada se dosjeti.

"Qantaqa?" upita tiho.

Rezanje se pretvori u neobično cviljenje. Vuk nagne glavu.

"Qantaqa? Jesi li to ti?" Pokušao se sjetiti nekoliko riječi Binabiko-va trolskog jezika, ali ništa mu ne padne na pamet. "Jesi li ozlijeđena?" Nijemo prokune samog sebe. Nije nijednom pomislio na vučicu otkad su ga doveli sa zmajevе planine, iako mu je ona bila suputnica - i, na neki način, prijateljica.

Sebićnjak! prekori se.

Dok je Binabik bio u zatvoru, tko je znao stoje Qantaqa radila? Odvojili su je od prijatelja i gospodara, upravo kao što su Simona odvojili od doktora Morgenesa. Noć se odjednom doimala hladnijom i prazni-jom, punom nehajne okrutnosti svijeta.

"Qantaqa? Jesi li gladna?" Načinio je korak prema njoj, a vučica ustukne. Ponovno je zarežala, ali zvučalo je više kao uzbuđenost nego gnjev. Načinila je nekoliko skakutavih koraka. Ljeskanje njezina sivog krzna bilo je gotovo nevidljivo, a onda opet zareži prije nego što je skokom otčala. Simon ju je slijedio.

Palo mu je na pamet dok je išao, koračajući oprezno po mokrim kamenim stazama, da radi glupost. Zavojiti puteljci visokog Mintahoa nisu bili mjesto za ponoćne šetnje, posebno bez baklje. Čak su i ovdašnji trolovi znali bolje: otvori pećina bili su mračni i tihi, puteljci prazni. Bilo je to kao da se probudio iz jednog sna kako bi ušao u drugi. Takvo mu se činilo to sjenovito hodočašće pod dalekim i nehajnim mjesecom.

Činilo se da Qantaqa zna kamo ide. Kad bi Simon predaleko zaostao, dokaskala bi natrag, zastavši tačno izvan domašaja dok je on ne bi sustigao, a njezin se vrući dah poput perjanice pušio na zraku. Čim bi joj se približio na duljinu ruke, opet bi krenula. Ovako ga je, poput duše s drugog svijeta, vodila dalje od vatri njegova roda.

Tek kad su hodali neko vrijeme, prešavši dug put od pećine za spavanje oko zavoja planine, Qantaqa je dotučala sve do Simona. Ovaj put se nije zaustavila. Njezino golemo tijelo udarilo ga je tako naglo da je, unatoč tome što ga je samo okrnula, pao na stražnjicu. Stajala je nad njim na trenutak, njuške zakopane u njegov vrat, hladnog nosa koji je škakljivo kopao blizu njegova uha. Simon je podigao ruke da joj počes-ka uši i osjetio je kako drhti čak i kroz njezino debelo krzno. Trenutak kasnije, kao da je njezina potreba za utjehom bila zadovoljena, opet je skočila dalje od njega i stajala tiho cvileći sve dok nije ustao, trljajući svoju trticu, i pošao za njom. Činilo se da ga je Qantaqa odvela pola puta oko Mintahoa. Stajala je sada na rubu velike crnine, uzbuđeno štekćući. Simon oprezno pođe naprijed, pipajući golu kamenu površinu planine desnom rukom. Qan-taqa je hodala amo-tamo s čitim nestrpljenjem.

Vuk je stajao na rubu goleme jame, koja je bila ukopana sa strane puteljka u samu planinu. Mjesec, ploveći nisko na nebu poput prenatrpene karake, mogao je samo posrebiti kamen oko otvora jazbine. Qan-taqa opet zalaje s jedva suzdržanim oduševljenjem. Na Simonovo golemo iznenađenje, glas tiho odjekne iz dubine. "Odlazi, vučice! Čak su mi i san oduzeli, prokleo ih Aedon!"

Simon se baci na hladni šljunak i dopuže naprijed na laktovima i koljenima, zaustavivši se naposljetku kad mu je glava visjela iznad crnog ništavila.

"Tko je tamo?" vikne. Njegove riječi odjeknu kao da su proputovale veliku daljinu. "Sludig?"

Nastane stanka. "Simon? Jesi li to ti?"

"Da! Da, ja sam! Qantaqa me dovela! Je li Binabik s tobom? Bina-bik! Ja sam, Simon!"

Mine trenutak tišine, a onda Sludig opet prozbori. Sada je Simon mogao čuti napetost u Rimeržaninovu glasu. "Trol odbija govoriti. Tu je, ali ne razgovara sa mnom, ni s Jirikijem kad je došao, ni s kim."

"Je li bolestan? Binabik, Simon je! Zašto mi ne odgovoriš?"

"Bolestan je u srcu, mislim", reče Sludig. "Izgleda kao uvijek - mršaviji, možda, ali i ja sam - ali ponaša se kao netko tko je već mrtav." Začuo se zvuk struganja kad se Sludig, ili netko, pomaknuo u dubini. "Jiriki veli da će nas ubiti", reče Rimeržanin trenutak kasnije, glasom tupim od resignacije. "Sitha je govorio u našu obranu - ne sa žarom ili gnjevom, koliko sam mogao razaznati, ali je svejedno govorio u našu obranu. Rekao je da se trolovi nisu složili s njegovim dokazima i da su odlučni istjerati svoju pravdu." Ogorčeno se nasmijao. "I to mi je pravda, smaknuti čovjeka koji im nikad nije audio te usput ubiti i jednog od svojih, a obojica su mnogo prepatila za dobro svih naroda - čak i trolova. Einskaldir je imao pravo. Osim ovog mutavog stvora pokraj mene, svi su oni pakleni skoti."

Simon sjedne, držeći glavu u rukama. Vjetar je bezbrižno puhao oko visova. Nemá mu prostruji tijelom.

"Binabik!" vikne, opet se nagnuvši. "Qantaqa te čeka! Sludig pati pokraj tebe! Nitko ti ne može pomoći ako sam sebi ne pomogneš!"

Zašto nećeš govoriti sa mnom?"

Samo Sludig odgovori. "Ne vrijedi, kažem ti. Oči su mu sklopljene. Ne čuje te i uopće neće govoriti."

Simon pljesne rukom o stijenu i opsuje. Osjeti kako mu suze naviru u oči.

"Pomoći ću ti, Sludig", reče na kraju. "Ne znam kako, ali hoću." Uspravi se. Qantaqa ga onjuši i zacvili. "Mogu li vam štogod donijeti? Hrane? Vode?"

Sludig se bešćutno nasmije. "Ne. Hrane nas, iako nam trbusi ne pucaju. Zatražio bih vina, ali ne znam kad će doći po mene. Ne želim ići glave zamagljene od pića. Samo moli za mene, molim te. I za trola."

"Učinit ću više od toga, Sludig, kunem se." Ustane.

"Bio si vrlo hrabar na planini, Simone", tiho dovikne Sludig. "Drago mi je što sam te upoznao."

Zvijezde su hladno treperile nad jamom dok se Simon udaljavao, boreći se da hoda uspravno i više ne plače.

Hodao je neko vrijeme pod mjesecom, izgubljen u vrtlogu svojih rastresenih misli, prije nego stoje shvatio da ponovno slijedi Qantaqu. Vučica, koja je uznemireno koračala pokraj ruba jame dok je Simon razgovarao sa Sludigom, sada je hotimice kaskala putem ispred njega. Nije mu dala prilike da je sustigne kao na njihovu dolasku, a on je na jedvi-te jade održavao korak s njom. Mjesečina je bila upravo dovoljno svijetla da Simon vidi kamo ide, staza dovoljno široka da se oporavi od povremenog krivog koraka. Ipak, osjećao se nedvojbeno slabo. Upitao se više nego jednom ne treba li jednostavno sjesti i čekati zoru, kad će ga netko pronaći i vratiti zdravog i čitavog u njegovu pećinu, ali Qantaqa je kaskala dalje, puna vučje odlučnosti. Osjećajući da joj duguje neku vrstu vjernosti, Simon se potrudio da je slijedi.

Uskoro je opazio s većom uzbuđenošću u sebi da su se uspinjali iznad glavnog puta, skrenuvši uz Mintahoqov obronak na strmiji, užu puteljak.

Dok ga je vuk stalno vodio uzbrdo, i dok su presijecali više od nekoliko vodoravnih puteva, zrak se počinjao tanjiti. Simon je znao da se nije popeo tako daleko, da je osjećaj prouzrokovao vlastiti slabi dah, ali je svejedno osjećao kako prelazi iz područja sigurnosti u gornje visove. Zvijezde su se činile vrlo blizu.

Upitao se na trenutak jesu li možda te hladne zvijezde bezračni vrhunci drugih, nevjerojatno dalekih planina, čija su golema tijela bila izgubljena u tami, a snijegom pokrivene glave blistale od odražene mjesčine. Ali ne, to je bila glupost. Gdje su mogle stajati a da ne bi bile vidljive na danjem svjetlu pod jasnim suncem?

Zapravo, zrak možda i nije bio rjeđi, ali hladnoća je sigurno rasla, neporeciva i nametljiva unatoč njegovu teškom platu. Drhteći, odlučio se okrenuti i vratiti na glavnu cestu, bez obzira na to kakvu je razbibrigu na mjesčini Qantaqa smatrala tako primamljivom.

Trenutak kasnije, iznenadio se kad je uhvatio samog sebe kako skreće s puta i slijedi vučicu u usku klisuru na obronku planine.

Kameni trijem, posut krpicama mutno blještavog snijega, stajao je pred golemom, crnom pukotinom. Qantaqa otči naprijed i stane preda nj, njušeći. Okrene se da pogleda Simona, nagnute kudrave glave, a onda jednom upitno zalaje i šmugne u tamu. Simon zaključio da je u sjenama sigurno skrivena pećina. Upravo se pitao treba li je slijediti - dopustiti vučici da ga vodi na budalasto pješčenje planinom bilo je jedno, ali dopustiti joj da ga uvuče u mračnu špilju usred noći bilo je nešto posve drugo - kadli se troje malih mračnih spodoba pojavi iz tamne litice pred njim, preplašivši Simona tako jako da je gotovo koraknuo natraš-ke s kamenog trijema.

Kopači! pomisli divlje, čeprkajući po golom tlu u potrazi za kakvim oružjem. Jedna od spodoba korakne naprijed, podižući tanko koplje prema njemu kao upozorenje. Bio je to trol, naravno - bili su prilično krupniji od podzemnih Bukkena, kad ih se mirno proučilo - ali svejedno je bio preplašen. Ovi Qanuci bijahu mali, ali dobro naoružani; Simon je bio neznamac koji je lutao po noći, možda na nekom svetom mjestu.

Najbliži trol spusti krznom obrubljenu kukuljicu. Blijeda mjesčina obasja lice mlade žene. Simon je mogao vidjeti malo od njezina lica osim bjeloočnica, ali bio je siguran da joj je izraz bio prijeteći i opasan. Njezina dva pratioca primaknu se bliže, mrmljajući, činilo se, srditim glasovima. Načinio je korak natrag niz put, oprezno tražeći sigurno uporište.

"Ispricavam se. Upravo odlazim", reče, spoznavši još dok je govorio da ga oni nisu mogli razumjeti. Simon se prokune što nije nagovorio Binabika ili Jirikija da ga nauče koju riječ trolskog jezika. Uvijek je žalio za nečim, uvijek prekasno! Hoće li zauvijek ostati sanjar? Bio je umoran od tog zvanja. Neka ga preuzme netko drugi.

"Upravo odlazim", ponovi. "Slijedio sam vuka. Slijedio... sam... vuka." Govorio je polako, trudeći se da mu glas zvuči prijateljski unatoč stisnutom grlu. Jedan nespoznanac i mogao bi čupati jedno od onih opakih kopalja iz trbuha.

Trolska žena ga je promatrala. Rekla je nešto jednom od svojih pratilaca. Onaj kojem se obratila načini nekoliko koraka prema zasjenjenom otvoru pećine. Qantaqa prijeteće zarezala odnekud iz odjekujućih dubina i trol se naglo povuče.

Simon načini još jedan korak natrag prema puteljku. Trolovi su ga promatrali u tišini, njihova mala tamna tijela bila su mirna i oprezna, ali nisu ga nijednim pokretom pokušali zaustaviti. Polako im je okrenuo leđa i spustio se na stazu, pažljivo se krećući između posrebnih stijena. Trenutak poslije tri trola, Qantaqa i tajanstvena pećina izgubiše se iz vida za njim.

Spustio se niz obronak sam pod sanjivom mjesčinom. Na pola puta do glavne staze morao se zaustaviti i sjesti, držeći laktove na drhtavim koljenima. Znao je da će se njegova iscrpljenost pa čak i njegov strah s vremenom povući, ali nije mogao zamisliti lijek za toliku osamljenost.

"Doista mi je žao, Seomane, ali ništa se ne da učiniti. Sinoć se Reni-ku, zvijezda koju zovemo ljetna svjetiljka, pojavila nad obzorom u sumrak. Predugo sam se zadržao. Ne mogu ostati dulje."

Jiriki je sjedio prekrštenih nogu na kamenu na prostranom trijemu pećine, zureći u maglom prekrivenu dolinu. Za razliku od Simona i Haestana, nije nosio debelu odjeću. Vjetar je povlačio rukave njegove sjajne košulje.

"Ali što ćemo učiniti u vezi s Binabikom i Sludigom?" Simon baci kamen u dubine, napola se nadajući da će raniti nekog u magli skrivenog trola. "Ubit će ih ako nešto ne poduzmeš!"

"Ništa ne mogu poduzeti, u svakom slučaju", tiho će Jiriki. "Qanuci imaju pravo na svoju pravdu. Ne mogu sečasno uplitati."

"Čast? Kvragu i čast, Binabik neće čak ni govoriti! Kako se može bra-

Sitha uzdahne, ali njegovo orlovsko lice ostane bezizražajno. "Možda ne postoji obrana. Možda Binabik zna da je nanio štetu svom narodu."

Haestan frktajem izrazi svoje gnušanje. "Ne znademo ni zločina koji je mali čovjek počinio."

"Pogazio je zakletvu, tako kažu", blagoće Jiriki. Okrene se Simonu. "Moram ići, Seomane. Vijesti o napadima Lovaca nornске kraljice na Zida've vrlo je uznemirio moj narod. Žele da se vratim kući. O mnogo čemu valja raspravljati." Jiriki odmakne pramen kose s oka. "Također, kad je moj rođak An'nai umro i bio pokopan na Urmsheimu, na mene je pala odgovornost. Njegovo se ime sada mora upisati uz potpun obred u Knjigu Godišnjeg plesa. Ja, od sveg svojeg naroda, najmanje mogu izbjegavati tu obvezu. Naposlijetku, ipak gaje Jiriki i-Sa'onserei i nitko drugi doveo na mjesto njegove smrti - a zbog mene i moje svojeglavosti on je donekle i otišao." Sithin je glas ogrubio dok je stiskao svoje smeđe prste u šaku. "Zar ne vidiš? Ne mogu okrenuti leđa An'naievoj žrtvi." Simon je očajavao. "Ne znam ništa o tvojoj plesnoj Knjizi - ali rekao si daće nam dopustiti da govorimo u Binabikovu obranu! Rekli su ti to!"

Jiriki naheri glavu. "Da. Pastir i Lovkinja su pristali."

"Pa, kako ćemo to učiniti ako tebe ne bude? Ne možemo govoriti trolskim jezikom, a oni ne razumiju naš."

Simon pomisli daje opazio izraz smetenosti kako nakratko prelijeće preko Sithina ravnodušnog lica, ali prošao je tako brzo da nije bio siguran. Jirikijeve zlaćane oči uhvatile su i zadržale njegov pogled. Zurili su jedan u drugog dugo vremena.

"Imaš pravo, Seomane", polakoće Jiriki. "Čast i naslijede već su me prije pričepili, ali nikad tako temeljito." Pognuo je glavu i zabuljio se u svoje ruke, a onda polako podigao oči prema sivom nebu. "An'nai i moja obitelj moraju mi oprostiti. J'asu pra-peroihin! Knjiga Godišnjeg plesa mora onda zabilježiti moju sramotu." Uzeo je dubok dah. "Ostatću dok potraje suđenje Binabiku od Yiqanuca."

Simon se trebao veseliti, ali umjesto toga osjetio je samo prazninu. Čak je i smrtniku bol sithskog princa bila duboko očita: Jiriki je podnio neku strašnu žrtvu koju Simon nije mogao razumjeti. Ali što su drugo mogli učiniti? Svi su bili uhvaćeni na toj visokoj stijeni izvan poznatog svijeta, svi zarobljenici - u krajnju ruku, zarobljenici okolnosti. Bili su neuki junaci, prijatelji vjerolomnika...

Studen jurne uz Simonova leđa. "Jiriki!" dahne, mašući rukama kako bi pročistio put iznenadnom nadahnuću.

Hoće li upaliti? Čak i da upali, hoće li pomoći?

"Jiriki," ponovi on, ovaj put tiše, "vjerujem da sam se dosjetio nečeg što će ti dopustiti da učiniš ono što moraš, a usput i pomoći Binabiku i Sludigu."

Haestan, čuvši napetost u Simonovu glasu, odloži štap koji je rezba-rio i nagne se naprijed. Jiriki podigne obrvu u iščekivanju.

"Moraš učiniti samo jedno", reče Simon. "Moraš poći sa mnom posjetiti kralja i kraljicu - Pastira i Lovkinju."

Nakon što su govorili s Nunuuikom i Uammannaqom, zaradivši ne-voljki pristanak para na njihov prijedlog, Simon i Jiriki vraćali su se u planinski sumrak iz Kuće Pretka. Sitha je na licu imao blag osmijeh.

"Neprestano me iznenađuješ, mladi Seomane. To je smion potez. Ne znam hoće li pomoći tvom prijatelju, ali to je početak, unatoč svemu."

"Ne bi se složili da ti nisi pitao, Jiriki. Hvala."

Sitha načini složen pokret svojim dugim prstima. "Još postoji krhko poštovanje između Zida'va i neke od Djece Sumraka - uglavnom Her-nvstiraca i Qanuca. Pet stoljeća pustoši ne mogu tako lako nadvladati milenij milosti. Ipak, stvari su se promijenile. Vi smrtnici - Lingitova djeca, kako trolovi kažu - ste u premoći. Ovo više nije svijet mog naroda." Njegova ruka posegne, dotaknuvši lako Simonovu mišiću dok su hodali. "Također postoji veza između tebe i mene, Seomane. Nisam to zaboravio."

Simon, kaskajući pokraj besmrtnika, nije mogao smisliti odgovor.

"Samo tražim da shvatiš ovo: moj rod i ja sada smo vrlo rijetki. Dugujem ti svoj život - dvaput, zapravo, što samo povećava moju tjeskobu - ali moje obveze prema mojem narodu daleko pretežućak i nad vrijednostima mog trajnog postojanja. Postoje neke stvari koje ne možemo poništiti željama, mladi smrtnice. Nadam se daće Binabik i Sludig preživjeti, naravno... ali ja sam Zida'va. Moram odnijeti natrag priču o onom što se dogodilo na zmaj-planini: izdajstvo Utuk'kuinih podanika i An'naievu smrt."

Naglo se zaustavio i okrenuo licem prema Simonu. U ljubčasto obojenim večernjim sjenama, kose koja se vijorila na vjetru, nalikovao je na sablast iz divljih planina. Na trenutak, Simon zamijeti Jirikijevu nesag-ledivu starost u njegovim očima i osjeti da gotovo može pojmiti veliko nepojmivo: nepregledno trajanje pričeve rase, godine njihove povijesti poput zrnaca pijeska na plaži.

"Stvari ne završavaju tako lako, Seomane," polakoće Jiriki, "čak ni mojim odlaskom. Spoznaja koja nije nimalo nadnaravna govori mi da ćemo se opet sresti. Dugovi Zida'va teku duboko i mračno. Nose sa sobom mitsku građu. Takav je dug koji ja tebi moram vratiti." Jiriki savije prste u poseban znak, a onda posegne u svoju tanku košulju i izvuče plosnat, okrugao predmet.

"Ovo si već vidio, Seomane", reče. "To je moje zrcalo - ljuska Velikog Crva, kao što mu legenda kazuje."

Simon ga uzme sa Sithina ispruženog dlana, diveći se njegovoj iznenađujućoj lakoći. Izrezbareni okvir bio je hladan pod njegovim prstima. Jednom mu je to zrcalo pokazalo sliku Miriamele; drugi put, Jiriki je proizveo šumski grad Enki-e Shao'saye iz njegovih dubina. Sada je iz njega zurio tek Simonov vlastiti sumorni odraz, mračan na polusvjetlu.

"Dajem ti ga. Bio je amajlija moje obitelji otkad je Jenjivana od Slavuja njegovala mirisne vrtove u sjeni Seni Anzi'ina. Odvojen od mene, neće biti ništa drugo doli običnog zrcala." Jiriki podigne ruku. "Ne, to nije sasvim točno. Ako budeš morao govoriti sa mnom ili me budeš trebao - zaista trebao - reci zrcalu. Jaću čuti i znati." Jiriki uperi strog prst u nijemog Simona. "Ali nemoj misliti da ćeš me prizvati u oblaku dima, kao u nekoj bajci tvog naroda. Ne posjedujem takvečarobne moći. Ne mogu ti čak ni obećati da ću doći. Ali

ako budem čuo da si u nevolji, poduzet ću sve što je u mojoj moći da ti pomognem. Zida'ye nisu posve bez prijatelja, čak i u ovom smionom mladom svijetu smrtnika."

Simonova usta su se na trenutak pomicala. "Hvala ti", reče naposljetku. Maleno sivo zrcalo odjednom se činilo predmetom od uistinu goleme težine. "Hvala."

Jiriki se osmjehne, pokazujući red bijelih zuba. Opet se činio onakvim kakav je bio među vlastitim narodom - mladićem. "A imaš i svoj prsten." Pokazao je na Simonovu drugu ruku, na tanak zlatni kolut s njegovim ribljim znakom. "A mi smo govorili o bajkama, Seomane! Bijela Strijela, crni mač, zlatni prsten / Sithino zrcalo - natovaren si tolikim važnim plijenom da ćeš zveckati dok hodaš!" Princ se nasmije. Bio je to užitek siktave glazbe.

Simon se zabulji u prsten, koji je spasio od propasti iz doktorovih odaja, poslan Binabiku kao jedno od Morgenesovih posljednjih djela. Prljav od ulja s rukavica koje je Simon nosio, počivao je neljupko na od zemlje potamnijelom prstu.

"Još ne znam što natpis iznutra znači", reče. Nekim hirom, on ga skinu i preda Sithi. "Ni Binabik ga nije mogao pročitati, osim nešto o zmajevima i smrti." Nešto mu naglo padne na um. "Pomaže li onom tko ga nosi ubijati zmajeve?" Bila je to neobitno depresivna ideja, pogotovo zato što nije mislio da je zaista uspio ubiti ledenog crva. Jesu li to ipak bile samočini? Dok je obnavljao snagu, zatekao se kako se sve više i više ponosi svojom hrabrošću kad se suočio sa strašnim Igjarjukom.

"Što god se dogodilo na Urmsheimu, dogodilo se između tebe i drevnog Hidohebhina djeteta, Seomane. Tu nije bilo čarolije."

Jiriki se osmjehne. "Ali ne mogu ti reći više o prstenu. Ako se mudrac Mor-genes nije pobrinuo za tvoje razumijevanje kad ti ga je poslao, onda se ne usuđujem išta više reći. Možda sam te već nepošteno opteretio tijekom našeg kratkog poznanstva. Čak se i najhrabriji smrtnicima smuči od previše istine."

"Umiješ pročitati što piše?"

"Da. Pisano je na jednom od jezika Zida'va - iako, što je zanimljivo za nakit smrtnika, jednom od onih opskurnijih. Reći ću ti ovo, međutim. Ako dobro razumijem njegovo značenje, ono te se sada ne tiče ni na kakav izravan način, a znanje o onom što kazuje neće ti pomoći ni na kakav očit način."

"I to je sve što ćeš mi reći?"

"Za sada. Možda ću, ako se ponovno sretnemo, posjedovati više razumijevanja o tome zašto ti je dan." Sithino lice bilo je zabrinuto.

"Sretno ti bilo, Seomane. Neobičan si dječak - čak i za jednog smrtnika..."

U tom času začuli su Haestanov povik i ugledali Erkvnlādanina kako korača putem prema njima, mašući nečim. Ulovio je snježnog zeca. Vatra je, viknuo je veselo, bila spremna za kuhanje.

Čak i želuca ugodno punog kuhanog mesa i trava, Simonu je te noći trebalo dugo da usne. Dok je ležao na svojoj slamarici gledajući u treperave crvene sjene na svodu pećine, um mu se hrvao sa svime što se dogodilo, s izluđujućom pričom u koju je bio uhvaćen.

Ja sam u nekakvoj priči, upravo kao što je Jiriki rekao. Priči poput onih koje je Shem običavao pripovijedati - ili se tu radi o Povijesti, kakvoj me doktor Morgenes nekoć podučavao... ? Ali nitko nikad nije objasnio kako je strašno naći se usred neke priče i ne znati joj kraj...

Zaspao je, prenuvši se iz sna nešto kasnije. Haestan je, kao i uvijek, hrkao i uzdisao sebi u bradu, duboko u drijemežu. Jirikiju nije bilo ni traga. Nekako, neobična praznina pećine rekla je Simonu da je Sitha zaista otišao, sišavši s planine da se vrati svome domu. Opečen samoćom, čak i uz stražara koji je sveno mrmljao u blizini, zatekao se kako plače. Činio je to tiho, posramljen tim izostankom muš-kosti, ali nije mogao zaustaviti bujicu suza ništa više nego što je mogao podignuti veliku planinu Mintahog na svoja leđa.

Simon i Haestan stigoše u Chidisk ub Lingit u vrijeme koje im je Ji-riki naznačio - sat prije zore. Hladnoća se pogoršala. Ljestve i viseći mostovi njihali su se na ledenom vjetru, nekorišteni. Mintahočki kameni prečaci postali su još nesigurniji nego obično, na mnogim mjestima prekriveni tankim slojem leda.

Dok su se dva stranca probijala kroz hordu brbljavih trolova, Simon se svom težinom oslanjao na Haestanov krznom omotan lakat. Nije dobro spavao nakon što je Sitha otišao, a njegovi su snovi bili ispresijecani sjenama mačeva i primoravajućom, ali neobjašnjivom prisutnošću male, tamnooke djevojčice.

Trolovi oko njih bijahu urešeni kao za svečanost, mnogi u sjajnim ogrlicama od izrezbarenih kljova i kostiju, žene crnih kosa pričvršćenim češljevima načinjenim od kostiju ptica i riba. I muškarci i žene dodavali su jedni drugima mješine nekog planinskog pića, smijući se i gestikulirajući dok su pili. Haestan je smrknuto promatrao postupak.

"Nagovorio sam jednog od njih da mi dade gutljaj toga", reče stra-žar. "Ima okus ko konjska mokraća. Što sve ne bi' dao za kapljicu crvenog Perdraina."

U središtu prostorije, točno unutar jarka od neužganog ulja, Simon i Haestan pronađoše četiri zamršeno ukrašena kamena stolca sa sjedalima od zategnute kože, koji su stajali nasuprot praznom postolju. Budući da se mravinjak trolova udobno smjestio svud uokolo, ali ostavio stolce praznima, nametljivci pretpostave da su dva stolca bila za njih. Netom što su sjeli kadli narod Yiqanuca okupljen oko njih ustane. Podigne se čudan zvuk, odjeknuvši sa zidova špilje - zvonak pjev nalik na brujanje. Nerazumljive qanučke riječi, poput odbačenih oblica koje plutaju na nemirnom moru, isplave na površinu, a onda kliznu natrag u jednoličan jauk. Bio je to čudan i uznemirujući zvuk.

Na trenutak Simon pomisli da je pjevanje imalo veze s njegovim i Haestanovim ulaskom, ali tamne di okupljenih trolova bijahu uperene u vrata na suprotnom zidu pećine.

Kroz ta vrata na kraju nisu ušli gospodari Yiqanuca, kao što je Simon očekivao, već prilika još egzotičnija od naroda koji gaje okruživao.

Pridošlica je bio trol, ili barem trolske visine. Njegovo sitno, mišćavo tijelo bilo je nauljeno tako da je blistalo pod svjetlom svjetiljki. Nosio je resicama ukrašenu suknju od kože, a lice mu bijaše skriveno pod maskom načinjenom od ovnovske lubanje koja je bila dekorativno izrezbarena i izdubena sve dok kost nije postala jedva nešto više od filigranskog rada, bijela košara oko crnih otvora za oči. Dva golema, svijena roga koja bijahu izdubena gotovo do prozirnosti stršahu mu iznad ramena. Ogrtač od bijelog i žutog perja te ogrlica od svijenih crnih pandža njihali su se pod koštanom maskom.

Simon nije mogao odgonetnuti je li taj muškarac bio svećenik, plesač ili jednostavno glasnik kraljevskog para. Kad je zatoptao svojom sjajnom nogom, gomila veselo zaurala. Kad je dotaknuo vrške svojih rogova, a onda podigao dlanove prema nebu, trolovi uvuku dah i brzo nastave svoje pjevanje. Dugo vremena muškarac je skakutao uzdignutim podijem, usredotočen na svoj posao poput kakvog ozbiljnog obrtnika. Naposljetku je zastao kao da osluškuje. Mumljanje gomile se prekine. Još četiri prilike pojave se na ulazu - tri trolske veličine, jedan nadvisujući ostale.

Binabika i Sludiga dovedoše naprijed. Po jedan trolski stražar stajao je sa svake strane, a glave njihovih oštih kopalja zadržale su se stalno blizu kraljeznica zarobljenika. Simon je htio ustati i viknuti, ali Haesta-nova široka ruka pala mu je na mišicu, zadržavši ga na njegovu stolcu.

"Tiho, dječak. Dolaze amo. Pričekaj da stignu. Ne pravimo predstavu za ovu rulju."

I trol i svjetlokoši Rimeržanin bijahu znatno mršaviji nego kad ih je Simon posljednji put vidio. Sludigovo obraslo lice bilo je ružičasto i oguljeno, kao daje previše boravio na suncu. Binabik je bio bijedi nego prije, njegova nekač smeđa koža sada je imala boju zobene kaše; oči mu bijahu upale, okružene sjenama.

Par je hodao polako, trol spuštene glave, Sludig prkosno gledajući po prostoriji sve dok nije opazio Simona i Haestana, kojima je uputio mrk osmijeh. Dok su prelazili preko jarka u unutrašnji krug, Rimeržanin ispruži ruku i potapše Simona po ramenu, a tada zastenje od bola kad ga je jedan od stražara koji su ga tijesno slijedili bocnuo u mišicu vrškom koplja.

"Da bar imam mač", promrmlja Sludig, koraknuvši naprijed i oprezno se spustivši na jedan od stolaca. Binabik zauzme sjedalicu na suprotnom kraju. Još nije podigao oči da susretne oči svojih suputnika.

"Treba bi više od mača, prijatelju", šapne Haestan. "Možda jesu mali, aP su nepokolebljivi - i pogledaj kol'ki im je broj, Usires ga prokleo!"

"Binabik!" žurno će Simon, nagnuvši se preko Sludiga. "Binabik! Došli smo govoriti u tvoju obranu!"

Trol podigne pogled. Na trenutak se činilo da će nešto reći, ali njegove tamne oči bijahu daleke. Gotovo je neprimjetno stresao glavom, a onda vratio pogled na pečinski pod. Simon osjeti kako se u njemu us-plamtio bijes. Binabik se mora boriti za svoj život! Sjedio je poput starog Rima, konja za oranje, koji čeka pad smrtnog udarca.

Rastući žamor uzbuđenih glasova naglo se stiša. Nov trio prilika pojavi se na ulazu, krećući se polako naprijed: Nunuuika Lovkinja i Uam-mannaq Pastir, u punoj svečanoj odori od krzna, bjelokosti i ulaštenog kamenja. Još jedan trol slijedio ih je na nečujnim, u meke čizme obuvenim nogama - mlada žena, bezizražajnih krupnih očiju i usta postavljenih u strogu crtu. Njezin stisnuti pogled preletio je redom stolaca, a onda dalje. Muškarac s ovnovskim rogovima plesao je pred trojkom sve dok nisu stigli do postolja i uspeli se na njihovu ležaljku od kože i krznene talare. Nepoznata trolska žena sjela je točno pred kraljevski par, jednu stubu ispod vrha.

Skakutavi glasnik - ili što je već bio, Simon još nije mogao odlučiti - zario je tanku voštanicu u jednu od uljanih svjetiljki, a onda je približio prstenu od ulja, koji se užgao uz oblak žara. Plamenovi pohitaju prstenom, povlačeći za sobom crni dim. Trenutak kasnije dim se raspline uvis prema sjenovitom prostranstvu pečinskog svoda. Simon i ostali bijahu okruženi prstenom vatre.

Pastir se nagne naprijed, podižući svoje kvrgavo koplje, i mahne njime prema Binabiku i Sludigu. Dok je govorio, gomila ponovno zapjeva, samo nekoliko riječi prije nego što je utihnula, ali Uammannaq nastavi govoriti. Njegova supruga i mlada žena su promatrale. Lovkinjine oči činile su se Simonu prodorno nemilosrdne. Stav druge žene bilo je teško odgonetnuti.

Govor se nastavio neko vrijeme. Simon se upravo počeo pitati jesu li gospodari Yiqanuca pogazili obećanje dano Jirikiju kad se Pastir zaustavi, mahnuvši svojim kopljem prema Binabiku, a potom gnjevno pokazujući na Binabikove suputnike. Simon pogleda Haestana, koji podigne obrve kao da će reći: pričekaj pa vidi.

"Ovo je neobično, Simone."

Binabik je bio taj koji je progovorio, očiju i dalje uperenih u tlo pred sobom. Njegov glas činio se Simonu jednako lijepim poput ptičje pjesme ili zvuka kiše po krovu. Simon je znao da se kesio poput budale, ali na trenutak nije mario.

"Čini se," nastavi Binabik, glasom promuklim od neuporabe, "da ste ti i Haestan gosti mojih gospodara, te da ja moram prenositi ovu raspravu na jeziku koji razumijete, budući da nitko tu ne govori oba."

"Ne možemo govoriti u tvoju obranu ako nas ne razumiju", tiho će Haestan.

"Pomoći ćemo ti, Binabik," naglasi Simon, "ali tvoja šutnja neće pomoći nikome."

"Ovo je, kako rekoh, neobičnost", promuklo će Binabik. "Optužen sam zbog nečasnosti, ali u ime časti moram prevoditi svoja zlodjela strancima, budući da su oni počasni gosti." Natruha mrkog osmijeha igrala je oko kutova njegovih usana. "Poštovani gostu, ubojico zmaja, zabadalo u tuđe poslove - nekako se nalazim osjetiti tvoje prste u tome, Simone." Zaškiljio je na trenutak, a onda ispruži zdepast prst kao da će dotaknuti Simonovo lice. "Nosiš hrabar ožiljak, prijatelju."

"Što si učinio, Binabik? Ili što oni misle da si učinio?" Covječuljkov osmijeh ispari. "Pogazio sam zakletvu."

Nunuuika izusti nešto oštro. Binabik podigne pogled i kimne. "Lovkinja veli da sam imao dovoljno vremena da objasnim. Sada se moji zločini moraju izvući na svjetlo da se istraže."

S Binabikom koji je prenosio raspravu na zapadnjačkom jeziku, činilo se da se sve iznosi mnogo brže. Ponekad se činilo da je ponavljao ono što se govorilo riječ po riječ, drugih puta bi dugačke govore otpravljaao u kratkim sažecima. Iako je Binabik naizgled povratio malko svoje dobro poznate živahnosti dok je obavljao posao prevđenja, opasnost njegova položaja bila je očita.

"Binabik, šegrt Pjevača, velikog Ookenuqa, proglašen si vjerolom-nikom." Pastir Uammannaq se nagne naprijed, srdito uvijajući svoju bradu, kao daje smatrao postupak uznemirujućim. "Poričeš li to?"

Vladala je duga šutnja nakon što je Binabik završio prijevod Pastirova upita. Trenutak kasnije, on se okrene od svojih prijatelja prema gospodarima Yiqanuca. "Nemam nijekanja", reče na koncu. "Ali, ponudit ću cijelu istinu, ako se budete dali na slušanje, Najoštrije Oko i Najsigurnija Uzdo."

Nunuika se nasloni na svoje jastuke. "Bit će vremena za to." Okrenula se svom suprugu. "On to ne nijeće."

"Dakle," Uammannaq teško odgovori, "Binabik je optužen. Ti, Croohok," okrene svoju okruglu glavu prema Sludigu, "optužen si za pri-padništvo odmetničkoj rasi koja je napadala i nanosila ozljede našem narodu dulje nego što naše pamćenje dopire. To da si Rimeržanin nitko ne može zanijekati, pa tvoja optužba ostaje kako je izrečena."

Dok su se Pastirove riječi prevodile, Sludig započne gnjevni odgovor, ali Binabik podigne ruku da ga utiša. Začudo, Sludig poslušao.

"Ne može biti prave pravde između starih neprijatelja, čini se", sjevernjak promrmlja Simonu. Njegov prijatelj pogled postane nesretan. "Ipak, postoje trolovi koji su imali manje izgleda u rukama mojih rođaka nego što ja imam tu."

"Neka oni koji imaju razloga da optužuju sada govore", reče Uam-mannaq.

Izvjestan muk iščekivanja ispuni pećinu. Glasnik stupi naprijed, zveckajući i treskajući svojim ogrlicama. Kroz ači njegove ovnovske lubanje promotrio je Binabika s neskrivenim prezirom, a onda podigao ruku i progovorio promuklim, grubim glasom.

"Qangolik, Zazivač Duhova kaže da se pjevač Ookequk nije pojavio u Ledenoj kući Posljednjeg dana Zime, kao što je bio običaj našeg naroda otkad nam je Sedda dala ove planine", preveđe Binabik. Vlastiti mu je glas poprimio nešto od neugodnog tona njegova optužitelja. "Qango-lik kaže da Binabik, pjevačev šegrt, također nije došao u Ledenu kuću."

Simon je gotovo mogao osjetiti mržnju koja je strujala između njegova prijatelja i zamaskiranog trola. Nije bilo nikakve dvojbe da je između njih dvojice postojalo neko suparništvo ili dugoročna prepirka.

Zazivač Duhova nastavi. "Budući da Ookequkov šegrt nije došao obaviti svoju dužnost - otpjevati Obred Oživljavanja - Ledena kuća još se nije istopila. Zato što je Ledena kuća neistopljena, Zima odbija napustiti Yiqanuc. Tim izdajstvom Binabik je osudio svoj narod na teška vremena. Ljeto neće doći i mnogi će umrijeti.

Oangolik ga proglašava vjerolomnikom."

Kroz pećinu prohuji bujica gnjevnog razgovora. Zazivač Duhova već je ponovno čučnuo prije nego što je Binabik završio prebacivati njegove riječi u zapadnjački govor.

Nunuika se ogleda oko sebe obrednom promišljenošću. "Ima li još netko tu tko optužuje Binbiniqegabenika?"

Nepoznata mlada žena, koju je Simon gotovo zaboravio u zanosu Oangolikovih riječi, ustane polako sa svog stolca na najvišoj stepenici.

Njezine oči bijahu čedno oborene, a glas tih. Govorila je samo nekoliko kratkihčasaka.

Binabik nije odmah objasnio njezine riječi, iako su one potakle veleban šum šaptanja među okupljenim trolovima. Imao je izraz koji Simon nikad prije nije vidio na licu svog prijatelja: izraz krajnje i posvemašnje nesreće. Binabik je zurio u mladu ženu mrkom upornošću, kao da je promatrao nekakav strašan događaj koji je unatoč svemu bila njegova dužnost upamtiti i poslije detaljno prenijeti.

Upravo kad je Simon pomislio da je Binabik opet ušutio, ovaj put možda zauvijek, trol prozbori - monotono, prepričavajući primitak jedne stare i sada nevažne rane.

"Sisqinanamook, najmlađa kći Nunuике Lovkinje i Uammannaqa Pastira, također optužuje Binabika od Mintahoqa. Iako je odložio svoje koplje pred njezina vrata, kad je devet puta devet dana prošlo i stigao ugovoreni dan našeg vjerčanja, on je otišao. Nije poslao nikakav glas ili objašnjenje. Kad se vratio u naše planine, nije posjetio dom svog naroda, već je otputovao s Croohokom i Utku do Yijarjučkog vrhunca kojeg su se svi klonili. Nanio je sramotu Kući Pretka i svojoj negdašnjoj zaručnici.

Sisqinanamook ga proglašava vjerolomnikom."

Kao gromom pogđen, Simon je piljio u Binabikovo snužдено lice dok je trol jednolično izgovarao svoj prijevod. Vjerčanje! Cijelo vrijeme kad su se Simon i čovječuljak probijali do Naglimunda i hodali Bijelom pustinjom, Binabikov narod ga je čekao da ispuni bračno obećanje. A bio je zaručen za dijete Pastira i Lovkinje! Nije se odao ni najmanjim znakom!

Simon pažljivije promotri Binabikovu optužiteljicu. Sisqinanamook, iako malena u Simonovim ačima kao sav njezin narod, činila se zapravo malko višom od Binabika. Njezina sjajna crna kosa bila je spletena sa svake strane njezina lica, a dvije pletenice spajale su joj se pod bradom u jednu široku kiku isprepletenu nebesko modrom vrpcom. Nosila je malo nakita, posebno kad bi je se usporedilo s njezinom zastrašujućom majkom, Lovkinjom. Jedan jedini tamnomodri dragulj svjetlucaao joj je načelu, pričvršćen tankom crnom kožnom trakom.

Imala je žar rumenila na svojim smđim obrazima. Iako joj je pogled bio zaklonjen, bilo od srdžbe ili straha, Simon je pomislio da naslućuje odlučan, prkosan nagib njezine vilice, oštrinu oka - ne poput mača bridak pogled njezine majke Nunuике, već pogled nekog tko je donio odluku. Na trenutak, Simon je osjetio daje može vidjeti kao netko od njezina roda - ne kao nježnu, povodljivu krasoticu, već kao pristalu i pametnu mladu ženu čije divljenje nije bilo lako pridobiti.

Naglo je shvatio da je to bila ona koja je stajala pred Qantaqinom pećinom prošle noći - ona koja mu je zaprijetila svojim kopljem! Nešto neodredivo u nagibu njezina lica to mu je reklo. Prisjećajući se, znao je da je ona naposljetku ipak bila lovkinja, poput svoje majke.

Siroti Binabik! Njezino divljenje možda nije bilo lako pridobiti, ali Si-monov prijatelj ju je uistinu osvojio, ili se barem tako činilo. Međutim, dosjetljivost i odlučnost kojima se Binabik sigurno divio sada bijahu usmjerene protiv njega.

"Ne razilazim se u mišljenju sa Sisqinanamook, kćerkom Mjesečeve Loze", naposljetku odgovori Binabik. "To što je uopće prihvatila koplje nekog tako nevrijednog kao što je pjevačev šegrt meni je bilo zapanjujuće."

Sisqinanamook napući usnicu na taj govor, kao od gađenja, ali Simo-nu se činilo da njezin prezir ne izgleda previše uvjerljivo.

"Velika je moja sramota", nastavi Binabik. "Devet puta devet noći, zaista, moje je koplje stajalo pred njezinim vratima. Nisam došao da se njome oženim kad su te noći minule. Nema riječi koje mogu izgovoriti, a koje bi se dale na ispravljanje ove nepravde, ili umanjivanje moje krivnje. Postojao je izbor koji se morao obaviti, kao što to biva kad se damo na hodanje Stazom Muškaraca i Žena. Nalazio sam se u stranoj zemlji, a moj je gospodar bio mrtav. Izvršio sam svoje odabiranje; da moram opet odlučiti isto, kažem sa žalošću, opet bih jednako odabrao."

Svjetina je još zurila od šoka i pometnje dok je Binabik završavao tumačiti što je rekao svojim suputnicima. Dok je završavao, okrenuo se natrag mladjoj ženi koja je stajala pred njim i nešto joj rekao, tiho i brzo, nazvavši je 'Sisqi' umjesto njezinim punim imenom. Ona je brzo odvrtila lice, kao da nije mogla podnijeti da ga gleda. Nije preveo svoj posljednji govor, već se žalosno okrenuo njezinoj majci i ocu.

"A što", prezirivo upita Nunuuika, "si imao odlučivati? Kakav te izbor mogao pretvoriti u vjerolomnika - tebe, koji si se već uspeo kudikamo iznad snjegova kojima si navikao, čije je zaručničko koplje izabrao netko visoko iznad tebe?"

"Moj gospodar Ookequk dao je obećanje doktoru Morgenesu od Vi-sotvrde, vrlo mudrom čovjeku iz Erkvnlada. Kako je moj gospodar umro, osjetio sam da je na meni da održim njegovo obećanje."

Uammannaq se nagne naprijed, njišući bradom od iznenađenja i gnjeva. "Smatrao si da je obećanje dano jednom nizincu važnije od vjenčanja s djetetom Kuće Pretka - ili dolaska ljeta? Zaista, Binabik, oni koji su rekli da si naučio ludost na debelom Ookequkovu koljenu, imali su pravo! Okrenuo si leđa svom narodu zbog... zbog Utku?"

Binabik nemoćno stresse glavom. "U pitanju je bilo više od toga, Uammannaq, Pastiru Qanuca. Moj gospodar je strahovao zbog ozbiljne opasnosti, ne samo za Yiqanuc nego za cijeli svijet pod planinama. Ookequk se bojao da dolazi zima puno gora i od jedne koju smo doživjeli, ona od koje bi Ledena kuća ostala smrznuta tisuću crnih godina. A Ookequk je predvidio još mnogo više od lošeg vremena. Morgenes, starac iz Erkvnlada, dijelio je njegove strahove. Zbog tih se opasnosti obećanje činilo važnim. Zbog toga, također - jer vjerujem da je zabrinutost mog gospodara opravdana - ponovno bih pogazio svoju zakletvu ako ne bih imao drugog izbora."

Sisqinanamook ponovno svrne svoj pogled na Binabika. Simon se nadao da će ugledati mekšanje njezina izraza, ali usta su joj i dalje bila stisnuta u čvrstu, ogorčenu crtu. Njezina majka Nunuuika pljesne dlanom o deblji kraj svog koplja.

"Ovo nipošto nije opravdanje!" uzvikne Lovkinja. "Nipošto. Kad bih se bojala odronjavanja snijega u visokim prolazima, zar bih onda trebala ostati u svojoj pećini, puštajući da moja djeca gladuju? To je kao i reći da ti tvoj narod i planinski dom koji te othranio ništa ne znače. Gori si od pijanice, koji barem kaže 'Ne bih smio piti', ali se zbog slabosti opet vraća na zao put. Stojiš pred nama, smion poput pljačkaša tudaših bisaga, i govoriš: 'Opet ću to učiniti. Moja zakletva ne znači ništa.'" Stresla je svojim kopljem u bijesu. Okupljeni zbor prosićke svoje slaganje. "Trebalo bi te smjesta pogubiti. Ako tvoja mahovitost zarazi druge, vjetar će zavijati našim praznim špiljama prije nego što još jedan naraštaj mine."

Još dok je Binabik dovršavao svoj sumoran prikaz tog posljednjeg govora, Simon ustane, drhteći od srdžbe. Lice ga je boljelo gdje mu je ožiljak bio spaljen preko obraza, a svaki otkucaj vraćao je uspomenu na Binabika koji visi s leđa ledenog crva, vičući Simonu da bježi, da se spasi dok se trol nastavlja boriti sam.

"Ne!" Simon divlje krikne, iznenadivši čak i Haestana i Sludiga, koji su zabezegnuto slušali svaku neobičnu pojedinost tog razgovora.

"Ne!" Simon se pridržuje za svoj stolac. U glavi mu se vrtjelo. Binabik se, poslušno, okrene svojim gospodarima i zaručnici te stane objašnjavati riječi crvenokosog nizinca.

"Ne shvaćate što se događa," otpočne Simon, "ni što je Binabik učinio. Tu u ovim planinama, svijet je daleko - ali postoji opasnost koja do vas može doprijeti. U dvorcu gdje sam nekad živio, činilo mi se daje zlo bilo tek nešto o čemu su govorili svećenici, i da čak ni oni nisu zaista u nj vjerovali. Sada znam bolje. Postoje opasnosti svud oko nas i bivaju jače iz dana u dan! Zar ne vidite? Binabika i mene su proganjali, proganjalo nas je ovo zlo kroz veliku šumu i preko snijega ispod ovih planina. Slijedilo nas je sve do zmajske gore!"

Simon zastane na trenutak, omamljen, teško dišući. Osjećao se kao da je držao nešto koprcavo što mu je klizilo iz zahvata.

Sto mogu reći? Sigurno zvučim poput ludaka. Pogledaj, Binabik im je rekao sve što sam izustio, a oni bulje u mene kao da lajem poput psa! Zbog mene će Binabika još i pogubiti!

Simon tiho proštenje i počne ispočetka, pokušavajući ukrotiti svoje gotovo neukrotive misli. "Svi smo u opasnosti. Strašna meć nalazi se na sjeveru - hoću reći, ne, mi smo sad na sjeveru..." Pognuo je glavu i pokušao razmisliti na trenutak. "Na sjeveru, ali također zapadno odavde. To je golema planina od leda. Ondje živi Kralj Oluje - ali nije živ. Zove se Ineluki. Jeste ličuli za njega? Ineluki? On je strašan!"

Nagnuo se naprijed, naglo pokolebane ravnoteže, i izbuljio se u uznemirena lica Pastira i Lovkinje i njihove kćeri Sisqinanamook.

"On je strašan..." ponovi, zureći ravno u tamne oči trolske djevice. Binabik ju je nazvao Sisqi, pomisli nevezano. Sigurno ju je volio...

Nešto kao da mu je šćepalo um i protreslo ga, kao što pas protrese štakora. Odjednom je posrtao naprijed, niz dugačko, vrtoglavo okno. Tamne oči Sisqinamook prodube se i povećaju, a onda promijene. Trenutak kasnije, trolska je žena nestala, njezini roditelji, Simonovi prijatelji, i cijela Chidisk ub Lingit nestali su s njom. Ali oči su ostale, preobražene sad u drugi ozbiljan pogled koji je polako ispunio njegovo vidno polje. Te smeđe oči pripadale su nekom od njegove vrste - djetetu koje mu je opsjedalo snove... djetetu koje je napokon prepoznao.

Lelet, pomisli. Djevojčica koju smo ostavili u šumskoj kući, jer su joj rane bile tako teške. Djevojčica koju smo ostavili s...

"Simone," reče ona, glasom koji je neobično odzvanjao u njegovoj glavi, "ovo mi je posljednja prilika. Mojaće kuća uskoro pasti, a ja ću pobjeći u šumu - ali najprije ti moram nešto reći."

Simon nikad nije čuo djevojčicu Lelet da govori. Piskutavi glas naizgled je odgovarao djetetu njezine dobi - ali nešto u vezi s glasom bilo je pogrešno: bio je previše ozbiljan, previše razgovijetan i opterećen samospoznajom. Ritam i odabir riječi podsjećali su na odraslu ženu, poput...

"Geloj?" upita on. Iako nije mislio da je zaista progovorio, čuo je kako mu glas odjekuje nekim praznim prostorom.

"Da. Nije mi ostalo vremena. Nisam mogla doprijeti do tebe, ali dijete Lelet ima sposobnost... ona je poput sita kroz koje mogu protisnuti svoju volju. Ona je neobično dijete, Simone." Zaista, gotovo bezizražajno lice djeteta koje je izgovaralo riječi činilo se nekako drugačijim od lica bilo kojeg drugog smrtnog djeteta. Bilo je nečeg u očima što je vidjelo kroza nj, iza njega, kao da je on sam bio bestjelesan poput magle.

"Gdje si?"

"U svojoj kući, ali ne zadugo. Moje ograde su srušene, a moje jezero puno je mračnih stvorova. Moći pred mojim vratima su prejake. Radije nego da ustanem protiv takvih olujnih vjetrova, pobjeći ću da se borim drugi dan.

Ono što ti moram reći je sljedeće: Naglimund je pao. Elijaje dobio bitku - ali pravi je pobjednik On kojeg oboje poznajemo, onaj mračni na sjeveru. Jošua je, međutim, živ."

Simon osjeti hladan grč straha u trbuhu. "A Miriamele?"

"Ona koja je bila Marja - i također Malahija? Znam samo da je otišla iz Naglimunda: više od toga prijateljske oči i uši ne mogu mi reći. Sada moram kazati nešto drugo: moraš upamtiti i misliti na to, jer se Binabik od Yiqanuca zatvorio preda mnom. Moraš otići do Kamena oproštaja. To je jedino sigurno mjesto pred rastućom olujom - sigurno na neko vrijeme, barem. Idi do Kamena oproštaja."

"Što? Gdje je taj kamen?" Naglimund pao? Simon osjeti kako mu čaj liježe na srce. Onda je uistinu sve bilo izgubljeno. "Gdje je taj kamen, Geloj?"

Bez upozorenja crni val razbije se o njega, iznenadan poput udarca divovske ruke. Lice male djevojčice iščezne, ostavljajući za sobom samo sivu prazninu. Gelojine oproštajne riječi dopluta u njegovu glavu.

"To. je jedino sigurno mjesto... Bježi!... Oluja dolazi..." Sivilo se povuče, poput valova koji uzmiču niz žal.

Zatekao se kako bulji u treperavo, prozirno žuto svjetlo jezercu gorućeg ulja. Bio je na koljenima u pećini Chidisk ub Lingit.

Haestanovo preplašeno lice naginjalo se blizu njegova.

"Koji ti je vrag, dječak?" upita stražar, pridržavajući Simonovu tešku glavu ramenom dok mu je pomagao da dođe do stolca. Simon se osjećao kao da mu je tijelo načinjeno od krpa i zelenog pruća.

"Geloj je rekla... rekla je da oluja... i Kamen oproštaja. Moramo otići na Kamen oproštaja..." Simon utihne, podižući pogled kako bi ugledao Binabika kako kleči pred podijem. "Što Binabik radi?" upita.

"Čeka presudu", zlovoljno će Haestan. "Kad si pao u nesvijest, reko je da se više neće borit. Govorio je kralju i kraljici neko vrijeme, a sad eto čeka."

"Ali to nije u redu!" Simon pokuša ustati, ali noge mu se saviju pod njim. U glavi mu je bruhalo poput željeznog lonca kad ga se udari čekićem. "Nije... u redu."

"Takva je volja Gospodnja", nesretno promrmlja Haestan.

Uammannaq se okrene od prošaptanog razgovora sa svojom ženom kako bi se zabuljio u ključeg Binabika. Reče nešto na gr lenom qanuč-kom jeziku što pošalje kao vjetrom nošen jauk kroz promatrače. Pastir podigne ruke ka svom licu, polako pokrivši oči stiliziranim pokretom. Lovkinja svčano ponovi pokret. Simon osjeti kako se spušta studen, teža i ledenija čak i od zimske hladnoće. Znao je izvan svake sumnje da je njegovu prijatelju izrečena smrtna presuda.

Zdjelica čaja od marulje

Sunčana svjetlost prodirala je kroz nabrekle oblake, padajući prigušeno na veliku skupinu konja i oklopljenih ljudi koji su jahali Glavnom cestom prema Visotvdi. Sjaj njihovih blistavih stjegova bio je pomućen nejednakim sjenama, a topot kopita zamirao je na blatnom putu, kao da je hrabra vojska tiho jahala dnom oceana. Mnogo vojnika držalo je oči oborene. Ostali su virili iz sjene svojih kaciga poput ljudi koji se boje da ih ne prepoznaju.

Nisu svi izgledali tako obeshrabreno. Grof Fengbald, budući knez, jahao je na čelu kraljeve čete pod Elijinom zeleno-crnom zastavom i svojim srebrnim sokolom. Fengbaldova duga crna kosa prosipala mu se niz leđa, pričvršćena tek skrletnom vrpcom vezanom oko njegovih sljepoočica. Osmjehnuo se i mahnuo oklopljenom rukom po zraku, izmamivši poklike od nekoliko stotina gledatelja koji su obrublivali cestu.

Jašući odmah iza njega, Guthwulf od Utanveata obuzdavao se od mrštenja. On je također nosio grofovski naslov - i navodnu kraljevsku naklonost - ali znao je izvan svake sumnje da je opsada Naglimunda sve promijenila.

Uvijek je zamišljao dan kada će njegov stari prijatelj Elija vladati kao kralj, a Guthwulf stajati uz njega. Pa, Elija je sada bio kralj, ali je ostatak priče nekako pošao po zlu. Samo bi tupoglavi mladi idiot poput Fengbalda mogao biti previše neuk da ne primijeti... ili previše slavohlepan da ne dopusti da ga smeta.

Guthwulf je odrezao svoju prosijedu kosu na kratko prije nego što je opsada počela. Sada mu je kaciga labavo pristajala. Iako je još bio snažan čovjek u cvijetu zdravlja, osjećao se kao da pod svojim oklopom ulazi u sebe te postaje sve manji i manji.

Zar je jedini on osjećao tjeskobu? pitao se. Možda je postao preme-kan i preženskast tijekom previše godina provedenih daleko od bojnog polja.

Ali to nije mogla biti istina. Istina je da je za vrijeme opsade prije četrnaest dana njegovo srce tuklo vrlo ubrzano, ali to je bio hitar puls akcije, ne straha. Smijao se kad su se njihovi neprijatelji obrušili na njih. Slomio je jednom čovjeku kralježnicu jednim zamahom svog dugog mača, i zauzvrat primio udarac ne pokolebavši se na svom sedlu, upravljajući svojim konjem jednako dobro kao prije dvadeset godina - još i bolje, ako dobro razmislimo. Ne, nije omekšao. Ne na taj način.

Također je znao da nije bio jedina duša koja je osjećala da je izjeda nemir. Iako su gomile stajale sa strane kličući, većina njih bili su mladi razbojnici i pijanice iz grada. Dobar broj prozora koji su gledali na er-chestersku Glavnu cestu bio je zatvoren; nemalo ostalih pokazivalo je samo trak tame, iz kojeg su provirivali oni građani koji nisu marili za to da sidu i kliču kralju.

Guthwulf okrene glavu da potraži Eliju, a onda iskusi uznemirujuću studen kad je otkrio da je kralj već zurio u nj - napetim, zelenim pogledom. Gotovo protiv volje, Guthwulf kimne glavom. Kralj ukćeno uzvratu gestu, a onda kiselo baci pogled na dobrodošlicu erchesterskog naroda. Elija, osjećajući bolove neke pritajene, ali lakše bolesti, taman je ostavio svoja šatorom prekrivena kola da se popne na svog crnog trkaćeg konja milju ili dvije prije njihova dolaska pred gradska vrata. Unatoč tome jahao je dobro, skrivajući bilo kakvu nelagodu koju je možda osjećao. Kralj je bio mršaviji nego ikad u posljednjih nekoliko godina; čvrsta linija njegove čeljusti mogla se jasno vidjeti. Osim njegove blijede kože - ne tako očigledne na mrežastom poslijepodnevnom svjetlu kao što je ponekad bila - i rastresenog pogleda iz očiju, Elija je izgledao vitko i snažno, kao što dolikuje ratničkom kralju koji se pobjednički vraća iz uspješne opsade.

Guthwulfu se iskrade zabrinut pogled na dvoručni sivi mač koji je poskakivao u koricama uz kraljev bok. Prokleta stvar! Kako je želio da je Elija odbacio i tu prokletu oštricu. Nešto nije bilo u redu s njom, Guthwulf je znao bez pitanja. Neki su među gomilom također očigledno osjetili nelagodu koju je oštrica proizvodila, ali samo je Guthwulf bio u blizini Tuge dovoljno često da prepozna pravi izvor njihove tjeskobe.

A mač nije bio jedina stvar koja je mučila ljude Erchestera. Upravo kao što je kralj, na konju poslije podne, bio bolesnik u kolima ujutro, tako je također slom Naglimunda bio nešto manje od sjajne pobjede nad uzurpatorskim bratom. Guthwulf je znao točak i daleko od mjesta radnje, stanovnici Erchestera i Visotvrde došli su čuti nešto o čudnoj, strašnoj sudbini Jošaina dvorca i ljudi. Čak i da nisu, blago gadljivi izrazi i pogrbljeno držanje onih koji su trebali biti radosna, pobjednička vojska naviještali su da nije sve bilo onako kako je trebalo biti.

Bilo je to više od stida, pomisli Guthwulf, i više od osjećaja izgubljene muškosti - i za njega i za vojnike. Osjećali su strah i nisu ga posve mogli skriti. Je li kralj poludio? Je li naveo zlo na sve njih? Bog se nije bojao borbe, znao je grof, ni malo krvi - takvom su tintom bile ispisane Njegove nakane, rekao je jednom jedan mudrac. Ali, Usires ga prokleo, ovo je bilo drugačije, zar ne?

Opet je krišom pogledao kralja, dok mu se želudac gćio. Elija je pažljivo slušao svog savjetodavca, u crvene halje odjevenog Prvratesa. Svećenikova čelava glava klatila se pokraj kraljeva uha poput kožom prevrnutog jajeta.

Guthwulf je uzeo u obzir ubijanje Prvratesa, ali je zaključio da bi to samo pogoršalo stvari, kao ubijanje psetara dok psi čekaju da vam preg-rizu vrat. Prvrates je možda jedini preostao koji je mogao kontrolirati kralja - osim, kao što je grof od Utanveata ponekad bio uvjeren, ako je upravo sam nametljivi svećenik bio taj koji je vodio Eliju putem do uništenja. Tko je mogao znati, Bog ih sve prokleo? Tko je mogao znati?

Možda kao odgovor nečemu stoje Prvrates rekao, Elija ogoli zube u osmijehu dok je gledao iznad raštrkane gomile koja je klicala. To nije bio, vidio je Guthwulf, izraz sretnog čovjeka.

"Vrlo sam ljut. Ta nezahvalnost prekoračuje moje strpljenje."

Kralj je zauzeo svoje mjesto, velebno Prijestolje od zmajokosti njegova oca Ivana.

"Vaš monarh se vraća iz rata, donoseći vijesti o velikoj pobjedi, a sve što ga dočekuje jest bijedna rulja." Elija prezrivo nakrivi usnicu, zureći u oca Helfcena, malenog svećenika koji je usto bio kancelar moćne Vi-sotvrde. Helfcen je klečao pred kraljevim nogama, usmjerivši vrh svoje čelave glave prema prijestolju poput žalosno nedostatnog štita. "Zašto mi nije priređen doček?"

"Ali jest, moj gospodaru, priređen je", promuća kancelar. "Zar vas nisam dočekao pred Nearulaškim vratima sa svim vašim domaćinstvom koje je ostalo u Visotvrdi? Oduševljeni smo što nam se Vaša Visost vratila u dobrom zdravlju, zadivljeni vašim trijumfom na sjeveru!"

"Moji gmizavi slugi iz Erchestera nisu izgledali ni vrlo oduševljeni ni zadivljeni." Elija posegne za svojim kaležom. Vječito budan, Prvrates mu ga doda, oprezan da ne prolije tamnu tekućinu preko ruba. Kralj uzme dug gutljaj i načini grimasu od njegove gorčine.

"Guthwulf, misliš li da su podanici iskazali kralju odanost kakva prilici?"

Grof duboko udahne prije nego što polako prozbori. "Možda su bili... možda sućuli glasine..."

"Glasine? O čemu? Jesmo li ili nismo srušili tvrdavu mog izdajničkog brata u Naglimundu?"

"Naravno, moj kralju", Guthwulf osjeti daje daleko odmakao na tankoj grani. Elijine morsko zelene oči zurile su u njega, luđački znatiželjne poput sovinih. "Naravno," ponovi grof, "ali naši... saveznici... sigurno su potaknuli glasine."

Elija se okrene Prvratesu. Kraljevo blijedo čelo bijaše naborano, kao daje iskreno zbunjen. "Stekli smo moćne prijatelje, zar ne, Prvrates?" Svećenik meko kimne. "Mnogo prijatelja, Visosti." "Pa ipak, oni su nama služili, zar ne? Činili su ono što smo htjeli?" "Dokle god su dosezale vaše namjere, kralju Elija." Prvrates krišom baci pogled prema Guthwulfu. "Izvršavali su vašu volju." "Dobro, onda." Elija se okrene, zadovoljan, i opet promotri oca Helfcena. "Vaš kralj je otišao u rat i uništio svoje neprijatelje, vrativši se u savezu s kraljevstvom drevnijim čak i od davno propalog Nabban-skog Carstva." Glas mu opasno zadrhti. "Zašto se moji podanici šunaju poput prebitih pasa?"

"Oni su neuki seljaci, gospodaru", reče Helfcen. Kaplja znoja visjela mu je s nosa.

"Mislim daje netko tu u mojoj odsutnosti izazivao nevolju", reče Elija sa zastrašujućom promišljenošću. "Htio bih znati tko je širio priče. Čuješ li me, Helfcene? Moram otkriti tko misli da zna što je dobro za Osten Ard bolje od njegova Velikog kralja. Idi sad, pa kad te drugi put vidim, imaj nešto što ćeš mi reći." Uštipnuo je kožu svog lica, gnjevno. "Neki od tih k-vragu-sve, ostatéu-kod-kuće plemića trebali bi vidjeti sjenu vješala, držim. To bi ih moglo podsjetiti na to tko vlada ovom zemljom."

Kapljica znoja napokon se oslobodi Helfcenova nosa, poškropivši poplčeni pod. Kancelar žustro kimne, a još nekoliko kapljica, neobično brojnih za svježe poslijepodne, kapnu mu s lica.

"Naravno, moj gospodaru. Dobro je, tako dobro, što ste se opet vratili." Ustao je do polučućnja, opet se naklonio, a onda okrenuo i brzo udaljio iz prijestolne dvorane.

Tresak zatvaranja velikih vrata odjeknuo je među stropnim gredama i zbijenim stjegovima. Elija se nasloni na golemi široki kavez požutjelih kostiju, trljajući svata očne duplje nadlanicama jakih ruku.

"Guthwulf, dođi amo", reče prigušena glasa. Grof Utanveat stupi naprijed, osjećajući neobičan, ali snažan nagon da pobjegne iz dvorane. Prvrates se motao uz Elijin lakat, lica glatka i bezizražajna kao od mramora.

Kad je Guthwulf stigao pred Prijestolje od zmajokosti, Elija spusti ruke u krilo. Modri kolobari ispod njegovih ačiju stvarali su dojam da se kraljev pogled povukao dublje u njegovu glavu. Na trenutak se grofu gotovo činilo da je kralj izvirivao iz nekakve mračne rupe, neke zamke u koju je upao.

"Moraš me zaštititi od izdaje, Guthwulfe." Očaj je neravnomjerno obrubio Elijine riječi. "Sada sam ranjiv, ali dolaze velike stvari. Ova će zemlja vidjeti Zlatno doba o kakvom su mudraci i svećenici samo sanjali - ali ja moram preživjeti. Moram preživjeti ili će sve biti upropašteno. Sve će postati pepeo." Elija se nagne naprijed i zgrabi Guthwulfov u-ljevitu ruku prstima hladnim poput ribljih repova.

"Moraš mi pomoći, Guthwulfe." Moćna nota prostrujala je njegovim napetim glasom. Na trenutak, grof je čuo svog druga iz mnogih bitaka i mnogih krčmi onakvog kakvog ga se sjećao, što je kraljeve riječi samo učinilo bolnijima. "Fengbald, Godvvig i ostali su budale", reče Elija. "Helfcen je preplašeni zec. Ti si jedini na cijelom svijetu kojem mogu vjerovati - to jest, osim ovdje prisutnog Prvratesa. Vi ste jedini čija je odanost meni potpuna."

Kralj se zavalio natrag i opet pokrije oči, stisnuvši zube kao od boli. Mahnuvši rukom otpusti Guthwulfa. Grof podigne pogled prema Prvratesu, ali crveni svećenik strese glavom i okrene se da napuni Elijin pehar.

Dok je otvarao vrata odaje i izlazio u svjetiljkama osvijetljen hodnik, Guthwulf osjeti kako mu se težak kamen straha spušta u želudac. Polako, počne misliti o nezamislivom.

Miriamele ustukne, oslobodivši ruku iz zahvata grofa Streavvea. Naglo je koraknula natrag i pala u stolicu koju ječovjek u kosturskoj maski privukao iza nje. Na trenutak je samo sjedila, uhvaćena u zamku.

"Kako ste znali da sam to ja?" upita na kraju. "Da dolazim ovamo?"

Grof se zahioće, ispruživši prst nalik na pandžu kako bi kvrcnuo li-sičju masku koju je odbacio. "Snažni se oslanjaju na snagu", reče.

"Oni ne tako snažni moraju biti pametni i brzi."

"Niste odgovorili na moje pitanje."

Streawe podigne obrvu. "Oh?" Okrene se svom pomoćniku kostur-skog lica. "Možeš ići, Lenti. Pričekaj sa svojim ljudima vani."

"Pada kiša", žalobno će Lenti, kimajući koštanobijelim licem, provirujući očima iz crnih duplji.

"Onda čekaj na katu, budalo!" razdražljivo će grof. "Pozvonit ću kad mi zatrebaš."

Lenti iscrta naklon, a onda dobaci pogled Miriamele te izađe.

"Ah, taj čovjek," uzdahne Streavve, "ponekad je poput djeteta. Pa ipak, čini sve što mu se kaže. To je više nego što mogu reći za mnoge od onih koji mi služe." Grof gurne bocu s vinom prema bratu Cadrachu, koji je sumnjivo onjuši, čito rastrgan. "O, pijte", prasne grof. "Zar mislite da bih prošao sav taj trud da vas dovučem preko Ansisa Pelippa i onda vas otrovao u jednoj od mojih rezidencija? Da sam htio vašu smrt, ležali biste potruške u luci prije nego što biste stigli do kraja mostića."

"To me ne čini nimalo bezbrižnijom", reče Miriamele, počinjući se opet osjećati kao ona stara - i k tomu poprilično ljutita. "Ako su vaše namjere časne, grofe, zašto ste nas doveli ovamo pod prijetnjom noževa/

"Zar vam je Lenti rekao da ima nož?" upita Streawe.

"Dakako da jest", žestoko odgovori Miriamele. "Zar mislite reći da ga nema?"

Starac se zasmijulji. "Blažena Elizijo, naravno da ga ima! Desetak njih, svih oblika, svih dužina, neke naoštrene na obje strane, neke razdvojene u dvostruku oštricu - Lenti ima više noževa nego što vi imate zuba." Streavve se opet zasmijulji. "Ne, stvar je u tome da mu neprestano govorim da to stalno ne oglašava. Po cijelom ga gradu zovu Lenti 'Avi Stetto.' Streavve se prestane smijati na trenutak, pomalo sopćući.

Miriamele se okrene Cadrachu za objašnjenje, ali redovnik bijaše zaokupljen peharom grofova vina, za koje je čigledno zaključio da je sigurno.

"Što... 'Avi Stetto'... znači?" upita ona.

"To je perdruiški za 'Imam nož.'" Streavve nježno strese glavom. "Ali, on zna upotrebljavati svoje igračke, itekako zna..."

"Kako ste doznali za nas, gospodine?" upita Cadrach, brišući usne nadlanicom.

"I što kanite učiniti s nama?" zatraži odgovor Miriamele.

"Što se prvog tiče," reče Streavve, "kao što sam vam rekao, slabi se moraju snalaziti kako umiju. Moj Perdrui nije zemlja predčijom silom ostale držcu, pa umjesto toga moramo imati vrlo dobre uhode. Svaka luka u Osten Ardu otvoreno je tržište znanja, a najbolji mešetari pripadaju meni. Znao sam da ste ostavili Naglimund prije nego što ste stigli do rijeke Zelengaz; a otad moji su ljudi bilježili vaše napredovanje." Uzeo je crvenkast komad voća iz zdjele na stolu i počeo ga guliti drhtavim prstima. "Što se drugog tiče," reče, "pa to je zaista ljupko pitanje."

Borio se s tvrdom korom voća. Miriamele, osjetivši iznenadnu i neočekivanu samilost prema starom grofu, ispruži ruku i nježno mu ga oduzme.

"Pustite mene", reče.

Streavve podigne obrvu, iznenađen. "Hvala vam, draga moja. Vrlo ste ljubazni. Dakle, onda, pitanje štoću učiniti s vama. Pa sada, moram priznati da kad sam prvi put primio glas o vašem... privremeno samostalnom stanju... palo mi je na pamet da bi popričan broj ljudi platio za novosti o vašem kretanju. Onda, poslije, kad je postalo jasno da ćete mijenjati brod u Ansis Pelippu, shvatio sam da bi oni koji pronalaze vrijednost u običnim vijestima platili 705 više za pravu princezu. Vaš otac ili stric, na primjer."

Bijesna, Miriamele odbaci voće u zdjelu, napola oguljeno. "Prodali biste me mojim neprijateljima!?"

"Polako, polako, draga moja," grofće umirujuće, "tko je uopće rekao nešto takvo? I koga uostalom vi nazivate neprijateljem? Vašeg oca kralja? Vašeg voljenog strica Jošuu? Ne razgovaramo o tome da vas za par bakrenjaka predam trgovcima robljem iz Nascadua. Osim toga," užurbano doda, "ta alternativa je sada ionako prekrížena."

"Kako to mislite?"

"Želim reći da vas nikome neću prodati", reče Streavve. "Molim vas, ne brinite se zbog toga."

Miriamele opet podigne voće. Sada je njezina ruka drhtala. "Što će se dogoditi s nama?"

"Možda će grof biti primoran da nas zaključa u svoje duboke, mračne vinske podrum, za našu zaštitu", reče Cadrach, zureći s ljubavlju u gotovo praznu bocu. Činio se potpuno i veličanstveno pijan. "Ah, ne bi li to bio strašan usud!"

Ona se okrene od njega s gađenjem. "Dakle?" upita Streawe.

Starac uzme sklisko voće iz njezine ruke i oprezno ga zagriže. "Recite mi jednu stvar", reče. "Idete li u Nabban?"

Miriamele je oklijevala, hrvajući se sa svojim mislima. "Da", odgovori naposljetku. "Da, idem."

"Zašto?"

"A zašto bih vam to rekla? Niste nam naudili, ali još niste pokazali ni da ste nam prijatelj."

Streawe se zapilji u nju. Osmijeh se polako raširi donjim dijelom njegova lica. Oči, crveno obrubljene, zadržale su svoju oštrinu. "Ah, sviđa mi se mlada žena koja zna što zna", reče. "Osten Ard je do vrha pun osjećajnosti i netočnih shvaćanja - nije to grijeh, znate, već budalasta osjećajnost od koje anđeli kukaju od očaja. Ali vi, Miriamele, čak i dok ste bili malo dijete, imali ste izgled nekog tko će nešto postići na ovom svijetu." Oduzeo je bocu Cadrachu i napunio vlastiti pehar. Redovnik je komčno gledao za njom, poput psa kome su ukrali kost.

"Rekao sam da vas nitko neće prodati", reče na kraju grof Streawe. "Pa, to baš nije istina - ne, nemojte me tako gledati, gospo! Pričekajte dok ne čujete sve što moram reći. Imam... prijatelja, pretpostavljam da ga tako možemo nazvati, iako osobno nismo bliski. On je religiozan čovjek, ali kreće se i u drugim krugovima - najbolji prijatelj kojeg bih mogao željeti, budući da je njegovo znanje široko, a utjecaj velik. Jedini problem je sljedeći - on je čovjek od prilično razdražujuće moralne čestitosti. Ipak, pomogao je Perdrui i meni mnogo puta i - da se jednostavno izrazim - dugujem mu prilično mnogo usluga. Dakle, nisam jedini koji zna za vaš odlazak iz Naglimunda. Taj je čovjek, također, taj religiozni momak, čuo o tome preko svojih osobnih izvora..."

"On, također?" Miriamele upita. Srdito se obrati Cadrachu. "Što, zar ste poslali uokolo glasnika da rastrubi vijest?"

"Ni riječ nije prešla preko mojih usana, moja gospojo", zafrlja redovnik. Je li joj se učinilo ili nije bio tako pijan kako se pretvarao?

"Molim vas, princezo." Streawe podigne drhtavu ruku. "Kao što rekoh, taj prijatelj je utjecajan čovjek. Čak i oni oko njega ne slute širinu njegova utjecaja. Njegova obavještajna mreža, iako manja od moje, ima dubinu i djelokrug koji mečesto natjeraju da stresem glavom od čuđenja."

"Ali, ono o čemu sam govorio je sljedeće. Kad mije moj prijatelj poslao glas - obojica imamo malo jato uvježbanih ptica koje nose naša pisma tamo i amo - rekao mi je za vas. To je bilo nešto očemu sam već znao. On, međutim, nije znao za moje planove u vezi s vama - one planove o kojima sam ranije govorio."

"O mojoj prodaji, mislite."

Streawe pokajnički zakašlja. Na trenutak to postane pravi kašalj. Kad je povratio dah, nastavi. "I, kao što sam rekao, dugujem tom čovjeku nekoliko usluga. Dakle, kad me zamolio da spriječim vaš odlazak u Nabban, zaista nisam imao izbora..."

"Zamolio vas je da učinite što?" Miriamele nije mogla vjerovati svojim ušima. Zar nikad neće pobjeći od zabadanja i uplitanja drugih?

"On ne želi da odete u Nabban. Nije pravo vrijeme." "Nije pravo vrijeme? Tko je taj 'on' i kojim pravom...?"

"On? On je dobar čovjek - jedan od rijetkih za koje se taj izraz može upotrijebiti. Osobno, baš mnogo ne poštujem taj tip. Ono 'ispravno', kaže on, jest spašavanje vašeg života. Ili barem vaše slobode."

Princeza osjeti da joj se kosa lijepi za čelo. Soba je bila topla i vlažna, a zbunjujući, razdražujući starac preko puta stola opet se smijeo, sretan poput djeteta koje je naučilo novi trik.

"Namjeravate me tu zadržati?" onaće polako. "Kanite me zatvoriti i tako zaštititi moju slobodu?"

Grof Streavve ispruži ruku sa strane i povuče tamni konopac koji je visio gotovo nevidljiv pred zgužvanom zidnom draperijom.

Negdje u zgradi tiho se oglasi zvono. "Bojim se da je to istina, draga moja", reče. "Moram vas zadržati dok moj prijatelj ne pošalje pismo u kojem veli drugačije. Dug je dug, a usluga se mora vratiti." Zvuk čizama začuo se vani pred vratima. "Ovo je zapravo u vašu korist, princezo, iako to možda za sada ne slutite."

"Sudit ću o tome sama", zarezala Miriamele. "Kako ste mogli? Zar ne znate da se sprema rat? Da nosim važne novosti knezu Leobardisu?" Morala je doprijeti do kneza, uvjeriti ga da se udruži s Jošuo. Inače, njezin će otac razoriti Naglimund, a njegovo bezumlje nikad neće prestati.

Grof se zahihće. "Ah, ali dijete moje, konji putuju mnogo sporije od ptica - čak i ptica koje nose težinu ozbiljnih vijesti. Vidite, Leobardis i njegova vojska otišli su na sjever prije gotovo mjesec dana. Da niste prošli tako brzo, skrivčiki i potajno kroz gradove Hernvstira, da ste makar izmijenili koju riječ s ljudima, znali biste to."

Dok je Miriamele utonula u stolicu, osupnuta, grof glasno kućne zglobovima prstiju po stolu. Vrata se naglo otvore, a Lenti i njegova dva pratioca, još u svojim kostimima, stupe u sobu. Lenti je skinuo svoju masku Smrti; njegove mrke čiji izvirivale su iz lica koje je bilo ružičasti-je, ali ne mnogo životnije od onog koje je skinuo.

"Pobrine se za njihovu udobnost, Lenti", reče Streawe. "Potom zaključaj vrata za sobom i vrati se da mi pomogneš do moje nosiljke."

Dok su Cadracha, koji je zadrijemao, podizali sa stolice, Miriamele se obori na grofa. "Kako ste mogli to učiniti?" prosićke. "Uvijek ste mi bili u lijepoj uspomeni - vi i vaš izdajnički vrt!"

"Ah, vrt", reče Streavve. "Da, voljeli biste ga ponovno vidjeti, zar ne? Ne ljutite se, princezo. Jošćemo razgovarati - imam vam mnogo toga reći. Očaran sam što vas ponovno vidim. Tko bi pomislio da je ona blijeda, stidljiva Hvlissa mogla roditi tako neustrašivo dijete!"

Dok su ih Lenti i ostali izgurivali na kišu, Miriamele baci posljednji pogled na Streawe. Grof je zurio u vrata, a njegova se bijela glava klatila polako gore-dolje.

Doveli su je u visoku kuću punu prašnih draperija i starih, škripavih stolica. Streaweov dvorac, smješten na izdanku brda Sta Mirore, bio je prazan, osim šačice šutljivih slugu i nekoliko nervoznih glasnika koji su se šuljali unutra i van poput lasica kroz rupe u ograd. Miriamele je imala vlastitu sobu. Možda je nekoć bila lijepa, prije mnogo, mnogo vremena. Sada su izbljedjele tapiserije pokazivale samo mutne duhove ljudi i mjesta, a slama njezina madraca bila je tako stara, krhka i suha da joj je šuškala u ušima cijelu noć.

Odijevala se svako jutro uz pomoć žene debelog lica koja se ukočeno smiješila i malo govorila. Cadracha su držali negdje drugdje, pa nije imala s kime govoriti tijekom dugih dana i malo toga raditi osim čitati staru Knjigu Aedonovu čije su iluminacije izbljedjele pa su skakutave životinje bile tek obrisi, kao isklesani u kristalu.

Od trenutka kad su je doveli u Streaweovu kuću, Miriamele je splet-karila, sanjajući načine da se oslobodi, ali uza svu atmosferu zagušljive nekorištenosti, iz grofove oronule palače bilo je teže pobjeći nego iz najdublje, najvlažnije ćelije Visotvrde. Prednja vrata hodnika krila u kojemu je bila smještena bila su stalno čvrsto zaključana. Sobe duž prolaza bijahu jednako zakračunate. Ženu koja ju je odijevala i ostale sluge dovodio je i izvodio krupan i ozbiljan čuvar. Od svih mogućih smjerova bijega, samo su se vrata na suprotnom kraju dugačkog hodnika ostavljala otvorena. Iza tih vrata ležao je Streaweov ozidani vrt, a ondje je Miriamele provodila većinu svojih dana.

Vrt je bio manji nego što se sjećala, ali to nije bilo iznenađujuće: bila je vrlo mlada kad gaje posljednji put vidjela. Činio se starijim, također, kao da se jarko cvijeće i zelenilo pomalo umorilo.

Brežuljci crvenih i žutih ruža obrublivali su vrt, ali su ih postupno istisnuli bujna zmijolika loza čiji su se lijepi zvonoliki cvjetovi sjajili bojom krvi, i čiji se zasićen miris miješao s bezbrojem drugih slatkih, tužnih vonjeva. Kandilka se privijala uz zidove i okvire vrata, njezini bodljikasti pupoljci posipali su sumrak poput blago svijetlećih zvijezda. Ovdje i ondje pruge još divljih boja bljesnule bi među granama drveća i rascvjetanog grmlja - bili su to repovi kreštavih ptica s čijima poput oniksa s Južnih otoka.

Vrh visoko ozidanog vrta bio je otvoren prema nebu. Njezina prvog jutra u vrtu Miriamele se pokušala uspeti preko zida, ali je uskoro otkrila da je kamen pregladak za prste, loza previše tanka da ponudi uporište. Kao da je žele podsjetiti na blizinu slobode, male brdske ptičice često su se spuštale u spiralama kroz nebeski prozor, skakućući s grane na granu sve dok ih nešto ne bi preplašilo te bi se ponovno vinule u zrak. Povremeno bi galeb, zanijevši se daleko od mora, dolepršao kako bi se šetao i kćoperio pred šarenijim stanovnicima vrta, mjereći cijelo vrijeme vragolastim okom ostatke Miriamelinih objeda. Aličak i s nezagra-denim nebom zapjenjenim oblacima samo na kratkoj udaljenosti odatle, otočne ptice blistavog perja ostajale su gdje su bile, srdito krešteći iz zelenih sjena.

Poneku večer Streavve bi joj se pridružio u vrtu. Donio bi ga namrgđeni Lenti i posjeo na stolicu s visokim naslonom te pokrio grofove beskorisne, uvele noge naslikanim talarom za krilo. Nesretna u svom zatčeništvu, Miriamele je hotimice slabo odgovarala kad bi je pokušao zabaviti smiješnim pričama ili mornarskim naklapanjima te glasinama iz luke. Ipak, shvatila je da nije mogla zaista mrziti starca.

Kad joj je ispraznost pokušaja bijega postala jasna i kad je vrijeme svojim prolaskom istupilo oštricu njezine ogočenosti, pronašla je neočekivanu utjehu u sjedenju u vrtu dok se kasno poslijepodne pretvaralo u večer. Na kraju svakog dana, dok bi nebo nad glavom

polako prelazilo iz modre u kositrenu i crnu, a voštanice se istapale u njihovim svijetlacima, Miriamele bi krpala odjeću koju je isparala na svom putovanju na jug. Dok bi noćne ptice pjevale svoje prve oklijevajuće note, ona bi ispijala čaj od marulje i pretvarala se da ne sluša priče starog grofa. Kad bi sunce zašlo, odjenula bi svoj jahači plašt. Bio je to neobično hladan mjesec juven, a čak i u zaklonjenom vrtu noći su bile svježije.

Kad je Miriamele bila zatočena gotovo tjedan dana u Streaweovu dvorcu, on joj je došao snužen i obavijestio je o smrti njezina ujaka kneza Leobardisa u borbi pred zidinama Naglimunda. Knežev najstariji sin Benigaris - bratič koji joj se nikad nije svidao - vratio se da vlada Nabbanom s prijestolja Sancellan Mahistrevis. Uz pomoć, Miriamele je pretpostavila, njegove majke Nesselante, još jedne rođakinje koja nikad nije bila među Miriamelinim najdražima. Novost ju je uznemirila: Leo-bardis je bio dobar čovjek. Također, njegova je smrt značila da je Nab-ban napustio bojišnicu, ostavivši Jošuu bez saveznika.

Tri dana kasnije, dok se bližila večer prvog dana mjeseca tijagara, Streawe joj naliže zdjelicu čaja svojom drhtavom rukom i reče joj da je Naglimund pao. Glasine su kazivale da je pokolj bio strašan, da ih je malo preživjelo.

Držao ju je nezgrapno u svojim suhim rukama dok je jecala.

Svjetlo je slabilo. Krpice neba koje su se vidjele kroz tamno vezivo liša imalo je nezdravu modrinu isprebijanog mesa.

Deornoth je posrnuo preko nevidljivog korijena, a Sangfugol i Isorn srušili su se na tlo pokraj njega, dok je Isorn padajući izgubio iz svog zahvata ruku svirača harfe. Sangfugol se kotrljajući zaustavi i ostane ležati stenjući. Zavoj oko njegova nožnog lista, trake tanke tkanine jedne od podsuknji gospoda, zarumeni se svježom krvlju.

"O, siroti čovjek", reče Vorzheva, hramljući naprijed. Čučnula je, raširivši suknju svoje pohabane haljine, a onda uzela Sangfugola za ruku. Oči svirača harfe bijahu bolno uperene u grane drveća iznad njih.

"Moj gospodaru, moramo stati", reče Deornoth. "Postaje premrač-no da bi se vidjelo."

Jošua se polako okrene. Prinčeva tanka kosa bila je raskuštrana, lice rastreseno. "Trebali bismo hodati do potpunog mraka, Deornoth. Svaki trenutak preostalog svjetla je dragocjen."

Deornoth proguta. Gotovo mu je bilo mučno što mora proturječiti svom gospodaru. "Moramo napraviti sigurno mjesto za konak, moj prinče. To će biti teško učiniti kad padne mrak. A ranjenici će se izložiti još većem riziku ako nastavimo putovati."

Jošua spusti pogled na Sangfugola, s dalekim izrazom na licu. Deornothu se nije svidjela promjena koju je opazio na princu. Jošua je uvijek bio šutljiv, a mnogi su ga smatrali čudakom, ali je unatoč tome bio odlučan vođa - čak i u posljednjim strašnim tjednima prije pada Naglimunda. Sada je izgledao nesklon išta poduzimati, i u malim i u velikim stvarima.

"Vrlo dobro", reče princ na koncu. "Ako tako misliš, Deornoth."

"Ispričavam se, ali ne bismo li se mogli popeti malo više uz ovu... klisuru?" upita otac Strangveard. "To je samo još nekoliko koraka, a čini se sigurnijim nego podizati logor na dnu vododerine - zar ne?" Pogledao je Jošuu u iščekivanju, ali princ samo nešto proštenje.

Trenutak kasnije, arhivar se okrene Deornothu. "Ne mislite?"

Deornoth prijeđe pogledom po odrpanoj četici, po bijelim, preplašenim očima na licima umrljanim zemljom. "To je dobra zamisao, oče", reče on. "Tako ćemo i učiniti."

Naložili su malu vatru u na brzinu iskopanoj jami okruženoj bijelim kamenjem, više zbog svjetla nego čeg drugog. Toplina bi bila itekako dobrodošla - kad je pala noć, šumski je zrak postao opako hladan - ali nisu mogli riskirati toliko izlaganje. U svakom slučaju, nije bilo ničeg za jelo. Njihovo kretanje bilo je prebrzo za ikakav lov.

Zajedno, otac Strangveard i vojvotkinja Gutrun čistili su Sangfugo-lovu ranu i mijenjali zavoj. Činilo se da se bijelo-crna perната strijela, koja je kasno jučer poslijepodne oborila svirača harfe, zabila u kost. Unatoč pažnji prilikom njezina odstranjivanja, nije cijela glavica strijele izašla van. Kad je Sangfugol mogao govoriti, tužio se da više gotovo uopće ne osjeća nogu; u tom trenutku, spavao je plitkim, nemirnim snom. Vorzheva je stajala u blizini, žalosno ga gledajući. Otvoreno je izbjegavala Jošuu, što njemu naizgled nije mnogo smetalo.

Deornoth tiho prokune svoj tanki plašt. Da sam znao da ćemopješa-čitipo šumama, jadikovao je, bio bih ponio svoj jahači plašt s krznenom kukuljicom. Mrko se osmijehnuo svojim mislima i odjednom se glasno nasmijao, kratkim lavežom zabave koji je privukao pažnju Einskaldira, koji je čučao u blizini.

"Stoje smiješno?" upita Rimeržanin, mršteći se dok je prevlačio svoju ručnu sjekiru gore-dolje po malom brusnom kamenu. Podigao ju je uvis, provjeravajući sjekiru svojim žuljevitim palcem, a onda je ponovno položio uz kamen.

"Ništa, zapravo. Samo sam razmišljao o tome kako smo bili glupi -kako nepripremljeni."

"Plakanje je gubljenje vremena", zarezao Einskaldir, dok mu oči nijednom nisu ostavile oštricu koju je podizao prema crvenom svjetlu vatre. "Bori se i živi, bori se i umri, Bog nas sve čeka."

"Ne radi se o tome." Deornoth zastane na trenutak i razmisli. Ono što je počelo kao dokona misao izraslo je u nešto više; odjednom, bojao se da će mu izmaknuti. "Gurali su nas i potezali," reče polako, "tjerali i privlačili. Proganjali su nas tri dana otkad smo pobjegli iz Naglimun-da, bez ijednog od straha slobodnog trenutka."

"Čega se imamo bojati?" otresitoće Einskaldir, povlačeći svoju tamnu bradu. "Ako nas ulove, ubit će nas. Ima gorih stvari od smrti."

"Ali to je upravo ono!" reče Deornoth. Srce mu je jako udaralo. "To je bit!" Nagnuo se naprijed, shvativši da je toliko povisio glas da su posljednje riječi bile gotovo usklik. Einskaldir prestane strugati svoju sjekiru i zabulji se. "To je ono čemu se čudim", reče Deornoth malo tiše. "Zašto nas nisu ubili?"

Einskaldir ga pogleda, a onda promumlja. "Pokušali su."

"Ne." Deornoth je odjednom bio siguran. "Kopači... Bukkeni, kako ih zove tvoj narod... Oni su pokušali. Norni nisu."

"Lud si, Erkvnländaninu", s gađenjem će Einskaldir. Deornoth pre-grize jezik da mu ne odgovori istom mjerom i otpuže oko ognjisne jame prema Jošui.

"Moj prinče, moram govoriti s vama."

Jošua ne odgovori, opet u jednom od svojih odsutnih raspoloženja. Sjedio je, buljeći u Šarka. Starije luda spavao leđima naslonjen na stablo, a čelava mu se glava klatila na grudima. Deornoth nije vidio ništa posebno zanimljivo u stačevu drijemežu, te se nametnuo između princa i predmeta njegove pozornosti. Jošuinu lice bilo je gotovo nevidljivo, ali dovoljno je svjetla dopiralo iz ognjisne jame da Deornoth pomisli kako je vidio Jošuinu obrvu podignutu u blagom iznenađenju.

"Da, Deornoth?"

"Moj prinče, vaši vas ljudi trebaju. Zašto ste tako čudni?" "Mojih je ljudi sada vrlo malo, zar ne?"

"Oni su još vaši ljudi - i trebaju vas još više, jer se nalazimo u tako velikoj opasnosti."

Deornoth začu Jošuu kako uvlači dah, kao od iznenađenja ili u pripremi za neku gnjevnu opasku. Umjesto toga, kad je princ prozborio, njegov je glas bio miran. "Loša su vremena, Deornoth. Svatko se s njima sučava na svoj način. Jesi li o tome želio razgovarati sa mnom?"

"Ne, uopće, moj gospodaru." Deornoth se prišulja malo bliže, sve dok nije sjedio na duljinu ruke od princa. "Što Norni žele, prinče?"

Jošua se skrušeno zasmijulji. "Mislio sam da je to očigledno. Ubiti nas."

"Onda zašto to već nisu učinili?" Nastane trenutak tišine. "Što time misliš?"

"Upravo ono što sam pitao. Zašto nas već nisu ubili? Imali su mnogo prilika."

"Bježimo od njih već..."

Deornoth naglo zgrabi Jošuinu ruku. Princ je bio vrlo mršav. "Moj gospodaru, zar vjerujete da Norni - sluge Olujnog Kralja koji su razorili Naglimund - ne mogu uhvatiti tucet gladnih i ranjenih muškaraca i žena?"

Osjetio je kako se Jošuinu ruka napne. "A to znači...?"

"Ne znam!" Deornoth ispusti princa i podigne štap sa zemlje, nervozno gulči koru svojim noktima. "Ali ne mogu vjerovati da nas nisu mogli natjerati u tjesnac ako su to htjeli."

"Usiresu na Drvetu", dahne Jošua. "Stidim se što si morao preuzeti odgovornost koja mi po pravu pripada, Deornoth. U pravu si. To nema nikakvog smisla."

"Možda postoji nešto važnije od naše smrti", reče Deornoth, razmišljajući. "Ako žele našu smrt, zašto nas ne opkole? Ako nas je hođajuće truplo moglo pronaći prije nego što smo toga bili svjesni, zašto ne i Norni?"

Jošua se zamisli na trenutak. "Možda se boje nas." Princ je opet ušutio. "Pozovi druge", rače napokon. "Ovo je preozbiljno da zadržimo između nas dvojice."

Kad su se ostali okupili, stisnuvši se oko male vatre, Deornoth pogledom prijđe po svakom od njih i strese glavom. Jošua, on, Einskaldir i Isorn, Šarko - mamuran od sna - i vojvotkinja Gutrun; sa Strangveardom koji je upravo zauzimao mjesto, i Vorzhevom koja je njegovala Sangfugola, bili su svi na broju. Samo ih je devet preostalo - zar je to moguće? Pokopali su Helmfesta i mladu sluškinju prije dva dana. Gamvvold, postariji stražar sa sijedom brkovima, umro je od pada s visine u napadu koji je oborio Sangfugola. Nisu mogli povratiti Gamvvoldovo tijelo, a kamoli ga pokopati. Nevoljko, ostavili su ga da leži na iz-bacini otvorenog grebena, predanog vjetrima i kiši.

Devet preostalih, pomisli, Josua je upravo - ovo je zaista mala kraljevina.

Princ je završio s objašnjenjima. Strangveard s oklijevanjem prozbori.

"Mrzim što uopće to moram reći," počne, "ali... ali možda se oni samo poigravaju nama, kao... kao što mačka čini sa štakorom kojeg je stjerala u kut."

"Kakva grozna pomisao!" reče Gutrun. "Ali oni su neznabošci, pa je sve moguće."

"Oni su više od neznabožaca, vojvotkinjo," reče Jošua, "oni su besmrtni. Živjeli su, mnogi od njih, prije nego što je Usires Aedon hodač brdima Nabbana."

"Mogu umrijeti", reče Einskaldir. "Ja znam."

"Ali strašni su", reče Isorn. Njegova široka ramena zadrhte. "Sada znam da su oni bili ti koji su došli sa sjevera kad smo bili zarobljeni u Elvritshalli. Same njihove sjene su hladne - poput vjetra s Huelheima, zemlje smrti."

"Samo trenutak", reče Jošua. "Podsjetio si me na nešto. Isorne, rekao si jednom da su, dok si bio u zarobljeništvu, neke od tvojih prijatelja mučili."

"Da. Nikad to neću zaboraviti." "Tko ih je mučio?"

"Crni Rimeržani, oni koji žive u sjeni Olujnog vrha. Bili su saveznici Skalijske od Kaldskrvke - iako, kao što mislim da sam vam rekao, prinče Jošua, ne vjerujem da su Skalijski ljudi dobili ono što su očekivali. Na kraju, bili su jednako prestravljeni kao mi zarobljenici."

"Ali mučili su vas Crni Rimeržani. Što je bilo s Nornima?"

Isorn promozga na trenutak, zamišljena širokog lica. "Ne..." izusti polako, "ne vjerujem da su Norni išta imali s tim. Bili su samo crne sjene u zakukuljenim plaštevima, koje su dolazile i odlazile iz Elvritshalle. Činilo se da ih ništa ne zanima - iako ih nismo često vidali, na čemu sam bio vrlo zahvalan."

"Dakle," reče Jošua, "čini se da Norne ne zanima mučenje."

"Ali čini se da im ono i ne smeta", zareza Einskaldir. "A Naglimund je pokazao da nas ne vole."

"Ipak, mislim da nas ne bi slijedili kroz cijelu šumu Aldheorte samo iz zabave." Princ se mrštio, razmišljajući. "Teško je vjerovati da se možda boje nas, tako izgubljenih kakvi već jesmo. Što bi drugo mogli htjeti?"

"Strpati nas u kaveze", mrzovoljno će Šarko, trljajući svoje bolne noge. Cjelodnevno hodanje teže ga je pogađalo nego sve druge osim Sangfugola. "Natjerati nas da im plešemo."

"Tiho, starce", zareza Einskaldir.

"Ne naređuj mu", reče Isorn, uputivši Einskaldiru odrješit pogled - što je bilo teško u gotovo potpunoj tami.

"Mislim da je Šarko u pravu", reče Strangveard na svoj tihi, pokajnički način.

"Što time mislite?" upita Jošua.

Arhivar pročisti grlo. "Čini se da to ima smisla," započne, "—ne to da žele da plešemo, hoću reći." Pokušao se nasmiješiti. "Već to da nas stave u kaveze. Možda nas žele zarobiti."

Deornoth je bio uzbuđen. "Mislim da je Strangveard shvatio! Nisu nas ubili kad su mogli. Sigurno nas žele uhvatiti žive."

"Ili žele neke od nas žive", oprezno će Jošua. "Možda su zbog toga upotrijebili truplo onog sirotog mladog kopljanika - da se sa sigurnošću uvuku među nas, a onda potajno odvedu jednog ili više."

"Ne," Deornothovo uzbuđenje naglo se rasplina, "jer zašto nas onda nisu opkolili, kad su imali priliku? To sam se ranije upitao i još ne mogu pronaći odgovor."

"Ako su htjeli... zarobiti jednog od nas," predloži Strangveard, "možda su se bojali da bi taj jedan bio ubijen u borbi."

"Ako je tako," reče vojvotkinja Gutrun, "mene sigurno ne traže. Jedva da sam od ikakve koristi, čak i samoj sebi. Traže princa Jošuu." Načinila je znak Drveta na svojim grudima.

"Naravno", reče Isorn, prebacivši svoju krupnu ruku preko mačina ramena. "Elija ih je poslao da uhvate Jošuu. Želi vas živa, moj gospodaru."

Jošua je izgledao kao da mu je nelagodno. "Možda. Ali zašto nas onda sada gađaju strijelama?" Pokazao je gdje je ležao Sangfugol, a Vorzheva pridržavala glavu svirača harfe dok mu je davala gutljaj vode. "Čini se da postoji veća opasnost da slučajno ubiju svoju metu, sada kad smo u pokretu."

Nitko ne odgovori na to. Sjedili su u nelagodi neko vrijeme, osluškujući zvuke vlažne noći.

"Čekajte na trenutak", reče Deornoth. "Mislim da zbunjujemo sami sebe. Kada su nas oni uopće napali?"

"Rano ujutro nakon noći kad... kad je mladi kopljanik došao k našoj vatri", reče Isorn.

"I je li itko bio ozlijeđen?"

"Ne", reče Isorn, prisjećajući se. "Ali imali smo sreću što smo pobjegli. Mnogo strijela nas je zamalo pogodilo."

"Jedna od njih mi je odnijela šešir!" tugaljivo će Šarko. "Moj najbolji šešir! Izgubljen!"

"Šteta što to nije bila tvoja najbolja glava", prasne Einskaldir.

"Ali Norni su vrlo dobri strijelci", nastavi Deornoth, ne obazirući se na Rimeržanina i staru ludu. "A kad je itko od nas bio nastrijeljen?"

"Jučer!" reče Isorn, tresući glavom. "Ti bi trebao znati. Gamvold je mrtav, Sangfugol teško ranjen."

"Ali Gamwold nije bio nastrijeljen."

Svi se okrenu da pogledaju princa Jošuu. U prinčevu glasu osjetila se iznenadna sila koja je poslala jezu uz Deornothova leđa.

"Gamvold je pao", reče princ. "Svi u našoj družini koji su ubijeni osim Gamvolda umrli su u našim borbama s kopčima. Deornoth je u pravu! Norni nas proganjaju tri dana - tri puna dana - i u mnogo navrata gađali su nas strijelama. Sangfugol je jedini kojeg su pogodili."

Princ ustane, a lice mu nestane sa žara vatre. Ostali su ga čuli kako korača. "Ali zašto? Zašto su u tom času riskirali strijelu? Radili smo nešto što ih je prepalo. Radili nešto—" On se zaustavi. "Ili išli nekamo..."

"Što time mislite, prinče Jošua?" upita Isorn. "Skretali smo na istok - prema srcu šume."

"To je istina!" reče Deornoth, prisjećajući se. "Išli smo na jug otkad smo se spustili Nogostupom iz Naglimunda. To je bio prvi put što smo pokušali skrenuti na istok, prema dubljem području šume. Tada, kad su svirača harfe nastrijelili i kad je Gamwold pao, povukli smo se natrag niz brdo i nastavili hodati po rubu Aldheorte."

"Gone nas poput stada", reče Jošua polako. "Poput glupih životinja."

"Ali to je zato što smo pokušali učiniti nešto što ih je zabrinulo", istakne Deornoth. "Pokušavaju nas spriječiti da idemo na istok."

"A mi još zapravo ne znamo zbog čega", reče Isorn. "Gone nas da nas zarobe?"

"Prije da nas pokolju", reče Einskaldir. "Samo žele obaviti ubijanje kod kuće. Napraviti gozbu. Pozvati goste."

Jošua se zapravo nasmiješio kad je sjeo, a vatra je uhvatila kratkotrajan bljesak zuba.

"Odlučio sam", reče, "odbiti njihov poziv."

Sat ili dva prije zore, otac Strangveard dođe i potapše Deornotha po ramenu. Deornoth je čuo da arhivar puže po mraku, ali dodir ruke na ramenu svejedno ga je prenuo.

"To sam samo ja, sir Deornoth", žurno će Strangveard. "Moje je vrijeme da preuzmem stražu."

"Nije potrebno. Ionako mislim da neću zaspati."

"Pa, onda, možda možemo... podijeliti stražu. Ako vas moj razgovor ne bude gnjavio."

Deornoth se nasmiješi u sebi. "Nipošto, oče. I ne morate me zvati sir. Lijepo je imati miran sat i nešto - u zadnje vrijeme imali smo jako malo spokoja."

"Zapravo je dobro, pretpostavljam, što ne moram sam držati stražu", reče Strangveard. "Vid mi nije dobar, znate - a to mi je jedino oko koje mi je preostalo." Zahihotao se pokajnički. "Nema ništa strasnije nego vidjeti kako riječi u mojim voljenim knjigama iz dana u dan postaju mutnije."

"Nema ništa strasnije?" blago upita Deornoth.

"Ništa." Strangveard ostane pri svom. "O, nije da se ne bojim drugih stvari, osim smrti, na primjer - pa, moj Gospodinče me uzeti kad bude znao da je vrijeme. Ali provoditi posljednje godine u tami, nesposoban vidjeti rukopise koji su moj posao na toj zemlji..." Arhivar se zaustavi, posramljen. "Žao mi je, Deornoth, brbljam o ništavnostima. Ali takvo je doba nći. Kod kuće u Naglimundu često bih se probudio u ovo vrijeme, upravo prije izlaska sunca..." Svćenik opet zastane. Oba muškarca nijemo su razmišljala o tome što je zadesilo mjesto gdje su živjeli.

"Kad budemo sigurni, Strangvearde," naglo počne Deornoth, "ako ne budete mogli čitati, doći ću i čitati vam. Moje oči nisu tako brze kao vaše, ni moj um, ali tvrdoglav sam kao neuhranjeni konj. Postat ću bolji s vježbom. Čitat ću vam."

Arhivar uzdahne, a onda utihne. "To je vrlo ljubazno", reče trenutak kasnije. "Ali imat ćete važnijih stvari na pameti kad opet budemo na sigurnom i Jošua zasjedne na visoko prijestolje Osten Arda - stvari ozbiljnijih od čitanja starom spremaču knjiga."

"Ne. Ne, mislim da neću."

Dugo su sjedili i slušali vjetar.

"Dakle mi ćemo... danas krenuti na istok?" upita Strangveard.

"Da. A mislim da Norne neće veseliti takav plan. Bojim se da će nas još biti ranjenih ili ubijenih. Ali moramo šćepati našu sudbinu objema rukama. Princ Jošua to prepoznaje, hvala dobrom Bogu."

Strangveard uzdahne. "Znate, nešto sam razmišljao. Osjećam se prilično... prilično smiješno što to govorim, ali..." Glas mu postupno utihne.

"Što?"

"Možda ne žele zarobiti Jošuu. Možda žele zarobiti... mene." "Oče Strangveard!" Deornoth je bio prilično iznenađen. "Zašto?"

Svćenik je kimao glavom, posramljen. "Znam da sečini blesavo, ali moram to spomenuti. Vidite, ja sam onaj koji je proučio Morgenesov rukopis u kojem se govori o tri Velika mača - i ja sam onaj koji ga sada nosi." Potapšao je džep svoje prostrane halje. "S Jarnaugom sam pretraživao i proučavao, pokušavajući otkriti gdje se nalazi Fingilov mač Minnevar. Sada kad je on mrtav - pa, mrzim zvučati kao da rastrbljujem vlastitu važnost, ali..." Ispružio je nešto maleno što je visilo s lanca, jedva vidljivo na rastućem svjetlu.

"Dao mi je njegov Svitak, značku njegova Saveza. Možda me to učinilo opasnijim od ostatka družine. Možda bi, da se predam, vas ostale pustili?"

Deornoth se nasmije. "Ako vas žele održati na životu, oče, onda smo sretniji dok vas imamo među nama, inače bi nas već istjerali i poklali poput golubova. Da nikamo niste išli."

Strangveard je izgledao nesigurno. "Ako tako kažete, Deornoth..." "Kažem. Da ne spominjem kako trebamo vašu pamet više od ičega drugog što posjedujemo - osim samog princa."

Arhivar se stidljivo nasmiješi. "To je vrlo ljubazno." "Naravno," reče Deornoth, osjećajući kako mu se raspoloženje kviri, "ako namjeravamo preživjeti idući dan, trebat ćemo više od pameti. Trebat ćemo i mnogo sreće."

Nakon što je neko vrijeme sjedio s arhivarom, Deornoth odlučio pronaći udobnije mjesto da uhvati sat sna prije zore. Gurnuo je laktom Strangvearda, čija je glava klonula na prsa.

"Pustit ću vas da završite, oče."

"Mmmm...? Oh! Da, sir Deornoth." Svćenik živahno kimne, pokazujući svoju budnost. "Naravno. Vi samo idite spavati."

"Sunce će uskoro izaći, oče."

"Upravo tako." Strangveard se osmjehne.

Deornoth prijeđe tek nekoliko koraka prije nego što se spustio na ravan komad zemlje u zaklonu oborenog drveta. Oštar vjetar krstario je šumskim tlom kao da lovi topla tijela. Deornoth čvrsto omota svoj plašt oko sebe i pokuša pronaći udoban položaj. Nakon dugog hladnog razdoblja, zaključio je da uopće neće usnuti. Tiho gundajući, kako ne bi probudio ostale koji spavaju u blizini, ustao je i zakopčao svoj pojas za mač, a onda se zaputio natrag prema stražarskom mjestu oca Strangvearda.

"Ja sam, oče", reče tiho, dok je izlazio iz drveća na malu čistinu. Zaustavio se, zaprepašten. Zapanjujuće bijelo lice podigne se prema njemu, sužavajući crne oči. Strangveard je ležao na rukama tog tamno odjevenog napadača, spavajući ili u nesvjestici. Nož nalik na rog velebne ruže od ebanovine počivao je uz svćenikov izloženi vrat.

Još dok se Deornoth bacao naprijed, vidio je dva druga blijeda, kosooka lica u noćnim sjenama i nazvao ih njihovim drevnim imenom. "Bijele lisice!" vikne. "Norni! Napadnuti smo!"

Urličući, udario je bljedoliko stvorenje i zakvačio ga rukama. Prevrnuli su se. Arhivar je bio zapetljan s njima, te je na trenutak Deornoth bio izgubljen u zbrci mlatarajućih udova. Osjetio je kako stvor poseže za njim, mršavih udova punih snage. Ruke su šćepale njegovo lice i od-gurnule mu bradu da mu izlože vrat. Deornoth zamahne šakom, koja sleti na nešto tvrdo poput kosti. Bio je nagrađen siktavim povikom boli. Sada je mogao čuti lomljivu i povike među drvećem svuda naokolo. Nejasno se zapitao jesu li oni označavali još dušmana ili su se to napokon probudili njegovi prijatelji.

Mač! pomisli. Gdje mi je mač?

Ali on bijaše zaglavljen u koricama, omotan oko njegova opasača. Činilo se da se mjesečina rasprsnula u blještavilo. Blijedo lice ponovno izroni ispred njega, zategnutih usana, zuba ogoljelih kao u pseta koje se utapa. Oči koje nisu ostavljale njegove bile su hladno neljudske poput morskog kamenja. Deornoth je petljao oko svog bodeža. Norn ga zgrabi za vrat jednom rukom; njegova druga ruka, blijeda mrlja, slobodno se uzdigne.

Ima nož! Na svoje čuđenje, Deornoth se osjeti kao da pluta na širokoj rijeci, nošen naprijed sporom i velikodušnom strujom, ali u isto vrijeme njegovom su glavom letjele pančne misli poput skakavaca. Neka sam proklet, zaboravio sam na njegov nož!

Buljio je još jedan beskrajni trenutak u Norna pred sobom, u mršav, nezemaljski lik, u bijelu paučinastu kosu slijepljenu na čelu, tanke usne nategnute na crveno zubno meso. Tada Deornoth zamahne glavom naprijed, udarivši čelom u mrtvački blijedo lice. Prije nego što je uopće i osjetio prvi šok, bacio se naprijed u još jedan crveni klinč. Velika sjena iznikne u njemu. Krici i noćni vjetar izbljede u prigušeno i sve slabije brujanje, a mjesec se natopi prijanjajućom tamom.

Kad je opet mogao razmišljati, podigao je pogled i ugledao Einskaldira, koji kao daje plivao prema njemu, mlatarajući rukama, dok je njegova ratna sjekira nalikovala na svjetlucavu mrlju. Rimeržaninova usta bijahu otvorena kao daje vikao, ali Deornoth nije čuo zvuk. Jošua je stizao za njim. Deornothova dva sputnika bace se na još jedan par sjeno-vitih figura. Oštrice su se kovitlale i ljeskale, režući tamu na trake odra-žene mjesečine. Deornoth je htio ustati i pomoći im, ali težina se svalila na njega, nekakav bezoblčan, nepokolebljiv teret. Koprcao se, pitajući se gdje mu je nestala snaga, sve dok teret naposljetku nije pao i ostavio ga izloženog oštrom vjetru.

Jošua i Einskaldir još su se kretali ispred njega, lica nalik na čudne maske u modroj noći. Druge dvonoge prilike počele su se pojavljivati iz šumskih sjenki, ali Deornoth nije mogao razaznati jesu li bili prijatelji ili neprijatelji. Činilo se da mu je vid pomućen - nešto mu bijaše u očima, nešto što je peklo. Pomaknuo je ruke ispitujući lice. Bilo je mokro i ljepljivo. Njegovi prsti, kad ih je podigao kako bi uhvatili svjetlo, bijahu crni od krvi.

Dugačak, vlažan tunel spuštao se kroz brdo. Usko, bakljama osvijetljeno stubište prolazilo je kroza nj, pola tisuće mahovinom prekrivenih stoljetnih stuba zavijalo je niz samo srce Sta Mirore, od velike kuće grofa Streawe do malog, skrivenog gata. Miriamele je pretpostavljala da je tunel nekada bio spas mnogim plemićima, prisiljenim da pobjegnu noću iz svojih sjajnih odaja kad bi seljaci postali neočekivano uzburani ili kad bi preokrenuli raspravu na prava povlaštenih.

Na kraju zamornog putovanja pod pažljivim očima Lentija i još jednog grofova bezizražajnog sluga, Miriamele i Cadrach zatekli su se stojeći na kamenom pristaništu ispod zasvođenog luka litice, dok su se poput škrljevcu crne lučke vode prostirale pred njima nalik na raščupani tepih. Točno ispod, na kraju svog konopa njihao se mali čamac.

Nekoliko časaka kasnije sam je Streavve stigao drugim putem, vozeći se niz zavojite staze litice u svojoj izrezbarenoj, zastorima ogrnutoj nosiljci koju su nosila četiri tamnopusi muškarca u mornarskom ruhu. Stari je grof nosio težak plašt i šal da se obrani od noćne magle. Miriamele je pomislila kako na pepeljastom svjetlu zore izgleda još stariji.

"Dakle," reče, mahnuvši svojim nosačima da ga spuste na kameni zaravanak, "naše zajednički provedeno vrijeme je pri kraju." Pokajnički se nasmiješio. "Osjećam duboko žaljenje što vas puštam da odete - pogotovo zato što bi Pobjednik Naglimunda, vaš voljeni otac Elija, mnogo platio za vaš povratak." Stresao je glavom i zakašljao se. "Ipak častan sam čovjek, a neispunjena obveza je kao duša koja je umrla bez ispovijedi, kao što mi u Perdrinu kažemo. Pozdravite mog prijatelja kad ga sretnete. Prenesite mu moje poštovanje."

"Niste nam rekli tko je taj 'prijatelj'," reče Miriamele napeto. "Onaj kojemu nas dajete."

Streavve mahne rukom kao da ne uvažava pitanje. "Ako želi da mu znate pravo ime, samće vam ga reći."

"A vi ćete nas poslati u Nabban na otvoreno more u toj sićušnoj maloj isgbahati", zareza Cadrach, "—u tom ribarskom čamcu?"

"Ali do tamo se gotovo dade dobaciti kamen", reče grof. "A imat ćete Lentija i Alespa da vas štite od kilpa i sličnog." Pokazao je na dvojicu slugu pokretom svoje drhtave ruke. Lenti je nešto žvakao. "Niste valjda mislili daću vas pustiti same?" Streawe se nasmiješi. "Kako bih mogao biti siguran da ćete stići do mog prijatelja i riješiti moj dug?"

Mahnulo je slugama da podignu nosiljku. Miriamele i Cadrach pot-jeraše u čamac koji se ljuljao i stisnuše jedno pokraj drugog na sićušni pramac.

"Ne spominjite me se s mržnjom, Miriamele i Padreic, molim vas", dovikne Streawe dok su ga njegovi sluga s mukom nosili uz skliske stuba. "Moj maleni otok mora zadržati osjetljivu ravnotežu, vrlo osjetljivu ravnotežu. Ponekad se prilagodbe okrutnima." Navukao je zastore pred sobom.

Onaj kojeg je Streavve nazvao Alespo odriješi konop, a Lenti izvuču svoje veslo i odgurne mali drveni čamac od gata. Dok su polako plovili

dalje od svjetala obalnih fenjera, Miriamele osjeti kako joj srce tone. Išli su u Nabban, mjesto na kojem je sada za nju bilo malo nade. Cadrach, njezin jedini saveznik, mrko je šutio otkad su se ponovno pronašli - a kojim ga je ono imenom Streavve nazvao? Gdje ga je već čula? Sada su je slali nekom nepoznatom prijatelju grofa Streawe, poput pijuna u nekom čudnom poslovnom dogovoru. A svi, od mjesnih plemića do najprostijih seljaka, činilo se da su upućeniji u njezine poslove od nje same. Sto je još moglo poći po zlu?

Miriamele ispusti uzdah tuge i frustracije.

Lenti, koji je sjedio nasuprot njoj, ukoči se. "Da niste ništa pokušavali", zareži. "Imam nož."

Pjevačeva kuća

Simon pljesne rukom o hladni kameni zid pećine i osjeti neobično zadovoljstvo zbog boli. "Prokleti Usiresu!" prokune. "Prokleti Usire-su, Usiresu koji krvariš na Drvetu!" Podigao je ruku da opet lupi o zid, ali umjesto toga spustio ju je uz bok i divlje zario nokte u nogavicu svojih hlača.

"Umiri se, dječak", reče Haestan. "Ništa ne možemo učinit."

"Neću dopustiti da ga ubiju!" Okrenuo se prema Haestanu prekli-njući. "A Geloj je rekla da moramo ići na Kamen oprostaja. Ne znam ni gdje je to!"

Haestan nesretno strese glavom. "Što god da taj kamen jest. Nijesam te pravo razumijo otkad si pao i udario glavom danas popodne. Govorio si ko mjesčar. Ali što se tiče trola i Rimeržanina - što možemo učiniti?"

"Ne znam!" zareži Simon. Ispružio je svoju bolnu ruku da se osloni na zid. Načini je vjetar jaukao iza zaklopca na vratima. "Osloboditi ih", reče na kraju. "Osloboditi ih obojicu - Binabika i Sludiga." Suze koje je potiskivao nestale su. Odjednom se osjećao razumnim i punim snage.

Haestan zausti odgovoriti, a onda se zaustavi. Pogledao je mladčeve drhtave šake i plavičast ožiljak koji mu je isprugao obraz. "Kako onda?" upita tiho. "Dvojica protiv planine?"

Simon se bijesno zapilji. "Mora postojati način!"

"Jedino uže trolovi su zaplijenili s Binabikovim zavežljajem. Oni su u dubokoj jami, dječak. Okruženi stražarima."

Nakon dugog trenutka, Simon se okrene i spusti na pećinski pod, od-gurnuvši prostirač od ovčjeg krzna da se stoje moguće više približi neumoljivoj stijeni.

"Ne možemo ih tek tako pustiti da umru, Haestane. Ne možemo. Bi-nabik je rekao daće ih njegov narod baciti s litica. Kako mogu biti takvi... takvi zlodusi!?"

Haestan čučne i razgrne ugljen svojim nožem. "Ne razumijem nezna-bošce i njima slšne", reče bradati stražar. "Himbena su to stvorenja. Zašto su njih zarobili, a nama dali slobodu - i k tome nam ostavili oružja?"

"Zato što nemamo uže", ogočeno će Simon i zadrhti. Naposljetku je počeo osjećati hladnoću. "Osim toga, čak i da ubijemo stražare, od kakve bi nam to bilo koristi? Bacili bi i nas niz planinu, pa nitko nikad ne bi Jošui vratio Trn." Razmisli. "Možda možemo ukrasti komad užeta?"

Haestan je izgledao sumnjičavo. "Po mraku, na nepoznatom mjestu? Vjerojatno bi samo uzbudili stražare i dali se probost kopljima."

"Grieh i prokletstvo! Moramo poduzeti nešto, Haestane! Zar smo kukavice? Ne možemo samo stajati po strani." Oštar vjetar probio se kroz zastor na ulazu. Omotao je ruke čvrsto oko svojih grudi. "U krajnjem slučaju, odsjeći ću Pastiru onu njegovu pokvarenu malu glavu. Onda mogu i mene ubiti, nije me briga."

Stražar se tužno osmijehne. "Ah, dječak, govoriš gluposti. Sam si reko da moramo odnijet crni mač princu Jošui." Pokazao je na tkaninom omotan Trn koji je ležao uza zid pećine. "Ako mač ne odnesemo princu, Ethelbearn i Grimmric umri su za ništ. To bi bila strašna sramota. Previše nada, ma kako one bile slabe, počiva na tom maču." Haestan se zahihće. "Osim toga, dječak, misliš da bi poštedjeli jednog kad bi im drugi ubio kralja? Navest ćeš ih da i mene ubiju." Haestan ponovno potakne vatru. "Ne, ne, još si ti zelen i ne razumiješ svijet. Nisi bio u ratu, dječak, kao ja - nisi vidijo što sam ja vidijo. Šta nisam dočeko smrt dvojice mojih drugova otkad smo ostavili Naglimund? Dobri Bog čuva svoju pravdu i slično za Dan Odvagnuća. Dotad, moramo se sami brinut za sebe." Nagnuo se naprijed kad se počeo zagrijavati za temu. "Svako mora potegnut najbolje što može, ali ne mogu se uvijek sve stvari ispraviti, Simone..."

Naglo se zaustavio, buljeći prema ulazu. Vidjevši izraz iznenađenja na vojnikovu okruglom licu, Simon se hitro okrene. Prilika prođe kroz zaklopac od kože.

"Trolska djevojka", dahne Haestan tiho, kao da bi se ona mogla preplašiti i pobjeći poput laneta. Sisqinanamookine oči bijahu krupne od strepnje, ali Simon je također ugledao odlučnost u nagibu njezine čeljusti. Smatrao je da je izgledala spremnija da se bori nego da pobjegne.

"Došla si se naslađivati?" upita gnjevno.

Sisqinanamook nepokolebljivo uzvrati njegov pogled. "Pomoći meni", reče na koncu.

"Elizijo, Majko Božja," dahne Haestan, "pa ona govori!"

Trolska se djevojka prene pred stražarevim ispadom, ali ostane na svom mjestu. Simon se uzvere na koljena pred njom. Klječeći, još je bio viši od Binabikove bivše zaručnice.

"Možeš li govoriti našim jezikom?"

Pogledala ga je na trenutak kao da je zbunjena, a onda načini znak prekrštenim prstima. "Malo", reče. "Malo govoriti. Binabik naučio."

"Trebao sam pretpostaviti", reče Simon. "Binabik je pokušavao utuviti stvari u moju glavu otkako ga poznajem."

Haestan frkne. Simon zamahom ruke pozove Sisqinanamook da uđe. Ona klizne dalje od zaklopca na vratima, čučnuvši u blizini ulaza u pećinu leđima uza zid. Snježna zmija izrezbarena u reljefu na kamenu ovi-la se iznad njezine glave poput svetāke aureole.

"Zašto bismo ti pomogli?" reče Simon. "I pomogli učemu?"

Zurila je u njega ne razumijevajući. Ponovio je što je rekao polaganije. "Pomoći Binbiniqegabeniku", odgovori na koncu. "Pomoći meni, pomoći Binabiku."

"Pomoći Binabiku?" Haestan iznenađeno zasikće. "Pa ti si ga i uvalila u nevolju!"

"Kako?" upita Simon. "Kako da pomognemo Binabiku?"

"Otići", odgovori Sisqinanamook. "Binabik otići s Mintahoqa." Posegnula je u svoj debeli kožni kaputić. Na trenutak se Simon poboja neke varke - je li dovoljno razumjela ono što su govorili da zna da su raspravljali o spašavanju? - ali kad se njezina ruka opet pojavila, držala je navoj tankog sivog užeta. "Pomoći Binabiku", ponovi ona. "Vi pomoći, ja pomoći."

"Milostivi Aedone", reče Simon.

Brzo su pokupili svu svoju imovinu, ubacili je u dva zavežljaja bez mnogo brige za red. Kad su završili i odjenuli svoje krznom porubljene plašteve, Simon pođe do kuta prostorije gdje je ležao crni mač Trn -predmet, kao što je Haestan rekao, mnogih nada, jalovih ili ostvarenih. Na slabom svjetlu vatre izgledao je tek kao crnilo u obliku mača u krznima koja su ga obavijala. Simon pritisne

njegovu hladnu površinu svojim prstima sjećajući se kakav je to bio osjećaj kad ga je podigao prije Igarjukova napada. Na trenutak se činilo da se ugrijao pod njegovom rukom.

Netko ga dotakne po ramenu.

"Ne, ne ubiti", reče Sisqinanamook. Ona pokaže na mač nabranog čela, a onda ga nježno povuče za ruku. Simon ovije dlan oko Trnova uzicom omotanog drška i odvagne ga: bio je pretežak da ga se podigne samo jednom rukom. Dok je s naporom ustajao, okrenuo se trolskoj djevojci.

"Ne nosim ga sa sobom da nekoga ubijem. To je razlog zašto smo otišli na zmajevu planinu. Ne da ubijemo."

Zurila je u njega, a onda kimnula.

"Daj da gaja nosim, dječak", reče Haestan. "Odmoren sam."

Simon pregrize jezik da mu drsko ne odgovori i pusti ga da uzme mač. Nije se činio lakšim u rukama krupnog stražara, ali ni težim. Haestan podigne ruke preko glave i oprezno spusti crno sjčivo Trna kroz par debelih omči na stražnjem dijelu zavežljaja.

To nije moj mač, podsjeti se Simon. To sam već znao. A Haestan ima pravo da ga uzme - ja sam preslab. Osjetio je kako mu misli lutaju. Mač nikome ne pripada. Pripadao je sir Camarisu jednom, ali on je mrtav. Čini se da gotovo ima vlastiti duh...

Pa, ako je Trn htio ostaviti ovu prokletu planinu, morat će s nje sići zajedno s njima.

Ugasil su vatru i tiho se provukli kroz zaklopač na vratima. Od hladnog noćnog zraka Simona zaboli glava. Zaustavi se na do vratku.

"Haestane," šapne, "nešto mi moraš obećati." "Što je, dječak?"

"Ne osjećam se vrlo... snažno. Dug je put do mjesta kamo idemo. I to po snijegu. Pa ako mi se nešto dogodi..." oklijevao je na trenutak, "ako mi se nešto dogodi, molim te, pokopaj me negdje gdje je toplo." Zadrhti. "Umoran sam od hladnoće."

Na trenutak Simona spopadne neugodna slutnja da bi Haestan mogao zaplakati. Stražarevo bradato lice iskrivilo se učudnu grimasu dok se naginjao da bolje pogleda Simona. Trenutak kasnije se nacerio, iako je osmijeh izgledao malko usiljeno, te prebacio jednu od svojih medvjedih ruku preko Simonovih drhtavih ramena. "E pa sad, dječak, tako se ne govori", šapne. "Bit će to dug marš, a bit će i hladno, to sigurno - ali ne tako strašno ko što misliš. Izvući ćemo se mi." Haestan kradomice pogleda Sisqinanamook, koja je nestrpljivo zurila u njih s trijema pred pećinom. "Jiriki nam je ostavio konje", zasikće u Simonovo uho, "u podnožju planine, smještene u pećini. Reko mi je di. Ništa se ti ne boj, dječak, ništa se ti ne boj. Kad bi barem znali kamo idemo - pa već bi bili na pola puta dotamo!"

Progrurali su se van na kamenu stazu, škiljeći pred ostrim vjetrom koji je rezao obronke Mintahoqa poput britve. Magla se razvjetrla. Iver žutog mjeseca u obliku mačjeg oka zurio je s visine na planinu i sjenama pokrivenu dolinu. Posrćući pod svojim teškim teretima, okrenuli su se da slijede jednu malu sjenu koja je bila Sisqinanamook.

Bio je to dug tihi put oko ruba Mintahoqa, dok su posrtali kroz udare vjetra. Nakon nekoliko stotina stopa Simon je već osjetio da mu se koraci usporavaju. Kako će se ikad spustiti s planine? I zašto nije mogao otresti tu prokletu slabost?

Naposlijetku im trolska djevica mahne rukom da stanu, a onda ih uputi prema pukotini, dalje od staze i natrag među sjene. Bio je to preuzak prolaz zbog njihovih širokih zavežljaja, ali uz pomoć Sisqinanamoo-kinih malih ruku uspjeli su se uvući. Trenutak kasnije ona je nestala. Stajali su, sputani, i promatrali kako im dah ispunjava otvor pukotine, blistajući se na mjesecini.

"Što misliš, kamo je otišla?" šapne Haestan.

"Ne znam." Simon je bio sretan što se može nasloniti na stijenu. Zaklonjen od vjetra, odjednom se osjetio zajapurenim i ošamućenim. Bijela Strijela koju mu je dao Jiriki ukopavala mu se u leđa kroz tešku tkaninu njegova zavežljaja.

"Uvatit će nas ko kunce, vjeruj mi..." počne Haestan, ali zvuk glasova na stazi ušutka ga. Dok su glasovi postajali glasniji, Simon uvuče dah i zadrži ga.

Trijumvirat trolova stupao je stazom pokraj pukotine, nemarno vukući krajeve svojih ostrih kopalja po kamenu, razgovarajući na svojem tihom mrmljavom jeziku. Sva trojica nosila su štitove od rastegnute kože. Jednome je ovnov rog visio o pojasu; Simon nije dvojio da bi od zova tog glazbala dobro naoružani trolovi nagnuli iz pećina svuda naokolo poput mrava iz uznemirenog mravinjaka. Nosač roga nešto reče, a grupa se zaustavi točno ispred točke gdje su se skrivali. Simon se borio da zadrži dah i osjetio da mu se u vrti glavi. Trenutak kasnije trolovi prasnu u šik taj tihog smijeha dok se priča završavala, a onda nastave marširati dalje oko obronka planine. Za nekoliko časaka njihovo se tiho čavrljanje izgubi.

Simon i Haestan pričekaju prilično dugo prije nego što su provirili kroz otvor u stijeni. Mjesečinom obojena staza protezala se na obje strane, nezauzeta. Haestan se izmigolji kroz uski ulaz, a onda pomogne Si-monu da se provuče.

Mjesec je kliznuo dalje od otvora jame, uronivši ponovno zarobljenike u gotovo potpunu tamu. Sludig je tiho disao, ali nije spavao. Bina-bik je ležao na leđima, ispruženih kratkih nogu, zureći u putujuće zvijezde dok je vjetar glasno puhao iznad otvora njihove tamnice.

Na rubu jame pokaže se glava. Trenutak kasnije, navoj užeta uz sik-taj sleti odozgo i tresne o kamen. Binabik se ukči, ali se ne pomakne, buljeći napeto u sjenoviti obris nad sobom.

"Sto?" zareza Sludig u tami. "Zar ne čekaju ni zoru na tom barbarskom mjestu? Zar nas moraju pogubiti u ponoć da sakriju svoje djelo pred suncem? Ipak, Bog će znati." Ispružio je ruku i jednim trzajem potegnuo užu. "Zašto bi se penjali? Ostanimo sjediti tu. Možda će poslat par stražara dolje po nas." Rimeržanin se neugodno nasmije. "Onda ću polomit par vratova. U krajnjem slučaju, morat će nas kopljima istjerat iz naše duplje poput medvjeda."

"Qinkipinih mi očiju!" prosikće glas na trolskom jeziku. Binabik se uspravi. "Zgrabi užu, budalo!"

"Sisqi?" Binabik dahne. "Što radiš?"

"Nešto što si nikad nećeu oprostiti - kao što si ne bih oprostila kad to ne bih učinila. A sada šuti ipenji se!"

Binabik oprezno povuče uže. "Ali kako ćeš ga držati? Nemaš ga za što privezati, a rub je sklizak."

"S kime to govoriš?" upita Sludig, uznemiren qanučkim govorom.

"Dovela sam saveznike", tiho dovikne Sisqinanamook. "Penji se! Stra-žariće se vratiti kad Sedda dotakne Sikkihoain vrh!"

Binabik, nakon brzog objašnjavanja, pošalje Sludiga uz konopac. Rimeržanin, oslabljen zarobljeništvom, polako se popeo do vrha i nestao preko ruba u tamu, ali Binabik ga nije slijedio.

Sisqi se ponovno pojavi na rubu. "Požuri, prije nego što požalim svoju glupost! Penji se!"

"Ne mogu. Neću bježati pred pravdom svog naroda." Binabik sjedne.

"Jesi li poludio? Kako to misliš? Stražari će se brzo vratiti!" Sisqi nije mogla potisnuti strah iz svog glasa. "Tvojiće nizinski prijatelji poginuti zbog tvoje glupe šale."

"Neće, Sisqi, povedi ih. Pomozi im da pobjegnu. Bit ću ti zahvalan. Već jesam."

Ona poskoči gore-dolje, uznemireno drhteći. "Ah, Binabik, ti si moje prokletstvo! Prvo me poniziš pred našim narodom, a sada govoriš ludosti iz dna jame. Izadi! Izadi!"

"Neću prekršiti još jednu zakletvu."

Sisqinanamook se zapilji u mjesec. "Qinkipo, Snježna djevice, spasi me. Binbiniqegabenik, zašto si tako tvrdoglav? Zar želiš umrijeti kako bi dokazao da si u pravu?"

Začudo, Binabik se počne smijati. "Zar mi želiš spasiti život kako bi dokazala da sam u krivu?"

Još dvije glave pojave se preko ruba jame. "Prokletstvo, trole," zareza Sludig, "štočeš? Jesi li se ozlijedio?" Rimeržanin se spusti na koljena kao da će se opet spustiti niz uže.

"Ne!" vikne Binabik na zapadnjačkom jeziku. "Nemojte se davati na čekanje na mene. Sisqinanamook vas može odvesti na mjesto sigurnosti odakle možete započeti svoj put niz planinu. Možete biti izvan granica Yiqanuca do izlaska sunca."

"Što te drži tu?" upita Sludig, začuden.

"Osudio me moj narod", reče Binabik. "Prekršio sam zakletvu. Neću je prekršiti i drugi put."

Sludig promrlja nešto od zbunjenosti i gnjeva.

Tamna prilika pokraj njega nagne se naprijed. "Binabik", reče. "To sam ja, Simon. Moramo ići. Moramo pronaći Kamen oproštaja.

Geloj je tako rekla. Moramo onamo odnijeti Trn."

Trol se opet nasmije, ali šuplje. "A bez mene nema odlaska, nema Kamena oproštaja?"

"Da!" Simonov je očaj bio jasan. Vremena je bilo sve manje. "Ne znamo gdje je to! Geloj je rekla da nas ti moraš odvesti! Naglimund je pao. Možda smo Jošuina jedina nada - i jedina nada tvog naroda!"

Binabik je sjedio u tišini na dnu jame, razmišljajući. Naposljetku ispruži ruku i zgrabi viseće uže te se počne penjati uz glatki zid. Kad je stigao na vrh, zateturao je ravno u Simonov čvrst zagrljaj. Sludig pljesne čovječuljka po ramenu. Bio je to prijateljski udarac koji je umalo oborio Binabika natrag u jamu. Haestan je stajao po strani, dah mu je isparavao u bradu, a debele ruke užurbano namatale konopac iz dubine.

Binabik se odvoji od Simona. "Ne izgledaš vrlo dobro, prijatelju. Tvoje te rane muče." Uzdahne. "Ah, to je okrutno. Ne mogu te ostaviti na milost i nemilost mom narodu, ali nemam želju prekršiti još jednu zakletvu. Ne znam što bih trebao učiniti." Okrene se prema četvrtoj prilici. "Dakle," reče na trolskom jeziku, "spasila si me - ili barem moje suputnike. Zašto si promijenila mišljenje?" Sisqinanamook ga promotri, ruku čvrsto omotanih oko sebe. "Nisam sigurna da sam ga promijenila", odgovori. "Čula sam stoje ovaj neobični s bijelim pramenom rekao", ona pokaže na Simona, koji ih je promatrao u zbunjenoj tišini. "Zvučalo je istinito, to jest, vjerovala sam daje uistinu postojalo nešto što si smatrao važnijim čak i od našeg zavjeta." Mrko se zagledala u njega. "Nisam zaljubljena budala koja će ti sve oprostiti, ali nisam ni osvetnički zloduh. Slobodan si. Sada idi."

Binabik se nelagodno pomakne. "Ova stvar koja me držala daleko od tebe", reče, "nije samo važna za mene, već za svakoga. Strašna opasnost dolazi. Postoji samo slaba nada za otpor, ali čak i tu nadu moramo gajiti." Spustio je oči na trenutak, a onda ih podigao i hrabro susreo njezin pogled. "Moja ljubav prema tebi jaka je kao kamene kosti planine. Bilo je tako otkad sam te prvi put vidio na Stazi Ženskosti, ljupku i dražesnu poput snježne vidre pod zvijezdama planine Chugik. Ali čak ni zbog te ljubavi nisam mogao ostati po strani i gledati kako cijeli svijet uništava beskrajna crna zima." Uzeo je njezinu omotanu ruku. "A sada mi reci ovo: štoćeš ti učiniti, Sisqi? Otjerala si stražare, zarobljenici su pobjegli. Mogla si i ispisati runu svog imena u snijegu."

"To će ostati između mene i mog oca i majke", ona će srdito, oslobađajući se iz njegova zahvata. "Učinila sam što si htio. Slobodan si. Zašto troliš tu slobodu da me uvjeriš u svoju nevinost? Zašto mi bacaš Chugik u lice? Idi!"

Sludig nije govorio jezik, ali je razumio Sisquine pokrete. "Ako želi da odemo, Binabik, onda ima pravo! Aedone! Moramo se požuriti!"

Binabik mahne rukom. "Idite, brzo ću vas sustići."

Njegovi se prijatelji ne pomaknu dok se on opet okretao da se suči sa svojom bivšom zaručnicom. "Ostat ću", reče. "Sludig je nevin i vrlo je ljubazno od tebe što si mu pomogla, ali ja ću ostati i ispuniti volju svog naroda. Već sam obavio dobar dio posla u borbi protiv Kralja Oluje..." zir-nuo je prema zapadu, gdje je mjesec zašao iza gustih tamnih oblaka, "...a ostali sada mogu ponijeti moj teret. Dadi, hajde da ti i ja nagnamo stražare na potjeru kako bi moji prijatelji mogli pobjeći."

Izraz straha oživi Sisqino okruglo lice. "Proklet bio, Binbinaqegabeni-če, hoćeš li već otići? Ne želim vidjeti kako te ubijaju!" Suze gnjeva iskr-snu joj u očima. "Evo, jesi li zadovoljan? Još te volim, iako si mi razbio srce u komade!"

Binabik korakne prema njoj i opet je uhvati za ruke, povlačeći je bliže. "Ondapodi sa mnom!" reče, glasom odjednom punim divljih mogućnosti. "Ne želim se opet odvojiti od tebe. Pobjegni i pođi sa mnom, pa neka moja zakletva bude slomljena i prokleta! Moći ćeš vidjeti svijet - čak i u ovim mračnim vremenima, postoje stvari izvan naših planina koje bi te ispunile divljenjem!"

Sisqi se otrgne, okrenuvši mu leđa. Činilo se da plače.

Nakon dugog trenutka, Binabik se okrene ostalima. "Što god da se dogodi," reče na zapadnjačkom jeziku, lica ozarena čudnim, kolebljivim osmijehom, " - ostanem li ili odem, pobjegnem li ili se ostanem boriti - najprije u pećinu gospodara moga moramo ići."

"Zašto?" upita Simon.

"Nemamo moje kosti za proricanje i druge stvari. Vjerojatno su ih bacili u pećinu koju sam dijelio s Ookequkom, mojim gospodarom, budući da se moj narod ne bi usudio dati na uništavanje stvari koje su pripadale pjevaču. Ali od još veće je važnosti da su, ne budem li pogledao u svitke, slabe šanse da ću moći pronaći tvoj Kamen oprostaja."

"Onda kreni, trole", zareza Haestan. "Ne znadem kako je tvoja gospojica odvalila stražare, ali oniće se nedvojbeno vratiti."

"Ti si u pravu." Binabik pokaže Simonu da se približi. "Dođi, prijatelju Simone, moramo se opet dati na trčanje. Takva je, izgleda, priroda našeg prijateljstva." On dade znak trolskoj djevojci. Ona pođe bez riječi, vodeći ih uzbrdo putem.

Slijedili su glavnu stazu natrag, ali nakon samo nekoliko desetaka ritova Sisqi odjednom side s puta, vodeći ih puteljkom tako uskim da bi ga bilo teško vidjeti čak i na danjem svjetlu, tanašnim prolazom koji se uspinjao širokim Mintahoqovim obronkom pod ostrim kutom. Bio je jedva nešto veći od žlijeba koji je protjecao između stijena. Premda je rukohvata bilo više nego dovoljno, napredovanje je bilo okrutno sporo u gotovo posvemašnjoj tami. Simonove goljenice, premda užizmama, bolno su udarile o mnogo kamenja.

Puteljak je vodio uvis, presjekavši trag još dviju spirala glavne staze, a onda oštro skrenuvši natrag, još se uspinjući. Blijeda Sedda klizila je nebom prema tamnom masivu jednog od Mintahoqovih susjeda, tjerajući Simona da se upita kako će išta vidjeti kad mjesec posve zađe. Poskliznuo se, zamlataravši rukama dok nije uspostavio ravnotežu, i smjesta se sjetio da su se verali uskom stazom po obronku vrlo mračne planine. Stežući rukohvat, Simon se zaustavi na mjestu i sklopi oči, prouzročivši trenutak istinske tame dok je osluškivao Haestanovo isprekidano disanje iza sebe. Još je osjećao slabost koja ga je mučila tijekom boravaka u Yiqanucu. Bilo bi slatko leći na zemlju i zaspiti, ali bila je to jalova nada. Trenutak kasnije načinio je znak Drveta i opet krenuo naprijed.

Na kraju su stigli na ravno tlo, plosnat trijem ispred male pećine koja bijaše umetnuta u duboku pukotinu u planini; Simon pomisli da je bilo nečeg poznatog u mjesečini i oblicima kamenja. Upravo kad je shvatio da ga je Qantaqa jednom provela kroz tamu upravo do tog mjesta, si-vobijela prilika iskoči iz otvora pećine.

"Sosa, Qantaqa!" tiho zovne Binabik; trenutak kasnije na leđa ga prevrne lavina krzna. Njegovi suputnici na trenutak nelagodno stajahu po strani dok ga je obilazio vučičin vrući jezik. "Muqang, prijateljice," trol dahne na koncu, "—dosta je! Siguran sam da si hrabro čuvala Ookequkovu kuću." Uzverao se na noge dok se Qantaqa povlačila, cijelog tijela uzdrhalog od veselja. "U većoj sam opasnosti od pozdrava prijatelja nego od kopalja neprijatelja", naceri se Binabik. "Moramo pohitati u pećinu. Sedda žuri na zapad." Ušao je uspravno hodajući, Sisqi iza njega. Simon i ostali morali su se sagnuti kroz niski dovratnik. Qantaqa, odlučna da ne bude ostavljena vani, bezobzirno se progurala pokraj Simonovih i Haestanovih nogu, umalo ih srušivši.

Stajali su na trenutak u tami zagušljivoj od Qantaqina mošusnog mirisa i mnoštva drugih, čudnijih zadaha. Binabik nakreše iskre iz kreme-na sve dok se nije pojavio mali cvijet žute vatre i ubrzo stao rasti na vrhu uljem natopljene baklje.

Pjevačeva pećina bila je posve jedinstveno mjesto. Za razliku od niskog ulaza, zasvođeni strop prostirao se visoko iznad glava, u sjene koje baklja nije mogla raspršiti. Poput košnice, zidovi bijahu ispunjeni tisućama niša koje naizgled bijahu urezane u samu stijenu pećine. U svakoj se niši nešto nalazilo. Jedna je sadržavala samo osušene ostatke jednog jedinog malog cvijeta, druge bijahu natrpane štapićima, kostima i pokrivenim lončićima. Ali većina ih bijaše ispunjena smotanim kožama, od kojih ih je povećati broj bio toliko pun da su neki smotuljci napola visjeli iz niša, poput preklinjućih ruku prosjaka.

Qantaqin tjedni boravak ostavio je svoj znak. Nasred poda, blizu široke ognjišne jame, bijahu ostaci onog što je nekada bila složena okrugla slika načinjena u cijelosti od malih obojenih kamenčića. Vučica ih je očigledno koristila za češanje leđa, budući da je crtež nosio jasne znakove da se netko kotrljao po njemu. Sve što je preostalo bio je dio ru-nama obavijenog okvira i ruba nekakve bijele stvari ispod neba ispunjenog uskovitlanim crvenim zvijezdama.

Brojni drugi predmeti također su pokazivali tragove Qantaqine pažnje. Odvukla je veliku hrpu odjače u udaljeni kut pećine i svila ih u prikladno vuče leglo. Pokraj te postelje ležalo je nekoliko izvakanih predmeta, uključujući ostatke nekoliko smotuljaka koža - čiji su komadići vrvjeli rukopisom nepoznatim Simonu - i Binabikov štap za hodanje.

"Poželio bih da si se dala na pronalaženje nečeg drugog za žvakanje, Qantaqa", reče trol, mršteći se kad ga je podigao. Vučica nakrivi glavu na jednu stranu i nelagodno zacvili, a onda otapka do Sisqi, koja je razgledavala neke niše i rastreseno odgurnula krupnu vuču glavu. Qantaqa ljosne na pod i stane se neutježno češkati. Binabik podigne štap prema svjetlu baklje. Tragovi zuba nisu bili duboki.

"Žvakanje više zbog utjehe Binabikova mirisa nego čeg drugog", trol se nasmiješi. "Na sreću."

"Što tražiš?" žurno će Sludig. "Moramo poći dok je još mrak."

"Da, zboriš ispravno", reče Binabik, zavukavši svoj štap ispod opasača. "Hajde, Simone, pomoz mi da se damo na brzo pretraživanje."

S Haestanom i Sludigom koji su im se pridružili, Simon je izvlačio svitke iz niša koje Binabik sam nije mogao doseći. Bijahu načinjeni od tanko istucane kože, tako temeljito zamašćene da su bili sluzavi na dodir; rune koje su ih prekrivale bijahu užezene izravno na kožu, kao vrućim žaračem. Simon je dodavao jedan po jedan Binabiku, koji bi pomno pregledao svaki prije nego što bi ga bacio na jednu od nekoliko rastućih hrpa.

Razgledavajući golemo kameno saće i sve svitke, Simon se s udivljenjem pitao kakav je mukotrpan posao stvaranje takve knjižnice morao biti - a to je ona upravo i bila, shvatio je, jednako kao arhiv oca Strangvearda u Naglimundu ili Morgenesova radna odaja puna teških svezaka, iako su ove knjige bile smotuljci kože, ispisane vatrom umjesto crnilom.

Naposlijetku je Binabik imao hrpu od desetak takvih koža koje su ga naizgled zanimale. Raširio ih je i smotao zajedno u jedan težak svitak, a onda ubacio cijelu masu u svoj zavežljaj, koji je pronašao u blizini ulaza u pećinu.

"Možemo li sada ići?" upita Sludig. Haestan je trljao ruke jednu o drugu, pokušavajući im održati toplinu. Skinuo je svoje nespretne rukavice da pomogne sa svicima.

"Ne prije nego što se damo na vraćanje tih ostalih u rupe." Trol pokaže na veliku hrpu odbačenih koža.

"Jesi li lud?" raspali se Haestan. "Zašto gubit dragocjeno vrijeme ra-đe nešto takvo?"

"Jer to su rijetki, dragocjeni predmeti," mirno će Binabik, "a ako ih budemo ostavili na hladnom tlu, ubrzo će propasti. 'Onaj koji ne zatvara svoje stado preko noći besplatno dijeli ovčetinu', tako mi Qanučani kažemo. Trebat će nam samo trenutak."

"Krvavog mi Drveta", prokune Haestan. "Daj mi ruku, Simone dječake," proštenje, nagnuvši se nad hrpu, "inače ćemo bit tu do zore."

Binabik uputi Simona da napuni neke od praznih gornjih niša. Sludig je na trenutak nestrpljivo promatrao prije nego što im se pridružio u poslu. Sisqi je tiho kopala po nišama sve dok nije prikupila vlastitu hrpu kožnih svitaka, koje je potom smotala i spremila ispod svog kapu-tića, ali sada se odjednom okrenula i poviknula na brzom qanučkom. Binabik se progura pokraj svežnja zapetljanog krzna i zaustavi se pokraj nje.

Pružila mu je svitak vezan crnom kožnom vrpcom. Uže nije bilo omotano samo oko sredine smotuljka kože, već i oko oba kraja.

Binabik ga uzme od nje, dodirujući s dva prsta svoje čelo pokretom očiglednog štovanja.

"Ovo je Ookequkov čvor", tiho reče Simonu. "U to se ne da sumnjati."

"Ovo je i Ookequkova pećina, zar ne?" reče Simon, začuđen. "Zašto bi čvor bio neobičan?"

"Jer taj čvor kazuje da se tu radi o nečemu od važnosti." Binabik objasni. "Ovo je također nešto što prije nisam vidio - nešto što je od mene bilo skriveno ili što je moj gospodar načinio netom prije nego što smo pošli na putovanje na kojem je umro. A taj sečvor, koliko se sjećam, koristio za predmete od velike moći, poruke i čarolije koje su bile samo za stanovite oči." Ponovno je prešao prstima po čvoru, čela nabrana u mislima. Sisqi je zurila u svitak, blistavih očiju.

"Pa, to je posljednji od tih prokletinja", reče Haestan. "Ako je on nešto što želiš, čovječuljče, ponesi ga sa sobom. Nemamo više vremena za gubljenje."

Binabik je oklijevao na trenutak, nježno milujući čvor dok se još jednom ogledavao po pećini, a onda uvukao zavezani svitak u svoj rukav. "Vrijeme je", složio se. Pokazao je ostalima rukom na izlaz iz pećine pred sobom, ugativši baklju u udubini u kamenom podu dok ih je slijedio van.

Ostatak trolovihi suputnika je zastalo, okupljeno ispred pećine poput stada vjetrom pometenih ovaca. Sedda, mjesec, napokon je nestala na zapadu iza Sikkihoqa, ali noć je odjednom bila puna svjetla.

Velika četa trolova kretala se prema njima. Lica su im bila smrknuta u kukuljicama, u rukama su držali koplja i ugarke. Raširili su se poput lepeze oko Ookequkove pećine i sada zgradili stazu na obje strane. Čak i u mnoštvu, trolovi su bili tako tihi da je Simon mogao čuti gorući sik-taj njihovih baklji prije nego što je zvuk prvog koraka dopro do njega.

"Čukkuova mi Kamenja", malodušnoće Binabik. Sisqi korakne natrag da ga primi za ruku, očiju krupnih na svjetlu baklji, usta stisnutih u strogu liniju.

Uammannaq Pastir i Nunuuika Lovkinja povedoše svoje ovnove naprijed. Oboje su nosili opasane haljine ičizme. Njihova crna kosa slobodno je lepršala, kao da su se odjenuli na brzinu. Dok je Binabik stupao naprijed da ih presretne, naoružani se trolovi pomaknuše iza njega, okruživši njegove suputnike guštikom kopalja. Sisqinamook istupi iz kruga da mu se pridruži, stojeći pokraj njega prkosno uzdignute brade. Uammannaq je izbjegavao oči svoje kćeri, buljeći umjesto toga u Bina-bika.

"Dakle, Binbiniqegabeniče," reče, "odbijaš ostati i suočiti se s pravdom svog naroda? Smatrao sam te vrednijim od toga, ma kako nizak bio tvoj rod."

"Moji prijatelji su nevini", odgovori Binabik. "Namjeravao sam držati tvoju kćer kao taokinju dok Rimeržanin Sludig ne pobjegne na sigurno s ostalima."

Nunuuika dojaše naprijed sve dok joj at nije stajao poravnat sa suprugovim. "Molim te, pripiši nam malo mudrosti, Binabik, iako nijedno od nas nije tako pametno kao što je bio tvoj gospodar. Tko je otjerao straža-re?" Zaškiljila je odozgo u Sisqi. Lovkinjino lice bilo je hladno, ali je pokazivalo tračak grubog ponosa. "Kćeri, smatrala sam te budalom kad si se odlučila udati za tog čarobnjačica. Sada - pa, reci ću da si barem vjerna budala." Okrenula se Binabiku. "Ako si ponovno osvojio moju kćer, nemoj misliti da ćeš izbjeći svoju kaznu. Ledena kuća nije se otopila. Zima je ubila Proljeće. Obred Oživljavanja nije se izveo - a umjesto toga ti si nam se vratio s pričama za djecu. Sada si došao u pećinu svog gospodara splet-kareći vražjim lukavštinama koje je štitila tvoja ljubimica vučica." Nunuu-ku zahvati rastući bijes. "Nad tobom je presuda izrečena, vjerolomniče. Otići ćeš na ledene litice ponora Ogohak odakle ćeš biti bačen u prazninu!"

"Kćeri, vrati se našem domu", zareza Uammannaq. "Pčinila si veliko zlo."

"Ne!" Sisqin krik prouzroči žamor među okupljenim trolovima. "Poslušala sam svoje srce, da, ali poslušala sam i mudrost koju sam stekla. Vučica nas je držala dalje od Ookequkove kuće - ali to nije bilo u Binbiniqegabenikovu korist." Izvukla je remenom privezan svitak iz Binabikova rukava i gurnula ga naprijed. "Evo što sam ondje pronašla. Nitko od nas nije mislio daće vidjeti ono stoje Ookequk ostavio za sobom."

"Samo se budala žuri kopati po pjevačevu vlasništvu", reče Uamman-naq, ali njegov se izraz jedva zamjetljivo promijeni.

"Ali, Sisqi," reče Binabik smeteno, "mi znamo što svitak sadrži! Mogle bi to biti čini od velike opasnosti ili..."

"Mislim da znam što sadrži", Sisqi će smrknuto. "Vidite li čiji je to čvor?" upita, pružajući svitak svojoj majci.

Lovkinja ga kratko pogleda i načini omalovažavajuću gestu dok gaje dodavala svom suprugu. "To je Ookequkovčvor, da..."

"A znate i kakva vrsta čvora, majko", Sisqi se okrene svom ocu. "Je li ikad bio odriješen?"

Uammannaq se namršti. "Nije..."

"Dobro. Oče, odriješite ga i pročitajte, molim."

"Odmah?"

"Ako ne odmah, kada? Nakon što onoga kome sam se obćala pogube?"

Sisqin je dah visio u zraku nakon njezina gnjevnog odgovora. Uam-mannaq oprezno odriješi čvor i makne crni remen, a onda polako odmota plahut kože, mahnuvši jednom od bakljonoša da priđe bliže.

"Binabik," vikne Simon iz prstena vrška kopalja, "što se događa?"

"Ostanite gdje ste, svi vi, i ne činite ništa na trenutak", dovikne mu Binabik na zapadnjačkom. "Sve ću vam reći kad uzmognem."

"Znajte ovo," pročita Uammannaq.

"... Da sam ja Ookequk, pjevač Mintahoqa, od Chugika, Tutu-sika, Rinsenatuqa, Sikkihoqa i Namyeta, i svih drugih planina Yiqanuca.

Pastir je čitao polako, s dugim, škiljećim stankama dok je odgonetao smisao pocrnjelih runa.

"Odlazim na dugo putovanje i u takvom trenutku da ne znam hoću li se vratiti. Stoga polažem svoju posmrtnu pjesmu na ovu kožu, da postane moj glas kad me ne bude."

"Pametno, pametno, Sisqi," tiho će Binabik dok je glas njezina oca mumljao, "ti si trebala biti Ookequkova učenica, ne ja! Kako si samo znala?"

Ona mahne rukom da ga utiša. "Kći sam Chidisk ub Lingita, gdje svi zahtjevi za presudama pristižu sa svih planina. Zar misliš da ne prepoznajem čvor koji se koristi na oporuci?"

"Moram upozoriti one koji ostaju iza mene", Uammannaq nastavi Ookequkove riječi,

"... da sam vidio dolazak velike hladne tame, kakvu moj narod dosad nije vidio. Ona je poput strahotne zime kojaće doći iz sjene Vi-hyuyaqa, planine besmrtnih Djece Oblaka. Razorit će zemlje Yiqanuca poput crnog vjetra iz Zemalja Mrtvih, smrskavši sam kamen naših planina u okrutnim prstima..."

Dok je Pastir čitao te riječi, nekoliko trolskih slušača krikne, a promukli glasovi odjeknu niz tamom pokrivene planinske obronke.

Drugi se pokolebaše na nogama, da im je svjetlo baklje zatrepilo.

"Mog učenika, Binbiniqegabenika, povest ću sa sobom na putovanje. U vremenu koje je preostalo naučit ću ga malim stvarima i dugim pričama koje mogu pomoći našem narodu u ovom opakom vremenu. Postoje drugi izvan Yiqanuca koji su pripremili svjetiljke u obranu od nadolazeće tame. Odlazim pripojiti svoje svjetlo njihovima, koliko god maleno ono svijetlilo ususret oluji koja prijeti.

Ako se ne uz-mognem vratiti, mladi Binbiniqegabenik vratit će se umjesto mene. Molim vas da ga poštuju kao što biste poštovali mene, jer je gorljiv u svom učenju. Jednog dana možda postane veći pjevač od mene.

Sada završavam svoju posmrtnu pjesmu. Pozdrave šaljem planini i nebu. Dobro je bilo biti živ. Dobro je bilo biti jedno od Lingitove Djece i proživjeti svoj život na lijepoj planini Mintahoq."

Uammannaq spusti svitak, trepćući. Tih jauk zažubori među promatračima u odgovor na posljednju pjesmu pjevača Ookequka.

"Nije imao dovoljno vremena", promrmlja Binabik. Suze mu navru na oči. "Otišao je prebrzo i nije mi ništa rekao - ili barem ne dovoljno. Oh, Ookequče, kako ćeš nam nedostajati! Kako si mogao ostaviti svoj narod bez drugog zida između njih i Kralja Oluje osim neuvježbanog djeteta tek maknutog sa sise kao što je Binabik!" Pao je na koljena i celom dotaknuo snijeg.

Spusti se neugodna tišina, probodena jedino žalopojkama vjetra.

"Dovedite nizince", Nunuuika reče kopljanicima, a onda skrene ukočen, bolan pogled na svoju kćer. "Otići ćemo u Kuću Pretka.

Imamo o mnogočemu razmisliti."

Simon se polako probudio i dugo buljio u nestalne sjene na goletnom svodu Chidisk ub Lingit dok se pokušavao sjetiti gdje se nalazi. Sada se osjećao malko bolje, bistrije glave, ali je ožiljak na njegovu obrazu pekao poput vatre.

Sjeo je. Sludig i Haestan bijahu naslonjeni na zid nedaleko odatle, dijeleći mješinu nekog pića u tihom razgovoru. Simon se otpetlja iz svog plašta i ogleda za Binabikom. Njegov prijatelj nalazio se bliže središtu dvorane, klečeći pred Pastirom i Lovkinjom kao da moli.

Na trenutak se Simon poboja, ali i drugi su ondje klečali, Sisqinanamook među njima. Dok je osluškivao dizanje i padanje grlenih glasova, zaključio je daje to više nalikovalo na vijeće nego na suđenje. Druge male grupe trolova mogle su se razaznati ovdje-ondje u dubokim sjenama, klečeći u malim krugovima po cijeloj prostranoj kamenjanoj dvorani. Nekoliko raštrkanih svjetiljki gorjelo je poput jasnih zvijezda na nebu punom olujnih oblaka.

Simon se opet sklopča, migoljeći se da pronade glatko mjesto na podu. Kako strahovito čudno, biti na tom mjestu! Hoće li se ikad više vratiti domu, mjestu gdje se budio svakog jutra u istom krevetu, ne iznenađujući se što se nalazi ondje?

Otplovio je polako natrag u polusan, snivajući o ledenim gorskim prolazima i crvenim očima.

"Simone, prijatelju!" Bio je to Binabik, blago ga drmajući. Trol je izgledao izmučeno. Kolobari ispod njegovih očiju bili su vidljivi čak i na polusvjetlu, ali se smiješio. "Vrijeme je za buđenje."

"Binabik," pospano će Simon, "što se događa?"

"Donio sam ti zdjelicu čaja i neke vijesti. Čini se da mi više ne prijete nesretni skok", naceri se trol. "Sludiga i mene ipak neće baciti u ponor Ogohak."

"Ali to je divno!" dahne Simon. Osjetio je bol u svom srcu, divlji trzaj otpuštene napetosti. Poletio je u zagrljaj čovječuljku, a njegov je iznenadni nasrtaj prevalio trola. Čaj se prolije po kamenu.

"Predugo si boravio u Qantaqinu društvu", nasmije se Binabik, oslo-bodivši se. Izgledao je zadovoljno. "Stekao si njezinu ljubav prema pretjerano srdačnim pozdravima."

Ostale glave u dvorani okrenuše se da promotre taj neobični prizor. Mnogo qanučkih jezika zgranuto zažagori o mahnitom i mršavom ni-zincu koji je grlio trolove kao da je pripadnik klana. Simon je opazio poglede i pognuo glavu od stida. "Što su rekli?" upita.

"Možemo li ići?"

"Pojednostavljeno rečeno: da, možemo ići." Binabik sjedne pokraj njega. Nosio je svoj koštani štap za hodanje, ponovno uzet iz Ookequ-kove pećine. Nastavio ga je pregledavati dok je govorio, mrštajući se nad brojnim otiscima zuba koje je Qantaqa dodala. "Ali mora se mnogo toga odlučiti. Ookequkov svitak je uvjerio Pastira i Lovkinju u istinitost mojih riječi."

"Ali što se tu ima odlučivati?"

"Mnogo toga. Ako odem s tobom da vratim Trn Jošui, ondaće moj narod opet ostati bez svog pjevača. Ali ja se nalazim misliti da ti se ipak moram pridružiti. Ako je Naglimund zaista pao, onda moramo slijediti Gelojine riječi. Ona je možda posljednja od mudraca koja je preostala. Osim toga, čini se sigurnim da je naša jedina nada dobavljanje drugih dvaju mačeva, Minnevara i Tuge. Tvoje junaštvo na zmaj-planini neće biti uzaludno."

Binabik pokaže prema Trnu, koji stajao uza zid blizu mjesta gdje su sjedili Haestan i Sludig. "Ako se ustanak Kralja Oluje ne spriječi," reče, "onda moje ostajanje na Mintahoqu neće biti ni od kakve koristi, jer ništa od zanata kojim me Ookequk naučio neće spriječiti zimu koje se bojimo." Čovječuljak načini široku gestu. "Dakle, 'kad ti snježna lavina odnese kuću', kako mi trolovi kažemo, 'ne zadržavaj se da pokupiš krhotine.' Rekao sam svom narodu da se moraju preseliti niže u planinu, na proljetna lovišta - iako ondje neće biti proljeća i slabe lovine."

Ustao je, povlačeći rub svog debelog kaputića. "Htio sam da znaš da sada ne postoji opasnost za Sludiga i mene." Iskesio se. "Loša šala. Svi smo, to je očigledno, u velikoj opasnosti. Ali opasnost više ne potječe od mog naroda." Položio je malu ruku na Simonovo rame. "Spavaj još, ako možeš. Vjerojatno ćemo krenuti u zoru. Idem razgovarati s Haes-tanom i Sludigom, a potom se mora još mnogo toga isplanirati u ovoj noći." Okrenuo se i zaputio pećinom. Simon je promatrao kako njegova mala prilika ulazi i izlazi iz sjenki.

Velik dio planiranja već se obavio, pomisli čangrizavo, a mene nisu pozvali na većinu. Netko uvijek ima plan, a ja uvijek završim hodajući dok netko drugi odlučuje kamo se ide. Osjećam se poput teretnih kola - i k tomu starih i raspadnutih. Kada ću moći sam odlučivati za sebe?

Mislio je o tome dok je čekao san.

Kako se ispostavilo, sunce se uzdiglo visoko na sivom nebu prije nego što su posljednje pripreme bile dovršene - raspon vremena koji je Simon više nego rado proveo spavajući.

Simon, njegovi suputnici te velik broj trolova izmarširali su na Min-tahoqove prečace, slijedeći Pastira i Lovkinju u najčudnijoj povorci koju je Simon ikad vidio. Dok su vijugali unutra i van kroz najnaseljenije predjele Mintahoqa, stotine trolova zaustavilo se na visećim mostovima ili hitalo van iz svojih pećina da promotre prolazak čete, stojeći zaprepašteno ispod vijugavih dimova svojih ognjišnih vatri. Mnogi su se spuštali niz ljestve od kožnih bičeva da se pridruže povorci.

Veći dio puta vodio je uzbrdo, a brojno mnoštvo nanizano na uskoj stazi usporavalo im je kretanje. Činilo se da je mnogo vremena prošlo prije nego što su skrenuli prema sjevernom obronku. Dok su korčali dalje, Simon se zatekao kako zapada u neku vrstu tupe sanjivosti. Snijeg se kovitlao u sivoj praznini s druge strane staze; yiqanučki drugi vrhunci uzdizali su se na suprotnoj strani doline poput zuba.

Marš se napokon zaustavi na dugačkom kamenom trijemu na vrhu istake koja je stršila iznad sjevernog dijela yiqanučke doline. Drugi pu-teljak grlio je planinski obronak ispod njih, a potom su kamene zidine Mintahoqa oštro propadale, u bijelu skrovitost dotaknutu krpicama jarkih mlazova sunčane svjetlosti. Buljeći dolje, Simona zahvati sjećanje na san, na mutan bijeli toranj obavijen plamenom. Okrenuo je leđa uznemirujućem pogledu i otkrio kamenu izbočinu na kojoj je stajao, nad kojom je dominirala visoka, jajolika snježna građevina koju je vidio prvog dana kad je izašao iz pećine. Kako joj je ovaj put bio bliže, mogao je jasno vidjeti čudesnu pažnju kojom su trokutaste cigle bile isklesane i namještene, debele rezbarije kao da su se usijecale u unutrašnjost samih cigli, pa je Ledena kuća bila višestрана poput izbrušenog dijamanta, njezini su zidovi bili živi od skrivenih unutarnjih kutova, prizmi koje su odražavale tirkiznu i ružičastu boju.

Red naoružanih trolova koji je čuvao Ledenu kuću stane s poštovanjem sa strane dok su Nunuuika i Uammannaq prolazili pokraj njih, zaustavljajući se između stupova od čvrsto naslaganog snijega koji su uokvirivali ulaz. Simon nije mogao vidjeti ništa od unutrašnjosti Ledene kuće osim modrosive rupe iza vratnica. Binabik i Sisqi zauzeše mjesta na ledenoj stubi niže, isprepletenih ruku u rukavicama.

Oangolik, Za-zivač Duhova, uspentra se pokraj njih.

Iako je Oangolikovo lice skrivala njegova maska od ovnovske lubanje, Simon pomisli kako mišavi trol izgleda prilično krotko. Zazivač Duhova, koji je skakutao poput ptice koja se udvara pred sudom Chi-disk ub Lingita, sada se zgurio poput umornog žeteoca. Dok je Pastir podizao svoje kukasto koplje i govorio, Binabik je prevodio svojim nizinskim suputnicima.

"Čudni su dani pred nama." Uammannaqove oči bijahu duboko zasjenjene. "Znali smo da nešto nije u redu. Živimo u preuskom kontaktu s planinom, koja je kostur zemlje, a da ne bismo osjetili nelagodu u krajevima oko nas. Ledena kuća je još tu. Nije se

istopila." Vjetar se podigne, zviždeći, kao da želi istaknuti njegove riječi. "Zima neće minuti. Isprva smo krivili Binabika. Pjevač ili njegov šegrt uvijek su pjevali Obred Oživljavanja; Ljeto je uvijek dolazilo. Ali sada nam je rečeno da propust izvođenja Obreda nije ono zbog čega nam Ljeto ostaje skriveno. Čudni su dani. Stvari su drugačije." Teško je stresao glavom, mašući svojom bradom. "Moramo raskrstiti s običajima", dodala Nunuuika Lovkinja. "Riječ mudraca trebala bi biti zakon onima od manje mudrosti. Ookequk je zborio kao da je tu među nama. Sada znamo više o onom čega smo se bojali, ali ga nismo znali imenovati. Moj suprug govori istinu: čudni su dani pred nama. Običaji su nam služili, ali sada nas sputavaju. Stoga Lovkinja i Pastir objavljuju da se Binbiniqegabenik oslobađa kazne. Bili bismo budale da ubijemo onog koji se trudio da nas zaštiti od oluje o kojoj je Ookequk govorio. Bili bismo gori od budala, sada je jasno, da ubijemo jedinog koji je imao uvid u Ookequkovo srce."

Nunuuika zastane, pričekavši da Binabik završi svoje tumačenje, a potom nastavi, prešavši rukom preko svog čela nekim ritualnim pokretom. "Rimeržanin Sludig je još čudniji problem. On nije Qanuc, pa stoga nije kriv za vjerolomstvo, za što smo proglasili Binabika. Ali on je pripadnik neprijateljskog naroda, pa ako su priče naših lovaca koji su najdalje krstarili istinite, Rimeržani na istoku postali su još divljiji. Međutim, Binabik nas uvjerava da je taj Sludig drugačiji, da se bori na istoj strani kao Ookequk. Nismo sigurni, ali u ovim danima ludila ne možemo reći da nije tako. Stoga Sludiga također proglašavamo slobodnim od kazne te može napustiti Yiqanuc kad poželi - prvi pomilovani Croo-hok od Bitke u dolini Huhinka kad je moja praprabaka bila živa i kada su snjegovi bili crveni od krvi. Zazivamo duhove s visina, blijedu Seddu i Qinkipu od Snjegova, Slijepog Moraga, smionog Chukku i sve ostale da zašтите narod ako je naša presuda kriva."

Kad je Lovkinja završila, Uammannaq ustane pokraj nje i načini širok pokret rukom, kao da želi nešto prelomiti na dva dijela i odbaciti. Trolovi koji su promatrali zapjevaše jedan oštar slog, a onda zapadoše u uzbuđen šapat. Simon se okrene i stisne Sludigovu ruku. Sjevernjak se napeto osmjehne, stisnute vilice. "Mali narod ima pravo", reče. "Vremena su zaista čudna."

Uammannaq podigne ruku da utiša žamor. "Nizinci će sada otići. Binbiniqegabenik, koji će, ako se vrati, biti naš novi pjevač, može poći s njima da odnese taj neobičan, čaroban predmet—" pokaže na Trn, koji je Haestan držao poduprt na tlu pred sobom, "— nizincima, koji ga, kako on kaže, mogu upotrijebiti da odagnaju Zimu."

S njima ćemo poslati četvu lovaca, predvođenu našom kćerkom Sisqi-nanamook, koji će biti njihova pratnja dok ne ostave zemlje Qanuca. Lovci će onda otići u proljetni grad pokraj Modrog blatnog jezera i pripremiti se za dolazak ostatka naših klanova."

Uammannaq načini pokret rukom, a jedan od trolova stupi naprijed s kožnom vrećom koja je gotovo posve bila prekrivena nježnim crtežima raznobojnog veziva. "Imamo darove koje vam želimo dati."

Binabik dovede svoje prijatelje naprijed. Lovkinja pokloni Simonu korice od podatne kože, spretno obrađene i optočene kamenim biserima boje proljetnog mjeseca. Pastir mu zatim dade nož da ga u njih metne, krasnu blijedu oštricu načinjenu od jednog komada kosti. Ručka bijaše ukrašena glatkim rezbarijama ptica.

"Čarobni nizinski mač dobar je za borbu sa snježnim crvivima," reče mu Nunuuika, "ali skromni qanučki nož lakše je sakriti i lakše upotrijebiti u neposrednoj blizini."

Simon im uljudno zahvali i korakne u stranu. Haestanu su darovali prostranu mješinu za piće ukrašenu vrpčama i vezivom, napunjenom do čepa qanučkim likerom. Stražar, koji je prošle noći popio dovoljno tog oporog napitka da mu napokon pačne goditi, nakloni se, promrmlja nekoliko riječi zahvalnosti, a onda se povuče.

Sludig, koji je na Yiqanuc stigao kao zarobljenik, ali je sada odlazio više-manje kao gost, primi koplje s opasno oštrom glavom isklesanom iz sjajnog crnog kamena. Držak nije bio izrezbaren, budući da su ga sklepali na brzinu - trolovi nisu koristili koplja prikladne dužine - ali je imao lijepu ravnotežu i mogao je poslužiti kao štap za hodanje.

"Nadamo se da također cijeniš dar svog života", reče Uammannaq, "i da ćeš upamtiti da je pravda Qanuca stroga, ali ne i okrutna."

Sludig ih zaprepasti time što se brzo spustio na koljeno. "Upamtit ću", bilo je sve što je rekao.

"Binbiniqegabeniče," počne Nunuuika, "ti si već primio najveći dar koji je u našoj mogućnosti podariti. Ako te ona još hoće, obnovit ćemo naše dopuštenje da se oženiš našom najmlađom kćeri. Kad se Obred Oživljavanja dogodne bude mogao izvesti, bit ćete združeni."

Binabik i Sisqi spoje ruke i naklone se na stubi pred Pastirom i Lovkinjom dok su oni izgovarali riječi blagoslova. Tada ovnoliki Zazivač Duhova stupi naprijed. Zamumlja i zapjeva dok je pomazivao njihove glave uljem, ali Simonu se čini da je to činio prilično nezadovoljno. Kad je Qangolik završio i mrzovoljno se spustio niz stube Ledene kuće, zaruke bijahu obnovljene.

Lovkinja i Pastir izrekoše kratak osobni pozdrav družini, koji je Binabik preveo. Iako se smiješila i dotakla njegovu ruku svojim malim, snažnim prstima, Nunuuika se svejedno Simonu činila hladnom i tvrdom poput kamena, oštrom i opasnom kao glava njezina koplja. Morao se primorati da uzvрати osmijeh i polako se povukao kad je završila.

Qantaqa ih je čekala, sklupčana u gnijezdu od snijega pred Chidisk ub Lingitom. Podnevno sunce nestalo je iza magle koja se širila; od vjetra su Simonovi zubi zaškljocali.

"Niz planinu moramo sad poći, prijatelju", reče mu Binabik. "Nalazim se željeti da ti, Haestan i Sludig niste tako krupni, ali nema ovnova dovoljno snažnih za vaše jahanje. Zbog toga će naše kretanje biti sporije nego što bih želio."

"Ali kamo idemo?" upita Simon. "Gdje je taj Kamen oproštaja?"

"Sve u svoje doba", odgovori trol. "Pogledat ću svoje svitke kad se noćas zaustavimo, ali sada trebamo krenuti što je prije moguće. Planinski prolazi bit će opasni. Njušim još snijega na vjetru."

"Još snijega", ponovi Simon, podižući svoj zavežljaj na rame. Još snijega.

Bezimeni mrtvi

"... Tako je Drukhi pronađe", Maegwin je pjevala,
"Ljubljenu Nenais'u, plesačicu lakonogu,
Na zelen' travi ispruženu, kao kamen nijemu,

Tamnim očima nebo promatraše, Tek sjajnom krvlju svojom odgovor mu davaše, Njena glava negrljena, crna kosa raspletana."
Maegwin podigne ruku preko očiju, zaklonivši ih od oštrog vjetra, a onda se nagne naprijed da uredi cvijeće na humku svog oca. Vjetar je već razbacao ljubičice po kamenju, samo je nekoliko suhih latica ostalo na Gwythinnovu grobu u blizini. Gdje je nestalo varljivo ljeto? I kada će cvijeće opet procvjetati, kako bi ona mogla ukrasiti mjesta otpočinka svojih voljenih onako kako su zavrijedili?

Dok je vjetar fujkao kroz kosturolike krošnje breze, ona opet zapjeva.

"Dugo vremena on je držaše,
Kroz večer sivu i noć sramežljivu,
Dostigavši sate što ondje proležala je sama.
Ne trepnuvši očima blistavim,
Drukhi pjevaše o istočnim svjetlima bezvremenim.
Šapnuvšijoj da zajedno će sunce dočekati.

"Zora, zlatoruka,
Milovaše al' ugrijat ne mogaše slavujevo dijete.
Hitar duh Nenais'u neudomljen pobjego je.
Čvrsto ju je Drukhi na grud privijao,
Glas mu je šumom i divljinom odjekivao.
Gdje dva su se srca nekoć čula, sad tuklo je samo jedno..."

Prekinula se, pitajući se rastreseno je li nekoć znala ostatak riječi. Sjećala se da joj ju je dadilja pjevala kad je bila mlada, tužnu pjesmu o sithskom narodu - 'Mirnima', kako su ih njezini preci nazivali. Maegwin nije znala legendu. Sumnjala je da ju je znala i njezina stara dadilja. Bila je samo to, tužna pjesma iz sretnijih vremena, iz njezina djetinjstva u Taigu... prije nego što su joj otac i brat umrli.

Ustala je, otresajući zemlju s koljena svoje crne suknje, i rasula nekoliko posljednjih uvelih cvjetova među vitka koplja trave koja su izbijala iz Gwythinnova humka. Dok se vraćala na puteljak, stižući plašt pred vjetrom koji joj je nagrizao kosti, još jednom se upitala zašto se ne bi pridružila bratu i ocu Lluthu tu u miru na planinskom obronku. Što je još život čuvao za nju?

Znala je što bi Eolair rekao. Grof Nad Mullacha kazao bi joj da njezin narod nije imao nikog osim nje da ih nadahnjuje i vodi. "Nada je", Eolair je često govorio, na onaj svoj tih, ali lisičjemudar način, "poput remena na kraljevskom sedlu - tanka stvačica, ali ako prepukne, svijet se okrene naglavce."

Razmišljajući o grofu, osjetila je rijedak plamsaj srdžbe. Što on zna - što je itko živ mogao znati o smrti poput Eolaira, on kojemu se život činio poput dara bogova? Kako je on mogao razumjeti strahotne težine buđenja svako jutro, znajući da su oni koje je najviše voljela preminuli, daje njezin narod iskorijenjen i bez prijatelja, osuđen na polagano, ponižavajuće izumiranje? Kakav je dar bogova bio vrijedan sivog tereta boli, neprestanih sumornih misli?

Eolair od Nad Mullacha često ju je posjećivao ovih dana, razgovarajući s njom kao da je dijete. Jednom, nekad davno, Maegwin se u njega zaljubila, ali nikad nije bila tako budalasta da povjeruje kako bi joj on mogao1 uzvratiti ljubav. Visoka poput muškarca, nespretna i iskrena na riječima, više nalik na seljačku kćer nego na princezu - tko bi ikad mogao voljeti Maegwin? Ali sada kad su ona i njezina izbezumljena mlada pomajka Inahwen jedine preostale od kuće Llutha ubh-Llythinna, sada se Eolair zabrinuo.

Međutim, ne iz nekih niskih pobuda. Nasmijala se glasno i nije joj se svidio zvuk. O, bogovi, niske pobude? Nečasni grof Eolair. To je bilo nešto što je u njemu mrzila više od ičega; njegovu neumoljivu ljubaznost i čast. Bila je do grla sita samilosti.

Osim toga, čak i kada bi - nemoguće - on možda pomislio da bi mogao profitirati u tom slučaju, kako bi mu spajanje njegove sudbine s njezinom ikako koristilo? Maegwin je bila posljednja kći razorene kuće, vladarica slomljenog naroda. Hernvstirci su postali divlja stvorenja koja su živjela u šumovitim krajevima planina Grianspog, koje je u njihove iskonske pećine potjerao vrtlog razaranja što ga je na njih obrušio Veliki kralj Elija i njegovo rimerško oruđe, Skali od Kaldskrvka.

Stoga je Eolair možda bio u pravu. Možda je zaista dugovala svoj život svom narodu. Bila je posljednja od Lluthove krvi - tanka veza sa sretnijom prošlošću, ali jedina takva spona koju su preživjeli Hernvsad-harci zadržali. Ona će živjeti, stoga - ali tko je mogao pomisliti da bi puko življenje moglo biti tako mučna dužnost!

Dok je Maegwin išla strmim puteljkom, nešto vlažno joj dotakne lice. Ona podigne pogled. Mnoštvo sitnih točkica kovitlalo se na olovnom nebu. Poprska je još jedan trun vlažne hladnoće.

Snijeg. Od spoznaje srce joj se još više sledi. Snijeg usred ljeta, u mjesecu tijagaru. Btjnioc od Nebesa i svi drugi bogovi zaista su okrenuli leđa Hemystircima.

Jedan jedini stražar, dječak od možda kojih desetak ljeta s crvenim nosom iz kojega je curilo, pozdravi je kad je ušla u logor.

Nekoliko djece umotane u krzno igralo se na mahovinom obraslom kamenju pred špiljom, pokušavajući uhvatiti jezicima pahulje koje su sada brzo padale. Brzo su se razbježali, raširenih očiju, dok su se njezine crne suknje vijorile na vjetru.

Znaju da je princeza luda, pomisli ona gorko. Svi znaju. Princeza danima razgovara sama sa sobom i ni s kim drugim. Princeza ne govori ni o čemu osim o smrti. Naravno da je princeza luda.

Pomislila je da bi bilo dobro da se osmjehne preplašenoj djeci, ali dok je gledala njihova prljava lica i iznošene prnje, zaključila je da bi ih takav trud mogao još više preplašiti. Umjesto toga, Maegvvin požuri naprijed u pećinu.

Jesam li luda? odjednom se upitala. Je li ta razorna težina koju osjećam ludilo? Te teške misli od kojih mi se glava čini poput ruku utopljenika, koje se bore, mlataraju... ?

Široka špilja bila je većinom prazna. Stari Craobhan, koji se polako oporavljao od rana zadobivenih u jalovoj obrani Hernvsadharca, ležao je pokraj ograđene vatre tiho razgovarajući s Arnoranom, koji je bio jedan od najomiljenijih svirača harfe njezina oca. Podigli su poglede dok se približavala. Mogla je vidjeti kako je obojica proučavaju, pokušavajući naslutiti njezino raspoloženje. Dok je Arnoran ustajao, ona mu mahne da opet sjedne.

"Pada snijeg", reče ona.

Craobhan slegne ramenima. Stari vitez bio je gotovo ćelav imao je samo nekoliko pramenova bijele kose. Skalp mu je bio nalik na slagali-cu od tankih modrih vena. "Nije dobro, gospo. To nije dobro. Imamo malo stoke, ali smo ionako već zbijeni u ovo malo špilja, i to dok nas je većina vani tijekom dana."

"Još stiskanja." Arnoran strese glavom. Nije bio ni približno tako star kao Craobhan, ali je bio još krhkiji. "Još gnjevnog puka."

"Znate li 'Kamen odlaska'?" Maegwin naglo upita svirača harfe. "To je jedna stara pjesma o Sithama, o smrti nekog po imenu Nenais'u."

"Mislim da sam je nekoć znao, jako davno", reče Arnoran, stisnuvši oči dok je zurio u vatru i pokušavao misliti. "To je vrlo stara pjesma - vrlo, vrlo stara."

"Ne morate pjevati riječi", reče Maegwin. Smjestila se prekrštenih nogu pokraj njega, suknje zategnute poput bubnja između koljena.

"Samo odsvirajte melodiju za mene."

Arnoran potraži svoju harfu, a onda odsvira nekoliko probnih tonova. "Nisam siguran da se sjećam kako..."

"Nije važno. Pokušajte." Ona poželi da se može sjetiti nečega što bi rekla da im izvabi osmijeh na lica, makar na trenutak. Je li njezin narod zaslužio daje stalno gleda tužnu? "Bilo bi dobro", reče na koncu, "prisjetiti se drugih vremena."

Arnoran kimne i nakratko stane prebirati po žicama, sklopljenih očiju, jer je iz njegova vrela bilo najlakše crpiti u tami. Napokon počne nježan napjev, pun čudnih nota koje su drhtale na samom rubu nesklada, a da nijednom nisu prešle granicu. Dok je svirao, Maegwin također sklopi oči. Opet je mogla čuti glas svoje dadilje iz davnine, kako joj pripovijeda priču o Drukhiju i lijepoj Nenais'u - kakva su čudna imena imali u starim baladama! - pričajući o njihovoj ljubavi i tragičnoj smrti, njihovim zaraćenim obiteljima. Glazba se odužila. Maegwinine misli uskovitlale su slike daleke i ne tako daleke prošlosti. Mogla je vidjeti blijedog Drukhija pognutog u tuzi, zaklinjući se na osvetu - ali imao je ispačeno lice njezina brata Gwythinna. A Nenais'u, beživotno ležeći na tratini: nije li to bila sama Maegwin?

Arnoran je prestao svirati. Maegwin otvori oči, ne znajući kada je glazba utihnula.

"Kad je Drukhi umro osvećujući svoju ženu," reče kao da nastavlja prijašnji razgovor, "njegova obitelj više nije mogla živjeti s obitelji Nenais'u."

Arnoran i Craobhan izmijene poglede. Ona se na njih ne obazre, već nastavi.

"Sad se sjećam priče. Moja dadilja mi je znala pjevati pjesmu. Druk-hijeva obitelj je pobjegla od svojih neprijatelja, otišla daleko da živi odvojeno." Nakon stanke, okrenula se da pogleda Craobhana. "Kadće se Eolair i ostali vratiti iz ekspedicije?"

Starac je brojio na prste. "Trebali bi se vratiti do novog mjeseca, za nešto manje od dva tjedna."

Maegwin ustane. "Neke od tih špilja prodiru duboko u srce planine", reče. "Nije li tako?"

"Uvijek je bilo dubokih područja u Grianspogu", Craobhan polako kimne, pokušavajući je razumjeti. "A neka su prokopana još dublje, radi rudarenja."

"Onda ćemo početi istraživati sutra u zoru. U času kad se grof i njegovi ljudi vrate, bit ćemo spremni za selidbu."

"Selidbu?" Craobhan zaškilji, iznenađen. "Gdje ćemo se preseliti, gospo Maegvvin?"

"Dublje u planine", reče ona. "Palo mi je na pamet dok je Arnoran pjevao. Mi Hernvstirci smo poput Drukhijeve obitelji u pjesmi: tu više ne možemo živjeti." Protrljala je ruke jednu o drugu, pokušavajući odagnati studen špilje. "Kralj Elija je uništio svog brata Jošuu. Sada nema ničeg i nikog da otjera Skalija."

"Ali, moja gospo!" reče Arnoran, zgranut do te mjere da ju je prekinuo. "Još je tu Eolair, a s njim su preostali mnogi hrabri Hernvstirci..."

"...nema nikoga tko bi otjerao Skalija," ona nastavi grubo, "a poglavar Kaldskrvka nedvojbenoće smatrati da su hernvstirske livade privlačniji dom unatoč ovom ledenom ljetu nego njegove zemlje u Rimmersgardu. Ostanemo li tu, naposljetkuće nas uhvatiti u zamku, poklati nas pred našim pećinama poput zečeva." Njezin glas postane snažniji. "Ali ako uđemo dublje, nikad nas neće pronaći. Tada će Hernvstirci preživjeti, daleko od ludila Elije, Skalija i ostalih!"

Stari Craobhan zabrinuto je pogleda. Znala je da se pitao što i svi ostali: je li Maegwin postala neuravnotežena zbog svojih gubitaka - zbog gubitaka svih njih?

Možda jesam, pomisli ona, ali ne u ovom slučaju. U ovom slučaju, sigurna sam da sam u pravu.

"Ali, gospo Maegvvin," reče stari savjetnik, "što ćemo jesti? Kako ćemo se opskrbljivati tkaninom, žitom...?"

"Sami ste rekli", odgovori ona. "Planine su ispresijecane tunelima. Ako ih upamtimo i istražimo, mȃi ćemo živjeti duboko u stijeni i biti sigurni od Skalijske, te izlaziti kad god poželimo - loviti, skupljati zalihe, čak i napadati Kaldskrvkove logore ako hoćemo!"

"Ali... ali..." Starac se okrene Arnoranu, ali svirač harfe nije mu mogao ponuditi potporu. "Ali što će vaša majka Inahvven pomisliti na takav plan?" reče na koncu.

Maegvvin prezirno frkne. "Moja pomajka provodi dane sjedeći s drugim ženama, žaleći se kako je gladna. Inahvven je od manje koristi nego malo dijete."

"Što će onda Eolair pomisliti? Što je s hrabrim grofom?"

Maegvvin se zabulji u Craobhanove drhtave ruke, njegove sluzave stare ȃi. Na trenutak joj gaje bilo žao, ali to nije obuzdalo njezinu ljutnju. "Što grof od Nad Mullacha misli, sam će nam reći - ali upamtite, Craobhane: on ne zapovijeda mnome. Obvezao se kući mog oca. Eolair će učiniti kako;« kažem!"

Udaljila se, ostavivši dva ȃovjeka da šapću pokraj vatre. Oštra studen pred pećinom nije mogla ohladiti njezino užareno lice, iako je još dugo stajala na snježnom vjetru.

Grof Guthvvulf od Utanveata probudio se kako bićuo ponoćno zvono Visotvrđe, koje je drhtavo utihnulo visoko iznad Tornja Zelenog Andela.

Guthvvulf sklopi ȃi, ȃekajući da mu se san vrati, ali drijemež mu je izmicao. Slika za slikom pojavljivala se pred njegovim sklopljenim ȃcima, prizori bitaka i turnira, suhoparna ponavljanja dvorske etikete, kaos lova. U prvom planu u svakom prizoru bilo je lice kralja Elije - bljesak panićnog olakšanja, brzo sakriven, kojim je pozdravio Guthvvulfa kad se on probio kroz prsten napadȃa da na vrijeme spasi svog prijatelja u vrijeme thritinških ratova; prazan, crn pogled kojim je Elija primio potvrdu o smrti svoje žene Hvlisse; i najstrašniji od svih, tajnovit, raspoložen, ali istovremeno posramljen pogled koji je kralj sada imao kad god bi se on i Guthvvulf sreli.

Grof sjedne, psujući. San je utekao i neće se brzo vratiti.

Nije upalio svjetiljku, već se odjenuo u tami, oslanjajući se na tanak mlaz zvjezdanog svjetla iz uskog prozora da bi mogao prekorȃiti svojega slugu, koji je leȃao drijemajući na podu u dnu Guthvvulfova kreveta. Navukao je plašt preko svoje naćne košulje i obu par papuȃa, a onda se uputio na trijem. Smušen takvim glupim, uznemirujućim mislima, odlučio je da bi mogao prošetati sat vremena. Hodnici Visotvrđe bijahu pusti, bez ijednog straȃara ili sluge na vidiku. Ovdje-ondje baklje su hirovito gorjele u zidnim utorima, istrošene gotovo do drȃaka. Hodnici bijahu prazni, ali je tih žamor svejedno prodirao kroz zatamnjene prolaze - glasovi straȃara na zidinama, zaključio je grof, bestjelesni i sablasni zbog daljine.

Guthvvulf zadrhti. Treba mi žena, pomisli. Toplo tijelo u krevetu, brbljav glas da ga utišam kad poȃelim i da ispuni tišinu kad mu dopustim. Taj redovnićki život svakoga bi učinio mekoputnim.

Okrenuo se i pošao niz hodnik, zaputivši se prema odajama za sluȃinȃad. Tu je bila prpošna, kovrȃava sobarica koja ne bi rekla ne - nije li mu kazala da je njezin zarućnik poginuo na brdu Bullback, da je ostala sasvim sama?

Ako je ta u koroti - ha! Onda ću postati redovnik!

Velika vrata odaje za sluȃinȃad bijahu zaključana. Guthvvulf zareza i potegne, ali kraćun bijaše navućen s unutrašnje strane.

Razmišljao je o udaranju šakom po teškoj hrastovini dok netko ne doȃe da mu otvori -netko tko će ubrzo osjetiti Utanveatov bijes - ali odlučio suprotno. Nešto u vezi s tihim trijemovima Visotvrđe zaustavljalo je njegovu volju da privuće pozornost. Osim toga, rekao je samom sebi, kovrȃava djevojću-ra nije bila vrijedna lupanja po vratima.

Koraknuo je natrag, trljajući svoju ȃekinjastu bradu, i ugledao nešto bljedo kako se miće na zavoju hodnika, gotovo na rubu njegova vida. Okrenuo se, iznenaȃen, ali ondje ne bijaše ništa. Prešao je nekoliko koraka i skrenuo iza ugla. Hodnik pred njim takoȃer bijaše prazan. Zadihan šapat dopirao je prolazom - tih ženski glas, koji je mrmljao kao od boli. Guthvvulf se zavrti na peti i zaputi natrag prema svojoj loȃnici.

Noćne varke, zagunda sebi u bradu. Zaključana vrata, prazni hodnici - cijeli prokleti dvorac Krvavog Usiresa mogao bi biti napušten! Zastao je naglo, osvrćući se. Koji je ovo bio hodnik? Nije prepoznao ulaštene plȃćice, neobićno oblikovane zastave koje su visjele zasjenjene s mraćnog zida. Ukoliko nije pogrešno skrenuo i izgubio se, to bi trebala biti šetnica kapele. Vratio se istim putem do rašljanja hodnika i skrenuo, pošavši drugim putem. Sada, iako je taj novi trijem bio bezlićan sa samo nekoliko prozorskih okana, bio je siguran da je opet pronašao svoj put.

Zgrabio je dno jednog prozora i povukao se gore, višći na svojim jakim rukama. Vani bi trebala biti ili prednja ili boćna strana dvorišta kapele...

Zapanjen, Guthvvulf opusti zahvat i klizne s kratke udaljenosti na pod. Koljena mu se svinu, prevalivši ga na tlo. Brzo se otkotrljao na noge, dok mu je srce lupalo, i opet posegnuo prema prozorskom otvoru da se podigne gore.

Tamo je bilo dvorište kapele, utoćnulo u duboku noć, kao što je i trebalo biti.

Ali što je onda vidio prvi put? Ondje bijahu bijeli zidovi i šuma visokih šiljaka koje je isprva zamijenio za drvće, a onda trenutak kasnije prepoznao kao tornjeve - šumu vitkih minareta, bjelokosnih igala koje su odraȃavale mjesćinu i blistale kao da su do kraja napunjene njome! Visotvrȃa nije imala takvih tornjeva!

Ali eno! Opet je dokaz njegovih ȃćiju potvrdio da je sve bilo dobro i obiće. Ondje je bilo dvorište, vrata kapele i cerada, grmlje koje je stajalo uz puteljke poput usnulih ovaca. Iza njih, mogao je jedva razaznati mjesćinom okupan obris Tornja Zelenog andela - osamljen prst usmjeren k nebu gdje je trenutak ranije vidio tucet ruku uzdignutih na molitvu.

Spustio se na noge i naslonio na hladan kamen. Što je onda vidio onaj prvi put? Noćne varke? Ne, to je bilo više od toga! To je bila bolest ili ludilo... ili ȃarolija!

Trenutak kasnije uspio se sabrati. Mimo, budalo. Uspravio se, tresući glavom. To nisu plodovi ludila, već prevelikog mozganja, previše žen-skaste brige. Moj starije noćima znao bdjeti zureći širom otvorenih očiju u vatru i tvrdio da ondje vidi duhove. Ipak, bio je prilično zdrav u glavi kad je umro, a živio je punih sedamdeset ljeta. Ne, mene tišti to neprestano razmišljanje o kralju. Crna magija možda je svud oko nas - Bog zna, ja sam posljednji koji bi to porekao nakon svega što sam vidio ove proklete godine - ali ne tu u Visotvrdi.

Guthwulf je znao daje dvorac nekoć pripadao vilinskom narodu, prije više stotina godina, ali sada je bio toliko opleten čarima i talismanima protiv njih da sigurno nije bilo drugog mjesta na zemlji gdje su bili manje dobrodošli.

Ne, pomisli on, način na koji se kralj promijenio ispunio mi je um čudnim mislima: kako se Elija mijenja iz trenutka u trenutak, prelazeći iz luđačkog gnjeva u djetinjastu zabrinutost.

Hodao je do vrata na kraju hodnika i van u dvorište. Sve je bilo onako kako ga je vidio posljednji put. Osamljeno svjetlo gorjelo je na jednom od prozora na suprotnoj strani vrta, u kraljevim privatnim odajama.

Elija je budan. Razmišljao je o tom na trenutak. Nije dobro spavao otkad je Jošua počeo splet kanti protiv njega.

Guthwulf dugim koracima prijeđe dvorište prema kraljevoj rezidenciji, dok je neuobičajen povjetarac obijesno vrludao oko njegovih golih gležnjeva. Odlučio je razgovarati sa svojim starim prijateljem Elijom, sada u gluho doba noći kada su ljudi govorili istinu.

Zatražit će od njega da mu povjeri sve o Prvratesu i stražnoj vojsci koju je pozvao, vojsci koja se snuila na Naglimund poput poštasti bijelih skakavaca. Guthwulf i kralj predugo su bili braća po oružju da bi grof dopustio da se njihovo prijateljstvo raspadne poput zahrđalog oklopa. Noćas će razgovarati. Guthwulf će otkriti kakve su zlosretne nevolje prouzročile da se njegov prijatelj ponaša tako čudno. Bit će im to prva prilika u godinu dana da govore a da se Prvrates ne vrzma u blizini, pazeci onim crnim krtičjim očima, prisluškujući svaku riječ.

Dvorišna vrata bijahu zaključana, ali veliki ključ koji mu je Elija dao kad je naslijedio prijestolje još je visio na uzici oko

Guthwulfova vrata. Njegova vojnička praktičnost nije mu dopuštala da ga skine, iako je prošlo mnogo mjeseci otkad ga je Elija pozvao da preuzme tajnu misiju.

Brava se nije promijenila. Teška vrata otvorila su se prema unutra bez šuma; Guthwulf je na tome bio zahvalan, iako nije znao zašto.

Dok se penjao stubištem prema kraljevoj rezidenciji, s prepašću je otkrio da se nijedan stražar nije nalazio na svom mjestu pred unutrašnjim vratima. Zar je Elija bio tako siguran u svoju moć da se nije bojao čak ni pokušaja ubojstva? To zasigurno nije bilo u skladu s njegovim ponašanjem otkad se vratio iz opsade Naglimunda.

Na vrhu stubišta Guthwulf je začuo prigušene glasove. Odjednom ispunjen sumnjama, nagnuo se naprijed, položivši uho blizu ključanice.

Namrštio se. Trebao sam znati, pomisli ogočeno. Svugdje bih prepoznao Pryratesovo šakalsko lajanje. Prokleta natprirodno kopile, zar ne može kralju dati mira?

Dok se dvoumio bi li pokušao, čuo je kraljev tih žamor. Treći glas zaledi Guthwulfov u ruku usred zraka, zadržavši zglobove šake točno ispred vratnica.

Taj posljednji glas bio je visok i milozvučan, ali u njegovu je tonu bilo nečeg stranog, u njegovoj glazbi nečeg neljudskog. Djelovao je na njegova osjetila poput zaranjanja u hladnu vodu, podižući dlačice na njegovim rukama i izazivajući mu drhtaj u dahu. Učinilo mu se da prepoznaje riječi "mač" i "planine" prije nego što je gotovo obamro od straha. Uzmaknuo je od vrata tako naglo da se umalo otkotrljao niza stube.

Zar su oni pakleni stvorovi došli ovamo? upitao se. Obrisao je znojne dlanove o noćnu košulju i povukao se stubu niže od odmorišta.

Čije je to vražje djelo? Zar je Elija izgubio razum? Dušu?

Glasovi dobiše na jačini, a onda su vrata zaškripala dok je netko iznutra podizao kračun. Raspršivši svaku pomisao o suočavanju s Elijom, grof od Utanveata znao je jedino da ne želi da ga zateknu kako prisluškuje uz ključanicu - da ne želi susresti ono stvorenje koje je tako čudno govorilo. Smeteno se ogledao kamo bi se mogao sakriti, ali stubište je bilo preusko. Poletio je niza stube u žurbi, ali tek što je stigao do vanjskih vrata, začuo je korake na odmorištu iznad. Guthwulf umakne u nišu ispod stubišta, stisnuvši se u sjene dok su koraci škripali. Dvije prilike, jedna vidljivija od druge, zastanu na dovratku.

"Kralj je zadovoljan tim vijestima", govorio je Prvrates. Tamnija prilika pokraj njega ne izusti ništa. Mrlja blijedog lica sjajila se u dubinama njegove tamne kukuljice. Prvrates korakne kroz vrata, a njegove skrletne halje poprime tamnoljubčastomodru boju na mjeseci dok je okretao svoju čelavu glavu tamo-amo, oprezno se ogledajući. Sjena ga je slijedila van u vrt.

Gnjev odjednom uzavri u Guthwulfu, nadjačavši čak i njegov bezumni strah. Da je gospodar Utanveata morao čučati pod stubištem - i to pred nečim prema čemu se prokleti svećenik ponašao prijateljski kao prema ujaku sa sela!

"Prvratesu!" vikne Guthwulf, izašavši iz svog skrovišta pod stubama. "Želim izmijeniti riječ s tobom..."

Grofove noge u papučama uz škripu se zaustave na šljunku. Svećenik stajaše pred njim, sam nasred staze. Vjetar je uzdisao u živici, ali drugog zvuka nije bilo, niti drugog pokreta osim blagog mreškanja lišća.

"Grofe Guthwulfe," reče Prvrates, nabraivši golo čelo u očitom iznenađenju, "što radite tu? I u ovo doba." Promotrio je Guthwulfov u pravu od glave do pete. "Imate li nevolje sa spavanjem?"

"Da... ne... proklet bio, svećenice, to sad nije važno! Upravo sam krenuo posjetiti kralja!"

Prvrates kimne. "Ah. Pa, ja sam netom ostavio Njegovu Visost. Upravo je popio napitak za spavanje, pa ono čemu želite razgovarati mora pričekati do jutra."

Guthwulf podigne pogled prema podrugljivom mjesecu, a onda prijeđe njime po dvorištu. Bilo je prazno, osim njih dvojice. Osjeti vrtoglavicu, iznevjeran vlastitim osjetilima. "Bio si sam s kraljem?" upita na koncu.

Svećenik se na trenutak zapilji u njega. "Izuzev njegova novog pehar-nika, da. I nekolicine osobnih slugu u vanjskim odajama. Zašto?"

Grof osjeti kako mu posljednji komad tla izmče pod nogama. "Pe-harnik? To jest, htio sam znati... mislio sam..." Guthvulf se borio da povrati ravnotežu. "Na onim vratima nije postavljen stražar." Pokaže rukom.

"Kad dvorištem vrebata tako junačan ratnik kao što ste vi," osmjehne se Prvrates, "za tim gotovo i da nema potrebe - ali u pravu ste. Razgovarat ću o tome s kapetanom straže. A sada, ako mi oprostite, moj gospodar, moram se povući u svoj uski krevet. Imao sam dug, zamoran dan državnih poslova. Laku noć."

Uz kovitlac svojih haljina, svećenik se okrene i udalji, iščeznuvši u jatu sjena na suprotnoj strani dvorišta.

Putnikov duh mu se vratio dok je jahao beskrajinim snjegovima, ali ne i vlastito ime. Nije se mogao sjetiti kako se našao jašući na konju, niti je li životinja bila njegova. Nije znao ni gdje je bio prije toga, ni kakav je događaj prouzrokovao stravičnu bol koja mu je razdirala tijelo, grčeci i sputavajući mu udove. Znao je tek da mora jahati dalje prema točki iza obzora, slijedeći zakrivljenu brazdu zvijezda koje su noću gorjele na sjeverozapadnom nebu. Nije se mogao sjetiti što će ondje pronaći.

Tek bi rijetko zastao da spava: samo jahanje bilo je neka vrsta sna na javi, dugačak bijeli tunel vjetra i leda koji je izgledao beskonačan. Duhovi su ga pratili, neizmjerena gomila mrtvih beskućnika koji su hodali uz njegove stremene. Neke je od njih sam stvorio - ili se barem tako činilo iz predbacivanja ispisanog na njihovim blijedim licima - drugi bijahu nametljivi duhovi za koje je ubijao. Ali nitko od njih nad njim više nije imao ikakvu moć. Bez svog imena, bio je isto toliko sablast kao oni.

Tako su putovali zajedno, bezimeni čovjek i bezimeni mrtvi: osamljeni jahač i šapćuća, bestjelesna horda koja ga je pratila poput pjene nošene ispred oceanskog vala.

Svaki put kad bi sunce umrlo, a zvjezdani srp procvao na treperavom sjeverozapadnom nebu, načinio bi zarez svojim nožem na koži svog sedla. Ponekad kad bi sunce iščeznulo, vjetar bi ispunio tamno nebo sus-nježicom i zvijezde se ne bi pojavile. Svejedno, on bi obilježio sedlo. Gledanje blijedih masnica na koži potamnijeloj od ulja tješilo ga je, dokazivalo da se nešto može promijeniti u toj vječnoj jednoličnosti planina, stijena i snježne ravnice, te davalo naslutiti da nije samo pužao u besmislenom krugu poput slijepog kukca na rubu čaše. Jedino drugo mjerilo prolaska vremena bila je njegova glad, koja je sad nadglasavalačak i najgoru tjelesnu bol. A to je također bila čudna utjeha. Gladovati je značilo živjeti. Mrtav, mogao se naći primoranim da se pripoji gomili šaputavih sjenki koja ga je okruživala, osuđen da zauvijek lebdi i uzdiše u toj beživotnoj pustari. Dok bude živio, postojat će barem neznatna, hladna nada - iako se nije mogao posve sjetiti čemu se to nadao.

Na sedlu bijaše jedanaest zareza kad je njegov konj uginuo. Jednog trenutka gazili su naprijed, zaobilazeći nanos novog snijega; u idućem njegov se at polako spustio na koljena, dršćući, a onda se prevalio na bok, podigavši oko sebe nečujnu prašinu snijega. Nakon nešto vremena jahač se uspio iskobeljati, a njegova je bol bila glas dalek poput zvijezda koje je slijedio. Podigao se na noge i počeo nesigurno hodati.

Još su se dva sunca uzdigla i pala dok je klipsao dalje. Čak su i njegovi duhovi naposljetku nestali, oribani snjegovima koji su zavijali. Mislio je da vrijeme postaje hladnije, ali nije se posve sigurno mogao sjetiti što je hladnoća.

Kad se iduće sunce uspelo, bijaše to na ledeno, poput škrljeve sivo nebo. Vjetar je jenjao, a uskovitlani snjegovi prorijedili su se u pernate nanose. Pred njim je, uzdižući se sura i oštra poput zuba morskog psa na obzoru, stajala planina. Mračna kruna od željeznosivih oblaka visjela je oko njezinih zasjenjenih vrhunaca, hranjena dimom i parom koji su izlazili iz pukotina na njezinim ledenim bokovima. Ugledavši je, pao je naprijed na koljena i izustio nijemu molitvu zahvale. Još nije znao svoje ime, ali znao je da je to bilo ono što je tražio.

Kad su još jedna tama i svjetlo minuli, zatekao se kako se približava planinskoj sjeni, hodajući zemljom ledenih brežuljaka i mračnih udolina. Ondje su živjeli smrtni muškarci i žene, svjetlokosi, sumnjičavih očiju, ščućureni u domovima svojih klanova načinjenih od blatnog kamenja i teških crnih balvana. Nije prošao kroz njihova sumorna sela, iako ih je držao nejasno poznatima. Kad su ga stanovnici pozdravili i pošli k njemu, ne prišavši mu bliže nego što je dopuštalo praznovjerje, nije se na njih obazirao već je nastavio teturati dalje.

Drugi dan bolnog klipsanja odveo gaje dalje od nastambi svjetlokosog naroda. Sad je planina zaklanjala nebo do te mjere da se sunce činilo sićušno i daleko, a neka vrsta stalne večeri prekrivala je zemlju. Ponekad posrćući, ponekad pužući, uspeo se stubama stare, stare ceste kroz brežuljke u podnožju planine, kroz srebnaste, mrazom ovijene ruševine davno zamrlog grada. Stupovi nalik na slomljene kosti izbijali su iz snježne korice. Lukovi poput odavna praznih očnih duplji na lubanjama uzdizali su se naspram zasjenjenih grebena planine.

Njegova je snaga venula, tako blizu cilja. Raspuknuta, ledena cesta završavala je pred velikim vratima na obronku planine, vratima višim od tornja, načinjenim od kvarca mliječnog kamena, sjajnog alabastera i ču-dodrava, obješena na šarke od crnog granita i urezana neobičnim oblicima i još neobičnijim runama. Pred tim je vratima zastao, dok su posljednji ostaci života istjecali iz njegova izmučena tijela. Dok se konačna tama počinjala spuštati na njega, silna se vrata otvoriše. Jato bijelih prilika stupi naprijed, lijepih poput leda na suncu, strašnih poput zime. Promatrali su njegov dolazak. Bili su svjedoci svakog njegova posrnulog koraka preko bijele divljine. Kad su nekako zadovoljili svoju znatiželju, unijeli su ga napokon u planinsku tvrđavu.

Bezimeni se putnik probudio u golemoj dvorani sa stupovima u modro osvijetljenom srcu planine. Dim i para iz golemog zdenca u središtu dvorane uzdizahu se i miješahu sa snijegom koji se kovitlao pod nemoguće visokim svodom. Dugo vremena mogao je samo ležati buljeći uvis u vrtložaste oblake. Kad je mogao pomaknuti čič dalje, ugledao je pred sobom velebno prijestolje od crna kamena, prekriveno posvuda patinom mraza. Na tom sjedalu nalazila se u bijelo odjevena prilikačija je srebrna maska blistala poput ažurnog

plamena, odražavajući svjetlost koja se izlivala iz velikog zdenca. Odjednom je bio ispunjen ushitom, ali i strahotnim, strahotnim stidom.

"Gospodarice," viknuo je dok mu je sjećanje naviralo natrag, "uništi me, gospodarice! Uništi me, jer sam te iznevjerio!"

Srebrna se maska nagne prema njemu. Napjev bez riječi uzdigne se iz sjena dvorane, gdje su oči mnoštva promatrača svjetlucale prema njemu, kao da su duhovi koji su ga pratili kroz pustaru došli sada da mu sude i budu svjedoci njegove propasti.

"Šuti", reče Utuk'ku. Njezin strahotan glas ščepa ga nevidljivim rukama, bacivši čaroliju studeni koja je dosegla do samog njegova srca, učinivši ga kamenom. "Otkrit ću što želim znati."

Nakon groznih rana i jezivog puta preko snjegova, njegova se bol raspršila tako da je zaboravio kako je postojala bilo kakva druga vrst osjećaja. Nosio je svoju patnju nehajno kao i svoju bezimenost, ali to je bila tek tjelesna bol. Sada su ga podsjetili - kao i većinu koji su posjetili Olujni vrh - da postoje agonije koje kudikamo natkriljuju bilo kakve ozljede i muka koju nije ublažavala mogućnost smrtnog izbavljenja.

Utuk'ku, gospodarica planine, bijaše neshvatljivo stara. Naučila je mnoge stvari. Možda je mogla od njega doznati sve što je htjela bez nanošenja strahotne patnje. Ako je takva milost bila moguća, ona je odlučila da je neće dati.

Vrištao je i vrištao. Velika dvorana je odjekivala.

Ledene misli kraljice Norna gmizale su kroza nj, trgajući samo njegovo biće hladnim, bezobzirnim pandžama. Bijaše to agonija s one strane svega, s one strane straha ili mašte. Ispraznila ga je, a on je bio bespomoćan svjedok. Sve što se dogodilo, sva njegova iskustva iskočila su iz njega, njegove najdublje misli i skrovito ja istrgnuti i izloženi; osjećao se kao da ga je rasporila poput ribe i iščupala njegovu dušu koja se otimala.

Ponovno je vidio hajku uz planinu Urmsheim, kako je njegov plijen otkrio mač za kojim su tragali, njegovu bitku sa smrtnicima i Sithama. Još je jedanput svjedočio dolasku snježnog zmaja i svome strahotnom ranjavanju, kad je bio zdrobljen krvareći, zakopan pod blokovima stoljetnog leda. A onda, kao da je promatrao neznanca, gledao je kako se stvorenje na smrti probija kroz snjegove prema Olujnom vrhu, bezimeni jadnik koji je izgubio svoj plijen, izgubio svoju družinu te je čak izgubio i pseću kacigu koja ga je obilježavala kao prvog smrtnika koji je ikad postao kraljičin Lovac. Na kraju, prikazanje njegove sramote izbli-jedi.

Utuk'ku ponovno kimne, a njezina srebrna maska kao da je zurila u burne magle iznad Zdenca žive harfe. "Nije na tebi da kazuješ jesi li me ili nisi iznevjerio, smrtnice", reče. "Aliznaj ovo: nisam nezadovoljna. Doznala sam mnogo korisnih stvari danas. Svijet se i dalje okreće, ali u našem smjeru."

Podigla je ruku. Napjev se pojača u sjenama dvorane. Nešto golemo naizgled se pomaklo u dubinama Zdenca, potjeravši paru u ples.

"Vraćam ti tvoje ime, Ingene Jeggeru", reče Utuk'ku. "Još si kraljičin Lovac." Sa svog krila podigla je novu, blistavo bijelu kacigu oblikovanu poput glave psa tragača, čije oči i isplažen jezik bijahu izrađeni od nekog skr-letnog dragulja, a gusto poredani zubi, bodeži od bjelokosti u razjapljenoj gubici. "A ovaj put dat ću ti plijen kakav nijedan smrtnik nikad nije lovio!"

Val sjaja izleti iz Zdenca harfe, zapljusnuvši visoke stupove; tutanj kao od groma zazvoni dvoranom, tako dubok da se činilo kao da su od njega zadržali potpornji same planine. Ingen Jegger osjeti kako mu se duh uzdiže. Položio je tisuće nijemih obećanja svojoj divnoj gospodarici.

"Ali najprije moraš duboko usnuti i zaliječiti se", reče srebrna maska, "jer zašao si dublje u carstvo smrti nego što smrtnici obično smiju zaci, a ipak si se vratio. Učinit ću te jačim, jer će tvoj budući zadatak biti težak."

Svjetlo naglo nestane, kao da se na nj prevalio taman oblak.

U šumi je još vladala duboka noć. Nakon povika, tišina kao daje odzvanjala u Deornothovim ušima dok mu je Einskaldir pomagao da ustane.

"Usiresu na Drvetu, pogledaj tamo", reče Rimeržanin, daščući. Još omamljen, Deornoth se osvrne, pitajući se što je učinio da Einskaldir tako čudno bulji.

"Jošua," zovne Rimeržanin, "dodite amo!"

Princ vrati Naidel natrag u korice i korakne naprijed. Deornoth je mogao vidjeti ostale članove družine kako se guraju.

"Napokon nisu samo napali i istopili se", smrkuto će Jošua. "Deor-nothe, jesi li dobro?"

Vitez strese glavom, i dalje zbunjen. "Glava me boli", reče. U što su svi gledali?

"Držalo... držalo mi je nož pod vratom", reče otac Strangveard, čudeći se. "Sir Deornoth me spasio."

Jošua se sagne k Deornothu, ali ga iznenadi nastavljajući se spuštati sve dok nije klečao na jednom koljenu. "Aedone, spasi nas", tiho izusti princ.

Deornoth napokon pogleda dolje. Na tlu pokraj njegovih nogu bijaše skršeno, u crno odjeveno tijelo Norna s kojim se hrvao.

Mjesečina je plesala po licu nalik na truplo, a mrlje krvi isticahu se poput reljefa na bijeloj koži. Opako tanak nož Norn je još stezao u svojoj blijedoj šaci.

"Bože moj!" reče Deornoth i zatetura.

Jošua se nagne bliže tijelu. "Zadao si jak udarac, stari prijatelju", reče, a tada mu se oči rašire i on skoči u vis. Naidel ponovno švigne van iz korica.

"Pomaknuo se", reče Jošua, trtdeći se da glas održi čvrstim. "Norn je živ."

"Ne zadugo", reče Einskaldir, podižući sjekiru. Jošuina ruka sune naprijed pa je Naidel ležao između Rimeržanina i njegove buduće žrtve.

"Ne." Jošua mahne ostalima da se povuku. "Bilo bi glupo ubiti ga."

"Pokušalo je ubiti nas!" zasikće Isorn. Vojvodin sin se upravo vratio, noseći baklju koju je upalio svojim kremenom. "Sjetite se što su učinili od Naglimunda."

"Ne govorim o milosti", reče Jošua, spustivši vrh svog mača tako da je počivao na Nornovu bljedom vratu. "Govorim o prilici da ispitamo zarobljenika."

Možda zbog bockanja na svojoj koži, Norn se pomakne. Nekolikočlanova družine uvuče dah.

"Preblizu si, Jošua!" krikne Vorzheva. "Odmakni se!"

Princ joj dobaci hladan pogled, ali se ne pomakne. Spustio je malči-ce Naidelov vršak, utiskujući ga u zarobljenikovu prsnu kost. Nornove oči se uz treptaj otvore dok je srkao dubok hrapav dah kroz raskrvavljene usnice.

"Ai, Nakkiga," promuklo izusti Norn, grčeći svoje pauče prste, "o' do 'tke stazho..."

"Ali on je neznabožac, prinče Jošua", reče Isorn. "Ne govori ljudskim jezikom."

Jošua ne reče ništa, već ponovno bočne. Nornove oči uhvate svjetlo baklje, odrazivši ga neobičnim ljubičastim sjajem. Uski pogled klizio je uz oštricu mača koja je balansirala na njegovim nježnim prsima sve dok se napokon nije zaustavio na princu.

"Govorim", reče Norn polako. "Govorim vaš jezik." Glas mu bijaše visok i hladan, krhak poput staklene frule. "Uskoroće ga govoriti samo mrtvaci." Stvorenje sjedne i okrene glavu, oprezno gledajući sve oko sebe. Prinčev mač slijedio je svaki pokret. Norn je naizgled imao zglobove na čudnim mjestima, njegovi pokreti bijahu glatki gdje bi smrtni-kovi bili nezgrapni, ali je inače bio pun neočekivanih trzaja. Nekoliko je promatrača ustuknulo, bojeći se da je neznamac bio dovoljno snažan da se kreće bez očite boli, unatoč krvavoj rani koja je nekoć bila njegov nos i znamenjima brojnih drugih ozljeda.

"Gutrun, Vorzheva..." Jošua prozbori ne mičući pogled sa zarobljenika. Pod mrežom suhe krvi, Nornovo je lice naizgled blistalo poput mjeseca. "I vi, Strangveard", reče princ. "Svirač harfe i Šarko su sami. Idite se pobrinuti za njih i upalite vatru. Onda se spremite za polazak. Nema koristi da se sada pokušavamo skrivati."

"Nikad je i nije bilo, smrtnice", reče stvar na zemlji.

Vorzheva vidljivo pregrize odgovor na Jošuinu zapovijed. Dvije žene se udalje. Otac Strangveard pade za njima, načinivši znak Drveta i zabrinuto kvocajući.

"Sada, pakleni zloduše, govori. Zašto nas slijedite?" Iako mu je ton bio grub, Deornoth opazi neku vrstu općinjenosti na prinčevu licu.

"Ništa vam neću kazati." Tanke se usne razdvoje u podrugljiv osmijeh. "Bijedna, kratkovječna stvorenja. Zar se još niste navikli umirati bez odgovora na pitanja?"

Razbješnjen, Deornoth korakne naprijed i šutne biće u bok svojom čizmom. Norn načini grimasu, ali ne pokaže nijedan drugi znak boli. "Ti si vražji okot, a vragovi su gospodari laži", zareza Deornoth. Glava ga je divlje boljela, a pogled na to iskešeno, košato stvorenje bio je gotovo nepodnošljiv. Sjetio ih se kad su vrvjeli kroz Naglimund poput larve i osjetio kako mu se diže želudac.

"Deornoth..." Jošua upozori, a onda se još jednom obrati zarobljeniku. "Ako ste tako moćni, zašto nas tvoji drugovi ne ubiju i ne završe s tim? Zašto gubite vrijeme na one koji su tako slabiji od vas?"

"Nećemo još dugo čekati, ništa se ne bojte." Nornov zajedljivi glas poprmi notu zadovoljstva. "Uхватili ste me, ali moji su drugovi otkrili sve što smo trebali doznati. Možete slobodno ponuditi svoje smrtno molitve onomčovječuljku na štapu kojeg štujete, jer sada nas ništa neće zaustaviti."

Sada se Einskaldir pomakne uz rezanje prema Nornu. "Psu! Bogohulni psu!"

"Tišina", prasne Jošua. "On to hotimice radi."

Deornoth oprezno položi ruku na Einskaldirovu mišićavu nadlakticu. Ne bi bilo uputno nehajno dograbiti Rimeržanina, koji je imao hladnu, ali brzu ćud. "Sada," reče Jošua, "kako to misliš 'otkrili što ste trebali doznati'? Sto bi to moglo biti? Govori, inače ću te prepustiti Einskaldiru."

Norn se nasmije, kao zvuk vjetra među suhim lišćem, ali Deornothu se učini da je opazio promjenu u ljubičastim očima kad je Jošua progovorio. Činilo se da se princ približio nekoj osjetljivoj točki. "Ubijte me onda - brzo ili polako", naruga se zarobljenik. "Više ništa neću reći. Vaše vrijeme - vrijeme svih smrtnika, prevrtljivih i dosadnih poput mušica - uskoroće završiti. Ubijte me. Nesvjetli će o meni pjevati u najdubljim dvoranama Nakkige. Mojaće se djeca s ponosom sjećati mog imena."

"Djeca?" Isornovo je iznenađenje bilo očito u njegovu glasu. Zarobljenik uputi pogled ledenog prezira prema plavokosom sjevernjaku, ali ne progovori.

"Ali zašto?" zatraži Jošua. "Zašto se udružujete sa smrtnicima? I kakva smo vam mi prijetnja, daleko gore u vašem sjevernom domu? Što vaš Kralj Oluje stječe tom ludošću?"

Norn je samo buljio.

"Govori, prokleta da ti je blijeda duša u paklu!"

Ništa.

Jošua uzdahne. "Onda, što ćemo s njim?" promrmlja, gotovo sam sebi.

"Evo što!" Einskaldir se odmakne od Deornothove ruke koja gaje obuzdavala te podigne sjekiru. Norn se zagleda u njega na nijemi otkucaj srca, nakrivljena lica poput krvlju umrljane maske od bjelokosti, prije nego stoje Rimeržanin zamahnuo sjekirom, raspolutivši lubanju i srušivši zarobljenika natrag na zemlju. Nornovo tanko tijelo počelo se koprcati, presavivši se, ispravivši, a potom trgnuvši se naprijed još jednom kao da je bio okovan šarkama po sredini. Nježna magla krvi prsne mu iz glave. Smrtni gčevi bijahu strahovito jednolični poput previjanja zgaženog cvrčka. Nakon nekoliko trenutaka, Deornoth je morao skrenuti pogled.

"Proklet bio, Einskaldire", reče Jošua na koncu, glasa napuklog od bijesa. "Kako se usuđuješ? Nisam ti rekao da to učiniš!"

"A da nisam, što onda?" reče Einskaldir. "Poveli bismo ga sa sobom? Probudili se jedne noći s iskešenim licem trupla nad nama?" Činio se manje uvjerenim nego što je zvučao, ali riječi mu bijahu ukočene od srđbe.

"Tako ti dobrog Boga, Rimeržanine, zar nikad ne možeš prčkati prije nego što udariš? Ako nemaš poštovanja prema meni, što je s tvojim gospodarom Isgrimnurom, koji ti je naložio da me slušaš?" Princ se nagne naprijed sve dok njegovo izmrućeno lice nije bilo tek za dlan udaljeno od Einskaldirove čekinjaste tamne brade. Princ je netremice držao Einskaldirov pogled, kao da pokušava vidjeti nešto skriveno. Nijedan nije prozborio.

Zureći u princčev profil, u Jošuinu mjesječinom obojeno lice tako puno bijesa i tuge, Deornoth se sjeti slike sir Camarisa kako jaše u prvu tirthin-šku bitku. Najslavniji vitez kralja Ivana nosio je upravo takav izraz na licu, ponosan i čajan poput izgladnjelog sokola. Deornoth strese glavom, pokušavajući otesti sjene. Kako je bezumna ova noć postala!

Einskaldir prvi skrene pogled. "Bilo je to čudovište", progunda. "Sada je mrtvo. Dva njegova druga ranjena su i otjerana. Idem očistiti vilinsku krv s mog mača."

"Najprije ćeš pokopati tijelo", reče Jošua. "Isorne, pomози Einskaldiru. Pretražite Nornovu odjeću ako u njoj ima ičeg što bi nam moglo nešto više reći. Bože, pomози nam, znamo tako malo."

"Pokopati ga?" Isorn je bio pristojan, ali sumnjčav.

"Bilo koji podatak koji im damo besplatno mogao bi se pokazati sudbonosnim." Jošua je zvučao umoran od govorenja. "Ako Nornovi sud-ruzi ne pronađu tijelo, možda neće misliti da je mrtav. Možda će se pitati što nam je odao."

Isorn kimne bez mnogo uvjerenja i prione na neugodan posao. Jošua se okrene i primi Deornotha za ruku.

"Dođi", reče princ. "Moramo razgovarati."

Otišli su malko podalje od čistine, ostavši na dosluh logora. Krhotine noćnog neba vidljive kroz gusto drveće postale su tamnomodne, bivajući toplije prema zori. Osamljena ptica je zazviždakala.

"Einskaldirove namjere su dobre, prinče Jošua", reče Deornoth, prekidajući tišinu između njih dvojice. "Vatren je, nestrpljiv - ali nije izdajica."

Jošua se iznenađeno okrene prema njemu. "Neka nas nebo spasi, Deornoth, zar misliš da ne znam to? Što misliš zašto sam rekao tako malo? Ali Einskaldir je djelovao brzopleto - želio sam čuti još toga od Norna, iako bi na kraju ispalo isto. Mrzim hladnokrvno ubijanje, ali što bismo drugo učinili s ubojitim stvorenjem? Ipak, Einskaldir me drži prevelikim misliocem da bih bio dobar ratnik." Njegov je smijeh bio sjetan. "Vjerojatno je u pravu." Princ podigne ruku da zadrži Deornothov odgovor. "Ali nisam zbog toga htio govoriti nasamo. Einskaldir je moja stvar. Ne, htio sam čuti tvoje mišljenje o Nornovim riječima."

"Kojima, Visosti?"

Jošua uzdahne. "Rekao je da su njegovi drugovi pronašli što su htjeli. Ili doznali što su htjeli znati. Što bi to moglo značiti?" Deornoth slegne ramenima. "Moja lubanja još zveči, prinče Jošua."

"Ali sam si rekao da mora postojati razlog zašto nas žele ubiti." Princ sjedne na mahovinom obraslo deblo prevaljenog stabla, pokazujući rukom vitezu da mu se pridruži. Nebeska kupola poprimala je boju lavande nad njihovim glavama. "Poslali su hodajućeg mrtvacu među nas; gađaju nas strijelama, ali ne ubijaju, da nas spriječe da ne skrenemo na istok - a sada šalju nekoliko svojih stvorenja da se ušuljaju u naš logor poput lopova. Što žele?"

Nikakav odgovor nije dolazio, bez obzira na to kako je duboko Deornoth razmišljao. Nije iz svog sjećanja mogao odagnati Nornov podrugljivi osmijeh. Ali bio je tu još jedan pogled, onaj trenutačan bljesak nelagode...

"Boje se..." reče Deornoth, osjećajući zamisao vrlo blizu, "...boje se..."

"Mačeva?" prosiće Jošua. "Naravno! Čega drugog bi se bojali?" "Ali mi nemamo čarobnih mačeva", reče Deornoth.

"Možda oni to ne znaju", reče Jošua. "Možda je to jedna od vrlina Trna i Minnevara - da su nevidljivi nornskoj magiji." Pljesnuo je svoje bedro. "Naravno! Mora biti tako, inače bi ih Kralj Oluje pronašao i uništio! Kako bi drugačije njemu smrtonosna oružja još postojala!?"

"Ali zašto su nas pokušali spriječiti da idemo na istok?"

Princ slegne ramenima. "Tko to zna? Moramo o tom još razmisliti, ali vjerujem da je to odgovor. Boje se da već posjedujemo jedan mač ili oba i boje se napasti nas dok to ne doznaju."

Deornoth osjeti kako mu srce klone. "Ali čuli ste što je stvor rekao. Sada znaju."

Jošuin osmijeh izbljedi. "Istina. Ili su barem prilčno sigurni. Ipak, to je saznanje koje još može služiti u našu korist, nekako."

Nekako." Ustao je. "Ali više nam se ne boje pričati. Morat ćemo putovati još brže. Hajde."

Pitajući se kako bi tako ranjena i malodušna družina mogla još više žuriti, Deornoth je slijedio princa kroz svjetlost zore natrag u logor.

Sirenje vatri

Galebovi koji su kružili na sivom jutarnjem nebu zlokobno su oponašali cviljenje utora. Ritmčko škrip, škrip, škrip vesala bilo je poput nepopustljivog prsta koji joj je probadao bok. Miramele osjeti kako u njoj raste srđba. Naposljetku se bijesno obori na Cadracha.

"Ti... ti izdajice!" ispljune.

Redovnik se zabulji u nju, a njegovo okruglo lice problijedi od zaprepaštenja.

"Što?" Cadrach je izgledao kao da bi se najradije odmaknuo, i to što prije, ali bili su stisnuti zajedno na uskoj krmi čamca. Lenti, Streaweov mrzovoljni sluga, razdražljivo ih je promatrao s veslačke klupice gdje su on i drugi sluga tromo povlačili drške vesala.

"Moja gospo..." počne Cadrach, "nisam..."

Njegovo slabašno poricanje još je više rasrdi. "Držiš me za budalu?" zareza ona. "Možda sporo shvaćam, ali ako dovoljno dugo razmislim, na kraju dođem do zaključka. Grof te nazvao Padreic - a nije prvi koji te zvao tim imenom!"

"Zabuna, gospo. Onaj drugi bio je čovjek na samrti, sjećate se - izbezumljen od boli, život mu je istjecao na Inniscrichu..."

"Svinjo! A pretpostavljam da je slučajnost što je Streawe znao da sam ostavila dvorac - gotovo prije nego što sam i sama to znala? Lijepo si se provodio, zar ne? Navlačio si oba kraja konopca, to si radio, zar ne? Najprije si uzeo Vorzhevino zlato da me otpratiš, a onda si uzeo moje dok smo bili na putu, ovdje posuđujući za vrč vina, ondje moljakajući za jelo..."

"Ja sam samo siroti Božji čovjek, moja gospo", pokuša Cadrach hrabro.

"Umukni, ti... ti izdajnička ispičuturo! A uzeo si zlato i od Streawe, zar ne? Dojavio si mu da dolazim -pitala sam se zašto si se neprestano nekamo iskradao kad smo tek bili stigli u Ansis Pelippe. A dok sam bila zarobljenica, gdje si bio ti? Udomaćio se u dvorcu? Objedovao s grofom?" Bila je tako uzrujana da je jedva mogla govoriti. "A... a vjerojatno si i poslao glas onome kome me sada šalju, zar ne? Žarne? Kako možeš nositi svećeničko ruho? Zašto te Bog jednostavno... jednostavno ne ubije zbog tvog huljenja? Zašto jednostavno ne bukneš u plamen na licu mjesta?" Zastala je, gušći se u gnjevnim suzama, te pokušala doći do daha.

"Hej, vi tamo," zaprijeti Lenti, a njegova se jedina obrva namreška i spusti prema nosu, "prestanite s tom dernjavom. I da niste pokušali s kakvim varkama!"

"Začepi gubicu!" reče mu Miriamele.

Cadrach pomisli da je ugledao svoju priliku. "Tako je, sirrah, nemoj vrijeđati gospu. Tako mi svetog Muirfatha, ne mogu vjerovati..." Redovnik nije stigao završiti svoju rečenicu. S nerazgovijetnim krikom bijesa, Miriamele se nasloni na njega i snažno upre. Cadrach ispuh-ne dah iznenađenja, zamlatara nakratko rukama pokušavajući zadržati ravnotežu, a onda se strmoglavi u zelene valove Emettinškog zaljeva.

"Jesi luda?" zaurla Lenti, ispustivši veslo i skočivši na noge. Cadrach iščezne pod mlazom nefritske vode.

Miriamele ustane kako bi poviknula za njim. Čamac se zaljulja, od-bacivši Lentija natrag na njegovo sjedalo; jedno od njegovih vesala isklizne mu iz ruku, uronivši u zaljev poput sprebnaste ribe. "Ti, nevjerni lupežu!" kriknula je prema redovniku, koji trenutno nije bio na vidiku. "Dabogda završio u paklu!"

Cadrach izbije na površinu, ispljunuvši velik mlaz slane vode. "Uto-pitću se!" zagrgolja. "Utopiti! Upomæ!" I opet sklizne pod vodu.

"Pa utopi se, izdajnice!" vikne Miriamele, a onda vrisne kad ju je Lenti šćepao za ruku i povukao na njezino sjedište, grubo je štipnuvši tom prilikom.

"Luda kučko!" vikne.

"Neka umre", dahne ona, boreći se da se oslobodi. "Što je tebe briga?"

Ispužio je ruku i pljusnuo je postrance po glavi, nagnavši joj svježe suze na oči. "Gospodar reče: 'Dovedi dvoje na nabbansku obalu', luda kučko. Pokažem li se s jednim, to će bit moj kraj."

U međuvremenu Cadrach još jednom pljucajući ispluta na površinu, ritajući se i stvarajući buku koja je zaista zvučala kao da potječe od utopljenika. Streaweov drugi sluga, razrogačenih očiju, nastavio je povlačiti svoje veslo, te se sretnim slučajem maleni čamac sada okretao, vraćajući se prema mjestu gdje je Cadrach pljuskao i vikao.

Redovnik ih je vidio kako dolaze, s panikom u svojim izbuljenim očima. Počeo se upirati prema njima, ali njegovi neuvježbani pokreti pot-jeraše ga naprijed te mu je glava ponovno potonula među valove. Trenutak kasnije opet je izronio, a paničan izraz na njegovu licu bio je još očitiji.

"Pomozite!" kričao je bez daha, mašući rukama u napadaju užasa.

"Nešto... Nešto je tu... /"

"Aedon i sveci!" zareza Lenti, naginjući se preko ruba, boreći se da zadrži vlastitu ravnotežu. "Što je sad, morski psi?"

Miriamele se jecajući šćućurila na krmi, ne mareći za to. Lenti zgrabi uže za vezivanje i baci ga prema redovniku. Cadrach ga isprva nije opazio dok je divlje udarao po vodi, ali za nekoliko trenutaka njegova se ruka zapetlja u jedan od navoja.

"Zgrabi ga, budalo!" vikne Lenti. "Uhvati se!"

Napokon redovnik to i učini, šćepavši uže objema rukama. Povlačili su ga kroz vodu prema čamcu, dok je mlatarao nogama poput žabe. Kad ga je Lenti privukao dovoljno blizu, drugi sluga ispusti veslo i nagne se naprijed da pomogne. Nakon nekoliko neuspješnih pokušaja i prilično mnogo psovanja uspjeli su prevaliti njegovu promaćenu težinu preko žuljnice. Čamac se zanjihao. Cadrach je ležao na dnu, grcajući i bljuju-ći zaljevsku vodu.

"Svući plašt i osuši ga", reče Lenti Miriamele kad je redovnik napokon spao na promuklo disanje. "Ako umre, natjeratću te da plivaš do obale."

Ona nevoljko posluša.

Smeđa i crna brda nabbanske sjeveroistočne obale jednakomjerno se uzdizahu pred njima. Sunce se uspinjalo prema podnevu, ulaštivši površinu zaljeva jarkim, bakrenastim sjajem. Dva muškarca su veslala, čamac se zibao naprijed-natrag, a utori cviljeli, cviljeli i cviljeli.

Miriamele je još bila bijesna, ali sada se to pretvorilo u iscrpljen, nemoćan gnjev. Provala je završila, vatre su dogorjele do pepelnih ugaraka.

Kako sam mogla biti tako budalasta? pitala se. Vjerovala sam mu -još gorečak mi se počinjao sviđati! Uživala sam u njegovu društvu, premda najčešće polupijanom.

Samo nekoliko trenutaka ranije, dok je mijenjala položaj na klupi, čula je kako je nešto zazveckalo u džepu Cadrachove halje. Kad ga je izvukla, pokazalo se da je to bila novčarka ukrašena reljefom s grbom grofa Streaweae, napola puna quiniških srebrnjaka i parom zlatnih Imperatora. Taj neporecivi dokaz redovnikove prevare na trenutak povratila njezin bijes. Razmišljala je da ga ponovno gurne preko ograde, makar morala snositi Lentijevu kaznu, ali nakon kratkog mozganja zaključila je da više nije bila dovoljno ljutita da ga ubije. Zapravo, Miriamele je bila pomalo iznenađena što je njezina prijašnja srdžba plamtjela onako vatreno.

Spustila je pogled na redovnika, koji je ležao sklopčan u iscrpljenom, grčevitom snu, glave naslonjene na klupu pokraj nje. Cadrachova usta bijahu otvorena, a dah mu je izlazio u kratkim izdisajima kao da se i u snovima još borio za zrak. Njegovo ružčasto lice postajalo je još ružičastije. Miriamele podigne ruku i zaškilji prema suncu zaklonivši se dlanom. Ljeto je bilo hladno, ali tu nasred vode sunce je nemilosrdno pržilo.

Ne razmišljajući mnogo o tome, uzela je svoj pohabani plašt i prebacila ga preko Cadrachovačela, zasjenivši mu lice. Lenti, promatrajući nijemo s veslačke klupe, namršti se i strese glavom. U zaljevu iza njegova ramena, Miriamele ugleda nešto glatko kako probija vodu, a onda spretno zaranja u dubinu.

Neko je vrijeme promatrala galebove i pelikane kako kruže zrakom, vraćajući se obalnim hridima kako bi sletjeli uz veliko lepršanje krilima. Hladni krici galebova podsjetili su je na Meremund, njezin dom u djetinjstvu na obali Erkvnlada.

Ondje sam mogla stajati na južnom zidu i gledati kako riječani splava-re gore-dolje po Gleniwentu. Sa zapadnog sam zida mogla vidjeti ocean. Bila sam princeza, zatočena svojim položajem, ali imala sam sve što sam poželjela. A gledaj me sada.

Frknula je s gađenjem, prouzročivši još jedan Lentijev neugodni pogled.

Sada sam slobodna za pustolovine, pomisli ona, a veća sam zarobljenica nego ikad. Idem naokolo prerusena, no zahvaljujući prevarantskom redovniku, bolje me najavljuju nego ikad na dvoru. Ljudi koje jedva poznajem prebacuju me iz ruke u ruku poput omiljene drangulije. A Meremund sam zauvijek izgubila, ako...

Vjetar raskuštra njezinu podrezanu kosu. Osjećala se potpuno prazno.

Ako što? Ako se moj otac ne promijeni? Nikad se neće promijeniti. Uništio je strica Jošuu - ubio Jošuu! Zašto bi se ikad vratio na staro? Ništa više neće biti kao stoje bilo. Jedina nada da će se stvari poboljšati umrla je s Naglimundom. Svi njihovi planovi, legende starog Rimeržanina Jar-nauge, priče o čarobnim mačevima... i svi koji su ondje živjeli - umrli su. Dakle, što preostaje? Ako se otac ne promijeni ili ne umre, bit ću bjegun-ka do vijeka.

Ali on se nikad neće promijeniti. A ako umre - što će preostati od mene? I ja ću umrijeti.

Zureći u metalni sjaj Emettinškog zaljeva, sjećala se oca kakav je nekoć bio, sjećala se vremena kad su joj bile tri godine i kad ju je prvi put podigao na konja. Miriamele je mogla predočiti taj trenutak jasno kao da je otad prošlo tek nekoliko dana, a ne cijeli njezin život. Elija se ponosno smješкао dok se grčevito držala, prestravljena, za nešto što joj se činilo poput leđa čudovišta. Nije pala, a prestala je plakati čim ju je opet spustio.

Kako itko, čak i kralj, može dopustiti da takva gadost harači zemljom kao stoje moj otac dopustio? Volio me, nekć. Možda me još voli - ali za-trovao mi je život. A sada je naumio zatrovati cijeli svijet.

Valovi su pljuskali dok su se hridi primicale bliže, zlatno okrunjene na kasnom jutarnjem suncu.

Lenti i drugi sluga odvoje vesla, upotrijebivši ih da usmjere čamac između surih hridi koje su izvirale sa svih strana. Dok su se približavali obali, a voda postajala prozirnija, Miriamele je opet ugledala kako je nešto u blizini izbilo na površinu. Mogao se opaziti kratak bljesak sjajne sive boje prije nego što je nestalo uz pljusak, a onda se opet pojaviločasak kasnije na suprotnoj strani čamca, na daljini do koje se mogao baciti kamen.

Lenti je opazi kako zuri te se okrene da pogleda preko ramena. Ono što je ugledao izmamilo mu je izraz straha na inače ravnodušno lice. Nakon što su izmijenili nekoliko promrmljanih riječi, on i njegov suputnik podvostruče svoje napore, požurivši čamac prema obali.

"Što je to," upita princeza, "morski pas?"

Lenti ne podigne pogled. "Kilpa", prasne, veslajući svom snagom.

Miriamele se zapilji, ali je sada mogla vidjeti samo niske valove kako se pjene na hridima. "Kilpe u Emettinškom zaljevu?" reče u nevjerici. "Kilpe nikad ne dolaze tako blizu obale! One su stanovnici dubokog mora."

"Ne u današnje vrijeme", zarezala Lenti. "Napadaju brodove po cijeloj obali. Svaka budala to zna. Sad šuti!" Dahtao je, povlačeći veslo.

Uznemirena, Miriamele nastavi zuriti. Ništa drugo nije uznemirilo spokojnu površinu zaljeva.

Kad je kobilica zastrugala po pijesku, Lenti i drugi veslač iskoče van i hitro povuku čamac na plažu. Zajedno izniže Cadracha i nehajno ga istovariše na tlo, gdje je ostao ležati, tiho stenjući. Miriamele su ostavili da se pobrine za sebe. Prešla je desetak koraka kroz vodu visoko podigavši svoju redovničku halju.

Muškarac u svećeničkoj crnoj haljini oprezno se spuštao prema žalu strmom stazom niz liticu. Stigao je do dna i dugim koracima pošao po pijesku prema njima.

"Pretpostavljam da je to trgovac robljem kojemu me trebate predati?" reče Miriamele najledenijim glasom dok je žmirila prema figuri koja se približavala. Lenti i njegov suputnik, nervozno zureći prema zaljevu, nisu odgovorili.

"Oj, vi tamo!" dovikne crno odjeven muškarac. Njegov je glas bio snažan i veseo iznad uspavljajuće rike mora.

Miriamele pogleda prema njemu, pa pogleda još jednom, zgranuta. Načini nekoliko koraka prema pridošlici. "Oče Dinivane?" upita oklijevajući. "Jeste li to vi?"

"Princezo Miriamele!" on će radosno. "Evo vas. Tako mi je drago." Zbog svog širokog ljubaznog osmijeha izgledao je poput djeka, ali kovčaga kosa oko njegova obrijanog tjemena bila je prošarana sjedina-ma. Nakratko se spustio na koljeno prije nego što je ustao da je pažljivo promotri. "Ne bih vas prepoznao iz veće daljine od ove. Rekli su mi da putujete kao dječak - prilično uspješno. A obojili ste kosu u crno."

U Miriamelinoj glavi je vladao metež, ali činilo joj se da je veliki teret naglo podignut s njezine duše. Od svih onih koji su posjećivali domaćinstvo njezina oca u Meremundu i Visotvrđi, Dinivan je bio jedan od rijetkih koji je bio pravi prijatelj, govoreći joj istinu dok su drugi laskali, donoseći joj inozemna govorkanja i dobre savjete. Otac Dinivan bio je glavni tajnik lektora Ranessina, meštar Majke Crkve, ali uvijek je bio tako skroman i otvoren da se Miriamelečesto trebala podsjetiti kakav je uzvišen položaj imao.

"Ali... što vi radite tu?" ona će napokon. "Jeste li došli da... da što? Da me spasite od trgovaca robljem?"

Dinivan se nasmije. "Ja jesam trgovac robljem, moja gospo." Pokušao je namjestiti lice u ozbiljniji izraz, ali ne s mnogo srée.

"'Trgovci robljem' - blaženi Usiresu, što li vam je stari Streawe naprčao? Pa, bit će vremena za to kasnije." Okrenuo se Miriamelinim uzničarima. "Vas dvojica. Evo pečata vašeg gospodara." Ispružio je pergament načijem se dnu nalazila oznaka 'S' u crvenom vosku.

"Možete se vratiti i prenijeti grofu moju zahvalnost."

Lenti površno pogleda pečat. Izgledao je zabrinuto. "Pa?" nestrpljivo će svećenik. "Nešto nije u redu?" "Tamo vani je kilpa", snuždeno objavi Lenti.

"Kilpe su posvuda u ova zla vremena", reče Dinivan, a onda se dobrostivo osmijehne. "Ali podne je, a vas dvojica ste snažni momci.

Mislim da se nemate mnogo toga bojati. Jeste li naoružani?"

Streaweov sluga se uspravi do svoje pune visine i bahato zagleda u svećenika. "Imam nož", reče mrko.

"Ohe, vo stetto", ponovi njegov suputnik na perdruinškom.

"U tom slučaju, siguran sam da nećete imati problema", Dinivan će ohrabrujuće. "Aedon će vas štititi." Načinio je nesuvisao znak Drveta u njihovu općenitom smjeru prije nego što im je okrenuo leđa i ponovno se obratio Miriamele. "Pađimo. Ostat ćemo noćas tu, ali onda se moramo požuriti. Dobra su dva dana puta ili više do Sancellana Aedonitisa, gdje lektor nestrpljivo čeka vaše vijesti."

"Lektor?" ona će zapanjeno. "Kakve veze on ima s tim?"

Dinivan umirujući mahne rukom, spuštajući pogled prema Cadrachu, koji ležao na boku, lica skrivena natopljenom kukuljicom.

"Ubrzo ćemo razgovarati o tom i mnogim drugim stvarima. Čini se da vam je Streawe kazao još manje nego ja njemu - nije da sam iznenađen. On je pametan stari šakal." Svećenikove oči se suze. "Što je s vašim suputnikom - on je vaš suputnik, jesam li u pravu? Streawe je rekao da s vama putuje neki redovnik."

"Zamalo se utopio", bezizražajno će Miriamele. "Gurnula sam ga preko ograde."

Jedna od Dinivanovih gustih obrva skoči uvis. "Zaista? Siroti čovjek! U tom slučaju, vaša je aedonitska dužnost da mu pomognete na noge. Osim ako vi momci ne biste pružili ruku?" Okrenuo se dvojici slugu, koji su oprezno gacali natrag prema čamcu.

"Ne možemo", bio je Lentijev mrgodni odgovor. "Moramo se vratiti prije noći. Prije mraka."

"To sam i mislio. Oh, pa, Usires nam daruje terete iz svoje ljubavi." Dinivan se sagne, uhvativši Cadracha ispod pazuha. Dinivanova se haljina zategne na širokim, mišićavim leđima dok se mučio da podigne redovnika u sjedeći položaj. "Hajdemo, princezo", reče, a onda zastane kad je redovnik zastenjao. Svećenik se zabulji u Cadrachovo lice. Neprepoznatljiv izraz prikrađe se na Dinivanovo čvrsto lice.

"To je... to je Padreic", reče tiho.

"Zar i vi?!" Miriamele prasne. "Što je taj idiot radio? Zar je poslao glasnika u svaki grad između Nascadua i Warinsteina?"

Dinivan je još buljio, kao da je posve osupnut. "Što?"

"Streawe ga je također poznavao - Cadrach je zapravo bio taj koji me prodao grofu! Dakle, i vama je rekao za moj odlazak iz Naglimun-da?"

"Ne, princezo, ne." Svećenik strese glavom. "Ovo je prvi put kako znam da putuje s vama. Nisam ga vidio godinama." Zamišljeno, načinio je znak Drveta. "Istinu govoreći, mislio sam da je mrtav."

"Usiresu na mukama!" prokune Miriamele. "Hoće li mi itko reći o čemu se tu radi?!"

"Moramo se domoći zaklona - i privatnosti. Svjetionik na vrhu litice noćas je naš." Pokazao je prema kamenom tornju na obali zapadno od mjesta gdje su stajali. "Ali neće biti igra odnijeti ga ako ne može hodati."

"Natjerat ću ga da hoda", mrko obeća Miriamele. Zajedno su se sagnuli da podignu buncavog Cadracha na noge.

Toranj je bio manji nego što je izgledao s plaže, nepravilna hrpa kamenih blokova s drvenom ogradom skrpanom oko najgornjeg kata. Vrata su bila izbočena od morskog zraka, ali Dinivan ih s naporom otvori te oni uđu, pridržavajući redovnika među sobom. Okrugla odaja bijaše prazna izuzev grubo tesanog stola i stolice te ofucanog tepiha koji bijaše smotan i svezan, te ostavljen da leži na dnu kamenog stubišta. Morski zrak kovitlao se kroz prozore bez kapaka. Cadrach, koji nije prozborio tijekom hoda uz stazu na litici, otetura nekoliko koraka dalje od vrata i spusti se na drveni pod, položivši glavu na tepih i tiho utonuvši u san.

"Iscrpljenje, sirotan", reče Dinivan. Uzeo je svjetiljku sa stola i upalio je jednom koja je već gorjela, a onda zastao da pažljivo promotri redovnika. "Promijenio se, ali možda je nešto od toga posljedica njegove nezgode."

"Bio je u vodi dugo vremena", reče Miriamele, osjećajući malčice krivnju.

"Ah, dobro onda." Dinivan ustane. "Ostavit ćemo ga da spava i poči na kat. Imamo o mnogočemu razgovarati. Jeste li jeli?"

"Ne od sinoć." Miriamele je odjednom bila izgladnjela. "Trebam i vode."

"Sve je priređeno." Dinivan se nasmiješi. "Pođite gore, ja ću izvući vašeg suputnika iz one mokre odjeće, a onda ću vam se pridružiti."

Odaja na katu bila je bolje namještena, s ležajem, dvjema stolicama i velikom škrinjom koja stajala uza zid. Vrata, koja su se tiho otvarala, vodila su van do ograde. Na vrhu škrinje stajao je tanjur pokriven maramom. Miriamele podigne platno te otkrije sir, vóe i tri okrugla hljeba smeđeg kruha.

"Grožđe koje se uzgaja preko brda u Teligureu zaista je izvrsno", reče svećenik s vrata. "Poslužite se."

Miriamele se lati posla a da je nitko nije trebao dvaput ponuditi. Uzela je cijeli hljebac i komad sira, a onda iščupala velik grozd grožđa i povukla se na jednu od stolica. Zadovoljan, Dinivan ju je trenutak promatrao kako jede, a onda iščezao niza stube. Vratio se nakon kratkog vremena grgoljeći vrčem.

"Zdenac je gotovo prazan, ali voda je dobra", reče. "Pa, odakle da počnemo? Čuli ste već za Naglimund, zar ne?"

Miriamele kimne, budući da su joj usta bila puna. "Nešto možda ne znate. Jošua i još neki su pobjegli."

U svom uzbuđenju zagrcnula se na korici kruha. Dinivan je pomogao pridržati vrč kako bi se mogla napiti.

"Tko je otišao s njim?" upitala je kad je mogla govoriti. "Vojvoda Is-grimnur? Vorzheva?"

Dinivan stresse glavom. "Ne znam. Razaranje je bilo strahovito i malo ih je preživjelo. Cijeli sjever vrvi glasinama. Teško je iz njih iscijediti istinu, ali za Jošuin bijeg se pouzdano zna."

"Kako ste to otkrili?"

"Bojim se da postoje neke stvari koje ne smijem povjeriti - ne još, u svakom slučaju, princezo. Molim vas, vjerujte da je tako najbolje. Lektor Ranessin zapovijeda mnome, a ja sam prisegao njemu - ali postoje neke stvari koje ne govorim čak ni Njegovoj Svetosti."

Nacerio se. "Što

je onako kako treba biti. Tajnik velikana mora svugdje primjenjivati diskreciju, čak i sa samim velikanom."

"Ali zašto ste Streavveu naložili da me pošalje k vama?"

"Nisam znao koliko ste upućeni. Čuo sam da ste se zaputili u Sancellan Mahistrevi da govorite sa svojim ujakom, knezom Leobardisom. Nisam mogao dopustiti da odete onamo. Zna li da je Leobardis mrtav?"

"Streawe mi je rekao." Ustala je i uzela breskvu s tanjura. Nakon kratkog promišljanja, odlomila je još jedan komad sira.

"Ali jeste li znali da je Leobardis umro izdan? Od ruke vlastitog sina?"

"Bengarisa?" Bila je zaprepastena. "Ali je li preuzeo kneževu mjesto? Jesu li se plemići oduprli?"

"Za njegovu izdaju ne znaju svi, ali o njoj se posvuda šapće. A njegova majka Nessalanta najveća mu je zagovarateljica - iako sam siguran da barem naslućuje što joj je sin počinio."

"Ali ako znate, zašto ništa ne poduzmete!? Zašto lektor nije ništa učinio?"

Dinivan pogne glavu, s izrazom boli na licu. "Zato što je to jedna od stvari koje mu nisam rekao. Međutim, siguran sam da je čuo glasine."

Miriamele odloži svoj tanjur na krevet. "Elizijo, Majko Božja! Zašto mu niste rekli, Dinivane?"

"Jer to ne mogu dokazati, niti mogu objelodaniti izvor svojih podataka. A on ništa ne bi mogao učiniti bez dokaza, moja gospo, osim uzburkati ionako napetu situaciju. U Nabbanu ima i drugih ozbiljnih problema, princezo."

"Molim vas." Ona nestrpljivo odmahne rukom. "Sjedim tu u redovničkoj halji, kose počesljane kao u dječaka, a svatko mi je neprijatelj osim vas - ili se barem tako čini. Zovite me Miriamele. I kažite što se događa u Nabbanu."

"Reći ću vam malo, ali većina toga morat će pričekati. Nisam posve zanemario svoje tajničke dužnosti: moj gospodar lektor želio bi da dođete k njemu u Sancellan Aedonitis pa ćemo imati dovoljno vremena da razgovaramo dok jašemo." Stresao je glavom.

"Dovoljno je reći da je narod nesretan, da su zloguki proroci koje su nekoč ismijavali na ulicama Nabbona odjednom predmeti velike pozornosti. Majka Crkva je napadnuta." Nagnuo se naprijed zureći u svoje krupne šake dok je iskao riječi. "Ljudi osjećaju sjenu nad njima. Iako je ne mogu imenovati, ona je svejedno potamnila njihov svijet. Leobardisova smrt - a vaš ujak je bio vrlo voljen, Miriamele - potresla je njegove podanike, ali glasine su ono što ih zaista plaši: glasine o nečemu gore od rata na sjeveru, gore od bilo kakvog nadmetanja prinčeva."

Dinivan ustane i do kraja rastvori vrata da propusti povjetarac. More pod njima bijaše mirno i sjajno. "Zloguki proroci vele da se neka sila uzdiže kako bi srušila svetog Usiresa Aedona i kraljeve ljudi. Na javnim trgovima izvikuju da se svi moraju pripremiti na to da se poklone novom vladaru, zakonitom gospodaru Osten Arda."

Vratio se i zaustavio pokraj Miriamele. Sada je mogla vidjeti znakove duboke brige na njegovu licu. "Na nekim mržnim mjestima čak šapću njegovo ime - ime te nadolazeće pošasti. Šapću o Kralju Oluje."

Miriamele ispusti zrak dubokim uzdahom. Čak ni netremično sunce podneva nije moglo raspršiti sjene koje kao da su nahrupile u odaju u kuli svjetionika.

"Govorili su o tome u Naglimundu", reče Miriamele kasnije, dok su stajali vani na šetnici gledajući prema pučini. "Činilo se da je i starac u Naglimundu, Jarnauga, držao da dolazi kraj svijeta. Ali nisam sve čula." Okrenula se da pogleda Dinivana. Strastvena tuga odražavala se na njezinu krhkom licu. "Krili su stvari od mene jer sam djevojka. To nije u redu - pametnija sam od mnogih muškaraca koje poznajem!"

Dinivan se nije nasmiješio. "U to ne sumnjam, Miriamele. Zapravo, mislim da biste trebali potražiti veći izazov nego da budete mudriji od muškaraca."

"Ali ostavila sam Naglimund da nešto poduzmem", ona nastavi nesretno. "Ha! To je bilo pametno, zar ne? Mislila sam daću dovesti Leo-bardisa na stranu svog strica, ali on je već bio tamo. A onda su ga ubili, pa stoje to Jošui uopće koristilo?" Odmarširala je malko oko tornja sve dok nije gledala prema vrhu litice i obronku s druge strane koji se spuštao u zelenu dolinu. Valoviti bregovi prostirahu

se za njom, okrznuti namreškanim svjetlom dok je vjetar prolazio kroz travu. Pokušala je zamisliti kraj svijeta i nije mogla. "Odakle poznajete Cadracha?" upita.

"Cadrach je ime koje nikad nisam čuo sve dok ga vi niste spomenuli", odvrati on. "Znao sam ga kao Padreica, prije mnogo godina."

"Koliko mnogo godina bi to moglo biti?" Miriamele se osmjehne. "Niste baš tako stari."

Svećenik strese glavom. "Imam mlado lice, pretpostavljam, ali zapravo mi se bližetetrdeseta - nisam mnogo mlađi od vašeg strica Jošue."

Ona se namršti. "U redu, prije mnogo godina. Gdje ste ga upoznali?"

"Ovdje i ondje. Bili smo članovi istog... reda, pretpostavljam da bismo ga tako nazvali. Ali nešto se dogodilo Padreicu. Odvojio se od nas, a kad sam poslije čuo da govore o njemu, priče nisu bile dobre. Činilo se da je krenuo vrlo lošim putem."

"I ja kažem." Miriamele načini grimasu.

Dinivan je znatiželjno pogleda. "A kako se dogodilo da ste mu priuštili tu neočekivanu - i nedvojbeno neželjenu - kupelj?"

Ispričala mu je o njihovu zajedničkom putovanju, o sumnji na Cad-rachove sitne prijekure i o tome kako se uvjerila u njegovu veću prijekuru. Kad je završila, Dinivan je opet odvede unutra, gdje je Miriamele otkrila da joj se glad vratila.

"Nije dobro postupao s vama, Miriamele, ali nije, držim, postupao ni posve loše. Za njega možda još ima nade - i to ne samo konačne nade u spasenje, koju svi dijelimo. Mislio sam pod tim da se on još može vratiti s puteva zločina i pijančenja." Dinivan se spusti nekoliko koraka s vrha stubišta, nagnuvši se preko ograde da pogleda Cadracha. Sada umotan u grubi gunj, redovnik je još spavao, ruku ispruženih kao da ga u tom času izvlače iz opasnih valova. Njegova mokra odjeća visjela je s nižih stropnih greda.

Dinivan se vrati u prostoriju. "Ako je njegov slučaj posve beznadan, zašto je ostao s vama nakon što je primio svoje srebro od Streavvea?"

"Da me može prodati nekom drugom", ogočeno odgovori ona. "Mom ocu, mojoj ujni, naraxijskim trgovcima djecom - tko zna?"

"Možda," reče lektorov tajnik, "ali ja ne mislim tako. Mislim da je stvorio osjećaj odgovornosti prema vama - iako ga ta odgovornost ne priječi da zarađuje gdje misli da vama neće nauditi, kao što je bilo s gospodarom Perdraina. Ali ako je Padreic kojeg sam poznavao posve nestao, iščeznuo u nepovrat, mislim da vam on nikad ne bi naudilo, niti bi svojevoljno dopustio da vas zadesi zlo."

"Kako da ne", smrkuto će Miriamele. "Vjerovat ću mu opet kad zvijezde zasjaju u podne, ne prije."

Dinivan je prodorno pogleda, a onda iscrta znak Drveta u zraku. "Moramo biti oprezni s takvim izjavama u ovačudna vremena, moja gospo." Osmijeh mu se vrati na lice. "Međutim, ovaj razgovor o sjajnim zvijezdama podsjetio me da moram obaviti jedan posao. Kad sam dogovorio korištenje ovog mjesta za susret s vama, obećao sam čuvaru kule da ćemo noćas upaliti signalnu vatru. Moreplovci koji plove uz obalu očekuju da bude ondje, da ih upozori da se udalje od hridi kako bi mogli skrenuti na istok u luku Bacea-sa-Repre. Trebao bih to obaviti sada, prije nego što padne mrak. Želite li poći sa mnom?" Koraci su mu odzvanjali dok se spuštao niza stube. Vratio se sa svjetiljkom.

Miriamele kimne, slijedeći ga van na ogradu. "Bila sam u Went-mouthu jednom kad su ondje upalili Havefur", reče. "Bila je golema!"

"Mного veća od naše skromne svijetle", složi se Dinivan. "Budite oprezni dok se penjete. Ljestve su stare."

Najgornja odaja tornja jedva je mogla primiti nešto više od signalne vatre, velike uljanice koja ječučala nasred poda. Na krovu tornja nalazio se otvor za dim i ograda od metalnih zaslona oko stijenja da uspori vjetar. Krupan zaobljen metalni štit visio je s unutrašnjeg zida iza svjetiljke, okrenut prema moru.

"Čemu to služi?" upita ona, prelazeći prstom po dobro ulaštenoj površini štita.

"Pomaže svjetlu da putuje još dalje", reče Dinivan. "Vidite kako je zakrivljen na suprotnu stranu od plamena, poput zdjele? Time prikuplja svjetlo svjetiljke i izbacuje ga kroz prozor - manje-više. Padreic bi to bolje objasnio."

"Mislite Cadrach?" upita Miriamele, zbunjena.

"Pa, nekoć bi, u svakom slučaju. Kad sam ga upoznao, bio je vrlo pametan što se mehančkih stvari tiče - kolotura, poluga i slično.

Mного je znao o prirodnim znanostima, prije nego što se... promijenio." Dinivan podigne ručnu svjetiljku do velikog fitilja i zadrži je ondje. "Samo Aedon zna koliko ulja ta golema stvar mora sagorjeti", reče. Nakon nekoliko trenutaka fitilj se upali, a plamen podigne. Štit na zidu zaista ga je učinio svjetlijim, iako se sunčana svjetlost na zalasku još slijevala kroz široke prozore.

"Na zidu vise prigušnice", reče Dinivan, pokazujući na par dugih štapova, od kojih je svaki imao metalnu šalicu na jednom kraju.

"Moramo se sjetiti da je ugasio ujutro."

Kad su se vratili na drugi kat, Dinivan predloži da skoknu do Cad-racha. Zaostavši, Miriamele se okrene i vrati po već vode i nešto grožđa. Nije bilo smisla na smrt ga izglednjivati.

Redovnik se probudio, sjedeći na jedinoj stolici, zureći kroz prozor u sutonom osvijetljen, poput ploče modar zaljev. Bio je povučen i isprva nije reagirao na Miriamelinu ponudu hrane, ali je onda uzeo gutljaj vode. Trenutak kasnije prihvatio je i grožđe.

"Padreice," reče Dinivan, nagnuvši se bliže, "zar me se ne sjećaš? Ja sam Dinivan. Nekoć bijasmo prijatelji."

"Prepoznajem te, Dinivane", naposljetku će Cadrach. Njegov promukli glas čudno odjekne u maloj okrugloj prostoriji. "Ali Padreic ec-Crannhyr odavno je mrtav. Sada postoji samo Cadrach." Redovnik je izbjegavao Miriamelin pogled.

Dinivan gaje netremice promatrao. "Zar nemaš želje govoriti?" upita. "Ništa što si možda učinio neće me nagnati da mislim loše o tebi."

Cadrach podigne pogled, s prezrivo smiješkom na okruglom licu, i sivim očima punima boli. "O, je li to istina? Nisam mogao učiniti ništa tako opako da me Majka Crkva... ni naši drugi prijatelji... ne bi primili natrag?" Nasmijao se gorko i odmahnuo rukom od gađenja. "Lažeš, brate Dinivane. Postoje zločini izvan dosega oprosta, i posebno mjesto priručeno za njihove počinitelje." Srdit, okrenuo je leđa i više nije htio govoriti.

Vani su mrmorili valovi, udarajući o kamenitu obalu i povlačeći se, kao prigušeni glasovi koji su željeli dobrodošlicu noći koja se spuštala.

Tiamak je promatrao Starinu Mogahiba, Roahoga Grinčara i ostale starješine dok su se penjali u nestabilnu batanu. Njihova lica bijahu ozbiljna, kako je dolikovalo svečanoj prilici. Obredne pernate ogrlice objesile su im se na vlažnoj vrućini. Mogahib je nesigurno stao na krmu i okrenuo se da pogleda iza sebe. "Nemoj nas iznevjeriti, Tiamče sine Tugumakov", zakreštao je. Starac se namrštio i nestrpljivo otjerao lišće pokrivala za glavu iz svojih očiju. "Reci stanovnicima kopna da Wranci nisu njihovi sužnjevci. Tvoj narod ti je dao svoje najveće povjerenje." Jedan od njegovih pranećaka pomogne Starini Mogahibu da sjedne. Prenapunjen čamac odvalja se nizvodno.

Tiamak načini kiselu grimasu i spusti pogled na Sazivački Štap koji su mu dali, na njegovu površinu kvrgavu od rezbarija. Wranjani su bili uznemireni jer je Benigaris, novi vladar Nabban, zahtijevao veće desetine žita i dragulja, kao i to da mlađi sinovi iz vvranskih kuća dođu služiti na posjedima nabbanskih plemića. Starješine su željeli da Tiamak ode i govori umjesto njih, da prosvjeduje zbog tog daljnjeg petljanja stanovnika kopna u živote Wranjana.

Tako je još jedna odgovornost bila polegnuta na Tiamakova suhonjava ramena. Je li mu itko od njegova naroda ikad rekao jednu riječ poštovanja o njegovu nauku? Ne, ophodili su se prema njemu malo bolje nego prema luđaku, kao prema nekome tko je okrenuo leđa Wranu i svom narodu kako bi slijedio puteve stanovnika kopna - sve dok im nije zatrebao netko tko piše ili govori Nabbancima ili Perduinežanima na njihovu jeziku. Tada je bilo: "Tiamče, izvrši svoju dužnost."

Pljunuo je s trijema svoje kuće i gledao kako se zelena voda namreš-kala pod njim. Povukao je ljestve i ostavio ih na hrpi umjesto uredno posložene kao obično. Bio je vrlo ogorčen.

Jedna dobra stvar proizaći će iz toga, zaključio je poslije dok je čekao da mu zavrije voda. Ako ode u Nabban, kao što je njegovo pleme zahtijevalo, moći će posjetiti svog mudrog prijatelja koji je ondje živio i otkriti može li išta više saznati o neobčnoj poruci doktora Morgenesa. Izjedala ga je tjednima, no nije se osjećao bližim rješenju. Njegove ptice pismonoše koje je poslao debelom Ookequku u Yiqanuc su se vratile, neotvorenih poruka. To je bilo zabrinjavajuće. Ptice koje je poslao doktoru Morgenesu također su se vratile, ali je to, iako razočaravajuće, manje uznemiravalo od Ookequkove šutnje, jer je Morgenes kazao u svojoj posljednjoj poruci da možda neko vrijeme neće moći komunicirati. Na njegove poruke nije odgovorila ni čarobnica koja je živjela u šumi Aldheorte, ni njegov prijatelj u Nabbanu. Tiamak je te ptice poslao tek nekoliko tjedana ranije i tih je odgovora još moglo biti.

Ali ako otputujem u Nabban, shvati, neću vidjeti nikakvih odgovora za dva mjeseca ili više.

Zapravo, sada kad je o tome razmišljao, što će učiniti s pticama? Nije imao ni približno dovoljno sjemena da ih ostavi u krletkama onoliko koliko će izbivati, a nikako ih nije mogao ponijeti sa sobom. Morat će ih osloboditi da se skrbu za sebe, nadajući se da će ostati blizu njegove male kuće na drvetu smokve kako bi ih opet mogao pohvatati kad se vrati. A ako odlete i ne vrate se, što će onda? Morat će uvijek biti nove, to je sve.

Tiamakov uzdah obuhvatio je siktaj pare koji je pobjegao ispod poklopca lonca. Dok je ubacivao žuti korijen da se namče, mali učenjak se pokušao sjetiti molitve za siguran put koju se uvijek trebalo uputiti Onome Koji Uvijek Krči Pijeskom, ali mogao se sjetiti samo molitve Poka-ži-Gdje-Se-Krije-Riba, koja zapravo nije bila prikladna. Opet je uzdahnuo. Iako više nije posve vjerovao u bogove svoga naroda, nikad nije škodilo pomoliti se - ali trebalo je dakako izustiti pravu molitvu.

Kad već razmišlja o tim stvarima, što će učiniti s onim prokletim pergamentom o kojem je Morgenes govorio u svom pismu - ili naizgled govorio o njemu, jer kako je stari doktor znao da ga Tiamak posjeduje? Da ga ponese sa sobom i izloži opasnosti da ga izgubi? Ali morat će, ako ga kani pokazati svom prijatelju u Nabbanu i zatražiti njegov savjet.

Toliko problema. Činilo se da se gomilaju u njegovoj glavi poput crnih muha, zujeći i zujeći. Morao je o svemu jasno porazmisliti - posebno ako sutra krene u Nabban. Morao je pregledati svaki komadić slaga-lice.

Prvo Morgenesova poruka, koju je pročitao barem deset puta u četiri mjeseca, otkako ju je primio. Uzeo ju je s vrha drvene škrinje i zagladio, ostavljajući mrlje rukama prljavim od žutog korijena. Znao je sadržaj napamet.

Doktor Morgenes je pisao o svojim strahovima daje "... vrijeme Osvajčeve Zvijezde" jamačno pred njima - što god je to moglo značiti - te da će Tiamakova pomoć biti potrebna ako se želi spriječiti ostvarenje "... određenih užasavajućih stvari koje se spominju - kaže se-u ozloglašenoj izgubljenosti knjizi svećenika Nissesa..." Ali koje stvari? "Ozloglašena izgubljena knjiga..." - to je bila Nissesova Du Svardenvyrd, što je svaki učenjak znao.

Tiamak posegne u škrinju i izvuče u lišće umotan zavežljaj, odmotavši ga kako bi izvadio svoj cijenjeni pergament, koji je raširio po podu pokraj Morgenesova pisma. Stranica tog pergamenta, na koju je Tiamak nabasao slučajno na tržnici u Kvvanitupulu, bila je znatno više kvalitete nego išta što sije on mogao priuštiti. Zahvala smeđa tinta tvorila je sjevernjačke rune Rimmersgarda, ali je sam jezik bio arhaični nabban-ski od prije pet stoljeća.

"... Dovedi iz nuannskog Vrta Kamenoga
Czovieka ssto premda slipe vidjet mozce
Otkrij Osstricu ssto oslobodi ruzcu
Upodnozcu rimmerskoga drva velikoga
Pronagji poziv czija glasna rijecz
Onom ssto zove izricze ime
Na brodu u najplitjem moru—

Kad osstrica, poziv i czoviek
Stanu uz princa desnu stranu
tada tje zarobljen slobodu natjy..."

Ispod te nedokučive pjesme bijaše otisnuto ime NISSES.

Dakle, što je Tiamak mogao misliti? Morgenes nije mogao znati da je Tiamak otkrio stranicu gotovo mitske knjige - Wranjanin se nije povjerio nikom živom - pa ipak je doktor rekao da će Tiamak imati važnog posla, nešto u vezi s Du Svardenvyrdom!

Njegovi upiti Morgenesu i drugima ostali su bez odgovora. Sada je morao poći u Nabban da zastupa svoj narod pred stanovnicima kopna, ali još nije znao što je sve to moglo značiti.

Tiamak izlije čaj iz lonca u svoju treću najdražu šalicu - ispustio je i razbio svoju drugu najdražu šalicu tog jutra, kad su Starina Mogahib i ostali počeli revati pod njegovim prozorom. "Vruć dan, vruć čaj", uvijek je govorila njegova mati. Današnji je dan zaista bio vruć. Zrak je bio tako nepomičan i težak da je gotovo osjećao kako bi mogao skočiti sa svog trijema i plivati kroza nj. Samo vruće vrijeme nije ga činilo nesretnim, jer je uvijek bivao manje gladan kada je vrućina bila jaka, ali unatoč tome bilo je nečeg smućujućeg u današnjem zraku, kao da je Wran bio tinjajuća šipka kositra na nakovnju svijeta, s golemim maljem koji je drhtao nad njom, spreman da se obruši i promijeni sve.

Tog je jutra Roahog Grinčar rekao, iskoristivši za čavrljanje trenutak dok su Starini Mogahibu pomagali uz ljestve, da je kolonija ghanta gradila gnijezdo samo par furlonga nizvodno od Seoskog Luga. Ghanti nikad nisu prilazili tako blizu ljudskim naseobinama, te iako je Roahog uz hihot spomenuo kako će Wranjani uskoro zapaliti gnijezdo, priča je svejedno usplahirila Tiamaka, kao daje neki neodređen, ali spoznat zakon bio narušen.

Dok se sporo sparno poslijepodne približavalo večeri, Tiamak je nastojao razmišljati o zahtjevima nabbanskog kneza i o Morgenesovu pismu, ali nametale su mu se vizije ghanta kako grade gnijezda - a njihove su smedesive gubice revno škljocale, njihove mahnite crne očiće svjetlucale - i koliko god da je pokušavao, nije se mogao otresti smiješnog dojma da su nekako sve te stvari bile povezane.

To je od vrućine, rekao je samom sebi. Da barem imam vč hladnog piva od paprati, te bi divlje zamisli nestale.

Ali nije imao čak ni dovoljno žutog korijena da načini novu šalicu čaja, a kamoli pivo od paprati. Njegovo je srce bilo zabrinuto i nije bilo ničeg u širokom vrućem Wranu što bi ga umirilo.

Tiamak je ustao s prvim svjetlom zore. Učasu kad je skuhao i pojeo biskvit od rižinog brašna i popio malo vode, mčvara je već postala neugodno vruća. Načinio je grimasu kad se počeo pakirati. To je bio dan za brćkanje i plivanje u jednom od sigurnih jezeraca, a ne za kretanje na put.

Bilo je zapravo malo toga za pakiranje. Izabrao je rezervne hlče i halju te par sandala da ih nosi u Nabbanu - nije bilo razloga da potvrdi nesretan stav o nazadnosti svojega naroda koji su imali mnogi Nabbanci. Međutim, na tom putu nije imao koristi od svoje pisaće ploče od zategnute kore drveta, svoje drvene škrinje, ni većine drugih siromašnih stvari koje je posjedovao. Svoje dragocjene knjige i svitke nije se usuđivao ponijeti, jer je postojala više nego dobra šansa da će završiti u vodi nekoliko puta prije nego što stigne do gradova stanovnika kopna.

Odlučio je da mora ponijeti Nissesov pergament, pa ga je umotao u drugi sloj lišća i sve to ubacio u vreću od nauljene kože koju mu je dao doktor Morgenes dok je Tiamak živio u Perdruinu. Spremio je vreću, Sazivački Štap i odjeću u svoju batanu, zajedno sa svojom trećom najdražom šalicom, šakom kuhinjskog pribora i pračkom s presavijenim listom punim okruglog kamenja. Objesio je svoj nož i kesu s novcem o pojas. Tada se, nakon što je odugovlačio što je najviše mogao, popeo uz drvo smokve do vrha kuće da pusti svoje ptice na slobodu.

Dok se penjao po slamnatom krovu, mogao je čuti pospan, prigušen govor ptica u njihovoj maloj kolibi. Metnuo je ostatak sjemena u svoju četvrtu najbolju - i - posljednju zdjelicu, postavivši je na prozorski prag. Ostat će blizu kuće barem neko vrijeme nakon njegova odlaska.

Uvukao je ruku u malu, korom drveta pokrivenu kutiju i nježno izvadio jednog od svojih golubova, ljupku sivo-bijelu golubicu zvanu Hitra, a onda ju je bacio u zrak. Žustro je zamlatarala krilima, sletjevši naposljetku na granu iznad njegove glave. Uznemirena tim neobičnim ponašanjem, tiho je zagugutala, ispitujući. Tiamak je poznavao tugu oca koji svoju kćer mora poslati strancima. Ali morao je osloboditi ptice, a vrata njihove kućice, koja su se otvarala samo prema unutra, morao je zakračunati. Inače bi te ptice ili njihove odsutne rođakinje ušle i ostale zatočene. Budući da Tiamak ne bi bio tu da ih spasi, uskoro bi uginule od gladi.

Osjećajući se vrlo nesretno, oprezno je izvadio Crvenookog, Oštru Pandžu i Medoljupca. Uskoro se iznad njega čuo zbor negodovanja. Upozorene da se nešto neobično zbiva, ptice koje još bijahu unutra plaho su pobjegle na suprotnu stranu kućice, kako bi se Tiamak morao naprezati da ih dosegne. Dok je pokušavao šepati jednu od tih posljednjih tvrdoglavica, ruka mu je okrnula malu, hladnu hrpicu perja koja je ležala točno izvan vidokruga u sjenama na suprotnom kraju.

Odjednom ispunjen brigom, sklopio je šaku oko predmeta i izvukao ga. Bijaše to jedna od njegovih ptica, smjesta je uočio, i bila je mrtva. Razrogačenih očiju, pomno ju je pregledao. Bio je to Mrljica, jedan od golubova koje je poslao u Nabban prije nekoliko dana. Mrljicu je očito ranila neka životinja: većina perja mu je nedostajala, a bio je poprskan suhom krvlju. Tiamak je bio siguran da ptica jučer nije bila ondje, te je morala stići tijekom noći, leteći posljednjom snagom unatoč svojim ranama, stigavši svome domu samo kako bi uginula.

Tiamaku se svijet zavrti pred očima dok su mu suze navirale. Siroti Mrljica. Bio je dobra ptica, jedan od njegovih najbržih letača. Bio je i vrlo hrabar. Gdje god da je Tiamak pogledao po njegovu tijelu, vidjela se krv ispod iščupanog perja. Siroti, hrabri Mrljica.

Tanak komad pergamenta bijaše omotan oko golubova poput gračice tankog članka. Tiamak odloži na trenutak nepomičnu grudicu sa strane i dovabi dvije posljednje ptice, a potom zaglavi vrata umetnutim štapom. S Mrljčinim tijelom nježno sklupčanim u šaci, Tiamak se spusti do prozora i uđe u kuću. Odložio je golubovo tijelo i oprezno povukao pergament, raširivši ga po podlozi između prstiju, škiljeći u sićušna slova. Poruka je bila od njegova mudrog prijatelja u Nabbanu, čiju je ruku Tiamak prepoznao čak i u ptičjem rukopisu, ali bila je neobjašnjivo nepotpisana.

Došlo je vrijeme, pisalo je,

i iznimno si potreban. Morgenes te ne može zamoliti, ali ja molim umjesto njega. Idi u Kwanitupul, smjesti se u svratiste o kojem smo govorili i čekaj ondje dokle ti ne rečem više. Idi odmah i ne zastranjuj. Više od ljudskih života ovisi o tebi.

Na dnu bijaše nažvrljan crtež pera u krugu - simbol Saveza perga-mene.

Tiamak je sjedio kao gromom pogođen, buljeći u poruku. Pročitao ju je još dva puta, nadajući se da će nekim čudom u njoj pisati nešto drugo, ali riječi ostadoše neizmijenjene. Idi u Kwanitupul! Ali starješine su mu naredili da ide u Nabban! Nije bilo nikog drugog u njegovu plemenu tko je znao govoriti kopnene jezike dovoljno dobro da posluži kao izaslanik. A što će reći članovima svog plemena - da mu je neki stanovnik kopna kojeg oni nisu poznavali rekao da čeka na upute u Kwanitu-pulu, da je to bio dovoljan razlog da okrene leđa željama svojega naroda? Što je Savez pergamene značio Wranjanima? Krug kopnenih učenjaka koji su blebetali o drevnim knjigama i još drevnijim događajima? Njegov narod to nikad ne bi shvatio.

Ali kako je mogao zanemariti važnost poziva? Njegov prijatelj u Nabbanu bio je jasan - čak je rekao da bi Morgenes želio da to učini.

Bez Morgenesa, Tiamak nikad ne bi preživio godinu u Perdrinu, a kamoli stupio u čudesnu družinu s kojom ga je doktor upoznao.

Kako ne bi učinio tu jednu jedinu stvar - tu jedinu uslugu koju je Morgenes ikad tražio od njega?

Vruć zrak probijao se kroz prozore poput gladne zvijeri. Tiamak presavije poruku i spremi je u svoju halju. Morao se pobrinuti za Mrljicu. Potom će razmisliti. Možda će biti svježije kad se približi večer. Sigurno je mogao pričekati još jedan dan prije nego što ode, kamo god već bude odlazio? Sigurno?

Tiamak umota malo ptičje tijelo u lišće uljane palme, a onda ga omota komadom tankog užeta. Na hoduljama je prešao plćak do pješčanog pruda iza svoje kuće, gdje je položio smotuljak lišća na kamen i okružio ga korom drveta i dragocjenim trakama starog pergamenta. Nakon što je izustio molitvu za dušu Mrljice, Onoj Koja Čeka Da Sve Povede Natrag, upotrijebio je svoj kremen ičelik da zapali malu lomaču.

Dok se dim kovitlao uvis, Tiamak pomisli da se naposljetku ipak moglo reći nešto u korist starih običaja. Ako ništa drugo, barem su omogućavali tijelu da nešto čini dok je um bio umoran i bolan. Na trenutak, uspio je čak prebaciti mučne misli na dužnost, osjećajući umjesto toga čudnu vrstu spokoja dok je promatrao kako Mrljčin dim uzlijeće, uzdižući se polako u grozničavo sivo nebo.

Međutim, dim je uskoro nestao, a pepeo se rasuo po zelenoj vodi.

usno

Kad su se Miriamele i njezina dva suputnika spustili s brdskog puta na Sjevernu obalnu cestu, Cadrach je potjerao svog konja naprijed, ostavivši prilično prostora između sebe, Dinivana i princeze. Jutarnje sunce bijaše im za leđima. Konji koje je Dinivan doveo kaskali su njišući glavama, raširenih nozdruva da pohvataju mirise na ranom povjetarcu.

"Oj, Padreiče", vikne Dinivan, ali redovnik nije odgovorio. Njegova. obla ramena poskakivala su gore-dolje. Njegova je kukuljica bila spuštена kao da je pognuo glavu u mislima. "Dobro, onda - Cadrach," zov-ne svećenik, "zašto ne jašeš s nama?"

Cadrach, otmjén jahač unatoč svom obujmu i kratkim nogama, potegne uzde. Kad su ga drugo dvoje gotovo sustigli, okrenuo se.

"To je problem s imenima, brate", reče, pokazujući zube u gnjevnom osmijehu. "Zoveš me onim koje pripada mrtvomčovjeku.

Princeza, e pa, ona mi je dala novo - 'izdajica' - i krstila me njime u Emettinškom zaljevu da zapčati pogodbu. Dakle, vidiš, zar ne, da bi bila odveć zbu-njujuća, ta - moglo bi se nazvati - mnogostrukost imena." S irončnim naklonom glave, zario je pete u rebra svog konja i poletio naprijed, us-porivši ponovno da uskladi korak s njihovim kad je povčao svoje vodstvo za otprilike deset rifova.

"Vrlo je ogorčen", reče Dinivan dok je promatrao Cadrachova pogurena ramena.

"Zbog čega on ima biti ogorčen?" upita Miriamele. Svećenik strese glavom. "Bog zna."

Kad je ta ogorčenost od svećenika, zaključila je, teško je reći što je točno taj izraz mogao značiti.

Nabbanska Sjeverna obalna cesta vijugala je između lanca brežuljaka i Emettinškog zaljeva, ponekad poskakujući u unutrašnjost tako da su se potamnili bokovi brežuljaka uzdizali zdesna, zaklanjajući more s vidika. Dalje naprijed, brežuljci su ponovno nakratko zakriveni pa se stjenovita obala još jednom ukazala. Dok se trojka približavala Teliguru, cesta se počela puniti drugim putnicima: seoskim taljigama koje su prosipale pramenove slabo privezanog sijena, pokršarima koji su nosili svoju robu na štapovima, malim četama lokalnih stražara koji su nametljivo marširali s jednog mjesta u drugo. Mnogi putnici, vidjevši zlatno Drvo koje je visjelo na prsima Dinivanove crne halje i redovničke odore njegovih suputnika, pognuli su glave ili načinili znak Drveta na grudima. Prosjaci su trčali pokraj svećenikova konja, izvikujući: "Oče, oče! Aedo-nove vam milosti, ače!" Ako su doista izgledali obogaljeni na neki način, Dinivan bi posegnuo u svoje halje i izvukao pokoji cintis te im ga dobacio. Miramele je primijetila da je malo koji prosjak, bez obzira na to kako šepav ili izobličen bio, dopuštao da novčić padne na tlo.

Zaustavili su se u podne u samom Teliguru, trgovačkom gradiću koji se usprkos tomu što je bio ugniježđen među brdima pokušao proširiti, gdje su se osvježili voćem i tvrdim kruhom kupljenim s tezgi na gradskom trgu. Tu, u trgovačkoj gužvi, tri crkvena putnika nisu privlačila pažnju.

Miriamele se grijala na jarkom suncu, odmaknute kukuljice kako bi mogla osjetiti toplinu na svomčelu. Svud oko nje odjekivali su povici sokolara i bijesni krici prevarenih kupaca. Cadrach i Dinivan stajahu u blizini, svećenik se cjenkao s prodavačem kuhanih jaja

dok je njegov namrgođeni suputnik mjerkao susjedni štand trgovca vinom. Miriamele shvati poprilično iznenađeno da se osjeća sretnom.

Tek tako? prekorila je samu sebe, ali sunce je bilo preugodno da bi se grdila. Najela se, jahala cijelo jutro slobodna poput vjetra i nitko oko nje nije joj obraćao ni najmanje pažnje. U isto vrijeme, osjećala se neobično zaštićenom.

Odjednom se sjetila kuhinjskog pomoćnika Simona te se svojim zadovoljnim raspoloženjem dotakla i njegove uspomene. Imao je lijep osmijeh, Simon - ne uvježban, kao u očevih dvorana. I otac Dinivan je imao ugodan osmijeh, ali nikad nije izgledao iznenađen samim sobom, kao što je Simonov gotovo uvijek bio.

Na čudan način, shvatila je, dani provedeni na putu u Naglimund sa Simonom i trolom Binabikom bili su od najboljih u njezinu životu. Nasmijala se samoj sebi, na tako glupavoj pomisli, i raskošno se protegnula poput mačke na prozorskom pragu. Suočili su se s užasom i smrću, progonio ih je grozni lovac Ingen i njegovi psi, gotovo ih je ubio Hune, ubojiti, dlakavi div. Ali unatoč tome, ona se osjećala vrlo slobodnom. Izigravajući slugu, osjećala se više u svojoj koži nego ikad prije. Simon i Binabik obraćali su se njoj - ne njezinu naslovu, ne moći njezina oca ili svojim nadama za nagradu ili napredovanje.

Nedostajala su joj obojica. Osjetila je oštar i iznenađen ubod misleći na malog trola i sirotog, nezgrapnog, crvenokosog Simona kako lutaju snježnom divljinom. Frustrirana vlastitim zarobljeništvom u Perduinu gotovo je zaboravila na njih - gdje su? Jesu li bili u opasnosti? Jesu li uopće živi?

Sjena padne preko njezina lica. Ona se trgne, iznenađena.

"Ne znam mogu li još dugo zadržati našeg prijatelja daleko od vinskog štanda", reče Dinivan. "A nisam siguran ni da na to imam pravo. Trebali bismo ponovno na put. Jeste li spavali?"

"Ne." Miriamele navuče kukuljicu i ustane. "Samo sam razmišljala."

Vojvoda Isgrimnur sjedio je sopćući pokraj vatre, ozbiljno razmišljajući o tome da nešto slomi ili nekog odalami. Noge su ga boljale, lice ga svrbjelo poput grijeha otkad je obrijao svoju bradu - a kakav je prokleti luđak morao biti kad je pristao na to!? - i nije bio ni trunak bliže pronalasku princeze Miriamele nego što je bio kad je ostavio Naglimund. Sve je to bilo prilično loše, ali sada su stvari postale još gore.

Isgrimnur je bio siguran da je suzio krug. Kad je slijedio Miriamelin trag do Perduina i potvrdio kod stare ispičuture Gealsgiatha da je kapetan ostavio nju i zločinačkog redovnika Cadracha u Ansis Pelippu, vojvoda je bio siguran da se radilo samo o pitanju vremena. Čak i sputan redovničkom krinkom, Isgrimnur je dobro upoznao Ansis Pelippe i mogao je pronaći put kroz mnoge sumnjive predjele. Uskoro, bio je siguran, imat će je u rukama i moći vratiti njezinu stricu Jošui u Naglimund, gdje će biti sigurna od sumnjivog milosrđa njezina oca Elije.

Tada su pala dva udarca. Prvi je imao sporiji učinak te je bio kulminacija mnogih jalovih sati i malog bogatstva besmislenih podmićivanja: uskoro je Isgrimnuru postalo jasno da su Miriamele i njezin pratilac nestali iz Ansis Pelippa gotovo kao da su im iznikla krila pa su odletjeli. Nijedan krijumčar, sjecikesa ni krčmarska djevojčura nisu ih vidjeli od Ivanske noći. Ona i Cadrach bili su par koji je bilo teško ne primijetiti - dva redovnika koji su putovali zajedno, jedan debeo, drugi mlad i vitak - ali išezli su. Nijedan brodar nije vidio da ih je netko prevezao, niti čuo da su se raspitivali o prekomorskom putovanju na dokovima. Nestali!

Drugi udarac, koji je bio njegov osobni propust, pogodio je Isgrim-nura poput kamene gromade. Nije bio na Perduinu ničetrnaest dana kad su lučke krčme oživjele pričama o padu Naglimunda. Mornari su veselo ponavljali glasine, govoreći o pokolju koji je Elijina tajanstvena druga vojska izvela nad stanovništvom dvorca kao da se zabavljaju preokretima i zapletima neke stare priče uz ognjište.

Oh, moja Gutrun, molio se Isgrimnur, dok su mu utrobu stiskali strah i gnjev, neka te Usires zaštiti od zla. Neka te izvede živu i zdravu, ženu, i sa-gradit ću Mu katedralu golim rukama. I Isoma, mog hrabrog sina, i Jošuu i sve ostale...

Plakao je te prve noći, u mračnoj uličici sasvim sam, gdje nitko nije mogao vidjeti golemog redovnika kako jeca, gdje barem nakratko nije morao glumiti. Bojao se kao što se nikad nije bojao.

Kako se to moglo dogoditi tako brzo? pitao se. Onaj je prokleti dvorac sagrađen da izdrži desetogodišnju opsadu! Zar se radilo o izdaji iznutra?

I kako, čak i da se njegova obitelj nekim čudom spasila i da ih on uspije opet pronaći, kako će ikad povratiti svoju zemlju koju mu je Skali Oštronosi ukrao uz pomoć Velikog kralja? Jošuinim slomom, smrću Leobardisa i Llutha, više nije bilo nikog tko bi Eliji stao na put.

Ipak, morao je pronaći Miriamele. Mogao ju je barem otkriti, spasiti je od izdajnika Cadracha i odvesti je nekamo na sigurno. Bio je to posljednji preostali komad nesreće koji je mogao spriječiti Eliju da ostvari svoje namjere.

Ovako poražen stigao je napokon u Šešir i zviždovku, kčmu najniže vrste, što je bilo upravo ono za čim je njegov bolni duh čeznuo. Njegov šesti vrč gorkog piva stajao je sa strane, još netaknut. Isgrimnur se za-vio u misli.

Možda je zadrijemao, budući da je hodao dugačkom obalom cijeli dan i bio vrlo umoran. Čovjek koji je stajao pred njim mogao je ondje biti dugo vremena. Isgrimnuru se nije svidio njegov izgled.

"U što buljiš?" zarežao je.

Neznančeve obrve spoje se iznad njegovih očiju. Njegova četvrtasta vilica bila je namještena u prezriv osmijeh. Bio je visok i odjeven u crno, ali vojvoda Elvritshalle nije ga smatrao ni približno onako impresivnim kao što se neznanac čito osjećao.

"Jesi li ti redovnik koji postavlja pitanja po cijelom gradu?" zatraži neznanac.

"Gubi se", odgovori Isgrimnur. Posegnuo je da uzme gutljaj piva. Učinilo ga je budnijim, pa je uzeo još jedan.

"Jesi li ti taj koji se raspitivao o drugim redovnicima?" opet otpčne neznanac. "O visokima i niskima?"

"Moguće. Tko si ti i kakva posla imaš sa mnom?" progurda Isgrimnur prelazeći nadlanicom preko usana. Glava ga je boljela.

"Moje ime je Lenti", reče neznamac. "Moj gospodar želi razgovarati s tobom."

"A tko je tvoj gospodar?"

"Nije važno. Dođi. Idemo odmah."

Isgrimmur se podigne. "Nemam želju susretati se s bezimenim gospodarima. On može doći k meni ako želi. A sad, odlazi."

Lenti se nagne naprijed, očiju prodorno uprtih u Isgrimmurove. Imao je bubuljice na bradi.

"Doći ćeš odmah, debeli starce, ako ne želiš stradati", šapnuo je vatreno. "Imam nož."

Isgrimmurova golema šaka udarila ga je točno gdje su mu se obrve susretale. Lenti je poletio natrag i mlitavo pao, kao da gaje tko tresnuo mesarskim maljem. Nekoliko drugih posjetitelja kičme nasmijalo se prije nego što se vratilo svojim raznovrsnim neugodnim razgovorima.

Nakon nekog vremena vojvoda se nagne naprijed, izlivši mlaz piva po licu u crno odjevene žrtve. "Ustaj, čovječe, ustaj. Odlučio sam da ću ipak poći s tobom i susresti se s tvojim gospodarom." Isgrimmur se zločesto naceri dok je Lenti pljucao pjenu. "Prije sam se osjećao loše, ali Aedonove mi Svete Ruke, odjednom se osjećam puno bolje!"

Teligure je nestajao iza troje jahača. Nastavili su na zapad Obalnom cestom, slijedeći njezin zavojiti tok kroz šačicu zbijenih gradova. Posao unošenja sijena napredovao je punom parom na obroncima bregova i u dolini pod njima, a stogovi su se dizali poljima poput glava probuđenih spavača. Miriamele je slušala pjevne glasove poljskih nadglednika i šaljive povike žena dok su gazile žutosmeđim pašnjacima s bocama i rancima punim podnevnog jela za radnike. Taj se životčinio sretnim, jednostavnim. To je rekla i Dinivanu.

"Ako mislite da je raditi svaki dan prije zore i do mraka, lomči leđa na poljima, sretan i jednostavan posao, onda ste u pravu", odgovorio je on, suzivši oči prema suncu. "Ali počinka je malo, a kad je godina loša, malo je i hrane. I", reče on, zločesto se smiješeći, "većina žetve odlazi kao desetina barunu. Ali čini se da je tako Bog namijenio. Zaista, pošten rad bolji je od života prosjačenja ili krađe - u očima Majke Crkve, barem, ako ne u očima nekih prosjaka i većine lopova."

"Oče Dinivane!" usklikne Miriamele, malko zgranuta. "To zvuči... ne znam... krivovjerno, rekla bih."

Svećenik se nasmije. "Najviši Bog podario mi je krivovjernućud, moja gospo, pa ako je požalio zbog dara, uskoro će me ponovno priviti na svoju grud i sve popraviti. Ali moji stari učitelji složili bi se s vama. Često su mi govorili da su moja pitanja bila vražji jezik koji mi je govorio u glavi. Lektor Ranessin, kada mi je ponudio položaj svojega tajnika, rekao je mojim učiteljima: 'Bolje vražji jezik da se prepire i ispituje nego nijem jezik i prazna glava.' Neki od Crkvinihčestitijih svećenika smatraju Ranessina problematičnim vladarom." Tu se Dinivan namršti. "Ali ništa oni ne znaju. On je najbolji čovjek na zemlji."

Tijekom dugog poslijepodneva Cadrach je dopustio da se udaljenost između njega i njegovih suputnika postupno smanji, sve dok opet nisu jahali gotovo rame uz rame. Taj mu ustupak međutim nije razvezao jezik; iako se činilo da sluša Miriamelina pitanja i Dinivanove priče o zemlji kroz koju su prolazili, nije se ni na koji način priključio razgovoru.

Oblacima posuto nebo postalo je narančasto, a sunce im je tuklo u oči dok su se približavali gradu Granis Sacrani, mjestu koje je Dinivan izabrao da u njemu provedu noć. Grad je ležao na strmini koja je gledala na Obalnu cestu. Okolni bregovi, okruženi suncem, bijahu isprepleteni vinovom lozom.

Na iznenađenje putnika, četa stražara sjedila je na konjima kod širokih vratnica ispitujući one koji su htjeli ući. Nisu bili pripadnici lokalnih trupa, već oklopljeni ljudi koji su nosili zlatnog vodomara kraljevske kuće Benidrivine. Kad je Dinivan dao njihova imena - izabравši Cadrach-ovo jer mu se nije činilo važno mijenjati ga te ponudivši 'Malahiju' u ime princeze - rekoše im da moraju odjahati dalje i drugdje pronaći utočište za noć.

"A zašto je tako?" htio je znati Dinivan.

Glupavi je stražar mogao samo tvrdoglavo ponoviti naredbu.

"Onda dopusti da govorim s tvojim narednikom."

Narednik je, kad se pojavio, samo ponovio riječi svog podređenog.

"Ali zašto, čovječe?" vatreno upita svećenik. "Prema čijoj naredbi? Zar tu vlada kuga ili nešto slično?"

"Zaista nešto slično", reče narednik, češkajući se po dugačkom nosu na zabrinut način. "Prema naredbi samog kneza Benigarisa ili barem tako pretpostavljam. Imam njegov pečat."

"A ja nosim pečat lektora Ranessina", reče Dinivan, izvukavši prsten iz svog džepa i mahnuvši njegovim krvavo crvenim rubinom ispred nosa iznenađenog narednika. "Znaj da smo tu po svetom poslu Sancellana Aedonitisa. Vlada li unutra kuga ili što? Ako zrak nije opasan ili voda zaražena, ostat ćemo noćas tu."

Zapovjednik čete skine svoju kacigu i zaškilji u Dinivanov pečatnik. Kad je podigao pogled, njegovo je debelo lice još bilo zabrinuto.

"Kao što sam rekao, Vaša Uzoritosti," počne nesretno, "radi se o nečem nalik na kugu. Radi se o onim ludacima, onim Ognjenim plesačima."

"Što su Ognjeni plesači?" upita Miriamele, sjetivši se oponašati grub dječjački glas.

"Zloguki proroci", mrko će Dinivan.

"Daje barem to sve", reče narednik, nemoćno šireći ruke. Bio je krupan čovjek, širokih ramena i jakih nogu, ali izgledao je sasvim poraženo. "Ludi su, do posljednjeg. Knez Benigaris je zapovjedio da... pa, da stražarimo nad njima. Ne smijemo se uplitati, ali pomislio sam da bismo mogli spriječiti strance da uđu..." Glas mu je utihnuo, dok je s nelagodom promatrao Dinivanov prsten.

"Mi nismo stranci, a kao lektorov tajnik u maloj sam opasnosti da padnem pod utjecaj opomena tih ljudi", strogo će Dinivan. "Stoga nas pustite unutra, kako bismo mogli pronaći zaklon za noć. Dugo smo ja-hali. Umorni smo."

"U redu, Vaša Uzoritosti", reče narednik, mahnuvši svojoj četi da otvori vrata. "Ali ne preuzimam odgovornost..."

"Svi preuzimamo odgovornost u ovom životu, svatko od nas", ozbiljno odgovori svćenik, a onda smekša svoj izraz. "Ali naš Gospod Usi-res zna za teške terete." Načinio je znak Drveta dok su jahali pokraj na-rednikovih izguranih oklopnika.

"Onaj vojnik je izgledao vrlo uznemireno", reče Miriamele dok su klopotali glavnom ulicom. Mnogo je kuća imalo zatvorene prozore, ali blijeda lica provirivahu s dovratka, promatrajući putnike. Za grad veličine Granis Sacrane, ulice bijahu začuđujuće prazne. Mala grupa vojnika jahala je od vratnica i natrag, ali samo je nekoliko ostalih pučana hitalo prašnim ulicama, dobacujući nelagodan pogled prema Miriamele i njezinim suputnicima prije nego što bi spustili oči i požurili dalje.

"Zapovjednik ćete nije jedini", odgovori Dinivan dok su jahali u sjenama visokih kuća i trgovina. "Strah je tih dana pokosio Nabban poput kuge."

"Strah ide gdje ga pozovu", tiho će Cadrach, ali okrene glavu od njihovih upitnih pogleda.

Kad su stigli na trg u središtu grada, otkrili su zašto su ulice Granis Sacrane bile tako neuobičajeno puste. Gomila se okupila na gradskom trgu, šapćući i smijući se. Iako su posljednji odsjaji poslijepodneva još grijali obzor, baklje bijahu upaljene u utorima po cijelom trgu, bacajući drhtave sjene na tamna mjesta između kuća i osvijetljujući bijele ha-lje Ognjenih plesača, koji su se njihali i vikali u središtu puka.

"Sigurno ih je stotinu ili više!" iznenađeno će Miriamele. Dinivan je imao namršten, zabrinut izraz. Neki od promatrača posprdno su dovikivali ili bacali kamenje i izmet na skakutave plesače, ali drugi su zurili netremično, čak preplašeno, kao u neku životinju kojoj su se bojali okrenuti leđa.

"Prekasno je za kajanje!" vrisne jedan od onih u haljama, poletjevši dalje od svojih drugova kako bi skakutao poput lutke na opruzi pred prvim redom gledatelja. Gomila se povlačila pred njim kao da se boji kakve zaraze. "Prekasno", viknuo je. Njegovo lice, lice mladića s prvom bradom, raširilo se u osmijeh veselja. "Prekasno! Snovi su nam rekli! Gospodar dolazi!"

Druga u bijelo odjevena prilika uzvere se na kamen u sredini puka, mašući da utiša plesače. Promatrači su stali mrmljati kad je ona zabacila prostranu kukuljicu, otkrivši plavokosu glavu žene. Bila bi vrlo lijepa da nije imala izbuljene oči, bijelo obrubljene na svjetlu baklji i širok, jeziv osmijeh.

"Vatra dolazi!" krikнула je. Ostali plesači stanu skakutati i vikati, a potom utihnu. Nekolicina u gomili koja ih je okruživala dovikne uvrede, ali ubrzo umukne kad je ona svrnula svoje plamtće oči na njih. "Nemojte se bojati da ćete biti izostavljeni", reče ona, a u iznenadnoj tišini njezin glas se jasno čuo. "Vatre dolaze po svakoga - vatre i led kojiće donijeti Veliku Promjenu. Gospodar neće poštedjeti nikog tko se nije pripremio za njega."

"Huliš protiv našeg istinskog Spasitelja, demonska ljubavnice!" iznenada vikne Dinivan, podižući se u svojim stremenima. "Govoriš tim ljudima laži!"

Nekolicina u gomili ponovi njegove riječi, a njihov žamor počne rasti. Žena u bijelom se okrene i načini znak nekome od svojih drugova u blizini. Više njih je klečalo na kamenu pod njezinim nogama, kao u molitvi; jedan od njih sad ustane i prijeđe trg dok je ona zapovjednički stajala na čelu, luđačkih očiju uprtih u sutonom obojeno nebo. Taj drugi se vratio časak kasnije s bakljom iz jednog utora, koju je ona uzela i podigla sebi iznad glave.

"Tko je Usires Aedon", krikнула je, "nego mali drveni čovjek na malom drvenom stablu? Tko su kraljevi i kraljice ljudi nego majmuni uzdignuti na daleko više položaje nego što zaslužuju? Gospodar će srušiti sve koji budu stajali pred njim, a njegova će se slava uzdići iznad oceana i zemalja Osten Arda! Kralj Oluje dolazi! On sa sobom donosi led da zaledi srce, zaglušujuću grmljavinu - i pročišćujuću vatru!"

Bacila je baklju pod svoje noge. Divlja vatrena ploha poskai oko kamena. Neki od plesača kriknuše kad je njihove haljine zahvatio plamen. Gomila je ustuknula s povikom iznenađenja kad inje odgurnuo zid vrućine.

"Elizijo, Majko Božja!" Dinivanov je glas bio pun užasa.

"Tako će i biti!" viknula je žena, čak dok su joj plamenovi hitali uz halju prema kosi, okrunivši je vatrom i dimom. Još se smiješila, izgubljenim, prokletim osmijehom. "On nam se obraća u snovima! Sudnji dan dolazi!" Buktinja se uzdigla, zaklonivši je, ali njezine su posljednje riječi neprestano odzvanjale. "Gospodar dolazi! Gospodar dolazi...!"

Miriamele se nagne preko vrata svog konja, boreći se da ne povrati. Dinivan odjaše nekoliko koraka naprijed prije nego što je sjahao da pokuša pomoći nekima koje su oborili i zgazili pri povlačenju gomile. Princeza se uspravi, hvatajući dah.

Nesvjestan njezine prisutnosti, Cadrach je buljio u prizor uništenja pred sobom. Njegovo lice, skrletno na plamtćem svjetlu, bilo je prožeto nesretnim, ali gladnim izrazom - kao da se dogodila neka važna, strašna stvar, stvar koje se tako dugo bojao da ječkanje postalo gore od straha.

Na Sikkihoqovim plećima

Kamo idemo, Binabik?" Simon se nagne naprijed, primaknuvši svoje pocrvenjele ruke bliže vatri. Njegove rukavice pušile su se na deblu obližnje jele.

Binabik podigne pogled sa svitka koji su on i Sisqi proučavali. "Zasad, niz planinu. Nakon toga, bit će nam potrebno vodstvo. A sad dopusti da nastavim tragati za takvim vodstvom, molim."

Simon se odupre nezrelom nagonu da isplazi jezik, ali trolov ukor nije ga baš dirnuo. Bio je dobro raspoložen.

Simonu se vraćala snaga. Osjećao se u sve boljoj formi u dva dana naporna putovanja koje ih je spustilo niz Mintahq, glavnu planinu Trollfella. Sada su posve ostavili Mintahq i prešli na bok njegove bratske gore Sikkihoq. Noćas prvi put Simon nije želio jednostavno usnuti kad se družina zaustavila da podigne logor. Umjesto toga, pomogao je pronaći malu zalihu triješća da nalože vatru,

a potom iskopao snijeg iz plitke pećine u kojoj će provesti noć. Bilo je dobro ponovno se osjećati kao onaj stari. Ožiljak na obrazu još ga je mučio, ali bila je to tiha bol. Više nego išta drugo pomagala mu je da ne zaboravi.

Zmajeva krv ga je promijenila, shvatio je. Ne načaroban način, kao u nekoj od starih priča Konjušara Šema - nije mogao razumjeti govor životinja, ni vidjeti na stotinu milja daleko. Pa, to nije bilo posve točno. Kad je snijeg danas na trenutak prestao padati, bijele doline Pustoši naglo su postale jasno vidljive, doimajući se blizu poput nabora plahte, ali prostirući se sve do tamne mrlje daleke šume Aldheorte. Na trenutak, stojeći nepomično poput kipa unatoč tome što ga je vjetar ujedao za vrat i lice, osjećao se kao da zaista posjeduje čaroban vid. Kao u danima kad se penjao na Toranj Zelenog anđela da vidi kako se cijeli Er-kvnland prostire pod njim poput tepiha, osjećao se kao da bi mogao ispružiti ruku i tako izmijeniti svijet.

Ali ovakvi trenuci nisu bili ono što mu je zmaj donio. Razmišljajući dok je čekao da mu se rukavice osuše, pogledao je Binabika i Sisqi, vidio kako se dodiruju čak i kad se nisu dodirivali, osjetio je duge razgovore koje su razmjenjivali najkraćim pogledima. Simon je shvatio da je osjećao i vidio stvari drugačije nego prije Urmsheima. Ljudi i događaji činili su se jasnije povezanima, svaki od njih bio je dio mnogo veće sla-galice - upravo kao Binabik i Sisqi. Duboko su se voljeli, ali u isto vrijeme njihov se svijet isprepletao s mnogo drugih svjetova: sa Simonovim, sa svijetom njihova naroda, svijetom princa Jošue i Geloj... Bilo je zaista prilično nevjerovatno, pomislio je Simon, kako je sve bilo dio nečeg drugog! Ali iako je svijet bio pregolem da ga se pojmi, ipak se svaka čestica života u njemu borila za nastavak vlastita postojanja. A svaka ječestica bila važna.

To ga je zmajeva krv naučila, na neki način, da nije bio velik; bio je zapravo vrlo malen. Međutim, u isto je vrijeme bio vrlo važan, kao što bi svaka točka svjetla na tamnom nebu mogla biti zvijezda kojaće moreplovca odvesti do utočišta, ili zvijezda koju osamljeno dijete promatra u besanoj noći...

Simon strese glavom, a onda puhne u svoje ozeble ruke. Vlastite mu se misli razbježeše, skakućući poput miševa u otključanoj smočnici. Ponovno je opipao rukavice, ali još nisu bile suhe. Zavukao je ruke ispod pazuha i primakao se malko bliže vatri.

"Jesi li u velikoj sigurnosti da je Geloj rekla 'Kamen oprostaja', Si-mone?" upita Binabik. Čitam Ookequkovu svitku već dvije noći i ne nalazim se imati nikakve sreće."

"Rekao sam ti sve što mi je kazala." Simon pogleda preko ruba pećine, gdje su se sputani ovnovi skutrili, gurajući se poput pokretljiva snježnog nanosa. "Ne bih mogao zaboraviti. Obratila mi se preko djevočice koju smo spasili, Lelet, i rekla: 'Idi do Kamena oprostaja. To je jedino sigurno mjesto pred rastućom olujom - sigurno na neko vrijeme, barem.'"

Binabik napući usne, frustriran. Uputio je Sisqi nekoliko brzih qa-nučkih riječi, a ona je ozbiljno kimnula. "Nemam sumnje u tebe, Sime-ne. Previše smo toga zajedno vidjeli. A ne mogu se dati ni na sumnjanje u Geloj, koja je najmudrija žena koju znam. Problem je u mom slabom shvaćanju." Mahnuo je malenom rukom prema raširenim kožama pred sobom. "Možda nisam ponio ispravna djela."

"Previše razmišljaš, čovječuljče", dovikne Sludig s druge strane pećine. "Haestan i ja pokazujemo tvojim prijateljima kako se igra 'Osvajač'. Uspijeva gotovo jednako dobro s vašim trolskim kamečičima kao s pravim igraćim kockama. Dodi, zaigraj, odmori glavu na neko vrijeme od tih stvari."

Binabik podigne pogled i nasmiješi se, odmahnuvši Sludigu rukom. "Zašto im se ti ne pridružiš u igri, Simone?" upita. "Sigurno bi bilo zanimljivije nego promatrati moju zbunjenost."

"I ja razmišljam", reče Simon. "Razmišljao sam o Urmsheimu. O Igjarjuku i onom što se dogodilo."

"Nije bilo kao što si kad si bio mlad zamišljao da će biti, hmmm?" reče Binabik, ponovno zaokupljen pomnim čitanjem svojeg svitka.

"Stvari nisu uvijek onakve kao što stare pjesme pripovijedaju - posebno što se tče zmajeva. Ali ti si se, Simone, ponio hrabro kao bilo koji sir Camaris ili Tallistro."

Simon osjeti kako ga oblijeva ugodna rumen. "Ne znam. Nije se činilo poput hrabrosti. Hoću reći, što sam drugo mogao učiniti? Ali nisam

o tome razmišljao. Razmišljao sam o zmajevoj krvi. Učinila mi je više od ovoga." Pokazao je svoj obraz i bijeli pramen koji mu se sada širio kosom. Binabik nije podigao pogled da vidi njegov pokret, ali Sisqi jest. Stidljivo se osmjehnula, a njezine su tamne, uzdignute oči bile uprte u njega kao u prijateljski naklonjenu, ali možda opasnu životinju; trenutak kasnije, trolska je djevica ustala i udaljila se. "Natjerala me da drugačije razmišljam o stvarima", nastavi Simon, gledajući je kako odlazi. "Cijelo vrijeme što si bio u onoj rupi, kao zatvorenik, ja sam razmišljao

1 sanjao."

"A o čemu si razmišljao?" upita Binabik.

"Teško je reći. O svijetu i o tome kako je star. O tome kako sam malen. Čak je i Kralj Oluje malen, na neki način."

Binabik promotri Simonovo lice. Trolove smele oči bijahu ozbiljne. "Da, možda je malen pod zvijezdama, Simone - kao što je planina malena u uspoređivanju s cijelim svijetom. Ali planina je veća od nas, pa ako na nas padne, svedjedno ćemo biti vrlo mrtvi u vrlo velikoj rupi."

Simon nestrpljivo zamahne rukom. "Znam, znam. Ne kažem da se ne bojim. Samo... teško je reći." Borio se da pronađe prave riječi.

"Kao da me zmajeva krv naučila drugi jezik, drugi način da vidim stvari dok razmišljam. Kako nekome možeš objasniti drugi jezik?"

Binabik zausti da mu odgovori, a onda se prekine, zapiljivši se preko Simonova ramena. Uznemiren, Simon se osvrne, ali ondje nije bilo ničeg osim nakošene pećinske stijene i komadića sivog, bijelim mrljama načičkanog neba.

"Što je? Je li ti zlo, Binabik?"

"Imam ga", jednostavno reče trol. "Znao sam da je bilo nečeg poznatog u vezi s njim. Ali bila je to jezična zabuna. Različito su prevedeni, vidiš." Skočio je na noge i otrčao do svoje vreće. Nekoliko njegovih prijatelja trolova podigoše poglede. Jedan mu se

htjede obratiti, ali se zaustavi, zastrašen Binabikovim usredotočenim izrazom. Nekoliko ča-saka kasnije čovječuljak se vrati s rukovetom novih svitaka.

"Što se događa?" upita Simon.

"Radilo se o jeziku - razlici između jezika. Ti si rekao: Kamen oproštaja."

"Tako mi je Geloj kazala", odgovori on branći se.

"Naravno. Ali Ookequkovci svi su na jeziku na kojem se ti i ja sada nalazimo govoriti. Neki su prepisani s izvornog nabbanskog, neki su na qanučkom jeziku, a nešto malo ih je na izvornom govoru Sitha. Ja sam se dao na traženje 'Kamena oproštaja', ali na sithskom jeziku, taj bi bio nazvan 'Stijenom rastanka' - mala razlika, ali ona koja je od velike važnosti pri traženju. Sad prećakaj." Počeo je brzo čitati svitke, mičući usnicama dok je slijedio pokret svojeg zdepastog prsta od jednog retka do drugog. Sisqi se vratila, noseći dvije zdjele juhe. Jednu je položila pokraj Binabika, koji je bio odveć zaokupljen da joj zahvali drugačije osim kimanjem glavom. Drugu je zdjelu ponudila Simonu. Ne znajući što bi drugo, on nakloni glavu i prihvati je.

"Hvala ti", reče, pitajući se treba li je nazvati njezinim imenom.

Sisqinanamook zausti nešto u odgovor, a onda se zaustavi kao da se nije mogla sjetiti prikladnih riječi. Na trenutak su ona i Simon zurili jedno u drugo, dok je njihovu prijateljsku naklonost sprečavala nesposobnost da razgovaraju. Napokon, Sisqi mu uzvratila naklon, a onda se privije uz Binabika, postavivši mu tiho pitanje.

"Chash," odvrati on, "to je točno", a onda opet ušuti, tražeći. "Ho ho!" vikne na koncu, lupnuvši dlanom o svoju u kožu odjevenu nogu. "Ovo je odgovor. Pronašli smo ga!"

"Što?" Simon se nagne bliže. Svitak je bio prekriven čudnim znakovima, malim risarijama poput ptičjih nožica i tragova puževa. Binabik je pokazivao jedan simbol, četverokut zaobljenih kutova, pun točkica i crtica.

"Sesuađ'ra", dahne čovječuljak, rastežući riječ kao da pregledava finu tkaninu. "Sesuađ'ra - Stijena rastanka. Ili, kako ju je Geloj nazvala, Kamen oproštaja. To je sitnska stvar, kao što sam pretpostavljao."

"Ali što je to?" Simon je zurio u rune, ali nije mogao dokučiti njihovo značenje kao što je mogao iz zapadnjačkog pisma.

Binabik zaškilji u svitak. "To je mjesto, kazuje ovaj natpis, gdje je savez razbijen kad su se Zida'va i Hiked'a - Sithe i Norni - razdvojili da svaki ode svojim putem. To je mjesto moći i velike tuge."

"Ali gdje se nalazi? Kako ćemo tamo stići kad ne znamo gdje je?" "Nekoć je bilo dio Enki-e-Shao'saye, Ljetnog grada Sitha."

"Jiriki mi je pričao o njemu", reče Simon, odjednom uzbuđen. "Pokazao mi ga je u zrcalu. Zrcalu koje mi je dao. Možda bismo ga ondje mogli pronaći!" Stao je prekapati po svom zavežljaju, tražeći Jirikijev dar.

"Nema potrebe, Simone, nema potrebe!" nasmije se Binabik. "Budala bih uistinu bio - i najbjedniji šegrt kojeg je Ookequk mogao izabrati - kad ne bih znao za Enki-e-Shao'saye. Bio je to jedan od Devet gradova, veličanstven po ljepoti i učenju."

"Onda znaš gdje je Kamen oproštaja?"

"Enki-e-Shao'saye se nalazio na jugoistočnom rubu velike šume Ald-heorte." Binabik se namršti. "Dakle nije blizu, očigledno. Imat ćemo mnogo tjedana putovanja. Mjesto gdje je stajao grad nalazi se na suprotnoj strani šume od nas, iznad visoravni Visokih Thrithinga." On se razvedri. "Ali sada se nalazimo znati naš cilj. To je dobro. Sesuađ'ra." Ponovno je zamišljeno kušao riječ. "Nikad ga nisam vidio, ali vraćaju mi se Ookequkove riječi. To je neobično i mračno mjesto, kako legenda kazuje."

"Pitam se zašto ga je Geloj izabrala?" upita Simon.

"Možda za nju nije bilo drugog izabiranja." I Binabik se posveti svojoj hladnoj juhi.

Ovnovi, razumljivo, nisu voljeli hodati s Qantaqom iza sebe. Čak i nakon nekoliko dana, vučji miris ih je još duboko uznemirivao, pa je Binabik nastavio jahati sprijeda. Qantaqa se spretno probijala strmim, uskim stazama, a jahači na ovnovima su je slijedili, razgovarajući ili tiho pjevajući među sobom, pazeći da im glasovi ostanu tihi kako ne bi probudili Makuhkuvu, boginju lavine. Simon, Haestan i Sludig stupali su na repu, pokušavajući se kloniti tragova kopita te tako spriječiti snijeg da im se zavuče preko rubova njihovih dobro nauljenih čizama.

Dok je Mintahq bio zaobljen poput starca pogrbljenog od godina, Sikkihoq bijaše sav u uglovima i strmim obroncima. Trolski puteljci privijali su se uz leđa planine, zavijajući daleko prema van kako bi zaobišli ledene stupove stijena, a potom prelazili sa sunca u vlastitu sjenu planine, slijedeći unutrašnju liniju okomite provalije koja je propadala ispod staze u maglu i snijeg.

Klipšući uskim puteljcima sat za satom, neprestano otirući lepršavi snijeg iz očiju, Simon je zatekao sama sebe kako se moli da ubrzo stignu do dna. Vraćene snage ili ne, on nije bio stvoren za planinski život. Od rijetka zraka boljela su ga pluća, a noge se činile teške i slabe kao natopljeni hljebovi kruha. Kad bi pokušao spavati na kraju dana, mišići su mu bili tako bolno napeti da mu se gotovo činilo da bruje.

Sama visina na kojoj su putovali također ga je uznemirivala. Uvijek se smatrao neustrašivim penjačem, ali to je bilo prije nego što je zamijenio Visotvrđu za široki svijet. Sada je Simon otkrio da mu je bilo mnogo lakše držati oči prikovane za stražnju stranu Sludigovih smeđih čizama dok su se dizale i padale nego da gleda drugamo. Kad bi mu pogled skrenuo prema naherenim masama stijena iznad njih ili praznim dubinama ispod, otkrio bi da mu se bilo teško sjetiti ravnog tla. Negdje, podsjetio se, postoje mjesta gdje se osoba može okrenuti i zaputiti u bilo kojem smjeru, a da ne riskira smrtonosan pad. On je živio na jednom takvom mjestu, pa prema tome ona sigurno još postoje. Negdje se milja za plosnatom miljom prostirala poput duboka tepiha, čekajući Simo-nove noge. Zaustavili su se na širem dijelu staze da otpočinu. Simon je pomogao Haestanu da skine svoj zavežljaj, a onda gledao kako se stražar teško spušta na kamen vlažan od snijega, dišući s takvim naporom da se uskoro okružio maglom isparina. Haestan na trenutak skine

svoju kukuljicu, a onda zadrhti kad ga je udario hladan vjetar. Brzo je ponovno navuče. Ledeni kristali svjetlucali su u njegovoj tamnoj bradi.

"Tako je 'ladno, dječak", reče. "Opako." Odjednom je izgledao star. "Imaš li obitelj, Haestane?" upita Simon.

Stražar zastane na trenutak kao da je iznenađen, a onda se nasmije. "Na neki način. Imam ženu, suprugu, al' nemam malenih. Prvo dijete je umrlo, a otad nismo imali drugo. Nisam je vidio od prije zime." Stresao je glavom. "Al' ona je na sigurnom. Otišla je živjeti sa svojim a Hewen-shire - rekoše joj da je Naglimund preopasan. Da dolazi rat." Stresao je glavom. "Ako tvoja vještica veli istinu, rat je završio, a princ Jošua je izgubio."

"Ali Geloj je rekla da je pobjegao", brzo ubaci Simon.

"Da, i to je nešto."

Sjedili su u tišini neko vrijeme, osluškujući vjetar među stijenama. Simon spusti pogled na mač Trn koji je ležao na vrhu Haestanova zavežljaja, tamno blistajući, posut pahuljama koje su se otapale. "Je li ti mač pretežak? Ja ga mogu nositi neko vrijeme."

Haestan ga promotri na trenutak prije nego što se osmijehne. "Slobodno ga uzmi, Simone monče. I trebaš imat mač, kad već imadeš prvu mušku bradu. Stvar je u tom što je teško reć 'oće li ti ikako koristit ko mač, ako razumiješ što mislim."

"Razumijem. Znam kako se mijenja." Sjetio se Trna u vlastitim rukama. Isprva je bio hladan i težak poput nakovnja. A onda, dok je stajao ustremljen, balansirajući na rubu litice i zureći u mliječnomodne zmajevе oči, postao je lagan poput brezove šibe. Sjajna oštrica činila se probuđenom, kao da je disala. "Gotovo kao da je živ. Poput neke životinje ili sljčno. Je li ti sada težak?"

Haestan strese glavom, podižući pogled prema lepršavom snijegu. "Nije, dječak. Čini se da želi ić kamo smo i mi krenuli. More bit da misli kako ide doma."

Simon se osmijehne čuvši kako obojica govore o maču kao da je pas ili konj. Ipak, u tom je predmetu postojala neporeciva napetost, poput pauka u mreži ili ribe koja obješena visi u hladnoj tami na riječnom dnu. Opet ga je promotrio. Mač, ako je bio živ, bio je divlje biće. Njegova tama proždírala je svjetlo, ostavljajući tek tanak talog odsjaja, svjetlucave mrvice škrtakog kruha. Divlje biće, mračno biće.

"Ide kamo smo i mi krenuli", reče Simon, a onda razmisli na trenutak. "Ali to neće biti dom. Barem ne moj."

Dok je ležao te noći u uskoj špilji koja je bila jedva nešto više od posjekotine na Sikkihoqovim mišćavim kamenim plećima, Simon je sanjao tapiseriju. Bijaše to pokretna tapiserija, koja je visjela na zidu od posvemašnje tame. Na njoj, kao u vjerskim slikama u kapeli Visotvrđe, stajaše veliko stablo, grana uzdignutih k nebu. To stablo bijaše bijelo i glatko poput harčanskog mramora. Princ Jošua visio je naglavce na njemu, poput Samog Usiresa Aedona u Njegovoj patnji.

Sjenovita prilika stajala je pokraj Jošue, zabijajući u njega čavle velikim, sivim čekićem. Jošua nije ni govorio ni vikao, ali njegovi su sljedbenici jaukali svud naokolo. Prinčeve oči bijahu raširene u strpljivoj patnji, poput izrezbarena Usiresova lica koje je visjelo na zidu Simonova dječakskog doma u odajama za služinčad.

Simon više nije mogao gledati. Probio se u samu tapiseriju i pojurio prema sjenovitoj prilici. Dok je tčao, osjetio je kako mu nešto teško visi iz ruke. Podigao je šaku da time zamahne, ali tamni stvor je posegnuo uvis i šćepao ga za ruku, otevši Simonu oružje. Ono što je držao bio je crni čekić. Osim razlike u boji, bio je blizanac sivog.

"Bolje", reče stvor. Odvagnuo je malj boje ebanovine u svojoj drugoj sjenovitoj ruci i opet pčeo zabijati čavle. Ovaj put Jošua je vrištao pri svakom udarcu, vrištao i vrištao...

... Simon se probudio zatekavši se kako drhti u tami, okružen promuklim disanjem svojih suputnika koje se natjecalo s vjetrom što je zavijao pretražujući planinske prolaze pred pećinom. Htio je probuditi Bi-nabika, ili Haestana, ili Sludiga - bilo koga s kim je mogao govoriti na vlastitom jeziku - ali nijednog od njih nije mogao pronaći u tami, a znao je čak i u svom strahu da nije smio prenuti ostale iz sna.

Ponovno je legao, osluškujući zapjevanje vjetra. Bojao se opet us-nuti, bojao se daće ponovno začuti one užasne krikove. Naprezao se da vidi u tami kako bi znao da su mu oči otvorene, ali nije bilo ničeg.

Malo prije nego što se svjetlo vratilo, iscrpljenost je nadvladala njegov uzrujani um te je napokon zaspao. Ako su ga snovi opet mučili, nije ih se sjećao kad se probudio.

Proveli su još tri dana na uskim stazama od kojih su se ledila srca prije nego što su se spustili sa Sikkihoqovih visova. Na ramenima planine više nisu morali putovati u jednom redu, pa kad su sišli na široku vodoravnu izbočinu klisure, zastali su da proslave. Bio je to rijedak sat vremena poslijepodnevene sunčane svjetlosti. Svjetlost se probila kroz paučinu oblaka, a vjetar se napokon činio razigranim umjesto grabežljivim.

Binabik je odjahao s Qantaqom naprijed da izvidi teren, a onda pustio vučicu da lovi. Ona je u času nestala u hrpi u bijelo ogrnutih kamenih gromada. Binabik se pješice vratio ostatku družine, sa širokim osmijehom na licu.

"Dobro je maknuti se s litica na neko vrijeme", rekao je, sjedajući pokraj Simona, koji je izuo čizme i trljanjem vraćao krv u svoje bijele nožne prste. "Malo je vremena za razmišljanje o biločemu drugom osim o održavanju ravnoteže dok jašeš tako uskim i ugrožavajućim stazama."

"Ili hodaš njima", reče Simon, kritički promotrivši svoje nožne prste.

"Ili hodaš", složi se Binabik. "Dat ću se na vraćanje za trenutak." Čovječuljak ustane i pode prema blago zaobljenoj stijeni gdje je većina trolova sjedila u krugu na tlu, dijeleći mješinu pića. Nekolicina njih svuk-la je kaputiće kako bi sjedila golih prsa na slaboj sunčanoj svjetlosti, a smeđa im je koža vrvjela tetovažama ptica, medvjeda i vijugavim ribama. Ovnovima su skinuli sedla i pustili ih da pasu ono malo krme koju su mogli naći, mahovinu i grudice raščupana grmlja koje se ukorijenilo u stjenovitim pukotinama. Jedan od trolova pazio ih je kao pastir, iako se činilo da nije svim srcem prionuo na posao. Kopao je žalosno po zemlji svojim kukastim

kopljem dok je promatrao kako mješina kruži. Jedan od njegovih drugova, upirući prstom i smijući se njegovoj nesreći, naposljetku mu se toptajući približi i podijeli s njime kožnatu posudu.

Binabik pristupi Sisqi, koja je sjedila u skupini mladih lovkinja. Nagnuo se da nešto kaže, a onda protrljao njezino lice svojim. Ona se nasmijala, odgurnuvši ga, ali obrazi su joj se zarumenjeli. Promatrajući to, Simon osjeti blag drhtaj ljubomore zbog prijateljeve sreće, ali to proguta. Jednog će dana možda i on pronaći nekog. S tugom je pomislio na princezu Miriamele, koja je stajala visoko iznad ijednog perača posuda. Unatoč tome, bila je samo djevojka, poput onih s kojima je Simon razgovarao pravci se važnim u Visotvrdi u, kako se činilo, davno minulim danima duboke prošlosti. Kad su on i Miriamele stajali jedno uz drugo na mostu u Da'ai Chikizi, ili pred divom, među njima nije bilo razlike. Bili su prijatelji, suočeni s opasnošću zajedno i ravnopravno.

Ali tada nisam znao daje ona iznad mene. Sada znam i u tome je razlika. Ali zašto? Jesam lija drugačiji? Je li ona? Ne zapravo. I poljubila me! A to je bilo nakon što je ponovno postala princeza!

Osjetio je čudnu mješavinu zanosa i frustracije. Uostalom tko je mogao reći što je bilo ispravno? Red svijeta se naizgled mijenjao, i gdje je bio napisan zakon da junački kuhinjski pomoćnik ne bi mogao ponosno stati ispred princeze - koja je naposljetku bila u ratu sa svojim ocem kraljem?

Usljedio je trenutak veličanstvena sanjarenja. Simon se zamislio kako ulazi u velebni grad kao junak, jašući na leđima ponosna konja, držeći pred sobom mač Trn kao na slici sir Camarisa koju je jednom vidio. Negdje, znao je, Miriamele je gledala i divila se. Maštarija je propala kad se iznenada zapitao u koji bi to grad on mogao junački ući. Naglimund je, prema Gelojinim riječima, pao. Visotvrda, Simonov jedini dom, bila mu je posve zabranjena. Mač Trn je bio njegov koliko je Simon bio sir Camaris, najslavniji vlasnik oštrice - a što je bilo najvažnije, shvatio je zureći u svoje nažuljane pete, nije uopće imao ni konja.

"Evo, prijatelju Simone," reče Binabik, prenuvši ga iz njegova snuđenog snatrenja, "pribavio sam ti gutljaj lovačkog vina." Pružio mu je mješinu, manju od one koja je prelazila iz ruke u ruku u obližnjem krugu.

"Već sam malo popio", reče Simon, sumnjičavo njušeći. "Imalo je okus - pa, Haestan je rekao da ima okus kao konjska mokraća i mislim daje bio u pravu."

"Ah. Čini se da je Haestan promijenio mišljenje o kangkangu." Binabik se zahihće, nahirivši glavu u smjeru kruga gdje se pilo. Erkvnlan-danin i Sludig pridružili su se trolovima; Haestan je upravo u tom trenutku uzimao zdrav gutljaj iz mješine. "Ali ovo nije kangkang", reče Binabik, gurajući mješinu u Simonovu ruku. "Ovo je lovačko vino. Muškarcima mojeg naroda nije ga dopušteno piti - osim onima, poput mene, koji ga se ponekad nalaze koristiti u medicinske svrhe. Samo ga lovki-nje piju kad moraju biti budne cijelu noć daleko od naših pećina. Dobro je posebno za malaksale i bolne udove i slično."

"Osjećam se dobro", reče Simon, sumnjičavo pogledavajući mješinu za piće.

"To se ne nalazi biti svrha mojeg darivanja." Binabik je počeo očajavati. "Budi od razumijevanja daje za svakoga rijetko dobiti ovo lovačko vino. Sjedimo ovdje i sada slaveći sreću što smo prešli dugačak put bez gubitaka i ranjavanja. Slavimo ovo malo sunca i nadamo se maloj sreći na ostatku našeg puta. Također, ovo je neka vrsta dara, Simone. Sisqinamook je htjela da ga primiš."

Simon digne pogled prema trolskoj djevici, koja je sjedila u nasmijanom razgovoru sa svojim prijateljicama lovkinjama. Nasmiješila se i podigla koplje kao na pozdrav.

"Žao mi je", reče on. "Nisam shvatio." Podigao je mješinu i uzeo gutljaj. Slatka uljana tekućina skliznula mu je niz grlo. Zakašljao se, ali ča-sak kasnije osjetio je njezinu ublažavajuću toplinu u želucu. Uzeo je još jedan gutljaj, a onda zadržao malo napitka u ustima, pokušavajući odrediti na što ga je okus podsjećao.

"Od čega se priprema?" upita.

"Od bobica s visokih livada Modrog blatnog jezera, kamo odlazi moje pleme. Od bobica i zuba."

Simon nije bio siguran daje ispravno čuo. "Bobica i čega?"

"Zuba." Binabik se isceri, pokazujući svoje žućkaste zube. "Zuba snježnog medvjeda. Zdrobljenih u prah, naravno. To je za jakost i ne-čujnost u lovu."

"Zubi..." Simon, sjetivši se daje to bio dar, razmisli na trenutak prije nego što je rekao išta više. Zaista nije bilo ničeg lošeg u zubima - i sam ih je imao puna usta. Lovačko vino nije uopće imalo loš okus, te ga je od njega ugodno bockalo u trbuhu. Oprezno je podigao mješinu i uzeo posljednji gutljaj. "Bobice i zubi", reče, pružajući mješinu natrag. "Vrlo dobro. Kako se kaže hvala na qanužkom?" Binabik mu reče.

"Guyop!" dovikne Simon Sisqi, koja se nasmiješi i kimne glavom dok su njezine prijateljice još jedanput prasnule u piskutav smijeh, skrivajući lica u krznu svojih kukuljica.

Dugo su Simon i Binabik sjedili tiho jedan pokraj drugog, uživajući u toplini. Simon je osjećao kako mu lovačko vino ugodno migolji kroz vene, te su se čak i zastrašujući donji obronci Sikkihoqa koji su ih još čekali počeli doimati prijateljskima. Planina je propadala u smežuran kilt snijegom pokrivenih bregova, izravnavši se na dnu u drvećem prošaranu monotoniju Pustare.

Dok se osvrtao da promotri teren, Simonovu pažnju uhvati Namvet, jedna od Sikkihoqovih bratskih planina, koja je s njegove lijeve strane i na trenutnoj jasnoći vedrog poslijepodneva izgledala tako blizu da se do nje mogao dobaciti kamen. Namvetove suknje bile su isprugane modrim okomitim sjenama. Njegova bijela kruna blistala je na suncu.

"Žive li i tamo trolovi?" upita.

Binabik podigne pogled i kimne. "Namvet je također jedna od yiq-a-nučkih planina. Mintahog, Chugik, Tutusik, Rinsenatuq, Sikkihoq i Namvet. Yamok i Huudika - Siva Braća - oni su trolska zemlja. Yamok, što znači Mali Nos, mjesto je gdje su moji roditelji umrli.

Ono je on, tamo iza Namveta, vidiš?" Pokazao je na nejasan šiljast oblik ocrtan suncem.

"Kako su umrli?"

"U zmajevu snijegu, kako ga mi na Krovu Svijeta zovemo - snijegu koji je smrznut na vrhu, a onda prelomljen bez upozorenja, brzo zatvarajući ralje. Kao što se zmajevе čeljusti daju na zatvaranje. Kao što znaš."

Simon zastruže kamenom po tlu, a onda podigne pogled, škiljeći prema nejasnom obrisu Yamoka na istoku. "Jesi li plakao?"

"Sa sigurnošću - ali na skrivenom mjestu. A ti... ali ne, ti se nisi nalazio poznavati svoje roditelje, zar ne?"

"Ne. Doktor Morgenes mi je pričao o njima. Malo. Moj je otac bio ribar, a majka sobarica."

Binabik se nasmiješi. "Siromašni, ali čašni preci. Tko bi mogao tražiti više od mjesta odakle se može pčeti? Tko bi se htio roditi u uskim ograničenjima kraljevske krvi? Tko bi mogao pomisliti daće se dati na pronalaženje sama sebe kad se svi oko njega klanjaju i kleče?"

Simon pomisli na Miriamele, pa čak i na Binabikovu zaručnicu, Si-sqinanamook, ali ne reče ništa.

Nakon nekog vremena, trol se protegne i privuče svoj zavežljaj bliže. Prekapao je po njemu nekolikočasaka, izvukavši na kraju zveckavu kožnu vrećicu. "Moje zglobne kosti", reče dok ih je nježno prosipao po kamenu. "Dat ćemo se na provjeravanje jesu li sada iskreniji vodiči nego pri zadnjem ispitivanju." Počeo je tiho pjevati sebi u bradu dok ih je skupljao u dlanove. Dugo je držao šaku kostiju pred sobom, očiju sklopljenih u koncentraciji dok je mrmljao pjesmu. Napokon ih ispusti na tlo. Simon nije mogao vidjeti nikakav razlučiv uzorak u zbrci.

"Kameni Krug", reče Binabik, mirno kao daje to bilo napisano na žutoj glatkoći kostiju. "To je ovo mjesto gdje se nalazimo, tako rekuć. To znači, nalazim se misliti, sastanak vijeća. Tragamo za mudrošću, za pomoći na našem putovanju."

"Kosti koje pitaš za pomoć kažu da tražiš pomoć?" proštenje Simon. "To nije baš neka mudrolija."

"Tišina, budalasti nizinče", Binabik će napola šaljivo, napola strogo. "Ove kosti sadrže više nego što možeš shvatiti. Njihovočitanje nije tako jednostavno." Zapjevao je i ponovno ih bacio. "Baklja na Ulazu u Pećinu", reče, ali opet baci bez stanke za objašnjenje. Namrštio se i stao sisati usnicu dok je pregledavao raspršene kosti. "Crni Ponor. Ovo je tek drugi put što sam ikad vidio ovaj uzorak, a oba puta bila su u vremenu što smo bili zajedno. To je zlokočno kolo."

"Objasni, molim te", reče Simon. Opet je navukao čizme, provjeravajući nožne prste time što je njima migoljio.

"Drugo bacanje, Baklja na Ulazu u Pećinu, znači da će nam mjesto kamo idemo donijeti prednost - Sesuad'ra, čini mi se, Gelojin Kamen oprostaja. To ne dokazuje da ćemo ondje pronaći sreću, ali bit će to naša prilika za probitak. Crni Ponor, posljednje bacanje, kao što sam ti već rekao. Trećeg se bacanja trebamo bojati ili se barem pripaziti. Crni Ponor je čudan, rijedak uzorak koji bi trebao označavati izdaju ili bi mogao značiti nešto što dolazi od drugamo..." Prekinuo se, zureći odsutno u raštrkane kosti, a onda ih pokupi u svoju vrećicu.

"I što onda sve to znači?"

"Ah, prijatelju Simone," uzdahne trol, "kosti se ne nalaze jednostavno odgovarati na pitanja, čak ni u najboljem slučaju. U tegobnom času poput ovog u kojem se nalazimo živjeti, shvaćanje postaje još teže. Moram dugo razmisliti o ovim bacanjima. Možda moram zapjevati malo različiti pjesmu, a onda opet bacati. To je prvo bacanje nakon mnogo vremena u kojem nisam vidio Zasjenjeni put - ali ne mogu reći da je naš put išta manje zasjenjen. Tu, vidiš, leži opasnost pokušavanja pronalaska jednostavnih odgovora iz kostiju." Simon ustane. "Ne razumijem mnogo toga što govoriš, ali želio bih dobiti nekoliko jednostavnih odgovora. To bi znatno olakšalo stvari."

Binabik se nasmiješi dok im je prilazio jedan njegov sunarodnjak. "Jednostavni odgovori na životna pitanja. To bi bilačarolija veća od ijedne koju sam se ikad našao vidjeti."

Novi trol, zdepast gonič kitnjaste brade kojeg je Binabik predstavio kao Snenneqa, dobaci nepovjerljiv pogled Simonu, kao da je sama njegova visina bila uvreda civiliziranom ponašanju. Uzbudeno je nakratko razgovarao s Binabikom na qanučkom, a onda otklipsisao dalje. Binabik skoči uvis i zviždukom pozove Qantaqu.

"Snenneq veli da se ovnovi plaho ponašaju", objasni Binabik. "Htio je znati gdje je Qantaqa i je li uznemirivala njihove ovnove."

Trenutak kasnije siva prilika vučice pojavi se na litici pola furlonga dalje, upitno naherene glave. "Niz vjetar nam je", reče čovječuljak, tresući glavom. "Ako su ovnovi uznemireni, to nije zbog Qantaqina mirisa."

Qantaqa skoči sa stjenovite uzvisine. Nekoliko časaka kasnije bila je uz svojeg gospodara, gurkajući ga u rebra golemom, širokom glavom.

"I sama se čini nemirnom", reče Binabik. Kleknuo je da počese trbuh vučice, a ruke mu do ramena nestanu u njezinu gustom krznu. Qan-taqa se zaista doimala rastresenom, umirivši se tek nakratko prije nego što je podigla njušku prema povjetarcu. Uši joj se pomaknu poput krila ptice dok sliječe. Ispustila je dubok gromovit zvuk prije nego što je opet gurnula Binabika glavom. "Ah," reče on, "možda je to snježni medvjed. Ovo im je sigurno razdoblje gladovanja. Moramo se spustiti niže - bit ćemo u manjoj opasnosti kad se damo na ostavljanje Sikkihoqovih visova." Pozvao je Snenneqa i ostale prijatelje. Pčeli su raspremati logor, ponovno sedlajući svoje ovnove i tovarući mješine pića i vreće hrane.

Sludig i Haestan se približe. "Oj, dječak," Haestan će Simonu, "natrag u naše čizme. Sad znaš kako je bit vojnik. Marš, marš, marš, sve dok ti se noge ne smrznju i pluća ne razvodne."

"Nikad nisam htio biti pješak", reče Simon, prebacivši svoj ranac na leđa.

Naklonost vremenskih prilika nije se zadržala. Kad su te noći podigli logor blizu ruba duge plosnate klisure, zvijezde su iščeznule. Kuharske vatre male družine bile su jedino svjetlo pod divljim i snježnim nebom.

Zora je obojila tamni obzor u kamenosivu boju koja se neobčno odražavala s granita pod njihovim nogama. Skupina putnika oprezno se spustila s litice na još jedan niz uskih staza koje su vijugale tamo-amo po obronku planine u strmim serpentinama. Do podneva su stigli na još jedno relativno ravno područje, duguljasto, blago nagnuto brdo, zapravo hrpu kamenih gromada i manjih stijena

preostalih nakon prolaza nekakva drevnog ledenjaka. Uporište je bilo varljivo: čak su i ovnovi morali oprezno hodati, ponekad radije skačući s jednog većeg kamena na drugi nego ih zaobilazeći po rasklimanom kršu. Simon, Haestan i Sludig išli su za njima. Njihovi teški koraci povremeno bi oslobodili kamen velčine šake koji bi poletio niz obronak, izazvavši blejanje i uznemirene poglede osedlanih ovnova. Takav teren bio je naporan za koljena i gležnjeve. Prije nego što su daleko odmakli niz obronak, Simon i njegovi suputnici zastali su da omotaju krpe oko svojih čizama kako bi se zaštitili.

Snijeg je lepršao svuda naokolo. Nije padao gusto, ali bio je dovoljan da pospe vrhove krupnijeg kamenja bijelim prahom i poput žbuke ispuni pukotine između manjih stijena. Kad se Simon osvrnuo da pogleda prema vrhu dugog krševitog obronka, viši predjeli Sikkihoqa uzdizali su se kroz maglu i oluju poput tamne sjene na do vratku. Zaprepastio se koliki su put prešli, ali okrenuvši se, osjetio se u jednakoj mjeri obeshabrenim dužinom puta koja je još preostala prije nego što stignu u sumnjivu lagodnost Pustare.

Haestan opazi Simonov izraz i ponudi mu mješinu vina od kostiju i bobica koju su trolovi poklonili stražaru. "Još dva dana do ravnog tla, dječak", reče gorko se smiješeći. "Uzmi malo."

Simon se zagrije gutljajem kangkanga prije nego što gaje dodao Slu-digu. Zubati osmijeh nakratko se ukaže u Rimeržaninovo žutoj bradi dok je podizao mješinu k ustima. "Dobro je", reče. "Nije to medovina na koju sam navikao, pa čak ni južnjačko vino, ali sigurno je bolje nego ništa."

"Bog nas prokleo ako to nije istina", reče Haestan. Uzeo je natrag mješinu, uživajući u dugom gutljaju prije nego što je ponovno vratio vreću za svoj pojas. Simon pomisli da je stražarev glas bio pomalo mutan i shvati da je Haestan pio cijeli dan. Ipak, čime su se drugo imali boriti protiv boli u nogama i monotonog, lepršavog snijega? Bolje malo pijanstva da se izbjegne studen nego satičamera. Simon zaškilji kroz susnežicu koja mu je letjela u lice. Mogao je vidjeti skakutave prilike trolova koji su jahali odmah ispred njih, ali još dalje je mogao razaznati samo maglovite obrise. Negdje pred najdaljima, Binabik i Qantaqa tragali su za najboljim putem sa strmog obronka. Gr-leni povici jahača ovnova dopirali su do Simona na vjetru, nerazumljivi, ali neobično utješni.

Kamen odskoči pokraj njegove noge i otkotrlja se nekoliko lakata dalje. Zvuk njegova prolaska izbrisala je pjesma vjetra. Simon se pitao što bi se dogodilo kad bi se uistinu velika stijena počela kotrljati odozgo prema njima. Bi lije uopće čuli od buke okoline? Ili bi naišla iza njih iznenada, poput ruke koja pada kako bi zgnječila muhu koja se sunča na prozorskoj dasci? Zabrinuto se osvrnuo iza sebe, vidjevši u mislima golem, okrugao obris koji postaje sve veći, veliku stijenu koja će zdrobiti sve na svojem putu.

Nije bilo nikakve goleme stijene, ali neke su se prilike pomicala na obronku iznad njih. Uhvaćen kako zuri otvorenih usta, Simon se u trenutku nesigurnosti zapita je li kakva snježna sljepoća prouzrokovala da vidi nešto što ne može biti stvarno, goleme sjene koje mlata rukama na kolebljivom svjetlu. Sljedeći Simonov pogled preko ramena, Sludig širom otvori oči.

"Hunen!" vikne Rimeržanin. "Vaer Hunen! Divovi su na obronku iznad nas!" Niže od njih, nevidljiv u vrtlogu snijega, jedan od trolova oštrim krikom ponovi Sludigovo upozorenje.

Nejasne izdužene prilike trčale su skokom niz krševit brijeg. Odro-njeno kamenje kotrljalo se pred njima, odskakujući pokraj Simona i njegovih suputnika dok su trolovi vikom pokušavali okrenuti svoje ovnove da se suče s tom nenadanom opasnošću. Izgubivši prednost hvatanja na prepad, divovi su jurišajući urlali izazove glasovima koji su se činili dovoljno dubokima da potresu samu planinu. Nekoliko golemih prilika probijalo se kroz maglu, vitlajući širokim toljagama nalik na čvornate grane drveća. Činilo se da crna lica iskešenih zuba plove bestjelesno kroz kovitlace snijega, ali Simon je znao kakva je snaga u onim dlakavim bijelim prilikama. Prepoznao je lice Smrti u kožnim maskama i njezin neizbježan stisak u širokim tetivama i mlataranju ruku dvaput dužih od ruku čovjeka.

"Binabik!" vrisne Simon. "Divovi dolaze!"

Jedan od Hunena dograbí kamenu gromađu i baci je niz obronak. Udarala je o tlo i prevrtala se jurišajući nizbrdo poput odbjeglih kola. Još dok je pljusak trolskih kopalja presijecao zrak prema napadačima, veliki kamen protutnji pokraj Simona i zabije se u najbliži red trolova. Prodorno, prestravljeno blejanje ovnova i samrtni krici njihovih slomljenih jahača odjeknuli su maglovitim obronkom. Simon se zatekao kako zuri zgranut i nepomičan dok se golema prilika uzdizala nad njim, za-mahujući toljagom poput nategnute ruke katapulta. Dok je crna duguljasta sjena sa zviždukom padala, Simon začu kako netko doziva njegovo ime, a onda ga nešto gurne u stranu te je pao na lice usred kamenja i snijega.

Trenutak kasnije bio je na nogama, posrćući kroz maglu prema urlicima i kovitlacu obrisa u borbi. Hunen su iskršavali i nestajali.

Goleme su pohlepne sjene povremeno bile posve nevidljive u vijorenju snijega.

U Simonovu umu histeričan, prestravljen glas vikao je da bježi, da se sakrije, ali glas bijaše prigušen, kao da mu je glava bila napunjena perinama. Na rukama mu bijaše krvi, ali nije znao čije. Odsutno ju je obrisao o prednjicu svoje košulje prije nego što je izvukao svoj qanučki nož iz korica. Uurlanje je sada bilo svuda oko njega.

Skupina trolova uperila je koplja i potjerala ovnove uzbrdo. Njihova gromoglasna meta zamahnula je dlakavom rukom širokom poput debla i pomela najbliže trolove s njihovih sedla. I trolovi i ovnovi poletješe niz strminu u krvavom zapetljaju, otkotrljavši se kao bez kostiju do dna padine, ali njihovi preostali drugovi zariše pet-šest kopalja, istjeravši promukao, frfljav urlik iz opkoljenog diva.

Simon ugleda Binabika niže na obronku. Trol je sjahao s Qantaqe, koja je odjurila prema uskovitlanim siluetama još jednog okršaja.

Binabik je gurao strelice u šuplji dio svog štapa - strelice s otrovno crnim vršcima, znao je Simon - ali prije nego što je Simon uopće mogao korak-nuti prema svojem prijatelju, u njega se zabije još jedna prilika, a onda padne na tlo pred njegovim nogama.

Bio je to Haestan, ležeći potrbuške među kamenjem, dok mu je mač Trn još visio sa zavežljaja. Dok je Simon zurio, nešto zatuli tako glasno da je probilo zamućenost njegovih ušiju i uma; okrenuo se kako bi vidio Sludiga koji je uzmicao prema njemu niz obronak koji nije pružao siguran oslonac. Dugim je trolskim kopljem probadao zrak dok se povlačio pred divom čiji su gnjevni krici potresali nebo.

Divov bijeli trbuh i ruke bijahu načičkani grimiznim krvavim cvjetovima, ali i Sludig bijaše okrvavljen: lijeva mu je izgledala kao da su je uronili u zdjelu crvene boje.

Simon se sagne i ščepa Haestanov plašt, potresajući ga, ali stražar je mlitavo ležao. Dohvativši Trnov crni bačak, Simon ga polako provuče kroz petlju na Haestanovu zavežljaju. Bio je hladan poput mraza i težak poput konjskog oklopa. Psujući od srdžbe i straha, pokušao gaje podići svom snagom, ali nije mogao odignuti vršak s tla. Unatoč sve panič-nijim naprezanjima, nije mogao čak ni podići balčak iznad svojeg struka.

"Usiresu, gdje si?" prokune, puštajući oštricu da teško padne na tlo poput komada srušenog zida. "Pomozi mi! Od kakve je koristi taj prokleti mač?" Pokušao je iznova, moleći se za Božju pomoć, ali Trn je ležao na tlu, izvan domašaja njegove snage.

"Simone!" vikne Sludig bez daha. "Bježi! Ja... ne mogu...!" Divova dlakava bijela ruka zamahne prema njemu, a Rimeržanin posrne natrag, točno izvan domašaja. Otvorio je usta da opet zovne Simona, ali morao se baciti u stranu da izbjegne grabežljiv udarac nadlanicom. Krv je poprskala sjevernjakovu svijetlu bradu i slijepila mu žutu kosu. Njegove kacige je nestalo.

Simon se divlje ogleda oko sebe, a onda opazi trolsko koplje koje je ležalo među stijenama. Podigao ga je i zaobišao diva, čije su zakrvavljene oči i raširene nozdrve bile uperene samo prema Sludigu. Stvorova dlakava leđa iskrsnula su pred njim poput bijelog zida.

Časak kasnije, prije nego stoje imao vremena da se iznenadi samim sobom, Simon skочи naprijed preko skliskog kamenja, zarivši koplje što je jače mogao u slijepiljeno krzno. Šok udara poletio mu je rukama i škljocnuo zubima. Na trenutak je bez snage mlitavo visio s divovih širokih leđa. Hunen zabaci glavu u urliku, mašući s jedne strane na drugu dok je Sludig napadao sprijeda sa svojim kopljem. Simon je vidio kako Rimeržanin nestaje, a onda opazio da se zvijer saginje, drhteći, te obara Sludiga na tlo.

Iskašljavajući krv, div je stajao nad Sludigom, tražeći toljagu jednom rukom, stežući svoj krvavi trbuh drugom. Povikom gnjeva, lud od bijesa što je taj strahotni stvor udarao njegove prijatelje dok je iz njega istjecao život, Simon ščepa šaku krzna jednom rukom i klimavo koplje koje je stršilo iz divovih leđa drugom rukom, a onda se uspenatra na njegova leđa.

Zaudarajući po mokrom krznu, mošusu i trulom mesu, golemo drhtavo tijelo uspravi se pod njim. Velike ruke s noktima nalik na čaporke podigoše se, slijepo pljusajući u potrazi za kukcem koji je sletio na nj, dok je u istom trenutku Simon do balčaka zabijao svoj ganučki bodež u divov vrat, točno ispod zgrčene čeljusti. Trenutak kasnije osjetio je kako su ga podigli i odbacili poput zglobova široki prsti.

Na trenutak je doživio osjećaj bestjelesnosti; nebo bijaše napukao vrtlog sivog, bijelog i najtamnijeg modrog. Tada Simon udari o tlo. Buljio je u okrugao kamen, jedva duljinu ruke ispred svojeg nosa. Nije mogao osjetiti ruke i noge, tijelo mu bijaše mlitavo kao u očišćene ribe, a nije mogao čuti nikakav zvuk osim tihog brujanja u ušima i tankog cviljenja što su mogli biti glasovi. Kamen je ležao pred njim, okrugao i čvrst, nepomičan. Bio je to komad sivog granita, isprugan bijelim, koji je mogao ležati na tom mjestu od početka vremena. Nije bilo ničeg posebnog u vezi s njim. Bio je to samo komad zemaljskih kostiju, čije su grube kutove izgledili eoni vjetra i vode.

Simon se nije mogao pomaknuti, ali je mogao vidjeti nepomičan, veličanstveno nevažan kamen. Ležao je buljeći u nj dugo vremena, ne osjećajući ništa doli praznine gdje je nekoć bilo njegovo tijelo, sve dok sam kamen nije počeo blistati, odražavajući najslabiji ružičasti sjaj sutona.

Došli su naposljetku po njega kad se pojavila Sedda, mjesec, a njezino blijedo lice provirilo kroz maglu i sumrak. Male nježne ruke podigle su ga i polegle na gunj. Blago se ljuljao dok su ga nosili nizbrdo i položili ga pokraj razbuktane vatre. Simon je zurio u mjesec dok se sve više penjao nebom. Binabik mu je prišao i tihim glasom izustio mnogo utješnih riječi, ali riječi su se činile besmislenima. Dok su drugi pomagali zaviti mu rane i polagali hladne, vodom natopljene krpe na njegovu glavu, Binabik je pjevušio čudne, kružne pjesme, a potom mu dao zdjelicu nečeg toplog da popije, pridržavajući Simonovu opuštenu glavu dok mu je gorki napitak klizio niz grlo.

Zasigurno umirem, pomisli Simon. Osjetio je izvjestan spokoj zbog te pomisli. Činilo se kao da mu je duša već ostavila tijelo, jer je osjećao slabu povezanost s njim. Volio bih da sam se najprije izvukao iz snijega. Volio bih da sam otišao kući...

Sjetio se još jednog spokoja koji je sada osjećao kad je stajao pred Igjarjukom, sjetio se tišine koja je naizgled ovila cijeli svijet, sjetio se bezvremenog vremena prije nego što je spustio mač, prije nego što je navrla crna krv.

Ali ovaj put mač mi nije pomogao... Zar je izgubio neku vrstu vrijednosti otkad je ostavio Urmsheim? Ili je Trn bio tek nestalan poput vjetra i vremena?

Simon se sjeti toplog ljetnog poslijepodneva u Visotvdi, kad je sunčana svjetlost koso padala kroz visoke prozore odaja doktora Morgene-sa, čineći da se prašina koja je lijeno lebdjela svjetluca poput vjetrom nošenih iskri.

"Nikad nemoj na jednom mjestu sebi stvoriti dom", rekao mu je starac tog dana "Nađi sebi dom u svojoj glavi. Pronaći ćeš sve što ti treba da ga namjestiš - uspomene, prijatelje kojima možeš vjerovati, ljubav prema čenju i druge slične stvari. Tako će te pratiti kamo god budeš putovao. ..."

Je li to dakle umiranje? zapita se Simon. Je li to vraćanje kući? Nije tako loše.

Binabik je opet pjevao. Bio je to uspavljajući zvuk nalik na žubor vode. Simon se prepusti i otplovi.

Kad se probudio kasnije idućeg dana, nije odmah bio siguran je li još živ. Preživjeli su se premjestili tijekom jutra i Simona su unijeli, zajedno s ostalim ranjenicima, u špilju ispod nagnute stijene. Probudivši se, ugledao je pred sobom samo otvor prema sivom nebu. Čupave crne ptice koje su letjele pokraj špiljskog otvora uvjerile su ga u to da je još među živima - ptice i bol u svim udovima.

Ležao je neko vrijeme istražujući svoje rane, savijajući zglobove jedan za drugim. Boljelo ga je, ali uz bol se vratio i pokret. Bio je natučen, ali čitav.

Nakon nekog vremena Binabik ga je ponovno posjetio s još jednom zdjelicom svog ljekovitog napitka. Sam trol nije izbjegao ozljede. Dugačke ogrebotine na njegovu obrazu i vratu svjedočile su o tome. Binabi-kov izraz lica bio je ozbiljan, ali činilo se da je tek letimično pregledao Simonove rane.

"Našli smo se primiti težak udarac", reče trol. "Želio bih da to ne moram reći, ali... Haestan je mrtav."

"Haestan?!" Simon sjedne, zaboravivši na trenutak svoje bolne mišice. "Haestan?" Imao je osjećaj da mu želudac tone.

Binabik kimne glavom. "I od moja dvadesetčetiri suputnika, devet je ubijeno, a još šest teško ranjeno."

"Što se dogodilo Haestanu?" Našao se pod mučnim dojmom nes-tvarnosti. Kako je Haestan mogao biti mrtav? Zar nisu razgovarali samo par trenutaka prije... prije...? "Stoje sa Sludigom?"

"Sludig je ranjen, ali ne teško. Vani je s mojim sunarodnjacima, sijeku drva za loženje vatri. Važno je za liječenje ranjenih, vidiš? A Haestan. ..." Binabik se udari dlanom po prsima - gestom koju su Qanuci koristili, naučio je Simon, da se obrane od zla. Trol je izgledao duboko nesretan. "Haestana je po glavi udarila jedna od divovih toljaga. Rečeno mi je da te odgurnuo od opasnosti i uskoro zatim su ga ubili."

"O, Haestane", zastenje Simon. Očekivao je da mu navru suze, ali nisu. Lice mu se činilo neobično ukočenim, a tuga ponešto slabom. Metnuo je glavu na ruke. Krupni je stražar bio tako živ, tako sčan. Bilo je pogrešno oduzeti život tako naglo. Doktor Morgenese, Grimmric i Ethel-bearn, An'nai, sada Haestan - svi mrtvi, svi pokošeni jer su pokušavali činiti ispravnu stvar. Gdje su bile one sile koje su trebale štiti takve nevine?

"A Sisqi?" upita Simon, naglo se sjetivši trolske djevice. Zabrinuto je proučio Binabikovo lice, ali trol pokaže samo odsutan osmijeh.

"Preživjela je, sa samo malim ranjavanjem."

"Možemo li spustiti Haestana s planine? Ne bih želio da ga ostavimo ovdje."

Binabik nevoljko strese glavom. "Ne možemo nositi njegovo tijelo, Simone. Ne na našim ovnovima. Bio je čovjek od krupnoće, prevelik za naše ovnove. A još moramo prijeći opasan put prije nego što se nađemo na ravnom tlu. Mora ostati ovdje, ali njegove će kosti časno ležati uz kosti mogeg naroda. Bit će s drugim dobrim i hrabrim ratnicima. To jest, mislim, kao što bi se i on nalazio željeti. A sada, trebaš ponovno spavati - ali prije toga, tu su dvoje koji bi htjeli govoriti s tobom."

Binabik korakne natrag. Sisqi i pastir Snenneq bijahu ondje, čekajući kod ulaza u špilju. Pošli su naprijed i zaustavili se pokraj Simona. Bi-nabikova zaručnica obrati se Simonu na trolskom jeziku. Njezine su tamne oči bile ozbiljne. Pokraj nje Snenneq je izgledao nelagodno, premještajući se s noge na nogu.

"Sisqinanamook veli da je žalosna zbog tvog gubljenja prijatelja. Također kaže da si pokazao rijetku hrabrost. Sada su svi vidjeli junaštvo koje si pokazao i na zmaj-planini."

Simon kimne, posramljen. Snenneq pročisti grlo i počne svoj govor. Simon je strpljivo čekao da mu ga Binabik uzmogne objasniti.

"Snenneq, glavni pastir Donjeg Chugika, veli daje i njemu žao. Mnogo je dobrih života jučer izgubljeno. On ti također želi vratiti nešto što si izgubio."

Pastir izvuče Simonov nož s bjelokosnim drškom, pruživši mu ga s vidljivim poštovanjem.

"Izvukli su ga iz vrata mrtvog diva", tihoće Binabik. "Qanučki dar okrvavljen je u obrani qanučkih života. To mnogo znači mojem narodu."

Simon prihvati nož, vrativši ga u ukrašene korice za svojim pojasom. "Guyop", reče. "Molim, reci im da mi je drago što su mi ga vratili. Nisam siguran što znači 'obrana qanučkih života' - svi smo se borili protiv istog neprijatelja. Ali sada ne želim razmišljati o ubijanju."

"Naravno." Binabik se okrene Sisqi i pastiru, kratko prozborivši. Oni kimnuše. Sisqi se nagne kako bi dotaknula Simonovu mišicu u nijemoj sućuti, a onda se okrene i odvede zbunjenog Snenneqa iz špilje.

"Sisqi predvodi ostale u izgradnji kamenih humaka", reče Binabik. "A što se tebe tiče, prijatelju Simone, danas više ništa ne možeš učiniti. Spavaj."

Nakon što je pažljivo omotao plašt oko Simonovih ramena, Binabik nestane kroz otvor špilje, oprezno zaobišavši usnule prilike ostalih ranjenika. Simon ga je gledao kako odlazi, misleći na Haestana i ostale mrtve. Jesu li u tom času putovali prema posvemašnjem spokoju koji je Simon nazreo?

Dok je tonuo u san, učini mu se da vidi široka leđa svojeg erkvnlend-skog prijatelja kako nestaju hodnikom prema bijeloj tišini.

Haestan, pomisli Simon, nije hodao poput čovjeka koji je za nečim žalio - ali s druge strane, to je bio samo san.

Idućeg dana podnevno je sunce probilo magle, prosvuši svjetlo po Sikkihoqovim ponosnim obroncima. Simonova je bol bila manja nego što je očekivao. Sa Sludigovom pomoći, mogao je odšepati iz špilje na ravnu kamenu izbočinu gdje su dovršavali grobne humke. Bilo ih je deset, devet malih i jedan veliki, a kamenje je bilo pažljivo naslagano da ga ni vjetar ni padaline ne mogu pomaknuti. Simon je ugledao Haestanovo blijedo lice, isprugano krvlju, prije nego što su Sludig i njegovi trolski pomagači završili umatati stražara u njegov plašt. Haestanove oči bijahu sklopljene, ali rane mu bijahu takve da čak ni Simon nije mogao zadržati uvjerenje da njegov dugoročni suputnik samo spava. Ubili su ga okrutni podanici Kralja Oluje, a to je bilo nešto što se moralo upamtiti. Haestan je bio jednostavan čovjek. Svidjela bi mu se zamisao o osveti.

Nakon što su Haestana plegli na počinak i namjestili mu kamenje na vrh njegova humka, spustili su i Binabikovih devet sunarodnjaka i sunarodnjakinja u njihove grobove, svaki s nekim predmetom koji im je bio poseban - ili je barem tako Binabik objasnio Simonu. Kad je to bilo gotovo i devet humaka zatvoreno, Binabik stupi naprijed. Podigao je ruku. Ostali trolovi počeo obrednu pjesmu. Bilo je suza u mnogim očima, i muškim i ženskim; jedna je svjetlucala i na Binabikovu obrazu. Kad je prošlo malo vremena, pjev utihne. Sisqi stupi naprijed, pruživši Binabiku baklju i malu vreću. Binabik prospe nešto iz vreće na svaki grob, a onda

to dotakne plamenom. Tanka vitica dima uzdigne se iz svakog groba nakon njegova prolaska, brzo se raspršivši na planinskom vjetru. Kad je završio, dodao je baklju Sisqi i počeo pjevati dugačak niz qanučkih riječi. Napjev je nalikovao na glas samog vjetra, podižući se i padajući, podižući se i padajući.

Binabikova vjetrovita pjesma dođe svojem kraju. Uzeo je baklju i vreću te upalio pramen dima i na Haestanovu humku.

"Sedda reče djeci svojoj," zapjevao je na zapadnjačkom jeziku,

"Lingitu i Yani,

Reče im da svaki izabere svoj put Ptčji put ili mjesečev put. 'Odmah izaberite', dodala je.

Ptičji put, put je jajeta Smrt je tada poput vrata Djeca iz jajeta ostaju iza Dok očevi i majke idu naprijed Jeste li to izabrali?

Na mjesečevu putu smrti nema Vječan je život pod zvijezdama Nećete proći kroz zasjenjena vrata Ni pronaći zemlju za njima Jeste li to izabrali?

Brzokrvna Yana, Svijetle kose, očiju nasmijanih Reče: 'Izabirem mjesečev put. Ne tražim druga vrata. Ovaj svijet moj je dom.'

Lingit, njezin brat Sporohodi, tamnooki Reče: 'Izabirem ptčji put. Hod pod nepoznatim nebima, Ostavljanje svijeta mojim mladima.'

Mi smo svi Lingitova djeca Jednako dijelimo njegov dar Prolazimo kroz zemlje kamena Samo jednom, a onda nas nema, Odlazimo kroz vrata

- Odlazimo daleko

Tragamo za zvijezdama na nebu Lovimo špilje s one strane neći Neobične zemlje i drugačija svjetla I više se ne vraćamo."

Kad je završio s pjevanjem, Binabik se pokloni Haestanovu humku. "Zbogom, hrabričovječe. Trolovi će se sjećati tvog imena.

Pjevat ćemo ti na Mintahoqu i nakon stotinu proljeća!" Okrenuo se Simonu i Sludigu, koji su ozbiljna lica stajali u blizini. "Želite li i vi nešto reći?"

Simon nelagodno strese glavom. "Samo... Bog te blagoslovio, Haes-tane. O tebiće pjevati i u Erkvnlendu, ako tomu ikako mogu pomoći."

Sludig stupi naprijed. "Trebao bih izgovoriti aedonitsku molitvu", reče. "Tvoja je pjesma vrlo dobra, Binabik od Mintahoqa, ali Haestan je bio aedonitske vjere i treba ga se valjano pokopati."

"Izvoli", reče Binabik. "Slušao si našu molitvu."

Rimeržanin izvuče Drvo iz svoje košulje i stane na čelo Haestanova humka. Dim se nastavljao dizati u nebo.

"Neka te naš Gospodin štiti", počne Sludig,

"/Usires, Njegov jedini sin, digne u nebo.

Neka te odnese u zelene doline

Svojih posjeda.

Gdje duše dobrih i pravednih pjevaju na vrhovima

Bregova, A anđeli sjede na drveću

I svjedoče radost Božjim glasom.

Neka te Otkupitelj zaštititi Od svega zla,

I neka ti duša nađe vječni mir, A srce neusporedivo olakšanje."

Sludig položi Drvo na kamenje, a onda se vrati kako bi stao uz Si-mona.

"Dopustite mi da kažem nešto na kraju", reče Binabik, podigavši glas. Izustio je iste riječi na qanučkom, a njegov je narod pažljivo slušao. "Ovo je prvi dan u tisuću godina da su se Qanuc i Utku - trol i ni-zinac - borili rame uz rame, da su zajedno ranjeni i da su zajedno pali. Mržnja prema našem neprijatelju i njegova prema nama uzrok su tome, ali samo ako se naši narodi udruže u bitki koja dolazi - najvećoj, ali možda i posljednjoj bitki - smrti naših prijatelja bit će još vrednije nego sada." Okrenuo se i ponovio te riječi svojim sunarodnjacima. Mnogi od njih kimnuše glavama, udarajući krajevima kopalja o tlo. Odnekud s obronka zatuli Qantaqa.

Njezin žalosni glas odjekivao je cijelom planinom.

"Nemojmo ih zaboraviti, Simone", reče Binabik dok su se ostali njegovi suputnici penjali na ovnove. "Ni njih ni sve ostale koji su već umrli. Dajmo se na uzimanje snage iz davanja njihovih života -jer ako mi ne uspijemo, oniće nam se možda činiti sretnicima. Jesi li sposoban hodati?"

"Neko vrijeme", odvrati Simone. "Sludigće hodati uza me."

"Danas nećemo dugo jahati, jer poslijepodne je već dobrano uznapredovalo", reče trol, škiljeći prema bijeloj sunčanoj mrlji. "Ali sva je brzina potrebna. Gotovo polovicu naše družine izgubili smo u ubijanju petorice divova. Planine Kralja Oluje na zapadu pune su tih stvorenja i ne možemo znati ima li ih još u blizini."

"Koliko vremena prije nego što tvoji trolovi skrenu svojim putem", upita Sludig, "da odu na to Modro blatno jezero o kojem su govorili tvoj gospodar i gospodarica?"

"To je druga stvar za brigu", mrko se složi Binabik. "Još dan ili dva dana, ondaćemo biti tri osamljena putnika u Pustari." Okrenuo se dok se krupan sivi lik pojavio uz njegov lakat, glasno dašujući. Qantaqa ga nestrpljivo bočne svojom širokom njuškom. "Četiri putnika, ako mi se može oprostiti", ispravi se on, ali se ne nasmiješi.

Dok su silazili posljednjim obroncima Sikkahoqa, Simon se osjećao praznim, izdubenim, a da je stajao točno kako treba, vjetar bi mogao zviždati kroza nj. Izgubio je još jednog prijatelja, a dom je bio samo rijč.

Hladnoćai kletve

Poslijepodne je prolazilo. Odrpani podanici princa Jošue skutрили su se pod zapletajem vrba i čempresa u mahovinom pokrivenoj vododerini koja je nekoć bila riječno korito. Uzak, blatani potocić tekao je po sredini, sve što je preostalo od riječnog toka. Iznad njih uzdizao se bregovit obronak čiji je vrh bio sakriven iza gustog rasta drveća.

Nadali su se da će se domoći vrha kad sunce zađe, obrambenog položaja boljeg od čega čemu su se mogli nadati u ovoj gusto obrasloj dolini, ali sumrak je sada bio neizbježan te je napredovanje družine svedeno na pužanje.

Ili su ispravno pretpostavili, pomisli Deornoth, te su ih Norni zaista pokušavali skrenuti s puta umjesto da ih ubiju, ili su bili iznimno dobre sreće. Strijele su letjele u opasnim rojevima cijelog dana. Nekoliko ih je pronašlo metu, ali nijedna rana nije bila smrtonosna. Einskaldira su pogodili u kacigu, prouzrokovavši posjekotinu iznad njegova oka iz koje je cijelog poslijepodneva tekla krv. Isornov zatiljak ogrebla je još jedna strijela, a gospa Vorzheva zadobila je dugačku, krvavu masnicu na podlaktici.

Začudo, Vorzhevu gotovo i da nije dirnula njezina rana. Povezala ju je trakom svoje pohabane suknje i klipsala dalje bez riječi pritužbe. Deornotha se dojmio taj iskaz hrabrosti, ali se također upitao nije li to mogao biti znak opasnog i očajničkog nehaja. Ona i princ Jošua naglašeno nisu razgovarali. Vorzhevino lice bi se smrknulo svaki put kad bi princ bio u blizini.

Jošua, otac Strangveard i vojvotkinja Gutrun zasad su izbjegli ozljede. Otkad je njihova četica bježeći dospjela do vododerine i iskoristila njezinu slabu zaštitu da se izmoreno sruši na tlo, sve troje bijahu zaposleni previjanjem rana. Trenutno je svećenik njegovao Šarka, koji se razbolio tijekom marša; drugo dvoje brinuli su se za Sangfugolove ozljede.

Čak i da nas Norni ne žele ubiti, očito nas namjeravaju zaustaviti, pomisli Deornoth, trljajući svoju bolnu nogu. Možda ih više nije briga posjedujemo li jedan od Velikih mačeva ili su im možda njihovi uhode rekli da ga nemamo. Ali zašto nas onda jednostavno ne ubiju? Smučilo mi se od pokušaja da dokučim namjere Norna. Što nam je činiti u bilo kojem slučaju? Je li bolje da nas izgađaju strijelama i zarobe ili da se okrenemo i borimo do smrti?

Ali jesu li uopće imali izbora? Norni bijahu tek sjene u šumi. Dokle god su imali strijela koje su mogli ispaljivati, bjeloliki progonitelji mogli su činiti što su htjeli. Što je Jošuin narod mogao učiniti da ih prisili na borbu?

Magla se brzo stvarala na vlažnom tlu, čineći drveće i kamenje nejasnima kao da je Jošuina družina bila zarobljena u neakvu međusvi-jetu koji je opkoravao život i smrt. Neka sova zaleprša tiho iznad njegove glave poput sive sablasti.

Deornoth se s mukom podigne na noge i pođe pomoći Strangveardu. Princ im se uskoro pridruži, promatrajući kako svećenik maramicom umiva Šarkovo vruće čelo.

"Šteta je..." reče Strangveard ne podižući pogled. "Šteta, hoću reći, što posvuda ima magle, a mi ipak imamo tako malo čiste vode. Čak je i tlo mokro, ali to nam nimalo ne koristi."

"Ako noć bude vlažna i hladna kao prošla," reče Deornoth, uhvativši Šarkovu ruku kad je starac razdražljivo posegnuo za maramicom, "moći ćemo izažeti odjeću i napuniti Kvnslagh."

"Ne smijemo ovdje provesti noć," reče Jošua. "Moramo se domoći višeg tla."

Deornoth ga pažljivo promotri. Princ nije pokazivao tragove prijašnje iscrpljenosti - zapravo, Jošuine oči bijahu sjajne. Činilo se da se vraća u život dok je sve oko njega zamiralo. "Ali kako, moj priče?" upita Deornoth. "Kako možemo odvući svoja krvava tijela uz ono brdo? Ne znamo ni koliko je visoko."

Jošua kimne, ali reče: "Unatoč tome, moramo se popeti prije mraka. Ono malo sposobnosti za otpor što nam je preostalo biće beskorisno ako se s visine obruše na nas."

Divljeg lica prekrivena osušenom krvlju, Einskaldir dođe i čuče pokraj njih. "Kad bi barem došli unutar domašaja." Pomilovao je svoju sjekiru i ogorčeno se nasmijao. "Ako se pokažemo, oni će nas postrijeljat jednog za drugim. Bolje vide u mraku od nas."

"Moramo se popeti na obronak u krdu," reče princ, "skutreni poput preplašene stoke. Oni s vanjske strane omotat će ruke i noge u bilo kakav debeo komad odjeće koji imamo. Na taj način, ako se Norni boje zadati smrtonosni pogodak, možda će se libiti da strijelaju na gomilu, gdje promašeno ranjavanje u prvim redovima može odnijeti život u posljednjim."

Einskaldir zastenje. "Dakle, pretvorit ćemo se u metu koju je nemoguće promašiti - neće moći pogoditi jednog a da ih ne pogode više. Ludost!"

Jošua se oštro okrene prema njemu. "Ti ne odgovaraš za živote ove družine, Einskaldire. Ja da! Ako se radije želiš boriti na svoj način, onda idi! Ako pak želiš ostati s nama, onda šuti i radi kako ti kažem."

Nekolicina među družinom koja je razgovarala utihne, čekajući. Ri-meržanin je zurio u Jošuu na trenutak, prazna pogleda, dok mu se bradata vilica trzala. Onda se s ozbiljnim divljenjem osmjehne Jošui.

"Haja - razumijem, prinče Jošua", bilo je sve što je Einskaldir rekao.

Princ položi ruku na Deornothovo rame. "Ne možemo učiniti ništa više, čak i kad ne budemo imali nade, već se nastaviti boriti..."

"Još ima nade, ako je želite poslušati."

Deornoth se osvrne, očekujući da će ugledati vojvotkinju Gutrun kako stoji u blizini - jer je glas naizgled pripadao starijoj ženi, dubok i pomalo promukao - ali Gutrun je njegovala svirača harfe Sangfugola i bila predaleko da mu bude izvor.

"Tko govori?" upita Jošua, zureći dalje od svojih suputnika, prema šumi. Isukao je svoj vitki mač iz korica. Oni oko njega utihnuše, osjetivši njegovu zebnju. "Rekoh, tko govori?"

"Ja", odvrati glas suhoparno. Imao je naglasak nekog kome nije bio prirođen zapadnjački govor. "Nisam vas htjela uhvatiti nespremne. Još ima nade, rekoh. Dolazim kao prijatelj."

"Norske smicalice!" zareži Einskaldir, podižući sjekiru dok je nagnjao glavu da odredi položaj tog glasa.

Jošua podigne ruku da ga zadrži i dovikne: "Ako si prijatelj, zašto se onda ne pokažeš?"

"Jer se još nisam završila mijenjati i ne želim vas prestrašiti. Vaši prijatelji su moji prijatelji - Morgenes od Visotvrde i Binabik od Yiganuca."

Deornoth osjeti kako mu se dlačice na vratu ježe od riječi nevidljiva bića. Čuti ta imena tu, usred nepoznate Aldheorte! "Tko si ti?" vikne.

Iz sjenovita grmlja začulo se šuškanje. Prilika neobična obrisa korak-ne kroz sve gušču maglu prema njima. Ne, shvati Deornoth, bijahu to dvije prilike, jedna viša, druga niža.

"U ovom dijelu svijeta", reče ona viša s natruhom smijeha u svojem grubom glasu, "znaju me kao Geloj."

"Valada Geloj!" dahne Jošua. "Vračara. Binabik je govorio o tebi." "Neki vele vračara, neki vele vještica", odvrati ona. "Binabik je malen, ali uljudan. Međutim, o tim stvarima možemo govoriti poslije. Sada se spušta mrak."

Nije bila visoka ni posebno krupna, ali bilo je nečeg u njezinu držanju što je govorilo o snazi. Njezina kratko podšišana kosa bila je većinom sijeda, njezin nos istaknut i oštar, sa silaznom krivuljom. Najprivlačnije na Gelojinu licu bile su njezine oči: krupne, teških kapaka, hvatale su zrake sunca na zalasku posebnim žućkastim sjajem, podsjetivši Deornotha na oči sokola ili sove. Bile su tako neobične da mu je trebalo dosta vremena da primijeti djevojčicu čiju je ruku držala.

Ona bijaše malena, od kojih osam ili devet godina i blijeda lica. Njezine oči, premda ni po čemu posebne tamnosmeđe nijanse, posjedovale su istu neobičnu intenzivnost staričinih očiju. Ali dok je Gelojin pogled grabio pozornost poput strijele koja drhti na nategnutom luku, malena djevojčica zurila je ukočeno u prazninu, pogledom besciljnim kao u slijepog prosjaka.

"Lelet i ja smo tu da vam se pridružimo", reče Geloj, "—i da vas vodimo ako smijemo, barem nakratko. Ako se pokušate popeti na ono brdo, neki od vas će umrijeti. Nitko od vas neće stići na vrh."

"Što ti znaš o tome?" zatraži Isorn. Izgledao je zbunjeno. Nije bio jedini.

"Znam ovo: Norni oklijevaju da vas ubiju - to je čisto, inače družina poput vaše pješice ne bi ušla ni desetinu ovog puta u šumu. Ali ako prijedete to brdo, zaci ćete u područje gdje vas Hikedava ne mogu slijediti. Ako postoje neki od vas koje ne trebaju žive - a sigurno im niste svi vrijedni, ako je to uopće razlog što su vas Norni pustili da prijedete tako dugačak put - neće se libiti da ubiju one koji su im nevažni kako bi ostale otjerali s obronka."

"Što nam onda savjetujete?" upita Jošua, koraknuvši naprijed. Njihovi se pogledi susretnu. "S one strane ovog brijega leži sigurnost, ali ne smijemo tamo? Što, zar trebamo leći i umrijeti?"

"Ne", mirno odvrati Geloj. "Samo rekoh da se ne smijete popeti na to brdo. Ima drugih načina."

"Da letimo?" zareži Einskaidir.

"Neki lete." Ona se nasmiješi nekoj prešućenoj dosjetki. "Ali vi samo morate slijediti nas." Uzevši ponovno djevojčicu za ruku, ona se zaputi rubom vododerine.

"Kamo ćeš?" vikne Deornoth te osjeti ubod straha što biva ostavljen, dok je par počinjao nestajati u sjenama sutona.

"Slijedite me", dovikne Geloj preko ramena. "Tama raste."

Deornoth se okrene da pogleda princa, ali Jošua je već pomagao vojvotkinji Gutrun da ustane. Dok su ostali hitali da pakuju svoju bijednu imovinu, Jošua žustro krene prema mjestu gdje je sjedila Vorzheva i pruži joj ruku. Ona se ne obazre na nj, već se podigne na noge, a onda i ona krene vododerinom visoko uzdignute glave, poput kraljice u povorci. Ostali su je šepajući slijedili, oprezno šapćući između sebe.

Geloy zastane da pričekava one koji su najviše zaostali. Uz nju, Lelet je smučeno zurila u šumu, kao da nekog očekuje.

"Kamo idemo?" upita Deornoth dok su se on i Isorn odmarali, stružući blato riječnog korita sa svojih čizama. Svirac harfe Sangfugol, koji nije mogao hodati a da ga netko ne pridržava za oba ramena, sjedio je sam na trenutak, teško dišući.

"Nećemo ostaviti šumu", reče vještica, proučavajući komadić purpurnog neba koji se mogao vidjeti kroz grane vrbe. "Ali proći ćemo ispod brda u dio stare šume nekoć poznat pod imenom Shisae'ron. Kao što rekoh, Hikedava nas neće tamo slijediti."

"Proći ćemo ispod brda? Što to znači?" zatraži Isorn.

"Hodamo koritom Re Suri'eni, drevne rijeke", reče Geloj. "Kad sam prvi put tu došla, šuma je bila puna života, a ne mračan čvor kojim je postala. Ova rijeka bila je jedna od mnogih koje su presijecale velebnu šumu, noseći svakojake stvari i svakojake stvorenja od Da'ai Chikiza do visoke Asu'e."

"Asu'e?" Deornoth se začudi. "Nije li to sithski naziv za Visotvrdu?"

"Asu'a je bila više nego što će Visotvrda ikad biti", strogo će Geloj, dok je pogledom tražila posljednje putnike rastrkane povorke.

"Katkad ste vi ljudi poput guštera koji se sunčaju na kamenju srušene kuće, misleći: 'Kakvo mi je lijepo mjesto za sunčanje netko sagrađio.' Stojite u žalosnom blatu nečeg stoje bilo široka, prelijepa rijeka, po kojoj su klizili brodovi Starih i raslo cvijete."

"To je bila vilinska rijeka?" Isornu je odlutala pozornost. Sada, s pre-pačju na širokom licu, zirkao je uokolo kao da bi samo riječno korito moglo pokazati znakove izdaje.

"Glupane!" prezirivo će Geloj. "Da, to je bila 'vilinska rijeka'. Cijeli ovaj kraj bio je - kako bi ti rekao - vilinska zemlja. Što misliš kakva vas vrsta stvorenja proganja?"

"Ja... znam to", promuca Isorn posramljeno. "Ali nisam to tako mislio. Njihove strijele i mačevi su stvarni, to je sve na što mogu misliti."

"Kao što su stvarne bile strijele i mačevi tvojih predaka, Rimmer-smanne, što objašnjava nešto od zle krvi između tvog i njihova naroda. Razlika je u sljedećem: iako su razbojnici kralja Fingila ubili mnoge Sithe svojim oštricama od crnog željeza, Fingil i tvoji preci na koncu su ostarjeli i umrli. Djeca Istoka ne umiru - barem ne onako kako ti možeš pojmiti - a ne zaboravljaju ni na stare

nepravde. Ako su stari, još su strpljiviji." Ustala je, ogledavši se za Lelet, koja je odlutala. "Idemo", oštro je povikala. "Biće vremena da zaliječimo rane kad prijedemo na drugu stranu."

"Prijedemo na drugu stranu čega?" upita Deornoth. "Kako? Nisi nam rekla."

"Nema potrebe da sad trošim dah", reče ona. "Uskoro ćemo biti tamo."

Svjetlost je brzo nestajala i tlo je bilo varljivo, ali Geloj je bila neumoran vođa. Ubrzala je korak, čekajući tek dovoljno dugo da je sustig-nu prvi sljedbenici prije nego što je ponovno krenula.

Nebo je poprimilo najranije noćne nijanse kad je riječno korito ponovno skrenulo. Odjednom pred njima iskrasne tamniji obris, sjena visoka poput drveća i crnja od mraka koji ju je okruživao. Hodači se posr-ćući zaustave, a oni koji su se uspjeli domoći daha jauknu od umora.

Geloj uzme ugašenu baklju iz svoje torbe, pružajući je Einskaldiru. Gorka opaska zamre mu u grlu kad je ona suzila svoje žute oči.

"Uzmi ovo i nakreši vatru", reče ona. "Treat će nam svjetla tamo gdje idemo."

Furlong ili manje od mjesta gdje su stajali, korito rijeke iščezavalo je u tami ulazeći u veliku jazbinu u brdu, u zasvođena usta čije je porav-nato kamenje bilo gotovo posve zagušeno priljubljenim tepihom mahovine.

Einskaidir zamahne glavom svoje sjekire; iskra poskai iz kremena, zapalivši baklju. Njezina rastuća žuta svjetlost približi ostalo kamenje koje se blijedo sjajilo ispod obraslog pročelja. Golemo i staro drveće nicalo je na obronku iznad luka, odgurujući njegovu površinu u svojem sezanju za suncem.

"Tunel kroz cijelo brdo?" dahne Deornoth.

"Stari su bili veličanstveni graditelji," reče Geloj, "ali najbolji kad su gradili oko nečeg što je izniklo iz same zemlje, te su im gradovi živjeli zajedno sa šumom ili planinom."

Sangfugol zakašlje. "Izgleda... kao nastamba duhova", šapne on.

Geloj frkne. "Čak i da je tako, to nisu mrtvi kojih se trebate bojati." Činilo se da će još nešto reći kad se začuo siktaj i udarac.

Odjednom, strijela je drhtala u debilu čempresa blizu Einskaldirove glave.

"Vi koji želite pobjeći," dovikne glas, odjekujući tako da mu nije bilo moguće odrediti izvor, "morate se odmah predati. Dosad smo vas pošte-đivali, ali ne smijemo vam dopustiti da prijedete na drugu stranu. Sve ćemo vas uništiti."

"Aedone, sačuvaj nas!" zaplače vojvotkinja Gutrun. Njezina se velika hrabrost naposljetku istopila. "Spasi nas, Gospodine!" Kleknula je na mokru tratinu.

"To je zbog baklje!" reče Jošua, naglo se približivši. "Ugasi baklju, Einskaldire."

"Ne," reče Geloj, "nikad nećete pronaći put u tami." Ona podigne glas. "Hikeda'yei," vikne, "znate li tko sam?"

"Da, znamo te, starice", reče glas. "Ali kakvo god da si poštovanje možda zasluživala, ono se izgubilo u trenutku kad si se pridružila tim smrtnicima. Svijet se mogao i dalje okretati, ostavljajući te na miru u tvojoj samotnoj kući - ali nisi htjela pustiti da stvari idu svojim tokom. Sada si i ti beskućnica i moraš hodati naga poput raka bez školjke. I ti možeš umrijeti, starice."

"Utrni baklju, Einskaldire," prasne Jošua, "upalit ćemo drugu kad se domognemo zaklona."

Rimeržanin je na trenutak buljio u princa. Tama se spustila: da nije bilo treperavog plamena baklje, Jošua mu nikad ne bi vidio osmijeh.

"Ne čekajte dugo da me slijedite", bilo je sve stoje Einskaldir rekao. Časak kasnije pohitao je niz korito prema golemom luku, držeći plamen visoko iznad glave. Strijele su zviždale pokraj njegovih suputnika dok je Rimeržanin, sada tek skakutava mrlja svjetla, skretao i izmicao.

"Hajde! Uzbrdo i trkom!" vikne Jošua. "Pomozite najbližima. Bježite!"

Netko je vikao na nepoznatom jeziku - zaista, cijela šuma kao da je odjednom oživjela od zvukova. Deornoth posegne i uhvati Sangfugola za ruku, povukavši ranjenog svirača harfe na noge, te su zajedno posr-tali kroz viseće zelenilo za sve slabijom iskrom Einskaldirove baklje.

Grane su ih šibale po licima i pokušavale ogrepsti po očima nemilosrdnim čaporcima. Još jedan bolni krik zazvoni pred njima, a reski se povici udvostruče. Deornoth se osvrne kako bi nakratko pogledao preko ramena. Roj bijelih prilika grabio je naprijed preko maglovita tla, lica čije su ga tamne oči ispunjavale očajem, čak i izdaleka.

Nešto divlje odalami Deornotha po strani glave, te je posrnuo. Mogao je čuti kako Sangfugol jeca od boli dok ga je povlačio za lakat. Dugo se vitez činilo da bi bilo lakše jednostavno leći na tlo.

"Milosrdni Aedone, daj mi pokoj," čuo je sebe kako moli "u Tvojemću naručju usnuti, na Tvojim grudima pronaći ću mir..." ali Sangfugol ga nije prestajao vući. Ošamućen i razdražen, još jedanput je zateturao na svojim nogama i ugledao nekoliko zvijezda kako blistaju kroz krošnje drveća.

Nedovoljno svjetla da vidimo pod brijegom, pomisli, a onda opazi da ponovno tči. Ali trčeći ili ne, pomisli Deornoth, on i Sangfugol kretali su se vrlo sporo: tamna mrlja brijega nije se naizgled približavala. Spustio je glavu i promatrao svoje noge, nejasne sjenovite obrise koji su po-srtali blatnim koritom.

Moja glava. Opet sam ozlijedio glavu...

Iduće što je Deornoth znao, uronio je u tamu tako naglo, kao da mu je netko prebacio vrću preko glave. Osjetio je kako ga je više ruku primilo za laktove i pomoglo mu naprijed. Glava mu je bila neobčno laka i prazna.

"Tamo je baklja, naprijed", reče netko u blizini.

To zvuči kao Jošuin glas, zaključujući Deornoth. Zar je i on u vreći?

Zateturao je naprijed nekoliko koraka i ugledao sjaj svjetla. Spustio je pogled, pokušavajući pronaći smisao u svemu tome. Einskaldir je sjedio na tlu, naslanjajući se na kameni zid koji se uzdizao i savijao iznad njegove glave. Rimeržanin je držao baklju u ruci. Na bradi mu je bilo krvi.

"Uzmite to", reče Einskaldir nikom posebno. "Imam... strijelu u... leđima. Ne mogu... disati..." Spuznuo je polako naprijed prema Jošui-noj nozi. To je izgledalo tako čudno da se Deornoth pokušao nasmijati, ali nije uspio. Osjećaj praznine se širio. Nagnuo se da pomogne Einskaldiru, ali umjesto toga zatekao se na dnu duboke crne jame.

"Usiresu, spasi nas, pogledajte Deornothovu glavu...!" netko krikne. Nije prepoznao glas, ali upitao se zbog koga su tako zabrinuti... Tada se tama vrati i bijaše teško razmišljati. Jama u koju je upao činila se zaista vrlo dubokom.

Rahela Zmajevna, nadzornica sobarica Visotvrde, podigne svoj svežanj mokrog rublja na ramena, pokušavajući pronaći ravnotežu koja bi najmanje umarala njezina bolna leđa. To bijaše beskorisno, naravno: neće biti kraja boli sve dok je Gospodin Otac ne odnese na nebo.

Rahela se osjećala iznimno ne-zmajevno. Sluškinje koje su joj odavno nadjenule to ime, kada je sila Raheline volje bila sve stoje stajalo između drevne Visotvrde i plime propadanja, iznenadile bi se da je vide kakva je sada bila - pogrbljena, čangrizava starica. I sama je bila iznenađena. Slučajan odraz u srebrnom poslužavniku jednog nedavnog jutra pokazao joj je staru suhonjavu ženu s tamnim podočnjacima. Prošlo je mnogo godina otkako je prestala mnogo mariti za svoj izgled, ali ipak, ovo se činilo zaprepašćujućim preobražajem.

Zar su prošla samo četiri mjeseca otkad je Simon umro? Činilo se poput godina. To je bio dan kad je osjetila da joj stvari počinju izmicati iz ruku. Oduvijek je gospodarila velikim domaćinstvom Visotvrde poput tiranskog riječnog kapetana, ali unatoč šaptavim primjedbama svojih mladih štićenika, posao bi se uvijek obavio. U svakom slučaju, pobunjenički razgovori nikad nisu mnogo brinuli Rahelu: znala je da je život tek duga borba protiv nereda, te daje nered bio neminovan pobjednik. Međutim, umjesto da prihvati jalovost svoje uloge, ta je spoznaja u njoj potaknula još veći otpor. Divlja sjevernjačka aedonitska vjera njezinih roditelja naučila ju je - što je borba beznađnija, to je presudnije junački se boriti. Ali nešto je života isteklo iz nje kad je Simon umro u zadimljenu paklu negdašnjih odaja doktora Morgenesa.

Nije on bio dobro odgojen dječak - ne, daleko od toga. Simon je bio svojeglav i neposlušan, skupljač zjaka i sanjar. Međutim, unosio je određenu razdražujuću živost u Rahelin život. Čak bi pozdravila nagle izljeve srdžbe na koje bi je izazvao - samo da je on još tu. Zapravo, bilo je još teško povjerovati da je mrtav. Ništa nije moglo preživjeti požar doktorovih odaja - prouzrokovan kad se neki od Mor-genesovih paklenih napitaka zapalio ili su je barem tako članovi kraljeve Erkvnastraže izvijestili. Zbog rastaljenih ruševina i skršenih greda bilo je nemoguće pretpostaviti da je itko u odaji mogao preživjeti dulje od nekoliko trenutaka. Ali ona nije osjećala da je on zaista mrtav. Bila je gotovo majka dječaku, zar ne? Odgajala ga je - uz pomoć svojih sobarica, naravno - od njegova prvog sata života, kad mu je majka umrla na porodu unatoč svim pokušajima doktora Morgenesa da je spasi. Dakle, ne bi li Rahela znala da je zaista mrtav? Ne bi li osjetila konačno presijecanje vrpce koja ju je vezivala za onog glupog, slaboumnog, nespretnog dječaka? O, milosrdna Rijapo, pomisli ona, zar ponovno plačeš, starice? Mozak ti je omekšao poput slatkiša.

Rahela je poznavala članove posluge koji su izgubili svoju pravu djecu i još govorili o njima kao da su živa. Zašto bi se onda ona osjećala drugačije u vezi sa Simonom? To ništa nije mijenjalo. Dječak je bio neosporno mrtav; ubila gaje njegova ljubav prema dangubljenju s onim ludim alkemičarom Morgenesom, i to je bilo to.

Ali činilo se da su stvari otad zaista pošle po zlu. Oblak se spustio na njezinu voljenu Visotvrdu, magla tjeskobe koja se zavukla u svaki kutak. Bitka protiv nereda i prljavštine okrenula se protiv nje, pretvorivši se u odnedavna u potpuni uzmak. Sve to, unatoč činjenici da se dvorac činio praznijim nego što se ikad sjećala - barem noću. Danju, kad bi naob-lačeno sunce zasjalo kroz visoke prozore i osvijetlilo vrtove i zemljišta, Visotvrda je još vrvjela radinošću. Zapravo, s thrithinškim plaćenicima i stanovnicima Južnog otoka koji su sada navirali da zamijene vojnike koje je Elija izgubio kod Naglimunda, okoliš dvorca bio je bučniji nego ikad. Nekoliko njezinih djevojaka, prestrašenih ožiljcima i tetovažama prekrivenim Thrithinžanima i njihovim grubim ponašanjem, posve su ostavile Visotvrdu kako bi živjele sa svojim rođacima na selu. Na Rahe-lino gnušanje i sve veći očaj, unatoč hordama gladnih plaćenika koji su se potucali Erchesterom i logorovali oko zidina same Visotvrde, bilo je gotovo nemoguće zamijeniti otišle sobarice. Ali Rahela je znala da nisu samo novi, divlji stanovnici dvorca otežavali pronalazak novih djevojaka. Krcata bućnim vojnicima i bahatim plemićima kao što je bila na danjoj svjetlosti, noću se Visotvrda činila pustom poput groblja s one strane erchesterskih zidina. Odjeci i neobični glasovi lebdjeli su hodnicima. Koraci su se čuli gdje nitko nije hodao. Rahela i njezine preostale štićenice sada su se noću zaključavale. Rahela im je rekla da to čine kako bi otjerale pijane vojnike, ali i ona i njezine sobarice znale su da provjeravanje kračuna na vratima i zajedničke molitve prije počinka nisu potjecale od straha prema čemu tako lako imenovanom kao što je vinom omamljeni Thrithinžanin.

Još čudnije - iako ona to nikad, nikad ne bi priznala svojim Blažena-Rijapo-čuvaj-ih štićenicama - Rahela se posljednjih tjedana u nekoliko navrata izgubila, lutajući hodnicima koje nije prepoznala. Sama Rahe-la! Ona koja je desetljećima koračala dvorcem pouzdano poput vlada-rice, sada izgubljena u vlastitu domu. To je bilo ludilo ili slaboumnost prouzrokovana godinama... ili prokletstvo kakva zloduha.

Rahela baci zavežljaj mokrih plahti na tlo i nasloni se na zid. Trojica postarijih svećenika zaobidu je u prolazu, vatreno razgovarajući na nabbanskom. Nisu joj dobacili dulji pogled nego što bi dobacili mrtvu psu na cesti. Zurila je za njima dok se borila da dođe do daha. Kad samo pomisli da u svojim godinama, nakon svih godina službe, ona nosi mokru posteljinu poput najniže sluškinje! Ali to se moralo učiniti. Netko je morao nastaviti borbu.

Da, stvari su polazile po zlu od dana kad je Simon umro, i nije izgledalo da će se uskoro popraviti. Namrštila se i ponovno podigla svoj teret.

Rahela je završila s vješanjem mokre posteljine. Promatrajući kako platno leprša na kasnoposlijepodnevnom povjetarcu, začudila se tako svježem vremenu. Bio je mjesec tijagar, sredina ljeta, a dani su ipak bili hladni kao za rana proljeća. To je dakako bilo bolje od smrtonosne suše koja je završila prošle godine, ali unatoč tome, osjetila je kako čezne za vrućim danima i toplim noćima koji su pripadali ljetnom godišnjem dobu. Boljeli su je zglobovi, a prohladna jutra još su pogoršavala bol. Činilo se da joj se vlaga kradomice uvlači u same kosti.

Vratila se preko dvorišta, pitajući se gdje su se izgubile njezine po-magačice. Vjerojatno sjede i čavrljaju, dok nadzornica sobarica radi poput slobodnjaka. Rahelu su boljeli mišići, ali još je bilo dovoljno snage u njezinoj zdravoj desnici da očita bukvicu dvjema-trima djevojkama!

Šteta, pomislila je dok se polako vraćala Vanjskim dvorištem, što nije bilo nikog tko bi doveo dvorac u red. Činilo se da će Elija biti takav nakon što je blaženi stari kralj Ivan umro, ali Rahela se teško razočarala. Jabuka je, pomislila je, pala prilično dalje od stabla nego što je itko pretpostavljao. Ali to zapravo nije nikoga iznenadilo. Bili su to samo muškarci, eto što su bili. Razmetljivi, hvalisavi muškarci - posve nalik na dječake, kad bolje promislite, čak se ni odrasli nisu ponašali pametnije od mladog sanjara Simona. Muškarci nisu znali izlaziti na kraj s problemima, a kralj Elija nije bio iznimka.

Uzmimo ovu ludost s njegovim bratom. Raheli se nikad nije mnogo sviđao princ Jošua. Bio je malo prepametniji i preozbiljan za nju, očito netko tko je sebe smatrao prilično blaženo mudrim. Ali pomisliti da je izdajnik - pa to je bila prava glupost i svatko je to mogao potvrditi! Jošua je bio prevelik knjiški crv i previsokih načela za takvu besmislicu, a što je njegov brat Elija učinio? Odjurio na sjever, s vojskom, i nekom varkom razorio Jošuin dvorac Naglimund, poklao ljude i spalio ga. A zašto? Zbog nekakva prokletog muškog ponosa s Elijine strane. Sada su mnoge erkvnlanske žene bile udovice, žetva je propala, a cijela Vi-sotvđa i njezini stanovnici - neka joj Gospod Usires oprosti što tako misli, ali bila je to samo istina - išli su ravno u Pakao.

Stražnja strana Nearulaških vrata iskrsnula je pred njom, njezina duguljasta sjena bojila je tamom susjedne zidove. Svadljive ptice, crvenkaste lunje i gavrani, borili su se oko nekoliko preostalih komadića mesa s desetak kosturskih glava postavljenih na kolce iznad vrata.

Rahela zadrhti dok je pravila znak Drveta. To bijaše nešto što se promijenilo. Nikad tijekom svih onih dugih godina što je bila domaćica kralja Ivana nije bilo takva iskazivanja okrutnosti kakva je Elija iskazao nad ovim izdajnicima. Svi bijahu pretučeni i raskomadani na Bojnom trgu dolje u Erchesteru, pred nemirnom i uzrujanom gomilom. Nijedan od pogubljenih plemića nije bio izrazito popularan - baruna Godwiga posebno su mrzili zbog njegova lošeg upravljanja Cellodshirom - ali svi su osjetili krhkost kraljevih optužbi. Godvrig i ostali otišli su u smrt zaprepaseni, tresući glavama i zaklinjući se u svoju nevinost sve dok toljage Erkvnstraže nisu izbile život iz njih. Sada su im glave iznad Nearulaških vrata stajale već puna dva tjedna dok su im strvinarske ptice, poput vještih malih kipara, polako izvlačile lubanje na površinu. Većina onih koji bi pogledali uvis brzo bi odvratilo glave, kao da su ugledali nešto zabranjeno na mjestu opake javne pouke koju je kralj priželjkivao.

Kralj ih je nazvao izdajnicima i kao izdajnici su umrli. Rahela je smatrala da nikome neće baš nedostajati, ali njihove su smrti ipak približile maglu očajavanja.

Dok je Rahela hitala mimo odvrćenih očiju, umalo ju je na tlo srušio mladi štitonoša koji je šljapkao blatnom cestom vodeći konja. Nakon što je teturajući pronašla zaklon uz vanjski zid, Rahela se okrenula da vidi prolazak jahača.

Svi bijahu vojnici - svi osim jednog. Dok su oklopljeni muškarci nosili zelene tunike kraljeve Erkvnstraže, ovaj je nosio plamenoskrletnu halju, crni putnički plašt i visoke crne čizme.

Prvrates! Rahela se ukoči. Što je taj vrag radio s počasnom vojničkom stražom?

Činilo se da svećenik lebdi iznad svojih suputnika. Dok su se vojnici smijali i razgovarali, Prvrates nije gledao ni lijevo ni desno, čelave glave ukočene poput vrška koplja, crnih očiju uperenih u vrata pred sobom.

Stvari su zaista krenule po zlu kad je stigao crveni svećenik - kao da je sam Prvrates bacio zlečini na Visotvrdu. Rahela se čak neko vrijeme pitala je li Prvrates, za kojeg je znala da nije volio Morgenesa, mogao spaliti doktorove odaje. Je li sluga Majke Crkve mogao učiniti nešto takvo? Je li mogao ubiti nevine ljude - poput njezina Simona - iz zavisti? Ali glasine su govorile da je svećenikov otac bio zloduh, a majka vještica. Rahela opet načini znak Drveta, promatrajući njegova ponosna leđa dok je četa lakim kasom prolazila pokraj nje.

Je li jedan čovjek mogao navući zlo na sve njih, pitala se? I zašto? Samo kako bi obavio vražji posao? Oprezno se ogledala, posramljena, a onda pljunula u blato da suzbije zlo. Zar je to bilo važno? Nije bilo ničeg što je jedna starica poput nje mogla učiniti, zar ne?

Promatrala je kako su Prvrates i pratnja vojnika izjahali kroz Nearulaška vrata, a onda se okrenula i teškim korakom udaljila prema boravištima, razmišljajući o kletvama i hladnoći.

Kasno poslijepodnevno sunce koso je prodiralo kroz drveće, žareći tanko lišće. Šumska magla napokon se istopila. Nekoliko ptica cvrkutalo je u krošnjama. Deornoth, osjećajući da mu bol u glavi nestaje, ustane.

Vračara Geloj njegovala je Einskaldirove strahotne rane cijelo jutro prije nego što ga je napokon prepustila rukama vojvotkinje Gutrun i Isorna. Rimeržanin, koji je u groznici buncao dok je Geloj stavljala tople obloge na rane od strijela na njegovim leđima i boku, sada ležao mirno. Nije mogla reći hoće li preživjeti.

Geløj je radila ostatak poslijepodneva na ostalim članovima družine, viđajući gnojnu Sangfugolovu nožnu ranu i mnoge ozljede koje su prtrpjeli ostali članovi čete. Zнала je sve o ljekovitim travama što se moglo znati, a džepovi su joj bili dobro popunjeni korisnim predmetima. Doimala se uvjerenom u to da će se svi osim Rimeržanina brzo oporaviti.

Šuma s ove strane brdskog tunela nije se mnogo razlikovala od one koju su upravo ostavili, pomislio je Deornoth - barem ne po izgledu. Hrastovi i bazge i tu su zbijeno rasli, a tlo je bilo poput praha od ostataka davno uvelog drveta, ali u njezinu srcu bilo je nečeg drugačijeg, neke neznatne ljupkosti ili unutrašnje živahnosti, kao da je zrak bio lakši ili je sunce toplije sjalo. Naravno, shvatio je Deornoth, moglo se raditi tek o tome da su on i ostali u četi princa Jošue živjeli još jedan dan duže nego što su očekivali.

Geløj je sjedila na deblu s princem Jošuo. Deornoth im se približavao, ali onda zastane, nesiguran hoće li biti srdačno dočekan. Jošua se umorno osmjehne i mahne mu da dođe bliže.

"Dodi, Deornoth, sjedni. Kako tvoja glava?"

"Boli, Visosti."

"Bio je to težak udarac", reče Jošua kimajući.

Geløj podigne pogled i kratko promotri Deornotha. Ranije je pregledala krvavu ranu na Deornothovu tjemenu gdje ga je udarila grana nekog drveta, te potom izjavila da 'nije ozbiljna'.

"Deornoth je moja desna ruka", reče joj Jošua. "Dobro je da sve ovočuje, u slučaju da se meni nešto dogodi."

Geløj slegne ramenima. "Ništa o čemu ću govoriti nije tajna. Barem ne od one vrste koju bismo trebali skrivati jedni od drugih."

Okrenula se na trenutak da pogleda Lelet. Dijete je tiho sjedilo na Vorzhevinu krilu, ali oči joj nisu bile uprte ni u što vidljivo, a nikakve Vorzhevine riječi ni milovanja nisu mogle pobuditi njezinu pozornost.

"Kamo namjeravate či, prinče Jošua?" Geløj napokon upita. "Pobjegli ste nornskoj osveti, barem na neko vrijeme. Kamoćete dalje?"

Princ se namršti. "Nisam mislio ni na što drugo nego da se domog-nemo kakva sigurnog mjesta. Ako je ovo—" mahne rukom prema šumskoj čistini, "mjesto utočišta pred zlodusima, kao što ti tvrdiš da jest, pretpostavljam da bismo tu trebali ostati."

Vještica strese glavom. "Naravno, moramo ostati dok ne budemo dovoljno zdravi da možemo hodati. A onda?"

"Zasad nemam pojma", Jošua pogleda Deornotha, kao da se nada kakvu prijedlogu. "Moj brat stoji pobjednički nad svim zemljama. Sbrbi Velikog kralja. Ne pada mi na um tko bi me sakrio pod prijetnjom Eli-jina gnjeva." Pljesnuo je ljevicom o batrljak svoje desnice. "Sve naše mogućnosti svele su se na ništa. Loše smo to odigrali."

"Nisam nevinost postavila to pitanje," reče Geløj, promijenivši mjesto sjedenja na deblu. Nosila je čizme poput muškarca, opazi Deornoth, i k tomu dobro razgažene čizme. "Dopustite da vam kažem neke važne stvari i tadaćete moći bolje sagledati mogućnosti. Prvo, prije nego što je Naglimund pao, poslali ste jednu malu četu u potragu za nečim, nije li tako?"

Jošua suzi oči. "Kako si to mogla znati?"

Geløj nestrpljivo zatrese glavom. "Rekla sam vam kad smo se sreli da poznajem i Morgenesa i Binabika od Yiqanuca. Također znam Jar-naugu od Tungoldvra. Bili smo u vezi dok je bio u vašem dvorcu i rekao mi je mnogo toga."

"Siroti Jarnauga", reče Jošua. "Umro je junački."

"Mnogi su mudri umrli; malo ih je preostalo", odgovori mu ona. "A junaštvo nije samo u nadležnosti vojnika i plemča. Ali otkako se krug mudrih smanjivao sa svakom takvom smrću, postalo je više nego ikad važno da podijelimo znanje između sebe i s drugima. Zbog toga mi je Jarnauga prenosio sve što ječinio otkako je stigao u Naglimund iz svog doma na sjeveru. Ah!" Ona se uspravi.

"Nečeg sam se sjetila." Povisila je glas. "Oče Strangveard!"

Svećenik podigne pogled na njezin zov, nesiguran. Ona mu mahne da priđe, te on ustane s mjesta gdje je sjedio uz Sangfugola i približi se.

"Jarnauga vas je visoko cijenio", reče Geløj. Osmijeh preleti njezinim naboranim licem. "Je li vam išta dao prije nego što vas je ostavio?"

Strangveard kimne. Izvuče blistav privjesak iz svoje svećeničke halje. "Ovo", tiho reče.

"To sam i mislila. Pa, vi i ja ćemo kasnije o tom govoriti, ali kao član Saveza pergamene, trebate svakako imati udjela u našim vijećanjima."

"Član..." Strangveard se doimao zaprepaštenim. "Ja? Saveza...?"

Geløj se ponovno osmjehne. "Dakako. Poznavajući Jarnaugu, sigurna sam da je pažljivo izabrao. Ali kao što rekoh, o tome ćemo govoriti kasnije, vi i ja." Okrenula se princu i Deornothu. "Vidite, znam za potragu za Velikim mačevima. Ne znam jesu li Binabik i ostali uspjeli u svojem traganju za Camarisovom oštricom zvanom Trn, ali mogu vam reći da su do prije dan ili dva, trol i dječak Simon obojica bili na životu."

"Slava budi Aedonu," dahne Jošua, "to su dobre vijesti! Dobre vijesti u času u kojem ih je manjkalo. Srce mi je bilo potišteno zbog njih otkako su krenuli na put. Gdje se nalaze?"

"Vjerujem da su u Yiqanucu među trolovima. Teško je objasniti na brzinu, pa ću reći tek ovo: moja veza s mladim Simonom bila je kratka i nije dopustila dužu raspravu. Također, morala sam im prenijeti poruku koja je bila iznimno važna."

"A što je to bilo?" upita Deornoth. Koliko god je bio zadovoljan dolaskom vještice, sada se pomalo srdio što je otela glavnu rijč princu Jo-šui. Bila je to glupa i drska briga, ali on je jako želio da ih princ vodi onako kako je Deornoth znao da može.

"Poruku koju sam dala Simonu dat ću i vama," odvratila Geløj, "ali najprije moramo razgovarati o drugim stvarima." Ona se okrene Strang-yeardu. "Što ste otkrili o druga dva mača?"

Svećenik pročisti grlo. "Pa," otpočne, "mi... mi predobro znamo gdje je Tuga. Kralj Elija je nosi - kao dar od Kralja Oluje, ako su priče koje smo čuli istinite - i ona ga svugdje prati. Trn je, držimo, negdje na sjeveru; ako trol i ostali još žive, pretpostavljam da ima

nade da ga pronađu. Posljednji, Minnevar, bivši mač kralja Fingila - ali zaboga, vi to sigurno znate, naravno - pa, čini se da Minnevar nikad nije ostavio Visotvrđu. Dakle dva... dva..."

"Dva su mača u rukama mog brata," završi Jošua, "a za trećim po bespućima sjevera tragaju trol i maleni dječak." On se zabrinuto osmjehne, stresavši glavom. "Kao što već rekoh, loše smo to odigrali."

Geloj upre u nj svoje neustrašive žute oči i oštro prozbori. "Ali igra je to, prinče Jošua, u kojoj predaja nije moguća, igra koju moramo igrati s figurama koje smo izvukli. Uloži su zaista vrlo visoki."

Princ se uspravi, podigavši ruku da utiša Deornothov gnjevni odgovor. "Tvoje su riječi na mjestu, Valada Geloj. To je jedina igra koju možemo igrati. Ne usuđujemo se izgubiti. Dakle, imaš li nam još štogod reći?"

"Mnogo toga već znate ili možete naslutiti. Hernvstir na zapadu je pao, kralj Luth je mrtav, a njegov je narod pobjegao u brda. Izdajstvom, Nabban je sada kneževina Elijina saveznika Benigarisa. Skali od Kald-skrvka vlada Rimmersgardom umjesto Isgrimnura. Sada je i Naglimund srušen, a Norni ga opsjedaju poput duhova." Dok je govorila, uzela je svoj štap za hodanje i narisala zemljovid na tlu pred njima, označivši svako mjesto dok je o njemu govorila. "Šuma Aldheorte je slobodna, ali to nije mjesto na kojem se ljudi mogu okupiti i pružiti otpor, osim možda u posljednjoj nadi, kad im sve drugo propadne."

"A što je ovo, ako ne posljednja nada?" reče Jošua. "Ovo je moje kraljevstvo, Geloj, kao što ga vidiš, ne već opsega od udaljenosti na koju mogu baciti kamen. Možemo se sakriti, ali kako možemo izazvati Eliju kad nas je tako malo, a kamoli njegova saveznika Kralja Oluje?"

"Ah, sad dolazimo do nečeg što sam savjetovala da ostavimo za kasnije", odgovori Geloj, "i dočasa kada ćemo govoriti o stvarima čudnijim od ljudskih ratova." Njezine čvornate smeđe ruke brzo se pomaknu, ponovno rišući po tlu pred njezinim čizmama. "Zašto smo sigurni u ovom dijelu šume? Zato što se nalazi pod zaštitom Sitha, a Norni ih se ne usuđuju napasti. Krhak mir počiva bezbroj godina između tih dviju obitelji. Čak se ni bezdušnom Kralju Oluje, smatram, ne žuri potaknuti preostale Sithe na djelovanje."

"Oni su obitelji?" upita Deornoth. Geloj svrne svoj žarki pogled na njega.

"Zar nisi slušao što vam je Jarnauga govorio u Naglimundu?" upita ona. "Od kakve je koristi da mudri daju svoje živote ako oni zbog kojih se žrtvuju ne slušaju?"

"Jarnauga nam je kazao da je Ineluki - Kralj Oluje - nekć bio princ Sitha", užurbano će Strangveard, mašući rukama kao da želi otjerati svađu. "To znamo."

"Norni i Sithe eonima su bili jedan narod", reče Geloj. "Kad su im se putevi razdvojili, podijelili su Osten Ard između sebe i obećali da nikad neće prijeći na tuđe područje bez ovlaštenja."

"A od kakve je koristi to saznanje nama, sirotim smrtnicima?" upita Deornoth.

Geloj odmahne rukom. "Tu smo sigurni jer Norni oprezno hodaju granicama sithskih zemalja. Također, čak i u ovim oslabljenim danima postoji moć na takvim mjestima koja bi ih u svakom slučaju nagnala na oklijevanje." Čvrsto je pogledala Deornotha. "Osjetio si je, zar ne? Ali problem je taj da nas deset ili jedanaest nije dovoljno da uzvratimo borbu. Moramo pronaći neko mjesto gdje ćemo biti sigurni od Norna, ali i mjesto gdje nas ostali koji zamjeraju bezakonje vašem bratu Eliji mogu pronaći. Ako kralj Elija učvrsti svoju vlast nad Osten Ard, ako Viso-tvrđa postane neosvojivom tvrđavom, onda se nikad nećemo domoći Velikog mača za koji znamo da ga posjeduje ili drugog koji bi mogao imati. Ovo nije samo rat protiv vračarija, već rat za utjecaj i položaj."

"O čemu to govoriš?" upita Jošua, očiju netremice uprtih u vještici-no lice.

Geloj pokaže na zemljovid svojim štapom. "Tamo, iza šume na istoku, prostiru se livade Visokih Thrithinga. Ondje, blizu mjesta na kojem je nekć stajao drevni grad Enki-e-Shao'saye, na granici između šume i pašnjaka, nalazi se mjesto na kojem su se Norni i Sithe zauvijek rastali. Zove se Sesuad'ra - Kamen oproštaja."

"I... tamo ćemo biti sigurni?" uzbuđeno priupita Strangveard.

"Na neko vrijeme", odvrati Geloj. "To je mćno mjesto, pa bi nas njegova baština možda nakratko zaštitila od podanika Kralja Oluje. Ali to će dostajati, jer vrijeme je ono što nam najviše treba - vrijeme da okupimo one kojiće se boriti protiv Elije, vrijeme da združimo naše raštrkane saveznike. Ali najviše od svega, treba nam vremena da riješimo tajnu triju Velikih mačeva i otkrijemo način da se suprotstavimo prijetnji Kralja Oluje."

Jošua je sjedio i zurio u crtama ispresijecanu zemlju. "To je početak", reče naposljetku. "Unatoč svem očaju, to je mali plamen nade."

"Zbog toga sam i došla k vama", reče vještica. "A zbog toga sam i rekla dječaku Simonu da dođe onamo kad uzmogne, te dovede sve one koji budu s njim."

Otac Strangveard pokajnički kašljucne. "Bojim se da ne razumijem, kumo Geloj. Kako ste razgovarali s dječakom? On je na dalekom sjeveru, ne biste mogli onamo stići na vrijeme. Jeste li rabili ptice pismonoše, kao što je Jarnauga često činio?"

Ona strese glavom. "Ne. Razgovarala sam s njim preko djevočice, Lelet. Teško je objasniti, ali ona me učinila jačom kako bih mogla doprijeti sve do Yiqanuca i kazati Simonu za Kamen oproštaja." Ona stane brisati svoj zemljovid vrškomčizme. "Nije pametno ostaviti poruku koja pokazuje kamo smo se uputili", reče i promuklo se zahihće.

"Ali možeš li doprijeti do bilo koga na taj način i govoriti s njima?" gorljivo upita Jošua.

Geloj strese glavom. "Simona sam upoznala i dotaknula. Bio je u mojoj kući. Mislim da ne bih mogla pronaći nekog koga ne poznajem i govoriti s njime."

"Ali moja je nećakinja Miriamele bila u tvojoj kući ili su mi barem tako rekli", gorljivo će princ. "Vrlo sam zabrinut za nju. Ne bi lije mogla pronaći za mene, obratiti joj se?"

"Već sam pokušala." Vještica ustane, ponovno pogledavši Lelet. Djevojčica je besciljno hodala rubom čistine, mičući blijedim usnicama kao da pjeva neku bezglasnu pjesmu. "Postoji netko ili nešto u Miria-melinoj blizini što mi priđe da doprem do nje - nekakav zid. Imala sam vrlo malo snage i malo vremena, pa nisam dvaput pokušala."

"Hoćeš li pokušati ponovno?" upita Jošua.

"Možda", ona će, okrenuvši se da ga još jednom pogleda. "Ali moram oprezno rabiti svoju snagu. Pred nama su dugi napori."

Okrenula se ocu Strangveardu. "A sada, svećenice, pođite sa mnom. Moramo o nečemu razgovarati. Dana vam je odgovornost koja se može pokazati teškim teretom."

"Znam", tiho odvratila Strangveard. Njih dvoje se udalje, ostavljajući Jošuu duboko zamišljenog. Deornoth je dugo promatrao svojeg princa, a potom se vratio svojem plastu.

Šarko, koji je ležao u blizini, prevrtao se i blebetao hrvaajući se s noćnom morom. "Bijela lica... ruke posežu za mnom, ruke..."

Starčevi savijeni prsti stanu grepsti po zraku i na trenutak zvuk ptičje pjesme utihne.

"... Dakle," završi Jošua, "postoji tračak nade. Ako Valada Geloj smatra da možemo pronaći utočište na tom mjestu..."

"—i uzvratiti udarac kralju", zareži Isorn, namrštivši svoje ružčasto lice.

"... Da, pripremite se za nastavak borbe," ustraje Jošua, "onda moramo tako učiniti. U svakom slučaju, nemamo kamo. Kad svi budu mogli hodati, ostavit ćemo šumu i prijeći u Visoke Thrithinge, hodajući na istok prema Kamenu oproštaja."

Vorzheva, blijeda od gnjeva, otvori usta kao da će nešto reći, ali vojvotkinja Gutrun prozbori umjesto nje. "Zašto uopće ostavljati šumu, prinče Jošua? Zašto bismo išli duljim putem samo da bismo se razotkrili na ravnica?"

Geloj, koja je sjedila pokraj princa, kimne. "Postavili ste dobro pitanje. Jedan razlog je taj što se možemo kretati dvaput brže na otvorenom prostoru, a vrijeme je dragocjeno. Također, moramo ostaviti šumu jer ista zabrana koja drži Norne na odmaku vrijedi i za nas. Ovo su sithske zemlje. Došli smo ovdje jer nas je tu stjerala životna opasnost, ali dulji ostanak privukao bi njihovu pažnju. Sithi ne vole smrtnike."

"Ali zar nas Norni neće progoniti?"

"Znam puteve kroz šumu na kojima ćemo biti sigurni sve dok ne dospijemo na livade s one strane", odgovori vještica. "Što se Visokih Thri-thinga tiče, dvojim da su Norni već tako samouvjereni da bi prešli po danjem svjetlu na otvorene prostore. Oni su smrtonosni, ali ipak ih je mnogo, mnogo manje od ljudi. Kralj Oluje čekao je stoljećima; mislim da je dovoljno strpljiv da još neko vrijeme sakrije svoju punu moć od smrtnika. Ne, vjerojatnije je da će nas više zabrinjavati Elijine vojske i Thrithinžani." Ona se okrene Jošui. "To možda znate bolje od mene. Služe li stanovnici Thrithinga sada Eliji?"

Princ strese glavom. "Nikad nisu bili predvidljivi. Tamo žive mnogi klanovi, a čak je i njihova odanost vlastitim poglavarima Marke labava. Osim toga, ako se ne zaputimo daleko od ruba šume, možda nikad ne ugledamo drugu živu dušu. Thrithinzi su prostrani."

Dok je završavao govor, Vorzheva ustane i udalji se dugim korakom, nastavši s čistine u šumarak breza. Jošua je gledao za njom, te je trenutak kasnije ustao, ostavivši Geloj da odgovara na pitanja onih koji nisu čuli njezino prijašnje objašnjenje o Sesuad'rai.

Vorzheva je stajala naslonjena na deblo breze, srdito ljušteći njezinu tanku koru. Jošua zastane na dug trenutak, promatrajući je. Njezina haljina bila je pohabana krpa, rasparana točno iznad koljena. I njezina je podsuknja bila poderana kako bi poslužila za zavoje. Poput svih ostalih, bila je prljava, zamršene crne kose, pune grančica, ruku i nogu ispresijecanih ogrebotinama. Rana od strijele na njezinoj podlaktici bila je omotana prljavom i krvavom krpom.

"Zašto si ljuta?" upita on. Glas mu bijaše mek.

Vorzheva se naglo okrene, rašireni očiju. "Zašto sam ljuta? Zašto? Ti si budala!"

"Izbjegavaš me otkako su nas otjerali iz Naglimunda", reče Jošua ko-raknuvši bliže. "Kad legnem uz te, ukačiš se poput svećenika sa zadahom grijeha u nosnicama. Zar se tako ponaša ljubavnica?"

Vorzheva podigne ruku kao da će ga pljusnuti, ali bio je predaleko. "Ljubav?" zagrcne se ona, a njezin naglasak preobrazi rijec u nešto teško i bolno. "Tko si ti da mi spominješ ljubav? Izgubila sam sve zbog tebe i ti mi to govoriš?" Protrljala je lice rukom, ostavivši tamnu mrlju.

"Životi svih u mojim su rukama", polako će princ. "I na mojoj duši. Ljudi, žene, djeca, stotine mrtvih u ruševinama Naglimunda. Možda sam bio dalek otkad je dvorac pao, ali to je bilo zbog tame u mojim mislima, duhova koji me opsjedaju."

"Otkad je dvorac pao, veliš", prosić će ona. "Otkad je dvorac pao, postupaš sa mnom kao s kurvom. Ne obraćaš mi se, obraćaš se svima osim meni, a onda me noću dolaziš dirati i držati u naručju! Zar misliš da si me kupio na tržnici poput konja? Pobjegla sam s tobom da se oslobodim ravnica... i da te volim. Nikad nisi dobro postupao sa mnom. A sad me želiš odvući natrag - odvući me i svima pokazati moju sramotu!" Ona brižne u gnjevan plač i brzo se pomakne s druge strane drve-ta, kako joj princ ne bi vidio lice.

Jošua je izgledao zbunjeno. "Kako to misliš? Pokazati tvoju sramotu kome?"

"Mojem narodu, ti budalo!" zaplače Vorzheva. Glas joj je mutno odjekivao šumarkom. "Mojem narodu!"

"Thrithinškom narodu..." reče Jošua polako. "Naravno."

Ona se pojavi iza drveta poput gnjevne sablasti, blistavih očiju. "Neću poći. Ti povedi svoje malo kraljevstvo i idi kamo hoćeš, ali ja se neću vratiti u svoju domovinu u sramoti i... i ovakval" Bijesno je pokazala svoju pohabanost.

Jošua se gorko osmjehne. "To su gluposti. Pogledaj mene, sina Velikog kralja, Svijetlog Ivana! Ja sam strašilo! Kakve to ima veze? Dvojim da ćemo vidjeti ikoga od tvog naroda, ali čak i da vidimo, zar je to važno? Zar si toliko uobražena da bi radije umrla u šumi nego dopustila da te nekoliko tvojih nomadskih sunarodnjaka vidi u dronjcima?"

"Da!" vikne ona. "Da! Ti misliš da sam budala! U pravu si! Ostavila sam svoj dom zbog tebe i pobjegla iz zemlje svojega oca. Zar da im se sad vratim poput išibanog psa? Umrla bih tisuću puta prije nego što bih to učinila! Sve mi je drugo oduzeto, zar me želiš vidjeti

i kako pužem?" Pala je na tlo, a njezina bijela koljena utonu u ilovaču. "Onda te molim. Ne idi u Visoke Thrithinge. Ili, ako odeš, ostavi mi dovoljno hrane da preživim neko vrijeme i jaću otpješačiti do tog mjesta kroz šumu."

"To je ludost najgore vrste", zarezži Jošua. "Zar nisi čula što je Geloj rekla? Ako te Sithe ne ubiju kao prijestupnicu, Norni će te uhvatiti i učiniti nešto još gore."

"Onda me ubij." Ispružila je ruku da dogradi Naidel, koji je visio u koricama za Jošuinim pojasom. "Prijeću umrijeti nego se vratiti u Thrithinge."

Jošua je ščepa za zglobove i podigne. Ona se izvije u njegovu zahvatu, šutnuvši ga u cjevanicu nogom na kojoj je imala blatnu, iznošenu papuču. "Ti si dijete", on će srdito, a onda se izmakne dok je njezina slobodna ruka zamahivala prema njegovu licu. "Dijete s pandžama." Povukao ju je tako da je leđima bila okrenuta prema njemu, a onda ju je posrćući gurnuo naprijed sve dok nisu dospjeli do srušenog drveta. Sjeo je, po-vukavši je dolje sa sobom te je bila uhvaćena u njegovu krilu s njegovim rukama omotanima oko svojih, sputanim uz bok.

"Ako se budeš ponašala poput svojeglave djevojčice, onda ću tako i postupati prema tebi", izustio je kroz stisnute zube. Zanjihao se unatrag, izbjegavši zamah njezine glave dok se opirala.

"Mrzim te!" dahнула je.

"U ovom času i ja tebe mrzim," reče on stišćući je jače, "—ali možda će proći."

Naposljetku se njezino koprcanje uspori sve dok nije klonula u njegovu naručju, iscrpljena. "Snažniji si od mene," prostenjala je, "ali i ti jednom moraš spavati. Onda ću ubiti i tebe i sebe."

I Jošua je teško disao. Vorzheva nije bila slaba žena, a činjenica da je princ imao samo jednu šaku nije mu nimalo olakšavala borbu. "Premalo nas je ostalo da se međusobno poubijamo", promrmlja on. "Ali, ako bude potrebno, sjedit ću ovdje i držati te sve dok ne dođe vrijeme da ponovno hodamo. Poći ćemo do te Sesuad'rae i stići ćemo onamo živi, ako to ikako bude u mojoj moći."

Vorzheva se ponovno pokušala osloboditi, ali ubrzo odustane kad je postalo očito da Jošuin zahvat nije popustio. Neko je vrijeme tiho sjedila dok se njezin dah pomalo usporavao, a drhtanje udova smanjivalo.

Sjene su postale duže. Osamljeni cvrčak, iščekujući večer, otpočne svoj cvrčavi recital. "Kad bi me samo volio," onaće napokon, zureći u sve mračniju šumu, "ne bih nikoga morala ubiti."

"Umoran sam od razgovora, gospo", reče princ.

Princeza Miriamele i njezin par religioznih suputnika ostavili su Obalnu cestu kasno ujutro, jašući prema Commeiškoj dolini, vratnicama grada Nabbana. Dok su slijedili strme serpentine niz obronak brijega, Miriamele otkrije kako joj je teško promatrati cestu pod kopitima konja. Prošlo je dugo vremena otkad je vidjela pravo lice Nabbana, domovine njezine majke, a iskušenje da gleda uokolo bilo je vrlo jako. Tu je obradiva zemlja prepuštala mjesto širenju negdašnjeg carskog grada. Dno doline bilo je ispunjeno naseljima i gradićima; čak su i strma Co-meiška brda bila prekrivena kućama od obijeljenog kamena, stršeći s obronaka poput zubi. Dim nebrojenih vatri uzdizao se s dna doline, a sivkasti je oblak visio nad glavama poput cerade. Većinu dana, znala je Miriamele, vjetrovi s mora otpuhivali bi dim s modrog neba, ali danas su povjetarci bili odsutni.

"Toliko ljudi", začudila se. "A još ih je više u samom gradu."

"Ali na neki način", primijeti otac Dinivan, "to znači jako malo. Er-chester je velik poput petine ovog grada, ali Visotvrda je centar poznatog svijeta. Nabbanska slava je samo uspomena - osim Majke Crkve, dakako. Nabban je sada njezin grad."

"Nije li zanimljivo, onda, da našeg Gospodina Usiresa sada privijaju na grudi oni koji su ga ubili?" reče Cadrach, nešto niže na stazi.

"Čovjek uvijek stvara više prijatelja kad umre."

"Ne razumijem što želiš reći, Cadrach," reče Dinivan, a njegovo neugledno lice bijaše ozbiljno, "ali zvuči više kao ogorčenost nego pro-nicavost."

"Je li?" upita Cadrach. "Govorim o tome kako iskorištavamo junake koji nisu prisutni da govore u svoju obranu." On se namršti.

"Tako mi Gospodina, želio bih malo vina." Okrenuo je leđa Dinivanovu ispi-tujućem pogledu, ne ponudivši daljnje primjedbe.

Vitice dima podsjetile su Miriamele na nešto. "Koliko je Ognjenih plesača koje smo vidjeli u Teligureu sada tamo? Ima li ih u svakom gradu?"

Dinivan strese glavom. "Ima ih nekoliko koji dolaze iz svakog grada, pretpostavljam, ali oni se udruže i putuju s mjesta na mjesto, propovijedajući svoju opaku poruku. Ne smije vas plašiti njihov broj, već očaj koji nose sa sobom poput kuge. Na svakog tko im se pridruži i prati ih u drugi grad, ima ih još tuce koji nose poruku tajno u svojim srcima, gubeći vjeru u Boga."

"Ljudi vjeruju u ono što vide", reče Cadrach, očiju odjednom netremice uprtih u Dinivana. "Čuli su poruku Kralja Oluje i vidjeli što ruka Kralja Oluje može nadahnuti. Čekaju da Bog zgromi krivovjerce. Ali Bog ne čini ništa."

"To je laž, Padreic", žestoko će Dinivan. "Ili Cadrach, ili kakvo god si ime sada izabrao. Jer izbor je ono što je važno. Bog dopušta svakom muškarcu i ženi da izabere. On ne prisiljava na ljubav."

Redovnik frkne kao od gađenja, ali nastavi zuriti u svećenika. "To On sigurno ne čini."

Na čudan način, pomisli Miriamele, činilo se da se Cadrach brani pred Dinivanom, kao da pokušava pokazati lektorovu tajniku nešto što Dinivan odbija uvidjeti.

"Bog želi..." počne svećenik.

"Ali ako Bog ne potiče i ne prisiljava, ako ne odgovara na izazove Kralja Oluje ni ikog drugog," prekine ga Cadrach, glasom promuklim od potisnutih osjećaja, "zašto, zašto te iznenađuje činjenica da ljudi misle kako Boga nema ili da je nemoćan?"

Dinivan se zablene na trenutak, a onda srdito strese glavom. "Zbog toga Majka Crkva postoji. Da oglašava riječ Božju, kako bi ljudi mogli odlučiti."

"Ljudi vjeruju onom što vide", žalosno odvrati Cadrach, a potom ponovno utone u nijeme misli dok su polako kaskali prema dnu doline.

U podne su stigli na natrpanu Anitullejsku cestu. Rijeke ljudi prot-jecale su u svim smjerovima, zaobilazeći kola koja su odlazila i vraćala se s tržnice. Miriamele i njezini suputnici privlačili su malo pozornosti. Do sutona su zašli duboko u dolinu. Zaustavili su se da provedu noć u Bellidanu, jednom od dvadesetak gradića koji su zajedno rasli uz cestu sve dok nije postalo gotovo nemoguće odrediti gdje je jedan prestajao, a drugi počinjao. Spavali su u mjesnom samostanu, gdje ih je Dinivanov lektorski prsten pečatnjak i uzvišen položaj učinio središtem velikog zanimanja. Miriamele se rano povukla u malu ćeliju koju su joj dodijelili, ne želeći se izložiti opasnosti da bude raskrinkana. Dinivan je objasnio redovnicima da se njegov suputnik razbolio, a onda joj je donio okrepljujući obrok od ječmene juhe i kruha. Kad je ugasila svijeću da zaspi, prizor Ognjenih plesača ponovno joj bijaše pred očima i u bijelo odjevena žena obuhvaćena plamenom, ali tu iza debelih samostanskih zidova to nije izgledalo tako zastrašujuće. Bila je to tek još jedna uznemirujuća zgoda u uznemirenom svijetu.

U kasno poslijepodne idućeg dana stigli su do mjesta gdje se Anitul-lejska cesta počinjala penjati brdskim prolazima koji su vodili u srce Nab-bana. Mimoišli su desetke hodočasnika i trgovaca koji su iscrpljeno sjedili pokraj ceste, hladeći se šeširima širokih oboda. Neki su samo zastali da se odmore i napiju vode, ali mnogi su drugi bili frustrirani torbari čiji su se magarci protivili tomu da vuku pretrpana kola uz strmu cestu.

"Ako zastanemo prije mraka," reče Dinivan, "moći ćemo prenočiti u jednom od brdskih gradova. Tada će nam preostati samo kratko jahanje do grada ujutro. Iz nekog razloga, međutim, ne bih htio odugovlačiti više nego što je potrebno. Budemo li jahali i nakon što padne noć, stići ćemo u Sancellan Aedonitis prije ponoći."

Miriamele se osvrne niz cestu, a potom naprijed, gdje je zavijala izvan vidokruga između suhih zlatnih bregova. "Ne bi mi smetalo da se zaustavimo", reče ona. "Tijelo me prilično boli."

Dinivan je izgledao zabrinuto. "Razumijem. Još sam manje navikao na jahanje od vas, princezo, i moja stražnjica bridi." Porumenio je i nasmijao se. "Ispričavam se, moja gospo. Ali smatram da što prije stignemo k lektoru, to bolje."

Miriamele pogleda Cadracha da vidi ima li i on što dodati, ali redovnik je bio duboko u osobnim mislima, klatći se sa strane na stranu dok je njegov konj klipsao uzbrdo. "Ako mislite da u svemu tome ima kakva probitka," reče ona naposljetku, "onda jašimo i cijelu noć ako je potrebno. Međutim, istinu govoreći, ne mogu se dosjetiti ničeg što bih mogla reći lektoru - ni što bi on mogao reći meni - a što bi se pokvarilo kad bi prečkalo još jedan dan."

"Mnogo se toga mijenja, Miriamele", odvrati Dinivan, snizivši glas, iako je cesta na tom mjestu bila prazna osim seoskih kola koja su na pola furlonga dalje škripala cestom. "U ovakvim vremenima, kad je sve nesigurno, a mnoge opasnosti još nisu posve poznate, za neiskorištenim se vremenom često kasnije žali. Toliko mudrosti imam. S vašim dopuštenjem, vjerovatću sebi."

Jahali su cijelu večer i nisu se zaustavili ni kad su se zvijezde počele pojavljivati iznad bregova. Cesta je zavijala kroz prolaze, a potom dolje, pokraj mnogih gradova i naselja, sve dok napokon nisu stigli do predgrađa velebnog grada, osvijetljenog tolikim svjetilkama daje bio blistaviji od neba.

Ulice Nabbana bijahu pune, čak i dok se približavala ponoć. Baklje su gorjele na svakom uglu. Žongleri i plesači izvodili su svoje majstorije u jezercima treperavog svjetla, bacajući se za novčićima pripitih prolaznika. Krčme, rastvorenih prozora u svježoj ljetnoj noći, prolijevale su svjetlost fenjera i buku na popločene ulice.

Miriamele je drijemala od umora dok su ostavljali Anitullejsku cestu i slijedili Prolaz vodoskoka uz Sancellanski brijeg. Sancellan Aedoni-tis iskrсне pred njima. Njegov slavni šiljak bio je tek tanka zlatna nit na svjetlu svjetiljki, ali stotine prozora žarilo se toplim svjetlom.

"Netko je uvijek budan u Božjoj kući", tiho će Dinivan.

Dok su se uspinjali uskim ulicama, krećući se prema velikom trgu, Miriamele je mogla vidjeti blijed, vijugav obris kula Sancellana Mahis-trevisa na zapadu točno iza Sancellana Aedonitisa. Kneževski dvorac ležao je na kamenoj istaci na najdaljem kraju Nabbana, zapovijedajući pogledom na more onako kako je sam Nabban nekć zapovijedao zemljama ljudi.

Dva Sancellana, pomisli Miriamele, jedan sazdan da vlada tijelom, drugi da vlada dušom. Pa, Sancellan Mahistrevis već je pao pod vlast onog ocoubojice Benigarisa, ali lektor je pobožančovjek - i dobar, veli Dinivan, a Dinivan nije budala. Tu barem ima nade. Galeb krikne negdje u tami iznad. Osjetila je ubod žaljenja. Da se njezina majka nikad nije udala za Eliju, Miriamele bi odrasla i živjela ovdje, iznad oceana. Ovo bi bio njezin dom. Vraćala bi se mjestu gdje je pripadala.

Ali da se moja majka nikad nije udala za mojeg oca, pomisli ona pospano, mene ne bi ni bilo. Glupća.

Njihov dolazak na vrata lektorove palače bio je zbrkana magla za Miriamele kojoj je bilo teško ostati budnom. Nekoliko ljudi toplo je pozdravilo Dinivana - činilo se da ima mnogo prijatelja - a iduće čega je bila svjesna, vodili su je u odaju s toplim, mekim krevetom. Nije se trudila da svuče išta drugo osim čizama, zavukla se pod gunj dok je još bila umotana u svoj plašt s kukuljicom. Prigušeni glasovi razgovora čuli su se u hodniku pred njezinom odajom, a malo kasnije čula je Carsko zvono kako se oglašava visoko iznad nje, udarajući više puta nego što je mogla izbrojiti.

Usnula je uz zvuke dalekog pjevanja.

Otac Dinivan ju je probudio ujutro s bobicama, mlijekom i kruhom. Jela je sjedeći na krevetu dok je svećenik palio svijeće i hodao naprijed--natrag po odaji bez prozora.

"Njegova Svetost je jutros rano ustala. Otišao je prije nego što sam stigao u njegove odaje, negdje seta. Često to čini kad ima o nečemu razmišljati. Jednostavno se zaputi hodnicima u svojoj noćnoj halji. Ne vodi nikog sa sobom - osim mene, ako sam u blizini." Dinivan se dječaćki osmijehne. "Ovo je mjesto gotovo jednako veliko kao Visotvđa. Mogao bi biti bilo gdje."

Miriamele obriše mlijeko s brade širokim rukavom. "Hoće li nas primiti?"

"Naravno. Čim se vrati, siguran sam. Pitam se o čemu razmišlja. Ra-nessin je dubokouman čovjek, dubok poput mora, a kao i kod mora, često je teško otkriti što se krije pod mirnom površinom."

Miriamele zadrhti, misleći na kilpu u Emettinškom zaljevu. Odloži svoju zdjelu. "Moram li odjenuti mušku odjeću?" upita ona.

"Što?" Dinivan zastane, iznenađen njezinim pitanjem. "Oh. Kad susretete lektora, mislite. Mislim da nitko zasad ne bi smio znati tko ste. Želio bih reći da mogu položiti svoj život u ruke mojih prijatelja svećenika, a pretpostavljam da to i mogu, ali predugo sam ovdje živio i radio da bih vjerovao kako jezici neće klepetati. Donio sam vam čišće ruho." Pokazao je na zavežljaj odjeće koji je ležao na stolcu, pokraj lavora vode koja se blago pušila. "Dakle, ako ste spremni i ako ste već prekinuli svoj post, podimo." Ustao je, gledajući je u očekivanju.

Miriamele je na trenutak zurila u odjeću, a potom u oca Dinivan a, čije se lice odsutno namrštilo. "Ne biste li se mogli okrenuti," upita napokon, "da se mogu preodjenuti?"

Otac Dinivan zine na trenutak, a onda žestoko porumeni, na Miria-melino potajno zadovoljstvo. "Princezo, oprostite mi! Kako sam mogao biti tako nepristojan? Oprostite mi, smjestaću otići. Vratit ću se po vas ubrzo. Isprčavam se. Toliko toga imam na umu ovog jutra." Udaljio se iz odaje, oprezno zatvorivši vrata za sobom.

Kad je otišao, Miriamele se nasmije i ustane iz kreveta. Zgulila je staru halju preko glave i oprala se, drhteći i opažajući više sa zanimanjem nego s očajem kako su smeđe postale njezine ruke i zglobovi. Bijahu nalik na ruke splavara, pomislila je s prilično zadovoljstva. Kako bi se njezine dvorske dame trgnule da je mogu vidjeti!

Voda je bila topla, ali je sama odaja bila hladna, pa kad je završila, žurno je odjenula čistu odjeću. Prolazeći rukama kroz kratko podšiša-nu kosu, razmišljala je da i nju opere, ali je odlučila suprotno, sjetivši se prohladnih hodnika. Hladnoća ju je podsjetila na mladog Simona, koji je putovao negdje po ledenom sjeveru. U jednom impulzivnom trenutku dala mu je svoj najomiljeniji modri šal, usluga koja joj se sada činila žalosno nedostatnom. Ipak, bilo je to u dobroj namjeri. Bio je pretanak da bi ga ugrijao, ali možda će mu pomoći da se sjeti strašnog putovanja koje su zajedno preživjeli. Možda će ga ohrabriti.

Pronašla je Dinivana vani u hodniku, kako se trudi što je bolje mogao da izgleda strpljivo. Ponovno u svom poznatom domu, svećenik je izgledao poput ratnog konja koji iščekuje bitku, pun drhtave potrebe da se kreće, da djeluje. Primio ju je za lakat i nježno poveo niz hodnik.

"Gdje je Cadrach?" upita ona. "Ide li s nama posjetiti lektora?"

Dinivan strese glavom. "Više nisam siguran u njega. Rekao sam kako mislim da u njemu nema zla, ali također smatram da je on čovjek koji se predao mnogim slabostima. To je žalosno, jer bi nam on, kakav je nekó bio, pružao uistinu vrijedne savjete. Ipak, držim kako je najbolje ne izlagati ga izazovima. Trenutno uživa u dobrom obroku s nekom mojom braćom svećenicima. Bit će pod tihim i diskretnim nadzorom."

"Što je Cadrach bio?" upita ona, nahirivši glavu da se zagleda u do svoda visoke tapiserije koje su obrubljivale hodnik, prizore Aedonova Uzašašća, Odricanja svetog Vildervivisa, kažnjavanja imperatora Crexi-sa. Pomislila je na te zalđene figure, raširenih, bijelo obrubljenih očiju, i na sva stoljeća tijekom kojih su tu visjeli dok se svijet nastavljao okretati. Hoće li njezin stric i otac jednog dana postati predmetima murala i tapiserija, dugo nakon što ona i sve njoj poznato budu prah?

"Cadrach? Nekoć je bio svet čovjek, i to ne samo po halji." Dinivan kao da je razmislio na trenutak prije nego što je ponovno prozborio. "Razgovarat ćemo o vašem suputniku drugi put, princezo, ako mi opraštate moju neuljudnost. Sada biste mogli razmisliti o tome što ćete reći lektoru."

"Što on želi znati?"

"Sve." Dinivan se nasmiješi, a njegov se uznemireni glas smekša. "Lektor želi znati sve o svčemu. On veli da je to zbog toga što su težina i odgovornost Majke Crkve na njegovim leđima, te njegove odluke moraju proizlaziti iz upućenosti - ali držim da je on također vrlo znatiželjan čovječuljak." On se nasmije. "Zna više o knjigovodstvu od većine pisara u cancellanskom uredu kancelara, a čuo sam ga kako satima govori o muzenju sa zemljoradnikom iz jezerskih krajeva." Dinivanov izraz postane ozbiljniji. "Ali ovo su zaista teška vremena. Kao što već rekoh, neki od mojih izvora podataka ne mogu se objelodaniti čak ni lektoru, pa će vaše riječi i svjedočanstvo vaših očiju biti od velike pomoći da ga upute u stvari koje on mora znati. Ne morate se bojati da mu išta kažete. Ra-nessin je mudar čovjek. Zna više o tome što pokreće ovaj svijet od ikog drugog koga poznajem."

Miriamele se činilo da je šetnja tamnim hodnicima Sancellan Aedo-nitisa trajala sat vremena. Osim tapiserija i povremenih jata svećenika koji su hitali pokraj njih, svaki je hodnik izgledao jednak prijašnjem, te se uskoro ona beznadno izgubila. Veliki kameni prolazi također bijahu vlažni i slabo osvijetljeni. Kad su naposljetku stigli pred velika drvena vrata, na kojima bijaše fino izrezbareno Drvo raskriljenih grana, bila je zahvalna što je njihovo putovanje završeno.

Dinivan, prije nego što će otvoriti vrata, zastane. "Trebali bismo nastaviti primjenjivati oprez", reče, vodeći je do manjih vrata nekoliko lak-tova niz hodnik. Otvorio ih je te su stupili u malu odaju obloženu baršunastom tkaninom. Vatra je gorjela u žeravniku uza zid. Širok stol koji je ispunjavao većinu odaje bio je prekriven pergamentima i teškim knjigama. Svećenik ostavi Miriamele da ugrije ruke pred plamenom.

"Vratit ću se za trenutak", reče on, odgurnuvši zavjesu na zidu pokraj stola. Kad je zavjesa pala natrag, njega je nestalo.

U prstima je osjetila ugodno bockanje, pa je ostavila žeravnik kako bi pregledala neke od pergamenata koji su ležali odmotani na stolu. Izgledali su posve nezanimljivo, puni brojeva i opisa granica posjeda. Knjige bijahu uglavnom religioznog sadržaja, osim jednog neobičnog sveska ispunjenog drvorezima neobičnih stvorenja i neshvatljivih obreda koji je ležao otvoren povrh ostalih. Dok je oprezno listala stranice, pronašla je jednu koja bijaše označena vrpcom. Na njoj bijaše grub crtež rogatog muškarca s izbuljenim očima i crnim rukama. Prestravljeni ljudi skutirali su se pod nogama rogatog; iznad njegove glave, jedna je blistava zvijezda sjala na crnom nebu. Činilo se da one oči zure sa stranice ravno u njezine.

SaAsdridan Condiquilles, pročitala je naslov ispod slike. Osvajačeva zvijezda.

Napadaj drhtanja obuzme joj tijelo. Slika joj je utjerala studen u kosti onako kako vlažni hodnici Sancellana nikad ne bi mogli. Izgledala je poput nečeg što je vidjela u noćnoj mori ili poput priče koju su joj pripovijedali u djetinjstvu, a čije je zlo tek sada prepoznala. Miriamele žurno vrati knjigu na prvotno mjesto i odmakne se, trljajući prste o svoj plašt kao da je dotaknula nešto nečisto. Tihi glasovi dopirali su iza bogate tapiserije kroz koju je Dinivan nestao. Primaknula se bliže, naprežući se da razazna riječi, ali bile su pre-tihe. Opresno je razgrnula draperiju kako bi razotkrila tračak svjetla iz odaje na drugoj strani.

Činilo se da je to bila lektorova odaja za primanje, jer je bila raskoš-nija od ičeg što je vidjela od ulazne odaje koju je pospano prešla prošle noći. Svodovi bijahu visoki, oslikani stotinama prizora iz Knjige Ae-donove. Prozori bijahu odresci sivog jutarnjeg neba. Iza stolice u središtu odaje visjela je velebna ažurna zastava izvezena Stupom i Dr-vetom Majke Crkve.

Lektor Ranessin, vitak muškarac u visokom šeširu, sjedio je na stolici slušajući debelog muškarca koji je nosio poput šatora široke zlatne halje eskritora. Dinivan je stajao sa strane, nestrpljivo stržući nogom amo-tamo po dubokom tepihu.

"...Ali o tome se i radi, Vaša Svetosti", reče onaj debeli, sjajna lica, prekrasno odmjerena glasa. "Od svih trenutaka kada biste morali izbjeći da uvrijedite Velikog kralja... pa, on sada nije u najprihvatljivijem raspoloženju. Moramo oprezno razmisliti o našem visokom položaju, kao i o dobrobiti svih koji u Majci Crkvi traže uzor umjerenosti i dobre utjecajnosti." Izvukao je kutijicu iz rukava i ubacio nešto u usta. Njegovi se okrugli obrazi nakratko spljošte dok je sisao.

"Razumijem, Velligise", odvrati lektor, podižući ruku s blagim osmijehom. "Tvoj savjet je uvijek dobar. Vjčno sam zahvalan Bogu što nas je spojio."

Velligis pogne svoju okruglu glavu u naklon priznanja.

"Sada, ako bi bio tako dobar," nastavi Ranessin, "zaista bih želio pokloniti malo pozornosti i našem sirotom Dinivanu. Jahao je danima i željno iščekujem njegove vijesti."

Eskritor se spusti na koljena - prilično težak zadatak za muškarca njegova obujma - te poljubi rub lektorove modre halje. "Ako me ikako budete trebali, Vaša Svetosti, bit ću u uredu kancelara do poslijepodne-va." Ustao je i ostavio odaju otmjeno se gegajući, iščeprkavši još jedan slatkiš iz svoje kutijice.

"Jeste li zaista zahvalni Bogu što vas je spojio?" upita Dinivan s osmijehom.

Lektor kimne. "Dakako. Velligis je moj živući podsjetnik na to da ljudi sebe ne bi smjeli ozbiljno shvaćati. Njegove namjere su dobre, ali tako je blaženo pompozan."

Dinivan strese glavom. "Voljan sam vjerovati da misli dobro, ali njegovi su savjeti zločinački. Ako je ikad postojao trenutak kada se Majka Crkva morala pokazati kao živuća sila dobra, ovo je taj trenutak."

"Znam tvoje osjećaje, Dinivane", blago će lektor. "Ali ovo nije čas u kojem se odluke mogu donositi na brzinu, kako ih ne bismo požalili kad već bude tragično prekasno. Jesi li doveo princezu?"

Ranessinov tajnik kimne. "Dovest ću je. Ostavio sam je u svojoj radnoj sobi." Okrenuo se i zaputio Odajom za primanje. Miriamele žurno vrati draperiju na mjesto; kad je Dinivan prošao kroz nju, ponovno je stajala pokraj žeravnika.

"Dodite sa mnom", reče on. "Lektor je sada slobodan."

Kad je stigla do stolice, Miriamele se nakloni, a onda poljubi Ranessinov porub. Starac ispruži iznenađujuće snažnu ruku i pomogne joj ustati.

"Molim vas, sjednite uza me", reče dok je pokazivao Dinivanu da joj donese stolac. "Kad bolje promislim," reče svojem tajniku, "donesi jedan i za sebe."

Dok je Dinivan išao po stolce, Miriamele je imala prvu priliku da promotri lektora. Nije ga vidjela više od godinu dana, ali nije se mnogo promijenio. Njegova tanka sijeda kosa visjela je uz bljedost, načito lice. Oči mu bijahu budne kao u djeteta, s tračkom gotovo skrivenog nestaš-luka. Miriamele si nije mogla pomoći a da ga ne uspoređi s grofom Streavveom, gospodarom Perduina. Streaweovo izborano lice bilo je prožeto lukavošću. Ranessin je izgledao kudikamo nevinije, ali Miriamele nije trebala Dinivana da je uvjeri kako se mnogo toga skrivalo iza lektorove blage vanjštine.

"Pa, draga moja princezo", reče Ranessin kad su sjeli. "Nisam vas vidio od pogreba vašeg djeda. Oh, baš ste porasli - ali kakvu li to čudnu odjeću nosite, moja gospo." On se nasmiješi. "Dobro došli u Božju kuću. Nedostaje li vam ičega?"

"Ne što se tiče jela i pića, Vaša Svetosti."

Ranessin se namršti. "Nisam ljubitelj titula, a moja je posebno nezgrapna na jeziku. Kad sam bio mladić u Stanshiru, nisam ni sanjao da ću završiti život u dalekom Nabbanu i da će me zvati 'Svetosti' i 'Uzvi-šenosti', a da nikad neću čuti svoje rođeno ime."

"Zar Ranessin nije vaše pravo ime?" upita Miriamele.

Lektor se nasmije. "O, ne. Rođeni sam Erkvnlādanin, imenom Oswine. Ali budući da Erkvnlādanane rijetko kad uzdižu na tako visoke položaje, činilo mi se razumnim uzeti nabbanksko ime." Ispružio je ruku i blago potapšao njezinu. "Sad, kad već govorimo o lažnim imenima, Dinivan mi veli da ste daleko putovali i mnogo toga vidjeli otkad ste ostavili čevu kuću. Hoćete li mi ispričati nešto o svojem putovanju?"

Dinivan ohrabrujuće kimne, pa Miriamele duboko udahne i počne pripovijedanje.

Dok je lektor pažljivo slušao, ona je govorila o očevu sve većem bezumlju i o tome kako ju je ono na kraju otjeralo iz Visotvđe, o Pryra-tesovim naopakim savjetima i Jošuinu zatčeništvu. Jarka sunčana svjetlost ušuljala se kroz prozore visoko iznad njih. Dinivan ustane kako bi naložio da im se donese štogod hrane, budući da se približavala podnevna ura.

"To je fascinantno", reče lektor dok su čekali da se njegov tajnik vrati. "To potvrđuje mnoge glasine koje sam čuo." Protrljao je prstom hrbat svojeg tankog nosa. "Neka nam Gospod Usires podari mudrosti. Zašto ljudi ne mogu biti zadovoljni onim što imaju?"

Dinivan se uskoro vrati praćen svećenikom s poslužavnikom punim sira i voća, kao i vrčem kuhana vina. Miriamele nastavi priču. Dok je govorila i jela, i dok ju je Ranessin obasipao blagim, ali oštroumnim pitanjima, počela se osjećati gotovo kao da razgovara s kakvim ljubaznim starim djedom. Ispriopovjedila mu je o nornskim psima koji su progonili nju i sluškinju Lelet, potom o tome kako su ih spasili Simon i Binabik. Dok je kazivala o otkrićima u kući vještice Geloi i prenosila Jarnaugina strašna upozorenja u Naglimundu, Dinivan i lektor izmijeniše poglede.

Kad je završila, lektor gurne svoj visoki šešir natrag na mjesto - skliznuo je nekoliko puta tijekom slušanja - te utone u svoj stolac s uzdahom. Njegove blistave oči bijahu tužne.

"Toliko je toga o čemu valja misliti, toliko užasnih pitanja bez odgovora. O, Bože, odlučio si podvrgnuti Svoju djecu teškim iskušenjima. Predosjećam dolazak velikog zla." Okrenuo se Miriameli. "Hvala vam na vašim novostima, princezo. Nijedna nije vesela, ali samo budala teži radosnom neznanju, a ja se trudim da ne budem budala. To je moj najteži teret." Napucao je usne u mislima. "Pa, Dinivane," napokon reče, "to daje još kobniji zvuk vijestima koje sam jučer primio."

"Kakvim vijestima, Svetosti?" upita Dinivan. "Nismo imali prilike razgovarati otkad sam se vratio."

Lektor uzme gutljaj vina. "Elija šalje Prvratesa da me posjeti. Njegov brod stiže sutra iz Visotvđe. U poruci je stajalo da je na važnoj misiji Velikog kralja."

"Prvrates dolazi?" uznemireno upita Miriamele. "Zna li moj otac da sam tu?"

"Ne, ne, ne bojte se", utješno će lektor. Ponovno joj potapše ruku. "On želi izmijeniti riječi s Majkom Crkvom. Nitko ne zna da ste tu osim Dinivana i mene."

"On je vrag", ona će grubo. "Ne vjerujte mu."

Ranessin ozbiljno kimne. "Uzet ću u obzir vaše upozorenje, princezo Miriamele, ali ponekad je moja dužnost govoriti s vrazima."

Spustio je pogled i zapiljio se u svoje ruke, kao da se nada da će u njima pronaći rješenje svih svojih problema. Kad je Dinivan izveo Miriamele, lektor ih je uljudno pozdravio, ali se činio obavijen sjetom.

Zrcalo

Simon bijaše uhvaćen u pandže uporne srdžbe koja je odbijala posustati. Dok su on i Sludig slijedili jašuće trolove niz planinu, daleko od svečanih kamenih humaka koji su goli ležali pod nebom, osjećao je kako kroza nj sipi bijes koji mu je pomućivao sve misli, pa gotovo i da nije mogao ni na što misliti dulje od nekoliko trenutaka.

Hodao je ukočeno, tijela još uvijek bolna i natučena, a utroba mu se grčila od ljutnje. Dok je hodao, obavijale su ga mračne misli. Haestan je bio mrtav. Još je jedan prijatelj bio mrtav. Nije ništa mogao učiniti u vezi s tim. Nije to mogao promijeniti. Nije mogao ni plakati zbog toga. To je bilo ono što ga je najviše dovelo do bjesnila: nije mogao učiniti ništa. Ništa.

Sludig, blijeda lica i zasjenjenih očiju, nije se činio željan razbiti tišinu. Dva nizinka koračala su rame uz rame niz široke, ravne ploče trošnog granita i gacala kroz nanose snijega koji su kopita ovnova razgazi-la u bijelu pjenu.

Činilo se da im predgorja rastu u susret. Na svakom zavoju staze, snijegom ogrnuti bregovi ponovno bi iskrsnuli pred čima putnika, svaki put veći nego prije. Sikkihoq je, zauzvrat, izgledao kao da se proteže u nebo iza njih dok su oprezno silazili, sve viši i viši, kao da je planina završila svoj posao s tim smrtnicima i sada se vraćala uzvišenijem i srod-nijem društvu neba i oblaka.

Neću te zaboraviti, upozorio je Simon Sikkihoq dok se osvrtao prema golemu kamenom bodežu. Borio se s nagonom da to glasno vikne. Kad bi zaškiljio, mislio je da još može vidjeti mjesto gdje su stajali grobni humci. Neću zaboraviti da je moj prijatelj pokopan na tvojim obroncima. Nikad neću zaboraviti.

Poslijepodne je brzo minulo. Bolje su napredovali kako se planina počinjala širiti, a putovi stali izravnavati s duljim odsjecima između zavoja. Simon je opazio znakove planinskog života koje nije vidio u višim predjelima: obitelj bijelih i smeđih zečeva pasla je između krpica snijega, sojke i vjeverice prepirale su se na zakrčljalu, povijenom drveću. Taj dokaz života na nečemu što je izgledalo poput gole i bezdušne stijene trebao mu je poboljšati raspoloženje; umjesto toga, samo je još više raspirio njegov neusmjereni bijes. Koje su pravo na postojanje imali ti mali i nevažni stvorovi, kad su drugi umirali? Pitao se zašto se trude, kad bi svakogčasa sokol, zmija ili lovčeva strijela mogli utrnuti njihove živote. Pomisao na život koji se beznačajno koprcalo u sjeni smrti ispunila gaje gađenjem koje ga je neobično veselilo.

Kad je pala večer, družina je izabrala blago ukošenu širinu kamenja i grmlja na kojoj će podići logor, zaklonjenu Sikkihoqovim planinskim tijelom od najgorih naleta snijegom natovarena vjetrova. Simon je istresao svoj zavežljaj i počeo skupljati triješće za vatru, ali se zaustavio da promotri kako sunce klizi iza planina na zapadu - jedna od kojih, znao je, bijaše Urmsheim, zmaj-planina. Obzorje bio ispresijecan svjetlošću, bogato obojenom poput bilo koje ruže uzgojene u vrtovima Visotvđe.

An'nai, rođak Sithe Jirikija, koji je pao boreći se za živote svojih suputnika, bio je pokopan na Urmsheimu; vojnik Grimmric, žilav, tih čovjek, polegnut je u grob pokraj njega. Simon se sjećao Grimmricova zviž-dukanja dok su jahali na sjever iz Naglimunda, tanka

treperavog zvuka, čas dosadnog, čas ohrabrujućeg. Sada će zauvijek ostati nijem. On i An'nai nikad neće vidjeti zalazak sunca poput ovog koji je, prelijepe i besmislen, bojio nebo pred Simonom.

Gdje su se nalazili? Na nebu? Kako je Sitha mogao otići na nebo ako nije vjerovao u nj - i gdje su zapravo oni mislili da idu nakon smrti? Bili su neznabošci, Simon je pretpostavljao, što je značilo da su drugačiji - ali Ari'nai je bio odan i hrabar. Više od toga, bio je ljubazan prema Si-monu, vrlo ljubazan na svoj čudnovat sithski način. Kako An'nai ne bi mogao otići na nebo? Kako bi nebo moglo biti tako glupo mjesto?

Vrati mu se gnjev koji je na trenutak opao. Simon baci jednu od grančica koje je prikupio što je jače mogao. Zavrtjela se zrakom, a onda udarila o tlo i skotrljala se niz dugu kamenu padinu, nestavši naposljetku u grmlju na njezinu dnu.

"Dodi, Simone", zovne Sludig iza njega. "Trebamo tvoje drvo za vatru. Zar sada nisi gladan?"

Simon se ne obazre na nj, zureći u crveno nebo dok je škripao zubima od očaja. Osjetio je ruku na svojoj mišici i srdito je otresao.

"Molim te, dodi", ljubazno će Rimeržanin. "Večera će uskoro biti gotova."

"Gdje je Haestan?" upita Simon kroz stisnute usne.

"Kako to misliš?" Sludig naheri glavu. "Znaš gdje smo ga ostavili, Si-mone."

"Ne, pitam gdje je Haestan? Pravi Haestan."

"Ah." Sludig se osmjehne. Brada mu je izrasla vrlo gusta. "Njegova je duša na nebu, s Usiresom i Gospodinom Bogom."

"Ne." Simon se okrene da ponovno pogleda nebo, koje je sada tam-njelo s prvim smrtnim modrinama nđi.

"Što? Zašto to veliš?"

"On nije na nebu. Nema neba. Kako nebo može postojati, kad svatko misli da je drugačije?"

"Govoriš bedastoće." Sludig se na trenutak zapilji u njega, pokušavajući pojmiti Simonovu misao. "Možda svatko odlazi na svoje nebo", reče vojnik, a onda opet metne ruku na Simonovo rame. "Bog zna što zna. Dđi i sjedni."

"Kako Bog može puštati ljude da umiru bez ikakva razloga?" upita Simon, obgrlivši se kao da pokušava nešto zadržati u sebi. "Ako Bog to dopušta, onda je okrutan. Ako nije okrutan, pa... pa onda je nemoćan. Poput starca koji sjedi na prozoru, a ne može van. Star je i glup."

"Ne govori protiv Boga Oca", reče Sludig hladnim glasom. "Bogu se ne smije rugati nezahvalan dječak. Podario ti je sve darove života..."

"To je laž!" vikne Simon. Vojnikove se oči rašire od iznenađenja. Glave se okrenu od logorske vatre, tragajući za iznenadnom bukom.

"To je laž, laž! Koje darove? Da gmižeš naokolo poput bube, tamo-amoo, pokušavajući pronaći nešto za jelo, mjesto za spavanje - a onda te bez upozorenja nešto zgnječi? Kakav je to dar?! Ako činiš dobro i... i boriš se protiv zla, kao što Knjiga Aedonova veli - ako to radiš, onda pogineš! Kao Haestan! Kao Morgenes! Zli i dalje žive - žive i bogate se i smiju dobrima! To je glupa laž!"

"To je strašno, Simone!" reče Sludig također povisujući glas. "Govoriš iz bezumlja i tuge..."

"To je laž - a ti si budala ako u nju vjeruješ!" krikne Simon, bacivši naramak drva pred Sludigove noge. Okrene se i potči niz planinsku stazu s golemom, tužnom boli na duši od koje mu je gotovo nestajalo daha, slijedeći zavojitu putanju sve dok mu se logor nije izgubio iz vida. Qantaqin lavež dopre do njega, tih i treperav kao da netko plješe u susjednoj sobi.

Naposljetku je sjeo na kamen pokraj puta, trljajući ruke naprijed i natrag po iznošenoj tkanini svojih hlaća. Na kamenu je rasla mahovina, smeđe spaljena od mraza i vjetra, ali nekako još vitalna i živa. Zurio je u nju, pitajući se zašto ne može zaplakati i želi li to uopće.

Nakon nekog vremena začuo je zveket kamenčića i osvrnuo se kako bi ugledao Qantaqu kako hoda prema njemu po stjenovitim obroncima iznad puta. Vučičin nos je bio spušten, njušeći blizu kamena. Skočila je na stazu i znatiželjno ga odmjerila na trenutak, glave naherene na jednu stranu, a potom ga mimoišla, očešavši se o njegovu nogu. Simon pro-vuče prste kroz gusto krzno njezina boka dok je prolazila. Qantaqa nastavi niz put. Bila je nejasan sivi obris u sve dubljoj tami.

"Prijatelju Simone." Binabik se ukaže iza zavoja na stazi. "Qantaqa je otišla loviti", reče promatrajući njezin lik kako nestaje. "Teško je vučici dati se na hodanje cijeli dan kamo joj ja kažem. Ona je dobar suputnik kad se tako žrtvuje za mene."

Kad Simon nije odgovorio, trol priđe bliže i čučne pokraj njega, balansirajući na koljenima svojim štapom za hodanje.

"Vrlo si uzrujan", reče.

Simon uzme dubok dah, a onda ga ispusti. "Sve je laž", uzdahne.

Binabik nadigne obrvu. "Što je to 'sve'? I zbogčega je laž?"

"Mislim da ništa ne možemo učiniti. Ništa što bi poboljšalo stvari. Svi ćemo izginuti."

"Kad za to dođe vrijeme", kimne trol.

"Izginut ćemo boreći se protiv Kralja Oluje. Laž je ako tvrdimo suprotno. Bog nas neće spasiti, niti će nam pomoći." Simon podigne od-ronjen kamićak i baci ga preko staze, gdje se otkotrljao u tamu. "Binabik, Trn nisam mogao ni podči. Od kakve je koristi mać ako ga ne možemo rabiti? Kakoće mać - čak i tri Velika maća ili kako li se već zovu - ubiti neprijatelja kao što je on? Ubiti nekog tko je već mrtav?"

"To su pitanja koja zahtijevaju odgovor", odvratioćovječuljak. "Ne znam. Kako znaš da taj mać služi za ubijanje? Pa čak i da služi, zašto jmisliš da će itko od nas biti taj ubojica?"

Simon izabere još jedan kamen i baci ga. "Ništa ja ne znam. Ja sam samo mali od kuhinje, Binabik." Osjetio je neizmjereno žaljenje prema samom sebi. "Samo se želim vratiti kući." Riječ mu zastane u grlu.

Trol ustane, otresavši stražnjicu. "Ti nisi dječak, Simone. Ti si muškarac prema svim načinima mjerenja. Mlad muškarac, dakako, ali muškarac - ili vrlo blizu tome."

Simon strese glavom. "Ionako nije važno. Mislio sam... ne znam. Mislio sam daće to biti kao u priči. Da ćemo pronaći mač i da će on biti moćno oružje, da ćemo uništiti svoje neprijatelje i da će sve opet biti u redu. Mislio sam da više nitko neće poginuti! Kako može postojati Bog koji dopušta da dobri ljudi umiru, bez obzira na to što činili?"

"Drugo pitanje na koje se ne nalazim odgovoriti", nasmiješi se Bina-bik, ali nježno, svjestan Simonove boli. "I ne mogu ti reći u stoje ispravno vjerovati. Istine koje su postale našim pričama o bogovima pripadaju dalekoj prošlosti. Čak i Sithe, koji žive eonima, ne znaju kako je svijet počeo, ni što ga je pokrenulo - barem, nalazim se misliti, ne zasigurno. Ali mogu ti reći nešto važno..."

Trol se nagne naprijed, dotaknuvši Simonovu ruku, čekajući da njegov mladi prijatelj ponovno podigne pogled s mahovine. "Bogovi na nebu ili u kamenu daleki su, a mi možemo samo nagađati što smjeraju." Stisnuo je Simonovu podlakticu. "Ali ti i ja nalazimo se živjeti u vremenu kad jedan bog ponovno hoda zemljom. On nije bogčije su namjere ljubazne. Ljudi se mogu boriti i umrijeti, mogu podići zidine i srušiti kamen, ali Ineluki je umro i vratio se: to je nešto što se još nitko nije našao učiniti, čak ni tvoj Usires Aedon. Oprosti mi, jer nisam kanio izustiti svetogrđe, ali nije li ono što je Ineluki učinio slično nečemu što može samo jedan bog?" Binabik lako protrese Simona, zureći u njegove oči. "On je ljubomoran i užasan, a svijet koji se sprema stvoriti bit će jezivo mjesto. Pred nama je zadatak od velike strave i još veće težine, Simone - možda ne postoji mogućnost uspjeha - ali to nije zadatak od kojeg možemo pobjeći."

Simon otrgne pogled s Binabika. "To sam i ja rekao. Kako se možemo boriti protiv boga? Zgnječit će nas kao mrave." Još jedan kamen odleti u tamu.

"Možda. Ali ako se ne damo na pokušavanje, onda nas ne čeka ništa drugo doli tog mravljeg gnječenja, pa pokušati moramo. Čak i poslije najgorih vremena uvijek postoji još nešto. Možda ćemo umrijeti, ali smrt nekih može značiti življenje drugih. To baš i nije neka utjeha, ali je u svakom slučaju istinita stvar."

Trol pođe malko niže niz stazu i zauzme mjesto na drugom kamenu. Nebo je brzo tamnjelo. "Osim toga," Binabikće ozbiljno, "možda je moliti se bogovima glupost, a možda i nije, ali sasvim sigurno nema mudrosti u njihovu proklinjanju."

Simon ne reče ništa. Proveli su neko vrijeme u tišini. Naposljetku Binabik odviše kraj svojeg štapa na kojem bijaše nož, puštajući da koštana frula u šupljem dijelu isklizne iz njega. Puhnuo je nekoliko probnih nota, a onda stao svirati polagan, sjetan napjev. Činilo se da neskladna glazba, koja je odjekivala obronkom u tami, pjeva glasom Simonove vlastite osamljenosti. Zadržao je, osjetivši vjetar kroz svoj pohabani plašt. Zmajev ožiljak žestoko ga je pekao.

"Jesi li mi još prijatelj, Binabik?" upita napokon.

Trol makne frulu s usana. "Do smrti i dalje, prijatelju Simone." On ponovno počne svirati.

Kad je pjesma završila, Binabik zvizne Qantaqi i zaputi se pješice uzbrdo prema logoru. Simon ga je slijedio.

Vatra je dogorjela, a vinska mješina nalazila se na posljednjem od svojih krstarenja krugom kad je Simon napokon skupio hrabrost da pride Sludigu. Rimeržanin je brusom oštrio glavu svojeg qanučkog koplja; nastavio je s tim poslom neko vrijeme dok je Simon stajao pred njim. Naposljetku podigne pogled.

"Da?" Glas mu bijaše grub.

"Zao mi je, Sludig. Nisam ono smio reći. Ti si samo bio ljubazan." Rimeržanin se zapilji u njega na trenutak s izvjesnim hladnim izrazom u očima. Naposljetku, njegov se pogled ublaži. "Možeš misliti što hoćeš, Simone, ali preda mnom nećeš izgovarati takva svetogrđa o Jedinom Bogu."

"Zao mi je. Ja sam samo mali od kuhinje."

"Mali od kuhinje!" Sludigovje smijeh bio grub. Pogledao je istražujući u Simonove oči, a tada se ponovno nasmijao s više raspoloženja. "Ti to zaista misliš, zar ne! Ti si budala, Simone." Ustao je, hihćući se i tresući glavom. "Mali od kuhinje! Mali od kuhinje koji se mačem bori sa zmajevima i ubija divove. Pogledaj se! Viši si od mene, a Sludig nije malen!"

Simon iznenađeno blene u Rimeržanina. To je bila istina, naravno: stajao je pola ruke viši od Sludiga. "Ali ti si snažan!" usprotivi se Simon. "Ti si odrastao muškarac."

"Sto i ti brzo postaješ. I jači si nego što misliš. Moraš uvidjeti istinu, Simone. Više nisi dječak. Ne možeš se ponašati kao da jesi."

Rimeržanin ga je dugo promatrao. "Zapravo, opasno je ostaviti te tako neuvjež-banog. Imao si sreću preživjeti nekoliko teških bitaka, ali sreća je prevrtljiva. Treba ti pouka u baratanju mačem i kopljem; ja ću ti je dati. Haes-tan bi tako htio, a to će nas uposliti na našem dugom putu do tvojeg Kamena oprostaja."

"Onda mi opraštaš?" Simon se postidio tog govora o muškosti.

"Ako moram." Rimeržanin ponovno sjedne. "Sad pđi spavati. Sutra moramo opet dugo hodati, a onda ćemo ti i ja vježbati neko vrijeme kad se utaborimo."

Simon se poprilično rasrdio što ga šalju u krevet, ali nije htio riskirati još jednu svađu. U svakom slučaju, bilo mu je teško vratiti se logorskoj vatri i jesti s ostalima. Znao je da ga svi gledaju, pitajući se hoće li ponovno prasnuti.

Povukao se u postelju koju je načinio od žilavih grančica i lišća i čvrsto se umotao u svoj plašt. Bio bi sretan da se nalazio u pećini ili posve daleko od planine, gdje ne bi bio tako potpuno izložen vjetru.

Blistave, hladne zvijezde kao da su drhtale gore na nebu. Simon je zurio u njih iz nepojmljive daljine, puštajući da mu misli trčkaraju glavom sve dok ga napokon nije obuzeo san.

Zvuk trolova koji su pjevali svojim ovnovima probudi Simona iz sna. Nejasno se sjéao male sive mačke i osjećaja da gaje netko ili nešto uhvatilo u zamku, ali san je brzo blijedio. Otvorio je oči slabom jutarnjem svjetlu, a onda ih brzo zatvorio. Nije želio ustati i suočiti se s danom.

Pjevanje se nastavilo, praćeno zveckanjem orme. Vidio je taj obred toliko puta otkad je ostavio Mintahog da ga je mogao predčiti u svojoj glavi jednako živo kao da ga gleda. Trolovi su prčvršćivali remenje i punili bisage, a njihovi su grleni, ali reski glasovi bili zaposleni naizgled beskrajnim napjevom. S vremena na vrijeme zastali bi, gladeci svoje ovnovne, češljajući gusto krzno, naginjući se bliže kako bi pjevali tiho i intimno dok su ovce treptale svojim žutim, prorezanim čima. Ubrzo će biti vrijeme za slani čaj, suho meso i tihe, nasmijane razgovore.

Osim što, naravno, danas neće biti toliko smijeha, trećeg jutra od brdske borbe s divovima. Binabikov narod bila su vesela stvorenja, ali činilo se da je ono malo leda ukliješteno u Simonovu srcu dotaknulo i njih. Narod koji se smijao hladnoći i vrtoglavim, smrtonosnim padovima na svakom zavoju svake staze pomalo je zaledila sjena koju nisu mogli pojmiti - a koju ni Simon nije najbolje razumio.

Govorio je iskreno s Binabikom: nekako, mislio je daće stvari krenuti nabolje kad pronađu velebni mač Trn. Moć i neobičnost oštrice bile su tako opipljive da se činilo nemogućim da neće utjecati na ishod borbe protiv kralja Elije i njegova mračnog saveznika. Ali možda sam mač nije bio dovoljan. Možda se ono o čemu je pjesmica kazivala neće dogoditi sve dok se sva tri mača ne udruže.

Simon zastenje. Još gore, možda čudna pjesmica iz Nissesove knjige nije ništa ni značila. Zar ljudi nisu govorili da je Nisses ludak?

Čak ni Morgenes nije znao što pjesmica zapravo znači.

Carsko zvono kad mraz strne Sjene kada krenu putem, Zdenac skriju vode crne Tri se mača opet traže.

Bukkeni kad iz tla splaze I divovi s visa siđu Košmari kad snove gaze Tri se mača opet traže.

Sudbe korak da se skrene

Magle Vrijeme da propuste

Ranije da Kasno prene

Tri se mača opet traže...

Pa, Bukkeni su zaista isplazili iz zemlje, ali uspomena na cviljenje kopača nije bila jedna od onih koje je želio slijediti. Još od noći kad je napadnut Isgrimurov logor blizu Sv. Hoderunda, Simon više nije gajio jednake osjećaje prema tvrdoj zemlji pod svojim nogama. To je bila jedina prednost koje se mogao sjetiti prilikom putovanja po Sikkihoqovu nezahvalnom kamenu.

Činjenica da je pjesmica spominjala divove, sa svježom uspomenom na Haestanovu smrtčinila se poput okrutne šale. Čudovišta nisu ni trebala sići s visina, jer su Simon i njegovi prijatelji bili dovoljno budalasti da se zapute u njihove planinske predjele. Ali Hunen su zaista ostavili svoja visoka utočišta, što je Simon znao bolje od ikoga. On i Miriamele - pomisao na nju izazove iznenadnu čežnju - suočili su se s jednim u šumi Aldheorte, samo tjedan dana jahanja od samih vrata Erchestera.

Ostatak pjesme nije mu baš imao smisla, ali ništa se od toga nije činilo nemogućim: Simon nije znao tko je bio taj Car, ni gdje se nalazilo njegovo zvono, ali činilo se da će mraza uskoro biti posvuda. Unatoč tome, što su tri mača mogla učiniti?

Baratao sam Trnom, pomisli. Na trenutak je ponovno osjetio njegovu mač. U tom času, bio sam veliki vitez... zar ne?

Ali je li to bilo zbog Trna ili samo zbog toga što je ustao i odbacio strah? Daje učinio isto sa slabijim mačem, bi li bio išta manje hrabar? Bio bi mrtav, naravno... kao Haestan, kao An'nai, Morgenes, Grim-mric... ali zar je to bilo važno? Nisu li svi veliki junaci umirali? Nije li Camaris, Trnov pravi gospodar, umro na olujnom moru...?

Simonove su misli lutale. Osjetio je kako ponovno tone u san. Umalo je dopustio da se to dogodi, ali znao je da neće proći dugo prije nego što ga Binabik ili Sludig počnu tresti da se probudi. Sinoć su ga obojica nazvali muškarcem ili gotovo muškarcem. Barem jednom nije se želio probuditi posljednji, kao dijete kojem su dopustili da spava dok odrasli razgovaraju.

Otvorio je oči, propuštajući svjetlost i ponovno zastenjao. Ispetljavši se iz plašta, čistio je grančice i nakupine borovih iglica sa svoje odjeće, a potom istresao plašt prije nego što ga je ponovno žurno omotao oko sebe. Odjednom nesklon odvojiti se makar i nakratko od svojeg jadnog imetka, pokupio je svoj zavežljaj, koji mu je služio kao jastuk, i ponio ga sa sobom.

Jutro bijaše prohladno sa slabim zapišima snijega u zraku. Istežući mišiće, hodao je polako prema vatri, gdje je Binabik sjedio u razgovoru sa Sisqi. Par je sjedio jedno uz drugo pred niskim, prozirnim plamičci-ma, isprepletenih ruku. Trn je stajao naslonjen na panj pokraj njih, kao mutna crna šipka koja nije odražavala svjetlost. Odostraga, dvoje je tro-lova nalikovalo na djecu koja ozbiljno razgovaraju o igri koju bi mogli igrati ili o zanimljivoj jami koju bi mogli istraživati, a Simon osjeti snažan zaštitnički nagon prema njima. Časak kasnije, dok je shvaćao da vjerojatno razglabaju o tome kako održati Binabikov narod na životu ako zima ne popusti ili što da učine ako ih pronađe još divova, iluzija se rasprsnje i odleprša na vjetru. Oni nisu bili djeca, a da nije njihove hrabrosti, on bi već bio mrtav.

Binabik se osvrne i ugleda ga kako zuri. Čovječuljak se osmijehne na pozdrav dok je napeto slušao Sisquine hitre qanučke riječi. Simon zaste-nje, naginjući se da uzme komad sira i okrajak kruha na koji je Binabik pokazao, postavljenih na kamen blizu vatre. Uzeo je svoj obrok i otišao sjesti nasamo.

Sunce, još skriveno s vida iza Sikkihoqa, nije bilo vidljivo. Planinska sjena ležala je nad logorom, ali vrhunci planina na zapadu žarili su se svjetlošću izlazećeg sunca. Bijela pustara pod njima utonula je u sivu sjenu zore. Simon odgrize komad suhog kruha i stane žvakati dok je zu-

rio ponad Pustare prema dalekoj liniji šume koja je ležala na obzoru poput tamnog vrhnja na vjedru mlijeka.

Qantaqa, koja je ležala pokraj Binabika, ustane i protegne se te tiho dotapka do Simona. Njezina je gubica bila posuta crvenim mrljama krvi kakve sirote životinje koja se predala te postala njezin jutarnji obrok, ali posljednje je tragove već i sad otirao njezin dugački ružičasti jezik. Pristupila je Simonu okretno, naćuljenih ušiju, kao da se nalazi na nekom jasnom zadatku, ali kad je stigla, samo je zastala na trenutak kako bi mu dopustila daje počeska, a onda se sklopčala pokraj njega, promijenivši jedno spavaće mjesto za drugo. Bila je tako krupna da ga je kad se naslonila na njegovu nogu, umalo zbacila s kamenog stolca.

Završio je svoj objed i otvorio zaklopac svojeg zavežljaja, kopajući po njemu u potrazi za mješinom vode. S njom je izvukao i svijetlu hrpicu zgužvane modre tkanine, omotanu oko ručke od užeta.

Bio je to šal koji mu je dala Miriamele, onaj koji je nosio oko vrata na putu prema zmaj-planini. Jiriki mu ga je skinuo dok ga je njegovao, ali ga je pažljivo spremio s ostalom Simonovom bijednom imovinom. Sada je počivao na njegovim rukama poput trake neba; od pogleda na nj umalo su ga zapogle suze u očima. Gdje je na golemu svijetu bila Miriamele? Geloj, u njihovu kratkom trenutku kontakta, to nije znala. Kamo je po Osten Ardu princeza lutala? Je li ikad pomislila na Simona? A ako jest, što je mislila? Vjerojatno: 'Zašto sam dala svoj lijepi šal onom prljavom malom od kuhinje?' Uživao je u kratkom ubodu samosažaljenja. Pa, nije on bio bilo kakav perać posuda. Kao što je Sludig rekao, bio je mali od kuhinje koji se mačem borio sa zmajevima i ubijao divove. U ovom trenutku, međutim, radije bi bio mali od kuhinje u udobnoj toploj kuhinji u Visotvrđi i ništa više.

Simon sveže Miriamelin šal oko vrata, zataknuvši krajeve pod ovratnik svoje pohabane košulje. Uzme gutljaj vode, a onda opet stane prekapati po zavežljaju, ali nije mogao pronaći ono što je tražio. Nakon nekog vremena sjetio se da je to metnuo u džep svojeg plašta i osjetio trenutak panike. Kada će naučiti da bude oprezniji? Moglo je ispasti stotinu puta. Na sreću, uvjerio se u suprotno kad je opipao njegov obris kroz tkaninu. Nakon izvjesnog kopanja, izvukao ga je na jutarnje svjetlo.

Jirikijevo zrcalo bilo je ledeno hladno. Obrisao ga je o rukav, a onda ga uspravio, zureći u svoj odraz. Brada mu je izrasla još gušća otkad se posljednji put pogledao. Crvenkaste dlačice, gotovo smeđe na slabu svjetlu, počinjale su skrivati liniju njegove čeljusti - ali isti je stari nos

stršio iznad brade i iste modre oči zurile u njega. Postati muškarcem, čini se, nije značilo ništa drugo doli postati malko drugačijom vrstom Si-mona, pomisao koja ga je malko snuždila.

Brada je sakrila većinu njegovih prištića, pa je na nečemu ipak mogao biti zahvalan. Ali osim nekoliko mrljica načelu, smatrao je kako umjereno nalikuje na sliku mladog muškarca. Nagnuo je zrcalo, zureći u bijeli pramen koji je zmajeva krv užegla u njegove crvenkaste uvojke. Je li ga činio starijim? Muževnijim? Bilo je teško reći. No kosa mu je u uvojcima padala do ramena. Trebao bi zamoliti Sludiga ili nekog da je skрати, onako kako su je nosili mnogi kraljevski vitezovi. Aličemu trud? Ionako će svi poginuti od ruku divova prije nego što ona naraste dovoljno duga da mu počne smetati.

Spustio je zrcalo na svoje krilo, zagledavši se u nj kao da je jezero vode. Okvir se naposljetku počeo zagrijavati pod njegovim prstima. Što mu je ono Jiriki rekao? Da zrcalo neće biti ništa više od običnog ogledala, osim ako ga Simon ne zatreba? To je bilo to. Jiriki je rekao da Si-mon može razgovarati s njim... sa zrcalom? U zrcalu? Kroz zrcalo? To mu nikako nije bilo jasno, ali na trenutak vrlo snažno poželi da može pozvati Jirikija u pomoć. Pomisao mu se prišuljala nepozvana, ali iz njezinih se pandža nije bilo lako iščupati. Pozvat će Jirikija i reći mu da trebaju pomoć. Kralj Oluje bio je neprijatelj kojeg smrtnici sami nisu mogli poraziti.

Ali Kralj Oluje nije tu, pomisli Simon, a Jiriki o situaciji zna sve što treba. Sto bih mu mogao reći? Da se trkom vrati u planine jer je mali od kuhinje preplašen i želi poći kući?

Simon je zurio u zrcalo, sjetivši se kad mu je ono pokazalo Miria-mele. Princeza se nalazila na brodu, gledajući preko ograde u oblačno nebo, sivo i oblačno nebo...

Dok je promatrao vlastito lice u preokrenutom zrcalu, odjednom mu se učini da opet može vidjeti to maglovito nebo, dronjke oblaka kako plutaju po površini zrcala skrivajući njegovo lice. Činilo se da magla prolazi pokraj njega, a on više nije mogao odijeliti sebe od slike u zrcalu. Omamljeno se pokolebao, kao da će upasti u odraz. Zvuči tabora stiša-vali su se i potom nestali dok je magla postajala čvrsta i bezlična siva zavjesa. Bila je svud oko njega, zaklanjajući svjetlost...

Siva se magla polako rastapala, poput pare koja bježi ispod poklopca lonca, ali dok se raščišćavala, ugledao je pred sobom lice koje više nije bilo njegovo. Kroz sužene oči u njega je zurila žena - prelijepa žena, i stara i mlada u isto vrijeme. Crte njezina lica su se pomicala, kao da ga je promatrala kroz namreškano vodu. Njezina kosa bila je bijela pod kolutom cvjetova nalik na dragulje; njezin pogled žario je poput rastalje-na zlata, a oči se blistale i odražavale poput mačjih. Bila je stara, nekako je znao, vrlo stara, ali malo je toga na njezinu licu odavalo godine, tek čvrstoća u liniji vilice i usana, krhkost njezina lica kao daje koža bila čvrsto zategnuta preko kostiju. Oči joj bijahu bogate drevnim znanjem i zatočenim uspomenama. Njezine visoke jagodice i glatkočelo činile su da nalikuje na kip...

Kip... ? Misli su mu bile zbrkane, ali Simon je znao daje vidio kip koji je nalikovao na tu ženu... vidio je to lice... vidio gaje... u...

"Molim vas, odgovorite mi", reče ona "Obraćam vam se drugi put. Nemojte me ponovno zanemariti. Molim vas, zaboravite svoje drevne prigovore, ma kako oni bili opravdani. Mržnja je dugo razdvajala našu kuću i kuću Ruyan Ve. Sada imamo zajedničkog neprijatelja. Trebam vašu pomoć!"

Glas joj bijaše tih u njegovoj glavi, kao da je odzvanjao dugačkim hodnikom, ali unatoč tome, baratala je zapovjedničkom moći - poput Valade Geloj, ali na neki način dubljom, glađom, bez vještinih grubih, ali umirujućih rubova. Ona se razlikovala od Geloj kao što se sama šumska žena razlikovala od Simona.

"Neposjedujem snagu koju sam nekad imala", molila je žena "A ono malo što je imam, trebat će mi protiv Sjene na Sjeveru - a vi sigurno znate za tu sjenu. Tinukeda'ya! Djeco Vrta, molim vas odgovorite!" Ženin glas izbljedi na noti preklinjanja. Nastane dug trenutak tišine, ali ako je netko odgovorio, Simon nije čuo. Odjednom, činilo se da ga zlaćane oči prvi put vide. Melodičan glas naglo poprimi sumnjičavu i zabrinutu boju. "Tko je to? Dijete smrtnika?"

Zaleđen od strepnje, Simon ništa ne izusti. Lice je zurilo iz zrcala, a Simon tada osjeti kako nešto kroz maglu seže prema njemu, sila raštrkana, ali moćna kao sunce skriveno iza oblaka.

"Reći mi. Tko si?"

Simon pokušava odgovoriti, ne zato što je htio, već zato što je bilo nemoguće ne pokušati dok su mu tako zapovjedničke riječi odjekivale u glavi. Nešto ga je spriječilo.

"Putuješ prostorima koji ti nisu namijenjeni", reče glas. "Ne pripadaš ovamo. Tko si?"

Borio se, ali je otkrio da nešto priječi njegove odgovore kao što bi nečiji prsti oko njegova vrata zagušili riječi. Lice pred njim stane se mreškati kad je blijedomodra svjetlost počela sijati kroza nj, izlizavši sliku prelijepe stare žene. Njegovim tijelom prođe val hladnoće koji kao da je pretvorio njegovu nutrinu u crni led.

Javi se novi glas, grub, leden.

"Tko je on? On je nametljivac, Amerasu."

Prvo lice potpuno nestane. Sjaj srebra dopliva na površinu iz sivih dubina zrcala. Pojavi se neko lice, sve od sjajne kovine, bezizražajno i nepomično. Vidio je to lice na Cesti snova i osjetio istu mučnu jezu. Znao je ime: Utuk'ku, kraljica Norna. Premda je pokušavao odvratiti pogled, nije mogao. Bio je uhvaćen u nepokolebljivu zahvatu. Utuk'ku-ne oči bijahu nevidljive u crnim dubinama maske, ali osjećao je njihov pogled na svojem licu poput ledena daha.

"Ljudsko dijete je nametljivac." Svaka riječ stizala je oštra i hladna poput ledene sige. "Kao i ti, unuko. A nametljiva neće dobro proći kad dođe Kralj Oluje..."

Stvor u srebrnoj maski se nasmije. Simon osjeti udarce mraza po svojem srcu. Otrovnja studen neumoljivo se penjala njegovim tijelom, od prstiju prema šakama i rukama. Uskoroće stići do njegova lica, poput smrtonosnog poljupca srebrnih, od mraza blistavih usana...

Simon ispusti zrcalo i sruši se za njim. Tlo se činilo miljama daleko, pad beskrajan. Netko je vrištao. On je vrištao.

Sludig pomogne Simonu na noge, gdje je ostao njišući se i teško dišući. Trenutak kasnije otresao je Rimeržaninove ruke. Osjećao se klimavo, ali želio je stajati svojom voljom. Trolovi su se okupili oko njega i nešto međusobno mrmljali, očito zbunjeni.

"Sto se dogodilo, Simone?" upita Binabik, proguravši se k njemu. "Nešto te ozlijedilo?" Sisqi, koja je još držala Binabikovu ruku, podigla je pogled prema neobičnom nizincu kao da mu pokušava pročitati boljku u očima.

"Vidio sam lica u Jirikijevu zrcalu", reče Simon, nekontrolirano dršćući. Sisqi podigne njegov plašt, koji on prihvati sa zahvalnošću.

"Jedno od njih pripadalo je nornskoj kraljici. Mislim da je i ona mene vidjela."

Binabik se obrati ostalim jahačima ovnova, mašući rukama. Okrenuli su se i vratili k vatri. Zdepasti Snenneq mahne svojim kopljem prema nebu kao da prijeti neprijatelju.

Binabik uperi pogled u Simona. "Reci meni."

Simon ispriča sve što se dogodilo od trenutka kad je podigao zrcalo. Dok je opisivao prvo lice, Binabik se namršti u dubokoj koncentraciji, ali kad je kazivanje završilo, trol samo strese glavom.

"Nornsku kraljicu predobro poznajemo", zareži Binabik. "Njezini lovci gađali su me strijelama kod Da'ai Chikize i nisam se dao na zaboravljanje tog dara. Ali kad razmišljam tko bi mogla biti ta druga osoba, imam nesigurnosti. Kažeš da ju je Utuk'ku nazvala 'unukom'?"

"Mislim da jest. Ali nornska ju je kraljica nazvala još nekako. Imenom - ali ne mogu ga se sjetiti." Neke pojedinosti, jednom izgovorene, nisu više bile tako sigurne u njegovu umu kao što su bile nekoliko trenutaka prije.

"Onda je to netko iz vladarskih kuća Sitha ili Norna. Da je Jiriki s nama, on bi se našao znati istog časa tko je to bio i što su njezine riječi značile. Rekao si da se činilo kao da nekog moli?"

"Mislim da jest. Ali, Binabik, Jiriki mi je rekao da zrcalo sada nije ništa više od običnog zrcala! Rekao je da je čarolija nestala, osim ako ne želim pozvati njega - a nisam ga pokušao pozvati! Zaista nisam!"

"Miran, Simone, sada trebaš biti. Ne nalazim se sumnjati u to što govoriš. Sam Jiriki je možda krivo pojmio prirodu maći zrcala - ili su se, što je također moguće, mnoge stvari promijenile otkad je Jiriki otišao od nas. U svakom slučaju, mislim da je najbolje da se ostaviš zrcala ili da ga barem više ne koristiš. To je samo prijedlog - ono je tvoj dar s kojim možešiniti što te volja. Upamti, molim te, da ono svima može donijeti opasnost."

Simon pogleda u zrcalo, koje je ležalo na kamenu licem nadolje. Podigao ga je i obrisao prašinu s njegove površine a da ga nije pogledao, te ga potom spremio u džep plašta. "Neću ga ostaviti," reče, "jer je dar. Osim toga, jednog nam dana Jiriki možda zatreba." Potapšao gaje. Okvir je još bio topao. "Ali dotad ga neću koristiti."

Binabik slegne ramenima. "Odlučivanje je na tebi. Vрати se k vatri i ugrij se. Sutra jašemo s prvom pojavom zore."

Nakon ranog pokreta, odbrana četica stigla je do Modrog blatnog jezera u kasno poslijepodne idućeg dana. Ugniježđeno u predgorju Sikki-hoqa, jezero bijaše tamnomodro zrcalo, ravno poput onog u Simonovu džepu, koje su napajala dva slapa koja su se slijevala s ledenih visina. Buka vodopada bila je duboka i prodorna poput disanja bogova.

Dok je družina prelazila posljednji prolaz iznad jezera, a tiha se grmljavina vode pojačavala, trolovi zaustave svoje ovnove. Vjetar se stišao. Zadimljeni dah ovnova i jahača visio je u zraku. Simon je mogao vidjeti strah na svakom trolskom licu.

"Što ne valja?" upita nervozno, očekujući da će svakog časa čuti gromke glasove divova.

"Mislim da su se nadali da je Binabik u krivu", reče Sludig. "Možda su se nadali da će ovdje pronaći skriveno proljeće."

Simon je vidio malo toga neobičnog. Okolna brda bila su pokrivena snijegom, a mnoga stabla koja su okruživala jezero bila su gola. Zimzeleno drveće bilo je ogrnuto bjelinom, poput kopalja od vate.

Mnogi trolovi položiše dlanove na grudi, kao da je ono što su vidjeli bilo rječitije od ičega što su Binabik ili njegov učitelj Ookequk govorili. Dok su oni podbatali ovnove uskom stazom, Simon i Sludig ponovno se stadoše probijati naprijed, slijedeći tragove ovnova u jezersku dolinu. Još jedan zapuh snijega doleprša sa Sikkihoqa.

Podigli su logor u velikoj pećini na sjeverozapadnoj obali jezera. Pećina bijaše okružena dobro utabanim puteljcima. Masivno kameno ognjište, gotovo do ruba puno zaleđenog pepela, svjedočilo je o pokoljenjima trolova koji su se tu ulogorili. Uskoro je golema vatra, najveća koju su naložili otkad su ostavili Mintahoq, gorjela pokraj jezera. Dok se spuštala tama, a zvijezde se počinjale paliti, plamenovi su bacali divlje sjene po stjenovitim obroncima bregova.

Simon je sjedio uz vatru mažući svoje čizme uljem kad ga je Binabik pronašao. Na trolovu molbu, ponovno je navukao čizme i uzeo goruću granu iz buktinje te potom slijedio Binabika u tamu. Hodali su rubom obronka jedan furlong, zaobišavši jezersku obalu sve dok nisu stigli do druge pećine, čiji je visok ulaz bio gotovo skriven iza niza omorika. Čudni zviždukavi zvuči dopirali su iznutra. Simon namršti čelo od bojazni, ali Binabik se samo nasmiješi i mahne mu da ga slijedi, odgurnuvši nisku granu svojim štapom kako bi viši Simon mogao ući a da mu se baklja ne zaglavi među drvećem.

Pećina je bila zagušljiva od vonja životinja, ali bio je to poznat miris. Simon podigne granu te je svjetlost zapljusnula udaljenije dijelove pećine. Šest konja pogleda prema njemu, nervozno zarzavši. Tlo pećine bilo je visoko posuto suhom travom.

"Dobro to jest", reče Binabik, prišavši iza njega. "Bojao sam se da su možda pobjegli ili da im hrana nije bila od dostatnosti."

"Jesu li naši?" upita Simon polako im se približavajući. Najbliži konj zafrkće usnama i otplaše korak unatrag; Simon ispruži ruku daje onjuši. "Mislim da jesu."

"Naravno", zahihoće se Binabik. "Mi Qanuci nismo ubojice konja. Moj ih je narod spremio tu da budu na sigurnom dok su nas vodili na planinu. Ovo mjesto također držimo za naše ovce kad se dadu na parenje i kad je vrijeme hladno. Odsad, prijatelju Simone, više nećeš morati hodati."

Kad je pogladio najbližeg konja, koji se tomu nevoljko pokorio, ali se nije otrgnuo, Simon opazi sivo-crnu pjegavu kobilu na kojoj je odja-hao iz Naglimunda. Približi joj se, želeći da joj može nešto dati.

"Simone," zovne Binabik, "hvataj!"

Okrenuo se na vrijeme da primi nešto malo i tvrdo, što se malko mrvilo kad ga je stisnuo na dlanu.

"Sol", reče Binabik. "Donio sam je s Mintahoqa. Donio sam grumen za svakog od njih. Ovnovi jako vole sol, a ja se nalazim naglati da će se i tvojim konjima svidjeti."

Simon ponudi sol sivo-crnoj kobili. Ona je uzme, gubicom pošak-ljavši njegovu ruku. Pogladio je njezin snažni vrat, osjećajući kako drhti pod njegovim prstima. "Ne sjećam joj se imena", šapne žalosno. "Haes-tan mi ga je rekao, ali sam ga zaboravio."

Binabik slegne ramenima i počne dijeliti sol ostalim konjima.

"Dobro je ponovno te vidjeti", reče Simon kobili. "Nadjenut ću ti novo ime. Kako ti se sviđa 'Doma'?"

Činilo se da joj imena nisu bila vrlo važna. Trznula je repom i onju-šila Simonove džepove u potrazi za još soli.

Kad su se Simon i Binabik vratili do vatre, kangkang je živo tekao, a trolovi pjevali, zibajući se naprijed-natrag pred plamenovima.

Dok su prilazili, Sisqi se odvoji od grupe i uhvati Binabika za ruku, nijemo položivši svoju zakukuljenu glavu na njegovo rame.

Izdaleka, trolovi su zvučali kao da se sjajno zabavljaju, ali kad je Simon stigao bliže, izrazi na njihovim licima govorili su suprotno.

"Zašto izgledaju tako tužno?"

"Imamo izreku na Mintahoqu", reče čovječuljak. " 'Oplakuje se kod kuće.' Kad izgubimo jednog od našeg naroda na putu, zakopamo ga na tom mjestu, ali štedimo suze sve dok se opet ne nađemo na sigurnom u našim pećinama. Petorica naših poginula su na Sikkihoqu."

"Ali rekao si 'oplakuj kod kuće'. Oni još nisu kod kuće."

Binabik strese glavom, a onda odgovori na tiho Sisqino pitanje prije nego što je ponovno skrenuo pozornost na Simona. "Ovi lovci i pastiri spremaju se za dolazak ostatka yqanučkog naroda. Već i sada glas se prenosi s jedne planine nadruhu: planine više nisu sigurne, a proljeće ne dolazi." Čovječuljak se umorno nasmiješi. "Oni jesu kod kuće, prijatelju Simone."

Binabik potapša Simonovu ruku, a potom on i Sisqi skrenu prema vatri da se pridruže zboru. Netko nahrani oganj i plamenovi poskoče više, te se cijela jezerska dolina naizgled sjajila narančastim svjetlom. Ža-lobne pjesme Qanuca odjekivale su preko mirnih voda, uzdižući se čak i iznad oporog glasa vjetra i šuma slapova.

Simon ode potražiti Sludiga. Pronašao je Rimeržanina umotanog u plašt nedaleko od vatre, kako sjedi na kamenu s mješinom punom kang-kanga među koljenima. Simon sjedne pokraj njega i uzme dug gutljaj iz ponuđene mješine, usrkavši hladan zrak nakon toga.

Obrisao je usta rukavom i vratio je.

"Jesam li ti pričao o Skipphavvenu, Simone?" upita Sludig, zureći u vatru i trolove koji su se njihali. "Nisi vidio pravu ljepotu dok ne vidiš djevice kako skupljaju imelu s jarbola Sotfengsela, Elvritova zakopanog broda." Uzeo je gutljaj i dodao mješinu Simonu. "Ah, slatki Bože, nadam se da Skali od Kaldskrvka barem ima dovoljno rimerškog ponosa da pohodi grobove dugih brodova u Skipphavvenu. Neka trune u paklu."

Simon uzme još dva duga gutljaja iz mješine, sakrivši pred Sludigom svoju grimasu. Kangkang je imao grozan okus, ali ga je ugrijao.

"Skali je onaj koji je oteo zemlju vojvode Isgrimmura?" upita on.

Sludig pogleda prema njemu, malko zamagljeno. Odrađivao je mješinu već neko vrijeme. "Da. Pokvareni, izdajnički sin vučice i strvinar-ske vrane. Neka trune u paklu. Sada je to krvavi posjed." Rimeržanin zamišljeno povuče svoju bradu i svrne pogled na zvijezde. "Krvavi su posjedi po cijelom svijetu u današnje vrijeme."

Simon pogleda kamo i Sludig i ugleda kako im se približava linija tamnih oblaka sa sjeverozapada, zaklanjajući zvijezde na obzoru.

Na trenutak pomisli da može vidjeti tamnu ruku Kralja Oluje kako seže prema njemu, prekrivši svjetlost i toplinu. Zadržao je, stisnuvši čvršće svoj plašt, ali hladnoća nije odlazila. Ponovno posegne za mješinom. Sludig je još zurio uvis.

"Vrlo smo mali", reče Simon između gutljaja. Činilo se da mu kangkang protječe venama poput krvi.

"I zvijezde su, kunde-manne", promrmlja Sludig. "Ali svaka gori što jasnije može. Uzmi još malo pša."

Kasnije - istinu govoreći, Simon nije bio siguran koliko je točno vremena prošlo, ni gdje je Sludig završio - zatekao se kako sjedi na cjepanici pokraj vatre, sa Sisqi s jedne strane i bradatim lovcem Snenneqom s druge. Svi su se držali za ruke. Simon se podsjeti da bude nježan s malim, grubim dlanovima isprepletenim s njegovima. Svud oko njega tro-lovi su se zibali i on se zibao s njima. Pjevali su, i iako nije razumio riječi njihove pjesme, pridodao je svoj glas njihovima, slušajući hrabru riku koju su stvarali pod noćnim nebom, osjećajući kako mu srce u grudima udara poput bubnja.

"Moramo li zaista poći danas?" upita Simon, boreći se da zadrži sedlo na mjestu dok je Sludig zatezao remen. Jedna jedina baklja nije bacala mnogo svjetla u tamnoj pećini koja je služila umjesto staje. Iza zida omorika rađala se zora.

"Čini mi se dobrom zamisli", reče Binabik prigušenim glasom, glave skrivene iza kožnog zaklopca dok je provjeravao bisage.

"Chukkuova mi kamenja! Zašto ne pričekam dok ne budemo vani na svjetlu? Ovo je kao loviti bijele lasice u duboku snijegu."

"Volio bih se odmoriti koji dan", reče Simon. Zapravo, nije se osjećao tako loše, kad se uzme u obzir sav qanučki alkohol koji je popio prošle noći; ali osim blagog bubnjanja u sljepoočicama i izvjesne slabosti u zglobovima, bilo mu je prilično dobro.

"Kao što bih i ja. Kao što bi, nedvojbeno, i Sludig..." odvratila trol. "Ah! Kikkaksut! Ovdje je nešto oštro!"

"Drži prokletu stvar!" zareži Sludig kad je sedlo sa trzajem ispalo iz Simonova zahvata. Konj se razdraženo trgne i skoči korak u stranu prije nego što je Simon ponovno zgrabio sedlo.

"Ali, nalaziš se vidjeti," nastavi Binabik, "nemamo znanja kako dugoće nam trebati da prijeđemo Pustoš. Ako se zima bude širila, što prije to učinimo, bit će bolje za nas. Ima i drugih koji možda prenose vijesti o nama ušima koje nisu prijateljske. Ne znamo tko je od lovčeve čete preživio Urmsheim. Vidjeli su Trn, nalazim se misliti." Potapšao je mač, koji je sada bio umotan u životinjsku kožu i pričvršćen za Simonovo sedlo.

Spomen na Ingena Jeggera natjera Simonov želudac - ionako nemiran nakon jutarnjeg obroka suhe ribe - da se zgđi. Nije volio razmišljati o strašnom kraljčinu lovcu u njegovoj kacigi iskešene gubice, koji ga je progonio poput osvetničke sablasti.

Molim te, Bože, pomisli Simon, daj da je poginuo na zmaj-planini. Ne treba nam još neprijatelja, posebno ne takvih kao što je on.

"Pretpostavljam da si u pravu", reče teško. "Ali to mi se ne sviđa."

"Što je ono Haestan običavao govoriti?" upita Sludig uspravivši se. "Sad znaš kako je bit vojnik'?"

"To je običavao govoriti." Simon se tužno osmjehne.

Sisqinanamook i njezin narod okupili su se kad su Simon i njegovi suputnici izveli svoje osedlane konje. Qanučki muškarci i žene izgledali su rastrzani između obreda odlaska i očaranosti izazvane konjima, čije su noge bile dulje nego što su pastiri i lovkyně bili visoki. Konji su se isprva nervozno meškoljili kad ih je mali narod gladio i tapšao, ali tro-lovi su naizgled naučili prilično toga u svojim pokoljenjima čuvanja ovaca; konji su se uskoro umirili, okitivši ledeni zrak oblacima svojih dahova dok su im se Qanuci divili.

Naposljedku Sisqi mahne rukom za mir, a onda se žurno obrati Simo-nu i Sludigu na jeziku Trollfella. Binabik se nasmiješi pa reče:

"Sisqina-namook vam želi zbogom u ime Qanuca s Mintahoqa i našeg Pastira i Lovkinje. Veli da je qanučki narod vidio mnogo novih stvari posljednjih dana i premda se svijet dao promijeniti na gore, nisu sve promjene bile loše." On kimne prema Sisqi te ona ponovno prozbori, sada uprijevši oči u Sludiga.

"Zbogom, Rimeržanine," preveđe Binabik. "Ti si najljubazniji Croo-hok za kojeg se ikad našlačiti, a nitko od naroda koji tu stoji više se tebe ne boji. Reci svojem Pastiru i Lovkinji—" on se osmjehne, možda zamislivši vojvodu Isgrimnura kako odgovara na bilo koji od ta dva naslova, "—da su i Qanuci hrabrij narod, ali i narod koji ne voli bezrazložne sukobe."

Sludig kimne. "Hoću."

Sisqi prebaci pozornost na Simona. "A ti, Snježnoprameni, nemoj se bojati. Ona će svim Qanucima na Mintahoqu koji se čude priči o tvojem mačevanju sa zmajem kazivati o hrabrosti kojoj je svjedočila. A i drugi će isto činiti." Pažljivo je slušao na trenutak, a onda se nasmijao. "Također te moli da pripaziš na njezina zaručnika - koji sam ja - i da koristiš svoju hrabrost da ga očuvaš od zla. To te moli u ime novog prijateljstva."

Simon bijaše dirnut. "Reci joj", izusti polako, "da ću štititi njezina zaručnika - koji je i moj prijatelj - do smrti i poslije."

Dok je Binabik prenosio njegove riječi, Sisqi je zurila u Simona, napetih i ozbiljnih očiju. Kad je trol završio, Sisqi nakloni glavu prema njima, ukočena i ponosna. Simon i Sludig učine isto. Drugi Qanuci nagr-nuše naprijed, dotičući one koji su se spremali otići kao da nešto šalju s njima. Simon se našao opkoljen malim, crnokosim glavama i ponovno se morao podsjetiti da trolovi nisu djeca, već smrtni muškarci i žene koji su voljeli, borili se i umirali jednako hrabro i ozbiljno kao bilo koji vitez Erkvnlada. Žuljeviti prsti stiskali su njegovu ruku, a mnoge su mu stvari koje su ljubazno zvučale bile izrečene riječima koje nije razumio.

Sisqi i Binabik odlutali su dalje od ostalih, natrag prema usnuloj pećini. Kad su onamo stigli, Sisqi se sagne i uđe u nju, iskrsnuvši trenutak kasnije s dugačkim kopljem u rukama, čiji je držak vrvio rezbarijama.

"Evo", reče. "Treat će ti tamo kamo ideš, voljeni, a proći će više od devet puta devet dana prije nego što se vratiš. Uzmi ga. Znam da ćemo ponovno biti zajedno - ako su bogovi milosrdni."

"Čak i da nisu." Binabik se pokuša osmjehnuti, ali nije mogao. Uzeo je koplje od nje i položio ga uza zid pećine. "Kad se ponovno sretnemo, neka to ne bude ni pod kakvom sjenom. Čuvat ću te u srcu, Sisqi."

"Privij me sada uza se", tiho će ona i oni koraknu naprijed jedno drugom u naručje. "Modro blatno jezero hladno je ove godine."

"Vratit ću se..." počne Binabik.

"Ne pričajmo dulje. Naše vrijeme je kratko."

Njihova se lica spoje, nastavši kad su im se kukuljice dotakle. Stajali su tako dugo vremena. Oboje su drhtali.

DIO DRUGI

RUKA OLUJE

Kosti zemlje

Cesto se govorilo da od svih ljudskih zemalja u Osten Ardu tajne bijahu najdublje u Hernvstiru. No sama zemlja nije bila skrivena poput glasovitih Trollfella koji su vrebali iza ledene ograde Bijele pustoši, ili zemlje Wranjana, okružene varljivim mčvarama. Tajne Hernvstira čuvala su se u srcima njegova naroda ili pod njegovim sunčanim livadama, duboko u zemlji.

Od svih smrtnika, Hernvstirci su nekoć najviše poznavali i voljeli Sithe. Od njih su mnogo naučili - iako se ono što su naučili sada spominjalo samo u starim baladama. Sa Sithama su i trgovali, donoseći u svoju travnatu zemlju predmete čija je izrada nadmašivala čak i ono najbolje što su kovači i obrtnici Nabbana mogli proizvesti. Zauzvrat, Hernvstirci su ponudili svojim besmrtnim saveznicima plodove zemlje - poput noći crn malahit, ilenit i svijetli opal, safir, cinober i meko, sjajno zlato - sve brižljivo iskopano iz tisuća tunela gorja Grianspog.

Sithe su sada otišli, posve nestali sa zemlje koliko su ljudi većinom znali ili marili. Neki Hernvstirci bili su pametniji. Stoljeća su prošla otkako je vilinski narod pobjegao iz svojeg dvorca Asu'e, napustivši posljednji od Devet gradova koji je bio pristupačan smrtnim ljudima. Većina smrtnika posve je zaboravila na Sithe ili ih je vidjela samo kroz iskrivljen veo starih prča. Ali među Hernvstircima, srdačnim, ali tajnovitim narodom, bila ih je još nekolicina koja je gledala u mračne jame koje su izdubile Grianspog. Sjećali su se.

Eolairu se nisu posebno sviđale pećine. Proveo je djetinjstvo na travnjacima i livadama zapadnog Hernvstira, tamo gdje su se spajale rijeke Inniscrih i Cuimnhe. Kao grof Nad Mullacha, vladao je tim područjem; poslije, u službi svojeg kralja, Llutha ubh-Llythinna, proputovao je sve velike gradove i dvorove Osten Arda, prenoseći hernvstirske želje pod svjetlima bezbrojnih svjetiljki i nekom svakog naroda.

Tako on, iako u njegovu hrabrost nitko nije sumnjao i iako je njegova zakletva kralju Lluthu značila da će slijediti Lluthovu kćer Maegwin u vatre propasti ako mu dužnost to bude nalagala, nije bio posve zadovoljan što su on i njegov narod sada živjeli duboko u stijenama moćnog Grianspoga.

"Ugrizla me Bagba!" opsuje Eolair. Kaplja vrućeg katrana pala mu je na rukav, opekavši mu ruku kroz tanku tkaninu prije nego što ju je uspio ugasiti. Baklja se tanjila i neće dugo potrajati. Razmišljao je o tome da upali i drugu, ali to bi značilo da je došlo vrijeme za povratak; nije bio spreman na to. Nakratko je odvagao opasnosti da zaglavi bez svjetla u nepoznatom tunelu duboko u utrobi zemlje, a potom opet tiho opsovao. Da nije bio takva brzopleta budala, sjetio bi se sa sobom ponijeti kresivo. Eolairu se nije sviđalo što je načinio takvu pogrešku. Previše tako očiglednih rastresenosti i na kraju će te sreća prestati pratiti.

Kad je ugasio rukav, ponovno je obratio pažnju na račvanje tunela, škiljeći prema tlu u uzaludnoj nadi da će ugledati nešto što bi mu pomoglo odlučiti kojim putem da pođe. Ne ugledavši ništa, zasiktao je u očajanju.

"Maegwin!" vikne i začu svoj glas kako se kotrlja u tamu, odjekujući prolazima. "Moja gospo, jeste li tu?"

Odjeci zamru. Eolair je stajao u tišini s bakljom koja se gasila i pitao se što da učini.

Bilo je bolno očigledno da se Maegwin mnogo bolje snalazila u tom podzemnom labirintu od njega, pa je njegova zabrinutost možda bila neutemeljena. Zsigurno medvjedi i druge životinje nisu obitavali na takvoj dubini, inače bi se već dosad pokazali. Bijedni ostaci njegovih sugrađana već su proveli dva tjedna u dubinama planine, podižući novi dom za protjerani narod među kostima zemlje. Ali bilo je drugih razloga za strah ovdje dolje osim divljih zvijeri; Eolair nije tako lako mogao otkloniti opasnost. Čudnovata stvorenja hodala su vrhuncima planina, a misteriozne smrti i nestanci događali su se po cijeloj zemlji davno prije nego što je vojska Skalija od Kaldskrvka stigla na zapovijed kralja Elije da pokori buntovne Hernvstirce.

Druge, običnije opasnosti također bi ga mogle čekati: Maegwin bi mogla pasti i slomiti nogu ili upasti u podzemnu rijeku ili jezero. Ili bi mogla precijeniti vlastito znanje o pećinama i lutati izgubljena i bez svjetla sve dok ne umre od gladi.

Ništa drugo nije mogao nego nastaviti. Hodat će još malo naprijed, ali će se vratiti prije nego što mu baklja napola izgori. Tako će se, prije nego što ga obavije tama, naći samo jedan poziv daleko od pećina koje su sada primale najbrojnije ostatke hernvstirskih prognanika.

Eolair upali drugu baklju tinjajućim ostacima prve, a potom upotrijebi zadimljeni okrajak ugašene grane da označi zid na račvanju tunela potpisnom runom Nad Mullacha. Nakon trenutka razmišljanja izabere širi od dva puta i krene naprijed.

Taj tunel, poput onog koji je upravo ostavio, bio je nekoć dio rudnika koji su iskrižali Grianspog. Na ovoj dubini u planinama usijecao se u čvrstu stijenu. Trenutak razmišljanja uvjeri ga u nezamisliv trud koji je bio potreban da se takvo što načini. Ukrštene grede koja su ga pridržavale bile su široke poput debela najviših stabala! Eolair se nije mogao ne diviti pažljivom, ali junčkom djelu iščezlih radnika - njegovih i Mae-gvvininih predaka - koji su prokopali svoj put kroz samu tvar svijeta da iznesu prelijepe stvari na svjetlo. Stari se tunel naginjao. Plamteća baklja obasjavala je čudne, nejasne znakove urezane u zidove. Ti su tuneli bili davno napušteni, ali činilo se da u njima vlada atmosfera iščekivanja, kao da su čekali nečiji neminovni povratak. Zvuk Eolairovih čizama po kamenu činio se glasnim poput Božjeg srca, te grof Nad Mullacha nije mogao ne pomisliti na Crnog Cuamha, gospodara dubina. Bog zemlje doimao se odjednom vrlo stvarnim i vrlo bliskim, tu u tami koju sunce nije dotaknulo od početka Vremena.

Usporivši da izbliza pogleda plitke rezbarije, Eolair odjednom shvati da su mnogi od neobičnih oblika urezanih u zidove bili grube slike lovačkih pasa. Kimnuo je kad mu se razdanilo. Stari Criobhan mu je jednom pričao da su rudari iz drevnih dana nazivali Crnog Cuamha "Zemljinim psom", ostavljajući mu žrtve u najdaljim tunelima kako bi im udijelio svoju zaštitu od odronjenog kamenja ili lošeg zraka. Te rezbarije bijahu slike Cuamha okružene runama imena rudara, znacima koji su molili za Božju naklonost. Druge žrtve preklinjale su za pomoć Cuamhove sluge, takozvane podzemljaše, nadnaravna bića za koje se držalo da ispunjavaju želje i daruju bogate rudne žile sretnim rudarima.

Eolair uzme ugašenu baklju i ponovno ispiše svoje inicijale ispod okatog psa.

Gospodaru Cuamh, pomisli, ako još bdiješ nad ovim tunelima, izvedi Maegwin i naš narod na sigurno. U teškoj smo, teškoj nuždi. Maegwin. E to je bila mučna pomisao. Zar nije imala osjećaja za svoje odgovornosti? Njezin otac i brat bili su mrtvi. Žena pokojnog kralja Inhaqen bila je jedva nešto starija od same Maegwin i mnogo manje sposobna. Lluthovo nasljedstvo bilo je u princezinim rukama - a što je ona činila s njim?

Eolair se nije toliko protivio zamisli da se presele dublje u pećinu: ljetu nije donijelo odmor od hladnoće ni od Skalijevih vojski, a obronci gorja Grianspog nisu bili mjesto na kojem se mogla izdržati opsada bilo koje vrste. Hernvstirci koji su preživjeli rat bili su rastrkani po najudaljenijim divljinama Hernvstira i Ledomeđe, ali veći i važniji dio nalazio se tu s ostacima kraljeva domaćinstva. To je zaista bilo mjesto gdje će kraljevina ili potrajati ili propasti: bilo je vrijeme da si stvore trajniji i lakše obranjiv dom.

Ono što je Eolaira zabrinjavalo, međutim, bila je Maegwinina neobuzdana očaranost zemljinim dubinama, jer je ulazio sve dublje u srce planine. Već danima, dugo nakon stoje premještaj logora završio, Mae-gwin bi odlutala po neodređenim zadacima, iščekavajući u udaljene i neistražene pećine ponekad satima, vraćajući se u doba spavanja prljava lica i ruku i očiju punih zadubljenosti koja je nalikovala na bezumlje. Stari Criobhan i ostali molili su je da ne ide, ali Maegwin bi se samo isprсила i hladno izjavila kako nemaju prava ispitivati Lluthovu kćer. Ako bude trebala voditi narod u obrani njihova novog doma, rekla je, ili njegovati ranjenike, ili donositi političke odluke, bit će tu. Ostatak vremena pripadao je njoj. Ona će ga koristiti kako joj se sviđa.

Zabrinut za njezinu sigurnost, Eolair ju je također upitao kamo je odlazila, primijetivši kako ne bi ponovno smjela lutati dubinama bez njega ili nekog drugog suputnika. Maegwin, nepokolebana, samo je tajnovito govorila o "Božjoj pomoći" i "tunelima koji vode natrag u dane Mirnih" - što je bilo jednako kao daje rekla kako se maloumne budale poput grofa od Nad Mullacha ne trebaju uplitati u stvari koje ne razumiju.

Eolair je smatrao da ona ludi. Bojao se za Maegwin i njezin narod -a i za sebe. Grof je promatrao njezin dugi pad. Lluthova smrtonosna rana i izdajničko ubojstvo njezina brata Gwythinna raniло je nešto u njoj, ali rana je bila na mjestu koje Eolair nije mogao doseći. Što se više trudio, samo je pogoršavao stvari. Nije znao zašto su je njegovi pokušaji da joj pomogne u tuzi tako uznemirivali, ali shvaćao je da se kraljeva kći bojala sažaljenja više nego što se bojala smrti.

Nesposoban ublažiti njezinu bol, a i svoju tugu dok ju je gledao kako pati, mogao ju je barem držati na životu. Ali kakoće i to učiniti kad kraljeva kći ne želi biti spašena?

Današnji je dan bio najgori dosad. Maegwin je ustala prije nego što je prvi sjaj zore prokrvario kroz pukotinu na pećinskom svodu, potom je uzela baklje, užad i zbirku drugih zloslutnih predmeta prije nego stoje nestala u tunele. Nije se vratila do kraja poslijepodneva. Nakon večere, Eolair - i sam umoran od dnevne ophodnje cricoillskim šumama -zaputio se za njom. Ako je uskoro ne pronađe, vratit će se i pokrenuti potragu.

Bolji dio sata Eolair je slijedio vijugave prolaze nizbrdo, obilježavajući napredak na zidovima, promatrajući kako mu se baklja smanjuje. Otišao je dalje od točke gdje se mogao pretvarati da će se moći vratiti po svjetlu. Bio je odlučan ne odustati, ali bude li dulje čekao, još će ih dvoje biti izgubljeno u katakombama, a od kakveće to koristi ikome biti?

Zaustavio se naposljetku na mjestu gdje se put otvarao u grubo isklesanu odaju, s crnim ustima tunela vodeći u tri smjera. Opsovao je, shvativši kako je došlo vrijeme da se prestane zavaravati. Maegwin je mogla biti bilo gdje; možda sećak s njom i mimoišao. Vratit će se za-dirkivanju ostalih, jer će možda princeza već sat vremena biti kod kuće. Eolair se mrko osmjehne i pričvrsti konjski rep svoje crne kose, koji se raspleo dok je hodao. Šale neće biti naodmet. Bolje otpjeti malo poniženja nego...

Tanak glas zašapće u kamenu odaju, trag napjeva tih poput stare uspomene.

"... Glas mu je šumom i divljinom odjekivao.

Gdje dva su se srca nekoć čula, sad tuklo je samo jedno..."

Eolairovo srce zakuca brže. Stupio je na sredinu dvorane i skupio ruke oko usana.

"Maegwin!" vikne. "Gdje ste, gospo? Maegwin!"

Zidovi zagrme od odjeka. Kad su zamrli, on pažljivo osluhne, ali nitko nije viknuo u odgovor.

"Maegwin, Eolair je!" zovne on. Ponovno pričekava dok zbor glasova nije utihnulo. Ovaj put tišinu prekine druga tanka vitica pjesme.

"Tamnim očima nebo promatraše,

Tek sjajnom krvlju svojom odgovor mu davaše,

Njena glava negrljena, crna kosa raspletana."

Pomaknuo je glavu sa strane na stranu, odredivši napokon da je pjevanje najglasnije dopiralo iz lijevog otvora. Pognuo je glavu kako bi prošao, a onda je viknuo od iznenađenja jer je umalo propao u tamu. Odgurnuo se unatrag o grube zidove da se primiri, a potom se sagnuo da pokupi baklju koju je ispustio. Ali još dok je sežao prema dolje, plamen zatreperi i nestane. Ruka mu osjeti vodu pokraj bakljina drška i prazan prostor pod sobom. Plesanje pred njegovim zaslijepljenim očima bilo je posljednje što je vidio prije nego što je nestalo svjetla, grub, ali prepoznatljiv lik naslikan na crnom ništavilu. Stajao je na vrhu grubog kamenog stubišta koje je propadalo u strmi tunel, niz stepenica koje su naizgled vodile u središte svijeta.

Tama. Zaglavljen u potpunom mraku. Eolair osjeti gč početnog straha i uguši ga. Čuo je Maegwinin glas, bio je gotovo siguran. Naravno da ga je čuo! Tko bi drugi pjevao stare hernvstirske pjesme u dubinama svijeta! Tih, djetinjast strah od nečeg što se možda skrivalo u tami i mamilo plijen poznatim glasovima koprcalo se u njemu. Bagbina mi stada, kakav junački muškarac?

Dotaknuo je zidove sa svake strane. Bijahu vlažni. Stuba pod njim, kad je kleknuo da je prouči prstima, bila je uleknuta u sredini; ondje se nakupila voda. Na razumnoj udaljenosti ispod nje ležala je još jedna stuba. Njegova noga pipajući je pronašla još jednu koja je ležala na sličnoj udaljenosti ispod druge.

"Maegwin?" ponovno zovne, ali nitko nije pjevao.

Oprezno koračajući, držeći ruke iznad ramena kako bi se mogao držati zida, Eolair se počne spuštati grubo klesanim stubištem. Posljednji bljesak svjetla i slika koju je naslikao nestali su iz njegovih očiju. Naprezao se, ali mogao je vidjeti samo tamu. Zvuk kapanja vode, koja je jednolično curila sa zidova na sve strane, bio je jedini šum osim struganja njegovih nogu.

Nakon mnogo oprezno prijeđenih stuba i protoka vremena koji je mogao biti nekoliko sati, stubište se završilo. Koliko je mogao pomaknuti nogu naprijed, tlo je ostajalo ravno. Eolair načini nekoliko opreznih koraka naprijed, ponovno se proklinjući što nije ponio svoje kresivo. Tko bi pretpostavio da će se ta kratka potraga za princezom pretvoriti u borbu za život? A gdje je bio taj netko koji je pjevao, bio on Maegwin ili neki manje prijateljski pečinski stanovnik?

Tunel se doimao ravnim. Napredovao je polako, slijedeći zavoje puta povlačeći jednu ruku uza zid i držeći drugu pred sobom, pipajući mrak.

Nakon što je prešao nekoliko stotina koraka, tunel ponovno skrene. Na njegovo neizmjereno olakšanje, otkrio je da tu može nešto vidjeti: slab sjaj obrubljavao je unutrašnjost tunela, svjetliji na njegovu zavoju desetak laktova naprijed.

Kad je skrenuo iza ugla, zapljusnula ga je jaka svjetlost koja je izvirala iz otvora na zidu tunela. Sam se kameni hodnik nastavljao sve dok nije skretao nadesno te nije mogao vidjeti dalje, ali rupa u zidu sada je privukla svu njegovu pozornost. Dok mu je zebnja prilično ubrzavala rad srca, Eolair se spusti na koljena i proviri kroz nju, te se toliko prene od iznenađenja da je glavom okrznuo kamen.

Trenutak kasnije provukao je noge kroz otvor, pustivši da mu tijelo sklizne s tla tunela u rupu. Sletio je, savivši koljena kako ne bi pao, a onda se polako uspravio.

Bio je u širokoj pećini čiji su se žljebasti svodovi, urešeni visećim kamenim šiljcima, naizgled mreškali na svjetlosti para treperavih uljanica. Na suprotnom kraju pećine nalazila su se golemo vrata, dvaput viša od čovjeka, izjednačena sa samom površinom stijena. Vrata su se spajala s kamenim nadvojem tako blisko kao da su ondje izrasla, a njezin moćni zasun bio je zariven u sam zid pećine.

Sjedeći uz vrata u zapetljaju užadi i alata bila je...

"Maegwin!" vikne on, tičeći naprijed, zapinjući po neravnu tlu. Prin-cezina je glava počivala na njezinim koljenima, nepomična.

"Maegwin, jeste li...?"

Ona podigne glavu dok je prilazio. Nešto u njezinim očima zaustavi ga na mjestu. "Princezo...?"

"Spavala sam." Ona polako strese glavom i prae rukama kroz svoju riđu kosu. "Spavala i sanjala..." Maegvin zastane i zapilji se u njega. Lice joj je bilo gotovo crno od prljavštine; oči su joj se jezovito sjajile. "Tko...?" počne ona, a onda opet strese glavom. "Eolair! Usnula sam najčudniji san... zvali ste me..."

On skoči naprijed, čučnuvši pokraj nje. Činilo se da nije bila ozlijeđena. Brzo je provukao ruke kroz njezinu kosu, pipajući joj glavu u potrazi za znakom pada.

"Što to radite?" upita ona, ali nije izgledala odveć zabrinuto. "I što radite ovdje?"

Nagnuo se natrag da joj može vidjeti lice. "Ja bih vama morao uputiti to pitanje, gospo. Što radite ovdje? Vaš narod je bolestan od brige."

Ona se lijeno osmijehne. "Znala sam da ću ga pronaći", reče. "Znala sam."

"O čemu to govorite?" srdito će Eolair. "Dodite, moramo se vratiti. Hvala bogovima što imate svjetiljke, inače bismo ostali zarobljeni ovdje dovijeka!"

"Zar želite reći da niste ponijeli baklju? Budalasti Eolair! Ja sam sa sobom ponijela mnogo toga, jer je dug put do gornjih pećina."

Ona pokaže na svoje razbacane alatke. "Imam i malo kruha, mislim. Jeste li gladni?"

Eolair sjedne na pete, zbunjen. Je li to bilo ono što se događalo kad bi netko nepovratno izgubio razum? Princeza se činila prilično sretnom, tu u rupi duboko pod zemljom. Što joj se dogodilo?

"Ponovno vas pitam", reče on što je mirnije mogao. "Što radite ovdje?"

Maegwin se nasmije. "Istražujem. Barem u početku. To je naša jedina nada, znate. Da odemo dublje, hoću reći. Moramo stalno ići dublje, inače će nas naši neprijatelji pronaći."

Eolair ispusti siktaj očajanja. "Već smo učinili što želite, princezo. Ljudi su se smjestili u pećine, kako ste zapovjedili. Sada se pitaju gdje je kraljeva kći nestala."

"Ali znala sam također da ću pronaći ovo", reče ona, nastavljajući kao da Eolair nije prozborio. Glas joj se snizi do šapta. "Bogovi nas nisu napustili," reče ona, ogledajući se kao da se boji da ih netko ne prisluškuje, " - jer oni su mi se obratili u snovima. Nisu nas napustili." Pokazala je na velika vrata iza njih. "A nisu ni naši stari saveznici Sithe - jer to je ono što nam treba, zar ne, Eolair? Saveznici?" Oči joj bijahu zastrašujuće sjajne. "Razmišljala sam o tome sve dok me glava nije zaboljela i znam da sam u pravu! Hernvstir treba pomoć u ovom strašnom času - a gdje ćete boljih saveznika od Sitha, koji su već jednom stajali uz nas?! Svi misle da su Mirni nestali sa zemlje. Ali nisu! Sigurna sam da su samo otišli dublje."

"Više ne mogu podnijeti", reče Eolair, uzevši je za ruku. "To je bezumlje, gospo, i kida mi se srce u grudima kad vas takvu gledam. Dođite. Vratimo se."

Maegwin se istrigne, očiju blistavih od gnjeva. "Vi ste taj koji govori bezumlja, grofe! Vratiti se?! Provela sam više sati nego što ih mogu izbrojiti režući zasun. Morala sam malko odspavati kad sam završila, ali završila sam! Svršeno je i jaču ući kroz vrata! Ne govorite mi o povratku!"

Eolair podigne pogled da provjeri je li princeza govorila istinu. Zasun, debeo poput ljudskog zgloba, bio je prekinut. Čekić i ulubljeno dljeto ležali su u blizini.

"Kakva su to vrata?" upita on sumnjičavo. "Ona su sigurno dio starih rudnika."

"Rekla sam vam", odvrati ona hladno. "To su vrata u prošlost - vrata koja vode do Mirnih. Do Sitha." Dok mu je stajala sušice, njezin željezni pogled naizgled se smekša i otopi se. Drugi osjećaj progura se na površinu, donoseći zabunu i čežnju na Maegwinino lice; grof Nad Mulla-cha osjeti dubok, nemoćan ubod tuge. "O, Eolaire," reče ona, prekli-njući ga sada, "zar ne vidite? Možemo biti sigurni! Dođite, pomozite mi! Molim vas, Eolaire, znam da mislite da sam budalasta i neugledna žena, ali voljeli ste mojeg oca! Molim vas, pomozite mi da otvorim vrata!"

Eolair nije mogao susresti njezin pogled. Okrenuo se i zagledao u velebna vrata, dok su mu suze navirale na oči. Sirota djevojka! Što ju je tako mučilo? Smrt oca i brata? Gubitak kraljevine? Tragedije, sve - ali i drugi koji su isto prepatili nisu propali u tako žalosne zablude. Sithe su nekoć bili stvarni, dakako - stvarni poput kiše i kamena. Ali pet je dugih stoljeća prošlo otkad je čak i glasina o vilinskom narodu doprla do Hernvstira. A zamisao da su bogovi vodili Maegwin k tim davno nes-talim Sithama...čak je i Eolair, uza sve poštovanje prema nepoznatom, mogao vidjeti da je to govorilo bezumlje izazvano njezinim gubitkom.

Obrisao je lice rukavom. Kameni zidovi oko vrata bijahu prekriveni neobičnim, zakućastim simbolima i minucioznim rezbarijama lica i figura, većinom izlizanih kapanjem vode. Istina je da su to bile konstrukcije od iznimne istančanosti, daleko iznad čak i najambicioznijih djela hernvstir-skih rudara. Što je ovo mjesto moglo predstavljati? Neki drevni hram, iz najranijeg doba? Jesu li se tu izvodili čudnovati obredi u slavu Crnog Cuamha, daleko od običnih žrtvenika drugih bogova koji su ispunili lice zemlje na površini? Eolair udahne i upita se donosi li budalastu odluku. "Ne želim dulje slušati kako se neiskreno omalovažavate, princezo, a ne želim vas silom odvesti natrag. Ako vam pomognem otvoriti vrata," reče polako, ne usuđujući se pogledati bolan izraz nade na njezinu licu, "hoćete li se poslije vratiti sa mnom?"

"O, da, što god hoćete!" Bila je poput djeteta u svojoj gorljivosti. "Pustiću vas da odlučite, jer kad ugledate zemlju gdje Sithe još žive, znam da nećete htjeti požuriti natrag u neku čadavu pećinu. Da!"

"Vrlo dobro, onda. Dali ste mi riječ, Maegvvin." Ustao je i dohvatio ruku na vratima, oštro je povukavši. Ništa se ne pomakne.

"Eolaire", tiho reče Maegvvin.

On ponovno povuče, jače, sve dok nije mogao osjetiti kako mu se tetive vrata napinju, ali vrata se nisu ni mrdnula.

"Grofe Eolair", reče Maegvvin.

On ponovno uzaludno povuče vrata i okrene se. "Što je?"

Ona pokaže na vrata prstom slomljenog nokta. "Prepilila sam zasun, ali komadi su još tamo. Zar ih ne bismo trebali izvaditi?"

"To ništa ne bi promijenilo..." počne on, a onda pažljivije pogleda. Dio prepiljenog zasuna upao je u procjep vrata, djelotvorno spriječivši njihovo otvaranje. Eolair zasikće i izgura komadiće. Pali su uz zveket na vlažni kamen.

Ovaj put, dok je Eolair vukao, šarke prosvjedno zaškripe. Maegvvin pristupi, savivši ruke oko ručke pokraj grofovih, pridodavši svoju snagu njegovoj. Šarke se glasnije jave. Dok je nastavljao s pritiskom, rastreseno je promatrao mišće na njezinim podlakticama. Bila je snažna, ta mlada žena - ali ona nikad nije bila slab ni povučen tip. Osim u njegovoj blizini, kada je često primjećivao da bi njezin oštar jezik naglo utupio.

Naprežući se, Eolair je napunio pluća zrakom i nije mogao ne opaziti Maegvvinin miris. Znojna i prekrivena zemljom, princeza nije vonja-la poput namirisane dame s nabbanskog dvora, ali bilo je nečeg sirovog, toplog i živahnog u njoj što nikako nije bilo neugodno.

Eolair izbaci iz glave takve misli i podvostruči svoj napor, promatrajući Maegvvinino odlučno lice dok se buka šarki podizala do krika. Vrata se stanu stru-žući otvarati - jedan palac, a onda nekoliko palaca više, potom stopu, glasno prigovarajući cijelo vrijeme.

Kad su razotkrili lakat tame, zaustavili su se, naslonivši se na teške grede da dođu do daha.

Maegvvin se sagne i podigne svjetiljku, a onda šmugne kroz otvor dok je Eolair još uzdisao.

"Princezo!" vikne on bez daha, a onda se provuče za njom. "Čekajte! Zrak je možda loš!" Još dok je govorio, shvatio je da je zrak bio dobar, iako malko težak. "Samo..." započne on, a tada se zaustavi na mjestu pokraj Maegwinina ramena. Svjetiljka koju je držala bacala je svjetlo svud naokolo.

"Rekla sam vam!" Glas joj bijaše pun zadovoljnog strahopoštovanja. "Tu naši prijatelji žive!"

"Brvnioch nebeski!" promrmlja Eolair zapanjeno.

Velebni grad ležao je pred njima, protežući se dnom širokog kanjona. Dok su stajali na rubu kanjona, zureći dolje, široko prostranstvo građevina izgledalo je kao isklesano iz srca planine, kao da je cijeli grad bio jedan bešavan, nemjerljivo golem komad živog kamena.

Svaki prozor i vrata bijahu usječeni u tvrdi kamen, svaki toranj sazdan od stupova ranije postojećih stijena, stupova koji su se protezali prema pećinskom svodu visoko gore. Ali uza svu njegovu veličinu, grad je također izgledao iznenađujuće blizu, kao da je zapravo bio samo minijatura, načinjena da zavera oko. S mjesta gdje su stajali, na najvišoj stubi široka stubišta koje se zavojito spuštalo u kanjon, činilo se da gotovo mogu posegnuti i dotaknuti kupolaste krovove.

"Grad Mirnih..." sretno će Maegvvin.

Ako je to bio grad Sitha, pomisli Eolair, onda su njegovi besmrtni stanovnici odlučili provesti svoje posljednje godine na osunčanoj površini, jer to je prostranstvo pažljivo isklesanog i zasjenjenog kamena bilo prazno - ili se barem tako činilo. Uzdrman otkrićem tako neobična mjesta, grof zateče sama sebe kako se žarko nada daje uistinu bilo onako pusto kao što je izgledalo.

Mala je ćelija bila hladna. Vojvoda Isgrimnur nesretno frkne, trljajući ruke.

Majci Crkvi bi bilo bolje da neke od onih prokletih milodara upotrijebi da zagrije svoju najveću kuću, pomisli on. Tapiserije i zlatni svijećnjaci su u redu - ali kako im se itko može diviti kad se smrzava nasmrť?

Dugo je ostao u zajedničkoj odaji prošle noći, sjedeći tiho pred golemim kaminom dok je slušao priče drugih putujućih svećenika, većina kojih je stigla u Sancellan Aedonitis po nekom poslu s lektorskom ustanovom. Kad su prijateljska pitanja uputili njemu, Isgrimnur je odgovorio sažeto i rijetko, znajući daje tu - među ostalim članovima istog ceha, tako reći - opasnost da se njegova maskerada objelodani bila najveća.

Sada, dok je sjedio osluškujući kako Carsko zvono poziva na jutarnju molitvu, osjetio je snažan nagon da se opet vrati u zajedničku odaju. Rizik razotkrivanja bio je velik, ali kako će drugačije uspjeti otkriti vijesti za kojima je tako žurno tragao?

Da je samo onaj prokleti grof Streawe govorio izravno. Zašto bi me doveo na drugu stranu Ansis Pelippa samo da mi kaže da je Miriamele u Sancellan Aedonitisu? Kako je to mogao znati? I zašto bi to rekao meni, za kojeg je znao samo da se raspitujem o dvojici redovnika, jednom starom i jednom mladom?

Isgrimnur nakratko razmisli o mogućnosti da je Streavve znao tko je on i još gore, da ga je grof hotimice poslao u neku jalovu potjeru, dok Miriamele zapravo nije bila nigdje u blizini lektorove palače. Ali ako je to bio slučaj, zašto je perdruinški gospodar osobno razgovarao s njim? Sjedili su tamo, grof i redovnički odjeven Isgrimnur, ispijajući vino u grofovu salonu. Je li Streavve znao tko je on? Što je mogao dobiti time da pošalje Isgrimnura u Sancellan Aedonitis?

Pokušavajući dokučiti igru grofa Streavvea, Isgrimnura zaboli glava. Kakav je izbor imao, uostalom, nego doslovno uzeti grofa za riječ? Našao se u slijepoj ulici, češljajući uličice perdruinškog najvećeg grada u potrazi za vijestima o princezi i redovniku Cadrachu sa slabim rezultatima. I tako se našao tu, prosjački redovnik koji prima malo milostinje na grudima Majke Crkve, nadajući se da će otkriti kako je Streavve imao pravo.

Zatoptao je nogama. Potplati njegovih čizama izlazili su se i studen je naizgled strujala kroz vlažne kamene podove ravno u njegove tabane. Bila je glupost skrivati se u svojoj ćeliji; to mu neće pomoći u potrazi. Mora izaći i pomiješati se sa sancellanskom gomilom. Osim toga, kad bi predugo sjedio sam sa sobom, javljala bi mu se lica njegove žene Gutrun i njegove djece, ispunjavajući ga očajem i nemoćnim bijesom. Sjećao se sreće kad mu se Isorn vratio iz zarobljeništva, pucanja od ponosa, veselja zbog poražena straha. Hoće li doživjeti još jedan takav susret sa svima njima? Dao Bog da doživi. Bila je to njegova najdraža nada, ali krhka poput paukove mreže pa bi je nepotrebno doticanje moglo uništiti.

No u svakom slučaju, nada nije bila prikladna hrana za dušu jednog viteza - čak ni tako starog kao vojvoda, čiji su najbolji dani minuli. Tu je bila i dužnost. Sada kad je Naglimund pao, a Isgrimnurov se narod razbježio bogzna gdje, jedina dužnost koja mu je preostala bila je prema Miriamele i princu Jošui koji gaje poslao za njom. Zaista, bio je zahvalan što je nešto mogao raditi. Isgrimnur je stajao u hodniku gladeći svoju bradu. Slava budi Usire-su, čekinje nisu bile tako izrazite. Nije se mogao jutros primorati da se obrije. Lavor vode bio je gotovo zaladen, a čak ni nakon nekoliko tjedana što je putovao kao redovnik nije se pomirio s time da svakog dana prelazi oštrom britvom po svojem licu. Nosio je bradu od prve godine kad je postao muškarac. Sada je žalio za njom kao što bi žalio za izgubljenom rukom ili nogom.

Vojvoda je pokušavao odlučiti koji bi ga smjer mogao odvesti natrag u zajedničku odaju - i k razbuktanoj vatri - kad je osjetio ruku na svojoj mišici. Brzo se okrenuo, prenut, te se zatekao okružen trojicom svećenika. Onaj koji ga je dotaknuo, stariji muškarac sa zečjom usnom, osmjehne se.

"Nisam li vas sinoć vidio u odaji, brate?" upita. Govorio je zapadnjački jezik pažljivo, sputan jakim nabbanskim naglaskom. "Upravo ste stigli sa sjevera, zar ne? Dodite i pridružite nam se na jutarnjem obroku. Jeste li gladni?"

Isgrimnur slegne ramenima i kimne.

"Dobro." Starac mu potapše ruku. "Ja sam brat Septes. Ovo su Ro-valles i Nevlin, dvojica iz mog reda." Pokazao je na mlade redovnike. "Pridružite se nam se, da?"

"Hvala." Isgrimnur se nesigurno osmjehne, pitajući se je li postojala neka redovnička etiketa poznata samo upućenima. "Bog vas blagoslovio", doda.

"I vas", reče Septes uzevši Isgrimnurovu krupnu ruku svojim tankim prstima, vodeći ga hodnikom. Druga dva redovnika zapute se za njima, tiho razgovarajući.

"Jeste li već vidjeli Elizijinu kapelu?" upita starac. Isgrimnur strese glavom. "Stigao sam tek sinoć."

"Prekrasna je. Prekrasna. Naš samostan nalazi se blizu jezera Myrme, na istoku, ali trudim se doći ovamo jedanput godišnje. Uvijek povedem nekoliko mladih sa sobom, da im pokažem čudesa koja nam je Bog ovdje sagradio."

Isgrimnur pobožno kimne. Neko su vrijeme hodali u tišini, a njihov se put spojio s putevima drugih redovnika i svećenika koji su se kretali prema istom cilju iz sporednih hodnika na glavni prolaz, stapajući se poput jata smedesive ribe, kao privučene strujom prema blagovaonici.

Masovna migracija usporila se pred širokim vratima dvorane. Dok su se Isgrimnur i njegovi novi suputnici pridruživali sve većoj gomili, Septes postavi vojvodu pitanje. Isgrimnur nije mogao čuti iznad Zagora glasova, pa se starac podigne na prste i prozbori mu na uho.

"Pitao sam, kakvo je stanje na sjeveru?" Septes je gotovo vikao. Čuli smo strašne priče. Glad, vuci, smrtonosne snježne oluje."

Isgrimnur kimne, mršteći se. "Stanje je vrlo loše", dovikne u odgovor. Dok je govorio, on i ostali progurali su se kroz vrata poputčepa na grliću boce i stali miljeti blagovaonicom. Buka razgovoračinila se dostatnom da potrese krovne grede.

"Mislio sam da je običaj šutjeti za vrijeme obroka!" vikne Isgrimnur. Septesovi mladi pratioci, poput vojvode, zvjerali su raširenih očiju u dvadesetak stolova koji su se prostirali s kraja na kraj široke dvorane. Bilo je nekih desetak redova, a svaki stol u svakom redu bio je ispunjen pogurenim leđima ljudi u redovničkim haljama. Njihove su ostrižene glave bile obilje ružičastih točaka, poput noktiju kakva storukog diva. Svaki je čovjek naizgled bio zapleten u glasan razgovor sa svojim susjedom, a neki su mahali žlicama da bi privukli pozornost. Zvuk je bio dubok poput oceana koji je okruživao Nabban.

Septes se nasmije, zvukom prigušenim većom grmljavinom glasova. Ponovno se popeo na prste. "Tiho je u našem samostanu i u mnogim drugima - kao što je nedvojbeno i u vašim rimersgardskim samostanima, da? Ali tu u Sancellan Aedonitisu nalaze se oni koji obavljaju Božji posao: moraju govoriti i slušati poput trgovaca."

"Špekuliraju o cijeni duša?" oporo se naceri Isgrimnur, ali starac ga nije čuo.

"Ako vam je draža tišina," vikne Septes, "trebali biste se spustiti do arhive. Tamo su svćenici tihi kao u grobu, a šapat zvuči poput udara groma. Dođite! Kruha i juhe možemo dobiti tamo, gdje su ona vrata, a ondaćete mi ispričati nešto više o tome što se događa na sjeveru, da?"

Isgrimnur se trudio ne gledati starca kako jede, ali bilo je teško. Zbog njegove zčje usne, Septesu je juha neprestano kapala i uskoro je mala rječica juhe curila niz prednju stranu njegove halje.

"Ispričavam se", reče starac naposljetku, mrmrlajući kroz koricu kruha; činilo se da nije imao ni mnogo zuba. "Nisam vas upitao za ime. Kako se zovete?"

"Isbeorn", reče vojvoda. Bilo je to ime njegova oca i prilčno uobičajeno.

"Ah, Isbeorn. Pa, ja sam Septes... ali to sam vam već rekao, ne? Recite nam više o tome što se događa na sjeveru. To je još jedan razlog mog dolaska u Nabbanv zbog novosti koje ne dobivamo u Jezerskoj krajini."

Isgrimnur mu ispriповjedi nešto od onog što se dogodilo sjeverno od Ledomede, o smrtonosnim olujama i opakim vremenima. Prigušivši vlastitu gorčinu, ispričao je kako je Skali od Kaldskrvka uzurpirao njegovu moć u Elvritshalli i o pustošenju i međusobnom ubijanju koje je nastalo.

"Čuli smo da se vojvoda Isgrimnur pokazao izdajnikom Velikog kralja", reče Septes pokupivši ostatke juhe iz svoje zdjelice koricom kruha. "Putnici su nam rekli da je Elija otkrio kako je vojvoda kovao urotu s kraljevim bratom Jošuum da preotmu prijestolje."

"To je laž!" gnjevnioće Isgrimnur, tresnuvši rukom o stol tako da se zdjelica mladog Nevlina umalo prevrnula. Glave se okrenu sa svih strana.

Septes nadigne obrvu. "Oprostite nam," reče, "jer samo govorimo o glasinama koje smočuli. Možda smo dotaknuli bolnu temu. Je li Isgrimnur bio pokrovitelj vašeg reda?"

"Vojvoda Isgrimnur je poštenčovjek", reče vojvoda, proklinjući se što je dopustio da ga srditost nadvlada. "Mrzim slušati kad ga kleveću."

"Naravno", reče Septes što je blaže mogao a da ga se joščuje iznad galame. "Ali čuli smo i druge priče sa sjevera, vrlo zastrašujuće, da? Ro-valles, reci mu što ti je onaj putnik ispričao."

Mladi Rovalles počne govoriti, ali ga prekine napad kašlja kad se zagrcnuo koricom kruha. Nevlin, drugi akolit, stane ga udarati po leđima dok nije došao do daha, a onda nastavi udarati, možda malko previše uzbuđen svojim prvim boravkom u Nabbanu.

"Čovjek kojeg mi sreli kad na putu ovamo", reče Rovalles kad su Nevlina obuzdali, "on biti iz Hewenshira ili nekog mjesta u Erkvnlan-du." Mladi redovnik nije govorio zapadnjački tako dobro kao Septes; morao se zaustavljati i pažljivo razmisliti prije nego što bi odabrao riječi. "On kazati da kad Elijina opsada ne uspjati pokoriti Jošuin dvorac, Veliki kralj podići bijele zloduhe iz zemlje i čarolijom ubiti sve u tvrđavi. On se zakleti da je tako, da on sam to vidjeti."

Septes, koji je brisao prednjicu svoje halje dok je Rovalles govorio, sada se nagne naprijed. "Kao ja, Isbeorne, znate kako ljudi mogu biti puni praznovjerja, da? Da mi je samo taj čovjek ispričao tu priču, prozvao bih ga luđakom i nastavio dalje. Ali mnogi šapću ovdje u Sancellan-u, mnogi koji govore daje Elija trgovao demonima i zlim dusima." Dotaknuo je Isgrimnurovu ruku svojim savijenim prstima; vojvoda se borio s nagonom daje povuče. "Moral ste čuti za opsadu, iako govorite da ste ostavili sjever prije nego što je ona završila. Ima li istine iza tih priča?"

Isgrimnur se na trenutak zapilji u starog redovnika, pitajući se je li u tom pitanju bilo više nego što se na prvi pogled činilo. Napokon uzdahne. Bio je to ljubazan starac sa zečjom usnom, ništa više. Bila su to strašna vremena - zašto Septes ne bi pokušao iskančiti informaciju od nekog tko je stigao iz srca glasine?

"Čuo sam jedva malo više od vas," reče naposljetku, "ali mogu vam reći da su zli stvorovi u pokretu - stvorovi za koje pobožni narod ne želi znati, ali proklet bio ako ih to sprječava." Septesova obrva se ponovno tržne na Isgrimnurov način izražavanja, ali nije ga prekinuo. Isgrimnur, zagrijavši se za temu, nastavi govoriti. "Stvaraju se savezi, mogli biste reći, a neki koji izgledaju ljepše zapravo su gadniji. Ne mogu reći više od toga. Ne vjerujte svemu štočujete, ali nemojte ni prebrzo vikati 'praznovjerje'..." Prekine se, spoznavši daje ulazio u opasno područje. Malo je toga još mogao reći a da ne privuče pozornost kao izvor potkrepe za glasine koje su nedvojbeno kolale Sancellan Aedonitisom. Nije si mogao priuštiti da bude predmetom pažnje sve dok ne sazna je li princeza Miriamele uistinu bila tu.

Međutim, činilo se da su djelići i okrajci koje je udijelio zadovoljili Septesa. Starac se nagnuo natrag, još besposleno stružući već suhu mrlju od juhe sa svojih prsa. "Ah", kimne on. Glas mu se jedva isticao iznad razgovora za stolom. "Avaj,čuli smo dovoljno strašnih priča da vas ozbiljno shvatimo, da? Vrlo ozbiljno." Rukom je pozvao bližeg akolita da mu pomogne ustati. "Hvala vam što ste s nama

podijelili obrok, Is-beorne", reče. "Bog vas čuvao. Nadam se da ćemo večeras moći više razgovarati u zajedničkoj odaji. Koliko ostajete?"

"Nisam još siguran", odvrati Isgrimnur. "I ja vama zahvaljujem."

Starac i njegova dva suputnika nestadoše u gužvi redovnika koji su se povlačili, ostavivši Isgrimnura da posloži svoje misli. Trenutak kasnije on se preda i ustane od stola.

Tu ne mogu čuti ni vlastite misli. Smrknuo je stresao glavom, gurajući se prema vratima. Njegov krupni stas pomogao mu je da žustro napreduje te je brzo stigao do glavnog hodnika. Sad sam ispljunuo svoj dio priče, ali nisam ni mrvicu bliže otkrivanju sirote Miriamele, pomisli ogorčeno. A kako ću uostalom pronaći gdje se krije? Da samo upitam nekog nalazi li se tu negdje Elijina izgubljena kći? Usput, ona putuje prerusena u dječaka. To bi bilo još bolje. Možda. Samo ću se raspitati, otkriti je li se koji mladi redovnik pojavio odnedavna u Sancellan Aedonitisu.

Ispustio je gorak frktaj dok je promatrao rijeku u halje odjevenih prilika kako protječe pokraj njega.

Elizijo, Majko Božja, kad bi Eolair bio uza me. Taj prokleti Hernysti-rac obožava ovakve gluposti. Brzo bi joj on ušao u trag, sa svojom ugrađe-nošću. Što ja ovdje radim?

Vojvoda Elvritshalle protrlja prstima svoju neprirodno glatku čeljust. Potom, prenuvši čak i sebe, stane se smijati vlastitoj beznadnoj gluposti.

Svećenici koji su prolazili pokraj njega nervozno su zaobilazili trbu-šastog sjevernjačkog redovnika, kojeg je očito spopao nekakav religiozni napadaj. Isgrimnur je urlao i rikao od smijeha sve dok mu suze nisu potekle niz oguljene ružičaste obraze.

Olujno vrijeme ležalo je nad močvarom poput gunja, vlažno i sparno. Tiamak je mogao osjetiti čeznutljivu glad oluje za postojanjem; njezin bockavi dah naježio mu je dlačice na rukama. Sto ne bi dao da se oluja prolomi i padne malo svježije kiše! Pomisao na kapljice koje mu prskaju po licu i povijaju lišće mangrova drveća činila se poput sna naj-dobrosvijivije magije.

Tiamak uzdahne dok je podizao motku iz vode i polijegao je preko veslačke klupice svoje batane. Protegnuo se, pokušavajući bez uspjeha opustiti mišiće na svojim leđima. Otiskivao se motkom već tri dana i pretrpio dvije gotovo besane noći ispunjen brigom o tome što da čini. Ako ode u Kwanitupul i ostane tamo, hoće li time izdati svoje pleme? Hoće li oni ikad pojmiti koliko je dugovao žiteljima kopna - ili nekolicini žitelja kopna, uostalom?

Naravno da neće. Tiamak se namrštio i posegnuo za svojom mješini-om za vodu, promukavši obilan gutljaj u ustima prije nego što ga je progutao. Uvijek su ga držali čudakom. Ako ne ode u Nabban da se zauzme za svoj narod pred knezom Beningarismom, jednostavno će biti izdajnički čudak. To će biti kraj što se starješina Seoskog Luga ticalo.

Skinuo je maramicu s glave i uronio je preko ograde broda u vodu, a potom je ponovno namjestio na kosu. Blaženo hladna voda curila mu je niz lice i vrat. Žarke dugorepe ptice koje su sjedile na granama iznad njegove glave prekinu svoje kreštanje na trenutak dok se prigušena grmljavina kotrljala močvarom. Tiamak osjeti kako mu srce brže tuče.

Ti Koji Uvijek Kročiš Pijeskom, neka oluja dođe što prije!

Njegov je čamac počeo usporavati kad se prestao otiskivati motkom. Sada se krma počela postupno okretati prema sredini vodenog toka, ok-renuvši ga bočno te je gledao prema obali - ili radije, onome što bi bila obala da se radilo o kopnenoj rijeci. Tu u Wranu radilo se samo o zapetljaju gustog mangrova drveća čije je korijenje bilo uronjeno u dovoljno pijeska da kolonija stabala naraste i uspijeva. Tiamak ispusti rezignirani zvuk i ponovno zatjera svoju motku u vodu, ispravivši čamac i odgurnuvši ga naprijed kroz gusto raslinje ljiljana koje se, dok je prolazio, hvatalo njegova trupa poput prstiju utopljenika. Do Kwanitupula ga je dijelilo još nekoliko dana, i to ako oluja za koju se molio ne donese jake vjetrove u svojoj pratnji, vjetrove koji bi mogli iščupati drveće i učiniti od ovog dijela Wrana neprohodnu zamku korijenja, debala i slomljenih grana.

Ti Koji Uvijek Kročiš Pijeskom, ispravio je svoju molitvu, neka svježa, ali blaga oluja dođe što prije!

U srcu je osjećao neizrecivu težinu. Kako je mogao izabrati između tih dviju groznih mogućnosti? Mogao je otići sve do Kwanitupula prije nego što odluči hoće li ostati tamo u skladu s Morgenesovim željama ili nastaviti dalje do Nabbanu kako su mu starina Mogahib i ostali naredili. Pokušao se umiriti tom idejom, ali se zapitao nije li takvo razmišljanje zapravo bilo jednako puštanju rane da se zagnoji, kad bi umjesto toga trebao stisnuti zube i očistiti je kako bi se mogla zaliječiti?

Tiamak pomisli na svoju majku, koja je provela većinu života na koljenima, održavajući vatru, mrveći žito u mužaru, radeći svaki dan od mraka prije zore do časa kad se navečer trebalo uvući u ležaljku. Imao je malo poštovanja prema seoskim starješinama, ali sada je osjetio iznenađen strah da ga možda promatra duh njegove majke. Ona nikad ne bi shvatila da je njezin sin okrenuo leđa svojem narodu zbog nekakvih stranaca. Ona bi željela da ode u Nabban. Najprije služi svojem narodu, a onda se pobrini za osobnu čast, to bi njegova majka rekla.

Razmišljanje o njoj učinilo je sve vrlo jasnim. Bio je Wranjanin prije svega: to neće ništa izmijeniti. Mora poći u Nabban. Morgenes, taj ljubazni starac, shvatit će njegove razloge. Poslije, kad ispuni dužnost prema svojem narodu, vratit će se u Kwanitupul kako su njegovi kopneni prijatelji tražili.

Odluka skine dio brige s Tiamakovih ramena. Odlučio je da se ubrzo zaustavi i za podnevni obrok istjera na vidjelo neku lovinu.

Spustio je ruku i provjerio povraz svezan za krmu batane. Doimao se laganim; dok ga je povlačio, s gađenjem je opazio da je mamac opet pojeden, ali što god da je objedovalo o njegovu trošku, nije čekalo da mu zahvali. Barem je udica još bila tu. Metalne kuke bile su bolno skupi predmeti - ovu je naplatio cjelodnevnim radom kao tumač na tržnici u Kwanitu-pulu. Idućeg mjeseca je na tržnici pronašao pergament s Nissesovim imenom te i za njega dao cjelodnevnu zaradu. Dva skupa predmeta, ali udica se pokazala otpornijom od onih koje je izdjeljao iz kostiju, a koje bi se obično slomile na prvoj zapreci. Nissesov pergament - zaštitnički je

potapšao kesu od nauljenog platna koja mu je ležala do nogu - ako je u pravu o njegovu porijeklu, bio je neprocjenjiv dragulj. To nije bio loš posao za dva dana trgovanja.

Tiamak izvuče povraz, pažljivo ga motajući, a onda usmjeri čamac još bliže obali mangrova. Polako se otiskivao, prčkajući dok korijenje man-grova nije nakratko prepustilo mjesto maloj površini blatne zemlje obrasle uzbibanim šašem. Dovevši čamac što je bliže mogao rubu vode, izvukao je nož iz džepa i zario ga u mokro tlo, iskopavši naposljetku nešto ikre. Umotao je sjajnu mrijet u svoj rubac, sačuvavši samo jednu za mamac. Kad je to obavio, bacio je povraz natrag u vodu da se vije za čamcem. Dok se ponovno otiskivao prema sredini potoka, u daljini udari grom. Zvučao je dalje nego prošli put. Žalosno je stresao glavom. Oluji se nije žurilo. Bilo je kasno poslijepodne kad je napustio zasvođeni guštik mangrova i ponovno stupio na jasnu sunčanu svjetlost. Tu je voda postala šira i dublja. More šaša prostiralo se prema obzoru, gotovo nepomično na sparini, ispresijecano sjajnim trakama drugih vodenih tokova. Nebo je bilo sivo od prijetućih oblaka, ali sunce je iza njih gorjelo jasno pa Tiamak nije mogao a da se ne razvedri. Jedan ibis uzleti, polako mašući bijelim krilima, a onda sleti u šaš nedaleko odatle. Prema jugu, iza milja močvare i prašume, mogao je vidjeti tamnu liniju gorja Nascadu. Na zapadu je, nevidljivo iza beskrajne prerije Mačjeg Repa i mangrova, ležalo more.

Tiamak se rastreseno otiskivao motkom, trenutno zaokupljen ispravkom koju je odlučio unijeti u svoj veliki naučni rad, popravljeno izdanje Samosvoinih Liekova Wranianskih Liekarnika. Odjednom je shvatio da je oblik samog mačjeg repa mogao imati veze s time što su ga ljudi Li-vadnih Thrithinga koristili kao ratni otrov, te je sastavljao bilješku koja bi pažljivo spominjala tu vezu a da se ne doima prepametnom, kad je osjetio čudnu vibraciju iza leđa. Okrenuo se, prestrašen, i ugledao da se njegov povraz nategnuo, brujući poput strune na lutnji.

Na trenutak je bio siguran da je negdje zapelo - nešto je povlačilo povraz tolikom snagom da je dio njegove napetosti prešao i na krmu čamca - ali dok se naginjao preko ograde, ugledao je nešto srebrnosivo kako se nakratko diže prema površini, migoljeći se, a onda opet zaranja u bočatu vodu. Riba! Dugačka kao Tiamakova ruka! Ispustio je mali poklik oduševljenja i stao povlačiti povraz. Srebrni stvor kao da je poskočio prema njemu. U jednom se trenutku blijeda, sjajna peraja pojavi iznad vode, a onda nestane ispod čamca, snažno zatežući povraz. Tiamak potegne i popusti, ali ne mnogo. Riba je bila jaka. Iznenadan prizor kako mu povraz puca, a dva dana vrijedna hrana se plivajući udaljava, ispuni Tiamakovo srce mučnim užasom. Popustio je napetost povraza.

Pustit će da se riba sama umori, a onda držati oko otvoreno za komad suha tla gdje bi mogao naložiti vatru. Mogao bi zamotati ribu u lišće mi-noga, a negdje u blizini je sigurno rasla divlja morača... U mislima ju je gotovo mogao okusiti. Vrućina, tvrdoglava oluja, činjenica da je iznevjerio Morgenesa (kako ju je još vidio) i sve ostalo nestalo je u toplom sjaju predložene objeda. Ponovno je provjerio povraz, obradovavši sečvrstom, upornom potezanju. Nije imao svježije ribe tjednima!

Pljusak ga izbaci iz sanjarenja. Tiamak podigne pogled i ugleda kako se duga valiča širi pokraj obale, nekoliko dometa kamenom daleko. Bilo je tu još nečeg: trenutak kasnije razabrao je niz duguljastih kvrga poput malih otoka kako se glatko pomiču vodom prema njegovu čamcu.

Krokodil! Tiamakovo srce zadrhti. Njegova divna večera! Jače potegne povraz, ali riba je još bila ispod batane i divlje se opirala; povraz mu ožeže dlanove dok se neuspješno borio da izvuče ribu na površinu. Krokodil je bio tamna mrlja točno ispod površine, a pokreti njegova moćnog repa slali su virove po mirnoj vodi. Njegova ljuskava leđa izrone samo na trenutak, stotinu laktova od mjesta gdje je sjedio Tiamak, a onda ga nestane - roneći prema njegovoj ribi!

Nije bilo vremena za razmišljanje, ni za išta drugo. Njegova večera, njegova udica, njegov povraz, sveće izgubiti bude li dulje čekao. Tiamak osjeti kako mu se crni bijes zapalio u praznu želucu, a obruč boli stisnuo oko sljepoočica. Njegova majka, daje poživjela da ga vidi u tom času, jedva bi prepoznala svojeg stidljivog, nespretnog sina. Da je vidjela što je iduće učinio, doturala bi do oltara One Koja Je Rodila Čovječanstvo na stražnjem zidu obiteljske kolibe i smjesta se onesvijestila.

Tiamak omota oko zgloba uže vezano za držak svojeg noža, a onda skokom preko ograde čamca. Mrmljajući nerazgovijetno od srdžbe i očaja, jedva je uskrakao kratak dah i zatvorio usta prije nego što se zelena, mutna voda sklopila iznad njegove glave.

Mlatajući rukama, otvorio je oči. Sunčana svjetlost je prodirala kroz vodeni tok, prolazeći kroz perjanice mulja kao kroz oblake. Bacio je pogled na četvrtastu tamu koja je bila dno njegova čamca i ugledao svjetlucavi lik kako tamo visi. Unatoč divljoj panici koja mu je ubrzavala rad srca, osjetio je trenutak zadovoljstva zbog veličine ribe koja je mlitavo visjela s njegova povraza. Čak bi i njegov otac Tugumak priznao da je to bio odličan ulov!

Dok je zamahivao prema površini, sežući za svojom nagradom, svjetlucavi stvor pojuri dnom čamca i šmugne iz vida s druge strane plovila, uzdižući se izvan Tiamakova vidokruga. Povraz se zategne uz drveni trup. Wranjanin divlje zamahne prema njemu, ali sada se tako čvrsto stisnuo oko čamca da ga njegovi prsti nisu mogli obuhvatiti. Ispustio je mali kašalj užasa, ispustivši van rasplesane mjehuriće. Požuriti, mora požuriti! Krokodil će ga sustići svakog trena!

Srce mu je bubnjalo u vodenoj tišini njegovih ušiju. Njegovi čeprkajući prsti nisu mogli uhvatiti povraz. Riba je ostajala izvan vidokruga i izvan domašaja, kao da je izopačeno odlučila da neće patiti sama, a panika je Tiamaka učinila nespretnim. Naposljetku je odustao i otisnuo se dalje od dna čamca, udarajući nogama da se podigne na površinu. Riba je bila izgubljena. Morao je spasiti sebe. Prekasno!

Tamna prilika klizne pokraj njega i uzdigne se pod kutom, ulazeći i izlazeći iz sjene njegova čamca. Krokodil nije bio najveći kojeg je vidio, ali je sigurno bio najveći ispod kojeg se ikad nalazio. Njegov je bijeli trbuh prošao iznad njega, a rep, nalik na vrpcu koja se smanjivala, udario ga je u prolazu.

Dah ga je tištao u plućima, žudeći da pobjegne i ispuni mutnu vodu mjehurićima. Ritao se i okretao, osjećajući se kao da će mu oči iskočiti iz glave, te ugledao kako tup, strelast oblik krokodila leti prema njemu. Njegove se ralje razdvoje. Nakratko je ugledao crveno zasjenjenu tamu i bezbroj zuba. Okrenuo se, zamahnuvši rukom, i promatrao zastrašujuće sporo kretanje noža dok ga je potiskivao

kroz vodeni zid. Reptil bubne o njegova prsa, ogrebavši ga svojom rožnatom stranom dok se borio da mu se makne s puta. Nož mu plitko zagriže u njegov bok, stru-žući uz oklopljenu kožu nekoliko časaka prije nego što se odbio. Tanak smeđecrn oblak vukao se za krokodilom dok je plivao dalje, još jednom zaokruživši čamac.

Tiamakova pluća osjećala su se kao da su dosegla nemoguću veličinu u njegovim grudima, naprežući rebra sve dok mu se tamne mrlje nisu počele pojavljivati pred očima. Zašto je bio takva budala? Nije htio umrijeti ovako, utopljen i pojeden!

Još dok je pokušavao isplivati na površinu, osjetio je kako mu razoran pritisak obuhvata nogu; u idućem času, nešto gaje povuklo dolje. Nož mu ispadne iz šake, a ruke i noge divlje zamlataju dok je propadao prema tami riječnog dna. Oblak mjehurića pobjegne mu s usana. Lica starješina njegova plemena, Mogahiba, Roahoga Grinčara i ostalih, nagruše pred njegov sve slabiji vid, s izrazima punim umorna gađenja spram njegove gluposti.

Uže njegova noža još mu je bilo omotano oko zgloba; dok se kotrljao u riječnu tamu, borio se da pronade držak. Ruka mu se sklopila oko njega te je prizvao snagu, a onda se nagnuo naprijed prema onome što ga je povlačilo, pronašavši čvrste, grube ralje koje su mu stiskale nogu. Držeći se jednom rukom kako bi mogao osjetiti iskrivljene zube pod prstima, položio je vršak noža uz kožnati čni kapak i pritisnuo. Glava se trgne pod njegovim rukama dok se krokodil gčio i zagrizao jače, što je poslalo bljesak užarene boli uz njegovu nogu i u srce. Još jedan mlaz dragocjenih mjehurića izleti iz Tiamakovih usta. Zario je ostricu što je jače mogao, dok mu misli bijahu uskovitlana crna mrlja lica i besmislenih riječi. Dok je okretao držak u mahnitoj agoniji, krokodil olabavi svoje ralje. Povukao je njegovu gornju čeljust očajničkom snagom, podigavši je dovoljno visoko da istrgne nogu prije nego što se ralje ponovno ne zaklope. Voda se zamutila od krvi. Tiamak nije mogao osjetiti ništa ispod svog koljena, ništa iznad, osim užarene boli pluća koja su pucala. Negdje ispod njega krokodil je vezivao sama sebe u tamnečvorove na dnu rijeke, plivajući u sve užim krugovima. Tiamak pokuša grabiti uvis prema zapamćenom suncu, iako je osjećao kako iskra u njemu zamire.

Prošao je kroz mnoge tame, stigavši napokon na svjetlo.

Dnevna zvijezda bila je na sivom nebu; Mačji Repovi stajali su nepomični i nijemi duž ruba vode. Udahnuo je dovoljno močvarnog vrućeg zraka za cijeli život, otvorivši cijelo tijelo njemu, a onda gotovo ponovno potonuo u vodu dok mu je zrak hitao u pluća poput rijeke koja ruši branu i slijeva se u suhu dolinu. Svjetlo svih nijansi blistalo mu je pred očima, sve dok se nije osjećao kao da je otkrio neku konačnu tajnu. Trenutak kasnije, kad je ugledao svoj čamac kako pluta na nemirnoj vodi nedaleko odatle, osjećaj otkrivenja iščezne. Osjetio je kako se mučna, malaksala tama uspinje njegovom kralježnicom do lubanje. S naporom je zaplivaov premačamcu, tijela neobično bezbolna, kao da nije bio ništa osim glave koja je plutala na vodenoj struji. Dohvatio je bok batane i objesio se, duboko dišući dok je skupljao snagu. Čistom voljom podigao se na sigurno, ogrebavši obraz do krvi o veslačku klupicu, nimalo ne mareći za to. Tama ga napokon svlada. Prestao se koprcati i potonuo ispod njezine površine.

Probudio se pod nebom crvenim kao krv. Vruć vjetar puhao je močvarom. Usplamtjelo nebo kao da je bilo i u njegovoj glavi, jer je gorio poput užarena lonca tek izvađena iz peći. S prstima nezgrapnim poput komadića drveta, iščeprkao je rezervne hlače i čvrsto ih vezao oko crvene rane na potkoljenici, nesposoban razmišljati o krvavim žljebovima iz-dubenim od koljena do pete. Borio se protiv zaborava koji ga je pokušavao obuhvatiti, upitao se rastreseno hoće li ikad ponovno hodati, a onda se dovukao do ruba čamca i potegnulo povraz koji je još visio preko ograde, vukući se u zelenim dubinama. Iako posve oslabljen, uspio je prebaciti srebrnu ribu preko krme, pustivši je da se koprci pokraj njega na plitkom trbuhučamca. Riblje je oko bilo otvoreno; njezina usta također, kao da je Smrti postavljala pitanje.

Otkotrljao se na leđa, zureći u ljubičasto nebo. U visini odjekne prasak i grmljavina. Vrtlog kišnih kapljica zapleše po njegovoj koži.

Tiamak se nasmiješi dok je ponovno propadao u tamu.

Isgrimmur ustane sa svoje klupe i pođe prema kaminu, okrenuvši se tako da mu je stražnjica bila usmjerena prema vatri. Uskoroće se povući u krevet pa bi mogao upiti topline koliko je god moguće prije nego što se vrati u onu prokletu čeliju u kojoj mu se trtica smrzavala.

Osluškiavao je prigušene zvukove razgovora koji su punili zajedničku odaju, čudeći se raznolikosti naglasaka i jezika. Sancellan Aedonitis bio je nalik na maleni svijet, više i od same Visotvude, ali koliko god je razgovor cijele večeri bio raznolik, on nije bio ni palac bliže rješenju ijed-nog od svojih problema.

Vojvoda je cijelo jutro i poslijepodne šetao gotovo beskrajnim hodnicima, držeći otvorene oči za sumnjiv par redovnika ili išta drugo što bi moglo ublažiti škripac u kojem se nalazio. Njegova potraga nije urodila plodom, osim što ga je podsjetila na veličinu i moć Majke Crkve. Postao je toliko frustriran svojom nesposobnošću da otkrije je li Miria-mele bila tu ili nije, da je kasno poslijepodne posve ostavio Sancellan Aedonitis.

Večerao je u jednoj krčmi na pola puta niz Sancellanski brijeg, a onda se polako prošetao Prolazom vodoskoka, nešto što nije učinio mnogo godina. On i Gutrun posjetili su vodoskoke kratko nakon vjenčanja, kad su došli u Nabban na bračno hodočašće tradicionalno u Isgrimmurovoj obitelji. Blistava igra vode i njezina nepresušna glazba ispunila ga je vrstom ugodne melankolije; iako sučežnja i briga bile velike, prvi je put mogao misliti na nju a da ga ne preplavi bol. Ona se sigurno negdje sklonila - i Isorn. Onće u to vjerovati, jer što je drugo mogao? Ostatak obitelji, njegov drugi sin i dvije kćeri, bili su u sposobnim rukama starog Thana Tonnruda u Skoggevu. Ponekad, kad je sve drugo nesigurno, čovjek se morao pouzdati u dobrotu Boga.

Nakon šetnje Isgrimmur se vrati u Sancellan, smirena uma i spreman opet se vratiti svojem zadatku. Njegovo društvo s doručka vratilo se na neko vrijeme, ali se rano povuklo, dok je stari Septes objašnjavao da su se ravnali po "seoskom vremenu". Vojvoda je sjedio i dugo slušao razgovore drugih, ali bez uspjeha.

Mnoge glasine, iako zaodjenute opreznim izrazima, odnosile su se na izgled na to hoće li lektor Ranessin priznati Benigarisov uspon na na-bbansko kneževsko prijestolje. Iako ništa što bi lektor Ranessin mogao reći neće zapravo maknuti Benigarisovu stražnjicu s

prijestolja, benid-rivinska kuća i Majka Crkva odavno su dosegle krhku ravnotežu vezanu za upravljanje Nabbanom. Vladala je velika zabrinutost da bi rektor mogao učiniti nešto naglo, kao pokazati Benigarisa na temelju glasina da je novi knez izdao svojeg oca ili ga nije dobro branio u bitki pred Naglimundom, ali većina nabbanskih svećenika - ljudi odgojenih u San-cellanu - brzo je uvjeravala svoju stranu braću da je Ranessin bio častan diplomat. Lektor će, obećavali su, sigurno učiniti pravu stvar.

Vojvoda Isgrimnur zamahne rubom svoje mantije pokušavajući zatjerati malo topline ispod svoje odore. Kad bi barem lektorovačast i diplomacija mogle riješiti svačije probleme...

Naravno! To je to! Proklete moje neuke dži što to već nisu uočile! Isgrimnur pljesne širokim dlanom po bedru i sažno se zahihao. Govorit ću s lektorom. Što god on mislio, moja će tajna biti sigurna kod njega. Uvjeran sam da će i Miriamelina. Ako itko posjeduje autoritet da je tu pronađe bez podizanja halabuke, to je Njegova Svetost.

Vojvoda se osjeti mnogo bolje nakon što mu se predložilo to rješenje. Okrenuo se i još u nekoliko navrata protrljao ruke iznad plamena, a onda se zaputio ulaštenim drvenim podom zajedničke odaje.

Mala skupina pokraj jednog zasvođenog ulaza privuče mu pozornost. Nekoliko redovnika stajalo je na otvorenim vratima; nekoliko drugih stajalo je vani na trijemu, dok je pokraj njih u odaju prodirao hladan zrak. Mnogi drugi koji su se nalazili u zajedničkoj odaji prosvjedovali su ili već odustali i prišli bliže vatri. Isgrimnur doluta k njima, ruku zadjenutih u široke rukave, te proviri preko ramena sebi najbližeg redovnika.

"Što se događa?" upita. Mogao je vidjeti kako se nekoliko desetaka ljudi razmiljelo dvorištem, polovica njih na konjima. To nije izgledalo ništa neobično: prilike su se kretale mirno i neužurbano, a oni na nogama bili su očigledno sancellanski stražari koji su pozdravljali pridošlice.

"To je savjetnik Velikog kralja", reče redovnik koji je stajao ispred njega. "Onaj Prvrates. Nekoć je tu boravio - u Sancellan Aedonitisu, hoću reći. Vele da je mudar."

Isgrimnur stisne zube, prigušivši povik gnjeva i iznenađenja. Osjetio je kako se vruć dah bijesa kovitla u njemu i popeo se na prste da bolje vidi. Tamo je zaista svećenikova sićušna, ćelava glava skakutala navrh skretnog plašta koji sečinio narančastim na svjetlu dvorišnih baklji. Vojvoda se zapita kako bi se mogao dovoljno približiti da zabije nož u podlog izdajnika. Ah, slatki Bože, kako bi ga to zadovoljilo!

Ali kakvu bi to korist donijelo, budalo, osim priznate dobrobiti u micanju Pryratesa s lica zemlje? To mi ne bi pronašlo Miriamele, a ja nikad ne bih uspio pobjeći da je ponovno potražim nakon izvršenja tog djela. A da ne spominjem što bi se dogodilo kad Pryrates ne bi umro - možda ima neki čarobnjački štit.

Ne, to ne bi valjalo. Ali ako se uspije uvući da vidi lektora, Ranessi-nu će dobrano napuniti uši o vražjem kopiletu od crvenog svećenika i o njegovim paklenim savjetima Velikom kralju. Ali što je Prvrates radio tu od svih mjesta?

Isgrimnur se odvuče u krevet, dok su mu se misli o uskraćenu divljanju rojile po glavi.

Dvadeset lakata niže, Prvrates podigne pogled prema trijemu zajedničke odaje kao da je čuo kako mu netko doziva ime, blistavo napetih crnih očiju, blijede glave koja se sjajila poput otrovne gljive u sjenama dvorišta. Gledatelji u zajedničkoj odaji, odvojeni udaljenošću i tamom, nisu mogli vidjeti osmijeh koji se razvio na svećenikovu suhonjavom licu, ali mogli su osjetiti iznenađan zapuh hladnog zraka koji je pomeo Sancellan Aedonitis, napuhnuvši plašteve stražara. Naježene kože, redovnici na balkonu užurbano se povuku unutra, zatvorivši vrata za sobom prije nego što su pohitali natrag prema vatri.

Ptičji let

Simon i njegovi suputnici ostavili su Binabikov narod iza sebe i odjahati na jugoistok duž podnožja Trollfella, držeći se pobrda poput bojažljiva djeteta koje ne želi zagaziti u dublju vodu. S njihove se desne strane bijela praznina Pustoši prostirala u daljinu.

Usred siva poslijepodneva, dok su vodili svoje konje uskim kamenim puteljkom koji je nesigurno prelazio preko jednog od potoka koji su se slijevali u Modro blatno jezero, klin ždralova preleti nebom, čavrljajući i trubeći sve dok se nije činilo da će potresti nebo. Ptice su skrenule iznad jahačevih glava, šumeći krilima, a onda se nagnule kao jedna i odletjele na jug.

"Tri su mjeseca prije nego što bi trebale krenuti na taj put", skrušeno će Binabik. "To je loše, vrlo loše. Proljeće i ljeto dali su se na povlačenje poput poražene vojske."

"Ne čini se hladnije nego što je bilo kad smo išli na Urmsheim", primijeti Simon, čvrsto stežući Domine uzde.

"To je bilo u kasno proljeće", progundā Sludig, trudeći se da ne posrne po skliskom kamenju. "Sad smo usred ljeta."

Simon razmisli o tom. "Oh", reče.

Zaustavili su se na suprotnoj obali potoka da podijele nešto zaliha koje je Binabikov narod poslao s njima. Sunce bijaše sivo i daleko. Simon se upitao gdje će biti kad dođe drugo ljeto - ako dođe drugo ljeto.

"Može li Kralj Oluje učiniti zimu vječnom?" upita on.

Binabik slegne ramenima. "To nije u mojem znanju. Našao se učiniti zimu vrlo dugom tijekom juvena i tijagara mjeseca. Nemojmo o tome razmišljati, Simone. Briga o takvim stvarima nimalo nam neće olakšati zadatak. Ili će Gospodar Oluja trijumfirati ili neće.

Nemamo se dati na drugi posao od onog koji nam je dodijeljen."

Simon se nespretno zanjžiše sa sedla. Zavidio je Sludigu na uvježbanoj otmjenosti. "Ne govorim o odustajanju", reče razdražljivo.

"Samo sam se pitao što će učiniti."

"Kad bih mogao znati," uzdahne Binabik, "ne bih se nalazio proklinjati sama sebe kao nedostojna učenika dobrog učitelja."

Zviždukom je pozvao Qantaqu.

Ponovno su se zaustavili tog poslijepodneva dok je nešto dnevnog svjetla još preostalo da prikupe drva za potpalu i da Sludig dađe podu-ku Simonu. Rimeržanin je pronašao dugačku granu pod snijegom i slomio je na dvoje, omotavši komad krpe oko jednog kraja svakog komada da ga se lakše može držati.

"Zar ne možemo upotrijebiti prave mačeve?" upita Simon. "Ni s kim se neću boriti drvom."

Sludig nadigne sumnjičavu obrvu. "Je li? Radije bi posrtao i sklizao se po mokru tlu boreći se protiv uvježbana mačevaoca pravim oštrica-ma? Koristeći možda taj crni mač koji većinom ne možeš ni podignuti?" Pokazao je prema Trnu trzajem glave. "Znam da je hladno i dosadno na ovom putovanju, Simone, ali zar ti se toliko žuri umrijeti?"

Simon raširi oči. "Nisam tako nespretna. I sam si mi to rekao. A Haestan me kojčemu naučio."

"Za dva tjedna?" Sludigov se izraz pretvori u smijesak. "Hrabar si, Simone, a imaš i sreće - što je značajka koja se ne smije previdjeti - ali ja te pokušavam učiniti boljim borcem. Iduća osoba s kojom ćeš se boriti možda neće biti životinjski Hune, već oklopljen čovjek. Sad uzmi svoj novi mač i udari me."

Šutnuo je granu prema Simonu i podigao vlastito oružje. Simon je držao granu pred sobom i polako kružio. Rimeržanin je imao pravo: snježno tlo bilo je varljivo. Prije nego što je uopće mogao zamahnuti na svojeg učitelja, noge mu izgube uporište te se on teško svali na stražnjicu. Ostao je tamo, bijesno se mršteći.

"Nemoj se stidjeti", reče Sludig, načinivši korak naprijed i položivši kraj svoje batine na Simonova prsa. "Kad padneš - a ljudi zapinju i padaju u bitki - pobrini se da ti oštrica bude visoko, jer možda nećeš doživjeti da nastaviš borbu."

Vidjevši smisao u tome, Simon zastanje i rukom odgurne Rimerža-ninovu granu prije nego što je ustao na koljena. Onda se ponovno digao na noge i nastavio svoje račje kruženje.

"Zašto to radiš?" upita Sludig. "Zašto ne zamahneš na mene?"

"Jer si brži od mene."

"Dobro. U pravu si." Dok je završavao rječenicu, Sludig švigne svojom batinom, zadavši papren udarac ispod Simonovih rebara. "Ali moraš zadržati ravnotežu u svakom trenutku. Uhvatio sam te dok si imao jednu nogu prekrženu preko druge." Naciljao je još jedan udarac, ali ovaj put je Simon uspio izviti tijelo s puta, a onda sam uputiti zamah koji je Sludig odbio prema tlu.

"Sad se nalaziš učiti, ratnice Simone!" dovikne Binabik. Sjedio je uz mladu vatru, češkajući Qantaqin vrat dok je promatrao igru toljagama. Bilo je teško reći je li se radilo o češkanju ili o prizoru Simonova batinanja, ali činilo se da vučica iznimno uživa: jezik je visio iz iskešene gubice, a čupavi rep trzao se od miline.

Simon i Rimeržanin vježbali su otprilike sat vremena. Simon nije zadao nijedan udarac, ali ih je zauzvrat primio podosta. Kad se napokon skljkao na plosnati kamen pokraj prstena vatre da se odmori, bio je više nego voljan popiti gutljaj kangkanga iz Binabikove mješine. Bio je voljan popiti još jedan, a bio bi progutao i treći da mu Binabik nije oduzeo mješinu.

"Neću ti učiniti dobročinstvo ako te pustim da se opijaniš, Simone", trol će čvrsto.

"To je samo zato što me bole rebra."

"Imaš mladost i brzo ćeš se dati na ozdravljenje", odvratila Binabik. "Ja sam, na neki način, u odgovornosti za tvoju brigu."

Simon načini grimasu, ali nije se prepirao. Bilo je lijepo što se netko brinuo o njemu, pretpostavljao je, iako se nije posve slagao s oblikom koji je ta briga poprimala.

Još dva dana hladnog jahanja duž granice Trollfella - kao i još dvije večeri onoga stoje primatelj počeo smatrati "devetanjem maloga od kuhinje" - nije mnogo razvedrilo Simonov pogled na svijet. U mnogo navrata tijekom svoje poduke, dok je sjedio na vlažnom tlu osjećajući kako mu se novi dio tijela počinje bolno isticati, razmišljao je da kaže Sludi-gu kako više nije zainteresiran, ali uspomena na Haestanovo blijedo lice u zavojima ponovno ga je digla na noge. Stražar je htio da Simon nauči te stvari, da bude sposoban obraniti se i da pomogne obraniti druge. Haestan nikad nije bio sposoban posve objasniti svoje osjećaje - Er-kvnlandanin nije bio čovjek koji je navikao besciljno brbljati - ali je često govorio da to što 'jaki tlače slabe' nije bilo u redu.

Simon pomisli na Fengbalda, Elijina saveznika. On je uzeo četu ok-lopnika i spalio pokrajinu u vlastitoj grofoviji, koljući gdje je stigao jer se ceh tkalaca podrugivao njegovoj zapovijedi. Simonu se smučilo kad se sjetio kako se divio Fengbald i njegovu sjajnom oklopu. Nasilnici, to je bilo pravo ime za grofa od Falshira i njemu slične - i za Prvratesa, iako je crveni svećenik bio nasilnik podmuklije i strasnije vrste. Simon je osjetio da Prvrates nije uživao u svojoj sposobnosti da zdrobi sve koji mu se suprotstave kao grof Fengbald i ostali slični njemu; radije je koristio svoju moć nekom vrstom nehajne okrutnosti, ne mareći za prepreke između sebe i svojih tajnovitih ciljeva. Ali što god daje bilo istina, tu se svejednako radilo o nasilništvu.

Više nego jednom prilikom uspomena na čelavog svećenika bila je dovoljna da podigne Simona sa zemlje, i da on divlje zamahuje mačem. Sludig bi ustuknuo, očiju stisnutih u koncentraciji, sve dok ne bi ovladao Simonovim bijesom na način koji bi ponovno primorao mladića na povratak lekciji. Pomisao na Prvratesa podsjećala je Simona zašto se mora naučiti boriti - iako vještina na maču neće biti od koristi protiv alkemičara, mogla bi mu pomoći da ostane živ dovoljno dugo da bi ponovno stao pred Prvratesa. Svećenik je morao odgovarati za mnoge zločine, ali smrt doktora Morgenesa i Simonov izgon iz vlastitog doma bili su dovoljni razlozi da zadrži Prvratesovo lice pred Simonovim očima, čak i dok je ukrštavao štapove sa Sludigom na snjegovima Bijele pustoši.

Ubrzo nakon zore četvrtog dana otkad su ostavili Modro blatno jezero, Simon se probudio drhteći pod tankim skloništem od međusobno svezanih grana gdje je četvorka provela noć. Qantaqa, koja mu je ležala na nogama, izašla je da se pridruži Binabiku. Gubitak njezine krznene topline bio je dovoljan da izvuče Simona na kristalnu jutarnju svjetlost, cvokoćući zubima dok je otrsao borove iglice iz kose.

Sludig nije bio nigdje na vidiku, ali Binabik je sjedio na snježnom kamenu pokraj ostataka sinoćnje vatre, zureći u istočno nebo kao da gleda ravno u sunčanu svjetlost. Simon se okrene kako bi slijedio smjer Bi-nabikova pogleda, ali nije mogao vidjeti ništa osim sama blijedog sunca koje je puzalo uz posljednje vrhunce Trollfella.

Qantaqa, ležeći uz trolove noge, podigne nakratko glavu dok se Simon škriptavo približavao kroz snijeg, a onda ponovno metne svoju kuštravu glavu na šape.

"Binabik? Jesi li dobro?" upita Simon.

Činilo se da ga trol na trenutak nije čuo, a onda se polako okrene, s blagim osmijehom koji mu je naborao lice. "Dobro ti jutro, prijatelju Si-mone", reče. "Nalazim se osjećati sasvim dobro."

"O, ja sam samo... zagledao si se."

"Pogledaj." Binabik ispruži zdepasti prst iz rukava svojeg kaputča, pokazujući na istok.

Simon se ponovno okrene da pogleda, zasjenivši oči. "Ništa ne vidim."

"Daj se na pažljivije motrenje. Pogledaj posljednji vrhunac, koji se nalazi tebi zdesna. Tamo." Pokazao je na ledeni obronak, bačen u sjenu zbog sunca iza sebe.

Simon je zurio neko vrijeme, ne želeći priznati neuspjeh. Trenutak prije nego što je odustao u očajanju, napokon je nešto ugledao: tamne linije koje su se protezale ispod staklene površine planine poput faceta u dragom kamenu. Zaškiljio je, pokušavajući razaznati pojedinosti.

"Misliš na one sjene?" upita naposljetku. Binabik kimne sa zanesenim izrazom na licu. "Pa," upita Simon, "što su one?"

"Više od sjena", tiho reče Binabik. "To što se nalaziš gledati su kule izgubljenog Tumet'ajia."

"Kule unutar planine? A što je 'Tumatij'?"

Binabik se podrugljivo namršti. "Simone. Čuo si to ime nekoliko puta. Kakve to učenike doktor Morgenes uzima na nauk? Nalaziš se sjetiti kad sam s Jirikijem razgovarao o 'Ua'kiza Tumet'ai nei-R'i'anis'V

"Otprilike", Simon će nelagodno. "Što je to?"

"Pjesma o padu grada Tumet'ajia, jednog od slavni Devet gradova Sitha. Ta pjesma pripovijeda priču o napuštanju Tumet'ajia. One sjene koje vidiš njegovi su tornjevi, zatočeni u mnogo tisuća godina leda."

"Zaista?" Simon je zurio u tamne okomite pruge koje su protjecale poput mrlja ispod mliječnog leda. Pokušao ih je zamisliti kao tornjeve, ali nije uspio. "Zašto su ga napustili?" upita.

Binabik prijeđe rukom po krznu na Qantaqinim leđima. "Brojni su tome razlozi, Simone. Ako hoćeš, ispričat ću ti dio priče kasnije, kad se budemo dali na jahanje. Bit će to pomoć da nam prođe vrijeme."

"Zašto su uopće podigli grad na ledenoj planini?" upita Simon. "To zvuči glupo!"

Binabik mrzovoljno podigne pogled. "Nalaziš se govoriti, Simone, nekom tko je odrastao na planinama, kao što se nedvojbeno možeš sjetiti. Dio zrelosti, nalazim se misliti, jest razmisliti o vlastitim riječima prije nego što otvorimo usta."

"Žao mi je", Simon pokuša zatomiti zlurad osmijeh. "Nisam znao da trolovi zaista vole živjeti tamo gdje žive."

"Simone," Binabik će strogo, "mislim da bi bilo dobro kad bi otišao okupiti konje."

"Dakle, Binabik," napokon reče Simon, "stoje bilo s Devet gradova?"

Jahali su sat vremena, skrenuvši napokon s podnožja planine u prostrano bijelo more Pustoši, prateći liniju onoga što je Binabik nazivao Starom tumet'aiskom cestom, širokim nasipom koji je nekó povezivao ledom okovan grad sa svojim sestrama na jugu. Sada se malo toga moglo vidjeti od bilo kakve ceste, tek nekoliko ovčih kamenova koji su još stajali sa svake strane puta i povremen komadić kaldrme još na mjestu ispod snijega.

Simon nije postavio pitanje iz neke stvarne želje da nauči još povijesti - glava mu je već ionako bila toliko natrpana neobičnim imenima i mjestima da je jedva mogao razmišljati - ali jednolčni pejzaž, beskrajno snježno polje istočkano samotnim skupinama drveća, probudio je u njemu glad za pričom.

Binabik, koji je jahao malo naprijed, došapne nešto Qantaqi. Ispuštajući oblake maglovitog daha, vučica zaustavi svoje široke korake sve dok je Simon nije sustigao. Simonova kobila se tržne i odskoči. Dok je Qantaqa bezazleno koračala pokraj njega, Simon potapše kobilin vrat, govoreći tihe riječi ohrabrenja. Nakon nekoliko koraka izvedenih uz zamahe glave, bila je sposobna nastaviti put uz tek povremen nervozan fr-ktaj. Sa svoje strane, vučica nije uopće obraćala pozornost na konja, držeći glavu nisko dok je njušila snijeg.

"Dobro, Doma, dobro." Simon prijeđe rukom niz njezino rame, osjećajući kako se golemi mišići pomiču pod njegovim prstima.

Nadjenuo joj je ime i ona ga je slušala! Osjećao se ispunjen tihom srećom. Ona je sada bila njegov konj.

Binabik se osmijehne Simonovu ponosnom izrazu. "Pokazuješ joj poštovanje. To je dobro", reče. "Prečesto se događa da ljudi smatraju kako oni koji služe to čine zbog manje vrijednosti ili slabosti." On se za-hihoće. "Oni koji imaju takvo vjerovanje trebali bi jahati na Qantaqi, koja ih može pojesti ako hoće. Onda bi se našli naučiti što je pokornost." Počeskao je krzno između Qantaqinih ramena; vučica na trenutak prestane koračati kako bi zahvalila na pažnji, a onda ponovno zakopa njušku u snijeg.

Sludig, jašući malo naprijed, okrene se prema njima. "Ha! Bit će od tebe i konjanik i borac, je li? Naš prijatelj Snježnoprameni je najsmio-niji mali od kuhinje na svijetu!"

Simon se postideno namršti i osjeti kako mu se koža naborala oko ožiljka na obrazu. "To nije moje ime."

Sludig se nasmije njegovoj nelagodi. "A što fali imenu 'Simon Snježnoprameni'? To je pravo ime,časno stečeno."

"Ako ti se ne sviđa, prijatelju Simone," ljubazno će Binabik, "zvat ćemo te nekako drugačije. Ali Sludig pravo kaže: ime si časno stekao, nadjenuo ti gaje Jiriki, sin najslavnije sithske kuće. Sithe se nalaze vidjeti jasnije od smrtnika - barem što se nekih stvari tiče. Poput svih njihovih darova, ime se ne smije olako odbaciti. Sjećaš li se kad si držao Bijelu Strijelu iznad rijeke?"

Simon nije trebao dugo razmišljati. Trenutak kad je upao u nemirni Aelfvvent, unatoč svim neobičnim pustolovinama koje je otad doživio, ostao je kao crna točka u njegovu pamćenju. Njegov glupi ponos, naravno - drugo lice njegove sanjarske prirode - poslalo ga je u uskovitlane dubine. Pokušavao je pokazati Miriamele kako je malo držaočak i do sithskih poklona. Od same pomisli na svoju glupost bilo mu je zlo. Kakav je magarac bio! Kako se uopće mogao nadati da bi Miriamele mogla mariti za nj?

"Sjećam se", bilo je sve što je rekao, ali radost njegova trenutka je nestala. Svatko je mogao jahati na konju, čak i sanjar. Zašto bi imao više mišljenja o sebi samo zato što je obuzdao već ionako iskusnu kobilu? "Htio si mi pričati o Devet gradova, Binabik", reče teškim glasom.

Trol podigne obrvu na Simonov očajnički ton, ali ne načne tu temu. Umjesto toga, zaustavi Qantaqu.

"Okrenite se na trenutak i dajte se na gledanje unatrag", reče trol, pokazujući i na Simona i na Sludiga. Rimeržanin ispusti uzvik nestrpljenja, ali učini kako je Binabik zatražio.

Sunce se otrgnulo iz planinskog zagrljaja. Njegove kose zrake sada su obasjavale površinu najistaknijeg vrhunca, paleći vatre po njegovim ledenim obrazima i bacajući duboke sjene u pukotine. Zatočeni tornjevi, tamne pruge u zoru, sada kao da se žare toplim crvenkastim svjetlom, poput krvi koja protječe hladnim arterijama planine.

"Dobro pogledajte", reče Binabik. "Možda se više nitko od nas ne nade gledati taj prizor. Tumat'ai je bilo mjesto najviše magije, kao i svi veliki gradovi Sitha. Ništa slično njima neće se više pojaviti pod suncem." Trol duboko udahne, a onda naglo i neočekivano zapjeva.

"T'senei mezu y'eru, Iku 'do saju-rhd, O do'ini he-huru. Tumat'ai! Zi'inu asund! Shemisayu, nun'ai temuy'd..."

Binabikov je glas odjekivao tihim jutrom, nestavši bez odjeka. "To je početak pjesme o padu Tumat'ajia", reče svečano. "Vrlo stare pjesme, i one od koje se nalazim znati tek nekoliko stihova. Ovaj koji sam otpjevao znači sljedeće:

"Kule od grimiza i srebra,

Glasnice danje zvijezde,

Zašao si u hladne sjene.

Tumat'ai! Dvore Zore!

Prvi izgubljen, nikad zaboravljen..."

Trol strese glavom. "Velika mi je teškoća prenijeti sithsko umijeće u prave riječi - posebno na jeziku koji mi nije rođeni. Možete mi oprostiti, nadam se." Oporo se nasmiješio. "U svakom slučaju, većina sithskih pjesama ima u korijenu misli o gubitku i dugom pamćenju, pa kako bi osoba od mojih kratkih godina mogla unijeti glazbu u njihove riječi?"

Simon je zurio u gotovo nevidljive kule, izbljedjele pruge u ledenoj tamnici.

"Kamo su otišli Sithe koji su ondje živjeli?" upita. Turobne riječi Bi-nabikove pjesme odjekivale su njegovim mislima: Zašao si u hladne sjene. Mogao je osjetiti kako se te sjene stižu oko njegova srca poput ledenih zavoja. Zašao si u hladne sjene. Lice mu je bridjelo gdje ga je obilježila zmajeva krv.

"Tamo gdje Sithe uvijek odu", odvratila trol. "Daleko. Na niža mjesta. Umrui ili prijeđu u sjenu ili žive i postanu slabiji nego što su bili." Zaustavio se, spuštena pogleda dok je pokušavao pronaći prave riječi. "Donijeli su mnogo toga što je imalo ljepotu na svijet, Simone, i divili se mnogočemu što je bilo lijepo na svijetu. Mnogo je puta rečeno da je svijet izgubio na ljepoti zbog njihova nestanka. Ne posjedujem znanje da ti to i potvrdim." Zario je ruke u Qantaquino gusto krzno i ponovno je potjerao naprijed, kaskajući dalje od planina. "Htio sam da zapamtiš to mjesto, Simone... ali ne tuguj. Ima još mnogo ljepote na ovom svijetu."

Sludig načini znak Drveta na svojim prsima umotanim u plašt. "Ne mogu reći da dijelim tvoju ljubav prema tim čarobnim mjestima, trole." Zapucketao je uzdama, potjeravši konja u kas. "Dobro, Gospod Usires došao je da nas oslobodi od neznaštva. Nije slučajnost da su pogani demoni koji prijete našem svijetu rođaci tih Sitha za kojima žališ."

Simon osjeti provalu bijesa. "To je glupo, Sludig. Što je s Jirikijem? Zar je i on demon?"

Rimeržanin se okrene prema njemu, a nesretan mu osmijeh zabljesne u plavoj bradi. "Nije, mladčui, ali nije ni čarobni prijatelj i zaštitnik kojim ga ti smatraš. Jiriki je stariji i dublji nego što itko od nas može znati. Poput mnogih njemu sličnih, opasniji je nego što smrtnici misle. Bog je znao što čini kad je pomogao ljudima da očiste zemlju od Sitha. Jiriki je bio pošten, ali njegov narod i naš nikad neće zajedno živjeti. Previše smo različiti."

Simon proguta bijesan odgovor, svrnuvši pogled na snježnu stazu pred njima. Ponekad mu se Sludig uopće nije sviđao.

Jahali su neko vrijeme u tišini. Čulo se samo soptanje životinja i škripanje snijega pod konjskim kopitima, sve dok Binabik ponovno nije prozborio.

"Našao si se imati sreću od velike rijetkosti, Simone."

"Misliš to što me proganjaju zlodusi?" zareza Simon. "Ili što sam vidio kako mi ubijaju prijatelje?"

"Molim te." Trol podigne svoju malu ruku u smirujućoj gesti. "Ne mislim na nesreću te vrste. Dakako, strašan smo put prešli. Ne, mislio sam tek na to da si vidio tri velika grada. Malo je smrtnika, ako ih uopće ima, koji mogu dati takvu izjavu s iskrenošću."

"Koja tri?"

"Tumat'ai, od kojeg si upravo vidio sve što se može vidjeti, sada kad ga je pokopao led." Trol raširi prste, brojeći. "Da'ai Chikizau u šumi Aldheorte gdje sam primio pogodak strijelom. I samu Asu'u, čije su kosti potpornji Visotvrde gdje si se rodio."

"Sithi su ondje sazdali Toranj Zelenog Andela, a on još stoji", reče Simon, sjetivši se njegova bljedog zdanja nalik na bijeli prst uperen u nebo. "Običavao sam se stalno penjati na nj." Razmislio je na trenutak. "Je li i ono drugo mjesto... ono koje se zove Enki... Enki...?"

"Enki-e-Shao'saye?" ponuka ga Binabik.

"Da. Je li i Enki-e-Shao'saye jedan od velikih gradova?"

"Bio je. A vidjet ćemo i njegove ruševine, jednog dana - ako je ijedna preostala -jer je blizu mjesta gdje ćemo pronaći Kamen oproštaja." Nisko se sagnuo kad je Qantaqa preskočila preko male uzvisine.

"Već sam ga vidio", reče Simon. "Jiriki mi ga je pokazao u zrcalu. Bio je prelijep - sav zlatan i zelen. On ga je nazvao Ljetni grad." Binabik se nasmiješi. "Onda si ih vidio četiri, Simone. Malo je čak i onih najmudrijih koji mogu takvo što tvrditi nakon cijelog života."

Simon razmisli o tom. Tko bi sanjao da će Morgeneseve povijesne lekcije biti tako važne? Stari gradovi i stare prče bili su sada samog njegova života. Bilo je čudno kako se budućnost činila nerazdvojivo povezana s prošlošću, te su se obje razvijale kroz sadašnjost, poput velikog kotača...

Kotač. Sjena kotača...

Prizor iz sna iskrse pred njim, velebni crni krug koji se neumoljivo spušta, golemi kotač koji gazi sve pred sobom. Prošlost gaje nekako gurala ravno u ovaj trenutak, bacajući dugačku sjenu na ono što će biti...

Nešto mu je bilo na umu, ali izvan domašaja, nekakav nadnaravan oblik koji je mogao osjetiti, ali ne i prepoznati. Imalo je to veze s njegovim snovima, nešto u vezi s Prošlošću i Budućnošću...

"Mislim da trebam znati više, Binabik", reče napokon. "Ali toliko toga nije mi jasno, nikad se svega neću sjetiti. Kako su se zvali ostali gradovi?" Na trenutak mu je pozornost odvratila pokret na nebu pred njim, raštrkana skupina tamnih prilika u pokretu poput lišća nošenog na povjetarcu. Zaškiljio je i vidio da je to bilo samo jato ptica u visoku letu.

"O prošlosti je dobro znati, Simone," reče čovječuljak, "ali odlučivanje o tome što je važno odjeljuje mudre od onih drugih. Ipak, iako se nalazim misliti da će ti imena Devet gradova malo koristiti, dobro ih je poznavati. Neki su njihova imena bila znana svakom djetetu u kolijevci.

Asu'a, Da'ai Chikiza, Enki-e-Shao'saye i Tumet'ai sada se nalaziš znati. Jhind T'senei leži potopljen u južnim morima. Ruševine Kementa-rija stoje negdje na otoku Warinsten, rodnom mjestu tvojega kralja Svijetlog Ivana, ali nitko ih, držim, već godinama nije vidio. Također, dugo neviđeni su Mezutu'a i Hikehikayo, oba izgubljena pod sjeverozapadnim gorjem Osten Arda. Posljednji, Nakkigu, sad kad o tom mislim, već si također vidio - ili barem na neki način..."

"Što to znači?"

"Nakkiga je grad Norna davno sagrađen u sjeni Olujnog vrha, prije nego što su se povukli u samu veliku ledenu planinu. Na cesti snova s Geloj i sa mnom ti si ga posjetio, ali nedvojbeno se nisi obazro na urušene ostatke pokraj neizmjenosti gore. Stoga si, na neki način, posjetio i Nakkigu."

Simon zadrhti sjetivši se vizije beskrajnih dvorana u Olujnom vrhu, lica bijelih kao u prikaza i žarkih očiju koje su se sjajile u njegovim dubinama. "To je bilo najbliže što mu ikad želim doći", reče. Stisnuo je oči, zureći u nebo. Ptice su još lijeno kružile iznad njegove glave. "Jesu li to gavrani?" upitao je Binabika, pokazujući prstom. "Dugo se zadržavaju točno iznad naših glava."

Tol podigne pogled. "Gavrani, da, a i veliki su." Zločesto se naceri. "Možda čekaju da padnemo vrlo mrtvi i tako im pomognemo u njihovoj potrazi za hranom. Šteta ih je razočarati, zar ne?"

Simon zastane. "Možda mogu vidjeti da umirem od gladi - da neću dugo izdržati."

Binabik ozbiljno kimne. "Kako nesmotren bivam. Naravno, Simone, zaista je istina da nisi jeo otkad si prekinuo post i - Chukkuova mi Kamenja! Siroto momče! To je bilo prije sat vremena! Sigurno si se već približio onom strašnom trenutku krajnosti." Kad je završio sa sarkazmom, počeo je kopati po svojem zavežljaju, pridržavajući se za Qantaqi-na leđa drugom rukom. "Možda mogu pronaći za tebe malo sušene ribe."

"Hvala ti." Simon je pokušao zvučati oduševljeno - naposljetku, bilo kakva hrana bila je bolja od nikakve.

Dok je Binabik obavljao svoju napornu pretragu, Simon ponovno pogleda u nebo. Jato crnih ptica još je tiho kružilo, nošeno vjetrom pod mrkim oblacima poput pohabanih krpa.

Gavran se šepurio na prozorskoj dasci, napuhavši perje da se obrani od hladnog zraka. Drugi njegove vrste, koji su postali debeli i drski od gošćenja s vješala, promuklo su kreštali na golim granama pod prozorom. Nijedan drugi zvuk nije dopirao iz tihog, napuštenog dvorišta.

Još dok je dotjerivao svoja sjajna crna perca, gavran je držao sjajno žuto oko otvoreno; kad je pehar doletio prema njemu kao iz pračke, imao je više nego dovoljno vremena da se vine s daske uz grub krik, šireći krila da odleti uvis i pridruži se svojoj braći na goljoj krošnji.

Ulubljen pehar kotrljao se u neravnom krugu po kamenom tlu prije nego što se naglo zaustavio. Tanak pramen pare uzdigao se iz tamne tekućine koja se prolila pod prozorskom daskom.

"Mrzim njihove oči", reče kralj Elija. Posegnuo je za novim peharom, ali je taj upotrijebio u njegovu pravu i određenu svrhu. "Te proklete podmukle žute oči." Obrisao je usnicu. "Mislim da me uhode."

"Uhode, Visosti?" polako izusti Guthwulf. Nije htio u Eliji probuditi olujni bijes. "Zašto bi ptice uhodile?"

Veliki kralj usmjeri u nj svoj zeleni pogled, a onda mu osmijeh razdvoji blijedo lice. "O, Guthwulfe, tako si nevin, tako neokaljan!" Muklo se zahihotao. "Dodi, primakni bliže taj stolac. Dobro je ponovno razgovarati s poštenim čovjekom."

Grof od Utanveata učini kako mu je kralj naložio, povukavši se naprijed sve dok tek jedan rif nije dijelio njegov stolac od žute mase Prijestolja od zmajokosti. Odvrćao je pogled od crnoukoricenog mača koji je visio o boku Velikog kralja.

"Ne znam što mislite pod 'nevin', Elija", reče, u sebi proklinjući ukočenost koju je čuo u vlastitu glasu. "Bog zna, obojica smo se svojedobno dobro narodili u Kapeli grijeha. Međutim, ako mislite da sam nevin od izdajstva prema svojem kralju i prijatelju, onda rado prihvaćam to ime." Nadao se da je zvučao sigurnije nego što se osjećao. Sama riječ "izdajstvo" ovih mu je dana tjerala srce brže, a trulo voće koje je visjelo s udaljenih vješala bilo je samo jedan razlog.

Činilo se da Elija nije naslutio nijednu od Guthvvulfovih bojazni. "Ne, stari prijatelju, ne. Izustio sam riječ u dobroj namjeri." Uzeo je još jedan gutljaj tamne tekućine. "Tako je malo onih kojima ovih dana mogu vjerovati. Imam tisuće, tisuće neprijatelja." Kraljevo lice poprimi smrknut, zamišljen izraz koji je samo isticao njegovu bljedocu, bore umora i napetosti. "Prvrates je otišao u Nabban, kao što znaš", reče napokon. "Možeš slobodno govoriti."

Guthvvulf osjeti nenadanu iskru nade. "Sumnjicate li Pryratesa za izdajstvo, gospodaru?"

Iskra se ubrzo ugasila.

"Ne, Guthvvulfe, nisi me dobro razumio. Htio sam reći da znam kako se ne osjećaš lagodno kad je svećenik blizu. To me ne iznenađuje: i ja sam nekoć smatrao njegovo društvo napornim. Ali sad sam drugi čovjek. Drugi čovjek." Kralj se čudno nasmije, a onda povisi glas do krika. "Visiribo! Donesi mi još - i požuri se, proklet bio!"

Kraljev novi peharnik iskrasne iz susjedne odaje. Nosio je vič u kojem se mučalo vino u ružičastim rukama. Guthvvulf ga je prezrivo gledao. Ne samo da je bio uvjeren kako je buljooki brat Hengfisk bio Prvrates-ov špijun, već nešto u vezi s njim ozbiljno nije bilo u redu. Redovnikovo lice kao da je stalno bilo ukočeno u glupom cereku, kao da se u sebi smijao nekoj izvrstnoj šali koju nije mogao ispričati. Grof od Utanveata pokušao je s njim razgovarati jednom na hodniku, ali Hengfisk je samo nijemo buljio u njega, tako široka osmijeha da se činilo kako će mu se lice prepoloviti. Da se radilo o bilo kojem drugom sluzi, Guthwulf bi ga bio udario zbog drskosti, ali nije bio siguran što je sve ovih dana moglo uvrijediti Eliju. Također, maloumni redovnik imao je neugodan izgled te malko upaljenu kožu, kao da mu je gornji dio izgorio i ogulio se. Guthwulf nije ni želio dotaknuti ga.

Dok je Hengfisk nalijevao tamnu tekućinu u kraljev pehar, nekoliko zadimljenih kapljica popraska redovnikove ruke, ali peharnik se nije trgnuo. Trenutak kasnije se povukao, još s onim suludim osmijehom. Guthwulf se obuzda da ne zadrhti. Bezumlje! Na što je kraljevstvo spalo?

Elija kao da nije primijetio cijelu epizodu, gledajući u nešto s one strane prozora. "Prvrates ima... tajni", napokon će on polako, kao da pažljivo mjeri svaku riječ.

Grof se primora da obrati pozornost.

"Ali ne i preda mnom," nastavi kralj, " - što god on mislio. Jedna stvar za koju misli da ne znam jest da je moj brat Jošua preživio pad Naglimunda." Podigao je ruku da utiša Guthwulfov usklik iznenađenja. "Još jedna tajna-koja-to-nije: namjerava te se riješiti."

"Mene?" To Guthwulfa iznenadi. "Prvrates me planira ubiti?" Gnjev koji je u njemu uzavreo imao je jezgru od iznenađujućeg straha.

Kralj se nasmiješi, a usnice mu se povuku sa zubi poput cereka psa stjerana u kut. "Ne znam planira li te ubiti, Vuče, ali želi te maknuti s puta. Prvrates smatra da ti poklanjam previše povjerenja kad on zaslužuje svu moju pozornost." Nasmijao se grubim lavežom.

"Ali... ali, Elija..." Guthwulf je bio uhvaćen nesprijetan. "Što ćeš poduzeti?"

"Ja?" Kraljev pogled bio je obeshrabljujuće miran. "Ništa neću poduzeti. A nećeš ni ti."

"Što!?"

Elija se nasloni na svoje prijestolje, te mu je lice na trenutak nestalo u sjeni pod velikom zmajskom lubanjom. "Možeš se zaštititi, dakako", reče veselo. "Samo sam htio reći da ti ne mogu dopustiti da ubiješ Pryra-tesa - pod pretpostavkom da možeš, u što nisam previše siguran. Posve iskreno, stari prijatelju, u ovom času on mi je važniji od tebe."

Kraljeve riječi visjele su u zraku, čineći se plodovima bezumlja do te mjere daje na trenutak Guthvvulf bio siguran da sanja. Kako je vrijeme prolazilo, a hladna soba nije poprimila neki drugi oblik, morao se primorati da ponovno prozbori.

"Ne razumijem."

"I ne trebaš. Barem ne još." Elija se nagne naprijed, očiju sjajnih poput svjetiljki koje su gorjele ispod tankog zelenog stakla. "Ali jednog dana hoćeš, Guthwulfe. Nadam se da ćeš doživjeti da sve razumiješ. U ovom času, međutim, ne mogu ti dopustiti da diraš u Prvratesa, pa ako osjetiš da moraš napustiti dvorac, razumjetću. Ti si jedini prijatelj koji mi je preostao. Tvoj mi je život važan."

Grof od Utanveata htio se nasmijati tako bizarnoj izjavi, ali osjećaj bolesne nestvarnosti nije ga napuštao. "Ali ne toliko važan kao Pryra-tesov?"

Kraljeva ruka švigne poput zmije na udaru, zgrabivši Guthwulfa za rukav. "Ne budi glup!" zareži. "Prvrates nije ništa! Važno je ono što mi Prvrates pomaže učiniti. Rekao sam ti da se spremaju velike stvari! Ali najprije će doći vrijeme... promjena."

Guthwulf je buljio u kraljevo lice i osjetio kako nešto u njemu umire. "Osjetio sam neke promjene, Elija", reče smrknuto. "I vidio druge."

Njegov stari prijatelj mu uzvрати pogled, a onda se čudno nasmiješi. "Ah. Dvorac, misliš. Da, neke se promjene događaju upravo tu. Ali ti još ne razumiješ."

Guthvvulf nije bio izvježban u strpljivosti. Borio se da zadrži gnjev. "Pomozite mi da shvatim. Recite mi što radite!"

Kralj strese glavom. "Ne bi ti imalo smisla - ne sada, ne ovako." Ponovno se naslonio, utonuvši još jednom licem u sjenu, te se činilo kao da je velika glava s oćnjacima i crnim dupljama bila njegova. Uslijedila je duga tišina. Guthvvulf je slušao bezbojne glasove gavrana u dvorištu.

"Dodi, stari prijatelju", napokon će Elija, sporim i odmjerenim glasom. Kad je Guthwulf podigao pogled, kralj napola izvuce svoj dvoruč-ni mač iz korica. Kovina je tamno blistala, crna i ljigavo siva poput pjegava trbuha nekog drevnog reptila. Gavrani naglo utihnu. "Dodi", ponovi kralj.

Grof od Utanveata nije mogao odvojiti pogled s mača. Ostatak odaje postao je siv i nestvaran; sam mač kao da se sjajio bez svjetla, činio zrak teškim poput kamena. "Hoćete li me sada ubiti, Elija?" Guthwulf osjeti kako mu rijeci postaju sve teže, svaka mu je bila vrlo naporna. "Hoćete li lišiti Prvratesa muke?"

"Dotakni mač, Guthwulfe", reče Elija. Činilo se da mu oči blistaju sve jasnije dok je odaja bivala sve tamnija. "Hajde, dotakni mač. Tad ćeš shvatiti."

"Ne", slabašno će Guthwulf, ali s užasom opazi da mu se ruka pomiče naprijed kao svojom voljom. "Ne želim dotaknuti tu prokletu stvar..." Sad mu je ruka lebdjela točno iznad ružne, treperave oštrice.

"Prokleta stvar?" Elija se nasmije, a glas mu je izgledao dalek. Posegnuo je i uhvatio prijateljevu ruku, nježno poput ljubavnika. "Ne možeš ni naslutiti. Znaš li kako se zove?"

Guthwulf je gledao kako mu se prsti polako ispravljaju na prekova-noj površini mača. Smrtna studen stane mu gmizati rukom, bezbrojne ledene iglice bockale su mu kožu. Odmah poslije hladnoće stizala je vatrena tama. Elijin glas kao da se gubio u daljini.

"... Ime mu je Jingizu..." doviknuo je kralj. "Ime mu je Tuga..."

/ usred strašne magle koja mu je ovila srce, kroz gunj mraza koji mu je pokrio, a potom ušao u oči, uši i usta, Guthwulf je osjetio jezivu pobjedničku pjesmu mača. Brujala je kroza nj, isprva tiho, postajući sve jača, strašna, moćna glazba koja je dostizala, a onda iproždimala njegove ritmove, koja je utapala njegove slabe i nevjestice note, sve dok nije upila cijelu pjesmu njegove duše u svoj mrani, pobjednički napjev.

Tuga pjevaše u njemu, ispunjavajući ga. Čuo ju je kako kliče njegovim glasom, kao daje sampostao mač, ili je mač nekako postao Guthwulfom. Tuga je bila živa i nešto je tražila. I Guthwulf je tražio: sada je bio obuhvaćen stranom melodijom. On i oštrica bili su jedno.

Tuga je dozivala svoju braću. Pronašao ih je.

Dvije blistave prilike bijahu ondje, točno izvan njegova dosega. Guth-wulfje čeznuo da bude s njima, da udruži svoj ponosni napjev s njihovima, kako bi zajedno mogli stvarati još velčajniju glazbu. Žudio je, beskrvnom, hladnom željom, poput napuknuta zvona koje s naporom pokušava zvoniti, poput magneta koji gine za pravim sjeverom. Bili su istovrsni, on i ta druga dvojica, tri pjesme kakve svijet još nije čuo - ali svaki je bio nepotpun bez svojih drugova. Posegnuo je prema svojoj braći kao da će ih dotaknuti, ali bili su predaleko. Sama udaljenost još ih je razdvajala. Bez obzira na to kako se naprezao, Guthwulf ih nije mogao približiti, nije im se mogao pridružiti.

Naposlijetku se krhka ravnoteža naruši, odbacivši ga naglavce u beskrajno ništavih i on je padao, padao, padao...

Polako je dolazio k sebi - Guthwulf, muškarac rođen od žene - ali još je propadao kroz tamu. Bio je prestravljen.

Vrijeme je hitalo. Osjetio je kako mu crvi izjedaju meso, osjetio je kako se raspada duboko u crnoj zemlji, račlanjen na bezbrojne čestice koje su željele kriknuti, a nisu imale glasove da to učine; u isti čas, poput prodora vjetrova, poletio je smijajući se pokraj zvijezda i u beskrajne prostore između života i smrti. Na trenutak su se sama vrata Tajne rastvorila, a tamna je sjena stajala na dovratku pozivajući ga unutra...

Dugo nakon što je Elija vratio mač u korice, Guthwulf je ležao gu-šeći se na stubama pred Prijestoljem od zmajokosti. Oči su ga pekle od suza, prsti su se nemoćno grčili.

"Možeš li sada razumjeti?" upita kralj, zadovoljno se smiješajući kao daje prijatelju upravo ponudio gutljaj iznimno vrsnog vina.

"Shvaćas li zašto ne smijem propasti?"

Grof od Utanveata se polako podigne na noge. Odjeća mu je bila prljava i poprskana. Nijemo je okrenuo leđa svojem gospodaru i oteturao preko prijestolne dvorane, proguravši se kroz vrata i u hodnik, a da se nije osvrnuo.

"Zar ne vidiš?" Elija vikne za njim.

Tri gavrana sleće na prozorsku dasku. Stajali su jedan uz drugog, napetih žutih očiju.

"Guthwulfe?" Elija više nije vikao, ali njegov je glas svejedno odjekivao tihom dvoranom poput zvona. "Vrati se, stari prijatelju."

"Pogledaj, Binabik!" usklikne Simon. "Što to one ptice rade?"

Trol je slijedio Simonov upereni prst. Gavrani su divlje kružili nebom iznad njih, leteći u širokim krugovima.

"Možda su uznemirene", Binabik slegne ramenima. "Ne posjedujem mnogo znanja o takvim stvarima..."

"Ne, nešto traže!" uzbuđeno će Simon. "Nešto traže! Znam! Samo ih pogledaj!"

"Ali ne ostavljaju zrak iznad nas." Binabik povisi glas kad su se gavrani počeli dozivati, kreštavim glasovima ostrim poput mačeva u mirnom zraku.

I Sludig je zaustavio svojeg konja, te zurio gore u neobičnu predstavu. Stisnuo je oči. "Ako ovo nije neka vražja opačina," reče, "onda ja nisam Aedonit. Gavran je u davna vremena bio ptica Starog Jedno-okog..." Umuknuo je kao da je uočio nešto novo. "Tamo!" reče pokazujući. "Nije li to neka druga ptica koju progone?"

Sad ju je i Simon mogao vidjeti: malu sivu priliku koja je lepršala između crnih, mahnito bježeći sad tamo, sad amo. Na svakom zaokretu otkrila bi da joj je jedna od krupnijih ptica već za petama. Počela se umarati, jasno je vidio Simon, njezini su lupinzi postajali sve nepravilniji, njezino izmicanje sve slabije.

"To je vrabac!" krikne Simon. "Poput onih koje je imao Morgenes! Ubit će ga!"

Još dok je govorio, napadački krug gavrana kao da je osjetio da je plijen dosezao svoje granice. Uskovitlani se lijevak suzi, a kreštavi glasovi pobjednički se uzdignu. Tada, upravo kad se činilo da je lov završen, vrabac pronađe otvoreni prostor i izleti iz crnog prstena, odlepršavši neravno prema šumarku jela pola furlonga dalje. Gavrani, krčeći, krenu u potjeru.

"Ne nalazim se misliti da je slučajno što se ta ptica zatekla ovdje", reče Binabik, odvivši svoj štap kako bi istresao kesu strelica. "Ni da su gavrani čekali s takvom strpljivošću točno iznad nas." Zgrabio je Qan-taqino ledno krzno. "Chok, Qantaqa!" vikne. "Ummu chok!"

Vuk skoči, samljeviši snijeg pod širokim šapama. Sludig ukopa pete te njegov konj jurne za njom. Simon se, psujući ispod daha, borio na trenutak s Dominim uzdama. U času kad ih je doveo u red, ona je ionako već odlučila slijediti Sludigova konja. Simon se privije uz njezin vrat dok su galopirali neravnim snijegom, a susnježica uzbukana kopitima pekla ga za oči.

Gavrani su kružili oko šumarka poput roja crnih pčela. Binabik, u vodstvu, nestane među usko sraslim drvećem. Sludih ude odmah za njim, sada s kopljem u ruci. Simon se na trenutak upita kako će Rimeržanin ubiti ptice teškim kopljem, a onda je linija drveća iskrsnula i pred njim. Povukao je uzde, usporivši konja. Sagnuo je glavu pod niskom granom, ali nije bio dovoljno brz da izbjegne grudu snijega koja mu je upala u spuštenu kukuljicu plašta i skliznula niz vrat.

Binabik je stajao pokraj Qantaqe u sredini luga, sa šupljom cjevčicom na usnama. Trolovi se obrazi napuhnju; trenutak kasnije krupno crno klupko propadne kroz granje, lepršajući u sporom krugu na bijelom tlu prije nego što je uginulo.

"Tamo!" reče Binabik, pokazujući rukom. Sludig zabode uvis svoje koplje, zveckajući njegovim vrhom među granama drveća dok je Qan-taqa ispuštala oštar, uzbuđen lavež.

Crno krilo okrzne Simonovo lice. Gavran udari u Sludigov zatiljak, nemoćno stružući čaporcima kovinu njegove kacige. Još jedan zaleti se odozgo, grakćući, kružeći oko Rimeržaninovih ruku dok je salijetao koplje.

Zastoja ne nosim kacigu? pomisli Simon s gađenjem dok je podizao ruke ispred svojih naglo ranjivih očiju.

Mali šumarak bjesnio je od srditih glasova ptica. Qantaqa je podigla prednje šape na deblo nekog drveta, tresući glavom s jedne strane na drugu kao da je već uhvatila jednu od njih.

Nešto malo i nepomično poput sitne grude snijega padne s drveta. Binabik se spusti na koljena pokraj Rimeržaninovih nogu i uhvati ga među ruke.

"Imam ga!" vikne. "Dajmo se na odlazak na otvoreno! Sosa, Qan-taqa!" Uzverao se na ~~na~~ kudrave vučice, jedne ruke zadjenute u svoj kaputić. Morao se sagnuti pod napadom jednog gavrana; držak Sludigova koplja zvizne prostorom koji je njegova glava upravo napustila, odalaminvši pticu poput toljage, skršivši je u oblak tamnog perja. Časak kasnije vučica izvede Binabika iz drveća. Simon i Sludig brzo su ga slijedili.

Unatoč gnjevnim glasovima ptica iza njih, otvoreno vanjsko prostranstvo Simonu se činilo neobično tihim. Osvrnuo se iza sebe. Krute žute oči zurile su s najviših grana, ali gavrani ih nisu slijedili.

"Spasio si pticu?" upita on.

"Dajmo se na jahanje daleko odavde", reče Binabik. "Onda ćemo pogledati što imamo."

Kad su se zaustavili, trol izvuču ruku iz svojeg kožnog kaputića. Polako ju je rastvorio, kao da nije siguran što će pronaći unutra. Ptica koja se ondje gnijezdila bila je mrtva ili gotovo mrtva. Ležala je nepomično na boku, a iz njezinih nepravilnih rana tekla je krv. Oko njezine noge nalazio se komadić pergamenta.

"Mislio sam da bi tako moglo biti", reče Binabik gledajući preko ramena. Tamni obrisi desetaka gavrana sjedili su poput zgrbljenih inkvizitora na najbližem drvetu. "Bojim se da smo zakasnili više nego što smo trebali."

Njegov maleni prst odmota pergament. Bio je odgrizen ili rastrgan sve dok od njega nije preostao samo dio. "Ulomak, samo", žalosno će Binabik.

Simon pogleda sitne rune koje su ispunile otrcani komadić. "Možemo se vratiti među drveće i potražiti ostatak", reče zamrzivši zamisao čim ju je izrekao.

Trol strese glavom. "Imam sigurnost daje ostatak završio u gavranovom želucu - kao što bi završili i ovaj komadić glasnik da smo zakasnili još više." Zaškiljio je u njega. "Nekoliko riječi nalazim se razaznati, ali ne osjećam sumnju da je namijenjena nama. Vidiš?" Pokazao je na sićušnu črkariju. "Krug i pero Saveza pergamene. Ovo je poslao Nositelj pergamene."

"Tko?" upita Simon.

"Strpljenja, prijatelju Simone. Možda će nam to reći ostatak poruke." Izravnao je savijeni komadić što je bolje mogao. "Mogu pročitati samo dva dijela", reče. "Ovaj, koji kaže: '... aj se lažnih glasnika,' i ovaj: 'Požuri. Oluja se sir...' Onda je potpisano ispod znakom Saveza."

"Lažni glasnik", dahne Simon, dok mu se tijelom šuljao užas. "To je bio san koji sam usnuo u Gelojinoj kući. Doktor Morgenes mi je rekao da se čuvam lažnog glasnika." Pokušao je otjerati uspomenu na taj san. U njemu je doktor bio izgorjelo truplo.

"Čuvaj se lažnih glasnika" to onda najvjerojatnije znači", reče Binabik, kimajući glavom. "'Požuri. Oluja se šir...' Širi, nalazim se pretpostaviti."

Veliki strah koji je Simon potiskivao nekoliko dana dogmiže natrag. "Lažni glasnik", ponovi bespomoćno. "Što to znači? Tko je to napisao, Binabik?"

Trol strese glavom. Gurnuo je okrajak pergamenta u svoju vreću, a potom kleknuo, iskopavši rupu u snijegu. "Neki Nositelj pergamene, a nema ih sada mnogo na životu. Možda Jarnauga, ako još živi. Tu je i Di-nivan u Nabbanu." Položio je malu sivu pticu u rupu i nježno je prekrrio.

"Dinivan?" upita Simon.

"On je pomoćnik lektora Ranessina, glave tvoje Majke Crkve", reče Binabik. "Vrlo dobar čovjek."

Sludig, koji je šuteći stajao, naglo progovori. "Lektor je dio vašeg poganskog kruga?" upita začuđeno. "S trolovima i sličnim?"

Binabik izviije usne u sićušan osmijeh. "Ne lektor. Otac Dinivan, njegov pomoćnik. I to nije 'poganski krug', Sludig, već skupina onih koji teže čuvanju važnog znanja - za upravo takva vremena kao što su ova." Namrštio se. "Nalazim se razmišljati tko bi još mogao biti taj koji je pisao ovu poruku za nas - ili za mene, radije, jer su umijeća mogeg učitelja sigurno privukla pticu k meni. Ako to nisu ona dvojica koju sam spomenuo, onda ne bih znao reći, jer su Morgenes i moj učitelj Ookequk mrtvi. Nema drugih Nositelja pergamene za koje znam, ako novi nisu izabrani."

"Bi li to mogla biti Geloj?" upita Simon.

Binabik razmisli na trenutak, a onda strese glavom. "Ona je najmudrija od mudrih, ali nikad nije bila pravi Nositelj pergamene, a nalazim se dvojiti da bi upotrijebila runu Saveza umjesto svoje." Uzjahao je na Qantaqina lađu. "Razmislit ćemo o tom značenju dok jašemo. Mnogi su nas glasnici doveli do ovog mjesta, a mnogećemo druge nedvojbeno susresti u danima i tjednima koji dolaze. Koji su lažni? To je zagonetka od velike težine."

"Pogledajte, gavrani uzlijeću!" vikne Sludig. Simon i Binabik okrenu se kako bi vidjeli kako se ptice uzdižu iz šumarka poput dima, kovitajući se na sivu nebu prije nego što su skrenule na sjeverozapad uz odjeke dalekih glasova.

"Obavili su ono po što su ih poslali", reče Binabik. "Sada se vraćaju na Olujni vrh, što mislite?"

Simonov ledeni strah se produbi. "Misliš... Kralj Oluje ih je poslao za nama?"

"Imam malo sumnje da im je namjena bila zadržati onu poruku od naših očiju", reče Binabik, naginjući se naprijed da podigne svoj štap sa zemlje.

Simon se okrene kako bi slijedio let gavrana. Gotovo je čekivao da će vidjeti tamnu priliku na sjevernom obzoru, vatrenocrveni pogled na bezličnoj crnoj glavi.

"Oni olujni oblaci na obzoru izgledaju vrlo tamno", reče Simon. "Tamnije nego prije."

"Momče ima pravo", zareži Sludig. "Sprema se gadna oluja."

Binabik uzdahne. I njegovo je okruglo lice bilo smrknuto. "Posljednji dio poruke svaki od nas razumije. Oluja se širi, na više od samo jednog načina. Pred nama je dugo putovanje po otvorenoj i nezaštićenoj zemlji. Morat ćemo se dati na kretanje najvećom mogućom brzinom."

Qantaqa krene naprijed. Simon i Sludig podbodu svoje konje. Potaknut nečim što nije razumio, Simon se još jedanput ogleda za sobom, iako je znao što će vidjeti.

Gavrani, sada tek nešto više od crnih točkica na vjetru, gubili su se iz vida u tamnoj oteklini nadolazeće oluje.

Pastuhov klan

Prinčeva družina napokon je izašla na ravnicu nakon gotovo mjesec dana ugolemoj, drevnoj šumi. Dok su se probijali kroz zadnje redove drveća, pred njima su se rastvorili travnjaci, površina neravnih ledina ogrnuta jutarnjom maglom, koja se bešavno stapala sa sivim obzorom.

Otac Strangveard ubrzao je korak da sustigne Geloj. Vještica je odrješitim korakom izlazila na ravan, a mokre stabljike povijale su se pred njezinim dolaskom.

"Valada Geloj," reče Strangveard bez daha, "ah, kakvu je čudesnu knjigu napisao Morgenes. Čudesnu! Valada Geloj, jeste li pročitali ovaj odlomak?" Pokušao je žonglirati neprčvršćenim stranicama, zapeo preko busa trave i jedva održao ravnotežu. "Mislim da se tu nalazi nešto od važnosti. Ah, kako glupo od mene, kako budalasto - ima tu mnogo toga od važnosti. Kakva čudesna knjiga!"

Geloy metne ruku na Leletino rame, zaustavivši dijete. Djevojčica ne podigne pogled, već ostane stajati na mjestu, zureći u maglu.

"Strangveard, ozlijedit ćete se", oteresito će Geloy. Gledala ga je s iščekivanjem. "Dakle?"

"Oh, zaboga", reče arhivar. Povukao je svoj očni povež u neprilici, umalo izgubivši pritom rukovet stranica. "Nisam vas htio zaustaviti. Mogu čitati i još održavati korak."

"Ponavljam: ozlijedit ćete se. Čitajte."

Prije nego što je Strangveard to mogao učiniti, prekinuli su ih novi pridošlice.

"Hvala Bogu", usklikne Isorn. On i Deornoth iskobeljali su se iz drveća uzbrdo. "Izašli smo iz proklete šume na otvoreno tlo!" Par je oprezno odložio nosiljku koju je vukao, sretan što može otpočiniti od Sangfugolove težine. Uz vještčinu pomoć, svirač harfe se dobro i brzo oporavljao od onog što je trebalo biti smrtno trovanje krvi, ali još nije mogao hodati više od nekoliko sati u komadu.

Geloy se osvrne iza sebe. "Zahvaljajte Bogu koliko hoćete," upozori ona, "ali možda uskoro požalimo za gubitkom zaklona drveća."

Ostatak družine išepao je iz šume. Princ Jošua pomagao je Šarku, koji je hodao ošamućen i nijem; starčeve oči bile su izvrnute, kao da je promatrao daleko nebo skriveno iza maglom prekrita svoda. Vorzheva i vojvotkinja Gutrun hodale su malo iza njih.

"Prošlo je mnogo godina otkad sam vidio Thrithinge," reče Jošua, "čak i ovaj pitomiji dio. Gotovo sam zaboravio njihovu ljepotu."

Sklopio je oči na trenutak u mislima, a onda ih otvorio kako bi se zagledao prema nejasnom obzoru. "Nisu nalik ni na koju drugu zemlju u cijelom Osten Ardu - neki ih zovu 'Božji stol'."

"Ako je ovo zaista Božji stol," reče Sangfugol sa slabim osmijehom, "moj prinče, onda ga On koristi za kocku. Spasi me, Aedone, ja bih trebao pjevati o Jacku Mundvodeu i njegovim zlačestim razbojnicima, ne oponašati njihove šumske drolje." S naporom je ustao s ležaljke. "Moram se izvući iz ove bubetave, skakutave sprave za mučenje i sjesti - ne, trava mi je dovoljna. Više se bojim moje bolne noge nego vlage."

"Malo zahvalnosti", reče Isorn, smiješeći se. "Mislim da ću ti pokazati što bubetanje zbilja znači, sviraču harfe."

"Vrlo dobro", reče Jošua. "Odmorit ćemo se. Neka nitko ne odluta daleko, a ako odete dalje od pedesetak koraka, povedite nekog sa sobom."

"Dakle, izašli smo iz šume", uzdahne Deornoth. "Daje to samo Ein-skaldir mogao doživjeti." Pomislio je na Rimeržaninov grob na jednoj od tihih proplanaka Shisae'rona, jednostavni humak obilježen jedino njegovom kacigom i Strangveardovim drvenim Drvetom. Čak ni Gelo-jine liječničke moći nisu bile dovoljne da ga spase od strašnih rana koje je primio predvodeći njihov bijeg od Norna.

Sada, neustrašivi će Ein-skaldir zauvijek ležati na mjestu bezvremenog spokoja. "Bio je nemio lupež, Bog ga blagoslovio", Deornoth strese glavom. "Nikad nije odustajao - ali mislim da nije vjerovao daćemo ikad uspjeti pobjeći."

"I ne bismo, da nije njega", reče Isorn. "On je još jedan znak na popisu."

"Popisu?"

"Popisu onog što dugujemo našim neprijateljima - Skaliju, Eliji i ostalima." Isornovo je široko lice bilo smrknuto. "Dugujemo im krvavu

osvetu. Jednog dana, platit će za ono što su počinili. A kad se to dogodi, Einskaldir će gledati s neba. I smijati se."

Deornoth nije znao što bi kazao. Kad bi Einskaldir mogao promatrati bitke s neba, uistinu bi se smijao. Uza svu njegovu pobožnost, bila je šteta što je Einskaldir propustio stare poganske dane Rimmersgarda, te je umjesto toga bio prisiljen provesti vječnost u mirnijem okružju Ae-donova raja.

Dok su se ostali razmiljeli, Vorzheva došapne nekoliko riječi vojvotkinji Gutrun, a onda se spusti niz mali obronak na vlažnu livadu. Hodala je kao u nekoj vrsti sna, gledajući ni u što, besciljna i nepotpuna koraka dok se kretala kroz mokru travu.

"Vorzheva," dovikne Jošua, glasom oštrijim nego obično, "ne idi sama. Magla je vrlo gusta i uskoro ćeš nam nestati iz vida."

"Morala bi odmaknuti vrlo daleko prije nego što se nade izvan domašaja zvuka, priče Jošua", reče vojvotkinja Gutrun, vodeći Šarka blagom rukom.

"Možda je tako," reče Jošua, "ali radije bih kad ne bismo teturali kroz maglu, otkrivajući našu prisutnost bilo kome tko bi mogao slušati. Niste valjda već tako brzo zaboravili našu pratnju iz Naglimunda."

Gutrun smeteno strese glavom, priznavši tučinjenicu. Vorzheva, naizgled nesvjesna razgovora, bila je tek nejasan uspravan lik koji je klizio kroz maglu poput aveti.

"Prokleta drskost", mrko će Jošua, zureći za njom.

"Ja ću poći za njom." Geloj se okrene prema Gutrun. "Držite to dijete blizu sebe, molim vas." Uputila je Lelet u smjeru vojvotkinje, a onda dugim korakom pošla za gotovo nevidljivom Vorzhevom.

Jošua ju je gledao dok je odlazila, a onda se nesretno nasmijao. "Ako ovako zapovijedam kraljevstvom od devet ili deset ljudi," reče Deor-nothu, "onda moj brat može mirno otpočiniti na Prijestolju od zmajo-kosti. Ljudi su nekoć preklinjali da mogu ispuniti naloge svojeg oca."

Čak i njegova kraljica?, upita se Deornoth, ali to ne izusti. Promatrao je kako tamna Gelojina prilika sustiže utvaru koja je bila Vorzheva. Ako imate ponosnu i tvrdoglavu ženu, bolje bi vam bilo da ne sudite vlastiti uspjeh po njezinoj poslušnosti.

"Molim vas, moj gospodaru," reče umjesto toga, "ne govorite loše o sebi. Gladni ste, malaksali i hladno vam je. Dopustite mi da naložim vatru."

"Ne, Deornoth", Jošua protrlja svoj batrljak kao da ga boli. "Nećemo dugo ostati." Okrenuo se da pogleda natrag prema rubu šume i zja-pećim sjenama koje su ga izbrazdale. "Moramo otići dalje prije nego što zastanemo dulje da otpočinem. Zaustavit ćemo se negdje gdje ćemo sa svih strana biti okruženi prostranstvom. Tadaće barem i ono što nas vreba biti izloženo."

"Sretna pomisao", proštenje Sangfugol sjedeći na travi. "Kakva smo mi vesela banda hodočasnika."

"Hodočasnici na putu kroz pakao ne mogu si priuštiti mnogo veselja," reče Jošua. Odšetao je malko dalje po zelenoj tratini kako bi ostao sam sa svojim mislima.

"Zašto mu onda ne kažete?" U Gelojinu glasu bilo je ozlojeđenosti, ali njezine su sokolski žute oči odavale malo osjećaja. "Tako mi granja i grančica, Vorzheva, vi više niste djevojčica, vi ste žena. Zašto se tako ponašate?"

Vorzhevine su oči bile vlažne. "Ne znam. Ne razumijem ga."

Geloj strese glavom. "Ja ne razumijem nijedno od vas. Provela sam malo svojeg života s ljudima, i to zbog te smiješne kolebljivosti - 'Hoću ovo, neću ono...' Životinje su puno razumnije, čini mi se. Čine što moraju i ne uzrujavaju se oko stvari koje ne mogu promijeniti." Vještica metne žuljevitru ruku na Vorzhevinu mišicu. "Zašto se toliko brinete o stvarima koje nisu važne? Princu Jošui je do vas očito stalo. Zašto mu ne kažete istinu?"

Njezina družica uzdahne. "On me smatra glupačom iz nomadskog plemena. Zbog toga je hladan prema meni. Ako mu se povjerim, bit će još gore... žao mi je." Gnjevno je obrisala lice pohabanim rukavom. "Kad sam ponovno ugledala Feluvvelt - tako moj narod zove ovo mjesto, gdje livade zalaze u šumsku sjenu, to je vratilo mnoge uspomene i rastužilo me..."

"Valada Geloj?" Bio je to glas oca Strangvearda, bez svojeg izvora u magli, ali posve blizu. "Jeste li tamo? Valada Geloj?"

Malo se frustracije pokaže na Gelojinu strogom licu. "Ovdje, Strang-year. Nešto nije u redu?"

Arhivar se pojavi, kao vitka prilika lepršavih skuta, koja se materijalizirala iz sive opskurnosti. "Ne, ne, samo sam htio..." Zastao je, piljeći u Vorzhevino suzama umrljano lice. "Oh. Oh, strašno mi je žao. Kako nepristojno od mene. Ostavit ću vas." Okrenuo se kako bi se ponovno oddegao u maglu.

"Ne idite!" Začudo, Vorzheva je bila ta koja je prozborila. "Nemojte nas ostaviti, aće. Prošećite s nama."

Strangveard je pogleda, a potom pogleda i Geloj. "Ne želim se nametati, gospo. Bojim se da sam samo razmišljao o nečemu što sam pronašao u Morgenosovoj knjizi." Nakrivljena poveza za oko, rijetkih šiša-ka crvene kose koja se kovčala na vlazi, nalikovao je na preplašenog djetlića. Činilo se da će svakog časa pobjeći, ali vještica podigne ruku da ga umiri.

"Prošećite s nama, Strangveard, kao što Vorzheva kaže. Možda su moje vještine prikladnije onomu što vama treba." Svěćenik ju je nervozno pogledao. "Hajde. Vratit ćemo se ostalima dok budemo razgovarali."

Strangveard je još nosio labave snopove Morgenosove knjige u ruci; nakon nekoliko koraka u tišini stao ih je listati. "Bojim se da sam izgubio odlomak", reče, šušajući pergamentima. "Mislim da bi moglo biti važno - radilo se očaroliji - Umijeću, tako ga je Morgenos nazvao. Zadivljen sam stvarima koje je znao, posve zadivljen... Nisam ni sanjao..." Pobjednički osmijeh pojavi mu se na licu. "Tu je." Zaškiljio je. "Čudesno je vješt na riječima..."

Prošli su još nekoliko koraka u tišini. "Hoćete li čitati?" upita napokon Geloj.

"Oh! Dakako." Strangveard pročisti grlo.

"... Zapravo, predmeti korisni za Umijeće čini se da pripadaju dvjema širokim kategorijama," započne svećenik,

"one čija je vrijednost sadržana u njima samima i one čija je vrijednost sadržana u njihovu porijeklu. U suprotnosti s narodnim praznovjerjem, biljka ubrana na groblju nije općenito korisna zbog toga što je potekla s takvog mjesta, već zbog biljke same. Budući da je groblje jedino mjesto gdje se takva biljka može naći, između njih se ustanovljuje veza i tada ju je gotovo nemoguće razriješiti. Drugoj kategoriji korisnih objekata obično pripadaju "izrađeni" predmeti, a njihova vrlina počiva u njihovu oblikovanju ili sirovim začecima. Sithe, koji su dugo posjedovali tajne zanata skrivene smrtnicima, načinili su mnoge predmete čije je samo stvaranje bilo vježba u Umijeću - iako Sithe ne bi to tako nazvali. Na taj način, vrlina tih predmeta počiva u njihovoj izradi. Slavne strijele Vindaomeyoa jedan su od primjera: izrezbarene su iz običnog drva i okićene perjem običnih ptica, ali svaka je talisman od velike vrijednosti.

Drugi predmeti ubiru svoju moć iz tvari od koje su načinjeni. Veliki mačevi spomenuti u Nissesovoj izgubljenj knjizi dobar su primjer. Čini se da svi ubiru vrijednost iz svojih materijala, iako je sama njihova izrada bila vrhunski pothvat. Minneyar, mač kralja Fingila, bio je načinjen od željezne kobilice njegova broda, a željezo su s izgubljenog zapada u Osten Ard donijeli rimerški moreplovci. Trn, odnedavna mač najplemenitijeg viteza Svijetlog Ivana, sir Camarisa, bio je iskovan od užarena metala pale zvijezde - poput Minneyarova željeza, radilo se o našem stranom Osten Ardu. A Tuga, mač za koji Nisses tvrdi da gaje Ineluki od Sitha upotrijebio da ubije vlastita oca Erl-kra-Ija, načinjen je od sithskog čudodrva i željeza, dvaju elemenata za koje se dugo smatralo da su oprečni i nespojivi. Prema tome, ti predmeti ubiru svoju snagu prije svega, tako se čini, iz nezemaljskog porijekla svojih supstancija. Priče kazuju, međutim, da su moćne Čini Stvara- *** nja bile upletene u kovanje svih triju oštrica, te moć Velikih mačeva možda potječe i od njihove supstancije i od njihova stvaranja.

Ti-tuno, lovački rog izrađen u legendarnoj Mezu'tuaji od zuba zmaja Hidohehbija, još je jedan primjer kako se ponekad predmet može stvoriti i samom izradom i upotrijebljenim materijalima..."

Strangveard prekine čitati. "Dalje govori o drugim stvarima. Sve je to fascinantno, naravno - kakav je čenjak taj čovjek bio! - ali mislio sam da bi odlomak o mačevima mogao biti zanimljiv."

Geloy polako kimne glavom. "Jest. Razmišljala sam o ta tri mača koji su postali predmetom naših nada. Čini se da Morgenos pruža dobar dokaz o razlogu njihove vrijednosti. Možda će uistinu biti korisni protiv Inelukija. Dobro je što ste to pronašli, Strangveard." Svećenikovi ružičasti obrazi poprime tamnije crvenu boju. "Odvč ljubazni. Odvč ste ljubazni."

Geloy naheri glavu. "Čujem ostale. Jeste li se sabrali, Vorzheva?" Vorzheva kimne glavom. "Nisam budala kojom me držite", tiho reče.

Vještica se nasmije. "Ne držim vas baš budalom. Mislim da je većina ljudi budalasta - a i sebe ubrajam među njih, jer evo me bez krova nad glavom, lutam pašnjacima poput izgubljene junice. Ponekad je čita glupost jedini odgovor na ozbiljne probleme."

"Hmmm", reče Strangveard zbunjeno. "Hmmm."

Odrpana grupica nastavila je dalje na livade nad kojima je ležala magla, zaputivši se na jug prema rijeci Ymstrecca, koja je zavijala po širini Visokih Thrithinga. Podigli su logor na otvorenoj ravnici, drhteći na kišom natopljenom vjetru, skutivši se blizu svoje male vatre. Geloy je skuhala juhu od bilja i korijenja koje je prikupila. Bila je krepka i grijala je želudac, ali Deornoth je žalio za nedostatkom nečeg slasnijeg.

"Dopustite mi da sutra odem u izvidnicu, moj gospodaru", zamolio je Jošuu dok su sjedili pokraj vatre. Svi ostali osim Geloy umotali su se u svoje plašteve da zaspe, sklupčani jedni uz druge poput obitelji usnu-lih mačića. Vještica je nekamo odlutala. "Znam da bih mogao pronaći dva-tri kunića, a grmlje je sigurno puno lještarki, čak i u ovo hladno ljeto. Nismo jeli meso već nekoliko dana!"

Jošua si dopusti hladan osmijeh. "Volio bih da mogu reći da, vjerni prijatelju, ali trebam tvoje jake ruke i zdrav razum u blizini. Ovi ljudi jedva mogu prijeći još jedan korak - oni koji još mogu hodati, to jest. Ne, par kunića bio bi uistinu ukusan, ali moram te zadržati tu. Osim toga, Valada Geloy mi veli da čovjek može preživjeti godinama a da ne okusi meso."

Deornoth načini grimasu. "Ali tko bi to htio?" Pažljivo je proučio princa. Jošuin već vitak stas postao je još mršaviji; kosti su se isticale pod njegovom kožom. Kako je ono malo sala što gaje nosio odavno nestalo, pričevo visoko čelo i svijetle oči činile su ga nalik na kip nekog drevnog filozofa-redovnika, pogleda uvijek uprtog u beskraj dok se zaposleni svijet okretao pod njim, neopažen. Vatra je siktala, obrađujući vlažno drvo. "Još jedno pitanje, onda, moj gospodaru", tiho će Deornoth. "Jesmo li posve sigurni u taj Kamen oproštaja da bismo trebali odvući ove bolesne, ranjene ljude preko Thrithinga u potragu za njim? Ne govorim loše o Geloy, koja je očito dobra duša, ali otići tako daleko? Rub Erkvnlada samo je nekoliko milja dalje na zapad. Sigurno bismo mogli pronaći

vjerno srce u jednom od gradova Hasu doline - čak i kad bismo se previše bojali vašeg brata kralja da nam pruže zaklon, sigurno bismo mogli pronaći hranu, piće i topliju odjeću za naše ranjene."

Jošua uzdahne i protrlja oči. "Možda, Deornoth, možda. Vjeruj mi, i meni je to palo na pamet." Protegnuo je svoje duge noge ispred sebe, gurnuvši rub ugljena potpeticom čizme. "Ali ne možemo riskirati, niti gubiti vrijeme. Svaki sat koji provedemo na otvorenom znači više vremena za jednu od Elijinih ophodnja da nas pronađe ili da nas nešto još gore uhvati nezaštićene. Ne, jedino mjesto kamo možemo ići jest Gelojin Kamen oproštaja, pa čim prije to učinimo, to bolje. Erkvnlend smo izgubili - barem za sada, a možda i zauvijek."

Princ strese glavom i ponovno utone u misli. Deornoth uzdahne i razgrne vatru.

Stigli su na obale Ymstrecca ujutro trećeg dana hoda po travnjacima. Široka rijeka slabašno se svjetlucala pod sivim nebom, nejasna srebrna traka koja je prolazila poput sna kroz tamne, vlažne livade. Glas vode bio je mutan poput njezina sjaja, nejasan žamor poput udaljena razgovora.

Jošuin narod bio je zadovoljan što se mogao zaustaviti i malko otpočiniti na riječnoj obali, uživajući u zvuku i pogledu na prve brze vode koje su vidjeli otkad su bili duboko u šumi Aldheorte. Kad su Gutrun i Vorzheva razglasile svoj plan da slijede rijeku nizvodno kratku udaljenost do mjesta gdje će moći oprati svoje udove u samoći, Jošua je brzo prigovorio, zabrinut za njihovu sigurnost. Kad se Geloj ponudila da ih prati, princ je nevoljko privolio. Bilo je teško sjetiti se situacije koja bi nadilazila vještčinu golemu sposobnost. "Ah, kao da nikad nisam ni otišla", reče Vorzheva, uronivši noge u riječnu struju. Izabrale su pješčanu obalu gdje je šumarak breza po sredini rijeke raširio riječni tok, zaklonivši ih od pogleda njihovih udaljenih suputnika. Njezin glas je bio bezbrižan, ali lice ju je odavalo. "Isto je kao kad sam bila djevojčica." Namrštila se dok je pljuskala vodu po brojnim ogrebotinama koje su joj prekrivale noge. "Ali tako je hladno!"

Vojvotkinja Gutrun je olabavila ovratnik svoje haljine. Stajala je malko dalje od obale, a rijeka se kovitlala oko njezinih punašnih listova dok je pljuskala vodu po vratu i trljala lice. "Nije tako loše", nasmijala se. "Rijeka Gratuvaske koja protječe pokraj našeg doma u Elvritshalli - e, to je hladna voda! Svake godine u proljeće gradske djevice odlaze na rijeku kupati se - i ja sam kad sam bila mlada." Uspravila se, zureći ni u što. "Muškarci moraju ostati unutra cijelo jutro, pod kaznom batina, kako bi se djevice mogle brčkati u Gratuvasku. A hladno je! Rijeka izvire u snjegovima sjevernog gorja! Niste čuli pravu vrisku dok ne čujete stotinu mladih djevojaka kad skoče u ledenu rijeku u avrelsko jutro!" Ponovno se nasmijala. "Postoji priča, znate, o jednom mladiću koji je odlučio vidjeti gratuvaske djevice - to je poznata priča u Rimmerlandu, možda ste je čuli..." Prekinula se, dok se voda izlivala iz njezinih skupljenih dlanova. "Vorzheva? Je li vam slabo?"

Thrinžanka je bila presavijena, lica blijeda kao mlijeko. "Samo bol", reče oštro, uspravivši se. "Uskoro će proći. Vidite, sad mi je bolje. Ispričajte svoju priču."

Gutrun je sumnjičavo pogleda. Prije nego što je vojvotkinja išta mogla reći, Geloj se javi sa svojeg obližnjeg mjesta na obali, gdje je uređivala Leletinu kosu češljem načinjenim od riblje kosti.

"Priča mora pričekati." Vještčin ton je bio oštar. "Vidite - nismo same."

Vorzheva i vojvotkinja okrenu se kako bi slijedile Gelojin upereni prst. S druge strane livada, neka tri ili četiri furlonga prema jugu, neki je jahač stajao na vrhu brežuljka. Bio je predaleko da bi se njegovo lice razaznalo, ali nije bilo dvojbe daje gledao u njihovu smjeru. Sve su žene buljile u njega, čak i Lelet sa svojim neobičnim širom rastvorenim očima. Nakon nekoliko časaka tišine u kojoj se činilo da srca nisu kucala, osamljena prilika okrenula je svojeg konja i odjahala niz brežuljak, ne-stavši iz vida.

"Kako... kako zastrašujuće", reče vojvotkinja, čvrsto stežući vlažnom rukom ovratnik svoje haljine. "Tko je to? Oni grozni Norni?"

"Ne znam", promukloće Geloj. "Ali trebale bismo se vratiti i reći ostalima, u slučaju da ga Jošua nije opazio. Sada moramo pripaziti na sve neznance, bili oni prijatelji ili neprijatelji."

Vorzheva zadrhti. Lice joj je još bilo blijedo. "Na ovim travnjacima nema prijateljski naklonjenih neznanaca", reče ona.

Vijesti koje su donijele žene bile su dovoljne da uvjere Jošuu kako ne mogu dalje odugovlačiti. Družina je mrzovoljno nabacila na pleća svoj oskudni imetak i ponovno krenula na put, slijedeći tok Ymstrecca istočno duž granice sada udaljene šume, kao tanke tamne pruge na maglovitu sjevernom obzoru.

Nisu vidjeli nikog drugog cijelo poslijepodne.

"Ova zemlja čini se plodnom", reče Deornoth dok su tražili mjesto da se ulogore. "Nije li čudno što nismo vidjeli drugih ljudi osim osamljenog jahača?"

"Jedan jahač je dovoljan." Jošua je bio smrknut.

"Mojem se narodu tu nikad nije sviđalo, tako blizu staroj šumi", reče Vorzheva i zadrhti. "Pod drvećem su duhovi mrtvih."

Jošua uzdahne. "To je nešto čemu bih se nasmijao prije godinu dana. Sada sam ih vidio ili nešto još gore. Sačuvaj me, Bože, što je postalo od ovog svijeta!"

Geloj podigne pogled s mjesta gdje je slagala postelju od trave za malu Lelet. "Svijet je uvijek bio isti, priče Jošua", reče ona. "Samo što u ovom teškom času stvari vidimo jasnije. Svjetla gradova zamutila su mnoge sjene koje su na mjesčini jasnije."

Deornoth se probudio u dubokoj noći, a srce mu je ubrzano udaralo. Sanjao je. Kralj Elija postao je vretenast stvor pohlepnih pandža i crvenih očiju koji se priljepio na Jošuinu leđa. Jošua ga nije vidio i činilo se da nije ni svjestan bratove prisutnosti. U snu mu je to Deornoth pokušao reći, ali Jošua nije slušao, samo se smijesho hodajući ulicama Erches-tera dok je stravična spodoba u liku Elije jahala na njegovim leđima poput izobličena djeteta. Svaki put kad bi se Jošua sagnuo da pomiluje glavu nekog djeteta ili da dade novčić nekom prosjaku, Elija bi segnuo da pokvari dobro djelo kad bi Jošua prošao, dograbivši novčić ili ogre-bavši dječje lice

prljavim noktima. Uskoro je gnjevna svjetina slijedila Jošuu, včući da ga se kazni, ali princ je radosno koračao dalje, posve nesvjestan, iako je Deornoth vikao i pokazivao na opako bče koje je ja-halo na prinčevim ramenima.

Budan na mrakom prekrivenim travnjacima, Deornoth strese glavom, pokušavajući se otrgnuti zaostalu osjećaju nemira. Elijino lice iz sna, smežurano i pakosno, nije mu ostavljalo misli. Sjeo je i ogledao se. Cijeli je logor spavao osim Valade Geloj, koja je sjedila sanjareći ili razmišljajući nad posljednjim ugarcima zamiruće vatre.

Ponovno je legao i pokušao usnuti, ali nije mogao od straha da će se san vratiti. Naposljetku, zgađen vlastitim kukavičlukom, ustao je i polako istresao svoj plašt, a onda odšetao do vatre i sjeo pokraj Geloj.

Vještica nije podigla pogled kad je prišao. Lice joj bijaše zapljusnuto crvenilom vatre, a oči su netremice zurile u žeravicu kao da ništa drugo nije postojalo. Usne su joj se pomicale, ali iz njih nije izvirao zvuk; Deornoth osjeti kako mu studen gmiže zatiljkom. Što je to radila? Je li je trebao probuditi?

Gelojina usta nastavila su raditi. Glas joj se uzdigao do šapta "... Amerasu, gdje si? Tvoj duh je nejasan... a ja sam slaba..."

Deornothova ruka zastane palac od vještčina grubog rukava.

"... Ako si ikad dijelila, neka to bude sada..." Gelojin glas je siktao poput vjetra. "O, molim te..." Suza, prošarana grimizom, kliznula joj je niz naborani obraz.

Njezin očajnički šapat otjerao je Deornotha natrag u svoju pomoćnu postelju. Nije ponovno usnuo dugo vremena, ležeći i zureći u mod-ro-bijele zvijezde.

Probudio se još jednom prije zore - ovaj put to je učinio Jošua. Princ je tresao Deornotha za ruku, a onda podigao svoj kljasti desni zglob k usnama, tražeći tišinu. Vitez podigne pogled i ugleda gušću tamu prema zapadu, gušću čak i od običnog noćnog mraka, kako se približava linijom rijeke. Prigušeni zvuči kopita kotrljali su se prema njima iznad trave. Deornothovo srce zabrza. Pipao je po tlu tražeći svoje korice i tek ga je malo umirio osjećaj balčaka njegova mača pod prstima. Jošua ot-puže da probudi ostale.

"Gdje je vještica?" šapne uzbuđeno Deornoth, ali princ je bio predaleko da ga čuje, pa je otpuzao onamo gdje je ležao Strangveard.

Starac, koji je spavao lakim snom, probudio se istog trena.

"Budite tiho", promrmrlja vitez. "Dolaze jahači." "Tko?" upita Strangveard. Deornoth strese glavom.

Nadolazeći jahači, još jedva nešto više od sjenki, razdvojili su se gotovo nečujno u nekoliko skupina, široko obuhvativši tabor.

Deornoth se morao diviti njihovoj tihoj jahačkoj vještini dok je istovremeno proklinjao nedostatak lukova i strijela svoje družine.

Ludost, boriti se mačevima protiv ljudi na konjima - ako su to bili ljudi. Držao je kako može prebrojiti dva tuceta napadača, iako je svaka procjena bila nesigurna na tom polusvjetlu.

Deornoth se osovi na noge dok je nekoliko sjenovitih prilika oko njega činilo to isto. Jošua, u blizini, izvuče Naidel iz korica, a iznenadni sik-taj metala po koži činio se glasnim poput krika. Figure koje su ih opkolile zaustave konje i na trenutak ponovno zavlada posvemašnja tišina. Netko tko je prolazio na pedesetak koraka dalje ne bi ni naslutio prisutnost neke duše, a kamoli dva odreda spremna na boj.

Glas prekine muk.

"Uljezi! Hodate zemljom klana Mehrdona! Spustite oružje."

Kremen zazvoni počeliku i tada baklja procvjeta iza najbližih prilika, bacajući duge sjene po logoru. Jahači, u kukuljicama i plaštevima, okruživali su Jošuinu četu prstenom kopanja.

"Spustite oružje!" ponovi glas na zapadnjačkom jeziku s jakim naglaskom. "Zarobljenici stečuvare visočja. Ubit ćemo vas ako se oduprete." Upali se još nekoliko baklji. Noć je odjednom bila puna naoružanih sjenki.

"Milosrdni Aedone!" reče vojvotkinja Gutrun odnekud iz blizine. "Blaga Elizijo, što sad?"

Krupna prilika progura se prema njoj - Isorn, koji se uputio da umiri majku.

"Ne mičite se!" zalaje bestjelesni glas; trenutak kasnije jedan od jahača potjera svojeg konja naprijed, spuštajući vršak koplja koji je uhvatio bljesak baklje. "Čujem žene", reče jahač. "Ne činite gluposti i poš-tedjet ćemo ih. Nismo zvijeri."

"A što je s ostalima?" reče Jošua, istupivši na svjetlo. "Imamo mnogo ranjenih i bolesnih. Stoćete učiniti s nama?"

Jahač se sagne kako bi se zagledao u Jošuu, na trenutak razotkrivši svoju zakukuljenu glavu. Imao je grubo lice, čupavu bradu spletenu u pletenice i ožiljcima prekrivene obraze. Teške narukvice zveckale su mu na zglobovima. Deornoth osjeti da mu napetost popušta. Barem su njihovi neprijatelji bili smrtnici.

Jahač pljune na tamnu travu. "Vi ste zarobljenici. Vi ne postavljate pitanja. Poglavar Marke će odlučiti." Okrenuo se svojim suputnicima. "Ozhberne! Kunrete! Stjerajte ih u krug za marš!" Okrenuo je konja kako bi nadgledao dok su Jošuu, Deornotha i ostale gonili pred vršci-ma kopanja u krug baklji.

"Vaš poglavar Marke bit će nesretan ako nam učinite nažao", reče Jošua.

Gonič se nasmije. "Bit će još nesretniji ako ne budete kod kola prije nego što sunce izađe." Okrenuo se jednome od jahača. "Svi?"

"Svi, Hotvig. Šest muškaraca, dvije žene, jedno dijete. Samo jedan ne može hodati." Pokazao je na Sangfugola krajem svojeg koplja.

"Stavi ga na konja", reče Hotvig. "Preko sedla, nije važno. Moramo brzo jahati."

Dok su ih tgerali u pokret, Deornoth klizne bliže Jošui. "Moglo je biti gore", došapne princu. "Mogli su nas uhvatiti Norni umjesto Thrithin-žana."

Princ ne odgovori. Deornoth mu dotakne ruku, osjećajući kako mu se pod prstima mišići napinju poput dužica bačve. "Što ne valja, prinče Jošua? Jesu li se Thrithinžani udružili s Elijom? Moj gospodar?"

Jedan od jahača spusti pogled, usta namještenih u nimalo smiješan, krezubi osmijeh. "Tiho, kamenjarci", zareži. "Štedite dah za hodanje."

Jošua okrene izmučeno lice prema Deornothu. "Zar ga nisi čuo?" šapne princ. "Zar ga nisi čuo?"

Deornoth se uznemiri. "Što?"

"Šest muškaraca, dvije žene, jedno dijete", prosiće Jošua, gledajući sjedne strane na drugu. "Dvije žene! Gdje je Vorzheva?"

. Jahač ga pljesne po ramenu krajem koplja i princ zapadne u bolnu tišinu. Kaskali su između konjanika dok je zora počinjala tinjati na istočnom nebu.

Dok je ležala na svojem tvrdom krevetu u zamračenim odajama za služinčad, Rahela Zmajevna zamišljala je da može čuti škripu vješala, čak i iznad zavijanja vjetra koji se provlačio kroz zidine. Još devet tijela, među njima i ono kancelara Helfcena, njihalo se noćas iznad Nearu-laških vrata, bespomoćno plešući uz divlju glazbu vjetra.

Negdje u blizini netko je plakao.

"Saro? Jesi li to ti?" prosiće Rahela. "Saro?"

Jaukanje bure zamre. "D-da, gospodarice", začuje se prigušen odgovor.

"Blažena Rijapo, zašto ridaš? Probudit ćeš ostale!" Osim Sare i Ra-hele, još su samo tri žene sada spavale u odajama za sluškinje, ali svih pet ležajeva bilo je stisnuto jedan uz drugi kako bi očuvali toplinu u velikoj, hladnoj sobi.

Sara se borila da se pribere, ali kad je odgovorila, glas joj je još bio uzdrhtao od jecaja. "Ja... Bojim se, g-gospodarice Rahelo."

"Čega, budalasta djevojko, vjetra?" Rahela sjedne, pridržavajući svoj tanki pokrivač čvrsto oko sebe. "Puše kao da će oluja, ali već si u životu čula vjetar." Baklja koja se cijedila pokraj vrata otkrila je nejasan oblik Sarina blijedog lica.

"To je... moja baba je znala govoriti..." Sluškinja zrelo zakašlje. "Baba je govorila da po takvoj noći... mrtve duše hodaju. Da... da možeš čut glasove na v-vjetru."

Rahela je zahvaljivala na tami koja je sakrila njezin drhtaj nelagode. Ako bi ikad postojala takva noć, ova bi bila dobar izbor. Vjetar je mahnitao poput ranjene životinje od sutona, jaučući među dimnjacima Vi-sotvride i grebući o vrata i prozore upornim, granastim prstima.

Uozbiljila je lice. "Mrtvi ne hodaju mojim dvorcem, glupa djevojko. A sad se vrati spavati prije nego što druge zaraziš morama."

Rahela se spusti natrag na svoj ležaj, pokušavajući pronaći položaj koji bi joj olakšao ukočena leđa. "Spavaj, Saro", reče. "Vjetar ti ne može nauditi, a sutra će biti puno posla, dobri Bog zna, samo da pokupimo sve što je vjetar otpuhao."

"Žao mi je." Blijedo lice utone na ležaj. Nakon nekoliko minuta šmr-canja, Sara je ponovno utihnula. Rahela je zurila uvis u tamu i osluškivala nespokojne noćne zvukove.

Možda je spavala - bilo je teško znati kad je sve bilo u tami - ali Rahela je znala da već neko vrijeme čuje zvuk podno pjesme vjetra.

Bilo je to tiho, kradomično struganje, suho poput zvuka ptičjih pandža po škrljastom krovu.

Nešto je bilo pred vratima.

Možda je spavala, ali sada, odjednom, bila je posve budna. Kad je okrenula glavu na stranu, mogla je vidjeti kako sjena prolazi pokraj pruge svjetla ispod vrata. Struganje je postalo glasnije, a s njim je stigao zvuk nečijeg plača.

"Saro?" šapne Rahela, misleći daje buka probudila sluškinju, ali nije bilo odgovora. Dok je osluškivala raširenih očiju u tami, znala je da je čudan, tanak zvuk dopirao iz hodnika - od nekog tko je stajao pred njezinim zaključanim vratima.

"Molim vas," šaptao je netko tamo, "molim vas..."

Dok joj je krv bubnjala u glavi, Rahela sjedne, a onda lagano metne bosa noge na hladni kameni pod. Je li sanjala? Činila se tako budnom, ali ono je zvučalo poput glasa nekog dječaka, poput...

Struganje poprimi nestrpljivu odliku koja je uskoro počela zvučati poput bojazni - što god da je to bilo, pomisli ona, moralo je biti preplašeno, kad tako struže... Lutajući duh, neki beskućnik koji je hodao sam i napušten u ovoj burnoj noći, tražeći svoj davno nestali krevet?

Rahela se prišulja bliže vratima, tiha poput snijega. Srce joj je lupalo. Vjetar u zidinama se stiša. Bila je sama u mraku s disanjem usnulih sluškinja i žalosnim struganjem nečeg što je stajalo pred vratima.

"Molim vas", ponovi glas, meko, slabo. "Bojim se..."

Iscrtala je znak Drveta na svojim grudima, a onda zgrabila kračun i povukla ga. Iako je trenutak izbora minuo, polako je otvorila vrata: iako je izbor već pao, bojala se onog što će vidjeti.

Osamljena baklja na kraju hodnika ocrtavala je slabašnu priliku, njezinu čupu kose, njezine svračje suhonjave udove. Lice koje se okrenulo prema njezinu, preplašenih očiju koje su pokazivale bjeloočnice, bilo je pocrnjelo kao opečeno.

"Pomozite mi", reče prilika, zateturašći preko praga u njezino naručje.

"Simone!" krikne Rahela i onkraj svakog razuma osjeti kako joj srce preplavljuje radost. Vratio se, kroz vatru, kroz smrt...

"Si... Simon?" reče dječak, očiju što su se sklapale od iscrpljenosti i boli. "Simon je mrtav. Umro... umro je... u vatri. Prvrates gaje ubio..."

Malaksao je na njezinim rukama. Dok joj se u glavi vrtjelo, odvukla je njegovo olabavljeno tijelo kroz vrata, pustivši ga da klizne na pod, a onda čvrsto vratila kračun na mjesto i otišla potražiti svijeću. Vjetar je podrugljivo ječao; ako su drugi glasovi ječali s njim, Rahela ih nije prepoznala.

"To je Jeremija, mali svjećar", začuđeno će Sara dok je Rahela ispirala osušenu krv s njegova lica. Na svjetlosti svijetle, Jeremijine tamno obrubljene oči i izgrebeni obrazi činili su ga gotovo osušanim starcem.

"Ali on je bio bucmast", reče Rahela. Mozak joj se uskuhao od dječakovih riječi, ali stvari su se morale obaviti redom. Što bi ove beskorisne djevojke pomislile kad bi sebi dopustila da se raspadne? "Što mu se dogodilo?" zarežala je. "Mršav je kao šiba."

Sluškinje su se okupile oko njih, omotavši gunjeve poput plašteva oko svojih spavāica. Jaela, ne više krupna kao nekoć, zbog sve većeg tereta poslova koje su preostale djevojke dijelile, zurila je u onesviještenog mladčā.

"Mislila sam da je netko rekao kako je Jeremija pobjegao?" onaće mršteći se. "Zašto se vratio?"

"Ne budi glupa", reče Rahela, pokušavajući prevući Jeremijinu pohabanu košulju preko njegove glave a da ga ne probudi. "Da je pobjegao, kako se mogao vratiti u Visotvādu usred noći? Leteći?"

"Onda nam kažite gdje je bio", reče jedna od djevojaka. Razmjer Ra-helina šoka izazvanog Jeremijinim ulaskom bio je tolik da je ta gotovo drskost prošla posve neopaženo kod nadzornice sobarica.

"Pomozite mi da ga okrenem", rekla je, vukući košulju. "Stavit ćemo ga na spavanje u... O! Elizijo, Majko Božja!" Zapala je u zgranut muk. Sara brižne u plač pokraj nje.

Mladićeva leđa bila su ispresijecana dubokim, krvavim masnicama. "Mislim... mislim daće mi doći slabo!" promrmlja Jaela, a onda otetu-ra odatle.

"Ne budi glupa", reče Rahela, ponovno se pribavši. "Prolij malo vode po licu, a onda mi donesi lavor. Ova mokra krpa nije dovoljna. I uzmi plahtu s bivšeg Hepizibina kreveta pa rasparaj trake za zavoje. Ri-japina Boli, zar sve moram raditi sama?"

Trebala je cijela plahta i dio druge. I noge su mu bile išibane.

Jeremija se probudio točno pred zoru. Njegove su oči isprva švrljale odajom a da ništa nisu vidjele, ali nakon nekog vremenačinilo se da je povratio razum. Sara, iz čijeg su priprosta lica isijavale tuga i samilost kao da je od stakla, dala mu je malo vode.

"Gdje sam?" upita on naposljetku.

"U odajama za služinčad, dečko", žustro će Rahela. "Kao što bi trebao znati. A sada, u kakvu si se to nevolju uvalio?"

Na trenutak je mamurno zurio u nju. "Vi ste Rahela Zmajevna", reče naposljetku. Unatoč umoru, strahu i kasnoj uri, sluškinje su jedva sus-pregnule osmijehe. Rahela, začudo, nije izgledala nimalo rasrđeno.

"Ja sam Rahela", privoli ona. "A sad, gdje si bio, dječāče? Čuli smo da si pobjegao."

"Mislili ste da sam ja Simon", reče Jeremija, začuđeno, zvjerajući po sobi. "Bio je moj prijatelj - ali mrtav je, zar ne? Jesam li i ja mrtav?"

"Nisi mrtav. Što ti se dogodilo?" Rahela se nagne kako bi Jeremiji odmaknula zamršenu kosu s āiju; ruka joj se na trenutak zadrži na njegovu obrazu. "Sada si na sigurnom. Reci nam."

Činilo se da će ponovno utonuti u san, ali nakon nekoliko časaka opet je otvorio oči. Kad je progovorio, bilo je to jasnije nego prije.

"Pokušao sam pobjeći", reče. "Kad su kraljevi vojnici prebili mojeg gospodara Jakova i otjerali ga kroz vrata. Pokušao sam pobjeći te iste noći, ali stražari su me uhvatili. Prepustili su me Inchu."

Rahela se namršti. "Onoj životinji."

Jeremijine se oči rašire. "Gori je od ijedne životinje. On je sotona. Rekao je da ću mu biti šegrt, dolje u pećima... u talionicama.

Umislio je daje kralj tamo dolje..." Dječakovo se lice namrgodi i on iznenada brižne u plač. "Rekao je da je... da je on sada doktor Inch. Tukao me i... iskorištavao."

Rahela se nagne da mu osuši suze rupčićem. Djevojke načine znak Drveta.

Jeremijino jecanje se stiša. "Gore je od ičega... tamo dolje."

"Nešto si rekao, dečko", žustro će Rahela. "Nešto o kraljevu savjetniku. O Simonu. Ponovi."

"Dječak otvori svoje orošene oči vrlo široko. "Prvrates ga je ubio. Si-mona i Morgenesa. Svāćenik je otišao tamo s četama. Morgenes se borio s njim, ali je odaja izgorjela, a Simon i doktor su poginuli."

"A kako ti to znaš?" prasne ona, pomalo grubo. "Kako netko kao ti može to znati?"

"Sam Prvrates je to rekao! Često posjećuje Incha. Ponekad se samo hvali, kao na primjer da je ubio Morgenesa. Ponekad pomaže Inchu... r-ranjavati ljude." Jeremija se mučio. "Ponekad... ponekad svećenik odvede ljude sa sobom... odvede ih kad ode. I oni se više ne v-vrate." Borio se da dođe do daha. "A ima i... drugih stvari. Drugih stvari tamo dolje. Strašnih stvari. O, Bože, ne šaljite me natrag." Zgrabio je rukom Rahelin zglob. "Molim vas, sakrijte me!"

Rahela pokuša zamaskirati svoju prepast. Namjerno je zatomila misli o Simonu i tom novom otkrāu dok ih ne bude mogla proučiti na osami. Ali unatoč čvrstoj vlasti nad sobom, Rahela osjeti kako joj tijelom prolazi hladna mržnja, mržnja kakvu nikad dotad nije osjetila.

"Nećemo im te dati", reče ona. Njezin izravni ton jasno je pokazivao da bi bilo kakvo protivljenje njezinoj volji stavilo onoga koji se protivi u veliku opasnost. "Mi ćemo... mi ćemo..." Prekinula se na trenutak, stjerana u škripac. Što će učiniti? Nisu mogle dugo skrivati dječaka u odajama za služinčad, pogotovo ako je pobjegao iz kraljevih talionica pod Visotvādom.

"Koje su to 'druge stvari' bile tamo?" upita Jaela. Njezine su smāe, teleće oči bile zbunjene.

"Šuti sad", oštro će Rahela, ali Jeremija je već odgovarao.

"N-ne znam", reče. "To su... sjene koje se miču. Sjene bez ljudi. I stvari kojih čas ima - čas nema. I glasovi..." zadrhtao je, a oči su mu se zagledale dalje od plamenova svijēća u tamu u kutu odaje. "Glasovi koji vīču i pjevaju i... i..." Suze mu se ponovno stvore u očima.

"Dosta je", strogo će Rahela, nezadovoljna što je dopustila dječaku da toliko govori. Njezine štićenice dobacivale su jedna drugoj poglede, nervozne poput prestrašenih ovaca.

Elizijo! pomisli ona, samo mi je još to trebalo - da mi i posljednje djevojke strah otjera iz dvorca.

"Previše je tu govora", reče naglas. "Dječaku treba odmora. Toliko je iscrpljen i prebijen da mu se pričinja. Pustite ga da spava."

Jeremija slabašno strese glavom. "Govorim istinu", reče. "Nemojte me dati njima!"

"Nećemo", reče Rahela. "Spavaj. Ako te ne budemo mogle skrivati, smislit ćemo način da te izbacimo iz Visotvrđe. Možeš otići svojoj rodbini, gdje god da se nalazi. Čuvat ćemo te od onog jednookog vraga In-cha."

"... i od Prvratesa", Jošua promumlja, podliježući pospanosti. "On... razgovara... s... Glasovima..."

Trenutak kasnije dječak je drijemao. Činilo se da se mala količina straha povukla s njegova izgladnjelog lica. Rahela gaje promatrala i osjetila kako joj se srce kameni u grudima. Taj sotonski svećenik, Pryra-tes! Taj ubojica! Kakvu je to kugu donio u njihovu kuću, kakvu gadost u njezinu voljenu Visotvrđu?

I što je učinio njezinu Simonu?

Okrenula se kako bi strogo pogledala svoje usplahirene sluškinje. "I vama bi bilo bolje uhvatiti malo sna", zareži ona. "Malo uzbuđenja ne znači da neće trebati oribati podove kad sunce izađe."

Kad su se uvukle u krevete, Rahela puhne u svijeću, a onda legne sa svojim hladnim mislima. Vani je vjetar još tragao za ulazom.

Jutarnje sunce uzdiglo se iznad siva gunja oblaka. Donijelo je raspršenu svjetlost valovitim travnjacima Visokih Thrithinga, ali nije moglo podići vlagu iz beskrajnih milja prerijske trave i vrijesa. Deornoth bijaše mokar do bedara i umoran od marširanja.

Thrithinžani se nisu zaustavljali za objed, već su umjesto toga jašući jeli suho meso i voće iz svojih bisaga. Zarobljenicima nisu ponudili hranu, a dopustili su im da se zaustave i otpočinu tek nakratko sredinom jutra. Za vrijeme predaha Deornoth i Jošua tiho su ispitali ostatak družine o Vorzhevinu kretanju. Nitko nije vidio kad je otišla, iako je Geloj kazala da je probudila Vorzhevu na prvi zvuk dolaska jahača.

"Ona se rodila u ovoj zemlji", reče vještica princu. "Ne bih se puno brinula za nju." Međutim, Gelojino je lice pokazivalo više od traga zabrinutosti.

Hotvig i njegovi ljudi podigli su Jošuinu družinu na noge nakon pre-kratkog odmora i marš je ponovno počeo. Vjetar je udario sa sjeverozapada, isprva blag, a kasnije pušući sve jače, sve dok vrpce na sedlima Thrithinžana nisu šibale poput turnirskih plamenaca, a dugačke se travke presavijale napola. Zarobljenici su klipsali dalje, drhtajući u svojoj mokroj odjeći.

Uskoro su počeli opažati tragove naselja: mala stada stoke koja su pasla po niskim bregovima nadgledali su osamljeni jahči. Dok se sunce približavalo svojem podnevnom apogeju, stada stoke koja su mimoilazili postajala su véa i zbijenija, sve dok se zarobljenici nisu zatekli kako slijede zmijoliko korito jedne od pritoka Ymstrecca kroz samo središte neizmjerne gomile životinja. Činilo se da se golemo stado prostire od obzora do obzora i sadrži većinom stoku obične vrste, ali su čupavi bizoni i bikovi dugih, zavijenih rogova također pasli među njima, podižući glave kako bi tupo buljili u prolazak zarobljenika, svčano žvačući ustima.

"Očito je da ovaj narod ne slijedi Gelojin savjet o jedenju povrća", reče Deornoth. "Tu ima dovoljno mesa na kopitima da se nahrani cijeli Osten Ard." Pogledao je u princa s nadom, ali Jošuin je osmijeh bio umoran.

"Mnogi su bolesni", izjavi Gutrun. Za čestih odsuća svojeg supruga, čvrstom je rukom vodila vojvodino domaćinstvo u Elvritshalli i s pravom se smatrala dobrim prosuđivačem stoke. "Gledajte, a nema ni dovoljno teladi za tako veliko stado."

Jedan od jahača koji je slušao ispusti zvuk gađenja, kao da želi pokazati svoj prezir prema mišljenju zarobljenika, ali jedan od njegovih konjaničkih suputnika kimne glavom pa reče: "Loša je godina. Mnogo krava umire pri okotu. Druge jedu, ali se ne debljaju." Thrithinžanova brada zaleprša na vjetru. "Loša je godina", ponovi on.

Ovdje-ondje među golemim stadom nalazili su se prstenovi kola, svaki prsten okružen ogradama od na brzinu zataknutih kolaca. Kola su sva bila drvena s velikim, visokim kotačima, ali su se inače međusobno vrlo razlikovala. Neka su bila visoka poput dva-tričovjeka, kolibe na kotačima s drvenim krovovima i prozorskim kapcima. Druga su bila tek nešto više od dna kola navrh kojih bijaše postavljen zaklon prekriven suknom, koje se mreškalo i pucketalo na oštrom povjetarcu. Djeca su se igrala na mnogim ogrđenim površinama ili jurcala tamo-amo između razmiljene, dobroćudne stoke. Konji su pasli na nekim livadama - i to ne samo teretni i zaprežni konji. Mnogi su bili vitkonogi, divljih griva, s nečim lakim i snažnim poput prekovanačelika vidljivim u njihovu koraku čak i izdaleka. "Ah, Bože, kad bismo barem imali par životinja poput onih", čeznutljivo će Deornoth. "Ali nemamo čime trgovati. Prokleta sam umoran od hodanja."

Jošua ga pogleda s tračkom oporog humora. "Bit ćemo sretni ako odemo odavde živi, Deornoth, a ti se nadaš paru ratnih konja? Radije bih imao tvoj optimizam nego njihove konje."

Dok su zarobljenici i njihovi uzničari nastavljali na jug, potez odvojenih logora počeo se spajati. Bili su nagomilani poput gljiva poslije jesenje kiše. Druge skupine jahale su između naselja; Jošuina pratnja izmijenila je nekoliko povika s nekima od njih. Uskoro su kola stajala tako blizu jedna drugima da se počinjalo činiti kako su zarobljenici hodali gradom bez ulica.

Napokon su stigli pred veliku utvrdu od kolja, po čijim su ogradnim stupovima visjeli ukrasi od sjajne kovine i ugljučana drva koji su zveckali na vjetru. Većina jahača se odvojila, ali voda Hotvig i šestorica-sed-morica ostalih uvela su pričevu družinu kroz okretna vrata. Unutar pa-lisade bilo je nekoliko ogrđenih površina, od kojih je jedna sadržavala desetak dobrih konja, a druga pola tuceta uhranjenih, sjajnih junica. U vlastitom pregratku stajao je golemi pastuh, kuštrave grive isprepletene crvenim i zlatnim vrpcama. Velebni konj njušio je tlo dok su prolazili i nije podigao pogled - bio je monarh više naviknut da se u njega zuri nego da on zuri u druge. Muškarci koji su pratili Jošuinu družinu s poštovanjem su rukama dotaknuli oči dok su prolazili.

"To je životinja njihova klana", reče Geloj nikome posebno.

Na drugom kraju tabora stajala su golema kola sa širokim kotačima teških žbica i stijegom na kojem se s vrha krova vijorila zastava sa zlatnim konjem. Pred njima su stajale dvije prilike, krupan muškarac i mlada djevojka. Djevojka je plela muškačevu dugu bradu u dvije debele pletenice koje su mu visjele do prsa. Unatoč svojim godinama - izgledao je kao daje proveo nekih šezdeset ljeta na

travnjacima - njegova je crna kosa bila sasvim malo prošarana srebrom, a na njegovu širokom stasu još su se isticali miši. Na svojem krilu u krupnim rukama okićenima prstenjem i narukvicama držao je zdjelu.

Jahači se zaustave i sjašu. Hotvig se zaputi naprijed kako bi stao ispred njega.

"Zarobili smo nekoliko uljeza koji su hodali Feluvveltom bez vašeg dopuštenja, poglavaru Marke: šest muškaraca, dvije žene i jedno dijete."

Poglavar Marke promotrio je zarobljenike od glave do pete. Lice mu se razdvoji u širok, krivozub osmijeh. "Princ Jošua Jednoruki", reče, bez imalo iznenađenja u glasu. "Sada kad je tvoja kamena kuća pala, jesi li došao živjeti pod nebom kao čovjek?" Uzeo je dug gutljaj iz svoje zdjele, iskapivši je, a onda je dodao djevojci i otjerao je rukom.

"Fikolmij", reče Jošua, sjetno zabavljen. "Dakle, ti si sad poglavar Marke."

"Kad je došlo vrijeme Odabira, od svih poglavica samo je Blehmunt ustao protiv mene. Razbio sam mu glavu poput jajeta." Fikolmij se nasmije, potapšavši svoju novospletenu bradu, a onda se prekine, snizivši obrve poput razdražena bika. "Gdje mi je ki?"

"Ako je ona mlada tvoja, upravo si je otjerao", reče Jošua.

Fikolmij stisne šaku od gnjeva, a onda se opet nasmije. "Glupe smicalice, Jošua. Znaš na koga mislim. Gdje je ona?"

"Reći ću ti istinu", reče Jošua. "Ne znam gdje je Vorzheva."

Poglavar Marke sumnjičavo ga promotri. "Dakle", reče naposljetku. "Danas više nisi tako visoko u poretku stvari, stanovniku kamen-kuća. Sada si uljez u Slobodnim Thrithinzima, kao i otimač kćeri. Možda ćeš mi se više svidjeti kad ti i druga ruka bude odsječena.

Razmislić ću o tom." Podigao je dlakavu šapu i nemarno mahnulo prema Hotvigu. "Smjesti ih u jedan od torova dok ne odlučim koga ću sasjeci, a koga zadržati."

"Milosrdni Aedone, sačuvaj nas", promrmlja otac Strangveard.

Poglavar Marke se zahihće, odmaknuvši vjetrom nošen uvojak iz svojeg oka. "I daj tim gradskim štakorima koji gunj i malo hrane, Hotvig. Inače će ih noćni zrak ubiti i osloboditi me zabave."

Dok su Jošuu i ostale odvodili pred vršcima kopalja, Fikolmij se okrene i vikne djevojci da mu donese još vina.

Vatrena kruna

Bio je to san, znao je Simon još dok ga je sanjao. Počeo je na prilično običan način: ležao je na golemu tavanu Visotvrde, skriven u sijenu koje ga je šakljalo, promatrajući kako poznate prilike Konjušara Sema i dvorskog kovača Rubena Medvjeda tiho razgovaraju pod njim. Ruben, čije su krupne ruke blistale od znoja, bez prestanka je i uz zveket kovao skrletno vruću potkovu.

Odjednom je san krenuo u čudnom smjeru. Rubenovi i Šemovi glasovi su se promijenili, sve dok nisu nimalo nalikovali na njihove stvarne glasove. Simon je sada mogao savršeno jasno čuti razgovor, ali kovačev je čekić bio nijem dok je udarao o blistavo željezo.

"... ali učinio sam što ste tražili", naglo je rekao Šem čudnim, promuklim glasom. "Doveo sam vam kralja Eliju."

"Previše si umišljao", odgovorio je Ruben. Glas mu nije sledio ničemu što je Simon ikad čuo. Bio je hladan i dalek poput vjetra u visoku planinskom prolazu. "Ne znaš ništa o tome što mi želimo... što On želi." Na kovaču nije naopak bio samo njegov glas: dojam kako ništa nije u redu s njim izbijao je iz njega, crno jezero bez dna skriveno pod korom tankog leda. Kako se Ruben mogao doimati tako opakim, čak i u snu - dobri, šutljivi Ruben?

Šemovo se naborano lice veselo nasmiješilo, ali njegove su riječi imale čudan prizvuk. "Ne marim. Učinit ću sve što On želi. Zauzvrat tražim tek malo."

"Tražiš mnogo više od ikogjeg smrtnika", odgovori Ruben. "Nisi se samo usudio pozvati Crvenu Ruku, već imaš drskosti tražiti usluge." Bio je leden i bezosjećajan poput zemlje na groblju. "I ne znaš što tražiš. Ti si dijete, svećenice, i grabiš sjajne predmete jer ti se čine ljupkima. Mogao bi se porezati o nešto naoštreno i otkriti da krvariš do smrti."

"Ne marim", Šem je odgovorio luđačkom čvrstinom. "Ne marim. Naučite me Riječi Promjene. Mračni mi to duguje... obvezao se..."

Ruben zabaci glavu od divljeg smijeha. Činilo se da mu se vatrena kruna žari oko glave. "Obvezao?" dahne. Zvuk njegove zabavljenosti bio je stravičan. "Našgospodar? Tebi?" Ponovno se nasmijao i odjednom su se na kovačevoj koži počeli stvarati plikovi. Mali oblaci dima stali su izbijati u zrak dok je Rubenovo meso izgaralo, gulajući se kako bi pod njim objelodanilo pokretljivu jezgru od plamena koja je pulsirala crvenkastim svjetlom poput žeravice pod zapisima vjetra. "Živjećeš dovoljno dugo da vidiš Njegov krajnji trijumf. To je veća nagrada nego što većina smrtnika može očekivati!"

"Molim vas!" Još dok je Ruben plamtio, Šem je pčinjao ulaziti u se, postajući malen i siv poput pougljenjenog pergamenta. Njegove su male ručice mahale, mrveći se. "Molim vas, besmrtna, molim vas." Glas mu je bio neobično lak, ispunjen nekom vrstom podmuklosti. "Ništa drugo neću tražiti - neću se ponovno obratiti Mračnom. Oprostite glupom smrtniku. Naučite me Riječi!" Tamo gdje je do maloprije stajao Ruben, blistao je živi plamen. "Vrlo dobro, svećenice. Postoji, možda, mali rizik ako ti damo tu opasnu, ali posljednju igračku. Gospodar Svega povratit će ovaj svijet vrlo skoro - ništa ne možeš učiniti a da On to ne može razvrgnuti. Vrlo dobro. Naučit ću te Riječ, ali bol će biti velika. Nema Promjene bez neke žrtve." Smijeh ponovno zazvoni u nezemaljskom glasu. "Vrištat ćeš..."

"Ne marim!" reče Šem, dok se njegova pepeljasta prilika kovitlala u tami, kao i sjenovita kovčnica, a potom i sam tavan. "Ne marim! Moram znati!" Napokon, čak je i sjajni stvor koji je bio Ruben postao tek svijetla točka u tami... zvijezda...

Simon se probudi, hvatajući dah poput utopljenika, dok mu je srce lupalo u grudima. Na nebu se zaista nalazila jedna zvijezda, provirujući kroz rupu na krovu njihova noćnog zaklona poput modro-bijela oka. Suspregne dah.

Binabik podigne glavu s Qantaqina čupavog vrata. Trol je napola spavao, ali se pokušavao potpuno razbuditi. "Sto je, Simone?" upita. "Jesi li imao san koji je plašio?"

Simon strese glavom. Plima straha se malko povlačila, ali bio je siguran da se radilo o nečem većem od noćne tlapnje. Činilo se da se pravi razgovor dogodio u blizini, razgovor koji je njegov uspavani um spretno upleo u gradivo njegova sna - svakodnevnu zgodu koju je doživio u mnogo navrata. Najčudnije i najstrašnije bilo je to što drugih govornika nije bilo u blizini: Sludig je hrkao, Binabik se očito tek probudio.

"Nije ništa", reče Simon, boreći se da govori smireno. Dopuzao je do prednje strane njihove prigradnje, pazeći na masnice s večernje vježbe štapovima, i gurnuo glavu van da pogleda uokolo. Prva zvijezda koju je vidio imala je ovée društvo - roj sićušnih bijelih svjetala na noćnom nebu. Oblake je rastjerao oštar vjetar, noć je bila vedra i hladna, a nesmanjena monotonija Bijele pustoši prostirala se sa svake strane. Nijednog živog stvora nije bilo na vidiku pod bjelokosnim mjesecom.

Dakle, to je ipak bio samo san, san o tome kako bi stari konjušar Šem govorio Prvratesovim kreštavim jezikom i kako bi Ruben Medvjed govorio zagrobnim tonovima nježnog živog na Božjoj zemlji...

"Simone?" upita pospano Binabik. "Jesi li...?"

Bojao se, ali ako je kanio postati muškarcem, nije mogao plakati na nježijem ramenu svaki put kad nešto ružno usne. "Nije ništa." Drhteći se uvukao natrag u svoj plašt. "Dobro sam."

Ali izgledalo je tako stvarno. Grane njihova krhkog zaklona zaškripe, potaknute vjetrom. Tako stvarno. Kao da su razgovarali u mojoj glavi...

Ozbiljno shvativši nepotpunu poruku srebrnog vrapca, svakog su dana jahali od prve do posljednje zrake svjetla, pokušavajući prestići nadolazeću oluju. Simonove tobožnje borbe sa Sludigom sada su se obavljale uz vatru, te on gotovo i nije imao trenutka nasamo otkad bi ustao pa sve dok se ne bi srušio u iscrpljen san na kraju svakog dana. Dani jahanja prolazili su u povorci jednoličnosti: beskrajna, grbava polja bjeline, tamni čvorovi zakržljala drveća, zatupljujuća upornost vjetra. Simon je bio zahvalan na svojoj sve gušćoj bradi: bez nje, često je znao pomisliti, neumoljiv vjetar bi mu izlazio lice, sve do samih kostiju.

Činilo se da je vjetar već izlazio lice zemlje, ostavivši iza sebe malo toga što je bilo znamenito ili posebno. Da nije bilo sve šire linije šume na obzoru, mogao je pretpostaviti da su se svako jutro zatjecali na istom hladnom, bezbojnom mjestu odakle su krenuli.

Razmišljajući mrzovoljno o vlastitom toplom krevetu u Visotvdi, zaključio je da bi, i kad bi se sam Kralj Oluje uselio u dvorac, a njegovi podanici razmnožili poput pahulja, on, Simon, ipak mogao sretno živjeti u odajama za služinčad. Očajnički je želio dom. Bio je blizu točke u kojoj bi prihvatio strunjaču u Paklu ako bi mu Vrag posudio jastuk.

Kako su dani promicali, oluja je rasla iza njih. Crni stup prijeteći se uzdizao na sjeverozapadnom nebu. Goleme oblačne ruke grabile su svod poput grana stabla koje premošćuje nebo. Munja je svjetlucala između njih.

"Ne kreće se vrlo brzo", reče Simon jednog dana dok su jeli oskudan podnevni obrok. U njegovu je glasu bilo više plahosti nego što mu se svidjelo.

- Binabik kimne. "Raste, ali njezino širenje je sporo. To je nešto na čemu možemo zahvaljivati." Na licu je imao neobčno potišten izraz. "Što se sporije bude kretala, to dulje nećemo biti pod njom - jer nalazim se misliti da kad ona dođe, sa sobom će donijeti tamu koja neće minuti, kao što je to slučaj s olujama obične vrste."

"Kako to misliš?" Sada se drhtanje moglo jasno čuti.

"To nije oluja samo sa snijegom i kišom", reče Binabik oprezno. "Moja misao jest da joj je namjera putem sijati strah. Uzdigla se iz Olujnog vrha. Ima izgled nečeg punog neprirodnosti." Pokajnički je podigao dlanove. "Širi se, ali kao što si rekao, ne velikom brzinom."

"Poznate su mi takve stvari," reče Sludig, "ali moram priznati da sam sretan što ćemo se uskoro maknuti s Pustoši. Ne bih htio da me na otvorenom spopadne bilo kakva oluja, a ona tamo izgleda zaista gadno." Okrenuo se prema jugu i zaškiljio. "Dva dana dok ne stignemo do Ald-heorte", reče. "To će nam biti barem neka zaštita."

Binabik uzdahne. "Nadam se da si u pravu, ali nalazim se bojati da protiv ove oluje neće biti nikakve zaštite - ili da zaštita mora biti nešto više od šumskog drveća i krovova."

"Misliš na mačeve?" tiho upita Simon.

Čovječuljak slegne ramenima. "Možda. Ako nam se zgodi da pronađemo sva tri, možda ćemo zimu uspjeti zadržati na odmaku - ili čak natjerati na uzmak. Ali najprije moramo poći tamo gdje nas je Geloj napu-tila. Inače, samo ćemo se dati na brigu o stvarima koje ne možemo promijeniti, a to je glupost." Uspio se osmjehnuti. "'Kad ostaneš bez zubi,' mi Qanuci znademo reći, 'nauči voljeti kašu.'" Iduće jutro, njihovo sedmo u Pustoši, stiglo je opterećeno lošim vremenom. Iako je oluja na sjeveru još bila samo tamna mrlja koja je nagrđivala daleki obzor, čelično sivi oblaci okupljali su se iznad njih, dok je njihove rubove sve jači vjetar isparao na čađave dronjke. Oko podneva, kad je sunce posve nestalo s vidika iza zlosretnog mrtvačkog pokrova, počeo je lepršati snijeg.

"Ovo je strašno", vikne Simon, stišćući oči pred peckavom susnježi-com. Unatoč debelim kožnim rukavicama, prsti su mu brzo trnuli. "Zaslijepljeni smo! Zar se ne bismo trebali zaustaviti i naćiniti zaklon?"

Binabik, sitna, snijegom prekrivena sjena na Qantaqinim leđima, okrene se i dovikne mu: "Ako odemo malo dalje, stići ćemo do raskrižja!"

"Raskrižje!" drekne Sludig. "U ovoj divljini?!"

"Jašite bliže", vikne Binabik. "Dat ću se na objašnjavanje."

Simon i Rimeržanin primaknu svoje konje bliže vučici. Binabik podigne ruke k ustima, ali urlik vjetra je i dalje prijetio da mu odnese riječi. "Nedaleko odavde, nalazim se misliti, ova Stara tumeťaiska cesta presreće Bijeli put, koji se nalazi pružati duž sjevernog ruba

šume. Kod raskrižja bi se mogao pronaći zaklon ili bi barem drveće trebalo biti od veće gustoće nego tu, bliže šumi. Dajmo se na jahanje malo dulje. Ako ničeg ne bude na tom mjestu, podići ćemo logor unatoč tomu."

"Dokle god se zaustavimo prije mraka, trole", drekne Sludig. "Pametani si, ali tvoja pamet možda neće dostajati da se podigne pošten logor u tami i po ovoj snježnoj oluji. Kad sam već preživio sve bezumlje koje sam vidio, ne želim poginuti u snijegu poput izgubljene krave!"

Simon ne reče ništa, štedeći snagu kako bi što bolje mogao cijeliti svoj jad. Aedone, kako je bilo hladno! Hoće li snijegu ikad doći kraj?

Jahali su dalje kroz čemerno, ledeno poslijepodne. Simonova kobila klipsala je polako, probijajući se kroz nove nanose. Simon je sagnuo glavu blizu njezine grive, pokušavajući se skloniti s vjetra. Svijet je izgledao bezoblično i bijelo poput unutrašnjosti bačve brašna, i tek malo prikladniji za život.

Sunce je bilo posve nevidljivo, ali smračivanje već ionako slabog svjetla nagovještavalo je da se poslijepodne brzo primicalo kraju. Binabik, međutim, nije izgledao voljan stati. Dok su mimoilazili još jedan neprivlačni šumarak zimzelenog drveća, Simon izgubi strpljenje.

"Smrzavam se, Binabik!" gnjevno vikne ponad vjetra. "I pada mrak! Prošli smo još jednu skupinu drveća, a još jašemo. Pa uskoro će noć! Tako ti Božjeg krvavog Drveta, ja ne idem dalje!"

"Simone..." počne Binabik, pokušavajući poprimiti smirujući ton dok je urlao iz petnih žila.

"Nešto je na cesti!" promuklo vikne Sludig. "Vaer! Nešto je naprijed! Trol!"

Binabik zaškilji. "To se ne nalazi biti ništa slično tome", vikne prezirivo. "Nijedan Qanuc ne bi bio tako budalast da luta po ovakvu vremenu!"

Simon je zvjerario u uskovitlanu sivu tamu pred njima. "Ništa ne vidim." "Kao ni ja." Binabik otrese snijeg s obruba svoje kukuljice.

"Vidio sam nešto", zareži Sludig. "Možda me zaslijepio snijeg, ali nisam lud."

"Životinja, to je najvjerojatnije", reče trol. "Ili, ako nemamo sreće, jedan od kopača kao izvidnik. Možda je zaista vrijeme da načinimo zaklon i vatru, kao što si rekao, Simone. Pred nama je šumarak koji izgleda kao da bi nam mogao pružiti bolju zaštitu. Tamo, preko onog grebena."

Suputnici su izabrali najzaštićenije mjesto koje su mogli pronaći. Simon i Sludig ispleli su grane između debala drveća za zaštitu od vjetra dok je Binabik, uz pomoć svojeg žutog vatrenog praha, zapalio vlažno drvo i počeo kuhati vodu za juhu. Vrijeme je bilo tako neumorno gadno i hladno da su se, nakon što su podijelili rijetku juhu, svi skupčali zajedno u svoje plašteve i ležali drhteći. Vjetar je bio preglasan za bilo što osim najglasnijeg razgovora. Unatoč blizini svojih prijatelja, Simon je bio sam sa svojim neveselim mislima dok ga nije spopao san.

Simon se probudio s Qantaqinim zadimljenim dahom na licu. Vučica je cviljela i gurala ga svojom velikom glavom, gotovo ga prevrnivši na drugu stranu. Sjeo je, trećući na slabim zrakama jutarnjeg sunca koje su prodirale u šumarak. Nanosi snijega nakupili su se uz ispletenu granje, načinivši zid koji ih je štiti od vjetra, pa se dim iz Binabikove logorske vatre uzdizao gotovo neometano.

"Dobro jutro, prijatelju Simone", reče Binabik. "Preživjeli smo oluju."

Simon nježno odgurne Qantaqinu glavu sa svojeg boka. Ona ispusti zvuk razočaranja, a onda se povuče. Gubica joj je bila zamazana krvlju.

"Bila je nemirna cijelo jutro", nasmije se Binabik. "Međutim, nalazim se misliti da su je mnoge smrznute vjeverice, ptice i slično koje su popadale s drveća dobro nahranile."

"Gdje je Sludig?"

"Stara se o konjima." Binabik razgrne vatru. "Uvjario sam ga da ih odvede nizbrdo na otvoreno, kako se konji ne bi našli gaziti po mojem jutarnjem obroku ili tvojem licu." Podigao je zdjelu. "Ovo je zadnje što je ostalo od juhe. Budući da je naše suho meso sada gotovo pri kraju, predlažem da u njoj uživaš. Obroci bi mogli postati rjeđi ako se budemo morali osloniti na naše lovne vještine."

Simon zadrhti dok je šakom snijega otirao lice. "Ali zar nećemo uskoro stići do šume?"

Binabik mu ponovno strpljivo ponudi zdjelu. "Upravo tako, ali više ćemo putovati pokraj nje nego kroz nju. To je zaobilaznija cesta, ali oduzet će nam manje vremena, jer se nećemo dati na presijecanje kroz grmlje. Također, u ovo ledeno ljeto možda ima životinja koje se ne nalaze spavati u svojim jazbinama i gnijezdima. Stoga, ako se nećeš dati na uzimanje ove juhe iz mojih ruku, ja ću je popiti sam. Gladovanje me ne zanima ništa više od tebe, a k tome sam i razumniji."

"Oprosti. Hvala ti." Simon se nagne nad zdjelu, uživajući u dubokom dahu mirisnih para prije nego što je stao piti.

"Možeš se dati na pranje zdjele kad završiš", šmrčne trol. "Lijepa zdjela je skupocjena stvar na putu od tolike opasnoće."

Simon se nasmiješi. "Zvučiš poput Rahele Zmajevne."

"Nisam sreo tu Zmajevnu-Rahelu," reče Binabik dok je ustajao, otresajući snijeg sa svojih hlača, "ali ako je preuzela brigu o tebi, sigurno je bila osoba od velike strpljivosti i ljubaznosti."

Simon se zagrcne od smijeha.

Stigli su na križanje kasno ujutro. Susretanje dviju cesta bilo je označeno tek mršavim kamenim prstom uspravno postavljenim na zaledenu tlu. Sivozeleni lišaj, naizgled neosjetljiv na mraz, nepopustljivo se privi-jao uza nj.

"Stara tumač'aiska cesta prolazi kroz šumu." Binabik pokaže na jedva raspoznatljiv puteljak od južne ceste, koji je zavijao kroz šumarak jela. "Budući da se nalazim misliti kako više nije u upotrebi i vjerojatno je prilično obrastao, trebali bismo umjesto toga slijediti Bijeli put. Možda ćemo pronaći neke napuštene naseobine gdje bismo se mogli dati na pronalaženje nečega za jelo."

Bijeli put pokazao se malko novijom cestom od one koja je vodila od drvnog položaja Tumet'ajja. Bilo je nekoliko obilježja nedavnog ljudskog posjeta - zahrađali i slomljeni željezni rub kotača koji je visio s jedne grane uz cestu, a gdje ga je nedvojbeno odbacio ojađeni vlasnik kola; naoštrena žbica možda upotrijebljena kao klinac za šator, zaostala u zemlji; krug pougljenjena kamenja napola pokriven snijegom.

"Tko živi u ovom kraju?" upita Simon. "Zašto uopće postoji cesta?"

"Nekoć je bilo nekoliko malih naseobina istočno od samostana Sv. Skendija - snijegom zakopana mjesta koja smo prošli na putu za zmaj--planinu. Tu je čak bilo i nekoliko gradova - Sovebek, Grinsabv, još neki, koliko se sjećam. Mislim da su također, prije jednog stoljeća ili tako nekako, ljudi putovali tim putem oko velike šume kad bi išli na sjever iz Thrithinga, pa je čak moglo biti i nekoliko svratišta."

"U danima prije cijelog stoljeća", nastavi podučavati Binabik, "ovim se dijelom svijeta mnogo putovalo. Mi Qanuci - neki od nas, zapravo - putovali smo ljeti dalje na jug, ponekad do ruba nizinskih zemalja. Također, sami su Sithe putovali posvuda na svojim lutanjima. Tek u ovim kasnim i žalosnim danima u cijeloj su toj zemlji utihnuli glasovi."

"Zaista se čini praznom", reče Simon. "Čini se da tu više nitko ne bi mogao živjeti."

Slijedili su zavojit tok ceste u kratkom poslijepodnevju. Drveće se postupno počelo zgušnjavati tu na rubu šume, mjestimično srastavši tako blizu oko ceste da se činilo kako je mala družina već ušla u Ald-heorte, željeli to ili ne. Napokon su stigli do drugog kamenog stupa koji se zapušteno nakrivio pokraj ceste, bez raskrižja ili kakve druge znamenitosti u blizini. Sludig sjaše da bolje pogleda.

"Na njemu su rune, ali nejasne i istrošene." Ogulio je malo smrznute mahovine. "Mislim da kazuju kako se u blizini nalazi Grinsabv." Podigao je pogled, smiješeći se kroz svoju zaleđenu bradu. "Neko mjesto s krovom ili dva, možda, ako ništa drugo. To bi bila lijepa promjena." Zivahnijim korakom Rimeržanin skoči natrag u sedlo. I Simon se osjeti osokoljenim. Čak i napušteni grad bio bi znatan napredak nakon turobne pustoši.

Vrate mu se riječi Binabikove pjesme. Zašao si u hladne sjene... Osjetio je trenutani ubod osamljenosti. Možda grad ipak neće biti napušten. Možda će tamo biti krčma s vatrom i hranom...

Dok je Simon čeznuo za udobnostima civilizacije, sunce je zauvijek nestalo iza šume. Vjetar ojača, a na njih se spusti rani sjeverni sumrak.

Na nebu je još bilo svjetla, ali snježni je krajolik postao modar i siv, upijajući sjene poput krpe uronjene u crnilo. Simon i njegovi suputnici bili su već spremni stati i podići logor, te su o tome razgovarali povišenim glasovima iznad monotonog vjetra kad su naišli na prve zgrade Grinsabvja.

Kao da su htjeli razočarati čak i Sludigove skromne nade, krovovi tih napuštenih koliba urušili su se pod težinom snijega. Tratine i vrtovi bili su odavna zapušteni, do koljena duboko u uskovitlanoj bjelini. Simon je vidio toliko ispraznjenih gradova na svojem sjevernom putovanju da je bilo teško vjerovati kako su Ledomeđa i Pustoš nekoć bile naseljene, da su ljudi tu živjeli jednako kao i na zelenim poljima Erkvnlada. Čeznuo je za svojim domom, za poznatim mjestima i poznatim vremenom. Ili je zima već gmižući prekrila cijelu zemlju?

Jahali su dalje. Uskoro su se Grinsabvjewe napuštene kuće počele pojavljivati u većem broju sa svake strane ceste koju je Binabik nazvao Bijeli put. Neke su još nosile tragove svojih negdašnjih stanovnika - za-hrađalu sjekiru s istrunulim drškom zarivenu u panj pred snijegom zatrpanim prednjim vratima; uspravnu metlu koja je stršila iz nanosa uz cestu poput stijega ili repa smrznute životinje - ali većina domaćinstava bila je prazna i pusta poput lubanje.

"Gdje ćemo stati?" dovikne Sludig. "Mislim da možda ipak nećemo pronaći krov."

"Možda nećemo, pa se onda dajmo na traženje dobrih zidova", odvrati Binabik. Kanio je reći još nešto kad ga Simon povuče za ruku.

"Pogledaj! To 'q zaista trol! Sludig je imao pravo!" Simon pokaže na mjesto sa strane ceste, gdje je nepomično stajala niska prilika, a samo je vjetar mreškao njegov plašt. Posljednje zrake sunca pronašle su usku tačku na rubu šume iza Grinsabvja, oštro ocrtavši neznanca.

"Sam se daj na gledanje", čangrizavo će Binabik, ali oči su mu bile oprezno uprte u neznanca. "To nije trol." Prilika pokraj ceste bila je vrlo malena i nosila je tanak plašt s kukuljicom. Gola, modričasta koža vidjela se na mjestu gdje se nogavice hlača nisu uspjele susresti s vrškom njegovih čizama.

"To je mali dječak." Nakon stoje ispravio svoje prethodno opažanje, Simon uputi Domu prema rubu ceste. Njegova dva suputnika su ga slijedila. "Sigurno se nasmrt smrzava!"

Dok su jahali prema njemu, dijete podigne pogled. Snijeg mu je osuo tamne obrve i trepavice. Zvjerao je u trojku koja mu se približavala, a onda se okrenuo i počeo trčati.

"Stani," vikne Simon, "nećemo ti nauditi!"

"Halad, kunde!" vikne Sludig. Bjegunac zastane i okrene se, zureći. Sludig odjaše nekoliko laktova bliže, a onda sjaše s konja i polako krene naprijed. "Vjer sommen marroven, kunde", reče pružajući ruku. Dječak je sumnjičavo buljio u njega, ali nije pokušao bježati. Činilo se da djetetu nije bilo više od sedam ili osam godina, a bilo je mršavo poput ručke bučkalice za maslac sudeći po djelićima koji su se vidjeli. Ruke mu bijahu pune žireva.

"Hladno mi je", reče dječak na poštenom zapadnjačkom.

Sludig je izgledao iznenađeno, ali se nasmiješio i kimnuo. "Dođi onda, dečko." Nježno je uzeo žireve i metnuo ih u džep svojeg plašta, a onda bez opiranja podigao dijete na svoje snažne ruke. "Sve je u redu, onda. Pomoći ćemo ti." Rimeržanin posjedne tamnokosog neznanca ispred sebe na sedlo, umotavši ga u svoj plašt te se činilo kao da dječako-va glava izrasta iz Sludigova sada širokog trbuha. "Možemo li sada pronaći mjesto da podignemo logor, trole?" zareži.

Binabik kimne. "Naravno."

Potjerao je Qantaqu naprijed. Dječak je promatrao vučicu raširenim, ali nezabrinutim očima dok su Simon i Sludig podboli svoje konje za njom. Snijeg je brzo punio rupu u kojoj je dječak stajao.

Dok su jahali kroz prazni grad, Sludig izvuče svoju mješinu kangkan-ga i daje pridošlici da malo popije. Dječak je zakašljao, ali se inače nije doimao nimalo iznenađenim gorkim qanučkim napitkom. Simon zaključuje daje mogao biti stariji nego što se na prvi pogled činio; njegovi precizni pokreti manje su priličili djetetu. Nešto od te prividne mladosti, pretpostavi Simon, možda je dugovao svojim krupnim očima i vitkom stasu.

"Kako se zoveš, dečko?" upita napokon Sludig.

Dječak ga mirno promotri. "Vren", izusti naposljetku tečnu i neobično naglašenu riječ. Ponovno je potegnuo mješinu s pićem, ali Sludig strese glavom i spremi je natrag u bisage.

"Hren?" upita Simon začuđeno.

"Nalazim se misliti daje rekao 'Vren'", odgovori Binabik. "To je hyr-kaško ime, a nalazim se misliti da bi on mogao biti Hyrka."

"Pogledajte tu crnu kosu", reče Sludig. "I boju njegove kože. On je Hyrka, ili ja nisam Rimeržanin. Ali što je radio sam u snijegu?"

Hyrke su, znao je Simon, bili slobodan narod dobar s konjima i vješt u igrama u kojima su drugi ljudi gubili novac. Vidio ih je mnogo na velikoj tržnici u Erchesteru. "Zar Hyrke žive tu, na Bijeloj pustoši?"

Sludig se namršti. "Nikad nisam čuo za to - ali odnedavna sam vidio mnogo toga u što ne bih povjerovao u Elvritshalli. Mislio sam da obično žive u gradovima ili na travnjacima s thrithinškim pukom."

Binabik posegne uvis i potapše dječaka malenom rukom. "Tako su i mene učili, iako ima nekih koji također žive s one strane Pustoši, u praznim stepama na istoku."

Nakon što su odjahali dalje, Sludig ponovno sjaše da potraži znakove naselja. Vratio se, tresući glavom i prišao Vrenu. Dječakove smeđe oči netremice su zurile u njega. "Gdje živiš?" upita Rimeržanin.

"Sa Škodi", glasio je odgovor.

"Je li to blizu?" upita Binabik. Dječak slegne ramenima. "Gdje su ti roditelji?" Pokret se ponovio.

Trol se okrene svojim suputnicima. "Možda je Škodi ime njegove majke. Ili bi moglo biti ime nekog drugog grada blizu sela Grinsabv. Također se nalazi biti moguće da je odlutao od neke karavane kola - iako se ove ceste, imam sigurnost, mnogo ne koriste čak ni u najbolja vremena. Kako je mogao dugo preživjeti po groznim zimskim danima poput ovih...?" Slegnuo je ramenima, pokretom neobično sličnim dječakovu.

"Hoće li ostati s nama?" upita Simon. Sludig ispusti razdražljiv zvuk, ali ne izusti ništa. Simon se gnjevno obori na Rimeržanina. "Ne možemo ga ostaviti tu da umre!"

Binabik mahne umirujućim prstom. "Ne, ne boj se da ćemo ga ostaviti. U svakom slučaju, pretpostavljam da ima još ljudi osim Vrena koji se nalaze tu živjeti."

Sludig ustane. "Trol ima pravo: tu mora biti ljudi. Uostalom, ideja da sa sobom povedemo dijete je glupa."

"To su neki govorili i za Simona", tiho odvratila Binabik. "Ali nalazim se slagati s tvojom prvom izjavom. Dajmo se na pronalazak njegova doma."

"Može jahati sa mnom neko vrijeme", reče Simon. Rimeržanin iskrivi lice, ali mu doda dijete koje se nije opiralo. Simon umota dječaka u svoj plašt kao što je i Sludig učinio.

"Sad spavaj, Vrene", šapne. Vjetar je jaukao kroz urušene kuće. "Sad si s prijateljima. Odvest ćemo te kući."

Dječak je zurio u njega, ozbiljan poput minijaturnog duhovnika za vrijeme javnog obreda. Malena se ruka iskrade iz kaputča da potapše Domine sapi. Dok mu je Vrenovo vitko tijelo pčivalo na grudima, Simon uzme uzde jednom rukom kako bi mogao oviti drugu oko dječako-va struka. Osjećao se vrlo starim i vrlo odgovornim.

Hoću li ikad postati otac? pitao se dok su kaskali kroz sve dublji mrak. Imati sinove? Razmislio je o tom na trenutak. Keri?

Svi ljudi koje je znao, činilo se, izgubili su svoje očeve - Binabik svojeg u snježnoj lavini, princ Jošua svojeg od starosti. Mali svjeđar Jeremi-ja, sjeti se Simon, izgubio je svojeg od upale pluća; otac princeze Miriamele mogao je biti i mrtav. Pomislio je na svojeg oca, utopljenog prije nego što se rodio. Jesu li svi očevi bili takvi, poput mačaka i pasa, pravili djecu, a onda odlazili?

"Sludig!" vikne on, "imaš li oca?"

Rimeržanin se okrene s razdražljivim izrazom na licu. "Što pod tim misliš, dečko?"

"Mislim, je li živ?"

"Koliko ja znam - jest", frkne Rimeržanin. "A nije me ni briga. Stari vrag mogao bi biti u Paklu i to mi ne bi smetalo." Okrenuo se natrag prema snijegom ogrnutoj cesti.

Ja neću biti takav otac, odluči Simon, privivši dijete malo bliže. Vren se nelagodno promeškoli pod Simonovim platom. Jaću ostati sa svojim sinom. Imat ćemo dom, a ja neću odlaziti.

Ali tko će biti majka? Niz zbrkanih slika, nasumičnih poput pahuljica, preleti mu umom: Miriamele u daljini na balkonu svoje kule u Visotvrđi, sobarica Hepziba, razlučena stara Rahela i ljutooka gospa Vorzheva. A gdje bi mu bio dom? Ogleđao se po prostranoj bjelini Pustoši i sve bližoj sjeni Aldheorte. Kako se itko mogao nadati da će ostati na jednom mjestu u ovom ludom svijetu? Obćati to djetetu bila bi laž. Dom? Bio bi sretan kad bi pronašao mjesto da se skloni s vjetra noću.

Njegov nesretni smijeh natjera Vrena na meškolenje; Simon čvršće ovije plašt oko obojice.

Dok su se približavali istočnom predgrađu Grinsabvja, još nisu vidjeli ni žive duše. Nije bilo ni dokaza o nedavnom stanovanju.

Pomno su ispitali Vrena, ali nisu mogli iskamčiti drugi podatak osim imena "Škodi".

"Je li Škodi tvoj otac?" upita Simon.

"To je žensko ime", primijeti Sludig. "Ime Rimeržanke."

Simon ponovno pokuša. "Je li Škodi tvoja majka?"

Dječak strese glavom. "Ja živim sa Škodi", reče on, riječima tako jasnim, unatoč naglasku, da se Simon ponovno upitao je li dječak bio stariji nego što su pretpostavljali.

Bilo je još nekoliko napuštenih naselja ugniježđenih u niskim bregovima pokraj Bijelog puta, ali pojavljivala su se sve rjeđe i rjeđe. Stigla je noć, ispunivši prostor između drveća crnim sjenama. Družina je predugo jahala - i po Simonovu mišljenju odavno premašila vrijeme objeda. Tama je sada njihovu potragu učinila nepraktičnom. Binabik je upravo palio katranom premazanu borovu granu da je upotrijebi kao baklju kadli Simon ugleda sjaj svjetla u šumi, malo dalje od ceste.

"Gledajte tamo!" vikne. "Mislim daje vatra!" Činilo se da se daleka bjelinom prekrivena stabla žare crvenilom.

"Skodina kuća! Skodina kuća!" reče dječak, poskakujući tako da ga je Simon morao obuzdati. "Ona će se veseliti!"

Družina je neko vrijeme sjedila, promatrajući treperavo svjetlo.

"Idemo oprezno", reče Sludig, razgibavajući prste koji su stezali njegovo qanučko koplje. "To je proketo čudno mjesto za življenje.

Nemamo potvrde da će se ti ljudi ponašati prijateljski."

Simon osjeti iznenadnu unutrašnju studen na Sludigove riječi. Da je samo Trn bio dovoljno pouzdan da ga nosi uza se! Opipao je svoj koštani nož u koricama i osjetio pouzdanje.

"Jahat ću naprijed", reče Binabik. "Manji sam, a Qantaqa je tiša. Otići ćemo pogledati." Promrmljao je jednu riječ; vučica šmugne s ceste kroz dugačke sjene, mašući repom poput pramena dima.

Prošlo je nekoliko minuta. Simon i Sludig polako su jahali duž snježne padine, ne razgovarajući. Zureći u toplo svjetlo koje je svjetlucalo u krošnjama, Simon zapadne u neku vrstu plitka sna kad ga prene trolo-va nagla pojava. Qantaqa se široko kesila, a crveni joj je jezik visio iz gubice.

"To je neki stari samostan, nalazim se misliti", reče Binabik, lica gotovo skrivena u tami kukuljice. "U dvorištu pred vratima je lomača i nekoliko je ljudi oko nje, ali izgledaju kao djeca. Nisam se našao vidjeti nijednog konja, nikakva znaka da netko čeka u zasjedi."

Jahali su tiho naprijed do krijeste niskog brijega. Vatra je gorjela pred njima u dnu čistine obrubljene drvećem, okružene malim rasplesanim obrisima. Iza njih nazirali su se crveno obojeni zidovi i napukla žbuka samostana. Bila je to stara građevina koja je prepatila pod grubim postupcima vremena: dugačak krov urušio se na nekoliko mjesta, a rupe su zjapile prema zvijezdama poput usta. Mnogo je okolnih stabala uguralo svoje grane kroz male prozore, kao da želi pobjeći od hladnoće.

Dok su sjedili promatrajući, Vren se izmigolji iz Simonova naručja i skoči sa sedla, zakotrljavši se u snijegu. Ustao je, otrešavši se poput psa, a onda odjurio niz brijeg prema lomači. Neke od malih prilika okrenu se na njegov dolazak s veselim usklikima. Vrenje na trenutak stajao među njima, uzbuđeno mašući rukama, a onda se progurao kroz prednja vrata samostana i nestao u toplom svjetlu. Kad je prošlo prilično vremena, a nitko nije ponovno izašao, Simon upitno pogleda Binabika i Sludiga.

"Sigurno se čini da je to njegov dom", reče Binabik. "Da krenemo dalje?" upita Simon, nadajući se da će oni reći ne. Sludig ga promotri, a onda očajnički zastenje.

, "Bilo bi glupo propustiti priliku da provedemo noć na toplom", nevoljko će on. "A spremni smo podići logor. Ali ni riječi o tome tko smo i što radimo. Mi smo vojnici koji su pobjegli iz garnizona u Skoggevu, ako itko pita."

Binabik se nasmiješi. "Odajem priznanje tvojoj logici, iako se nalazim sumnjati da bi me netko mogao zamijeniti za rimerškog ratnika. Hajdemo pogledati Vrenov dom."

Otkasali su u dolinu. Malene prilike, njih pet-šest, nastavile su svoju plesnu igru, ali kad su im se Simon i ostali približili, prestali su i utihnuli. Bili su tek u dronjke odjevena djeca, kao što je Binabik navijestio.

Sve oči sada su se okrenule prema pridošlicama. Simon se osjećao podvrgnutim temeljitom ispitivanju. Činilo se da djeca po godinama odgovaraju trogodišnjacima ili četverogodišnjacima, a bilo je i Vrenovih vršnjaka ili malo starijih, i nisu bili međusobno slični. Bila je jedna djevojčica koja je dijelila Vrenovu crnu kosu i tamne oči, ali i dvoje ili troje tako svijetlokose djece da nisu mogla biti ništa drugo osim Rimeržana. Sva su na licima imala izraz opreza. Kad su Simon i njegovi prijatelji sjahali, glave su se gotovo istovremeno okrenule da ih gledaju. Nitko ne prozbori.

"Zdravo", reče Simon. Dječak najbliži njima mrko je zurio, lica okupana svjetlošću vatre. "Je li vaša majka tu?" Dječak je nastavio zuriti.

"Dječak kojeg smo doveli ušao je unutra", reče Sludig. "Tamo se nedvojbeno nalaze odrasli." Zamišljeno je odvagao koplje, a sve su oči oprezno slijedile njegov pokret. Rimeržanin ponese koplje prema vratima samostana koja je Vren zatvorio za sobom, a onda ga nasloni uz izdubenu žbuku zida.

Dobacio je svojoj nijemoj publici znakovit pogled. "Ovo nitko ne smije dirati", reče. "Je li jasno? Gjal es, kundenl!" Potapšao je korice svojeg mača, a onda podigao šaku i zakucao na vrata. Simon se osvrne prema Trnu, kožnom zavežljaju na jednom od teretnih konja.

Pitao se treba li ga ponijeti sa sobom, ali je odlučio da bi to privuklo više pažnje nego što bi valjalo. Ipak, to gaje izjedalo. Toliko žrtava da se domognu crnog mača, samo kako bi ga ostavljali svezana o sedlo poput stare metle.

"Binabik", reče tiho, pokazujući prema skrivenom maču. "Ne misliš li...?"

Trol strese glavom. "Nema potrebe za zabrinutošću, ja sam siguran", šapne trol. "U svakom slučaju, čak i kad bi ga ova djeca ukrala, nalazim se pretpostaviti da bi ionako imala poteškača odnijeti ga."

Teška se vrata polako otvore. Mali je Vren stajao na dovratku. "Uđite, vi ljudi. Škodi kaže da uđete."

Binabik sjaše. Qantaqa onjuši zrak na trenutak, a onda skokom odjuri u smjeru odakle su došli. Djeca pokraj vatre očarano su promatrala njezin odlazak.

"Neka lovi", reče Binabik. "Nije sretna hodajući u ljudskim kućama. Dođi, Simone, ponuđena nam je gostoljubivost." Koraknuo je pokraj Sludiga i pošao za Vrenom unutra.

Vatra gotovo jednako velika poput lomače u dvorištu buktjela je i pucketala na ognjištu, bacajući divlje, treperave sjene po paučinom prekrivenoj žbuci. Simona se soba najprije dojmila poput neke vrste životinjskog legla. Goleme hrpe odjeće i slame i drugih neobičnih predmeta bile su nasumce razbacane po svakom djeliću prljave površine.

"Dobro došli, stranci", reče netko. "Ja sam Škodi. Imate li ista hrane? Djeca su vrlo gladna."

Sjedila je na stolici blizu vatre, dok joj se nekoliko djece mlađe od one u dvorištu pentralo po krilu ili sjedilo do nogu. Simonova je prva misao bila da je i ona sama bila još jedno dijete - iako vrlo veliko - ali nakon trenutka promatranja mogao je vidjeti da je bila njegove dobi ili čak malo starija. Njezina bijeloplava kosa, bezbojna poput paukove svile, okruživala je oblo lice koje je moglo biti vrlo lijepo, unatoč paru ožiljaka, da nije bila toliko debela. Njezine svijetlomodne oči pohlepno su zurile u došljake.

Sludig ju je gledao sumnjičavo, osjećajući nelagodu u tako skućenu prostoru. "Hrane? Imamo je malo, gospođice..." razmisli na trenutak, "... ali slobodno je podijeli s nama."

Živahno je odmahнула rukom. Njezina bucmasta ružičasta mišica umalo je odbacila usnulo djetesce. "Nije važno. Uvijek se snademo." Kao što je Sludig pretkazao, govorila je zapadnjački s teškim rimersgardskim naglaskom. "Sjednite i kažite mi što je nova u svijetu." Namrštila se, na-pučivši crvene usnice. "Možda tu negdje ima piva. Vi muškarci volite pivo, zar ne? Vrene, idi potraži štogod piva. I gdje su oni hrastovi orasi po koje sam te poslala?"

Sludig naglo podigne pogled. "Oh." Smeteno, on izvadi Vrenove ži-reve iz džepa na svojem platu.

"Dobro", reče Škodi. "Sad pivo."

"Da, Škodi." Vren požuri niz prolaz od naslaganih tronožaca, nes-tavši u sjenama.

"Kako to, ako smijemo pitati, da možete tu živjeti?" upita Binabik. Čini se mjestom velike osame."

Škodi je pohlepno zurila u njega. Sada se njezine obrve iznenađeno podignu. "Mislila sam da si dijete!" Zvučala je razočarano. "Ali ti si maleni čovjek."

"Qanuc, moja gospo." Binabik iscrta naklon. "Ono što tvoj narod zove 'trolovi'."

"Trol!" Ona pljesne rukama od uzbuđenja. Ovaj put, jedno od djece zaista sklizne s njezina oblog krila na gunjeve smotane pod njezinim nogama. Mališan se nije probudio, a drugi je brzo dopuzao da zauzme mjesto koje je prvi napustio. "Tako divno! Nikad tu nismo imali trola!" Okrenula se i viknula u tamu. "Vrene! Gdje je pivo za ove muškarce?"

"Odakle su došla sva ta djeca?" upita Simon začuđeno. "Jesu li sva tvoja?"

Obrambeni izraz stvori se na djevojčinu licu. "Da. Sada jesu. Njihovi ih roditelji nisu htjeli, pa ih Škodi čuva umjesto njih."

"Pa..." Simon je bio smeten. "Pa, to je vrlo ljubazno od tebe. Ali kako ih hraniš? Rekla si da su gladni."

"Da, to je zaista ljubazno", reče Škodi sada se smiješeći. "Ljubazno je od mene, ali tako su me učili. Gospod Usires veli da djecu treba štititi."

"Da", progundā Sludig. "Tako je."

Vren se vrati na svjetlost vatre balansirajući vrčem piva i s nekoliko napuknutih zdjela. Hrpa se opasno njihala, ali ju je uz pomoć uspio odložiti i naliti pivo za sva tri putnika. Vjetar se podigao, rasplamsavši vatru na ognjištu.

"To je vrlo dobra vatra", reče Sludig dok je otirao pjenu s brkova. "Sigurno si imala teškoća pronaći suho drvo po jučerašnjoj oluji."

"O, Vren mi ga je nasjekao u rano proljeće." Ona posegne i potap-še dječakovu glavu svojom punašnom rukom. "On također kolje i kuha. On je moj dobri dječak, moj Vren."

"Zar tu nema nikog tko je stariji?" upita Binabik. "Ne nalazim se misliti ništa neuljudno, ali činiš se mladom da bi u samoći podizala ovu djecu."

Škodi ga pažljivo pogleda prije nego što odgovori. "Rekla sam ti. Njihove majke i čevi su otišli. Tu nema nikog osim nas. Ali dobro nam je, zar ne, Vrene?"

"Da, Škodi." Dječakove oči su postajale sve teže. Sklupčao se uz njezinu nogu, uživajući u toplini vatre.

"Dakle," napokon će ona, "rekli ste da imate hrane. Zašto ne odete po nju, onda je možemo podijeliti. Možemo tu negdje pronaći sastojke objeda. Probudi se, Vrene, ti lijenčino!" Čušnula ga je lako po uhu. "Probudi se! Vrijeme je za spremanje večere!"

"Nemoj ga buditi", reče Simon osjećajući samilost prema crnokosom dječaku. "Mi ćemo se pobrinuti za objed."

"Glupost", reče Škodi. Protresla je Vrena koji je negodovao. "On voli spremati večeru. Vi idite donijeti što imate. Prenocić ćete, zar ne? Onda biste trebali spremiti svoje konje u staju. Mislim da je staja s druge strane dvorišta. Vrene, ustani, ti lijena kvrgo! Gdje je staja?"

Šuma se približila stražnjem dijelu samostana gdje su se nalazile staje. Staro drveće oprášeno snijegom žalosno se njihalo dok su Simon i njegovi suputnici razbacivali suho sijeno po podu jedne od staja i izbacivali snijeg kroz otvor da se otopi. Činilo se da su se staje povremeno koristile - bilo je pocrnjelih baklji u utorima, a ruševni zidovi bili su nasumce zakrpani - ali bilo je teško pogoditi kada se to dogodilo posljednji put.

"Hoćemo li unijeti sve naše stvari?" upita Simon.

"Nalazim se misliti tako", odgovori Binabik, olabavivši remen najednom od teretnih konja. "Dvojim da bi djeca ukrala ista što nije hrana, ali tko zna što bi moglo postati zametnuto?"

Miris mokrih konja bio je jak. Simon protrlja Domin tvrđi bok. "Zar ne misliš da je čudno što tu ne živi nitko osim djece?"

Sludig se kratko nasmije. "Mlada žena je starija od tebe, Snježnoprameni - i k tome poprilična žena. Djevojke njezine dobi često i same imaju djecu."

Simon porumeni, ali njegov razdraženi odgovor preduhitrio je Binabik. "Nalazim se misliti", reče trol, "da Simon govori s dobrim razumom. Postoje nejasnoće u vezi s ovim mjestom. Neće škoditi da postavimo još pitanja našoj domaćici."

Simon umota Trn u svoj plašt prije nego što ga je odnio kroz snijeg u samostan. Promjenjivi mrač bio je u tom trenutku prilično lagan. Također se činilo da malo pulsira, iako je Simon znao da bi to mogle biti tek njegove promrzle, drhtave ruke. Kad ih je mali Vren pustio unutra, Simon je smjestio Trn blizu ognjišta gdje će spavati i naslagao nekoliko njihovih bisaga navrh njega, kao da želi onemogućiti kretanje nekakvoj usnulj zvjeri koja bi se mogla probuditi i podivljati.

Večera je bila čudna mješavina neobične hrane i nesvakidašnjeg razgovora. Osim ostataka suhog voća i mesa koje su priskrbila trojica putnika, Škodi i njezini mladi štitenici iznijeli su zdjele gorkih žireva i kiselih bobica. Prekapajući, Vren je pronašao pljesniv, ali jestiv sir negdje u uništenoj smočnici samostana, zajedno s još nekoliko vrčeva mošusnog rimersgardskog piva. Time su uspjeli sastaviti obrok koji je dostajao za cijelu družinu, iako jedvice: djece je na okupu bilo desetak ili više.

Binabik nije našao mnogo vremena da postavlja pitanja za vrijeme jela. Oni od Skodinih štitenika koji su bili dovoljno stari da odlaze van, ustali su kako bi ispričali maštovite priče o raznim pustolovinama koje su doživjeli tog dana, priče tako pretjerane da su očito bile neistinite. Jedna mala djevojčica pripovijedala je o letenju na vrh golemog bora kako bi ukrala peročarobne sojke kreštalice. Drugo dijete, jedan od starijih dječaka, zakleo se da je pronašao škrinju orijaškog zlata u pećini u šumi. Vren, kad je došao red na njega, mirno obavijesti slušalice da gaje, dok je skupljao žireve, progonio ledeni zloduh blistavih modrih očiju i da su ga Simon i njegova dva suputnika izbacili iz pandža ledene prijetnje, sasjekavši ga svojim mječevima sve dok se nije raspao na ledene sige.

Škodi je držala manju djecu na svojem krilu dok je jela, svako naizmjenice, i slušala svaku priču s izrazom zavisti pune očaranosti.

Nagradila bi one u čijim je pričama najviše uživala darovavši pripovjedaču dodatni komadić hrane, koji je bio gorljivo prihvaćen - zaista, zaključio je Simon, nagrada je vjerojatno bila glavni razlog bajkovitoj prirodi priča.

Nešto na Skodinu licu vrlo je privlačilo Simona. Unatoč njezinu krupnom stasu, bilo je nježnosti u njezinim djevojačkim crtama i sjaja u njezinim očima i osmijehu koji ga je opčinjavao. U nekim trenucima, dok bi se bez daha smijala jednoj izmišljotini djece ili se okretala na način da bi joj se svjetlost vatre poigravala sjajem u lanenoj kosi, činila se posve lijepom; u drugim, kad bi pohlepno zgrabila šaku bobica od neke manje djece i utrpala ih u svoja široka usta ili kad bi se njezino očarano praćenje pripovijedanja na trenutak približilo običnom slaboumlju, smatrao ju je odvratnom.

Nekoliko je puta uhvatila Simona kako zuri. Pogledi koje mu je uzvraćala malo su ga preplašili, iako se od njih rumenio. Škodi je, uza svu svoju debljinu, imala gladan pogled koji bi dobro pristajao izglednjelu prosjaku.

"Dakle," reče ona kad je Vren završio svoju nevjerovatnu priču, "još ste hrabriji ljudi nego što sam mislila." Široko se osmjehnula Simonu. "Noćas ćemo dobro spavati, znajući da ste pod našim krovom. Mislite li da Vrenov ledeni zloduh ima braću?"

"Nalazim se misliti da to nije baš vjerojatno", reče Binabik s blagim osmijehom. "Ne morate se bojati nikakvog zloduha dok mi boravimo u vašoj kući. Zauzvrat, imamo mnogo zahvalnosti na pruženu krovu i ognjištu za grijanje."

"O, ne," reče Škodi raširenih očiju, "ja sam ta koja je zahvalna. Nemamo mnogo posjetitelja. Vrene, pomozite očistiti mjesto gdje će muškarci spavati. Vrene, jesi li me čuo?"

Vren je napeto zurio u Simona s nedokučivim izrazom u tamnim očima.

"Tvoje spominjanje gostiju, moja gospo," počne Binabik, "—podsjetilo me na pitanje koje sam ti kanio postaviti. Kako to da ste se ti i djeca našli na takvom mjestu osame...?"

"Došle su oluje. Ostali su pobjegli. Nismo imali kamo." Njezine žestre riječi slabo su prikrivale njezin povrijeđeni ton. "Nitko od nas nije bio poželjan - nitko od djece, a ni Škodi." Smatrajući predmet završenim, njezin glas se ponovno ugrije. "Sad je vrijeme da maleni odu spavati. Hajde, svi vi, pomozite mi ustati." Nekoliko njezinih štitenika pohita da pomogne Škodi pri pridizanju njezina krupnog tijela sa stolice. Dok je polako išla prema vratima u stražnjem dijelu sobe, a par se usnule djece privijalo uz nju poput malih šišmiša, doviknula je: "Vren će vam pomoći da se snađete. Donesi svijeću kad budeš dolazio, Vrene." Nestala je u sjenama.

Simon se probudio iz nemirnog sna u gluhoj noći, ispunjen zbunjenom panikom od crvenkaste tame u kojoj nije bilo zvijezda i od tihog traga zvuka koji se uplitaio i ispletao iz prigušene pjesme vjetra. Trebalo mu je nekolikočasaka da se sjeti kako su spavali blizu ognjišta starog samostana, dok ih je grijao usnuli ugljen, a od vremenskih nepogoda štutio krov i trošni zidovi. Zvuk je bio Qantaqino osamljeno tuljenje, koje je dopiralo iz daljine. Simonov strah malo izbljedi, ali ne nestane.

Je li to bio san koji sam sinoć usnuo? Šem, Ruben i glasovi? Je li to bila samo luda tlapnja ili je to bilo onako stvarno kao što se činilo... kao stoje zvučalo?

Još od noći njegova bijega iz Visotvade nije se osjetio gospodarom vlastite sudbine. One iste Kamene noći, kad je nekako osjetio Prvratesove odbojne misli i protiv volje sudjelovao u obredu u kojem je Elija primio na dar strašni mrač Tugu, Simon se upitao je li ikad bio gospodar vlastitog uma. Životnost njegovih snova nadilazila je granice običnog noćnog lutanja. San u Gelojinoj kući, u kojem gaje Morgenesovo truplo upozorilo na lažnog glasnika, te neprestani posjeti golemog kotla koji je drobio sve pod sobom i drveta koje je zapravo bilo kula, bijela mrač zvjezdama - svi su se oni činili previše upornima, previše moćnima da bi bili obične more. A sada, u svojim snovima prošle noći, čuo je kako Prvrates govori s nekim nezemaljskim stvorom jasno kao da je Simon prisluškivao kroz ključanicu. To nije bilo nalik ni na koji san u njegovu životu prije posljednje jezive godine.

Kad su ga Binabik i Geloj povelj na Cestu snova, vizija koju je tamo osjetio bila je vrlo slična ovim drugima - poput sanjanja, ali s divljom i neopisivom moći vizije. Možda su se nekako, zbog Prvratesa na vrhu brjega ili nečeg drugog, njemu otvorila vrata koja

ponekad vode na cestu snova. To se činilo poput ludosti, ali što nije bila ludost u ovom zbrkanom dobu? Snovi su sigurno bili važni - kad bi se probudio, bilo bi to s osjećajem da mu je pobjeglo nešto beskrajno važno - ali na svoj užas, nije imao pojma što su značili. Qantaqin žalosni urlik ponovno se ogласi kroz oluju koja je puhala izvan samostanskih zidina. Simon se upita kako to da trol nije ustao da je umiri, ali zvuk Binabikova i Sludigova hrkanja nesmanjeno se nastavio. Simon pokuša ustati, odlučan da joj dade barem priliku da uđe - zvučala je tako osamljeno i napušteno, a vani je bilo tako hladno - ali otkrije da mu je teška tromost zahvatila udove, pa se nije mogao prisiliti da se dignu. Borio se, ali bez uspjeha. Udovi ga nisu slušali, kao da su bili izrezbareni od jasenovine. Simon odjednom osjeti strašnu pospanost. Borio se s drijemežom, ali on ga je neumoljivo povlačio; Qantaqino daleko tuljenje izgubi se, a on klizne kao niz dugačku padinu, natrag u nesvijest...

Kad se ponovno probudio, posljednji komadići žeravice postali su crni, a samostan se nalazio u potpunoj tami. Hladna ruka dodirivala mu je lice. Uvukao je dah od straha, ali zrak mu je jedva ispunio pluća. Tijelo mu se još činilo teško poput kamena, bez snage da se pomakne.

"Ljepotan", šapne Škodi, duboka sjena, više naslućena nego ugledana, naginjući se visoka i široka iznad njega. Milovala mu je obraz.

"I tek ti je izrasla brada. Baš si Ljepotan. Zadržat ću te."

Simon se nemoćno borio da se izmigolji iz njezina dodira.

"Ni oni te ne žele, zar ne?" reče Škodi, pjevušeći kao da se obraća djetetu. "I ja to osjećam. Škodi zna. Otjerali su te. Čujem to u tvojoj glavi. Ali nisam zato rekla Vrenu da te dovede."

Smjestila se pokraj njega u tami, savivši se u čučanj poput šatora oslobođena iz kolaca. "Škodi zna što imaš. Čula sam njegovu pjesmu u ušima, vidjela ga u snovima. Gospa Srebrna Maska ga želi. Njezin gospodar Crvene Oči također. Žele mač, crni mač, a kad im ga dam, oni će biti dobri prema meni. Voljet će Škodi i davati joj poklone." Uхватила je uvojak njegove kose između svojih punašnih prstiju i snažno ga povukla. Žiganje boli činilo se daleko. Trenutak kasnije, kao nagradu, pažljivo je prešla rukom po Simonovoj glavi i licu.

"Ljepotan", reče napokon. "Prijatelj za mene - prijatelj moje dobi. To sam čekala. Odnijet ću te snove koji te muče. Odnijet ću sve tvoje snove. Mogu to učiniti, znaš." Još je više utišala svoj šapat, a Simon prvi put shvati daje teško disanje njegove dvojice prijatelja prestalo. Upitao se jesu li tiho ležali u tami, čekajući da ga spase. Ako je tako, molio se da djeluju brzo. Srce mu se činilo bešćutnim poput njegovih olovniх udova, ali strah je pulsirao kroza nj, bolno poput skrivenog bila. "Otjerali su me iz Haethstada", promrmlja Škodi. "Moja vlastita obitelj i susjedi. Rekli su da sam vještica. Rekli su da bacam kletve na ljude. Istjerali me." Jezivo, počela je šmrcati. Kad je ponovno prozborila, riječi su joj bile iskrivljene od plača. "Po-po-pokazala sam im. Kad je otac bio pijan i spavao, probola sam majku njegovim nožem, a onda ga metnula u njegovu ruku. Poslije se ubio." Njezin je smijeh bio gorak, ali nemilosrdan. "Uvijek sam mogla vidjeti ono što drugi nisu, misliti na ono što drugi ne bi. Onda, kad je došla duboka zima i nije posustajala, postala sam sposobna činiti stvari. Sada mogu činiti ono što nitko drugi ne može." Glas joj se pobjednički uzdigne. "Postajem sve jača i jača. Jača i jača. Kad dam gospi Srebrnoj Maski i gospodaru Crvenim Očima mač koji traže, raspjevani crni mač koji sam čula u svojim snovima, onda ću biti poput njih. Onda ćemo djeca i ja učiniti da svima bude žao."

Dok je govorila, odsutno je povukla hladnu ruku sa Simonova čela u njegovu košulju, puštajući je da se igra po njegovim nagim prsima kao da miluje psa. Vjetar se stišao i u stravičnoj tišini njegove odsutnosti on odjednom shvati da je netko odnio njegove prijatelje. U mračnoj sobi nije bilo nikoga osim Škodi i Simona.

"Ali tebe ću zadržati", reče ona. "Zadržat ću te za sebe."

Unutar Božjih zidina

Otac Dinivan se igrao hranom, zureći u svoju zdjelu kao da bi neka pomoćna poruka mogla biti ispisana tu u košticama maslina i mrvicama kruha. Svijeće su jarko gorjele po cijeloj dužini stola. Prvratesov glas bio je jak i grub poput mjedenog gonga.

"... Dakle vidite, Vaša Svetosti, kralj Elija samo želi vaše prihvatanje jedne stvari: provenijencija Majke Crkve možda jesu ljudske duše, ali ona se nema pravo miješati u načine na koji legitimni monarh uređuje ljudske tjelesne i materijalne forme." Čelavi se svećenik samodopadno nasmiješi. Dinivanovo srce potone kad je ugledao da mu je lektor utučeno uzvratilo osmijeh. Ranessin sigurno zna da je Elija time gotovo izjavljivao kako Božji pastir na zemlji ima manju moć od jednog zemaljskog kralja? Zašto je sjedio i šutio?

Lektor polako kimne glavom. Pogledao je preko stola u Prvratesa, a onda kratko u kneza Benigarisa, novog gospodara Nabbana koji je izgledao pomalo nervozno pod lektorovim ispitivačkim pogledom, žurno brišući mast s brade stražnjom stranom brokatnog rukava. Ova gozba na Hlafovo bila je občno samo religiozna i svečana prigoda. Iako je Dinivan znao daje vojvoda do srži bio kreatura Prvratesova gospodara Eli-je, u ovom času on kao da je više čeznuo za svečanošću, a manje za sukobom.

"Veliki kralj i njegov izaslanik Prvrates žele samo najbolje Majci Crkvi, Svetosti", otresitoće Benigaris, nesposoban izdržati Ranessinov pogled, kao da je u njemu vidio odraz ubojstva svojeg oca za koje je sam Benigaris bio osumnjičen. "Trebamo slušati što Prvrates kaže." Ponovno se posvetio svojem pladnju, gdje je pronašao veselije društvo.

"Uzimamo u obzir sve što Prvrates kaže", blago odvratil lektor. Tišina se ponovno spusti na stol. Debeli Velligis i ostali prisutni eskritori vrte se svojem jelu, čito zadovoljni što je sukob kojeg su se dugo pribojavali naizgled bio izbjegnut.

Dinivan spusti pogled na ostatke svoje večere. Mladi svećenik koji se vrtio oko njegova lakta napuni Dinivanov kalež vodom - bila je to dobra noć za izbjegavanje vina - i posegne da mu uzme zdjelu, ali Dinivan ga otjera rukom. Bilo je bolje imati nešto na što se

mogao usredotočiti, barem kako bi izbjegao gledati u zmijolikog Prvratesa, koji se nije trudio sakriti neizmjereno zadovoljstvo zbog nelagode crkvene hijerarhije.

Odsutno gurajući mrvice kruha nožem, Dinivan se divio činjenici kako su neodjeljivo uzvišenost i svjetovnost bile povezane. Taj ultimatum kralja Elije i lektorov odgovor možda se jednog dana budu činili događajem od nezaboravnog značenja, poput onog davnog dana kad je treći Larexes proglasio kneza Sulisa heretikom i otpadnikom, poslavši tog izvanrednog i izmučenog čovjeka u egzil. Ali čak i tijekom tog važnog događaja, podsjeti se Dinivan, vjerojatno je bilo svećenika koji su češkali nosove ili zurili u strop ili tiho žalili svoje bolne zglobove dok su sjedili u samom tig-nju povijesti - upravo kao što je sada Dinivančepkao po ostacima svoje večere, a knez Benigaris se podrigavao i olabavljao pojas. Takviće ljudi uvijek biti mješavine majmuna i anđela, čija je životinjska priroda bjesnje-la zbog ograničenja civilizacije dok su sezali za Nebom ili za Paklom. Bilo je zabavno, zapravo... ili je trebalo biti. Dok je eskritor Velligis pokušavao počinjati mirniji razgovor za večerom, Dinivan odjednom osjeti neobično drhtanje u prstima: stol se blago tresao pod njegovim rukama. Potres je bila njegova prva pomisao, ali tada su koštice maslina u njegovoj zdjeli počele polako kliziti, slažući se u rune pred njegovim zaprepaštenim očima. Podigao je pogled, prestrašen, ali nitko drugi za trpezom naizgled nije opazio da nešto nije u redu. Velligis je i dalje jednolično brbljao, dok mu se buc masto lice sjajilo od znoj; ostali gosti su ga promatrali, ljubazno glumeći zanimanje.

Gmižući poput kukaca, ostaci u Dinivanovoj zdjeli stvorili su dvije podrugljive riječi: "PERGAMENSKA SVINJA". Osjećajući mučninu, podigao je pogled i susreo Prvratesove grabežljive crne oči. Alkemičar je imao izraz neizmjerne zabavljenosti. Jednim od svojih bijelih prstiju mahao je iznad stolnjaka, kao da nešto riše po zraku. Tada, pred Dini-vanovim očima, Prvrates promigolji sve prste odjednom. Mrvice i koštice maslina u Dinivanovoj zdjeli naglo se razdvoje, a neznane sile koje su ih držale na okupu sada se rasprše.

Dinivanova ruka obrambeno se podigne kako bi zgrabila lanac koji je ležao ispod mantije, tražeći skriveni svitak; Prvratesov se osmijeh raširi od gotovo dječje radosti. Dinivan osjeti kako se njegov uobičajeni optimizam otapa pred očitim samopouzdanjem crvenog svećenika. Odjednom shvati kakva je tanka i lomljiva trska njegov život zapravo bio.

"... Oni nisu, pretpostavljam, zaista opasni..." blebetao je Velligis, "ali to je strašan udarac dostojanstvu Majke Crkve, ti barbari koji se spaljuju na javnim trgovima, strašan udarac - jednak izazivanju Crkve da ih zaustavi! To je neka vrsta zarazna bunila, rečeno mi je, koja se prenosi lošim zrakom. Više i ne izlazim a da ne nosim rupčić preko nosa i usta..."

"Ali možda Ognjeni plesači nisu ljudi", lako će Prvrates. "Možda su njihovi snovi... stvarniji... nego što mislite."

"To je... to je..." zafrflja Velligis, ali Prvrates se ne obazre na njega. -Njegove opsceno prazne oči još bijahu uperene u Dinivana. Sad se ne boji nikakvih ispada, pomisli Dinivan. Ta se spoznaja učini nepodnošljivim teretom. Ništa ga više ne vezuje. Njegova strašna znatiželja pretvorila se u nepromišljenu, nezasiťnu glad.

Je li tada svijet pošao po zlu? Kad su Dinivan i njegovi kolege Nositelji pergamene uključili Prvratesa u svoja tajna vijećanja? Otvorili su svoja srca i dragocjene arhive mladom svećeniku, poštujući izbrušenu oštrinu Prvratesova uma dugo vremena prije nego što više nije bilo zabune u trulež njegove jezgre. Tada su ga otjerali iz svojeg društva - ali prekasno, činilo se. Prekasno, doista prekasno. Poput Dinivana, svećenik je sjedio za stolovima moćnika, ali njegova je crvena zvijezda sada bila u usponu, dok se Dinivanov trag činio mutnim i zatamnjanim.

Je li bilo ičeg što je još mogao poduzeti? Poslao je poruku dvojici Nositelja pergamene koji su još bili na životu, Jarnaugi i Ookequkovu šegrtu, iako već dugo nije dobio vijesti ni od jednog. Također je poslao opaske ili naputke drugima dobre vjere, poput šumske žene Geloj i malog Tiamaka u mčvarnom Wranu. Doveo je princezu Miriamele živu i zdravu u Sancellan Aedonitis i natjerao je da ispriča svoju pripovijest lektoru. Odnjegovao je sve drvće kao stoje Morgenes želio: sad je mogao samočekati i vidjeti kakvo će voće izniknuti...

Izbjegavši Prvratesov mućni pogled, Dinivan se ogleda po lektorovoj blagovaonici, pokušavajući zabilježiti pojedinosti. Ako je to trebala biti znakovita noć, po dobru ili zlu, mogao bi se potruditi i upamtiti sve što uspije. Možda u nekoj budućnosti - svjetlijoj od one koju je sada zamišljao - on će biti starac koji stoji do ramena nekom mladom naućniku, nudeći ispravke: "Ne, nije uopće bilo tako! Bio sam tamo..." Nasmiješio se, zaboravivši na trenutak svoje brige. Kako vesela misao - daće preživjeti nedaće ovih mračnih dana, da će živjeti bez ikakve veće odgo-

vornosti nego da dosađuje nekom sirotom umjetniku koji se trudi završiti narudžbu!

Njegov trenutak snatrenja završio se naglo, zaustavljen pogledom na poznato lice u nadsvjetnom dovratku koji je vodio u kuhinje. Što je Cadrach radio tu? Bio je u Sancellan Aedonitisu jedva tjedan dana i teško da je imao posla koji bi ga doveo u blizinu lektorovih privatnih odaja, pa je mogao jedino uhoditi lektorove goste na večeri. Je li to bila samo znatiželja ili je Cadrach... Padreic... osjećao privlačnost starih privrženosti? Sukobljenih privrženosti?

Još dok su te misli strujale Dinivanovom glavom, redovnikovo se lice povuče u sjenu vrata i nestane iz vida. Trenutak kasnije poslužitelj umar-šira sa širokim poslužavnikom, pokazavši oćitim da je Cadrach posve nestao iz hodnika.

Sada, kao kontrapunkt Dinivanovoj zabuni, lektor naglo ustane sa svoje visoke stolice naćelu stola. Ranessinovo blago lice bilo je mrko; sjene koje je bacala jarka svjetlost svijćća činila ga je starim i bremenitim nedaćama.

Utišao je brbljavog Velligisa jednim zamahom ruke. "Razmislili smo", reće polako lektor. Njegova bjelokosa glava doimala se dalekom poput snijegom pokrite planine. "Svijet kakav ti opisuješ, Prvrates, ima neku vrstu smisla. Njegova logika ima težinuĆuli smo slične stvari od kneza Benigarisa i njegova povremenog glasnika, grofa Aspitisa."

"Markgrofa Aspitisa", upadne Benigaris, rumena podbulog lica. Popio je veliku kolćinu lektorova vina. "Markgrof", nastavi on bezobzirno. "Kralj Elija ga je imenovao markgrofom na moje traćenje. Kao dokaz svojeg prijateljstva s Nabbanom."

Ranessinove suhonjave crte lica zgrče se u teško skriven izraz gađenja. "Znamo da si blizak s kraljem, Benigarise. I znamo da sam vladar Nabbanom. Ali sada si za našim stolom, u Božjoj kući - za mojim stolom - i molim te da šutiš dok najviši svećenik Majke Crkve ne završi govoriti."

Dinivana je zaprepastio lektorov gnjevni ton - Ranessin je obično bio iznimno blag čovjek - ali otkrije da ga je ohrabrila ta neočekivana snaga. Benigarisov brk bijesno zadrhti, ali on posegne za svojim kaležom vina nespretnošu posramljena djeteta.

Ranessinove modre oči sada bijahu uprte u Prvatesa. Nastavio je govoriti uzvišenim načinom koji je često koristio, ali koji je njemu tako prirodno ležao. "Kao što smo rekli, svijet koji ti, Elija i Benigaris propovijedate ima određenog smisla. To je svijet u kojem alkemičari i monarsi odlučuju o sudbini ne samo ljudskih tjelesnih i materijalnih oblika, već i njihovih duša, i gdje kraljevi podanici hrabre zabludjele duše da se spaljuju u slavu lažnih idola ako to odgovara njihovim ciljevima. Svijet gdje se neizvjesnost nevidljivog Boga zamjenjuje izvjesnošću crnog, gorućeg duha koji obitava na ovoj zemlji, u srcu ledene planine."

Prvatesove čelave obrve uzdignu se na ovo; Dinivan osjeti trenutak hladne radosti. Dobro. Dakle, stvorenje se još moglo iznenaditi.

"Počuj me!" Ranessinov glas dobije na jačini, te se na trenutak činilo da nije samo odaja utihnula, već i cijeli svijet s njom, kao da je u tom času svijećama obasjan stol jahao na samom vrhu Stvaranja. "Taj svijet - tvoj svijet, svijet koji nam propovijedaš svojim lukavim riječima - nije svijet Majke Crkve. Dugo znamo za crnog anđela koji gazi zemljom, pružajući hladne ruke kako bi uznemirio sva srca Osten Arda - ali naša pošta je sam Vrhovni neprijatelj, nesmiljeni neprijatelj Božjeg svjetla. Bez obzira na to je li tvoj saveznik zaista onaj isti naš Neprijatelj bezbroj stoljeća ili samo još jedan opaki sluga tame, Majka Crkva uvijek je ustajala protiv njegova soja... i uvijek će ustajati."

Činilo se da su svi u odaji suspregnuti dah na jedan beskrajni trenutak.

"Ne znaš što govoriš, starce." Prvatesov glas bio je sumporan siktaj. "Postaješ slab i um ti luta..."

Na zaprepaštenje svih, nijedan eskritor ne povisi glas da prigovori ili ga prekori. Zvjerali su, raširenih očiju, dok se Ranessin naginjao preko stola i mirno uzvratilo na svećenikov gnjevni pogled. Svjetlost kao da je zadrhtala i gotovo zamrla u blagovaonici, obasjavši samo dvojicu, jednog grimiznog, drugog bijelog. Njihove sjene postajale su sve duže i duže...

"Laži, mržnja i pohlepa", tiho će lektor. "Oni su poznati, prastari neprijatelji. Nije važno ispod čije zastave stupaju." Ustao je, vitka, blijeda prilika, te podigao ruku. Dinivan ponovno osjeti žarku, neobuzdanu ljubav koja ga je nagnala da povije leđa u molitvi pred čudom božanske svrhe Čovjeka, da obveze svoj život u službi tom skromnom ičudesnom čovjeku i crkvi koja je živjela u njegovoj osobi.

Hladnom promišljenošću, Ranessin iscrta znak Drveta u zraku pred sobom. Stol kao daje ponovno zadrhtao pod Dinivanovom rukom; ovaj put nije mogao vjerovati da je to bilo alkemčarevo maslo. "Otvorio si vrata koja su trebala zauvijek ostati zatvorena, Prvates", izjavi lektor. "U svojem ponosu i gluposti, ti i Veliki kralj doveli ste teško zlo u svijet koji je ionako već stenjao pod strahovitim teretom patnji. Naša crkva - moja crkva - boriće se s vama za svaku dušu, sve dok ne osvane Dan Odvagnuća. Proglašavam te izopćenikom, i kralja Eliju zajedno s tobom, a protjerat ću iz naručja Majke Crkve svakog tko te bude slijedio u tamu i grijeh." Ruka mu zamahne prema dolje, jedanput, dvaput. "Duos Onenpodensis, Feata Vorum Lexeran. Duos Onenpodensis, Feata Vorum Lexeran!"

Nikakav udar groma ili trublje strašnog suda nije slijedio lektorove gromke riječi, tek daleki cilik Carskog zvona koji je oglašavao uru. Prvates polako ustane, lica blijeda poput voska, usta zgrčenih u drhtavu grimasu.

"Počinio si strašnu grešku", izusti promuklo. "Ti si budalast starac, a tvoja velika Majka Crkva djeca je igračka načinjena od pergamenta i ljepila." Drhtao je od iznenađujućeg bijesa. "Uskoro ćemo je spaliti. Bit će strašnog urlikanja kad bude gorjela. Počinio si grešku."

Okrenuo se i odjurio iz blagovaonice, lupkajući potpeticama svojih čizama po popločenu podu, dok su mu se haljine napuhivale poput plamena. Dinivanu se učini da čuje jezivu najavu sveopće propasti u svećeničkim koracima, veliki i posljednji požar, crno spaljivanje stranica povijesti.

Miriamele je prišivala drveno puce na svoj plašt kad netko pokuca na vrata. Prenuvši se, ona klizne s ležaja i ode otvoriti, osjećajući pod bosim nogama hladnoću poda.

"Tko je?"

"Otvorite vrata, prin... Malahijo. Molim vas, otvorite vrata."

Ona pomakne zasun. Cadrach je stajao u slabo osvijetljenom hodniku, a oznojeno mu se lice sjajilo na svjetlosti svijetla. Progurao se pokraj nje u malu ćeliju i laktom zalupio vrata tako naglo da je Miriamele osjetila propuh dok su joj vrata promicala pokraj nosa.

"Zar ste poludjeli?" upita ona. "Ne možete tek tako ulijetati!" "Molim vas, princezo..." "Izlazite! Odmah!"

"Gospo..." Na njezino zaprepaštenje, Cadrach padne na koljena. Njegovo uobčajeno rumeno lice bilo je posve blijedo. "Moramo pobjeći iz Sancellan Aedonitisa. Noćas."

Ona je zurila u nj. "Vi ste zaista poludjeli." Njezin ton bio je zapovjednički. "Što to govorite? Jeste li nešto ukrali? Ne znam trebam li vas i dalje štiti, a posve sigurno neću odjuriti iz..."

Presjekao ju je u pola riječi. "Ne. Ništa nisam učinio - barem ne noćas - a opasnost ne prijete toliko meni koliko vama. Ali ta je opasnost vrlo velika. Moramo bježati!"

Nekoliko trenutaka Miriamele nije znala što bi rekla. Cadrach je uistinu izgledao vrlo preplašen, što je bila promjena od njegova obično za-bašurenog izraza.

Napokon je prekinuo tišinu. "Molim vas, moja gospo, znam da sam bio nevjeran suputnik, ali učinio sam i nešto dobra. Molim vas, vjerujte mi ovaj put. U strašnoj ste opasnosti!"

"Opasnosti od čega?" "Prvrates je tu."

Osjetila je kako je preplavljuje val olakšanja. Cadrachove izbezumljene riječi ipak su je preplašile. "Glupane. Znam to. Jučer sam govorila s lektorom. Znam sve o Prvratesu."

Zdepasti se redovnik osovi na noge. Vilica mu je bila stisnuta na vrlo odlučan način. "To je jedna od najglupljih stvari koju ste ikad rekli, princezo. Znaite vrlo malo o njemu i trebali biste biti zahvalni na tome. Zahvalni!" Pružio je ruku i šepao je za mišicu.

"Prestanite! Kako se usuđujete!" Pokušala ga je pljusnuti, ali Cadrach izbjegne udarac, zadržavši zahvat. Bio je iznenađujuće snažan.

"Tako mi kostiju svetog Muirfatha!" prosiće on. "Ne budite takva budala, Miriamele!" Nagnuo se prema njoj, prikovavši njezin pogled svojim raširenim očima. Ovaj put, primijetila je u prolazu, nije zaudarao na vino. "Ako se prema vama moram ophoditi kao prema djetetu, onda i hoću", zareži redovnik. Gurao ju je natrag sve dok se nije srušila na ležaj, a onda stao iznad nje, srdit, ali zabrinut. "Lektor je proglasio Pryra-tesa i vašeg oca izopćenicima. Znaite li što to znači?"

"Da!" reče ona glasom koji se približavao poviku. "Drago mi je!"

"Ali Prvratesu nije drago i dogodit će se nešto loše. Dogodit će se vrlo skoro. Ne biste trebali biti tu kad se dogodi."

"Loše? Kako to mislite? Prvrates je sam u Sancellanu. Stigao je s pet--šest čevih stražara. Što može učiniti?"

"A vi tvrdite da znate sve o njemu." Cadrach s gađenjem strese glavom, a onda se okrene i stane spremati Miriamelinu razbacanu odjeću i nekoliko osobnih stvari u njezinu putnu torbu. "Ja, na primjer," reče, "ne bih želio vidjeti što će prirediti."

Promatrala ga je na trenutu, kao gromom pogađena. Tko je bila ta osoba koja je nalikovala na Cadracha, ali je vikala, narađivala i grabila je za ruku poput riječnog gusara? "Ne idem nikamo dok ne razgovaram s ocem Dinivanom", napokon će ona. Nešto oštrine iščeznulo joj je iz glasa.

"Sjajno", reče Cadrach. "Kako god želite. Samo se spremite za put. Siguran sam da će se Dinivan složiti sa mnom - ako ga uopće uspijemo pronaći."

Protiv volje, ona se sagne da mu pomogne. "Samo mi recite jedno", izusti. "Kunete se da smo u opasnosti? I da se ne radi o nečem što ste vi skrivili?"

On se zaustavi. Prvi put otkako je stupio u odaju, pojavi se Cadrachov neobični poluosmijeh, ali ovaj mu iskrivi lice u masku neizmjerne tuge. "Svi smo počinili djela zbog kojih se kajemo, Miriamele. Moje su pogreške natjerale Najvišeg Boga u plač na Njegovu velebnom tronu." Stresao je glavom, gnjevan što gubi vrijeme u razgovoru. "Ali ova opasnost je stvarna i neposredna, i ni vi ni ja ništa ne možemo poduzeti da je umanjimo. Stoga moramo bježati. Kukavice uvijek prežive."

Gledajući mu lice, Miriamele odjednom poželi da nikad ne sazna što je Cadrach učinio daje sebe toliko zamrzio. Zadrhtala je i okrenula mu leđa, tražeći svoje čizme.

Sancellan Aedonitis činio se neobično pust, čak i za tako kasni večernji sat. Nekoliko svećenika okupilo se u raznim zajedničkim odajama gdje su sjedili tražajući prigušenim glasovima; još ih je šačica šetala hodnicima s upaljenim svijećama, po ovom ili onom nalogu. Osim tih nekoliko, hodnici bijahu prazni. Baklje su nepostojano gorjele u svojim utorima, kao da ih gnjave nemirni povjetarci. Miriamele i Cadrach nalazili su se u napuštenoj gornjoj galeriji, prolazeći od odaja gdje su boravili crkveni gosti u administrativno i obredno srce Božje kuće, kad je redovnik povukao Miriamele u zasjenjenu prozorsku nišu.

"Spustite svijeću i bacite pogled", tiho će on. Ona zaglavi voštanicu u pukotinu između dviju pločica i nagne se naprijed. Hladni zrak udari joj u lice poput pljuske.

"Što bih trebala gledati?"

"Tamo dolje. Vidite li one ljude s bakljama?" Pokušao je ispružiti ruku u skučenom prostoru uskog prozora. Miriamele je mogla vidjeti barem desetak ljudi u dvorištu ispod sebe. Bili su u oklopima i plaštevima i nosili koplja na ramenima.

"Da", polako će ona. Činilo se da vojnici nisu radili ništa drugo doli grijali ruke na dvorišnim vatricama. "I?"

"To je straža kneza Benigarisa", smrknuto će Cadrach. "Netko večeras očekuje nevolje i očekuje ih ovdje."

"Ali mislila sam da vojnicima nije dopušteno nositi oružje u Sancellan Aedonitisu." Vršci kopalja hvatali su svjetlost baklji poput plamenih jezičaka.

"Ah, ali sam je knez Benigaris večeras ovdje gost, jer je bio prisutan na lektorovoj gozbi."

"Zašto se nije vratio u Sancellan Mahistrevis?" Koraknula je natrag od vjetrovitog prozora. "Nije daleko."

"Odlično pitanje", odvrati Cadrach, dok mu je gorak osmijeh igrao na sjenama išaranom licu. "Zaista, zašto?"

Vojvoda Isgrimnur iskuša Kvalnirov oštri rub svojim palcem i zadovoljno kimne. Vрати brus čup ulja u svoju torbu. Bilo je nečeg vrlo smirujućeg u brušenju mača. Šteta što ga je morao ostaviti. Uzdahne i ponovno ga umota u krpe, a onda ga gurne pod svoju slamaricu.

Ne bi valjalo posjetiti lektora s mačem u ruci, pomisli, bez obzira na to što bih se tako bolje osjećao. Sumnjam da bi njegovi strazari pristali na to.

Međutim, Isgrimnur nije kanio izravno posjetiti lektora. Bilo je prilično nevjerovatno da bi nepoznatog redovnika propustili u odaje Pastira Majke Crkve, ali u blizini su bile Dinivanove odaje. Lektorov tajnik nije imao stražare. Također, Dinivan je poznavao Isgrimnura i imao visoko mišljenje o njemu. Kad svećenik spozna tko je zapravo njegov noćni posjetilac, pažljivo će saslušati što mu vojvoda želi reći.

Ipak, Isgrimnur osjeti leptire u truhu, kao što mu se događalo prije bezbrojnih bitaka. To je bio razlog stoje izvadio svoj mač: Kvalnir nije napustio svoje korice više od dva puta otkako je ostavio Naglimund, ali dakako, nije bio ni korišten u poslovima koji bi mu

otupjeli oštricu iskovanu u Dverningu. Brušenje mača pružalo je čovjeku razbibrigu kad bi čekanje postalo naporno. Nešto je noćas bilo u zraku, mučno iščekivanje koje je podsjetilo Isgrimnura na obale Clodua tijekom Bitke na Jezerskoj krajini.

Čak je i kralj Ivan, taj krvavi ratni sokol, bio nervozan te noći, znajući da ih je deset tisuća Thrithinžana čekalo negdje u tami iza stražarskih vatri i znajući također da stanovnici ravnica nisu bili pristaše urednog ranog jutarnjeg početka bitke ili bilo kakvih sličnih konvencija civiliziranog ratovanja.

Svijetli Ivan sjeo je uz vatru te noći, pridruživši se svojem mladom prijatelju Rimeržaninu - Isgrimnur tada još nije bio naslijedio očevo vojvodstvo - uz već vina i malo razgovora. Dok su razgovarali, kralj je kamenom i krpom za laštenje tetošio slavni Svjetlokin. Proveli su noć u priči, isprva malko smeteno, s brojnim stankama u kojima bi osluškivali neobične zvukove, a potom sa sve većom lagodnošću dok se približavala zora i postajalo očito da Thrithinžani nisu planirali noćni napad.

Ivan je pripovijedao Isgrimnuru priče o svojoj mladosti na Warinste-nu - koji je opisao kao otok nazadnih i praznovjernih seljčina - i o svojim ranim putovanjima na kopno Osten Arda. Isgrimnura su čarali ti neočekivani uvidi u kraljevu mladost. Svijetlom Ivanu bilo je već pedeset godina dok su sjedili uz vatru kod jezera Clodua, a za mladog je Rimeržanina on slobodno mogao biti kralj od početka vremena. Ali upitan o svojem legendarnom uništenju crvenog crva Shurakaija, Ivan je rukom otjerao pitanje poput dosadne muhe. Pokazao se ništa manje voljnim razglabati o tome kako je zaradio Svjetlokin, primijetivši kako su te priče bile ispričane previše puta te su postale zamorne.

Sada, četrdeset godina kasnije, u redovničkoj ćeliji u Sancellan Aedonitisu, Isgrimnur se sjećao i smiješio. Ivanovo nervozno brušenje Svjetlokina bilo je najbliže što se kralj pred vojvodinim očima približio strahu - barem strahu od sukoba.

Vojvoda frkne. Sada, kad je taj dobri čovjek već dvije godine ležao u grobu, tu je sjedio njegov prijatelj Isgrimnur, kunjajući umjesto da obavlja zadaće za dobro Ivanova kraljevstva.

Ako Bog da, Dinivan će biti moj glasnik. On je pametan čovjek. Pri-dobit će lektora Ranessina na moju stranu i mi ćemo Miriameli ući u trag.

Povukao je kukuljicu nisko preko glave i potom otvorio vrata, puštajući da se iz hodnika prospe svjetlost baklje. Prešao je sobu da ugasi svijeću. Ne bi valjalo da padne na njegovu slamaricu i izazove požar.

Cadrach je postajao sve nemirniji. Čekali su pred Dinivanovom radnom sobom već neko vrijeme; visoko gore, Carsko zvono je upravo označilo jedanaestu uru.

"On se neće vratiti, princezo, a ne znam gdje se nalaze njegove privatne odaje. Moramo krenuti."

Miriamele je zavirivala u lektorovu veliku dvoranu za primanje kroz zavjesu u dnu tajnikove radne odaje. Osvjetljene samo jednom bakljom, prilike naslikane na visokom svodu kao da su plivale u blatnoj vodi. "Poznavajući Dinivana, njegove privatne odaje su sigurno blizu njegova radnog mjesta", reče ona. Redovnikov zabrinuti glas ponovno je u njoj probudio osjećaj superiornosti. "Vratit će se ovamo. Ostavio je upaljenu svijeću, zar ne? Zašto se toliko brinete?"

Cadrach digne pogled s Dinivanovih papira koje je nedopušteno pregledavao. "Ja sam većeras bio na gozbi. Vidio sam Prvratesovo lice. On nije čovjek naviknut na to da mu netko mrsi planove."

"Kako to znate? I što ste radili na gozbi?" "Ono stoje bilo potrebno. Držao ću otvorene."

Miriamele vrati zavjesu na mjesto. "Puni ste skrivenih talenata, zar ne? Gdje ste naučili otvarati vrata bez ključa, kao što ste učinili u ovoj sobi?"

Cadrach je izgledao pogođen. "Rekli ste da ga želite vidjeti, moja gospo. Zahtijevali ste da dođete amo. Držao sam kako je bolje da uđemo nego da stojimo po hodnicima čekajući da naiđu lektorovi strazari ili netko od svećenika koji bi možda poželio znati što radimo u ovom dijelu Sancellana."

"Obijač brava, špijun, otmičar - neobično ste nadareni za jednog redovnika."

"Slobodno se šalite koliko hoćete, princezo." Izgledao je gotovo pos-tiđeno. "Nisam imao život po svojem izboru ili bolje rečeno, pretpostavljam, moji izbori nisu bili dobri. Ali poštedite me zlobnog peckanja dok ne umaknemo odavde na sigurno."

Ona se spusti na Dinivanov stolac i protrlja ruke, pogledavši redovnika izravnim pogledom. "Odakle dolazite, Cadrach?"

On strese glavom. "Ne želim razgovarati o takvim stvarima. Sve više sumnjam da će se Dinivan vratiti. Moramo krenuti."

"Ne. I ako ne prestanete to govoriti, počet ću vrištati. Onda ćemo vidjeti kako će to proći kod lektorove straže."

Cadrach proviri u hodnik, a onda brzo opet zatvori vrata. Uza svu hladnoću, kosa koja je preostala nakon tonzura visjela mu je uz glavu u znojnim pramenovima. "Moja gospo, molim vas, zaklinjem vas, za vaš život i sigurnost, molim vas ođimo odmah. Bliži se ponoć i opasnost raste iz časa u čas. Samo mi... vjerujte!" Sad je uistinu zvučao očajnički. "Ne možemo dulje čekati..."

"Niste u pravu." Miriamele je uživala u tome kako se situacija promijenila u njezinu korist. Podigla je nogu uizmi na Dinivanov nakrcani stol. "Čekat ću koliko god bude trebalo." Pokušala je ponovno strogo pogledati Cadracha, ali on se pomaknuo iza nje, izvan vida. "I nećemo bježati u noć poput glupana a da najprije ne govorimo s Dinivanom. Vjerujem mu mnogo više nego što vjerujem vama."

"Kao što biste i trebali, pretpostavljam", uzdahne Cadrach. Iscrta znak Drveta u zraku, a onda podigne jednu od Dinivanovih teških knjiga i tresne je po vrhu njezine glave, srušivši je bez svijesti na tapecirani pod. Proklinjući sebe, sagne se da je podigne, a onda se zaustavi čuvši glasove u hodniku.

"Zaista pođi", pospano će lektor. Sjedio je na svojem širokom krevetu s otvorenim primjerkom En Semblis Aedonitisa na svojem krilu. "Čitat ću neko vrijeme. Zaista se i sam moraš odmoriti, Dinivane. Bio je to dug dan za sve nas."

Njegov se tajnik okrene od proučavanja oslikanih ploča na zidu. "Vrlo dobro, ali nemojte predugo čitati, Svetosti."

"Neću. Moje se oči vrlo brzo umore na svjetlosti svijeća."

Dinivan je na trenutak zurio u starca, a onda impulzivno klekne i uzme lektorovu desnicu, poljubivši ilenitski prsten koji je nosio.

"Bog vas blagoslovio, Vaša Svetosti."

Ranessin ga pogleda sa zabrinutom naklonošću. "Izgleda da si zaista premoren, dragi prijatelju. Tvoje ponašanje je krajnje neobično." Dinivan ustane. "Upravo ste izopćili Velikog kralja, Svetosti. To donekle čini ovaj dan neobičnim, zar ne?"

Lektor odmahne rukom. "To ništa neće promijeniti. Kralj i Prvrates će i dalje postupati kako ih volja. Ljudi će čekati da vide što će se dogoditi. Elija nije prvi vladar koji je pretrpio ukor Majke Crkve."

"Zašto ste onda to učinili? Zašto ste mu se suprotstavili?"

Ranessin se pronicavo zapilji u njega. "Govoriš kao da ti to nije bila najveća nada. Ti od svih ljudi najbolje znaš zašto, Dinivane: moramo se oglasiti kad se zlo pokaže, bez obzira na to ima li nade da ga se promijeni ili nema." Zaklopio je knjigu ispred sebe.

"Zaista sam previše umorančak i za čitanje. Kaži istinu, Dinivane. Ima li nade?"

Svećenik ga iznenađeno pogleda. "Zašto pitate mene, Svetosti?"

"Ponovno si prostodušan, sine moj. Znam da postoje mnoge stvari kojima ne želiš uznemirivati umornog starca. Također znam da postoje dobri razlozi za tvoju šutnju. Ali reci mi, iz vlastita saznanja - ima li nade?"

"Uvijek ima nade, Svetosti. Vi ste me to naučili."

"Ah." Ranessinov je osmijeh bio neobično zadovoljan. Smjestio se na svoje jastuke.

Dinivan se okrene mladom akolitu koji je spavao u podnožju lektorova kreveta. "Pobrini se da kad odem zaključam vrata za mnom." Mladić, koji je drijemao, kimne glavom. "I noćas nikoga ne puštaj u lož-nicu svojeg gospodara."

"Ne, oče, neću."

"Dobro." Dinivan pristupi teškim vratima. "Laku noć, Svetosti. Bog budi s vama."

"I s tobom", reče Ranessin, ugniježđen na svojim jastucima. Kad je Dinivan izašao na hodnik, akolit priđe i zatvori za njim vrata.

Hodnik je bio još slabije osvijetljen od lektorove ložnice. Dinivan je uznemireno žmirkao sve dok nije opazio lektorova četiri stražara kako stoje u stavu mirno pokraj zasjenjenog zida, s mačevima o boku i kopljima u oklopljenim rukama. Ispustio je uzdah olakšanja, a onda se zaputio prema njima niz dugačak, visoko zasvoden hodnik. Možda bi trebao zatražiti da se još dva para pridruže ovima. Nije biti uvjeren u lektoro-vu sigurnost sve dok se Prvrates ne vrati u Visotvđu, a izdajica Beniga-ris u svoju kneževsku palaču.

Protrljao je oči dok se približavao stražarima. Zaista je bio vrlo umoran, iscijeden i obješen da se suši. Samo će zastati i uzeti par stvari iz svoje radne sobe, a onda u krevet. Jutarnja služba bila je samo nekoliko sati daleko...

"Oj, kapetane," reče onome čija je kaciga nosila bijelo pero, "mislim da bi bilo najbolje da pozovete... pozovete..." Prekinuo se, buljeći. Stra-žareve oči blistale su poput vršaka iglica u dubini kacige, ali bile su uperene u neku točku iza Dinivana, kao i oči njegovih drugova. Svi su bili nepomični poput kipova. "Kapetane?" On dotakne mušakačevu ruku, koja je bila ukočena poput kamena.

"U ime Usiresa Aedona," promrmlja on, "što se tu dogodilo?"

"Oni te ne vide i ne čuju."

Bio je to poznat, promukao glas. Dinivan se okrene i ugleda bljesak crvene boje na suprotnom kraju hodnika.

"Vraže! Što si učinio?"

"Spavaju", nasmije se Prvrates. "Ujutro se neće sjećati ničega. Kako su zločinci prošli pokraj njih i umorili lektora bit će tajna. Možda će je neki smatrati - Ognjeni plesači, na primjer - nekom vrstom crnog čuda."

Otrovni strah stane gmizati iz Dinivanove utrobe, miješajući se s njegovim gnjevom. "Nećeš nađiti lektoru."

"A tko će me spriječiti? Ti?" Prvratesov smijeh postane preziran. "Možeš pokušati što god hoćeš, čovječuljče. Vrišti ako želiš - nitko neće čuti ništa što se događa u ovom hodniku dok ja ne odem."

"Onda ću te sam spriječiti." Dinivan posegne u svoju halju i izvuče Drvo koje mu je visjelo oko vrata.

"O, Dinivane, pogriješio si svoje zvanje." Alkemčar stupi naprijed, a svjetlost baklje obasja luk njegove čelave glave. "Umjesto lektorova tajnika, trebao si tražiti mjesto Božje lude. Ne možeš me zaustaviti. Nemaš pojma kakvu sam mudrost otkrio, kakvim moćima raspolazem."

Dinivan je stajao na mjestu dok se Prvrates približavao, a potpetice mu odjekivale hodnikom. "Ako je jeftina prodaja tvoje besmrtno duše mudrost, onda sam sretan što nemam ništa s tim." Strah mu je rastao i borio se da mu glas ne zadrže.

Prvratesov zmijski osmijeh se raširi. "To je tvoja pogreška - tvoja i svih tih plašljivih budala koje se nazivaju Nositeljima pergamene. Savez pergamene! Blebetavo društvo za cmizdrave, dvovalne takozvane učenjake. A ti si, Dinivane, najgori od svih. Prodao si vlastitu dušu za praznovjerja i lažne utjehe. Umjesto da otvoriš oči tajnama beskraj, ti si se sakrio među crkvenim prstenoljupcima nažuljanih koljena."

Bijes navre Dinivanovim tijelom, na trenutak zaustavivši plimu užasa. "Ustukni!" vikne podižući Drvo preda se. Činilo se da svijetli, kao da je samo drvo tinjalo. "Nećeš učiniti ni koraka dalje, slugo zlih gospodara, osim preko mene mrtva."

Prvratesove se oči rašire od podrugljiva zaprepaštenja. "Ah. Dakle, mali svećenik ima zube! Pa onda ćemo se igrati na tvoj način... a ja ću ti pokazati svoje zube." Podigao je ruku iznad glave. Alkemčareve crvene haljine napuhnu se kao da je divlji vjetar prostrujao hodnikom. Baklje zatrepere u svojim utorima i ugase se.

"I upamti jedno..." zasikće Prvrates u tami. "Ja sada zapovijedam Rijčima Promjene! Nisam niži sluga!"

Drvo u Dinivanovoj ruci bljesne još jasnije, ali Prvrates ostane uronjen u sjenu. Alkemčarov se glas povisi, pjevajući na jeziku od čijeg su samog zvuka Dinivana zaboljele uši, a obruč agonije ovio mu se oko vrata.

"U ime Boga Najvišega..." vikne Dinivan, ali dok se Prvratesov pjev uzdizao do pobjedničkog vrhunca, činilo se da čupa riječi molitve iz njegovih usta gotovo prije nego što bi ih izgovorio. Dinivan se zagrcne. "U ime..." Glas mu utihne. U sjenama ispred njega, Prvratesova je čarolija postala stenjuća, daščuća parodija govora dok je alkemičar trpio neku bolnu transformaciju.

Gdje je do maloprije stajao Prvrates sada se uzvitlala neprepoznatljiva sjena, gřeći se u zapetljanim omčama koje su postajale sve veće i veće sve dok nisu zaklonile čak i svjetlost zvijezda, a hodnik utonuo u neprohodnu tamu. Teška pluća soptala su poput kovačkog mijeha. Umrtvljuju-ća, praiskonska hladnoća ispunila je prolaz nevidljivim mrazom.

Dinivan se baci naprijed s krikom užasnutoг bijesa, pokušavajući udariti nevidljivo stvorenje Svetim Drvetom, ali umjesto toga nade se uhvaćen poput lutke u neki golem, ali jezivo neopipljiv spoj. Hrvali su se, izgubljeni u ledenoj tami. Dinivan dahne kad osjeti da se nešto utis-kuje u njegove prestravljene misli, stružući unutar njegove glave svojim gorućim prstima, pokušavajući otvoriti njegov um poput čupa marmelade. Uzvratilo je borbu svom svojom snagom, upinjući se da zadrži sliku svetog Aedona u svojim treperavim mislima; pomislio je da čuje stvorenje koje ga je držalo kako uzdiše od bola.

Ali činilo se da sjena postaje još stvarnija. Njezin se zahvat učvrsti oko njega, užasna kostolomna šaka od želatine i olova. Gorak, leden dah zaleprša mu uz obraz poput poljupca iz noćne more.

"U ime Boga... i Saveza..." proštenje Dinivan. Životinjski zvuči i strašno teško disanje počeo nestajati. Anđeli bolna vrućeg svjetla ispu-nišu mu glavu, plešući da pozdrave tamu, zaglušujući ga svojom nijemom pjesmom.

Cadrach je vukao Miriamelino mlitavo tijelo na hodnik, polažući uspaničene zakletve raznoraznim svecima, bogovima i demonima. Jedino svjetlo bila je slaba modrina zvijezda koja je curila kroz prozore visoko iznad njegove glave, ali bilo je teško ne opaziti sklopčanu priliku redovnika koji je ležao poput odbačene lutke u sredini prolaza nekoliko koraka dalje. Bilo je jednako nemoguće zanemariti jezive krikove i urlike koji su dopirali iz lektorove ložnice na dnu hodnika, gdje su debela drvena vrata ležala rascijepana nasred poda.

Zvuči naglo prestanu, završivši na otegnutu jauku očaja koji je napokon utihnue uz grgoljav siktaj. Cadrachovo lice preplavi užas. Sagnuo se i podigao princezu, prebacivši je preko ramena, a onda nezgrapnočućnuo da pokupi torbu s njihovim stvarima. Ispravio se i oteturao dalje od razaranja na kraju hodnika, boreći se da ostane na nogama.

Iza ugla prolaz se širio, ali i tu su baklje bile ugašene. Učini mu se da može vidjeti sjenovite prilike oklopljenih ljudi kako stoje na straži, ali bili su nepomični poput mrtvaca. Neužurban odjek čizama zazvoni u zasvođenom hodniku iza njega. Cadrach pohita naprijed, proklinjući skliske pločice.

Prolaz ponovno skrene, otvorivši se u veliku ulaznu odaju, ali dok je trčao ispod luka, udario je o nešto čvrsto poput zida od dijamanta, iako na dovratku nije vidio ništa osim zraka. Omamljen, posrnuo je i zateturao unatrag. Miriamele sklizne s njegova ramena na tvrdi pod.

Zvuk potpetica čizama postade glasniji. Cadrach pruži ruku u napadu panike, susrevši se s neprirodnim zidom, nečim nevidljivim, ali nepropusnim. Prozirni od kristala, pokazivao je jasno do svake pojedinosti bakljama osvijetljenu odaju iza sebe.

"Ah, molim vas, ne dajte mu je", promrmlja redovnik, grebuci očajnim prstima, tražeći neku manu u nevidljivoj zapreci. "Molim vas!"

Njegova molba bila je uzaludna. Zid je bio gladak.

Cadrach klekne pred ulazom, spuštajući glavu polako na prsa dok su koraci koji su se približavali postajali sve glasniji. Nepomćni redovnik mogao je biti zatvorenik koji čeka pokraj krvnikova panja. Odjednom podigne pogled.

"Čekaj!" prosiće. "Razmisli, glupane, razmisli!" Stresao je glavom i uvukao dubok dah, a onda ga ispustio i uvukao još jedan.

Podigao je ruku ispred luka i prozborio jednu tihu riječ. Mlaz hladnog zraka prostruji pokraj njega, namreškavši tapiserije u ulaznoj odaji. Zapreka je nestala.

Odvukao je Miriamele unutra, vukući je po podu prema jednom od zasvođenih prolaza koji su izlazili iz velike odaje. Nestali su iz vida točno kad se Prvratesova u crveno odjevena prilika pojavila na vratima gdje se nalazila nevidljiva prepreka. Nejasni zvuči uzbune počeli su prodirati hodnicima.

Crveni svećenik zastane kao daje iznenađen što barijere nema. Unatoč tome, okrene se i iscrta pokret rukom u smjeru odakle je došao, kao da želi pomesti bilo kakve tragove svojega ručnog rada koji su mogli zaostati.

Glas mu zagrmi, odzvanjajući hodnicima u svim smjerovima. "Ubojstvo!" vikne. "Ubojice su u Božjoj kúi!" Dok su odjeci zamirali, kratko se nasmiješio i zaputio prema odajama gdje je odsjeo kao lektorov gost.

Kao da mu je nešto palo na um, Prvrates se naglo zaustavi na zasvođenom dovratku i okrene se da promotri odaju. Ponovno je podigao ruku, istežući prste. Jedna baklja stane frcati iskre, a onda izbljuje jezik plamena obletjevši red tapiserija koje su pokrivala zidove. Staro se tkanje zapali, a vatra stane oblizivati velike stropne grede i brzo se širiti od zida do zida. U hodniku s druge strane rascvjetaše se nove vatre.

Alkemičar se naceri. "Čovjek mora dati znamenima što ih ide", reče nikome prisutnom, a onda ode, kikoćući se. Svuda naokolo žagor zbunjenih i preplašenih glasova počne ispunjavati prolaze Sancellan Aedo-nitisa.

Vojvoda Isgrimnur čestita sebi na tome što je ponio svijecu. Hodnik bijaše crn poput katrana. Gdje su bili stražari? Zašto baklje nisu gorjele?

O kakvom god da se problemu radilo, Sancellan se budio svud oko njega. Čuo je kako netko jasno viče o umorstvu, od čega mu je srce počelo jače tući; a nakon toga uslijedili su drugi, udaljeniji krici. Nekoliko se trenutaka premišljao o tome da se vrati u svoj sobičak, ali odlučio da bi mu zbrka možda mogla pomoći. Kakav god da je bio razlog uzbune - a dvojio je da se radilo o umorstvu - možda će uspjeti pronaći lektorova tajnika bez odgovaranja na zamorna pitanja lektorovih stražara.

Svijeća u drvenom držaču bacala je Isgrimnurovu sjenu visoko po zidovima velike ulazne dvorane. Dok su se zvičali ljudi koji bi ga mogli otkriti sve više pojačavali, on je razbijao glavu time koji je pravi izlaz iz odaje. Izabrao je zasvođen prolaz koji sečinio najvjerojatnijim.

Nedaleko od drugog skretanja hodnika, zatekao se u širokoj galeriji. Prilika u mantiji ležala je na podu u zapetljaju draperija, pod mirnim pogledom nekoliko naoružanih stražara.

Jesu li kipovi onda?, upita se on. Ali, proklet bio, kipovi nikad nisu ovako izgledali. Gledaj, onaj tamo se nagnuo kao da nešto šapće drugome. Zurio je u slijepe oči koje su se caklile u kacigama i osjetio kako mu se koža ježi. Aedone, spasi nas. Crna magija, eto što je to.

Na svoje očajanje, prepoznao je tijelo na podu čim gaje okrenuo. Di-nivanovo je lice izgledalo modročasto, čak i na slabom svjetlu svijeća. Tanke pruge krvi tekle su mu iz ušiju, sušeći se na njegovim obrazima poput crvenih suza. Tijelo mu sečinilo poput vreće slomljenih grančica.

"Elizijo, Majko Božja, što se tu dogodilo?" glasno zastenje vojvoda.

Dinivanove se oči s treptajem otvore, toliko prenuvši Isgrimnura da je umalo dopustio da svećenikova glava padne na pločice.

Dinivanov je pogled lutao na trenutak prije nego što se zaustavio na njemu. Možda je to bila svijeća koju je Isgrimnur nezgrapno držao, ali činilo se da svećenikove oči plamte neobičnom iskrom. Koji god da joj je uzrok bio, Isgrimnur je znao da je to bila iskra koja neće dugo potrajati.

"Lektor..." dahne Dinivan. Isgrimnur se nagne bliže. "Pogledajte... stoje... s lektorom."

"Dinivane, ja sam", reče on. "Vojvoda Isgrimnur. Tražim Miriamele."

"Lektor", tvrdoglavo reče svećenik, dok su mu se krvave usne mučile da oblikuju riječ. Isgrimnur se uspravi.

"Vrlo dobro." Pogledom bespomoćno potraži nešto čime bi podupro svećenikovu glavu, ali ne pronađe ništa. Spustio je Dinivana na pod, a onda ustao i otišao do kraja hodnika. Nije bilo dvojbe koja je soba pripadala lektoru - vrata su ležala u velikim krhotinama, a čak je i mramor oko dovratka bio spaljen i smrvljen. Bilo je još manje dvojbe o sudbini lektora Ranessina. Isgrimnur zaokruži jednim pogledom po uništenoj odaji, a onda se okrene i užurbano povuče u hodnik. Krv je bila razma-zana po zidovima kao velikomčetkom. Razmrcvarena tijela vođe Majke Crkve i njegova mladog sluga jedva bijahu prepoznatljiva kao ljudska: njihova trupla nisu bila pošteđena nijednog poniženja. Čak je i Isgrimnurovo staro vojničko srce zadrhtalo na prizor tolike krvi.

Plamenovi su treperili u udaljenom zasvođenom prolazu kad se vojvoda vratio, ali on se očeliči da ih na trenutak ne primjećuje. Mislio je na bijeg poslije. Primio je Dinivanovu hladnu ruku.

"Lektor je mrtav. Možete li mi pomoći da pronađem Miriamele?"

Svećenik je neko vrijeme isprekidano disao. Svjetlo u njegovim očima je gasnulo. "Ona je... ovdje", reče polako. "Pod imenom..."

Malahi-ja. Pitajte nadzornika soba." Borio se da dođe do daha. "Odvedite je... u... Kwanitupul... uPelipinu Zdjelu. Tiamakje... tamo."

Isgrimnurove se oči napune suzama. Ovaj je čovjek trebao biti mrtav. Ništa ga nije moglo održavati na životu osim čiste volje.

"Pronaći ću je", reče. "Čuvati ću je na sigurnom:"

Dinivan kao da ga je odjednom prepoznao. "Recite Jošui", dahtao je. "Bojim se... lažnih glasnika."

"Što to znači?" upita Isgrimnur, ali Dinivan je šutio, a slobodna mu je ruka puzala prsima poput umirućeg pauka, petljajući nemoćno oko ovratnika mantije. Isgrimnur nježno izvuče Dinivanovo Sveto Drvo i položi mu ga na grudi, ali svećenik slabašno strese glavom, pokušavajući ponovno posegnuti unutar svoje halje. Isgrimnur izvadi privjesak u obliku zlatnog svitka i pera na lancu. Koža je pukla dok ga je držao; lanac se prosu u vlažnu kosu na Dinivanovu vratu poput tanke, sjajne zmijske.

"Dajte... Tiamaku", muklo će Dinivan. Isgrimnur ga je jedva mogao čuti od žamora glasova koji su se približavali i pucketanja plamenova u hodniku iza sebe. Vojvoda ga spremi u džep svoje redovničke halje, a onda podigne pogled, iznenađen naglim pokretom u blizini. Jedan od nepomičnih stražara, osvijetljen pulsirajućim žarom vatre, njihao se u mjestu. Trenutak kasnije pao je naprijed s treskom, a kaciga mu se otkotrljala po pločicama. Pali stražar zastenje.

Kad je Isgrimnur opet spustio pogled, svjetlo je nestalo iz Dinivano-vih očiju.

Beskućnici

Tama je u samostanu bila potpuna, tišinu je ometalo tek Simonovo isprekidano disanje. Tada škodi ponovno prozbori, glasom koji više nije bio šaptavo sladak.

"Diži se."

Neka sila kao da ga je povukla, pritisak nježan poput paučine, ali jak poput željeza. Njegovi se mišići istegnu protiv njegove volje, ali on se odupre. Časak ranije borio se da ustane - sada se trudio da ostane ležati.

"Zašto mi se opireš?" razdražljivo upita škodi. Njezina ledena ruka okrzne njegova prsa i spusti se iznad drhtave kože njegova trbuha. On se trgne, a vlast nad udovima izgubi se dok se djevojčina volja sklapala oko njega poput šake. Silan, ali neopipljiv potez podigao gaje na noge. Zaljuljao se u tami, nesposoban pronaći ravnotežu. "Dat ćemo im mač," zapjevuši škodi, "crni mač - o, dobit ćemo tako lijepe poklone..."

"Gdje... su... moji prijatelji?" zakriješti Simon. "Šuti, budalice. Izađi u dvorište."

Bespomoćno je teturao mračnom sobom, ogrebavši goljenice o skrivene prepreke, gegajući se poput lutke kojom se nespretno upravljalo.

"Ovdje", reče Škodi. Prednja vrata samostana rastvore se na škripa-vim šarkama, ispunivši odaju zlokožnim crvenkastim svjetlom. Stajala je na dovratku, a svijetla joj se kosa vijorila na uskovitlanu vjetru. "Dodi sad, Simone. Kakva je ova noć! Divlja noć." Lomača u dvorištu razbuktala se još jače nego kad su putnici stigli, svjetionik plamena koji je dostigao visinu kosog krova i bacao ispucale samostanske zidove u crveni reljef. Skodina djeca, i mala i velika, hranila su vatru svakojakim neobičnim predmetima: razbijenim stolicama i drugim dijelovima upropaštenog namještaja, te šibljem iz okolne šume koje je gorjelo s neprekidnim siktanjem pare. Zapravo, činilo se da gor-

362

Tad Williams

ljivi nadzornici lomače bacaju u vatru sve što mogu pronaći, bez obzira na prikladnost - kamenje i životinjske kosti, napuklu grnčariju i krhotine obojenog stakla s trošnih prozora samostana. Dok su plamenovi urlali i skakali na zapusima vjetra, dječje su oči hvatale svjetlost, blistajući poput žutih očnih jabučica lisica.

Simon ote tura u snježno dvorište sa Škodi za petama. Žalostan urlik presijee noć, kukavan, osamljen zvuk. Sporo poput kornjače na suncu, Simon okrene glavu prema zelenookoj prilici koja je sjedila na vrhu brijega koji je gledao načistinu. Simon osjeti trenutak nade kad je ponovno podigla gubicu i zatulila.

"Qantaqa!" krikne; ime mu je čudno palo s ukočene vilice i mlitavih usana. Vučica se nije približila dalje od krijeste brijega. Ponovno je zatulila. Bio je to urlik straha i frustracije jasan kao daje bio izgovoren na ljudskom jeziku.

"Gadna životinja", reče Škodi s gađenjem. "Žderačica djece. Urači-ca na mjesec. Neće blizu Skodine kuće. Neće prekinuti moju čaroliju." Čvrsto se zapiljila u zelene oči i Qantaqin se lavež pretvori u bolno cviljenje. Časak kasnije vučica se okrene i nestane s uzvisine. Simon opsuje u sebi i ponovno se pokušao osloboditi, ali još je bio bespomoćan poput mačića obješena za šiju. Činilo se da mu je samo glava njegova, a svaki je pokret bio bolno naporan. Polako se okrenuo, tražeći Binabika i Sludiga, a potom zastao, raširenih očiju.

Dvije sklopčane prilike, jedna mala, druga krupna, ležale su na ledenu tlu uza istrunulo ožbukano pročelje samostana. Simonove suze pretvore se u peckavi led na njegovu obrazu dok mu je nešto okretalo glavu natrag i povlačilo ga još jedan nevoljki korak prema vatri. "Čekaj", reče Škodi. Njezina prostrana bijela noćna haljina lepršala je na vjetru. Noge su joj bile bose. "Ne želim da budeš preblizu. Mogao bi se opeci, a to bi te pokvarilo. Stani tamo." Uperila je punašnu ruku prema tčki nekoliko koraka dalje. Kao da je produžetak njezine ruke, Simon se zatekne kako šeptrljivo kaska preko otopljenog blata do mjesta koje je pokazala.

"Vrene!" vikne Škodi. Činilo se da ju je zahvatilo manijakalno dobro raspoloženje. "Gdje je to uže? Gdje si?"

Tamnokosi se dječak pojavi na prednjim vratima samostana. "Evo me, Škodi."

"Svezi njegove lijepe zglobove."

Vren jurne naprijed, klizajući se po ledenoj površini. Ščepao je Simonove mlitave ruke i povukao mu ih iza leđa, a onda ih vješto vezao komadom užeta.

"Zašto to radiš, Vrene?" šapne Simon. "Bili smo dobri prema tebi."

Mali Hyrka nije se obazirao na njega, čvrsto stežući čvorove. Kad je završio, metnuo je svoje male ruke na Simonove bokove i odgurnuo ga tamo gdje su Binabik i Sludig ležali sklopčani.

Poput Simona, obojici su im ruke bile vezane na leđima. Binabikove se oči prevrnu kako bi susrele Simonove, a bjeloočnice mu zablistaju na vatrom zasjenjenju dvorištu. Sludig je disao, ali je bio u nesvijesti, a trag sline sledio mu se na plavoj bradi.

"Prijetelju Simone", muklo izusti trol, mučeći se sa svakom riječi. Čovječuljak uvuče dah da reče više, ali umjesto toga zapadne u tišinu.

Na drugoj strani dvorišta, Škodi se sagnula kako bi narisala krug u otopljenom snijegu, prosipajući šaku crvenkasta praha iz svoje ruke. Kad je s time završila, počela je urezivati rune u blatno tlo, uklješćivši jezik između zubi poput marljivog djeteta. Vrenje stajao nedaleko odatle, bacajući pogled sa Škodi na Simona i natrag, lica prazna od bilo kakva osjećaja osim neke vrste životinjskog opreza. Kad su završila ložiti vatru, djeca se šćućure u blizini samostanskog zida. Jedna od najmlađih djevojčica sjedila je na tlu u svojoj tankoj noćnoj košulji, tiho jecajući; stariji ju je dječak tapšao po glavi na površan način koji ju je naizgled trebao utješiti. Svi su promatrali Skodine pokrete očaranom pažnjom. Vjetar je razbuktao vatru u namreškani stup koji je obojio njihova ozbiljna lišća žutocrvenim svjetlom.

"A sad, gdje je Honsa?" zovne Škodi, privivši svoju spavačicu bliže tijelu dok se uspravljala. "Honsa!?"

"Ja ću otići po nju, Škodi", reče Vren. Šmugnuo je u sjene u kutu samostana, nastavši iz vida, a onda se pojavio nekoliko trenutaka kasnije s crnokosom Hvrkom godinu ili dvije starijom od sebe. Između njih visjela je teška košara, lupkajući i zapinjući po neravnu tlu sve dok je nisu postavili pred Skodine otečene noge i otrčali natrag u gomilu dječjih promatrača. Kad je stigao onamo, Vren čučne ispred male skupine i izvuče nož iz pojasa te počne nervozno rezati kraj preostalog komada užeta. Simon je mogao osjetiti dječakovu napetost s druge strane dvorišta. Tupo se upitao što joj je mogao biti uzrok.

Škodi posegne u košaru i izvuče lubanju čija je donja čeljust visjela na samo nekoliko čvorova osušenog mesa, te je slijepo lice naizgled zjapilo od iznenađenja. Nabrekla košara, sada uvidi Simon, bila je puna lubanja. Odjednom je bio uvjeren da zna što se dogodilo roditeljima sve te djece. Njegovo umrtvljeno tijelo refleksno zadrhti, ali taj je trenutak osjetio tek nejasno, kao da se događao nekome tko se nalazio podalje od njega. U blizini je tamnooki Vren čačkao kraj užeta svojom sjajnom oštricom, lica namještena u smrknuti izraz. Simon se sjeti s jezum u srcu kako je Škodi rekla da je osim drugih kućanskih poslova, Vren za nju klaio i kuhao.

Škodi je držala lubanju ispred sebe, a njezino je neobično lijepo lice bilo posve usredotočeno - poput učenjaka koji je proučavao tablicu visokih matematičkih formula. Njihala se sa strane na stranu poput broda na jakom vjetru, lepršajući noćnom haljinom, te počela pjevati svojim visokim, djetinjastim glasom.

"Rupica, rupica..." zapijuče Škodi,
"...uzemljici, rupica, gdje mokronosa krtica
pjeva pjesmu stijene žive, pjesmu blata, kosti sive,
pjesmu tihu ona sroči, tijekom duge hladne noći,
dok zemljicu crnu mrvi, kuda gmižu bijeli crvi,
gdje mrtvima sve vrvi, čije oči zemlja praši,
gdje se rađaju komjaši, liježući jajašca bijela
dok njihova mala tijela stružu, stružu nožicama,
poput plašta meka, tama podjednako sve pokriva
njihovu sramotu skriva ko što krije im imena
imena mrtvaca, bjegunaca,
glava praznih poput kaca.
Trava raste iz kamena, polja pusta, neorana,
za njih više ničeg nema,
pa jauču iz dubine, dok im vječni san ne mine,
iz duplji im suza sine, zazivajuć izgubljeno,
pod korovom, mahovinom,
kada legne u svoj grob ni gospodar, a ni rob,
nema lica ni ugleda, nema znanja ni imena,
za povratkom oni žude, oči im iz rake blude,
sram sunčevu mutnom letu i proklinju ljubav kletu,
spokojnosti izgubljene, muke, borbe pretrpljene,
uništenu djecu, žene,
svi nemiri što su ih pekli, pouke što nisu stekli,
ipak žude vratiti se, vratiti se, vratiti se,
ipak žude vratiti se. Vratite se!

Rupica, u zemljici, gdje su grobni stari humci, gdje se koža, krv i znoj pretvore u meki gnoj, i gdje truli pjeva svijet..."
Skodina se pjesma nastavljala, kružeći prema dolje poput crnog vrtloga u travurinom obraslu i slabo posjećenu jezercu. Simon osjeti kako i sam tone u nj, privučen njegovim upornim ritmovima sve dok se plamenovi, gole zvijezde i sjajne čije djece nisu izmiješali u trake svjetlosti, a njegovo srce spiralno kliznulo u tamu. Mozak mu nije osjećao vezu sa sputanim tijelom, ni s postupcima onih oko njega. Turobno piskutanje glupe buke ispuni mu misli. Crni su se oblici kretali snijegom prekrivenim dvorištem, nevažni poput mrava.

Sada jedan od oblika uzme okrugli, blijedi predmet u svoje ruke i baci ga u vatru, prosuvši za njim šaku praha. Lomača izbljuje oblik skr-letnog dima koja odlebd i nebo i zakloni Simonov vid. Kad se dim račistio, vatra je gorjela jednako žarko kao prije, ali činilo se da se teža tama spustila na dvorište. Crvena svjetlost koja je obasjavala zgrade postala je prigušenija, stara poput zalaska sunca nad umirućim svijetom. Vjetar je utihnulo, ali se dublja hladnoća šuljala samostanskim posjedom. Iako mu tijelo više nije sasvim pripadalo, Simon je ipak mogao osjetiti kako mu se silna studen uvlači ravno u kosti.

"Dodi k meni, gospo Srebrna Masko!" vikne najkrupnija prilika. "Obrati mi se, gospodar Crvene Či! Želim trgovati s vama! Imam lijepu stvarcu koja će vam se svidjeti!"

Vjetar se nije vratio, ali lomača se stane lelujati s jedne strane na drugu, napuhnuvši se i uzdrhtavši poput neke goleme životinje koja se koprcala u vreći. Hladnoća se pojača. Zvijezde potamne. Sjenovita usta i dvije prazne crne očne mrlje pojave se u plamenovima. "Imam poklon za vas!" veselo klikne ona krupna. Simon se, lelujujući, sjeti da se zvala Škodi. Nekoliko djece je plakalo, prigušenih glasova unatoč neobičnoj tišini.

Lice u vatri se zgrči. Dubok, gromki urlik prospe se iz razjapljenih crnih usta, spor i nizak poput škripanja planinskih korijena. Ako su riječi bile dio tog brujanja, bile su nerazpoznatljive. Trenutak kasnije, lice počne treperiti i blijedjeti.

"Ostani!" krikne Škodi. "Zašto odlaziš?" Divlje se ogledala oko sebe, mašući svojim krupnim rukama; njezin oduševljeni izraz je iščeznuo. "Mač!" vrisne na jato djece. "Prestanite plakati, glupa stoko! Gdje je mač? Vrene!"

"Unutra, Škodi", reče mali dječak. Držao je jedno od manje djece na svojem krilu. Unatoč neobičnom osjećaju odsutnosti - ili možda upravo zbog njega - Simon nije mogao ne primijetiti kako su Vrenove ruke bile gole i tanke ispod njegova pohabanog kaputa. "Onda ga donesi, budalo!" zaurla ona, skačući gore-dolje u levija-tanskom plesu bijesa. Lice u plamenovima sada je bilo jedva vidljivo. "Donesi ga!"

Vren brzo ustane, pustivši da dijete na njegovu krilu sklizne na pod, gdje je pripojilo svoje jauke općoj kakofoniji. Vren odjuri u kuću, a Škodi se opet okrene razbuktalim plamenovima. "Vrati se, vrati se," mamila je lice koje je išezavalo, "imam poklon za svojeg gospodara i gospodaricu."

Škodina vlast nad njim kao da je ponešto posustala. Simon osjeti kako se ponovno vraća u svoje tijelo - čudan osjećaj, poput oblačenja plašta od mekog, škakljivog perja.

Vren se pojavi na vratima, ozbiljna blijedog lica. "Pretežak je", vikne. "Honsa, Ende, vi ostali, dođite ovamo! Dođite mi pomoći!"

Nekoliko djece odšulja se po snijegu prema samostanu na njegov poziv, ogledavajući se preko ramena za pucketavom lomčom i njezinom razmahanom paziteljicom. Slijedili su Vrena u mračnu unutrašnjost poput niza preplašenih guščića.

Škodi se ponovno okrene, rumenih okruglih obraza, uzdrhtalih crvenih usana. "Vrene! Donesi mi mač, lijenčino! Požuri!"

On provuče glavu kroz vrata. "Težak je, Škodi, težak je poput kamena!"

Škodi naglo svrne svoje sumanute oči na Simona. "To je tvoj mač, zar ne?" Lice je nestalo iz plamenova, ali zvijezde, blijede kugle leda, jedva su tinjale na noćnom nebu; lomača se još mreškala i plesala, netaknuta bilo kakvim vjetrom. "Znaš kako ga pomaknuti, zar ne?" Njezin pogled bio je gotovo neizdrživ.

Simon ne reče ništa, boreći se u sebi svim silama da ne stane blebe-tati poput pijanca, da ne oda tim zapovjedničkim očima svaku misao koju je ikad imao.

"Moram im ga dati", zasikće ona. "Traže ga, znam! Moji su mi snovi kazali daje tako. Gospodar i gospa učinit će me... moćnom."

Počela se smijati, djevojačkim kikitom koji ga je preplašio više od čega što se dogodilo otkad je sunce zapalo. "O, lijepi Simone," smijuljila se ona, "kakva divlja noć! Idi i donesi mi svoj crni mač." Okrenula se i viknula prema praznom dovratku. "Vrene! Dođi mu odriješiti ruke!"

Vren iskoči van na otvoreno, divlje zvjerajući očima. "Ne!" krikne. "On je loš! Pobjeći će! Ozlijedit će te!"

Skodino se lice zaledi u neugodnu masku. "Učini što ti kažem, Vrene. Odveži ga."

Dječak skoči naprijed, ukočen od bijesa, očiju punih suza. Grubo je povukao Simonove ruke natrag i zario oštricu noža između konopaca. Vren je disao kroz stisnuto grlo dok je rezao užad; kad su Simonove ruke bile slobodne, mali Hyrka se okrene i odjuri natrag u samostan.

Simon ustane, polako trljajući zglobove i pomisli da bi mu bilo najjednostavnije pobjeći. Škodi mu je okrenula leđa i pjevušeći tepala lomači. Krajičkom je oka pogledao Binabika i Sludiga. Rimeržanin je još nepomično ležao, ali trol se pokušavao iskoprcati iz svojih vezova.

"Uzmi... uzmi mač i bježi, prijatelju Simone!" šapne Binabik. "Mi ćemo se dati u bijeg... nekako..."

Skodin glas presiječe tamu. "Mač!" Simon osjeti kako nemoćno okreće leđa svojem prijatelju, primoran na to bez ikakve mogućnosti otpora. Odmarširao je prema samostanu kao da ga gura neka nevidljiva ruka.

Unutra, djeca su čučala u tamnom kutu ognjišta, i dalje neuspješno natežući Trn. Vren se namršti kad Simon uđe, ali se makne s puta. Simon klekne pokraj mača, tvrdog, uglastog zavežljaja umotanog u krpe i kožu. Odmotao ga je rukama koje su mu sečinile neobično otupjele.

Kad je uhvatio uzetom stegnut držak, svjetlost vatre koja se slijevala kroz vrata nariše žarkocrvenu prugu po Trnovoju crnoj dužini. Mač zadrhti pod njegovim prstima na način koji nikad prije nije osjetio, drhtaj kao od gladi ili iščekivanja. Prvi put Simon osjeti da je Trn bio nešto neizrecivo i grozno strano, ali nije ga mogao ispustiti iz ruke kao što nije mogao ni pobjeći. Podigao gaje. Oštrica se nije činila bolno teškom kao što je ponekad znala biti, ali još je imala čudnu masivnost, kao da ju je izvlačio iz blata na dnu jezera. Prisilila ga je da se zaputi prema vratima. Na neki čudan način, iako ga nije mogla vidjeti, škodi je njime još mogla upravljati kao slannatom lutkom. Dopustio je da ga odvuče na crveno obasjano dvorište.

"Dodi ovamo, Simone", reče ona kad se pojavio, šireći ruke poput brižne majke. "Dodi i stani u krug sa mnom."

"Ima mač!" krikne Vren s dovratka. "Ozlijedit će te!"

Škodi se prezirno nasmije. "Neće. Škodi je prejaka. Osim toga, on je moj novi ljubimac. On me voli, zar ne?" Ispružila je ruku prema Simo-nu. Trn kao da je nabrekao od nekog jezivog, tromog života. "Nemoj prekinuti krug", lakoće ona kao da su igrali neku igru.

Škodi ga uhvati za ruku i privuče k sebi, pomažući mu da podigne svoju nespretnu nogu preko kruga crvenkaste prašine. "Sad će moći vidjeti mač!" Pobjednički je blistala. Jedna od njezinih toplih ružičastih ruku sklopi se preko njegove na bačaku Trna, a druga mu se ovije oko vrata, privlačeći ga na njezine mekane grudi i trbuh. Vrućina vatre omekšala ga je poput voska; pritisak Skodina tijela uz njegovo bio je nalik na zagušljiv, grozničav san. Stajao je za pola glave viši, ali nije imao više snage da joj se odupre od malog djeteta. Kakva je to ještica bila ova djevojka?

Škodi stane vikati na prodornom Rimmerspaku dok se ljuljala uz njega. Linije lica ponovno se počele oblikovati u lomači. Kroz suze koje je vrućina izazvala u njegovim očima, Simon ugleda kako se nestabilna crna usta otvaraju i zatvaraju kao u morskog psa. Hladna i strahotna prisutnost pojavi se među njima - tražeći, ispitujući, njušeći ih sa strpljivošću lovca.

Glas zaurla na njih. Ovaj put Simon je mogao čuti govor u metežu zvukova, neprepoznatljive riječi od kojih su ga gotovo zaboljeli zubi.

Škodi uzbuđeno uzdahne. "To je jedan od najviših slugu gospodara Crvenog Oka, upravo kako sam se nadala! Pogledaj, viteže, pogledaj! Poklon koji želiš!" Ona prisili Simona da podigne Trn, a onda se gorljivo zapilji u sjenovitu stvar koja se pomicala u buktinji i koja je ponovno prozborila. Njezin oduševljeni osmijeh zahvati gočina. "Ne razumije me", šapne u Simonov vrat s jednostavnom prisnošću ljubavnice. "Ne može pronaći pravi put. Bojala sam se toga. Moja čarolija nije dovoljno jaka sama po sebi.

Škodi mora nešto učiniti što nije željela." Okrene glavu prema van. "Vrene! Treba nam krvi! Uzmi zdjelu i donesi mi malo krvi onog visokog."

Simon pokuša kriknuti, ali ne uspije. Vručina unutar kruga nadizala je Skodinu kosu poput pramičaka bljedog dima. Njezine su se oči činile prazne i neljudske poput krhotina. "Krv, Vrene!"

Dječak je stajao iznad Sludiga, sa zemljanom zdjelom u jednoj ruci i oštricom noža - golemoj u Vrenovim malim prstima - polegnutoj uz Ri-meržaninov vrat. Vren se osvrne da pogleda Škodi, ne obazirući se na Binabika dok se trol koprcalo na tlu u blizini.

"Tako je, velikoga!" vikne Škodi. "Želim zadržati malenog! Požuri Vrene, vjeverice glupa, treba mi odmah krvi za vatru! Glasniče mi pobjeći!"

Vren podigne nož.

"I pažljivo je donesi!" vikne Škodi. "Nemoj je propliti po krugu. Znaš kako se maleni uzvrpolje kad se bacajućini, znaš kako su gladni."

Mali Hyrka se odjednom okrene i dugim se koracima stane približavati Škodi i Simonu, lica prožeta srdžbom i strahom. "Ne!" vrisne. Na trenutak Simon osjeti val nade, misleći da je dječak kanio udariti Škodi. "Ne!" ponovno vrisne Vren, mašući nožem po zraku dok su mu suze klizile niz obraze. "Zašto ćeš ih zadržati? Zašto ćeš zadržati njega!?" Uperio je oštricu u Simonovu smjeru. "On je prestar, Škodi! On je loš! Nije kao ja!"

"Što to radiš, Vrene?" Škodi zabrinuto suzi oči kad je dječak skočio naprijed prema krugu. Oštrica zamahne zrakom, crveno se sjajći. Simona zapetu mišići dok se borio da se makne s puta dječaku, ali stezala ga je kamena šaka. Znoj mu se slijevao u uši.

"Ne možeš voljeti njega!" vrištao je Vren. S kreštavim krikom, Simon se uspije izmigoljiti upravo onoliko koliko je trebalo da oštrica naciljana u njegova rebra promaši i umjesto toga zadere mu leđa, ostavivši trag hladne, srebrnaste boli. Nešto u vatri zarče poput bika, a onda se tama sruči na Simona zaklonivši izbljediteljne zvijezde.

Eolair ju je ostavio samu na trenutak jer se vratio kroz velika vrata da donese još jednu svjetiljku.

Čekajući povratak grofa od Nad Mullacha, Maegwin je veselo promatrala golemi kameni grad u pćini pod sobom. Velik joj se teret podigao sa srca. Tu je bio grad Sitna, hernvstirskih drevnih saveznika. Ona ga je pronašla! Neko vrijeme Maegwin je vjerovala da je gubila razum baš kao što su Eolair i ostali mislili, ali sada je bio tu.

Isprva joj se javio kao izvjestan nered u njezinim snovima - nemirnim snovima koji su uvijek bili mrani i kaotični, puni ispaćenih lica njezinih voljenih mrtvih. Tada su počele prodirati druge slike. U tim novim snovima ukazao joj se prelijep grad prepun vijorćih zastava, grad cvijeća i čarobne glazbe, skriven od rata i krvoprolja. Ali te vizije koje su se pojavljivale u posljednjim, kratkim trenucima sna, iako bolje od noćnih mora, nisu je umirile. Više su, svojim bogatstvom i egzotičnim čudesima potakle u Maegwin bojazan za njezin ispaćeni um. Uskoro, u svojim lutanjima tunelima Grianspoga, počinjala je čuti šaptanja iz dubina zemlje, pjev glasova koji nisu bili nalik ni na što što je dotad doživjela.

Zamisao o drevnom gradu rasla je i cvjetala sve dok nije postala puno važnija od čega što se događalo nadomak sunčevim zrakama. Sunce je donosilo zlo: dnevna zvijezda bila je signal katastrofe, svjetiljka koju su neprijatelji Hernvstira mogli rabiti kako bi pronašli i uništili njezin narod. Samo je u dubinama ležala sigurnost, dolje među korijenjem zemlje gdje su junaci i bogovi iz drevnih dana još živjeli, gdje okrutna zima nije mogla zaci.

Sada, dok je stajala nad čudesnim kamenim gradom - njezinim gradom - preplavi je neizmjeran osjećaj zadovoljstva. Prvi put otkad je njezin otac, kralj Luth, otišao u bitku sa Skalijem Oštronosim, osjetila je spokoj. Istina, kamene kule i kupole rasprostrte po stjenovitom kanjonu nisu baš nalikovale na prozračni ljetni grad iz njezinih snova, ali nije bilo dvojbe da su ovo mjesto sazdale neljudske ruke, a stajalo je na mjestu gdje nijedan Hernvstirac nije kročio još od pamtivijeka. Ako to nije bilo boravište besmrtnih Sitha, što je onda bilo? Dakako da je to bio njihov grad; to se činilo smiješno očitim.

"Maegwin?" zovne Eolair, provukavši se kroz napola zatvorena vrata. "Gdje ste?" Briga u njegovu glasu izmami joj mali osmijeh na lice, ali ona ga sakrije pred njim.

"Tu sam, naravno, grofe. Gdje ste mi i naložili da ostanem."

Stigao je i stao joj uz rame, zagledavši se dolje. "Tako mi bogova drvca i kamena," reče on tresući glavom, "zaista je čudesan."

Maegwinin osmijeh se vrati. "Što ste drugo očekivali od takvog mjesta? Spustimo se i pronađimo one koji tu žive. Naši ljudi su u velikoj nevolji, znate."

Eolair je oprezno pogleda. "Princezo, jako sumnjam da tu itko živi. Vidite li da se išta miče? A nikakva druga svjetla ne gore osim naših."

"Zašto mislite da Mirni ne mogu vidjeti u mraku?" reče ona, smijući se gluposti ljudi općenito, a posebno onih pametnih poput grofa. Srce joj je udaralo tako brzo da joj je smijeh zaprijetio pobjeći s usana. Utočište! Bila je to misao koja joj je oduzimala dah. Kako im je išta moglo nauditi u naručju hernvstirskih drevnih zaštitnika?

"Vrlo dobro, moja gospo", polakoće Eolair. "Spustit ćemo se malko dolje, ako se ovim stubama dade vjerovati. Ali vaš je narod zabrinut za vas," on načini grimasu, " - a bit će i za mene, za malo vremena. Moramo se brzo vratiti. Ovamo uvijek možemo doći kasnije, s više ljudi."

"Dakako." Ona odmahne rukom kako bi pokazala koliko je takve stvari malo zabrinjavaju. Vratit će se sa svim svojim ljudima, naravno. Ovo je mjesto gdje će zauvijek živjeti, izvan dosega Skalija, Elije i ostalih krvlju natopljenih luđaka iznad zemlje.

Eolair je primi za lakat, vodeći je s gotovo smiješnom oprežnošću. Ona je sama osjećala nagon da skokom preleti grubo isklesane stube. Što im je tu moglo nauditi?

Spuštali su se poput dviju malih zvijezda koje su padale u veliki ponor, a plamenovi njihovih svjetiljaka odražavali su se po bijelim kamenim krovovima u dubini. Njihovi koraci odzvanjali su golemom pećinom i odbijali se o nevidljivi svod kako bi se ponovili u bezbrojnim odjecima, vraćajući im se kao vior šuštavog zvuka nalik na baršunasta krila milijuna šišmiša.

Iako se činio dovršen, grad je ipak nalikovao na kostur. Njegove međusobno povezane građevine bile su popločene tisućama nijansi blijedog kamena, protežući se od bjeline prvog snijega preko bezbrojnih beskrvnih boja pijeska, bisera i čadavo sive. Okrugli prozori buljili su poput slijepih očiju. Ulaštene kamene ulice sjajile su se poput tragova zabludjelih crva.

Bili su na pola puta niza stube kad Eolair naglo zastane, privivši Mae-gvvinu ruku bliže sebi. Na svjetlu svjetiljke njegovo je zabrinuto lice izgledalo gotovo prozirno; odjednom joj se učini daje mogla pročitati sve što mu je bilo na umu.

"Otišli smo dovoljno daleko, gospo", reče on. "Vaši će nas ljudi tražiti."

"Moji ljudi?" upita ona, otrgnuvši se. "Nisu li to i vaši ljudi? Ili ste sada daleko iznad skutrenog plemena pećinskih ljudi, grofe?"

"Nisam tako mislio, Maegwin, i vi to znate", gruboče on.

To što nazirem u tvojim očima nalikuje na bol, Eolair, pomisli ona. Boli li što te ujarmila luđakinja? Kako sam mogla biti takva budala da te volim kad zauzvrat ne mogu očekivati ništa doli uljudnog ustezanja?

Naglas je rekla: "Slobodno vam je otići kad god poželite, grofe. Sumnjali ste u mene. Sada se možda bojite da ćete se morati suočiti s onima čije ste postojanje nijekali. Ja, međutim, ne idem nikamo osim dolje u grad."

Eolairove fine crte lica naboraju se od frustracije. Dok je nesvjesno trljao mrljučade po svojoj bradi, Maegvvin se odjednom upita kako je ona izgledala. Dugi, bjesomučni sati potrage, kopanja i piljenja kračuna koji je sputavao velika vrata prolete joj kroz misli poput slabo zapamćena sna. Koliko je dugo boravila tu u dubinama? Zurila je u svoje zemljom obložene ruke sa sve većim osjećajem užasa - sigurno je zaista dijelom nalikovala na luđakinju - a onda s gađenjem odbaci tu pomisao. Zar je bilo važno u tom trenutku?

"Ne mogu dopustiti da se izgubite na takvom mjestu, gospo", napokonče Eolair.

"Onda podite sa mnom ili me silom vratite u taj vaš jadni logor, plemeniti grofe." Odjednom joj se nije sviđalo kako je zvučala, ali riječi su već pale i nisu se dale povući.

Eolair nije pokazao gnjev koji je očekivala; umjesto toga, umorna rezignacija prevukla se njegovim licem. Bol koju je prije opazila nije nestala, već kao da je utonula dublje, proširivši se u same crte njegova lica. "Dali ste mi obećanje, Maegwin. Prije nego što sam otvorio vrata, rekli ste da ćete se pokoriti mojoj odluci. Nisam mislio da ste vjerolomnica. Znam da vaš otac to nikad nije bio."

Maegwin se uspravi kao ubodena. "Da se niste usudili predbacivati mi išta u ime mog oca!"

Eolair strese glavom. "Ipak, moja gospo, obećali ste mi."

Maegvvin je zurila u njega. Nešto u njegovu opreznom, pametnom licu toliko je se dojmilo da nije pojurila niza stube kao što je namjeravala. Unutarnji glas rugao se njezinoj gluposti, ali suočila se s njim otvoreno.

"Samo ste djelomično u pravu, grofe Eolair", ona izusti polako. "Niste ih mogli sami otvoriti, ako se sjećate. Morala sam vam pomoći."

Podrobnije ju je pogledao. "I što, dakle, predlažete?"

"Predlažem kompromis. Znam da me smatrate tvrdoglavom i tko zna još kakvom, ali ja ipak želim vaše prijateljstvo, Eolair. Bili ste dobri kući mogeg oca."

"Pogodba, Maegvvin?" upita on bezizražajno.

"Ako dopustite da se spustimo do dna stuba - sve dok ne dotakne-mo nogama plćnike grada - okrenut ću se i vratiti s vama... ako to bude vaša želja. Obećavam."

Umoran osmijeh dotakne Eolairove usne. "Obećavate, je li?" "Kunem se Bagbinim stadom." Metnula je prljavu ruku na prsa.

"Radije se zakunite Crnim Cuamhom dok ste tu dolje." On načini grimasu frustracije. Njegov dugački rep kose izgubio je svoju vrpču i crna mu se kosa rasula po ledima. "Vrlo dobro. Ne sviđa mi se zamisao da vas pokušavam nositi uz ove stube protiv vaše volje."

"Ne biste ni mogli", reče Maegvvin zadovoljno. "Prejaka sam. Hajde, pađimo brže. Kao što ste rekli, ljudi nas čekaju."

Spustili su se stubama u tišini, Maegvvin uživajući u sigurnosti sjenki i kamenog gorja, Eolair izgubljen u vlastitim neizrečenim mislima. Gledali su sebi u noge, bojeći se da ne koraknu krivo unatoč velikoj širini stubišta. Stube bijahu ulubljene, ispresijecane pukotinama kao da se zemlja okretala u nemirnu snu, ali je rad u kamenu bio lijep i profinjen. Svjetlost svjetiljke otkrivala je tragove zamršenih crteža koji su vijugali stubama i zidovima iznad njih, risarije nježne poput lišća mlade paprati ili podrezanog perja kolibrića. Maegvvin nije mogla a da se ne okrene Eolairu s osmijehom zadovoljstva.

"Vidite li?" Približila je svjetiljku zidu. "Kako bi to moglo biti djelo običnih smrtnika?"

"Vidim, gospo", ozbiljno odvrati Eolair. "Ali slćnog zida nema na drugoj strani stubišta." Pokazao je prema dubini kanjona pod njima. Unatoč udaljenosti koju su već prešli, još su se nalazili dovoljno visoko da bi ih pad mogao ubiti. "Molim vas, nemojte promatrati rezbarije tako blizu da zapnete preko ruba."

Maegvvin se nakloni. "Bit ću oprezna, grofe."

Eolair se namršti, možda njezinoj lakoumnosti, ali samo kimne.

Velebno stubište otvaralo se na dnu poput lepeze, šireći se podom kanjona. Daleko od nadsvođenog pećinskog zida, žar njihovih svjetiljki kao da se umanjio, a svjetlost nije bila dovoljno jaka da rasprši dubok i nadmoćan mrak. Zdanja koja su se s vrha kanjona činila dražesnim poput izrezbarenih igraćaka sada su se nadvijala nad njima. Fantastičan raspored zasjenjenih kupola i spiralnih tornjeva koji su se šiljili visoko u tamu činio se poput nemogućih stalagmita. Mostovi od živog kamena protezali su se od zidova pećine do kula, ovijajući se oko tornjeva poput vrpca. Sa svojim raznolikim dijelovima povezanim uskim kamenim opnama, grad je više nalikovao na jedinku, na neko živo, vitalno stvorenje nego na rukotvorinu od mrtvog kamena - ali bio je sasvim sigurno prazan.

"Sithe su davno otišli, gospo, ako su ikad tu živjeli." Eolair je bio sjetan, ali Maegvvin pomisli kakočuže izvjesno zadovoljstvo u njegovu glasu. "Vrijeme je da se vratimo."

Maegvvin mu uputi pogled gađenja. Zar u tom čovjeku nije bilo nimalo znatiželje? "Onda, što je ono?" upita ona, pokazujući na slab sjaj u blizini središta sjenovitog grada. "Ako to nije svjetlo svjetiljke, onda sam ja Rimeržanin."

Grof se zapilji. "Zaista nalikuje na to", izusti oprezno. "Ali moglo bi biti nešto drugo. Svjetlo koje prodire iz visine."

"Dugo sam već vremena provela po tunelima", reče Maegwin. "Vani je sigurno odavno minuo sumrak." Okrenula se i dotaknula mu ruku. "Dodite, Eolaire, molim vas! Ne budite takav starac! Kako možete ostaviti ovakvo mjesto a da ne doznate?"

Grof od Nad Mullacha se namršti, ali ona je mogla vidjeti druge osjećaje kako se bore pod površinom. Želio je doznati, to je bilo očito. Samo što ju je ta prozirnost dirnula za srce. Kako je mogao biti izaslanik na svim dvorovima Osten Arda, a ponekad biti tako lako čitljiv poput djeteta?

"Molim vas?" reče ona.

Provjerio je ulje u svjetiljkama prije nego što je odgovorio. "U redu. Ali samo da utažite znatiželju. Ne dvojim da ste pronašli mjesto koje je nekoć pripadalo Sithama ili ljudima iz davnine koji su posjedovali vještine koje smo izgubili, ali oni su davno nestali. Ne mogu nas spasiti od naše sudbine."

"Kako god vi kažete, grofe. Požurite!" Ona ga povuče naprijed, u grad.

Unatoč njezinim samopouzdanim riječima, kamene uličice zaista su izgledale odavno napuštene. Prašina se prosijavala pod njihovim nogama, tromo se kovitlajući. Nakon što su neko vrijeme hodali, Maegwin osjeti kako joj entuzijazam opada, a misli se okreću sjeti dok su svjetiljke stvarale groteskni reljef od stršćih kula i lukova mostova. Grad ju je ponovno podsjetio na kostur, kao da su lutali očišćenim prsnim košem neke nemoguće zvijeri. Slijedeći zavojite ulice kroz napušteni grad, počela se osjećati kao daje progutana. Prvi put su joj se posvemašnjost tih dubina i furlonzi kamena koji su je dijelili od sunca činili neizdrživima.

Mimoišli su bezbrojne prazne rupe u isklesanim kamenim pročeljima, rupe čiji su glatki rubovi nekoć bili čvrsto ispunjeni vratima. Maegwin zamisli kako u nju zvjeraju oči iz mračnih ulaza - ne zloćudne, već tužne oči, oči koje su u prolaznike zurile više sa žaljenjem nego gnjevno.

Okružena ponosnim ruševinama, Lluthova kći osjeti teret svega što njezin narod nije postao, svega što nikad neće postati. Iako su im dana sva sunčana polja svijeta po kojima su mogli tčati, hernvstirska plemena dopustila su da ih poput stoke zatjeraju u planinske pećine. Čak su ih i njihovi bogovi napustili. Sithe su barem ostavili svoj spomenik u veličanstveno obrađenom kamenu. Maegvvinin je narod gradio u drvu, a čak će i kosti hernvstirskih ratnika koje su se sada bjelasale na Inniscrichu nestati prolaskom vremena.

Uskoro od njezina naroda ništa neće preostati.

Osim ako ih netko ne spasi. Ali sigurno nitko osim Sitha to nije mogao učiniti - a kamo su otišli? Je li Eolair bio u pravu? Jesu li zaista bili mrtvi? Bila je sigurna da su se povukli duboko pod zemlju, ali možda su otišli na neko drugo mjesto.

Kradomice je pogledala Eolaira. Grof je nijemo hodao pokraj nje, zurći u prekrasne tornjeve poput seljaka s rubova Circoille pri svojem prvom posjetu Hernvsadharcu. Promatrajući njegov tanki nos, uprljan rep crne kose, odjednom osjeti kako njezina ljubav prema njemu ponovno buja na mjestu gdje je mislila da ju je zauvijek zatčila, nemoćna ljubav, bolna i neporeciva poput tuge.

Maegvvinine misli polete više od deset godina unatrag do dana kad ga je prvi put vidjela.

Bila je samo djevojčica, ali već visoka poput žene, sjetila se s gađenjem. Stajala je iza očeva stolca u Taigovoj velikoj dvorani kad je novi grof od Nad Mullacha stigao da položi svoju obrednu zakletvu vjernosti. Eolair je izgledao tako mlad tog dana, vitak i bistrok poput lisice, uzbuđen, ali gotovo opijen ponosom. Izgledao mlad? Bio je mlad: jedva stariji od dvadeset dvije godine, pun prigušenog smijeha gorljive mladosti. Uhvatio je Maegwinin pogled dok je znatiželjno provirivala iza visokog naslona Lluthove stolice.

Porumenjela je skrletno poput šumske bobice. Eolair se tada osmjehnuo, pokazujući svoje sjajne, male, oštre zube, a njoj se učinilo kao da je odgrizao komadić njezina srca.

To njemu naravno ništa nije značilo. Maegvvin je to znala. Tada je bila samo djevojčica, ali već osuđena na to da postane kraljeva nezgrapna, neudana kći, žena koja je obasipala pažnjom svinje, konje i ptice slomljenih krila i obarala predmete sa stolova jer nikad nije mogla upamtiti kako valja hodati, sjediti i držati se profinjeno poput plemenite gospođe. Ne, za njega to nije bilo ništa više od nervoznog osmijeha krupnookoj djevojčici, ali tim ju je bezazlenim osmijehom Eolair zauvijek uhvatio u neraskidivu mrežu...

Njezine se uspomene prekinu kad je zidovima okružena ulica koju su izabrali završila pred širokom, četvrtastom kulom čija je površina vr-vjela kičnim kamenim čokotima i prozirnim kamenim cvjetovima. Široka vrata zjapila su mršno poput krezubih usta. Eolair sumnjičavo promotri zasjenjeni ulaz prije nego što je koraknuo naprijed da zaviri unutra.

Unutrašnjost kule činila se neobično prostranom, unatoč gustim sjenama. Uzlazno stubište zakršeno kršem zavijalo je jednim zidom, a silazno stubište obilazilo je obodnicu kule u suprotnom smjeru. Kad su prešli svjetiljkama natrag kroz vrata, učini im se da je bljesak svjetla - tek najslabiji odsjaj - ozario zrak na mjestu gdje je taj silazni put nestajao iz vida.

Maegvvin uvuče dubok dah. Na svoje iznenađenje, nije uopće osjećala strah što se nalazila na tako suludom mjestu. "Vratit ćemo se čim kažete."

"Stubište je previše klimavo", odgovori Eolair. "Trebali bismo se odmah vratiti." Oklijevao je, rastrgan između znatiželje i odgovornosti. Iz silaznog stubišta doista je dopirao neporeciv sjaj svjetla. Maegvvin je zurila u nj, ali ništa nije izustila. Grof uzdahne. "Umjesto toga, malo ćemo se spustiti tim drugim putem."

Slijedili su silazno stubište, prešavši otprilike furlong zavojitog puta u dubinu sve dok nisu napokon izašli na ravan, širok prolaz niskog svoda. Zidovi i strop bili su izrezbareni zamršnim čokotima, travkama i cvijećem, panoramom vegetacije koja je mogla rasti samo visoko gore, ispod sunca i neba. Isprepleteni strukovi stabljika ičokota beskrajno su se pružali zidom pokraj njih u kamenoj

tapiseriji. Unatoč veličini panoa, činilo se da nijedan djelić zida nije bio isklesan istim ukrasom kao onaj drugi. Same rezbarije bile su sastavljene od mnogovrsnog kamena gotovo beskrajne raznovrsnosti nijansi i struktura, ali panoi nisu bili mozaik pojedinih pločica kao šareni pod. Sam je kamen više izgledao kao da je urastao u taj pravilni i ugodni oblik, poput živice koju su uzgojili i pod-rezali vještji vrtlari, a koja oponaša oblik neke životinje ili ptice.

"Tako mi bogova Zemlje i Neba", dahne ona.

"Moramo se vratiti, Maegwin." Bilo je malo uvjerenja u Eolairovu glasu. Tu u dubinama, činilo se da je vrijeme gotovo stalo.

Hodali su dalje, ispitujući čudesne rezbarije u tišini. Napokon, svjetlost svjetiljke zamijenili raspršeniji sjaj sa suprotnog kraja tunela.

Mae-gwin i grof stupe iz prolaza na otvoren prostor gdje se zasjenjeni svod goleme pećine ponovno uzdizao visoko gore.

Stajali su na širokoj lepezi pločica iznad velike i plitke kamene zdjele.

Arena, tri domašaja kamenom široka, bila je posve okružena klupama od blijedog, trošnog lidijskog kamena, kao da je napuštena zdjela bila mjesto obožavanja ili čudernih prikazanja. Maglovito bijelo svjetlo dopiralo je iz otvora u središtu zdjele, poput bolećivog sunca.

"Tako mi Cuamha i Brvniocha!" tiho prokune Eolair. U glasu mu sećula daleka i nervozna britkost. "Što je to?"

Velik, uglast kristal stajao je na oltaru od tamnog granita u središtu arene, blistajući poput mrtvačke svijeće. Dragulj je bio mliječno bijel, glatke površine, ali oštih rubova poput otkrhnutog komada kvarca. Njegovoćudno i nježno svjetlo polako se pojaćavalo, potom gasnulo, a onda ponovno pojaćavalo pa se činilo da drevne klupe koje su stajale najbliže njemu ćas prestaju postojati, a ćas se vraćaju svakim novim treptajem.

Blijeda svjetlost zapljusnula ih je kad su pristupili neobićnom predmetu; hladni zrak kao da je postao znatno topliji. Maegwin na trenutak izgubi dah od neobićne krasote predmeta. Dugo su ona i Eolair stajali zureći u snježnobijeli sjaj, promatrajući kako se njezne boje izmjenjuju po dubinama dragulja: zlatnoćžuta, koraljno rućićasta i njezna boja lavande, pomićući se poput žive.

"Prelijepo je", izusti napokon ona. "Da."

Stajali su, oćarani. Naposljetku, s oćitim oklićevanjem, grof od Nad Mullacha odvrati pogled. "Ali tu nema nićeg drugog, gospo. Nićeg."

Prije nego što je Maegvvin mogla prozboriti, bijeli kamen odjednom zaplamti, a njegov sjaj nabuja i rascvjeta se poput rćdenja nebeske zvijezde, sve dok se nije ćinilo da je zasljepljućuće blještavilo ispunilo cijelu pećinu. Maegvvin se borila da se snaće u moru zastraćujuće svjetlosti. Isprućila je ruku prema grofu od Nad Mullacha. Pod eksplozijom svjetlosti, Eolairovo se lice pomutilo sve dok mu crte nisu postale posve neprepoznatljive. Njegova suprotna strana propala je u najdublju sjenu te je izgledao kao polaćovjeka.

"Što se dogaća?" vikne ona. "Izgara li dragulj?!"

"Gospo!" Eolair je ćeća, pokućavajući je odvući dalje od sjaja. "Jeste li dobro?"

"Ruyanov djeco!"

Maegvvin se naglo okrene u ćoku, nesvjesno zateturavši u Eolairovo zaćtitnićko narućje. Kamenje prozborio ćenskim glasom, glasom koji ih je okrućio kao da su usta govorila sa svih strana.

"Zašto mi ne odgovarate!? Tri puta sam vas već zvala. Viće nemam snage! Neću moći ponovno pokućati!"

Rijeći bijahu izrećene na jeziku koji Maegvvin nikad nije ćula, ali njihovo je znaćenje bilo jasno kao da je govorila na hernvstirskom jeziku i moćno kao da se ćenin glas nalazio u njezinoj glavi. Je li to bilo ludilo od kojeg je strepila? Ali i Eolair je zaklopio uši rukama, posjednut istim neprirodnić glasom.

"Ruyanov narode! Preklinjem vas, zaboravite naće stare razmirice i pćinjena zla! Veći nam neprijatelj sada oboma prijeti!"

Glas kao da je govorio s velikim naporom. U njemu je bilo umora i tuge, ali i nešto od neizmjerne moći, snage od koje se Maegvvin najećila koća. Pokrila je rukama oći i provirila kroz prste u srce ćara, ali ništa nije mogla vidjeti. Svjetlost koja je tukla u nju odguravala ju je poput snaćnog vjetra. Zar je netko mogao stajati usred tog oćamućujućeg usijanja? Ili je to moćda govorio sam dragulj? Zatekla se kako osjeća tugu prema toj osobi ili stvari koja je tako oćajnićki zazivala, iako se istovremeno borila protiv ludaćke ideje o kamenu koji moće vikati.

"Tko si ti?" krikne Maegwin. "Zašto si u dragulju!? Izaći iz mojih ućiju!"

"Sto? Netko je napokon tamo? Hvala budi Vrtu!" Nećekivana nada usplamti u glasu, na trenutak zamijenivši umor. "O drevni rode, crno zlo prijeti naćoj prisvojenoj domaji! Ćudim za odgovorima na moja pitanja... pitanja koja bi nas sve mogla spasiti!"

"Gospo!"

Maegwin napokon primijeti da ju je Eolair ćvrsto drćao oko struka. "Neće mi nauditi!" reće mu ona. Primakla se malko bliće kamenu, opirući se njegovim snaćnim rukama. "Kakva pitanja?" vikne ona. "Mi smo Hernvstirci. Ja sam ķi kralja Llutha-ubh-Llythinna! Tko si ti? Jesi li u kamenu? Jesi li tu u gradu?"

Svjetlost iz kamena potamni i stane treperiti. Nastane stanka prije nego što se glas vratio, prigućeniji nego prije. "Jeste li vi Tinukeda'ya? Ćujem vas vrlo slabo", reće ćena "Prekasno je! Gubite mi se. Ako me joć moćetećuti i ćelite prućiti pomoć protiv zajednićkog nam neprijatelja, pridrućite nam se u Jao e-Tinukai'i. Neki od vas sigurno znaju gdje se nalazi." Glas joj postane joć tići, nije bio jedva nešto jaći od ćapta, ćkakljajući unutraćnjost Maegvvininić ućiju. Kamen je zapao natrag u mućićavo treperenje. "Mnogi tragaju za trima Velikim maćevima. Slućajte! Oni bi mogli biti spas za sve nas ili unićenje." Kamen je pulsirao. "To je sve što mi je Gaj Godińnjeg plesa mogao reći, sve stoje liće htjelo otpjevati..." Oćaj navre u njezin zamirući glas. "Nisam uspjela. Postala sam preslaba. Prva Pramajka nije uspjela... Mogu vidjeti samo kako dolazi tama..."

Tiće rijeći napokon iććeznju. Kamen koji je govorio potamni u mrlju blijedog svjetla pred Maegvvininić aćima. "Nisam joj mogla pomoći, Eolaire." Osjećala se sasvim praznom. "Ništa nismo ućinili. A bila je tako tućna!"

Eolair je nježno oslobodi iz svojeg stiska. "Ne razumijemo dovoljno da ikome pomognemo, gospo", tihoće on. "I samima nam treba pomoć."

Maegwin ustukne od njega, boreći se sa suzama gnjeva. Zar nije osjetio ženinu dobrotu, njezinu tugu? Maegvin se osjećala kao da je promatrala čudesnu pticu kako se koprca u stupici točno izvan njezina domašaja.

Okrenuvši se Eolairu, prenela se ugledavši iskre koje su se pomicale u tami iza njegovih lica. Trepnula je, ali to nije bila utvara njezinih zaslijepljenih očiju. Procesija mutnih svjetala kretala se prema njima, vijugajući niz prolaze zasjenjene arene.

Eolair je slijedio njezin pogled. "Murhaghova mi štita!" prokune on. "Znao sam da sam bio u pravu kad sam sumnjao u ovo mjesto!" Rukom potraži balčak mača. "Iza mene, Maegwin!"

"Da se sakrijem od onih koji će nas spasiti?" Naglo je zaobišla njegovu ruku koja ju je zadržavala dok su se skakutava svjetla približavala. "To su Sithe napokon!" Svjetla, ružčasta i bijela, zatrepere poput krijesnica kad je koraknula naprijed. "Mirni!" vikne ona. "Vaši vas stari saveznici trebaju!"

Riječi prošaptane iz tame nisu potekle iz grla smrtnika. Maegvin zahvati divlje uzbuđenje. Sada je bila sigurna da su njezini snovi govorili istinu. Novi glas prozbori na drevnom hernvstirskom koji se stoljećima nije čuo pod suncem. Začudo, u riječima kao da je postojao tračak straha.

"Naši saveznici pretvoriše se odavna u kost i prah, kao i većina našeg naroda. Kakva to bivate stvorenja kad se Krhotine ne bojite?" Govornik i njegovi suputnici polako stupe na svjetlo. Maegvin, koja se smatrala spremnom na svašta, osjeti kao da se pod njom zaljuljao sta-nac kamen. Sčepala je Eolairovu ruku od mača dok je grof od Nad Mul-lacha prosiktao od iznenađenja.

Njihove su se oči isprva činile neobične, goleme okrugle oči bez bjeloočnica. Trepćući na sjaju svjetiljke, četiri pridošlice izgledali su poput prestrašenih šumskih noćnih stvorenja. Visoki poput ljudi, ali bolno vitki, stezali su sjajne štapove od nekakva prozirnog dragog kamena u svojim dugim, paučastim prstima. Tanka, svijetla kosa padala im je oko koš-tunjavih lica; njihove su crte bile nježne, ali nosili su grubu odjeću od krzna i prasne kože, zakopčanu na koljenima i laktovima.

Eolairov mač strugne van iz korica, zablistavši ružičasto na svjetlu kristalnih štapova. "Natrag! Tko ste vi?"

Najbliže biće korakne natrag, a onda se uspravi, pokazujući na svojem mršavom licu nervozno iznenađenje. "Ali vi ste oni koji tu bivate uljezi. Ah, vi bivate Hernova djeca, kao što sumnjasm. Smrtnici." Okrenuo se i rekao nešto svojim suputnicima na jeziku nalik na žubor pjesme. Oni ozbiljno zakimaju glavama, a onda se svačetiri para tanjurastih očiju ponovno okrenu prema Maegwin i Eolairu. "Ne, razgovarasm o tom i bivalo bi umjesno da stajalište promijenite i sami se predstavite."

Čudeći se onome u što se san pretvorio, Maegwin se upre o Eolairo-vu ruku i prozbori. "Mi... mi smo... Ja sam Maegwin, kći kralja Llutha. Ovo je Eolair, grof od Nad Mullacha."

Glave neobičnih stvorenja zakimaju na njihovim tankim vratovima; ponovno su međusobno izmijenili nekoliko melodičnih riječi. Maegwin i grof izmijene pogled zapanjene nevjerice, a onda se okrenu kad je onaj koji je ranije govorio načinio diskretan zvuk u svojem grlu.

"Zborite s dobrom milošću. Dakle, bivate li vi uistinu gospoda među svojim narodom? I obećavate da nam ne kanite nauditi? Nažalost, dugo je vremena prošlo otkad imasm posla s Hernovim narodom i žalosno smo neuki što se će njihova usuda. Prepadosmo se kad ste se obratili Krhotini."

Eolair proguta. "Tko ste vi? I kakvo je ovo mjesto?"

Vođa se zagleda u njega, a odsjaj plamena svjetiljke blistao mu je u očima. "Yis-fidri sam ja. Moji suputnici bivaju Sho-vennae, Imai-an i Yis-hadra, koja je moja dobra žena." Svaki je naklonio glavu kad ih je on predstavio. "Ovaj se grad zove Mezutu'a."

Maegvin je bila fascinirana Yis-fidrijem i njegovim prijateljima, ali u zakutku njezina uma počela ju je gristi sumnja. Bili su uistinu neobični, ali nisu bili ono što je očekivala...

"Vi ne možete biti Sithe", reče ona. "Gdje su oni? Jeste li im vi sluge?"

Neznanci je promotre s nemirom na svojim okatim licima, a onda načine nekoliko tapkavih koraka unatrag i nakratko pristupe zvonkom razgovoru. Trenutak kasnije Yis-fidri se okrene i prozbori malko grublje nego prije.

"Služismo drugima nekoć, ali to bijaše prije mnogo minulih vjekova. Oni su vas poslali po nas? Nećemo se vratiti." Uza sav njegov prkosni ton, bilo je nečeg strahovito patetičnog u Yis-fidrijevoj kimajućoj glavi i golemim, žalosnim očima. "Što vam je Krhotina kazala?"

Eolair zbunjeno strese glavom. "Oprostite nam ako smo nepristojni, ali nikad nismo vidjeli nikog sličnog vama. Nismo poslani da vas tražimo. Nismo ni znali da postojite."

"Krhotina? Mislite kamen?" upita Maegwin. "Rekao je mnogo toga. Pokušatću se svega sjetiti. Ali tko ste onda, ako niste Sithe?"

Yis-fidri ne odgovori, već polako podigne svoj kristal, ispruživši vre-tenastu ruku sve dok ružčasto svjetlo štapa nije gorjelo bez topline pokraj Maegwinina lica. "Po vašem izgledu, Hernov narod ostade malo izmijenjen otkad su ih Tinukeda'va od planina posljednji put vidjeli", reče čeznutljivo. "Kako to da već bivamo zaboravljeni - zar je minulo toliko mnogo pokoljenja smrtnika? Zasižno se zemlja okrenula samo nekoliko puta otkad su nas vaši sjeverni rođaci, bradati, upoznali?" Njegovo mršavo lice postane daleko. "Sjevernjaci nas zvaše Dverninzi i doniješe nam darove kako bismo s njima podijelili svoja umijeća."

Eolair korakne naprijed. "Vi ste oni koje su naši preci nazivali Dom-haini? Ali mislili smo da ste samo legenda, ili u krajnju ruku odavno mrtvi. Vi ste... podzemljaši?"

Yis-fidri se blago namršti. "Legenda? Vi bivate od Hernova naroda, zar ne? Tko je onda, po vašem mišljenju, načinio vaše pretke da rudare po ovim planinama u davnim danima? Mi. A što se imena tiče, zar je važno? Podzemljaši smo nekim smrtnicima, Dverninzi ili

Domhaini drugima." Mahnuo je duguljastim prstima, polako, žalosno. "Samo riječi. Mi smo Tinukeda'va. Izadosmo iz Vrta i više se ne možemo vratiti."

Eolair vrati mač u korice sa zveketom koji je odjeknuo pećinom. "Tražili ste Mirne, princezo! Ovo je jednako čudno ili još čudnije! Grad u srcu planine! Podzemljaši iz naših najstarijih legendi! Zar je svijet pod zemljom pomahnitao kao i svijet iznad?"

Maegvvin jedva da je bila manje osupnuta od Eolaira, ali nije imala mnogo toga reći. Dok je zurila u podzemne, žalila je; crni oblak koji se na neko vrijeme podigao ponovno joj se nadvio nad misli.

"Ali vi niste Sithe", ona će napokon, jednoličnim glasom. "Oni nisu ovdje. Neće nam pomoći."

Yis-fidrijevi suputnici se primaknu bliže pa su stvorili polukrug oko stisnutog para. Zabrinuto promatrajući Maegwin i Eolaira, okati podzemni ljudi izgledali su spremni na bijeg.

"Ako dođete tražiti Zida'va - one koje nazivate Sithama," opreznoće Yis-fidri, "onda to i nas duboko zanima, jer stigismo ovamo da se sakrijemo od njih." Polako je kimnuo glavom. "Prije mnogo vremena odbismo se dulje pokoravati njihovoj volji, njihovoj uobraženoj nepravdi, pa pobjegosmo. Mišljismo da su nas zaboravili, ali nisu. Sad kada smo umorni i kad nas je malo, teže nas ponovno zarobiti." Slaba vatra upali se u Yis-fidrijevim očima. "Čak nas i zazivaju kroz Krhotinu, Svjedoka koji je šutio dugo godina. Rugaju nam se svojim smicalicama, pokušavajući nas namamiti natrag."

"Vi se skrivate od Sitha?" zbunjeno upita Eolair. "Ali zašto?"

"Nekoć im bijasmo sluge, Hermovo dijete. Pobjegosmo. Sada nas žele obmanuti da se vratimo. Govore o mčevima da nas dovabe - jer znadu da njihova izrada uvijek bijaše naš užitak, a Veliki mačevi neki od naših najvećih djela. Ispituju nas o smrtnicima koje nikad ne sretosmo i o kojima ništa ne čusmo - a zašto bismo se sada i petljali sa smrtnicima? Vi ste prvi koje vidjesmo u mnogo vremena." Grof od Nad Mullacha pričekao da Yis-fidri nastavi. Kad se pokazalo da neće, Eolair upita: "Smrtnici? Poput nas? Koje su vam smrtnike spominjali?"

"Zida'vska žena - Prva Pramajka, kako je zovu - nekoliko puta govorashe o..." podzemni se nakratko posavjetuje sa svojim prijateljima, "... o Bezrukom Jošui."

"Bezrukom...! Bogovi zemlje i potoka, zar mislite na Jošuu Jednoru-kogll" Eolair je zaprepašteno buljio. "O, nebesa, ovo je zaista ludo!" Teško se skljkao na jednu od trošnih klupica.

Maegwin se spusti pokraj njega. U glavi joj se već toliko vrtjelo od umora i razočaranja da nije imala snage da se iznenadi, ali kad se napokon okrenula od blagih, širokih očiju zbunjenih podzemnih ljudi kako bi pogledala Eolaira, grofovo je lice bilo lice čovjeka kojeg je udario grom u vlastitoj kući.

Simon se probudi iz leta kroz crna prostranstva i urlike vjetrova. Urlikanje se nastavilo, ali crveno svjetlo rascvalo mu se pred očima dok se tama povlačila.

"Vrene, ti budalo mala!" kričao je netko u blizini. "U krugu ima krvi!"

Kad je pokušao udahnuti, Simon osjeti kako ga nešto pritišće. Pluća su mu se morala napinjati da dođu do zraka. Nakratko se upitao je li na njega pao krov. Vatra? Crveno je svjetlo plesalo i širilo se. Zar se Viso-tvrda zapalila?

Sada je mogao vidjeti golem lik, odjeven u lepršavu bjelinu. Činilo se da je prilika izrasla velika poput stabla, uzdižući se visoko u nebo. Trebalo mu je mnogo vremena da shvati kako je ležao na ledenom tlu, daje Škodi stajala iznad njega, vrištajući na nekoga. Koliko dugo...?

Mali dječak Vren bacakao se na tlu nekoliko laktova dalje, držeći se rukama za vrat, izbečivši oči na tamnopolu licu. Nitko ga nije dirao niti mu se približavao, a on se divlje ritao nogama, bubnjajući petama po zaleđenu blatu. Negdje u blizini Qantaqa je žalosno tulila.

"Zločest si!" vrištala je Škodi, a lice joj je postalo purpurno od bijesa. "Zločesti Vren! Prolivena krv! Navrijetće! Zločest!" Uvukla je dubok dah i zarikala. "Kazna!" Dječak se grčio poput zgažene zmije.

Iza Škodi, sjenovito lice promatralo ih je iz središta namreškane vatre, a njegova su se nestabilna usta pomicala od smijeha. Trenutak kasnije crne bezdane oči zaustave se na Simonu, a njihov iznenadni dodir bio je poput ledenog jezika pritisnutog uz njegovo lice.

Pokušao je vrisnuti, ali neka golema težina pritiskala ga je na leđa.

Mala muho, šapne glas u njegovoj glavi, težak i taman poput blata. Bio je to glas koji ga je proganjao kroz mnoge snove, glas crvenih očiju i usplamtjele tame. Susrećemo te na najčudnijim mjestima... a imaš i taj mač. Moramo obavijestiti gospodara o tebi. Vrlo ćeš ga zanimati. Nastala je stanka; stvor u vatri kao da je još rastao, očiju poput crnih jama u srcu pakla. Pa, pogledaj se, ljudsko dijete, zaprede on, krvariš...

Simon izvuče drhtavu ruku ispod svojeg tijela, pitajući se zašto mu se činilo čudnim što reagira na njegovu volju. Kad ju je ispetljao iz Trnova drška, vidio je da su mu drhtavi prsti zaista bili pokriveni skliskom crvenom krvlju.

"Kazna!" kričala je Škodi, a njezin je dječji glas pucao. "Svi ćete biti kažnjeni! Trebali smo darovati poklone Gospodaru i Gospodari!" Vuk ponovno zatuli, ovaj put bliže.

Vren je malaksao s licem u blatu pod Skodinim nogama. Dok je Simon rastreseno zvjerio, tlo kao da je nabreklo, zaklonivši mu s vidika dječakovo bljedilo, sklupčano tijelo. Trenutak kasnije još jedna kvrga pojavi se bliže, drhteći; napola odleđena zemlja razdvoji se uz pucketav, usisni zvuk. Tanka tamna ruka i šaka s dugim noktima uzdigne se iz pre-rovane zemlje, posežući prema mutnim zvijezdama prstima raširenim poput latica crnog cvijeta. Još jedna ruka promigolji se pokraj nje, a za njom je slijedila bljedooka glava jedva veća od jabuke. Osmijeh igličastih zuba prepolovi smežurano lišće, trzajući rijetkim crnim brcima.

Simon se promigolji, nespošoban da krikne. Tucat kvrga nabubri zemljom dvorišta, a potom još tucat novih. U tren oka kopči su se rojili iz dubine poput crva iz raspuknutog trupla.

"Bukkeni!" vrisne Škodi od strepnje. "Bukkeni! Vrene, budalo mala, rekla sam ti da ne prolijevaš krv u začaranom krugu!" Mahala je svojim debelim rukama prema kopačima, koji su navrli na uplakanu djecu poput kuge cijučućih štakora. "Kaznila sam ga!" krikne ona, pokazujući na nepomično dijete. "Odlazite!" Okrenula se prema lomači. "Natjeraj ih da odu, viteže! Natjeraj ih da odu!" Vatra je lepršala na studenom vjetru, ali lice je samo promatralo.

"Pomozi! Simone!" Binabikov je glas bio promukao od straha. "Po-mozi nam! Još smo vezani!"

Simon se bolno prevrne na bok, pokušavajući saviti koljena poda se. Leđa mu bijahu ukliještena u nepomičnom grču, kao da ga je ritnuo konj. Zrak pred njegovim očima kao da je bio prepun sjajnih pahulja.

"Binabik!" zastenje. Val cvilećih crnih prilika prelije se iz glavnog jata, otječući dalje od djece prema samostanskom zidu gdje su ležali Slu-dig i trol.

"Stanite! Ja ću vas natjerati!" Škodi pokrije uši rukama, kao da se želi zaštititi od žalosnih krikova djece. Mala nožica, blijeda poput gljive, nakratko izviri iz čvora kopača, a onda ponovno bje progutana. "Stanite!"

Tlo odjednom eksplodira svud oko nje, a mlazovi želatinoznog blata poprskaju joj spavaćicu. Mnoštvo paučastih ruku ovije se oko njezinih širokih listova, a tada se roj kopača stane penjati njezinim nogama kao da su debla drveća. Njezina se spavaćica napuhne dok su se natis-kivali pod nju u sve većem broju, sve dok se tanka tkanina naposljetku nije rasparala poput pretrpane vreće, otkrivši uzvrpoljenu masu očiju, suhonjavih nogu i pandžastih ruku koja je gotovo posve prekrila mekanu meso. Skodina se usta rašire da kriknu, ali se zmijolika ruka ugura u njih, nestavši do ramena. Djevojčine svijetle oči se izbulje.

Simon se napokon povukao u polučučanj kad je siva prilika prohujala pokraj njega, zariivši se u gnječavu, cvileću masu koja je nekoć bila Škodi i oborivši je na tlo. Mijaukavi krici kopača dobiju na visini, uskoro se pretvorivši u vriske straha dok je Qantaga lomila vratove i razbijala lubanje, bacajući mala tijela u zrak s radosnom neusiljenošću. Trenutak kasnije probila se i jurila prema gomili stvorenja koji su se oborili na Binabika i Sludiga.

Vatra je plamsala do velike visine. Neoblikovano bje u njoj se nasmije. Simon osjeti kako ga njegova strahotna zabavljenost siše, crpeći iz njega život.

Ovo je zabavno, mala muho, zar ne? Zašto ne priđeš bliže, pa da skupa gledamo.

Simon pokušava ignorirati mamljenje glasa, upornu moć njegovih riječi. S mukom se uspentra na noge i odšepesa dalje od vatre i stvora koji je vrebao u njoj. Rabio je Trn kao štaku, upirući se, iako mu je držak opasno klizio iz krvave ruke. Rana koju mu je Vren zadao po leđima bila je hladna bol, unatoč tome što je gotovo nije ni osjećao.

Stvor kojeg je Škodi zazvala nastavio ga je vabiti, njegov glas odjekivao mu je u glavi, igrajući se njime kao što se okrutno dijete igra uhvaćenim kukcem.

Mala muho, kamo ćeš? Dođi ovamo. Gospodar te želi upoznati...

Hodanje u suprotnom smjeru predstavljalo je veliku borbu; činilo mu se da život iz njega sipi poput pijeska. Cviljenje kopača i

Qantaqino vlažno, veselo rezanje postali su tek daleka rika u njegovim ušima.

Dug trenutak nije čak ni opazio pipke koji su ga hvatali za noge; kad je napokon spustio pogled na oči Bukkena nalik na paučja jaja, bilo je to kao daje zurio kroz prozor u neki drugi svijet, strašno mjesto koje je srećom bilo odijeljeno od njegova. Tek kad je struganje pandža počelo ljuštiti nogavice njegovih hlača i ranjavati meso pod njima, to je stanje slično snu nestalo. S krikom užasa, razbio je smežurano lice svojom stisnutom šakom. Još ih se penjalo uz njegove noge. Šutnuo ih je s gađenjem, ali činili su se bezbrojnim poput termita.

Trn ponovno zatreperi u njegovim rukama. Bez razmišljanja, Simon ga podigne i uz zvižduk udari crnom oštricom prema gomili skakutavih stvorenja. Osjetio je njegov mrmor, kao daje tiho zapjevao. Postavši čudesno lagan, Trn je sjekao glave i ruke poput vlati trave sve dok crna sluz nije u potocima potekla oštricom. Svaki zamah slao je vatrenu bol uz Simonova leđa, ali istovremeno je osjećao kako mu tijelom struji ludo ushićenje. Dugo nakon što su svi kopači oko njega pomrli ili pobjegli, još je komadao zamršena trupa.

Tako mi svega, ti si opasna mala muha, je li? Dođi k nama. Glas je posegnuo u njegovu glavu kao u otvorenu ranu, a on se promeškolji od gađenja. Noćas je velika noć, divlja noć.

"Simone!" Binabikov prigušeni krik napokon prodre kroz mahnitost njegove mržnje. "Simone! Odveži nas!"

Znaš i sam da ćemo pobijediti, mala muho. Čak i u ovom trenu, daleko na jugu, jedan od tvojih najvećih saveznika pada... očajava... umire...

Simon se okrene i otetura prema trolu. Qantaqa, gubice poprskane krvlju do ušiju, držala je skakutavu, vrištavu gomilu na odmaku.

Simon podigne Trn još jedanput i stane sjeći put kroz Bukkene, obarajući ih u snopovima sve dok mu se nisu razbježali s puta. Glas u njegovoj glavi pjevao je gotovo bez riječi. Vatrom zaliveno dvorište treperilo mu je pred očima.

Sagnuo se da presiječe troleve spona, a snažan val vrtoglavice umalo ga sruši na tlo. Binabik je nakratko strugao konopcem o Trnov rub prije nego što su se komadići razdvojili. Čovječuljak pokušava nakratko utrljati život natrag u zglobove, a onda se okrene Sludigu. Nakon što je neko vrijeme petljao oko čvora, okrene se Simonu.

"Hej, posudi mač ovom rezanju", počne, a onda se izbulji. "Chukkuo-va mi Kamenja! Simone, sav si krvav na leđima!"

Krv će otvoriti vrata, ljudsko dijete. Dođi k nama!

Simon se pokušava obratiti Binabiku, ali ne uspije. Umjesto toga ispruži Trn, nespretno bocnuvši Sludigova leđa vrškom. Rimeržanin, prelazeći polako u budno stanje, zastenje.

"Dok je spavao, udarili su mu glavu kamenom", žalosnoće Binabik. "Zbog njegove velikaće, nalazim se misliti. Mene su samo svezali." Pilio je Sludigove spone Trnom sve dok i one nisu spuznule na snježno tlo. "Moramo se domći konja", reče trol Simonu. "Imaš li dovoljno snage?"

Kimnuo je. Osjećao je da mu je glava preteška za vrat, a urlanje u njegovim mislima prepuštalo je mjesto zastrašujućoj praznini. Drugi put te noći osjetio je kako njegovo unutrašnje ja počinje lebdjeti iz svoje ljuštore, ali ovaj put bojao se da neće biti povratka. Prisilio se da ostane na nogama dok je Binabik strpljivo nagovarao ošamućenog Rimer-žanina da ustane.

Gospodar čeka u Odaji zdenca...

"Možemo jedino pobjeći u staju", Binabik vikne ponad prijetećeg rezanja vučice. Prisilila je kopače na povlačenje, pa je nekoliko rifova slobodnog prostora ležalo između prstena Bukkena i Simonovih prijatelja. "S Qantaqinim vodstvom, možda ćemo se dati na stizanje tamo, ali ne smijemo usporiti ni oklijevati."

Simon se zanjiše. "Uzmite bisage", reče. "U samostanu." Čovječuljak se s nevjericom zapilji u njega. "Ludost!"

"Ne", Simon pijano strese glavom. "Ne idem... bez... Bijele Strijele. Ona... oni... je neće uzeti." Zvjerario je preko dvorišta u uzbibanu masu kopača okupljenu gdje je stajala Škodi.

Stat ćeš pred Pjevajuću Harfu, čut ćeš Njezin milozvučni glas...

"Simone", počne Binabik, a onda kratko mahne rukom ocrtavši qa-nučki znak za obranu od luđaka. "Jedva si sposoban stajati", proštenje. "Idem ja."

Prije nego što je Simon mogao odgovoriti, trol nestane kroz vrata u samostanski mržni interijer. Vratio se nakon podosta vremena, vukući bisage za sobom.

"Objesit ćemo većinu na Sludiga", reče Binabik, zabrinuto odmjeravajući kopače koji su čekali. "Previše je pun pospanosti da se bori, pa će biti naš tegleći ovan."

Dođi k nama!

Dok je trol prebacivao bisage preko smućenog Rimeržanina, Simon se ogleda po krugu bljedih, golih očiju. Kopači koji su čekali tiho su škljocali i cijukali kao da međusobno razgovaraju. Mnogi su nosili krpe od grube tkanine; neki su u paučastim šakama stezali grube, nazubljene noževe. Zurili su u njega, njišući se poput reda crnih makova.

"Jesi li spreman, Simone?" šapne Binabik. Simon kimne, podižući Trn preda se. Oštrica koja je bila laka poput pruta, sad je odjednom bila teška poput kamena. Jedva ju je uspio držati pred sobom.

"Nihut, Qantaqa!" vikne trol. Vučica skoči naprijed, razjapljene gubice. Kopači zapiskutaju od straha dok je Qantaqa orala brazdu kroz razmahane ruke i ujedajuće zube. Simon ju je slijedio, teško mašući Trnom sa strane na stranu.

Dođi. Pod Nakkigom se nalaze beskrajne hladne dvorane. Nesvijetlipjevaju, čekaju da te pozdrave. Dođi k nama!

Činilo se da se vrijeme uvilo. Svijet se sklopio u tunel crvenog svjetla i bijelih očiju. Bolno pulsiranje u njegovim leđima postalo je ritmično poput otkucaja njegova srca, a otvor njegova vida naizmjenično se širio i zatvarao dok je posrtao naprijed. Rika glasova neprekidna poput mora prelije se preko njega, glasova i unutrašnjih i vanjskih. Zamahnulo je mačem, osjetio da je zagrizao, a onda ga uz trzaj oslobodio i zamahnulo ponovno. Nešto je posezalo za njim dok je prolazio. Nešto ga je uhvatilo i zaderalo mu kožu.

Tunel se suzio do crnila neko vrijeme, a onda se otvorio na nekoliko trenutaka malo kasnije. Sludig, koji je govorio riječi prethodne da ih Simon čuje, pomagao mu je da se popne na Domina leđa, provlačeći Trn kroz omče sedla. Bili su okruženi kamenim zidovima, ali kad je Simon zario pete u rebra svojeg konja, zidovi su odjednom nestali i on se ob-reo pod drvetom ispresijecanim noćnim nebom i zvijezdama koje su blistale u visini.

Sad je hora, ljudsko dijete. Vrata se otvaraju krvlju! Dođi, pridruži se našem slavlju!

"Ne!" čuo je Simon vlastiti glas kako viče. "Ostavite me na miru!"

Podbo je konja naprijed, sjurivši se u šumu. Binabik i Sludig, koji još nisu uzjahali, viknuše za njim, ali njihove se riječi izgube u galami u njegovoj glavi.

Vrata su otvorena! Dođi k nama!

Zvijezde su mu se obraćale, kazujući mu da spava, da će, kad se probudi, biti daleko od... očiju u vatri... od... Škodi... od... gramzivih prstiju... od... bit će daleko od...

Vrata su otvorena! Dođi k nama!

Bezglavo je jahao kroz snježnu šumu pokušavajući pobjeći stravičnom glasu. Grane su ga greble po licu. Zvijezde su hladno virile kroz drveće. Vrijeme je prolazilo, možda sati, ali on je još divlje jahao naprijed. Činilo se da Doma osjeća njegovu mahnitost. Njezina kopita bacala su oblake snijega dok su toptali kroz tamu. Simon je bio sam, s prijateljima daleko iza sebe, ali vatreno bće je još zburado zborilo u njegovim mislima.

Dođi, ljudsko dijete! Dođi, zmajem-opečeni! Ovo je divlja noć! Čekamo te pod led-planinom...

Riječi u Simonovoj glavi bile su roj vatrenih pčela. Koprcao se na sedlu, zamahujući na sebe, pljuskajući se po ušima i licu dok je pokušavao odagnati glas. Dok je mlatao rukama, nešto naglo iskrse pred njim - komad crnila dublji od noći. U treptaj oka osjeti kako mu se srce steže, ali bilo je to samo drvo. Drvo!

Njegov bezglavi let bio je mahnito brz da bi izbjegao prepreku. Udarilo ga je nešto nalik na divovsku ruku i zbacilo s Domina sedla, zavrtlavši ga kroz ništavilo. Padao je. Zvijezde su bljedjele.

Spustila se crna noć i prekrila sve.

Oklada od male vrijednosti

Poslijepodne je minulo. Vjetrom bičevano nebo prostiralo se ponad travnjaka poput purpurne cerade. Izlazile su prve zvijezde. Deornoth, umotan u grub gunj protiv hladnoće, zapilji se u nejasne točkice svjetla i upita je li Bog napokon odvratio Svoje lice.

Jošuin se narod skutrio zajedno u bikovskom toru, duguljastom, uskom oboru okruženom ogradom od kolja zabijenom duboko u zemlju i povezanom konopcem. Uza svu prividnu labavost - na nekim mjestima bilo je otvora tako širokih da je Deornoth mogao provući cijelu ruku i većinu ramena - zidovi su bili čvrsti kao od ožbukanaog kamena.

Dok je promatrao svoje prijatelje zarobljenike, Deornothov pogled zastane na Geloj. Vještica je držala Lelet na svojem krilu, pjevušeći tiho u djevojčičino uho dok su obje zurile u sve tamnije nebo.

"Čini se ludošću što smo pobjegli od Norna i kopača kako bismo završili tu." Deornoth nije mogao izostaviti tužan prizvuk iz svojeg glasa. "Geloj, vi znate razne čarolije. Zar ne možete nekako začarati naše uzničare - nekako ih uspavati ili se pretvoriti u proždrljivu zvijer i napasti ih?"

"Deornoth", upozori ga Jošua, ali šumska žena nije trebala druge da je brane.

"Slabo razumijete, sir Deornoth, kako Umijeće djeluje", oštro odgovori Geloj. "Prvo, ono što vi nazivate čarolijom ima svoju cijenu. Kad bi je se s lakoćom moglo upotrijebiti da se porazi desetak naoružanih ljudi, vojske prinčeva bile bi prepune unajmljenih čarobnjaka. A drugo, još nam nitko nije audio. Ja nisam Prvrates: ne trošim svoju snagu na lutkarske predstave za one koji se dosađuju ili su znatiželjni. Veći mi neprijatelj opsjeda misli, mnogo opasniji od bilo koga u ovom taboru."

Kao da ju je tako dug odgovor iscrpio - a Geloj zaista gotovo nikad nije toliko govorila odjednom - utihnula je, okrenuvši glavu kako bi se ponovno zagledala u nebeski svod.

Frustriran samim sobom, Deornoth zbaci svoj gunj i ustane. Zar je došlo do toga? Kakav je to bio vitez kad je grdio staricu zato što ga nije izbavila iz opasnosti? Drhtaj gnjeva i gađenja propuše njegovim tijelom; nemoćno je stiskao i opuštao šake. Što je mogao učiniti? Je li itko od te odrpane četice imao snage da išta učini?

Isorn je tješio svoju majku. Nevjerojatna hrabrost vojvotkinje Gut-run izdržala je brojne užase, ali činilo se da je dosegla svoje granice. Sangfugol je bio obogaljen. Šarko se doslovce predao ludilu. Starac je ležao sklupčan na tlu, pogleda bezumno uperena ni u što, drhteći izbrzdanim usnicama dok mu je otac Strangveard pomagao piti iz zdjelice vode. Deornoth osjeti kako se u njemu podiže i razbija novi val očaja dok je polako hodao prema blatnoj cjepanici na kojoj je sjedio princ Jošua naslonivši bradu na dlan.

Okov koji ga je nekoć sputavao u Elijinoj tamnici još je visio o prinčevu mršavom zglobu. Jošuin suhonjavo lice ocrtale su duboke sjene, ali bjeloočnice su mu blistale dok je promatrao Deornotha kako teško sjeda pokraj njega. Dugo su šutjeli. Zvuči mukanja stoke te povici i zveket konjanika mogli su se čuti sa svih strana dok su Thrithinžani uvodili stada u torove preko noći.

"Avaj, prijatelju", napokon će princ. "Rekao bih da smo u najboljem slučaju ovo loše odigrali, zar ne?"

"Učinili smo što smo mogli, Visosti. Nitko ne bi mogao učiniti više od vas."

"Netko jest." Na trenutak, činilo se da je Jošua povratio svoj suh smisao za šalu. "Eno ga, sjedi na kosturskom prijestolju u Visotvdi, pijući i jedući uz razbuktanu vatru, dok mi sjedimo čekajući u oboru za klanje."

"Sklopio je naopaku pogodbu, prinče. Kralj će požaliti svoj izbor."

"Ali bojim se da mi nećemo biti tu kad bude polagao račune." Jošua uzdahne. "Tebe mi je gotovo najviše žao, Deornoth. Bio si najodaniji vitez. Da si samo pronašao boljeg gospodara kojemu bi bio odan..."

"Molim vas, Visosti." U Deornothovu trenutnom raspoloženju takve su mu riječi nanosile stvarnu bol. "Nema nikog kome bih radije služio izvan Nebeskog kraljevstva."

Jošua ga pogleda krajičkom oka, ali ne odgovori. Četa jahača projaše mimo palisade, a kolja zadrhte od grmljavine kopita.

"Daleko smo od tog kraljevstva, Deornoth," napokon će princ, "ali istovremeno nas od njega dijeli tek nekoliko udaha." Lice mu je odjednom skrila tama. "Ali smrt me malo plaši. Ono što mi tišti dušu nade su koje sam razbio."

"Jošua", počne Deornoth, ali prinčeva ruka na njegovoj mišici ga utiša.

"Ne govori ništa. To nije ništa drugo doli istina. Bio sam magnet za nesreću otkako sam uvukao prvi dah. Majka je umrla rađajući me, a očev najveći vitez Camaris umro je uskoro nakon toga. Bratova žena poginula je pod mojom skrbi. Njezino jedino dijete pobjeglo je iz moje zaštite i pretrpjelo samo Aedon zna kakav usud. Naglimund, dvorac sazdan da godinama izdrži opsadu, pao je pod mojom vlašću za par tjedana; bezbrojni nevini ljudi umrli su strašnom smrću."

"Ne mogu to više slušati, moj prinče. Zar želite sve izdaje ovog svijeta natovariti sebi na leđa? Učinili ste sve što ste mogli!"

"Jesam li?" Jošua upita ozbiljno, kao da raspravlja o teološkom pitanju s usireškom braćom. "Pitam se. Ako su stvari zaista suđene, onda sam ja možda samo sirota nit u tapiseriji Najvišeg Boga. Ali neki tvrde da sve ovisi o očovjekovim izborima, čak i onim najlošijim."

"Glupost."

"Možda. Ali nema sumnje da je zla zvijezda sjala nad svime što sam dosad poduzeo. Ha! Kako su se i anđeli i vrazi morali smijati kad sam prisegao da ću vratiti Prijestolje od zmajakosti! Ja, sa svojom odrpanom vojskom svćenika, žonglera i žena!" Princ se gorko nasmije.

Deornoth ponovno osjeti kako u njemu kuha gnjev, ali ovaj put uzrok mu je bio njegov lenski gospodar. Srce mu se gotovo slamalo. Nije nikad mislio da bi se mogao tako osjećati.

"Moj prinče," izusti kroz stisnute zube, "postali ste budala, prokleta budala. Svećenici, žongleri i žene! Vojska vitezova na konjima teško da bi djelima mogla nadmašiti vaše žene i žonglere - a pogotovo ne hrab-rošću!" Drhteći od bijesa, ustao je i dugim koracima prešao blatno zemljište. Činilo se da su se zvijezde na nebu umalo prevrnule.

Neka mu ruka poklopi rame i okrene ga iznenađujućom snagom. Jošua je ukočeno stajao dok je držao Deornotha na duljini ruke. Princ potisne glavu naprijed na dugačkom vratu, poput ptice grabljivice spremne na obrušavanje.

"A što sam ti učinio, Deornoth, da mi se tako obraćaš?" Glas mu bijaše napet.

U bilo kojem drugom času Deornoth bi pao na koljena, posramljen svojim nepoštovanjem. No sada umiri svoje drhtave mišice i udahne prije nego što je prozborio. "Mogu vas voljeti, Jošua, a istovremeno prezirati to što govorite."

Princ je zurio u njega, nerazaznatljiva izraza lica u večernjoj tami. "Loše sam govorio o našim suputnicima. To nije bilo u redu. Ali o tebi ništa naopako nisam rekao, sir Deornoth..."

"Elizijo, Majko Božja, Jošua!" Deornoth gotovo zajeca. "Nije me briga za sebe! A što se ostalih tiče, to je bila samo nepromišljena primjedba izrečena od umora. Znam da time ništa niste mislili. Ne, vi ste taj koji pada žrtvom svojih najokrutnijih postupaka! Zbog toga ste budala!"

Jošua se ukoči. "Molim?"

Deornoth hitne ruke u zrak, ispunjen vrstom lakoumne ludosti koju čovjek osjeća na Ivanje kada svi nose maske i kazuju istinu. Ali tu u bikovskom toru nije bilo maski. "Sami sebi ste gori neprijatelj nego što bi Elija ikad mogao biti", vikne ne maréi za to tko ga čuje.

"Vaša odgovornost, vaša krivnja, vaša iznevjerena dužnost! Da se Usires Aedon danas vrati u Nabban i da ga ponovno objese na Drvo u vrtu hrama, vi biste pronašli način da svalite krivnju na sebe! Bez obzira na to tko izgovara općine, ne želim slušati kako dobrog čovjeka blate ni trenutka dulje!"

Jošua je buljio kao zgromljen. Strašnu tišinu prekine škripa drvenih vrata. Pola tuceta muškaraca s kopljima ugura se unutar palisade, vođena čovjekom zvanim Hotvig koji ih je zarobio na obali Ymstrecca. Stupio je naprijed, žmiréi po zasjenjenom oboru.

"Jošua? Dodite ovamo." "Što želite?" tiho upita princ.

"Poglavar Marke vas traži. Odmah." Dva Hotvigovačovjeka korak-nu naprijed, spuštajući vrškove svojih kopalja. Deornoth pokuša uhvatiti Jošuin pogled, ali princ mu okrene leđa i polako se zaputi između dvojice Thrithinžana. Horvig zatvori visoka vrata za njima. Drveni kračun uz škripu klizne na mjesto.

"Ne mislite valjda... da će mu nauditi, zar ne, Deornoth?" upita Strangveard. "Ne bi naudili princu, zar ne?"

Deornoth se sruši na koljena u blatno tlo, a suze mu se skotrljaju niz obraze.

Unutrašnjost Fikolmijevih kola mirisala je na mast, dim i nauljenu kožu. Poglavar Marke podigne pogled sa svojeg govdećeg buta kako bi kimanjem glave udaljio Hotviga s vrata, a onda se ponovno posveti svojem jelu, ostavljajući Jošuu da stoji i čeka. Nisu bili sami.

Muškarac koji je stajao pokraj Fikolmija bio je za pola glave viši od Jošue i tek nešto manje miščav od samog prsatog poglavara Marke. Njegovo lice, glatko izbrijano izuzev dugih brkova, bilo je prekriveno ožiljcima koji su bili prepravilni da bi bili slučajni. Uzvratilo je prinčev pogled s neskrivenim prezirom. Jedna ruka, šušajući brojnim narukvicama, spustila se da pomiluje bačak dugog zakrivljenog mača.

Jošua na trenutak uzvрати pogled, a onda polako dopusti da mu oči skliznu s njega, obuhvativši veliku izložbu ormi i sedla koja su visjela sa zidova i stropa kola, a mnoštvo srebrnih kopči blistalo je na svjetlosti vatre.

"Otkrio si neke od vrlina kućne udobnosti, Fikolmij", reče Jošua promatrajući prostirače i izvezene jastuke razbacane po drvenom podu.

Poglavar Marke podigne pogled, a onda pljune u otvor za vatru. "Pih. Spavam pod zvijezdama, kao uvijek. Ali trebam neko mjesto zaštićeno od znatiželjnih.ušiju." Zagrizao je u but i živahno ga sažvakao. "Nisam ja kamenjarac koji nosi ljusku poput mekih puževa."

Komad šuplje kosti uz klopot propadne kroz otvor.

"Prošlo je mnogo vremena otkako sam i sam spavao između zidova i na postelji, Fikolmij. I sam to možeš vidjeti. Jesi li me ovamo doveo da me proglasiš mekim? Ako je tako, završi s tim i pusti me da se vratim svojem narodu. Ili si me ovamo doveo da me ubiješ? Momak pokraj tebe pomalo nalikuje na glavosjeka."

Fikolmij ispusti ogoljelu kost u vatru i široko se isceri, očiju crvenih kao u vepra. "Ne prepoznaješ ga? On tebe poznaje. Zar ne, Utvarte?"

"Poznajem ga." Imao je dubok glas.

Poglavar Marke sad se nagne naprijed, netremice zureći u princa. "Tako mi Četveronožnoga," nasmije se, "princ Jošua ima više sjedina od starog Fikolmija! Život u kamenim kućama sigurno brzo poštara čovjeka."

Jošua se slabašno osmjehne. "Imao sam teško proljeće."

"Jesi! Jesi!" Fikolmij je neizmjereno uživao. Podigao je zdjelu i prinio je svojim ustima.

"Što hoćeš od mene, Fikolmij?"

"Nisam ja taj koji nešto hoće, Jošua, unatoč tvom grijehu protiv mene. Utvart bi nešto htio." Kinine prema svojem namrštenom suputniku. "Govorili smo o godinama. Utvart ima tek nekoliko godina manje od tebe, ali ne nosi bradu. Znaš li zašto?"

Utvart se promeškolji, trljajući prstima jabuku mača. "Nemam ženu", progurda.

Jošua prebaci pogled s jednog muškarca na drugog, ali ne reče ništa.

"Pametna si čovjek, prinče Jošua", polako će Fikolmij, a onda uzme još jedan dug gutljaj. "Shvaćaš u čemu je problem. Utvartova nevjesta je oteta. Zakleo se da se neće ženiti dok onaj koji ju je oteo ne bude mrtav."

"Mrtav", ponovi Utvart.

Jošuina usna se nadigne. "Nikome nisam oteo nevjestu. Vorzheva je došla k meni kad sam napustio tvoj logor. Preklinjala me daje povedem sa sobom."

Fikolmij tresne zdjelom o pod, prolivši tamno pivo u otvor za vatru, koja sikne kao preplašena. "Proklet bio, zar tvoj otac nije imao muške djece!? Kakav se točovjek skriva iza žene ili joj dopušta da radi kako je volja? Njezina je cijena bila utanačena! Sve je bilo dogovoreno!"

"Vorzhewa se nije složila."

Poglavar Marke ustane sa svojeg stolca, zvjerajući u Jošuu kao da je princ zmija otrovnica. Fikolmijeve mišćave ruke zadrhte. "Vi kamenjar-ci prava ste pošast. Jednog dana ljudi Slobodnih Thrithinga otjerat će vas u more i spaliti vaše trule gradovečistom vatrom." Jošua ga mirno pogleda. "Ljudi Thrithinga to su već pokušali. Tako smo se upoznali, ti i ja. Ili si zaboravio neugodnu činjenicu našeg saveza - saveza protiv tvojeg vlastitog naroda?"

Fikolmij ponovno pljune, a ovaj put se nije trudio naciljati u otvor. "Bila je to prilika da povećam svoju snagu. Upalila je. Danas stojim kao neosporni gospodar Visokih Thrithinga." Zurio je u Jošuu kao da ga izaziva na svađu. "Osim toga, taj je ugovor sklopljen s tvojim ocem. Za jednog kamenjarca bio je mčan čovjek. Ti si tek njegova istanjena sjena."

Jošuoine lice bilo prazno. "Umoran sam od razgovora. Ubij me ako želiš, ali nemoj mi dosadivati."

Fikolmij skoči naprijed. Njegova široka šaka zabije se sa strane Jo-šuine glave, a princ se sruči na koljena. "Ponosne riječi, crve! Trebao bih te ubiti vlastitim rukama!" Poglavar Marke stajao je iznad Jošue, a široka su mu se prsa napuhivala. "Gdje mi je ki?" "Ne znam."

Fikolmij ščepa Jošuoine pohabanu košulju i podigne princa na noge. Promatrajući to, Utvart se blago njihao sa strane na stranu, sanjarskih očiju. "I nije te briga, zar ne? Tako mi Travnatog Gromovnika, sanjao sam kako ti drobim košice - sanjao! Pričaj mi o mojoj Vorzhevi, kradljivce djece. Jesi li se barem njome oženio?"

Krvava masnica pojavi se na Jošuoinoj sljepočnici. Tupo je uzvratio pogled. "Nismo se htjeli vjenčati..."

Još jedan udarac prodrla prinčevu glavu. Krv mu poteče iz gornje usnice i nosa. "Kako si se smijao starom Fikolmiju dok si sjedio u svojoj kamenoj kući, ha?" prosićke poglavar Marke. "Oteo si mu kćer i učinio je svojom kurvom, a nisi morao platiti ni jednog jedincatog konja za nju! Smijao si se, zar ne?" Snažno pljusne prinčevo lice; kapljice krvi polete kroz zrak. "Mislio si da možeš razbiti moje kamenje i pobjeći." Poglavar Marke ponovno zamahne, ali premda je nova krv potekla iz Jošuoine nosa, taj je udarac bio blaži, zadan nekom vrstom divlje ljubavi. "Pametani si ti, Jednoruki. Pametan. Ali Fikolmij nije ždrijebe."

"Vorzhewa... nije... kurva."

Fikolmij ga nasloni na vrata kola. Princ pusti da mu se ruke klate, ne pokušavajući se braniti dok je primao još dva udarce. "Ukrao si ono što je moje", zareza Fikolmij, lica tako blizu Jošuoine da mu se brada spletena u pletenice trljala uz prinčevu zakrnavljenu košulju.

"Kako bi je ti onda nazvao? Čemu ti je služila?"

Jošuoine krvlju zamazano lice, unatoč ozljedama, bilo je ispunjeno sablasnim spokojem. Činilo se da se slama, rastapa u tuzi.

"Ja... loše sam se ophodio prema njoj..." Pogne glavu.

Utvart stupi naprijed, izvlačeći mač iz obrađenih, perlicama ukrašenih korica. Vršak zvekne o stropnu gredu. "Pusti me da ga ubijem", dah-ne. "Polako."

Fikolmij podigne pogled, divlje žmirkajući očima. Znoj mu je kapao s lica dok je gledao u Utvarta pa u Jošuu, a onda podigne svoju čvrstu šaku iznad prinčeve glave.

"Pusti mene", zamoli Utvart.

Poglavar Marke tri puta zvekne šakom o zid. Orma se zaniže, zveckajući. "Hotvig!" rikne.

Vrata kola se rastvore. Hotvig uđe, gurajući vitku priliku ispred sebe. Par se zaustavi točno na dovratku.

"Sve si čula!" zaurla Fikolmij. "Izdala si svoj klan i mene... zbog ovo-ga" Gurnuo je Jošuu u rame. Princ poleti prema zidu i klizne na pod.

Vorzheva brižne u plač. Hotvigova ruka ju je pridržavala dok se naginjala naprijed da dotakne princa. Jošua polako podigne glavu, odsutno zureći u nju očima koje su počinjale naticati. "Živa si", bilo je sve što je rekao.

Pokušala se otrgnuti iz ruku svojeg uzničara, ali Hotvig je privije bliže, ne obazirući se na nokte koji su mu grebli ruku, odmičući glavu kad mu je pokušala dosegnuti oči.

"Čuvari visočja uhvatili su je na vanjskim pograničnim pašnjacima", zareži Fikolmij. Lagano ju je ošamario, razljučen njezinim opiranjem. "Umiri se, nevjerna kučko! Trebao sam te utopiti u Umstrejhi kad si se rodila. Gora si od svoje majke, a ona je bila najpodlija krava koju sam ikad upoznao. Zašto troiš suze na taj komad izmeta?" Gurnuo je Jo-šuu nogom.

Princ povratu usredotočen pogled. Promatrao je na trenutak poglavara Marke s hladnim zanimanjem prije nego što se okrenuo Vorzhevi. "Drago mi je što si na sigurnom."

"Na sigurnom!" Vorzhewa se resko nasmije. "Volimčovjeka koji me ne želi. Čovjek koji me pak želi iskoristio bi me kao rasplodnu kobilu i tukao ako bi se ikad podigla s koljena!" Koprčala se u Hotvigovu narčju, okrećući lice Utvartu koji je spustio svoj mač prema podu. "O, sjećam te se, Utvarte! Zašto sam i pobjegla nego da budem što dalje od tebe, ti, silovatelju djece - i mladih ovaca kad se ne možeš domoći djeteta! Ti koji više voliš svoje ožiljke nego što bi ikad mogao ženu. Radije bih umrla nego postala tvojom nevjestom!"

Mrki Utvart ništa ne reče, ali Fikolmij prasne u opori smijeh. "Tako mi Četveronožnog, gotovo sam zaboravio kakav nazubljen nož imaš namjesto jezika, kćeri. Možda je Jošui bilo drago za promjenu osjetiti udarce šake, ha? A što se onog što je tebi draže tiče, slobodno se ubij čim završi bračno jahanje ako želiš. Ja samo hoću nevjestinu cijenu i povraćenu čast Pastuhova klana."

"Postoje bolji načini od klanja bespomoćnih zarobljenika", reče novi glas.

Sve se glave okrenu - čak i Jošuina, iako se pomicao oprezno. Geloj stajao na dovratku, ruku raširenih do pobčnih greda, s plaštem koji je lepršao na vjetru.

"Pobjegli su iz tora!" bijesno vikne Fikolmij. "Ne mči se, ženo! Hot-vig, na konja i dovedi ostale. Netkoće odgovarati za ovo!"

Geloj stupi u kola, koja odjednom postadoše tijesna. S prigušenom kletvom, Hotvig se progura pokraj nje i izađe u mrak. Vještica mirno zatvori vrata za njim. "Pronači će ih još zatvorene", reče ona. "Samo ja mogu odlaziti i dolaziti po volji."

Utvart podigne svoje široko sječivo i približi ga njezinu vratu. Geloj-jine zasjenjene žute oči dotaknu njegove i Thrithinžanin načini korak natrag, zamahnuvši mačem kao da mu netko prijeti.

Fikolmij je pogleda od glave do pete sa smetenošću i prigušenom srdžbom. "Što hoćeš, stara?"

Oslobođena Hotvigova zahvata, Vorzheva padne na koljena i otpuže dalje od svojeg oca kako bi čistila Jošuino lice svojim pohabanim plaštem. Princ je nježno uhvati za ruku i zadrži je dok je Geloj govorila.

"Rekla sam, dolazim i odlazim po volji. Za sada, odlučila sam ostati tu."

"U mojim si kolima, stara." Poglavar Marke otare znoj sčela dlakavom rukom.

"Mislili ste držati Geloj kao svoju zarobljenicu, Fikolmij. To je bilo glupo. Ipak, došla sam vam dati savjet, u nadi daćete imati više razuma nego što ste ga dosad pokazali."

Izgledao je kao da se ponovno hrva s nagonom da je udari. Gledajući njegovu borbu, njegov napregnuti izgled, Geloj kimne glavom i smrknuo se osmjehne.

"Čuli ste za mene."

"Čuo sam o paklenoj ženi s tvojim imenom, onoj koja vreba šumom i krađe ljudske duše", proštenje Fikolmij. Utvart je stajao odmah iza njega, usana stisnutih u čvrstu crtu, ali oči visokog muškarca bile su raširene i nemirne kao da je provjeravao gdje se nalaze vrata i prozori.

"Čuli ste mnogo lažnih glasina, sigurna sam," reče Geloj, "ali u njima ima nešto istine, kako god izopačena da je postala. Ta istina počiva u pričama koje kazuju da me nije dobro imati za neprijatelja, Fikolmij." Polako je trepnula, kao što sova trepće kad ugleda nešto malo i bespomoćno. "Nije dobro."

Poglavar Marke povuče svoju bradu. "Ne bojim te se, ženo, ali ne igram se s demonima bez razloga. Nisi mi od koristi. Odlazi i neću te ometati, ali ne petljaj se u ono što te se ne tiče."

"Ludo od konjskog kneza", Geloj podigne ruku, a rukav se napuhne poput crnog krila. Vrata se naglo rastvore iza nje. Vjetar koji je uletio ugasi svjetiljke i uroni kola u gotovo potpunu tamu, ostavljajući samo vatru koja je skrletno plamtjela kroz otvor poput vrata Pakla. Netko prestrašeno opsuje, jedva čujno pod jecajem propuha. "Rekla sam vam," vikne Geloj, "idem kamo me volja!" Vrata se ponovno zalupe, iako se vještica nije pomakla. Vjetra nestane. Nagnula se naprijed te su njezine žute oči odražavale nemirni plamen. "Ono što zadesi ove ljude tiče se mene - a tiče se i vas, iako ste previše glupi da biste toga bili svjesni. Naš neprijatelj je i vaš neprijatelj, a on je veći nego što možete shvatiti, Fikolmij. Kad dođe, pokosit će vaša polja poput požara."

"Ha!" Poglavar Marke frkne, ali nervozna oštrina nije nestala iz njegova glasa. "Ne popuj mi. Znam sve o tvom neprijatelju, kralju Eliji. On je čovjek kao i Jošua. Thrithinžani ga se ne boje."

Prije nego što je Geloj mogla odgovoriti, začulo se kucanje na vratima koja su se otvorila kako bi razotkrila Hotviga, koji je nosio svoje koplje, a na licu zburnjen izraz. Bio je vrlo mlad čovjek, unatoč gustoj bradi, i motrio je vješticu s neskrivenom zburnjenošću dok se obraćao svojem poglavici.

"Zarobljenici su još u toru. Nitko od ljudi nije vidio kad je ova otišla. Vrata su zaključana, a u ogradi nema rupa."

Fikolmij zasteje i mahne rukom. "Znam." Pogled poglavara Marke svrne se na Geloj na jedan zamišljeni trenutak, a tada se on polako nasmiješi. "Dođi ovamo", naredi Hotvigu, a onda šapne nešto u jahačevo uho.

"Na zapovijed", reče Hotvig, dobacivši nervozan pogled prema Geloj prije nego što je ponovno izašao.

"Dakle", reče Fikolmij i široko se osmjehne, pokazujući većinu svojih krivih zubi. "Misliš da bih trebao ovog psa pustiti na slobodu." Gurnuo je Jošuu nogom, zaradivši brzi pogled mržnje svoje kćeri. "Što ako odbijem?" upita radosno.

Geloj suzi oči. "Kao što sam vam rekla, poglavaru Marke: nije me dobro imati za neprijatelja."

Fikolmij se zasmijulji. "I što ćeš mi učiniti, kad sam naredio svojim ljudima da ubiju preostale zarobljenike ako im osobno ne dođem prije iduće smjene straže i kažem suprotno." Potapšao je trbuh od zadovoljstva. "Ne dvojim da poznaješ riječi i čarolije kojima mi možeš nauditi, ali sada su nam i jednom i drugom sječiva pod vratom, zar ne?" U uglu kola Utvart zareži kao da je uzbuđen pobuđenim prikazom.

"O, konjski kneže, kad na svijetu barem ne bi bilo takvih kao što ste vi", zgađeno će Geloj. "Nadala sam se uvjeriti vas da nam pomognete, što bi išlo u vašu korist jednako kao i našu." Stresla je glavom. "A sada, kao što ste rekli, naši su noževi vani. Tko zna hoćemo li ih spremiti a da ne prouzročimo mnoge smrti?"

"Ne bojim se tvojih prijetnji", zareži Fikolmij.

Geloj je časak zurila u njega, a onda se okrene prema Jošui, koji je i dalje sjedio na podu i s neobičnim spokojem promatrao sve što se događalo. Napokon, ona svrne oči na Utvarta. Visoki čovjek se divlje izbeći, ne osjećajući se nimalo ugodno pod njezinim ispitivačkim pogledom. "Mislim da vam ipak mogu učiniti jednu uslugu, poglavare Fikolmij."

"Ne treba mi..."

"Tišina!" vikne Geloj. Poglavar Marke umukne, stižući šake i izbu-ljivši svoje zakrnavljene oči. "Upravo se spremate pogaziti vlastite zakone", reče ona. "Zakone Visokih Thrithinga. Pomoći ću vam da to izbjegnute."

"Kakve to ludosti zboriš, paklena ženo!" pobjesni on. "Ja sam gospodar klanova!"

"Vijeće klanova neće štovati nijednog poglavara Marke koji krši njihove stare zakone", odvrati ona. "Znam to. Znam mnogo toga." Zamahom ruke, Fikolmij zavrtla zdjelu s vrha svojeg stolca i razbije je o suprotni zid kola. "Koji zakon? Reci mi koji zakon ilču te zadaviti dok me budeš pretvarala u pepeo!"

"Zakone nevjestine cijene i zaruka." Geloj pokaže na Jošuu. "Ubili biste ovogčovjeka, ali on je njezin zaručnik. Ako je itko -" ona pokaže na smrknutog Utvarta - "želi, mora se boriti za nju. Nije li to istina, poglavaru?"

Fikolmij se osmjehne širokim pokvarenim cerekom koji se proširi njegovim licem poput mrlje. "Nadmudrila si samu sebe, zabadalo. Oni nisu zaručeni. Jošua je sam to priznao. Njegovom smću ne bih prekršio zakon. Utvart je spreman platiti nevjestinu cijenu."

Geloj ga je netremice gledala. "Nisu vjenčani i Jošua ju nije zaprosio. To je istina. Ali zar ste zaboravili vlastite običaje, Fikolmij iz Pastuhova klana? Postoje drugi oblici zaruka."

On pljune. "Ništa osim začeca..." prekine se, nabrašvi čelo od iznenadne pomisli. "Djeteta?"

Geloj je šutjela.

Vorzheva nije podizala pogled. Lice joj je skrivala tamna kosa, ali njezina ruka koja je milovala priče v krvavi obraz sledi se poput zeca kojeg je prestrašila zmija.

"Istina je", napokon izusti.

Jošuuino je lice bilo kompliciran mozaik osjećaja koji je zbog tragova modrica i otekline bilo još teže prčitati. "Ti...? Koliko dugo već znaš...? Ništa nisi rekla..."

"Saznala sam malo prije nego što je Naglimund pao", reče Vorzheva. "Bojala sam se reći ti."

Jošua je promatrao kako suze usijecaju nove puteljke na njezinim prašnim obrazima. Podigao je ruku da joj nakratko dotakne mišicu prije nego što ju je ponovno spustio natrag u krilo, a onda svrnuo oči s Vorzheve na Geloj. Vještica mu je prikovala pogled dugo vremena; kao da je između njih dvoje prošao nekakav sporazum.

"Tako mi Četveronožnog", Fikolmij napokon zareži, zabavljen. "Zaruke djetetom, je li? Ako je uopće njegovo."

"Njegovo je, svinjo jedna!" divlječe Vorzheva. "Nije moglo biti čije drugo."

Utvart korakne naprijed, zveckajući kopčama čizama. Vršak njegova mača bubne u podne daske, zarivši se pola palca u drvo. "Izazov, dakle", reče on. "Borimo se do smrti." Pogledao je Geloj. Odjednom postane oprezan. "Vorzheva, kći poglavara Marke, ona je nagrada." Ponovno se okrenuvši princu, on iščupa svoj mač. Velika zakrivljena oštrica oslobodi se lako poput perca. "Izazov."

Jošuuine oči bile su krute dok je progovarao kroz napuknute usne. "Bog čuje."

Deornoth je zurio u isprebijano lice svojeg princa. "Ujutro!?" vikne, dovoljno glasno da privuče mrk pogled jednog stražara.

Thrinthinžani, umotani u teške vunene plašteve da se obrane od hladnoće, nisu sa zadovoljstvom obavljali svoju dužnost u vjetrovitom toru. "Zašto vas odmah jednostavno ne ubiju?"

"To je prilika", reče Jošua, a onda poklekne pod napadom kašlja.

"Kakva prilika?" gorkoće Deornoth. "Da jednoruki muškarac kojeg su prebili do krvi ujutro ustane i pobijedi diva? Milostivi Aedone, kad bih se samo mogao dočepati one zmije Fikolmija..."

Jošuuin jedini odgovor bio je da ispljune krv u blato.

"Princ je u pravu", reče Geloj. "To je prilika. Bolje išta nego ništa."

Vještica se vratila u tor da se pobrine za princa. Stražari su se brzo povukli da je propuste; vijest o njezinoj čudi proputovala je logorom u žurnim šaptajima. Fikolmijeva kći nije došla s njom. Vorzhevu su zatvorili u očeva kola, dok su joj suze tuge i gnjeva još vlažile lice.

"Ali bili ste ga stjerali u škripac", reče Deornoth vještici. "Zašto odmah niste udarili? Zašto ste mu dopustili da pošalje po stražare?"

Gelojine žute oči blistale su na svjetlu baklje. "Nikoga nisam stjerala u škripac. Rekla sam vam već, sir Deornoth, ne mogu stvarati ratne čarolije. Pobjegla sam iz ove palisade, da, ali sve je ostalo bila obmana. A sada, ako biste prestali govoriti o onom očemu ništa ne znate, primijenila bih svoje vještine u njihovu pravu svrhu." Svrnula je svoju pozornost na princa.

Kako je pobjegla iz palisade? Deornoth nije mogao a da se ne zapita. U jednom je trenu Geloj lutala sjenama na suprotnom kraju tora, a u idućem je nestala.

Stresao je glavom. Bilo je beskorisno svađati se, a on je u posljednje vrijeme često bio beskoristan. Dotaknuo je Jošuuinu suhonjavu ruku. "Ako mogu biti od ikakve pomoći, moj prinče, samo zatražite." Spustio se na koljena, a onda kratko promotrio vješticu.

"Ispričavam se zbog svojih nepromišljenih riječi, Valada Geloj."

Ona gundanjem prihvati ispriku. Deornoth ustane i udalji se.

Ostatak izgladnjele družine sjedio je pokraj druge vatre. Thrinthinžani, budući da nisu bili posve nemilosrdni, dali su im granja i triješća da je nalože. Nisu bili nemilosrdni, pomisli Deornoth, ali ni glupi: tako slabo gorivo opskrbilo ih je toplinom - jedva - ali nije se moglo upotrijebiti kao oružje, kao na primjer goruća baklja. Pomisao na oružje zadubi ga u misli dok je sjedao između Sangfugola i oca Strangvearda.

"Ovo je gađan način da skončamo stvari", reče. "Jeste li čuli što se dogodilo Jošuu?"

Strangveard zamahne svojim vitkim rukama. "Oni su neupućeni barbari, ovi ravničari. Majko Elizijo, znam da su svi ljudi jednaki u Božjim očima, ali ovo je užasno! Hoću reći, čak ni neznanje nije izlika za takvo..." Glas mu se osorno izgubi.

Sangfugol sjedne, trzajući se na bol u svojoj nozi. Svi koji su ga poznavali ostali bi iznenađeni: svirač harfe, dotad pedantan u dotjerivanju i odjeći gotovo do pretjerivanja, bio je sav u dronjcima, prljav i prašan poput skitnice koji spava po stogovima. "A ako Jošua umre?" reče tiho. "On je moj gospodar i ja ga volim, pretpostavljam, ali ako umre - štoće se dogoditi s nama?"

"Budemo li imali sreće, bit će nam malo bolje nego sužnjevima", reče Deornoth, slušajući svoje riječi kao da dopiru s tuđih usana. Osjećao se posve praznim. Kako je moglo doći do ovoga? Godinu prije svijet je bio običan poput kruha za večerom. "Ako ne budemo imali sreće..." nastavi on, ali ne završi misao - a nije ni trebao.

"Bit će gore za žene", šapne Sangfugol, gledajući prema vojvotkinji Gutrun koja je držala usnulu Lelet na svojem krilu. "Ovi su ljudi bez-božne beštije. Jeste li vidjeli kakve si ožiljke zadaju?"

"Isorne", vikne Deornoth naglo. "Dđi ovamo, molim te."

Sin vojvode Isgrimmura dopuže oko slabašne vatre kako bi sjeo pokraj njih.

"Mislim", reče Deornoth, "da se moramo pripremiti da sutra nešto poduzmemo kad se Jošua bude borio."

Strangveard zabrinuto podigne pogled. "Ali tako nas je malo... pet--šest usred tisuća."

Isorn kimne, a mrki se mali osmijeh pojavi na njegovu širokom licu. "Barem možemo izabrati kak ćemo umrijeti. Ne dam im svoju majku." Osmijeh nestane. "Tako mi Usiresa, kunem se daću je prije ubiti."

Sangfugol ih pogleda kao u nadi da će otkriti njihovu malu šalu. "Ali nemamo oružja!" šapne užurbano. "Zar ste poludjeli? Možda ćemo preživjeti ako ništa ne učinimo, ali budemo li izazivali nevolje, sigurno ćemo umrijeti."

Deornoth strese glavom. "Ne, sviraču. Ako se ne budemo borili, bit ćemo zasigurno manji od ljudi, bilo da nas ubiju ili ne ubiju. Bit ćemo manji od pasa koji barem rastrgaju medvjedu želudac dok ih on proždire." Pogled mu je putovao od lica do lica. "Sangfugole," reče napokon, "moramo sve isplanirati. Zašto ne zapjevaš pjesmu da se netko od ovih stđara ne zapita zašto smo se okupili i o čemu razgovaramo."

"Pjesmu? Kako to misliš?"

"Pjesmu. Dugu, dosadnu pjesmu o vrlinama tihe predaje. Ako završiš, a mi još budemo razgovarali, pđni ispočetka."

Svirač harfe bio je očito uzrujan. "Ne znam nijedan takav napjev!"

"Onda ga izmisli, Ptico-pjevice", nasmije se Isorn. "Ionako smo predugo bez glazbe. Umremo li sutra, daj da barem nđas živimo."

"Uklopite u svoje planove, ako želite," reče Sangfugol, "činjenicu da ja radije ne bih umro." Uspravio se bolje i počeo mumljati, tražeći riječi. "Bojim se", reče napokon.

"I mi", odgovori Deornoth. "Pjevaj."

Fikolmij gizdavo ušeta u tor odmah nakon što je zora dotaknula sivo nebo. Poglavar Marke Visokih Thrithinga nosio je težak izvezen vuneni plašt i grubog zlatnog pastuha na lancu oko vrata. Doimao se srđčno raspoloženim.

"Dakle, svanuo je dan obračuna", nasmije se, a onda pljune na tlo. Zglobovi mu bijahu otežali od metalnih narukvica. "Osjećaš li se spremnim, Jošua Jednoruki?"

"Bio sam i spremniji", reče Jošua navlačeći čizmu. "Imaš li moj mač?"

Fikolmij mahne rukom; Hotvig stupi naprijed noseći Naidel u njegovim koricama. Mladi Thrithinžanin znatiželjno je gledao princa dok je Jošua provlačio pojas oko svojih bokova, uspijevajući u tome vješto unatoč šaci koja mu je nedostajala. Kad gaje zakopčao, Jošua isuče Naidel, podižući vitku oštricu da uhvati jutarnje svjetlo. Hotvig s poštovanjem ustukne. "Mogu li dobiti brusni kamen?" upita Jošua. "Sječivo je tupo."

Poglavar Marke se zahioće i izvuče vlastitu opremu iz kesice o svojem širokom pojasu. "Naoštri ga, kamenjače, naoštri. Želimo samo najpošteniju borbu, onakvu kakvu vi imate na gradskim turnirima. Ali ovo neće biti posve jednako vašim dvorskim igrama, zar ne?"

Jošua slegne ramenima, razmazujući tanak sloj ulja po Naidelovoj površini. "Ni ja nikad nisam mnogo mario za njih."

Fikolmijeve se oči suze. "Činiš se zaista vrlo spremnim, nakon lekcije koju sam ti sinoć dao. Zar je vještica bacila na tebe kakve čini? To bi bilo nečasno."

Jošua ponovno slegne ramenima pokazujući kako mu je malo stalo do Fikolmijeva poimanjačasti, ali Geloj stupi naprijed. "Nije bilo nikakvih čarolija, nikakvih magičnih riječi."

Fikolmij je sumnjičavo odmjeri na trenutak, a onda se okrene prema Jošui. "U redu. Moji ljudi će doći po tebe kad budeš gotov. Drago mi je što te vidim na nogama. Tako će borba biti bolja." Poglavar Marke kočoperno izađe iz obora praćen trojicom svojih stražara.

Deornoth, koji je promatrao cijeli razgovor, tiho opsuje. Znao je kakav je trud trebao njegovu gospodaru da odglumi takav nehaj. On i Isorn pomogli su Jošui ustati sat prije prvog svjetla. Čak i nakon ljekovitog napitka koji mu je Geloj dala - sasvim nečarobne mješavine koja je trebala povratiti Jošuinu snagu; Geloj je teško žalila za manjkom stabljike lažilista od koje bi uistinu bio učinkovit - princu je još bilo teško odjenuti se. Batine koje je dobio od Fikolmija dobro su udesile njegovo izglednjelo tijelo. Deornoth je potajno dvojio da će Jošua uopće moći stajati nakon što nekoliko puta zamahne oštricom.

Otac Strangveard pristupi princu. "Vaša Visosti, zar zaista nema drugog načina? Znam da su Thrithinžani barbari, ali Bog ne prezire nijedno svoje stvorenje. Utkao je iskru samilosti u svačiju dušu. Možda..."

"Nisu Thrithinžani ti koji ovo žele," ljubazno odvratí Jošua jedno-okom svćeniku, "već Fikolmij. On gaji staru mržnju prema meni i mojoj kući, mržnju koju čak i on odbija posve priznati."

"Ali mislio sam da se Pastuhov klan borio za vašeg oca u thrithin-škom ratu", reče Isorn. "Zašto bi vas mrzio?"

"Jer je uz pomoć mogeg oca postao ratni poglavar Visokih Thrithin-ga. Ne može oprostitičinjenicu da su mu kamenjarci, kako nas on zove, dali moć koju mu vlastiti narod nije htio dati. A onda je njegova kći pobjegla i otišla sa mnom, lišivši ga nevjestine cijene u

konjima. Našem prijatelju poglavaru Marke to je strašna ljaga na obrazu. Ne, nema riječi, svećeničkih ili inih, koje bi natjerale Fikolmija da zaboravi."

Jošua baci posljednji pogled na Naidelovo oštro sječivo, a onda ga vrati u korice. Ogledao se po svojem okupljenom narodu. "Glave gore", reče. Princ se doimao neobično bistroomim i veselim. "Smrt nije neprijatelj. Siguran sam da nam je Bog svima priredio mjesto." Zaputio se prema vratima ograde. Fikolmijevi stražari ih otvore, a onda stvore pratinju u kojoj je sve vrvjelo od kopanja dok je Jošua koraćao gradom od kola.

Brz, hladan povjetarac puhao je travnjacima, nevidljiva ruka koja je mrsila livade i prebiralala po konopcima šatora. Niska brda bila su načičkana stokom na ispaši. Deseci musave djece koja su izlijetala tamo-amozmeđu kola ostaviše svoju igru kako bi slijedili Jošuu i njegove privremene dvorane dok su klipsali prema ograđenom pašnjaku poglavara Marke.

Deornoth je promatrao lica djece i njihovih roditelja dok su se pridruživali sve većoj povorci. Tamo gdje je očekivao mržnju i žed za krvlju, zatekao je samo gorljivo iščekivanje - istu gorljivost vidio je kao dijete na licima svoje braće i sestara kad bi straža Velikog kralja ili šarena kola putujućeg trgovca prošle njihovom hevvenshirkom utvrdom. Ovi ljudi nadali su se samo uzbuđenju. Bilo je žalosno što će im ga omogućiti nečija smrt, najvjerojatnije smrt njegova voljenog princa.

Zlatne vrpce lepršale su s ogradnih stupova Fikolmijeve poljane, kao da je bio praznik. Poglavar Marke sjedio je na stolcu pred vratima svojih kola. Još nekoliko okičenih Thrithinžana - vođa drugih klanova, pretpostavi Deornoth - sjedilo je na tlu pokraj njega. Nekoliko žena razne dobi stajalo je u blizini, a jedna od njih bila je Vorzheva. Kći poglavara Marke više nije nosila dronjke svoje dvorske haljine. Bila je odjevena u tradicionalnu klansku nošnju, vunenu haljinu s kapuljačom i teškim pojasom optočenim raznobojnim kamenjem. Oko čela imala je vrpcu koja se vezivala na zatiljku njezine kapuljače. Za razliku od drugih žena čije su vrpce bile tamne boje, Vorzheva je nosila bijelu - koja je nedvojbeno ukazivala, gorko pomisli Deornoth, na nevjestu za prodaju. Kad su Jošua i njegovi pratioci stupili kroz vrata, princ i Vorzheva uhvate jedno drugom pogled. Jošua namjerno načini znak Drveta na svojim grudima, a onda poljubi svoju ruku i prinese je tom mjestu. Vorzheva se okrene kao da skriva suze.

Fikolmij ustane i obrati se okupljenom mnoštvu, prelazeći svako malo sa zapadnjačkog govora na grubi thrithinški dijalekt dok je držao govor dostojanstvenicima koji su sjedili i drugim članovima klana koji su se okupili oko ograde pašnjaka. Dok je poglavar Marke gromoglasno nastavljao, Deornoth se provuče naprijed između pola tuceta kopljanika koji su pratili Jošuu u ograđeni prostor i primakne se princu.

"Visosti", reče tiho, metnuvši ruku na njegovo rame. Princ se prene, kao da se budi iz sna.

"Ah. Ti si."

"Htio sam vas zamoliti da mi oprostite, moj priče, prije... prije nego što se dogodi što se već mora dogoditi. Vi ste najbolji gospodar kojeg čovjek može poželjeti. Nisam imao pravo govoriti vam onako jučer."

Jošua se tužno osmijehne. "Imao si potpuno pravo. Želio bih da imam više vremena da razmislim o svemu što si kazao. Zaista sam u posljednje vrijeme bio previše zaokupljen sobom. Samo mi je pravi prijatelj mogao na to ukazati."

Deornoth se spusti na koljeno, privlačeći Jošuinu ruku svojim usnama. "Bog vas blagoslovio, Jošua", reče brzo. "Bog vas blagoslovio. I nemojte se prebrzo približiti tom divljaku."

Princ je zamišljeno promatrao Deornotha dok je on ustajao. "Možda ću morati. Bojim se da nemam snage da predugo čekam. Ako ugledam ikakvu priliku, morat ću je iskoristiti."

Deornoth pokuša ponovno prozboriti, ali grlo mu je bilo previše stisnuto. Stisnuo je Jošuinu ruku, a onda se povukao.

Isprekidana salva povika i bodrenja uzdigne se iz gomile kad se Utvart popeo preko ograde pašnjaka i zauzeo mjesto pred Fikolmijem. Jo-šuin protivnik svuče svoj prsluk od kravlje kože i pokaže svoj miščavi torzo koji su natrljali mašču sve dok nije blistao. Ugledavši to, Deornoth se namršti: Utvart će se moći brzo kretati, a salo će mu pomoći da zadrži toplinu.

Zakrivljeni Thrithinžaninov mač bio je bez korica provučen kroz njegov široki pojas, a duga mu je kosa bila svezana u rep. Utvart je nosio narukvicu na svakoj ruci, a nekoliko se naušnica klatilo uz njegovu čeljust. Namazao je svoje ožiljke crvenom i crnom bojom, stvorivši od sebe neku vrstu zloduha.

Sad je izvukao mač iz svojeg pojasa i podigao ga iznad glave, izazvavši još jedan zbor usklika. "Hajde, Jednoruki", zaurla. "Utvart čeka."

Otac Strangveard naglas je molio dok je Jošua koraćao prema sredini ograđene površine. Deornoth otkrije da mu, umjesto da ga smiruju ili ohrabre, svećenikove riječi istanjuju živce sve dok se nije morao udaljiti; nakon trenutka razmišljanja uputio se bliže ogradi točno pokraj jednog stražara. Podigao je pogled i uhvatio Isorna kako zuri. Deornoth pomakne bradu gotovo neprimjetno kimnuvši; Isorn se također primakne zidu, sve dok nije stajao nekoliko laktova dalje od Deornotha.

Jošua ostavi svoj plašt vojvotkinji Gutrun koja ga stane zibati u naručju poput djeteta. Pokraj nje stajala je Lelet stiščući vojvotkinjine skute prljavom šačicom. Geloj je bila nedaleko odatle, zasjenjenog žutog pogleda.

Dok je Deornoth promatrao grupu, druge su oči susretale njegove i odvrćale se, kao da se boje zadržati u predugoj vezi. Sangfugol počne tiho pjevati.

"Dakle, sine Svijetlog Ivana, došao si pred Slobodan narod Thrithin-ga malko manje velik nego što si nekć bio", isceri se Fikolmij. Njegovi se podanici nasmiju i stanu šaptati.

"Samo što se moj posjeda tiče", mirno će Jošua. "Zapravo, želio bih ti predložiti okladu, Fikolmij - između nas dvojice, tebe i mene."

Poglavar Marke se nasmije, iznenađen. "Hrabre riječi, Jošua, ponosne riječi od čovjeka koji zna da će uskoro umrijeti." Fikolmij ga proračunato odmjeri. "Kakvu vrstu oklade?"

Princ pljesne po svojim koricama. "Kladim se u ovo i u svoju zdravu ljevicu."

"Dobro, budući da ti je to jedina ruka", iskesi se Fikolmij. Njegovi podanici zauraju od smijeha.

"Kako god. Ako me Utvart porazi, dobiva Vorzhevu, a ti cijenu za nevjestu, nije li tako?"

"Trinaest konja." Poglavar Marke izgledao je samodopadno. "I što s tim?"

"Tek ovo. Vorzheva je već moja. Mi smo zaručeni. Ako preživim, ne dobivam ništa novo." Či mu sretnu Vorzhevine preko gomile promatrača, a onda se ponovno hladnim pogledom vrte njezinu ocu.

"Dobivaš svoj život!" ispljune Fikolmij. "U svakom slučaju, glupo je o tom razgovarati. Nećeš preživjeti."

Utvart, nestrpljivo čekajući, dopusti si tanak osmijeh na poglavareve riječi.

"Zato se i želim kladiti s tobom", reče Jošua. "S tobom, Fikolmij. Muškarac s muškarcem." Neki od pripadnika klana zahihću se na to; Fikolmij ih prostrijeli gnjevnim pogledom dok nisu utihnuli.

"Nastavi."

"Bit će to oklada od male vrijednosti, Fikolmij, onakva na koju smioni ljudi pristaju bez oklijevanja u gradovima mogeg naroda. Ako ja pobijedim, platit ćeš mi istu cijenu koju tražiš od Utvarta." Jošua se nasmiješi. "Izabrat ću tvojih trinaest konja."

Fikolmijev promukli glas bio je obojen gnjevom. "Zašto bih se uopće kladio s tobom? Oklada je oklada kad obje strane nešto ulože. Što ti imaš, a što bih ja želio?" Izraz mu postane lukav. "I što imaš, a što ne bih jednostavno mogao uzeti od tvojeg naroda kad izdahneš?"

"Čast."

Fikolmij iznenađeno uvuče dah. Šapati oko njega se pojačale. "Tako mi Četveronožnog, što sad to znači?! Nije me briga za tvoju meko-putnu, kamenjarsku čast."

"Ah," reče Jošua sa sjenom osmijeha, "ali za svoju?"

Princ se naglo okrene prema mnoštvu Thrithinžana koji su visjeli po ogradi Fikolmijeva velikog pašnjaka. Žubor tihog razgovora kolao je gomilom. "Slobodni muševci i žene Visokih Thrithinga!" vikne on. "Došli ste vidjeti moju smrt." Tutanj smijeha pozdravi ovu izjavu. Grumen zemlje doleti prema Jošui, promašivši ga za samo nekoliko pedalja i otkotrlja se pokraj Fikolmijevih dostojanstvenika koji su pogledima strijeljali skup. "Ponudio sam vašem poglavaru okladu. Kunem se da će me Aedon, bog kamenjaraca, spasiti - i da ću pobijediti Utvarta."

"To će biti prizor!" vikne netko iz gomile na zapadnjačkom jeziku s teškim naglaskom. Začu se još smijeha. Fikolmij ustane i primakne se Jošui kao da će ga utišati, ali nakon što se ogledao po gledateljima koji su vikali, promijeni mišljenje. Umjesto toga, prekriži ruke na svoja široka prsa i mrko stane promatrati. "U što se kladiš, čovječuljče?" vikne jedan pripadnik klana iz prednjeg reda.

"U sve što mi je preostalo: u svoju čast i čast svojeg naroda." Jošua isuče Naidel iz korica i visoko ga podigne. Rukav njegove košulje se spusti; Elijini zadržali okovi, koje je još nosio na lijevom zglobu, uhvate slabu jutarnju svjetlost poput krvavog obruča. "Ja sam sin Svijetlog Ivana, Velikog kralja kojeg se dobro sjete. Fikolmij gaje poznao bolje od svih vas." Gomila zažagori. Poglavar Marke gundanjem izrazi svoje nezadovoljstvo tim prizorom.

"Evo moje oklade", vikne Jošua. "Ako padnem od Utvartove ruke, kunem se da će to dokazati kako je naš bog Usires Aedon slab i da Fikolmij govori istinu kad kaže da je jači od kamenjaraca. Znat ćete da je Pastuh vašeg poglavara moćniji od Zmaja i Drveta Ivanove kuće, koja je najveća kuća od svih gradova-zemalja Osten Arda." Oglasi se zbor vičućih glasova. Jošua mirno promotri gomilu. "U što se Fikolmij kladi?" netko napokon vikne. Utvart, koji je stajao tek nekoliko rifova dalje, čito bijesan što su mu oteli njegove adute, ali u istoj mjeri očito nesiguran hoće li mu Jošua oklada nekako povećati slavu kad zakolje tog gradskog bogalja.

"Onoliko konja kolika je Vorzhevina cijena. I da moj narod i mene pusti da neometano odemo", reče Jošua. "Nije mnogo u usporedbi s čašću erkvnlanskog princa."

"Princa beskućnika!" posprdno će netko, ali mnoštvo drugih glasova uguši izazivača, nukajući Fikolmija da prihvati okladu, uzvikujući da bi bio budala kad bi pustio da ga taj kamenjarac raskrinka. Poglavar Marke, lica iskrivljena od loše skrivenog bijesa, pusti da se nagovarjanja svjetine preliju preko njega poput kiše. Izgledao je prilično spreman šče-pati Jošuin vrat u svoje ruke i sam zadaviti princa.

"Dakle. Neka bude tako", zareži napokon, podižući ruku u gesti prihvatanja. Promatrači stadoše klicati. "Tako vam Travnatog Gromovnika, čuli ste ga. Oklada je pala. Moji konji protiv njegovih praznih riječi. A sada, neka ova glupost što prije završi." Činilo se daje velik dio poglavareva užitka izvjetrio. Nagnuo se naprijed, prozborivši tako tiho da ga je samo Jošua mogao čuti. "Kad umreš, ubit ću tvoje žene i djecu vlastitim rukama. Polako. Nitko me neće učiniti predmetom šale pred mojim klanovima i oteti konje koji mi po pravu pripadaju." Fikolmij se okrene i dugim koracima vrati svojem stolcu, mršteći se doskočicama svojih čuvara visočja. Dok je Jošua otkopčavao i odbacivao pojas svojeg mača, Utvart stupi naprijed. Mišićave ruke sjajile su se dok je podizao svoju tešku oštricu.

"Govoriš, govoriš i govoriš, čovječuljče", zareži ravničar. "Previše govoriš."

Trenutak kasnije prešao je preostali prostor u tri duga koraka, za-mahnivši mačem u velikom luku. Naidel švigne uvis, odbivši udarac uz mukli zvon, ali prije nego što je Jošua mogao dovesti svoju vitku oštricu u odgovarajući položaj za vlastiti udarac, Utvart se okrene i počne novi moćni, dvoručni zamah. Jošua ponovno uspije izbjeći Utvartov napad, ali ovaj put je zakrivljeni mač žestoko zveknuo o prinčev gard te mu je Naidel gotovo odletio iz ruke. Posrnuo je nekoliko koraka natrag po blatnoj travi prije nego što je uspio povratiti

ravnotežu. Utvart se divljački isceri i počne kružiti, prisiljavajući Jošuu da se brzo okreće kako bi prinčevu lijevo rame bilo usmjereno prema Thrithinžaninu. Utvart izvede fintu, a onda nasrne. Jošuina potpetica posklizne se po kopitima utabanu tlu, prisilivši ga da se spusti na koljeno. Uspio je odvratiti Utvartov udarac, ali dok je krupni muškarac povlačio sječivo, ono zagrebe po Jošuinoj ruci u kojoj je držao mač, pustivši mlaz krvi.

Princ polako ustane. Utvart iskesi zube i nastavi kružiti. Crveni potočić curio je iz Jošuline ruke. Princ je otare o nogavicu svojih hlača, a onda je brzo podigne kad je Utvart odglumio još jedan napad. Trenutak kasnije krv je ponovno kapala iz Jošuina zgloba i na njegov balčak.

Deornoth je mislio da shvaća razlog te neobične oklade - Jošua se nadao da će Fikolmija i Utvarta razgnjeviti u nadi da će ih to navesti da počine neku grešku - ali prinčeva zamisao posve očito nije uspjela. Poglavar Marke zaista je bio bijesan, ali Jošua se nije tukao s Fikolmijem, dok Utvart nije izgledao tako usijane glave kao što se princ vjerojatno nadao. Umjesto toga, Thrithinžanin se pokazao lukavim borcem. Radije nego da se slijepo oslanja na svoju superiornu snagu i doseg, umarao je Jošuu teškim udarcima, a onda izmicao prije nego što je princ mogao uzvratiti.

Promatrajući nejednaku borbu, Deornoth osjeti da mu srce postaje teško poput kamena. Bilo je glupo misliti da će se išta drugo dogoditi. Jošua je bio dobar mačevalac, ali imao bi problema s nekim poput Utvarta i u najboljoj formi. Danas je princ bio ranjen i neodmoren, slab poput zelenog momčića. Bilo je samo pitanje vremena...

Deornoth se okrene prema Isornu. Mladi Rimeržanin smrknuo strese glavom: on je također shvatio da je Jošua vodio obrambenu borbu, odgađajući neizbježno što je dulje moguće. Isorn upitno nadigne obrvu. Sada?

Molitve koje je otac Strangveard mrmljao bile su kontrapunkt uzvicima gomile. Stražari oko njih ćarano su zurili, raširenih očiju, tek labavo držeći svoja koplja. Deornoth podigne ruku. Čekaj...

Krv je tekla iz još dvije rane, iz posjekotine na Jošuinu lijevom zglobu i iz široke rasjekotine na nozi. Princ otare znoj sčela i ostavi široku skrletnu mrlju na svojem licu, kao da se htio mjeriti s Utvartovim naličenim ožiljcima.

Jošua posrne natraške, nespreno se sagnuvši pod još jednim Utvartovim napadačkim zamahom, a onda se napne i pojuri naprijed. Njegov udarac završi neškodljivo, prilično daleko od Utvartova nauljenog trbuha. Thrithinžanin, šutljiv do tog trenu, grubo se nasmije i ponovno za-siječe. Jošua ga spriječi, a onda napadne. Utvartove oči se rašire i na trenutak travnjak odjekne zvucima udaraca čelika po čeliku. Većina gomile bila je na nogama i vikala. Vitki Naidel i Utvartov dugi mač vrtjeli su se jedan oko drugog kao u zakučastom plesu srebrnog svjetla, zvonjavom stvarajući sebi glazbenu pratnju.

Thrithinžaninova usta raširila su se u grimasu divljeg veselja, ali Jošuinu je lice bilo pepeljasto, njegove beskrvne usne napućene. Sive su mu oči plamtjele posljednjom zalihom snage. Dva od Thrithinžaninovih moćnih zamaha odbiju se uz zveket, a onda Jošuin brzi nasrtaj iscrta svi-jetlocrvenu liniju po Utvartovim rebrima.

Netko među promatračima usklikne i zaplješće na taj dokaz da borba još nije gotova, ali Utvart suzi oči od bijesa i pohrli naprijed, zapljus-nuvši Jošuu udarcima kao kovač koji udara po nakovnju. Teturajući, Jošua se mogao samo povući, pokušavajući držati Naidel ispred sebe, dok mu je tanka traka čelika bila jedini štiti. Prinčev slabašni pokušaj da uzvрати napad bio je nehajno odbijen, a onda se jedan od Utvartovih divljačkih udaraca odbije o prinčev mač i dohvati ga po glavi. Jošua otetu-ra nekoliko mlitavih koraka unatrag prije nego što je potonuo na koljena, a krv mu šikne točno iznad uha. Podigao je Naidel ispred sebe kao da će se zaštititi od još udaraca, ali oči mu bijahu mutne, a mač drhtav poput vrbina pruta.

Graja gomile preraste u urlike. Fikolmij je bio na nogama, brade nošene ostrim vjetrom, stisnutih šaka podignutih u zrak poput gnjevnog božanstva koje zaziva grmljavinu s neba. Utvart polako priđe Jošui, i dalje iznenađujuće oprezan, kao da očekuje nekakav kamenjarski trik, ali princ je očito bio poražen, naprežući se da se podigne s koljena, dok mu je batrljak desnog zgloba klizio po blatu. Druga vrsta buke odjednom se začu sa suprotnog kraja pašnjaka. Pozornost gomile nevoljko se okrene prema izvoru. Tamo gdje su stajali zarobljenici nalazio se kovitlac tijela, a koplja su se njihala poput vlati trave. Ženski krik iznenađenja istog časa popratí muški krik boli. Časak kasnije par tijela izdvoji se iz gužve. Deornoth je držao jednog od thri-thinških stražara, laktom obavijajući čovjekov vrat. Vitezova druga ruka držala je stražarsko koplje točno ispod glave, a njegov je oštri vršak udobno prianjao uz muškačev trbuh. "Recite ostalim jahačima da se povuku, konjski kneže, ili će ovi ljudi umrijeti." Deornoth bočne svojeg zarobljenika u trbuh. Čovjek zas-tenje, ali ne krikne. Točka krvi iskrсне na njegovoj smađoj košulji.

Fikolmij stupi naprijed, rumen od bijesa. Pletenice brade drhtale su pod njegovom vilicom. "Jeste li poludjeli? Jeste li luđaci? Tako mi Čet-veronožnog, sve ću vas satrti!"

"Onda će i pripadnici vašeg klana umrijeti. Ne volimo hladnokrvno ubijati, ali nećemo stajati sa strane i gledati kako našeg princa kolju nakon što ste ga tako pretukli da se ne može boriti."

Gomila nesretno zažagori, ali Fikolmij, pjeneci se od srdžbe, nije obraćao pozornost. Podigao je ruku s narukvicama da pozove svoje ratnike, ali prekine ga glas poput biča.

"Ne!" Bio je to Jošua, koji se drhtavo pentrao na noge. "Pusti ih, Deornoth."

Vitez se zablene od prepasti. "Ali, Visosti..."

"Pusti ih." Zastane da uhvati zraka. "Vodit ću svoju bitku. Ako me cijeniš, pusti ih." Jošua obriše krv iz očiju, trepćući.

Deornoth se okrene prema Isornu i Sangfugolu koji su prijetili kopljima još trojici stražara. Uzvratili su mu zgranute poglede. "Pustite ih", reče napokon. "Princ nam zapovijeda da ih pustimo."

Isorn i Sangfugol spuste koplja, dopustivši Thrithinžanima da se odmaknu. Oni to smjesta učine, šmugnuvši izvan domašaja vršaka kopalja prije nego što su se sjetili svojih prvotnih uloga uzničara i zastali, gnjevno mrmljajući. Isorn se nije obazirao na njih. Pokraj njega, svirač harfe drhtao je poput ranjene ptice. Geloj, koja se nije pomakla tijekom cijele halabuke, svrne svoje žute oči na Jošuu.

"Hajde, Utvarte", reče princ kolebajući se, s osmijehom nalik na gorku bijelu posjekotinu preko krvave maske. "Zaboravi ih. Nismo još gotovi."

Fikolmij, koji je stajao u blizini žvačući otvorenim ustima kao da mu namještaju žvale, zausti nešto reći. Nije imao prilike. Utvart skoči naprijed, bombardirajući udarcima Jošuu dok se pokušao okrenuti. Trenutak odgode nije povratio Jošuinu snagu: nesigurno se povlačio pred Thrithinžaninovima napadom, odbijajući zakrivljenu oštricu u posljednjim trenucima. Napokon, jedan se udarac pro-vuče okružujući Jošuinu prsa, a onda u idućem napadu Utvartovo sječivo pljoštimize sleti na Jošuin lakat, izbacivši Naidel iz njegova zahvata. Princ pohita za njim, ali dok su mu se prsti sklapali oko zakrivljenog bačaka, on izgubi tlo pod nogama i sruši se na razgaženu travu.

Ugledavši svoju prednost, Utvart nasrne naprijed. Jošua uspije podići mač i skrenuti udarac prema dolje, ali dok se podizao s tla, njegov nezgrapni položaj omogućio Utvartu da ga ščepa svojom golemom miščavom rukom i stane povlačiti prema sječivu svojeg zakrivljenog mača. Jošua podigne koljeno i desnu ruku da pokuša zadržati napadača na odmaku, a onda uspije podići i drugu ruku, uklještitivši svoju oštricu uz Utvartov mač, ali snažniji Thrithinžanin pritiskivao je polako prinčev ukočeni zglobovi, suzbijajući Naidel dok se zakrivljena oštrica podizala prema Jošuinu vratu. Prinčeve usne zategnu se u grimasu krajnjeg napora, a tetive iskoče duž cijele njegove vitke ruke. Na trenutak, njegov najveći trud zaustavi podizanje oštrice. Dva muškarca stajala su zakvačena prsa o prsa. Osjetivši posustajanje prinčeve snage, Utvart pojača svoj zahvat oko manjeg neprijatelja i osmijehne se, privlačeći Jošuu prema sebi gotovo ritualno sporim pokretom. Unatoč bolnoj igri prinčevih mišića, dugi rub zakrivljenog mača nastavljao je nepokolebljivi put prema gore, zaljubljen se ugnijezdivši s unutrašnje strane Jošuinu vrata.

Gomila prestane vikati. Negdje u visini ždral ispusti svoj reski krik, a onda muk ponovno poganje na poljanu.

"A sada," trijumfalno izusti Thrithinžanin, prekidajući dugu tišinu, "Utvart te ubija."

Jošua se odjednom prestane opirati i baci se naprijed u neprijate-ljevo naručje, švignuvši glavom u stranu. Zakrivljena oštrica klizne s vanjske strane njegova vrata, duboko zasjekavši u meso, ali u tom kratkom trenutku slobode princ zabije koljeno u Utvartove slabine. Dok je Utvart stenjao od bolnog iznenađenja, Jošua zatakne nogu oko Thrithinžaninova lista i odgurne ga. Utvart izgubi ravnotežu i svali se na leđa. Jošua ljusne s njim, a Thrithinžaninova oštrica zamahne pokraj njegova ramena. Kad je Utvart tresnuo na tlo sa siktanjem ispuštenog daha, Naidel se izvije na slobodu. Časak kasnije njegov vršak klizne pod Thrithinžaninovu bradu i zabije se uvis širinu šake ili više, kroz čeljust i mozak.

Jošua se otkotrlja iz Utvartova grčovitog zahvata i s mukom osovi na noge, kapajući skrletnu krv. Stajao je nekoliko trenutaka, dok su mu se noge tresle, a ruke visjele mlitave i nemodne. Zurio je u tijelo na zemlji pred sobom.

"Visoki," dahne, "ti... si taj... koji previše govori."

U idućem trenu oči mu se izvrmu ispod kapaka i on se svom težinom sruši na Thrithinžaninove grudi. Ležali su zajedno, dok im se krv miješala. Po cijeloj ravnici dugo se činilo da ništa nije govorilo niti se kretalo. A tada počnu urlati.

Izgubljeni vrt

Nakon dugog boravka u tihom baršunastoj praznini, Simon se napokon vrati u nejasne pogranične krajeve između sna i buđenja. Došao je k svijesti u tami, na rubu sna i shvatio da neki glas ponovno govori u njegovim mislima, kao i tijekom sablasnog bijega iz Skodina samostana. U njemu su se otvorila neka vrata: sada se činilo da je bilo što moglo ući.

Ali taj nepozvani gost nije bilo podrugljivo plameno biće, podanik Kralja Oluje. Novi je glas bio drugačiji od jezivog drugog kao život od smrti. Novi glas nije se rugao ni prijetio - zapravo, činilo se da se uopće ne obraća Simonu.

Bio je to ženski glas, melodičan, ali snažan, sjajeći u Simonovim mračnim snovima poput baklje. Iako su mu riječi bile turobne, donosio mu je neobičan osjećaj utjehe. Iako je Simon znao da spava te bio siguran da bi mu trebao samo trenutak da se probudi u stvarnom svijetu, glas ga je toliko očarao da još nije htio doći k svijesti. Sjećajući se mudrog, lijepog lica koje je ugledao u Jirikijevu zrcalu, bio je zadovoljan što lebdi na rubu budnosti i sluša, jer to je bio isti glas, ista osoba. Nekako, kad su se vrata u Simonu otvorila, žena iz zrcala je ušla. Simon joj je bio bezgranično zahvalan na tome. Sjećao se nekih stvari koje mu je Crvena Ruka obećao te je čak i u zaklonu snova osjećao mraz na svojem srcu.

"Voljeni Hakatri, moj prelijepi sine," govorio je ženski glas, "kako mi nedostaješ. Znam da si predaleko da mi možeš odgovoriti, ali ne mogu si pomoći a da ti se ne obraćam kao da si preda mnom. Previše je puta Narod otplesao kraj godine otkad si otišao na Zapad. Srca postaju hladna, a svijet još hladniji."

Iako je glas pjevao u njegovu snu, Simon shvati da te riječi nisu bile namijenjene njegovim ušima. Osjećao se poput malenog prosjaka koji uhodi bogatu obitelj kroz pukotinu u zidu. Ali kao što je bogata obitelj mogla trpjeti tugu koju prosjak ne bi razumio - muke nevezane za glad, hladnoću i tjelesnu bol - tako je i glas u Simonovu snu, uza svu svoju ve-ličanstvenost, bio bremenit tihom patnjom.

"Na neki način, čini se daje mjesec promijenio tek šačicu svojih lica otkad su Dvije obitelji ostavile Venyha Do'sae, zemlju našeg rođenja s one strane Velikog mora. Ah, Hakatri, da si samo mogao vidjeti naše brodove dok su šibali preko divljih valova! Od srebrndrva bijahu sazđani, s jedrima od sjajne tkanine, hrabri i lijepi poput leteće ribe. Kao dijete vozila sam se na pramcu dok su se valovi dijelili i bila okružena oblakom iskrčave, svjetlucave morske pjene! A kada su naši brodovi dotakli tlo ove zemlje, plakali smo. Pobjegli smo iz sjene Nepostojanja i izborili put na slobodu.

Ali umjesto toga, Hakatri, otkrili smo da uopće nismo pobjegli sjeni, već samo zamijenili jednu vrstu drugom - a taje sjena rasla u nama.

Naravno, prošlo je mnogo vremena prije nego što smo toga postali svjesni. Nova je sjena rasla polako, isprva u našim srcima, a onda u očima i rukama, ali sada je zlo koje je prouzročila postalo veće nego što je itko mogao naslutiti. Širi se cijelom ovom zemljom koju volimo, zemljom prema kojoj smo nekad davno hrlili kao u naručje ljubavnika - ili kao što sin hrli u naručje svoje majke...

Naša nova zemlja postala je zasjenjena poput stare, Hakatri, a to je naša krivnja. Ali sada je tvoj brat, kojeg je sjena upropastila, i sam postao još strasnijom tamom. Prekrio je mrtvačkim pokrovom sve koje je nekada ljubio.

O, tako mi Vrta koji je Nestao, teško je izgubiti svoje sinove!"

Nesto se drugo sada natjecalo za njegovu pozornost, ali Simon je mogao samo nemarno ležati, protivan ili nesposoban da se probudi.

Činilo se da mu negdje izvan tog sna-koji-to-nije-bio netko doziva ime. Je li imao prijatelje ili obitelj koji su ga tražili? Nije bilo važno. Nije se mogao odvojiti od žene. Njezina strahotna tuga prodirala je u njega poput naoštrenog štapa ili komada slomljene grnčarije: bilo bi okrutno ostaviti je samu s njezinom patnjom. Napokon glasovi koji su ga slabašno dozivali išeznu.

Ženina prisutnost ostane. Činilo se daje plakala. Simon ju nije poznavao i nije mogao pogoditi komu se obračala, ali plakao je zajedno s njom.

Guthvulf se osjećao zbunjeno i srdito. Dok je sjedio lašteći svoj štit, pokušavao je slušati izvještaj svojeg kaštelana, koji je upravo dojahao iz Guthwulfove utvrde u Utanveatu. Nije imao mnogo sreće ni u jednom zadatku.

Grof ispljune citrilni sok na podni rogoz. "Ponovi to, čovječe, govoriš prave besmislice."

Kaštelan, trbušasti momak mačjih očiju, čvrsto potisne uzdah umora - Guthvulf nije bio gospodar pred kojim se pokazivalo nesavršeno strpljenje - i počne svoje objašnjenje ispočetka.

"Radi se jednostavno o sljedećem, gospodaru: vaša utvrda u Utanveatu gotovo je prazna. Wulf-tvđu napustili su svi osim nekoliko slugu. Gotovo svi seljaci su otišli. Nitko neće moći unijeti zob i ječam, a žetva neće čekati dulje od dva tjedna."

"Moji kmetovi su otišli?" Guthvulf se odsutno zagleda u vepa i srebrna koplja koja su blistala na njegovu crnom štitu, ačiji su vršci bili izrađeni od sedefa. Volio je taj grb, nekoć, volio ga kao što se voli dijete. "Kako su se usudili otići? Tko je osim mene svih ovih godina hranio te odvratne klipane? Pa, unajmi druge za žetvu, ali onima koji su pobjegli nemoj dopustiti da se vrate. Nikad."

Sad kaštelan zaista ispusti mali zvuk očaja. "Moj gospodaru, grofe Guthwulfe, bojim se da me niste slušali. U Utanveatu nije preostalo dovoljno slobodnog naroda da ikog unajmim. Baruni, vaši vazali, imaju svojih nevolja i malo radnika koje mogu ustupiti. Polja posvuda u istočnom i sjevernom Erkvnlendu nisu požeta. Vojska Skalija od Kalds-krvkea s one strane rijeke u Hernvstiru poharala je sve granične gradove blizu Utanveata i vjerojatno će uskoro prijeći rijeku, kad iscrpi Lluthovu zemlju."

"Lluth je mrtav, kako mi je rečeno", polako će Guthvulf. I sam je bio u kući kralja Llutha, u Taigu. Vruća mu je krv kolala žilama kad je uvrijedio pastirskog kralja usred Lluthova dvora. To je bilo prije samo nekoliko mjeseci. Zašto se sada osjećao tako loše, tako kukavički? "Zašto svi ti zločinci bježe iz svojih zakonitih domova?"

Kaštelan ga čudno pogleda, kao da je Guthvulf odjednom upitao u kojem se smjeru nalazi gore. "Zašto? Zbog ratova i pljački na njihovim granicama i kaosa u Ledomeđi. I zbog Bijelih lisica, dakako."

"Bijelih lisica?"

"Sigurno znate za Bijele lisice, gospodaru." Kaštelan je bio gotovo otvoreno sumnjičav. "Sigurno, jer oni su pritekli u pomoć vojski kojoj ste zapovijedali u Naglimundu."

Guthvulf podigne pogled, zamišljeno pipkajući svoju gornju usnicu. "Misliš na Norne?"

"Da, gospodaru. Bijele lisice ime je koje im je dao običan puk, zbog njihove mrtvački blijede kože i lisičjih očiju." Zatomio je drhtaj. "Bijele lisice."

"Ali što je s njima, čovječe?" zatraži grof. Kad nije bilo izravnog odgovora, njegov glas se stane podizati. "Kakve oni imaju veze s mojom žetvom, Aedon ti prodrmao dušu?"

"Pa, spuštaju se na jug, grofe Guthwulfe", reče iznenađeno kaštelan. "Napuštaju svoje gnijezdo u ruševinama Naglimunda. Ljudi koji moraju spavati na otvorenom vidjeli su ih gdje hodaju brdima u tami, poput duhova. Putuju noću, u malim skupinama, i uvijek se pomiču na jug -putujući prema Visotvrđi." Ogledao se nervozno, kao daje tek sad shvatio što je rekao. "Dolaze ovamo."

Nakon što je kaštelan otišao, Guthvulf je dugo sjedio pijući iz kupe vina. Podigao je svoju kacigu daje ulašti, zureći u bjelokosne kljove koje su se uzdizale iz krijeste, a onda je odloži, netaknutu. Srce mu nije prio-nulo uz zadatak, iako je kralj očekivao od njega da vodi Erkvnstražu na bojište za nekoliko dana. Njegov oklop ležao je posve netaknut od opsade Naglimunda. Stvari nisu krenule na dobro od opsade. Dvorac kao da je vrvio duhovima, a prokleti sivi mač i njegova dva brata po sjećivu opsjedali su njegove snove sve dok se nije počeo bojati da liježe u postelju, da usne...

Odložio je vino i zabuljio se u treperavu svijetlu, a onda osjetio kako mu se melankolija polako smanjuje. Barem mu se nisu pričinjavale stvari. Bezbroyni čudni noćni zvuči, nesputane sjene u hodnicima i odajama, nestanci Elijinih noćnih posjetitelja, sve to i mnogo više natjeralo je grofa od Utanveata da posumnja u vlastiti razum. Kad gaje kralj primorao da dotakne taj prokleti mač, Guthvulf je postao uvjeren daje neka pukotina, čarolijom ili nekako drugačije, propustila u njegove misli bezumlje da ga uništi. Ali to nije bio hir ni tlapnja - kaštelan je to sada potvrdio. Norni su dolazili u Visotvrđu. Stizale su Bijele lisice.

Guthwulf izvuče svoj nož iz korica i hitne ga kovitlajući u vrata. Zabio se, trepereći u debeloj hrastovini. Prešao je odaju i iščupao ga, a onda ga ponovno bacio, izvadivši ga brzim trzajem ruke. Vjetar je jčao vani među drvećem. Guthvulf ogoli zube. Nož još jednom bubne u drvo.

Simon je ležao razapet u snu koji to nije bio, a glas u njegovoj glavi nastavljao je govoriti.

"... Vidiš, Hakatri, moj najšutljiviji sine, možda su tada naše nevolje i počele. Trenutak prije spomenula sam Dvije obitelji kao da smo mi jedini preživjeli Venyha Do'sae, ali zapravo su nas brodovi Tinukeda'ya doveli preko Velikog mora. Ni mi Zida 'ya, ni naša brća

Hikeda 'ya, ne bismo živi stigli u ove krajeve da nije bilo Ruyana Navigatora i njegova naroda - ali na našu sramotu, ovdje smo se prema Djeci oceana ponijeli jednako loše kao u vrtnim zemljama s one strane mora. Kad je véina Ruyanova naroda napokon otišla, zaputivši se u novu zemlju koja će biti samo njihova, tada je, držim, nastupio trenutak kad je sjena počela rasti. O, Hakatri, bili smo ludi što smo donijeli te drevne nepravde na ovo novo mjesto, uvrede koje su trebale umrijeti s našom domovinom na Krajnjem istoku..."

Lakrdijaška krinka poskoči pred Tiamakovim očima, blistajući od svjetlosti vatre, prekrivena neobičnim perjem i rogovima. Na trenutak se osjeti zbunjenim. Kako to da je već nastupila Svetkovina vjetra? Sigurno je godišnje slavlje Onog Koji Savija Drveće bilo mjesecima daleko? Ali tu se pred njim klanjao i plesao jedan od lakrdijaša vjetra - a koje je drugo objašnjenje moglo postojati za bol u Tiamakovoj glavi osim prekomjernog priljeva piva od paprati, sigurnog znaka da su Dani Svetkovine bili tu?

Lakrdijaš vjetra ispusti tih škljocav zvuk dok je povlačio nešto u Tiamakovoj ruci. Sto je to lakrdijaš radio? Tad se sjeti. Želio je njegov novac, naravno; od svakog se očekivalo da nosi zrnca ili novčiće za Onoga Koji Savija Drveće. Lakrdijaši su skupljali te svjetlucave danke u glinene čupove koje su tresli prema nebu, stvarajući šušlav, gromoglasan zvuk koji je bio glavna glazba Svetkovine - zvuk koji bi odobrovoljio Savijača Drveća, kako bi on držao štetne vjetrove i poplave što dalje.

Tiamak je znao da bi trebao prepustiti lakrdijašu svoj novac - nije li ga zbog toga i ponio? - ali ipak, bilo je nečeg u neizravnom načinu kojim ga je lakrdijaš vjetra pipao što je u Tiamaku pobudilo neugodu. Lakrdijaška maska bila je naborana i iskešena; Tiamak, boreći se s rastućim osjećajem tjeskobe još čvršće stisne metal. Što nije bilo u redu...?

Kad mu se vid odjednom razbistrilo, oči mu se rašire od užasa. Ska-kutava lakrdijaška maska pretvori se u ljušturasto lice ghanta, koje je visjelo jedva lakat iznad njegova čamca, obješeno o lozu s grane koja se nadvila iznad rijeke. Ghant je nježno prodirao svojim kukcolikim pipkom, strpljivo pokušavajući izbiti Tiamakov nož iz njegova snenojnoj-nog zahvata.

Čovječuljak vikne od gađenja i baci se natrag prema krmu svoje ba-tane. Ghant zakriješti i škljocne usnim pipcima, mašući pločastom nožicom kao da ga pokušava uvjeriti daje sve to bila pogreška. Časak kasnije Tiamak podigne svoju veslačku motku, široko zamahnuvši njome te dohvati ghanta prije nego što je uspio šmugnuti uz lozu. Začu se glasan štropot, a ghant odleti preko rijeke, nogu zgrčenih kao u oprženog pauka. Načinio je tek malen pljusak kad je nestao u zelenim vodama.

Tiamak zadrhti od ogavnosti dok je čekao da ispluta na površinu. Zbor suhog škljocanja začu se iznad njegove glave te on brzo podigne pogled. Ugleda još pola tuceta novih ghanova, svaki veličine krupnog majmuna, kako zure u njega iz zaklona viših grana. Njihove su bezizražajne crne oči blistale. Da su naslutili kako ne može stajati, Tiamak nije dvojio da bi se obrušili na njega u istom času; ipak, činilo se neobičnim za ghanove da napadnu nekog odraslog čovjeka, čak i ranjenog. Neobično ili ne, mogao se jedino nadati da neće shvatiti koliko je zapravo bio slab i kakve je rane skrivao krvavi zavoj na njegovoj nozi.

"Tako je, gadne bube!" vikne on, vitlajući veslačkom motkom i nožem. Od povika ga zaboli glava. Trgnuvši se, on se tiho pomoli da ne padne u nesvijest od iscrpljenosti; ako to učini, bio je siguran da se nikad neće probuditi. "Samo siđite i očitati ću vam istu bukvicu kao i vašem prijatelju!"

Ghanti zacvrčase na nj s neusiljenom zlobom, kao da vele da nema žurbe; ako ga ne srede danas, neki drugi ghanti obavite to sutra. Ljus-kavi, lišajevima posuti oklopi škripali su uz vrbine grane dok su se ghanti povlačili više uz drvo. Oduprijevši se napadu drhtanja, Tiamak mirno, ali promišljeno otisne svoju batanu prema središtu vodenog toka, podalje od niskih grana.

Sunce, koje je bilo tek na polovici svojeg puta po jutarnjem nebu kad ga je posljednji put zamijetio, pomaknulo se nevjerovatno brzo s druge strane meridijana. Sigurno je zaspao sjedeći, unatoč ranoj uri. Groznica ga je dobrano iscrpila. Činilo se da se povukla, barem zasad, ali još je bio strahovito slab, a njegova ranjena noga pulsirala je kao da gori.

Tiamakov iznenadni smijeh bio je grub i neugodan. Kad samo pomisli da je prije dva dana donosio velike odluke o tome kamoće poći, o tome koji će od moćnih naroda koji su zahtijevali njegove usluge imati sreće da ga dobiju, a koji će morati pričekati! Sjetio se daje odlučio krenuti u Nabban kao što su plemenski starješine tražili, a da zasad ostavi Kvvanitupul po strani, odluka koja mu je prouzrokovala mnogo sati zabrinuta promišljanja. Sada se njegov oprezni izbor okrenuo naglavce u jednom jezivom trenutku. Bit će sretan ako se živ domogne Kvvanitupu-la: dugo putovanje u Nabban bilo je jednostavno nezamislivo. Izgubio je dosta krvi i obolio od posljedica ozljede. Nijedna od pravih travki kojom se takva rana mogla zaliječiti nije rasla u tom dijelu Wrana. Također, samo kako bi još više učvrstilo njegov beskrajni jad, gnijezdo ghanta sada ga je zamijetilo i odredilo za skorašnju laku berbu!

Srce mu je lupalo. Sivi oblak slabosti spuštao se na nj. Posegnuo je tanahnim rukom u riječni tok, a onda zapljusnuo hladnu vodu po svojem licu. Taj prljavi stvor zapravo ga je dirao, podmuklo poput džepa-ra, pokušavajući izvući nož kako bi se njegova braća mogla baciti na njega bez opiranja. Kako je itko mogao misliti da su ghanti bili obične životinje? Neki od članova njegova plemena tvrdili su kako nisu bili ništa drugo osim preraslih kukaca ili rakova na koje su vrlo nalikovali, ali Tiamak je vidio strahotnu inteligenciju kako vrebala iza onih nemilosrdnih ahatnih očiju. Ghanti su prije mogli biti proizvodi Onih Koji Dišu Tamu nego One Koja Je Rodila Čovječanstvo - kao što je Starina Mo-gahib često izjavljivao - ali to ih nije činilo glupima.

Brzo je provjerio sadržaj svojeg čamca da se uvjeri kako ghanti nisu ništa uzeli prije nego što se probudio. Sva njegova bijedna imovina - nekoliko krpica svećane odjeće, Sazivački Štap plemenskih starješina, nekoliko kuharskih posuda, njegova pračka i Nissesov svitak u vreći od nauljene kože - ležahu razbacani na dnu batane. Činilo se daje sve kako treba.

Na pramcu u njegovoj blizini bili su kostur i ostaci ribe čije je hvatanje uzrokovalo te posljednje nevolje. Negdje u toku dva posljednja dana vrućice i bezumlja vjerojatno ju je pojeo, ako ptice nisu oglodale kosti dok je spavao. Tiamak se pokušao sjetiti kako je proteklo vrijeme groznice, ali jedino je mogao prizvati vizije beskrajnog otiskivanja motkom po riječnom toku dok su nebo i voda krvarili boju kao što glazura curi sa slabo pečene grnčarije. Je li se sjetio naložiti vatru i prokuhati močvarnu vodu prije nego što je

isprao ranu? Činilo se da se slabašno spominje pokušaja stvaranja iskre na nekom ognjilu naslaganom u glinenoj zdjeli za kuhanje, ali nije imao pojma je li se vatra ikad uhvatila.

Od pokušaja sjećanja Tiamaka uhvati vrtoglavica. Bilo je beskorisno izjedati se oko nečeg što se možda dogodilo, reče samom sebi. Očito je još bio bolestan; njegova jedina prilika bila je da se domogne Kvvanitu-pula prije nego što se groznica vrati. Sažaljivo stresavši glavom, bacio je ostatak ribe preko ograde - veličina kostiju potvrdila je da se radilo o izvrstnoj ribi - a onda je navukao košulju dok mu je još jedan napadaj cvokotanja prolazio tijelom. Naslonio se na krmučamca, a onda posegnuo za šeširom koji je ispleo od lišća pješčane palme prvog dana svojeg putovanja. Nataknuo gaje nisko trudeći se da zadrži jako podnevno sunce dalje od svojih upaljenih očiju. Nakon što je natapkao još malo vode po očnim kopcima, počeo se otiskivati motkom, s mukom primoravajući batanu na put širokim kanalom dok su mu se bolni mišići napinjali sa svakim novim zamahom.

Groznica se zaista vratila tijekom noći. Kad je Tiamak ponovno pobjegao iz njezinih pandža, zatekao se kako pluta u lijenim krugovima. Njegova batana mirovala je u ustajalim močvarnim vodama. Stanje noge, iako natečene i strahovito bolne, nije se vidljivo pogoršalo. Uz malo sreće, ako uskoro stigne u Kvvanitupul, neće je izgubiti.

Otresajući paučine sna, ponudio je još jednu molitvu Onome Koji Uvijek Kroči Pijeskom - čije je postojanje, unatoč Tiamakovoj općenito sumnjičavoj prirodi, postalo kudikamo razumljivije od one neprilike s krokodilom. Je li to slabljenje njegove sumnje nastalo zbog groznice koja mu je zamutila razum ili preporoda prave vjere prouzrokovanog bliskim susretom sa smrću, Tiamak nije mnogo mario. Nije ni pomno ispitivao svoje osjećaje o tom pitanju. Stvar je bila u tome što nije htio biti jednonogi učenjak - ili još gore, mrtvi učenjak. Ako mu bogovi ne pomognu, onda u ovim izdajničkim močvarama nije imao drugog sredstva na raspolaganju osim svoje sve slabije odlučnosti. Suočen s tako jednostavnom alternativom, Tiamak se molio.

Otisnuo se iz ove posljednje ustajale vode, napokon stigavši do mjesta gdje se spajalo nekoliko riječnih tokova. Bilo je teško reći kako je tamo zalutao, ali posluživši se netom upaljenim zvijezdama kao vodiljama - posebno Gnjurcem i Vidrom s njezinim sjajnim šapicama - uspio se orijentirati prema Kvvanitupulu i moru. Držao je splavarsku motku u pokretu sve do zore kad više nije mogao ignorirati svoj premoreni um i ranjeno tijelo koje je preklinjalo za počinkom. Boreći se da zadrži oči otvorene, pluta je nizvodno još malo dalje, bockajući blatnu obalu sve dok napokon nije pronašao krupni kamen koji je odignuo. Njega je vezao za povraz i bacio preko ograde da mu posluži kao sidro kako bi mogao ostati usidren u nenatkrivenom dijelu vodenog puta dok se predavao čajnički potrebnom snu, siguran od ghanova koji su prijanjali uz drveće i drugog nepoželjnog društva.

Sada kad je bio sposoban zadržati prednosti postignute svojim mot-karenjem, Tiamak je bolje napredovao. Kada ga je sljedeći put obuzela groznica, izgubio je pola idućeg poslijepodneva (svojev osmog ili devetog od odlaska od kuće, pretpostavljao je) te je čak nastavio nakon mraka kako bi nadoknadio izgubljeno vrijeme. Otkrio je da je bilo kudikamo manje ujedanja i bockanja kukaca nakon što bi sunce nestalo u zapadnoj baruštini; osim toga, neobično ugodan modri sjaj sumraka bio je lijepa promjena od suncem izubijanog poslijepodneva te je to proslavio tako što je napokon pojeo riječnu jabuku prilično jasnog izgleda koju je pronašao kako visi s grane nadvijene nad rijeku. Riječne jabuke obično bi nestale ovako kasno u godini, one koje bi izmakle pticama napokon bi otpale i plutale po uskovitlanoj vodi, skakućući poput ribarskih plutača sve dok im sjeme ne bi napokon završilo u nekoj blatnoj brani ili komadu zemlje zapetljanom o korijenje. Tiamak ju je smatrao dobrim znamenom. Odložio ju je sa strane nakon mnogo izraza zahvalnosti blagonaklonim božanstvima, znajući da će još više uživati bude li malko dulje razmišljao o njoj.

Prvi ugriz kroz koru riječne jabuke bio je gorak, ali blijedo meso bliže sredini bilo je čudesno slatko. Tiamak, koji je danima preživljavao na vodenim kukcima i jestivoj travi i lišću, bio je toliko ponesen okusom da se umalo obeznanio. Morao je većinu jabuke ostaviti za kasnije.

Za Kwanitupul se moglo reći da je zauzimao sjevernu obalu gornjeg roga Firannoškog zaljeva, osim što na tom mjestu zapravo nije postojala prava obala: Kwanitupul je ležao na najsjevernijem rubu Wrana, ali je ipak dobrim dijelom bio dio velike močvare.

Ono što je nekoć bilo omanje trgovačko selo sazdan od nekoliko desetaka kuća na drveću i sojenica, izraslo je golemo kad su trgovci Nab-bana, Perdraina i Južnih otoka otkrili niz vrijednih stvari koje su potjecale iz wranjanske nedostižne unutrašnjosti - nedostižne svima osim Wranjanima, naravno. Egzotično perje za ženske haljine, suho blato za boje, apotekarski prašci i minerali od nedostižne rijetkosti i siline, sve to i još mnogo više omogućavalo je da kwanitupulski sajmovi vrve trgovcima i zanatlijama sjedne i druge strane obale. Budući da nije bilo zemlje dostojne tog imena, u blato su umjesto toga duboko zabili stupove, a plitkečamce napunili zdrobljenim kamenjem i žbukom te ih potopili duž obala močvarnih rječica. Iz tih temelja iznikle su nebrojene kolibe i prolazi.

Kako je Kvvanitupul rastao, Nabbanci i Perdrainci pohrlili su da podijele njegove ruševne četvrti s domaćim Wranjanima, sve dok se trgovački grad nije proširio preko mnogih milja kanala i visećih mostova, narastavši i začepivši vanjske močvarne prečace poput riječnog zumbu-la. Njegova trošna uzvisina sada je dominirala Firannoškim zaljevom kao što je njegov stariji i veći brat Ansis Pelippe dominirao Emettin-škim zaljevom i sjevernom središnjom obalom Osten Arda.

Još smućen od groznice, Tiamak se napokon zatekne kako isplovlja-va iz divlje unutrašnjosti močvare u sve začepljenije arterijske rječice Kwanitupula. Isprva, samo je nekoliko batana dijelilo zelenu vodu s njime, a te su gotovo izrčito otiskivali drugi Wranjani, od kojih su mnogi nosili pernatu plemensku odjeću u čast svojeg prvog posjeta najvećem močvarnom selu. Dalje prema Kwanitupulu vodene prolaze zakrčila je gomila drugih plovila - ne samo malih čamaca poput Tiamakova, već brodova svih veličina i izrade, qd prekrasno izrezbarenih i natkrivenih barki bogatih trgovaca do velikih žitnih brodova i teglenica koje su nosći isklesan kamen klizile kanalima poput carskih kitova, prisiljavajući manje brodice da se razbježe ili potope u njihovoj valovitoj brazdi.

Tiamak je inače neizmjenno uživao u prizorima Kwanitupula - iako je, za razliku od ostalih članova svojeg plemena, on vidio Ansis Pelippe i ostale lučke gradove Perdraina čija je Kvvanitupul bio tek pomalo otrcana kopija. Sada ga je, međutim, ponovno zahvatila

groznica. Žubor valova i povici Kwanitupulaca doimali su se neobčno dalekima; riječni prolazi kojima je putovao mnogo puta prije bili su opasno nepoznati.

Razbijao je svoj rastreseni um pokušavajući se dosjetiti imena svra-tišta gdje je trebao odsjesti. U svojem pismu, onom tijekomčijeg je do-premanja žrtvom pao Tiamakov hrabri golub Mrljica, otac Dinivan mu je rekao... rekao mu je...

Iznimno si potreban. Da, sjećao se tog dijela. Od groznice je bilo tako naporno razmišljati... Idi u Kwa.nitu.pul, napisao je Dinivan, smjesti se u svratiste o kojem smo govorili, ičekaaj ondje dokle ti ne kažem više. I što je još svećenik kazao? Više od ljudskih života ovisi o tebi.

Ali o kojem su svratištu govorili? Tiamak, prenut mrljom boje pred svojim zamčenim pogledom, pogleda uvis na vrijeme da spriječi svoj čamac od klizanja pred veće plovilo s dva žarka oka naličena na svojem trupu. Vlasnik tog broda skakao je gore-dolje po pramcu, mašući šakom na Tiamaka dok je on plutao mimo. Čovjekova usta su se pomicala, ali Tiamak ječuo samo muklu riku u svojim ušima dok se otiskivao iz brazde. Koje svratiste?

"Filipina zdjela!" Ime ga osine poput munje s neba. Nije shvatio da ga je viknuo naglas, ali žamor na kanalima bio je tolik da njegova indiskrecija nije mnogo značila.

Pilipina zdjela: svratiste koje je Dinivan spomenuo u pismu, jer ga je vodila žena koja je nekoć bila redovnica reda svete Pilipe - Tiamak se nije mogao sjetiti ženina imena - a koja je još voljela razgovarati o teologiji i filozofiji. Morgenes je odsjedao ondje kad god je putovao u Wran jer se starcu sviđala vlasnica i njezin neusiljeni, ali ozbiljni um.

Dok su mu se te uspomene vraćale, Tiamak osjeti kako mu se raspoloženje popravlja. Moždaće mu se Dinivan pridružiti u svratištu! Ili, još bolje, možda je sam Morgenes ondje boravio, što bi objasnilo zašto su Tiamakove posljednje poruke staevu domu u erkvnlanskoj Visotvr-di ostale bez odgovora. O čemu god da se radilo, s imenima svojih prijatelja nositelja Pergamene koje je mogao ponuditi kao valutu, bio je siguran da će pronaći krevet i suosjećajno uho u Pilipinoj zdjeli!

Još smućen groznicom, ali s više nade u srcu, Tiamak ponovno savije svoja bolna lica uz motku. Njegov krhki čamac klizne preko kwani-tupulskih masnozelenih kanala.

Neobična prisutnost u Simonovoj glavi nastavljala je govoriti. Magija ženina glasa držala ga je u nježnom kavezu, ovijenomčarima koje naizgled nisu imale ni šava ni mane. Nalazio se u savršenoj tami, kao u trenutku prije konačnog padanja u san, ali misli su mu bile bučno aktivne kao misli čovjeka koji se samo pretvara da drijema dok mu neprijatelji na drugoj strani odaje rade o glavi. Nije se probudio, ali nije ni zapao u stanje zaborava. Umjesto toga, glas je nastavljao zboriti, a riječi su prizivale slike ljepote i užasa.

"... I premda si otišao, Hakatri - u smrt ili na Krajnji Zapad, ne znam kamo - reći ću ti ovo: jer istinu govoreći, nitko ne zna kako vrijeme protječe Cestom snova igdje mogu odlutati misli bačene na ljsuke Velikog Crva ili na druge Svjedoke. Možda ćeš negdje... ili nekad... čuti ove riječi i znati što se dogodilo tvojoj obitelji i tvojem narodu.

Osim toga, imam potrebu da jednostavno razgovaram s tobom, moj voljeni sine, iako si dugo bio odsutan.

Znaš da je tvoj brat krivio sebe za tvoje strašno ranjavanje. Kad si napokon otišao na Zapad u potragu za olakšicom srca, postao je hladan i nezadovoljan.

Necu ti ispričati cijelu priču o pljačkaškim pohodima brodara, onih neustrašivih ljudi s one strane mora. Neku slutnju o njihovu dolasku imao si i sam prije nego što si otišao, a neki bi rekli da su upravo ti Rimeržani zadali najteži udarac protiv nas; jer razorili su Asu'u, našu veliku kuću, a oni od nas koji su preživjeli otjerani su u izgnanstvo. Neki bi mogli reći da su Rimeržani bili naši najveći neprijatelji, no drugi bi mogli tvrditi da nam je najveća rana zadana kad je tvoj brat Ineluki podigao ruku na tvojeg oca, Iyu'unigato - tvojeg oca; mojeg muža - i ubio ga ondje u velikoj dvorani Asu'e.

Ipak, drugi vele daje naša sjena prvi put narasla u dubinama vremena, u Venyha Do'sae, Izgubljenom vrtu, te da smo je donijeli sa sobom u svojim srcima. Rekli bi da sučak i oni rođeni u našoj novoj zemlji - poput tebe, moj sine - došli na svijet sa sjenom koja im je okaljala najdublju nutrinu, te nevinost nigdje nije postojala otkad je svijet bio mlad.

A to je nevolja sa sjenama, Hakatri. Na prvi pogled čine se sasvim jednostavne - proizvod nečeg što stoji pred svjetlom. Ali to stoje sjedne strane zasjenjeno, iz drugog kuta može se ukazati poput blistavog odraza. Ono što jednog dana prekriva sjena može sutradan umrijeti na gruboj sunčanoj svjetlosti, a svijet će biti umanjen zbog tog gubitka. Nije sve što raste u sjeni loše, sine moj..." %

Pilipina zdjela... Filipina zdjela...

Tiamak otkrije kako mu je teško razmišljati. Odsutno je ponovio to ime još nekoliko puta, zaboravivši na trenutak što je znaio, a onda shvati kako zuri u ploču koja se njihala, a na kojoj je bila naličena slika zlatne zdjele. Žmirio je u nju smućeno neko vrijeme, nesposoban sjetiti se kako je točno završio na tom mjestu, a onda počne tražiti gdje da priveže svoj čamac.

Znak Zdjele visio je iznad vrata velikog, ali prilično neuglednog svra-tišta u pokrajnjem dijelu skladišne četvrti. Klimavo zdanje kao da se uleknulo između dviju većih građevina, poput pijanca s prijateljem ispod svake ruke. Armada manjih i srednje velikih batana ljuljuškala se u kanalu pod njom, privezana za grubi gat zgrade ili izravno za stupove koji su održavali nju i njezine neuredne družice iznad vode. Svratiste je bilo iznenađujuće tiho, kao da su i gosti i domaćini spavali.

Tiamakova se groznica vratila punom silom, a napor mu je ostavio malo snage. Nesretno je promatrao ljestve od konopca koje su visjele s pristaništa. Bile su vrlo zamršene: čak i kad ih je pokušao dograbiti motkom, promašio je najniži prsten za dobar lakat.

Pomišljao je da preskoči posljednji komad puta, ali čak i u svojem iscrpljenom stanju Tiamak shvati da je netko tko je bio preslab da pliva mogao počiniti malo toga glupljeg od skakanja uvis iz malogčamca. Napokon, našavši se u škripcu, on pozove upomću.

Ako je to bila jedna od Morgenesovih najomiljenijih gostionica, tupo je pomislio nešto kasnije, onda je doktor imao visoku snošljivost prema nemaru. Ponovio je svoj glasni povik, čudeći se bolnom zvuku vlastitog glasa dok je odjekivao tim neposječnim predjelom Kvvanitupula. Napokon, bjelokosa se glava pojavi na vratima iznad njega i ostane ondje, mot-reći Tiamaka kao daje neka zanimljiva,

ali nerješiva zagonetka. Napokon, vlasnik glave ostavi utišće dovratka i primakne se naprijed. Bio je to stari Perdruinac ili Nabbanac, visok i dobro postavljen, čije je naočito ružičasto lice nosilo jednostavan izraz malog djeteta. Zaustavio se i čučnuo na rubu pristaništa, gledajući u Tiamaka s ugodnim osmijehom.

"Ljestve", mahne Tiamak svojom motkom. "Ne mogu dosegnuti ljestve."

Starac ljubazno baci pogled s Tiamaka na ljestve, a onda se neko vrijeme ozbiljno zamisli o cijelom pitanju. Napokon kimne glavom, a osmijeh mu se još više raširi. Tiamak, unatoč krajnjem umoru i boli u nozi koja je bridjela, otkrije kako uzvraća osmijeh toj čudnoj staroj ptici. Budući da se ta izmjena nijeme naklonosti nastavila neko vrijeme, čovjek se naglo okrene i nestane natrag kroz vrata. Tiamak očajnički jaukne, ali starac se vrati nekoliko trenutaka kasnije stižući kuku za čamac u dugoprstoj ruci koju je upotrijebio da ras-trese ljestve; one se odmotaju preostali dio puta, a dno pljusne u zelenu vodu. Tiamak, nakon nekoliko časaka nesuvislog premišljanja, pokupi nekoliko stvari iz čamca i stane se penjati. Wranjanin otkrije da se tijekom tog jedva tri hvata dugog puta morao dvaput zaustaviti da se odmori. Noga koju je ujeo krokodil pekla ga je poput vatre.

Kad je dosegaio vrh, u glavi mu se vrtjelo više nego cijelog proteklog dana. Starac je otišao, ali kad je Tiamak otvorio teška vrata i ušepao unutra, ponovno ga je pronašao kako sjedi u kutu zatvorenog dvorišta na hrpi gunjeva koji su izgledali kao da mu služe umjesto kreveta, okružen zamršenim konopcima i raznim drugim alatcima. Većinu prostora u vlažnom dvorištu zauzimao je par preokrenutih čamaca. Jedan je bio dobrano probušen, kao da se nabio na ostru hrid. Drugi je bio napola obojen.

Dok je Tiamak zaobilazio čupove bijele boje koji su zakrčili prolaz preko dvorišta, starac mu se ponovno glupavo nasmiješi, a onda se smjesti na svoje gunjeve kao da će zaspati.

Vrata na suprotnoj strani dvorišta vodila su u samo svratiste. Činilo se da se u prizemlju nalazi samo neotmjena zajednička odaja sa šačicom stolica i nekoliko duguljastih stolova. Perdruinica kisela lica, jakih ruku i prosijede kose stajala je prelijevajući pivo iz jednog vrča u drugi.

"Što hoćeš?" upita.

Tiamak zastane na vratima. "Jeste li vi..." napokon se sjetio imena bivše redovnice, "... Ksorastra?"

Žena načini grimasu. "Mrtva je već tri godine. Bila je moja tetka. Luda ko kupus. Tko si ti? Ti si močvaranin, zar ne? Ovdje ne naplaćujemo perlicama i perjem."

"Treba mi soba. Ozlijedio sam nogu. Prijatelj sam oca Dinivana i doktora Morgenesa Ercestresa."

"Nikad čula. Blažena Elizijo, ali ti govoriš poštenim perdruinškim za jednog divljaka, ha? Nemamo slobodnih soba. Možeš spavat tamo vani sa starim Cealliom. Priglup je, ali ne pravi štetu. Šest cintisa za noć, devet ako hoćeš jelo." Okrenula mu je leđa, odsutno mahnuši prema dvorištu iza sebe.

Kad je završila govoriti, troje djece sruči se niza stube, klepajući se šibama, smijući se i vriskajući. Umalo su oborili Tiamaka dok su se gurali pokraj njega i izlazili u dvorište.

"Netko mi mora pomoći oko noge." Tiamak se zanjiše kad ga poklopi val vrtoglavičice. "Evo." Posegne u kesu o pojasu i izvūe dva zlatna Cara koje je čuvao godinama. Ponio ih je sa sobom upravo u slučaju takve nužde, a od kakve će mu koristiti biti novac ako umre? "Molim vas, imam zlato."

Ksorastrina se nećakinja okrene. Lice joj se posve promijeni. "Tako mi Rijape i njezina velikog Piratesa!" prokune ona. "Ma vidi ti to!"

"Molim vas, dobra gospo. Mogu vam donijeti mnogo ovakvih noćića." Nije mogao, ali imao je veće izgleda da ga ta žena održi na životu bude li mislila da može. "Samo dovedite brijača ili vidara da mi pogleda nogu i dajte mi hrane i postelju da počinem."

Njezina usta, koja su još iznenađeno zijala u pojavu svjetlucavih zlatnika, rašire se još više kad se Tiamak skljkao pred njezinim nogama, nesvjestan poput kamena.

"... Ali premda nije sve što raste u sjeni loše, Hakatri, ipak se mnogo toga skriva u tami iz razloga da sakrije svoje zlo od tuđih očiju." Simon se počeo gubiti u tom čudnovatom snu, osjećati se kao da se taj strpljivi, tugom bremenit glas obraća njemu: osjećao je grižnju što je tako dugo bio odsutan, što je nanio nove patnje tako uzvišenoj, ali ipak povrijeđenoj duši.

"Tvoj brat je davno sakrio svoje nakane pod plaštem sjene. Kraj godine se bezbroj puta otplesao nakon Asu'ina pada prije nego što smo uopće i naslutili da je još na životu - ako se njegovo sablasno bivanje može nazvati životom. Dugo je kovao zavjeru u tami, stotine godina crne promišljenosti prije nego što je poduzeo prve korake. Sada, dok njegov plan stupa naprijed, toliko je toga još skriveno u sjeni. Razmišljam i promatram, pitam se i nagađam, ali istančanost njegove osnove izmče mojim staračkim očima. Vidjela sam mnogo toga otkad sam prvi put ugledala lišće kako pada u OstenArdu, ali u ovome ne nalazim smisla. Stoje naumio? Što tvoj brat Ineluki kani učiniti... ?"

Zvijezde su izgledale vrlo gole iznad Olujnog vrha, blistajući bijelo poput uglačane kosti, hladno poput grudica leda. Ingen Jegger držao ih je vrlo lijepima.

Stajao je pokraj svojeg konja na cesti pred planinom. Oštar vjetar zviždao je kroz bjelokosnu brnjicu njegove iskešene, psoglave kacige. Čak se i njegov nornski pastuh, uzgojen u najcrnijim, najhladnijim stajama svijeta trudio što je najbolje mogao da izbjegne surovu susnježicu koju je vjetar odapinjao poput strijela - ali Ingen Jegger se osjećao uzvišeno. Jauk vjetra bio je uspavanka, ubod ledene susnježice - cjelov. Ingenova gospodarica dala mu je veliki zadatak.

"Nijednom drugom kraljičinu lovcu nije udijeljena takva odgovornost", rekla mu je dok je indigo svjetlo Zdenca ispunjavalo Odaju harfe. Dok je govorila, od jecaja Pjevajuće Harfe - vebne, providne i vječito promjenjive stvari ovijene maglama Zdenca - zadržali su čak i temelji Olujnog vrha. "Vratili smo te iz zabačenih krajeva Zemlje smrti." Utuk'kina svjetlucava maska odražavala je modri sjaj Zdenca takvom snagom da joj je lice bilo zaklonjeno, kao da je plamen gorio između ramena i krune. "Također smo ti dali oružja

i mudrost koje nijedan kraljičin lovac dosad nije imao. Sada ti nudimo zadatak od strahovite težine, zadatak s kojim se nitko drugi, bio smrtnik ili besmrtnik, nikad nije suočio."

"Izvršit ću ga, gospo", rekao je, a srce mu je udaralo kao da će se rasprsnuti od sreće.

Stojeći sada na kraljevskoj cesti, Ingen Jegger promotri ruševine prastarog grada koje su ležale svud oko njega, oronule ljske na nižim obroncima velike ledene planine. Kad su lovčevi precij bili jedva nešto više od divljaka, pomisli on, drevna je Nakkiga stajala pod noćnim nebom u svojoj punoj ljepoti, šuma iglica od alabastera i bijelogčudodr-va, kalcedonska ogrlica oko vrata planine. Prije nego što su lovčevi precij znali za vatru, Hikeda'va su sazdali dvorane sa stupovima u samoj planini, a svaka je dvorana blistala milijunima kristalnih svjetlucavih svjetiljki, galaksijom zvijezda koje su plamtjele u tami zemlje.

A sada je on, Ingen Jegger, bio njihov izabrani posrednik! On je nosio ogrtač kojim se nijedan smrtnik nikad nije ogrnuo! Čak i osobi njegove uvježbanosti, njegove zastrašujuće stege, bila je to pomisao koja je dovođila do ludila.

Vjetar se ublaži. Njegov at ispusti zvuk nestrpljenja, kao krupna blijeda prilika pokraj njega u vrtlogu snijega. Pomilovao je konja rukom u rukavici, puštajući da mu se dodir zadrži na njegovu moćnom vratu, opipavajući brzo bilo života. Smjestio je čizmu u stremen i podigao se na sedlo, a onda zviždukom pozvao Niku'a. Nekoliko trenutaka kasnije golemi bijeli lovčki pas pojavi se na obližnjoj uzvisini. Gotovo jednako velik kao lovčev konj, Niku'a ispuni noć svojim zadimljenim dahom; njegovo kratko krzno bilo je posuto maglom te se sjajilo kao mjesčinom obasjan mramor.

"Dodi", prosiće Ingen Jegger. "Velika djela leže pred nama!" Cesta se pružala pred njim, spuštajući se s visova i vodeći u bezazlene zemlje usnulih ljudi. "Iza nas ostaje smrt."

On potjera konja naprijed. Kopita su udarala po ledenoj cesti kao maljevi.

usno

"... I tako sam u neku ruku slijepa pred makinacijama tvogjeg brata." Glas u Simonovoj glavi postajao je sve slabiji, veni poput ruže koja se zadržala dulje nego što joj je bio vijek. "Prisiljena sam osloniti se na vlastite mudrolije - a one sećine bijednim, slabim igrama u usporedbi s rojevima Nakkige i trajnom, besmrtnom mržnjom Crvene Ruke. Najgore od svega je to što ne znam protivćega se borim, iako vjerujem da sada razaz-

najem prve slabe obrise. Ako mi se ukazao makar i traćak istine, ona je strahotna. Strahotna.

Inelukijeva igra je počela. Bio je plod moje utrobe; ne mogu izbjegavati svoju odgovornost. Imala sam dva sina, Hakatri. I dva sina sam izgubila."

Ženin je glas bio tek šapat, najtiši dašak, ali Simon je svejedno mogao osjetiti njegovu goćinu.

"Najstariji su uvijek najosamljeniji, šutljivi moj, ali nitko ne bi smio ostati sam toliko dugo nakon što su ga napustili oni koje je volio..."

I tada je nestade.

Simon se polako probudi iz produćene tame koja gaje držala. Činilo mu se da mu u ušima ćudno odjekuje, kao da je izostanak glasa koji je tako dugo slušao ostavio još veću prazninu. Kad je otvorio oći, svjetlost poteće, zaslijepivši ga; kad ih je sklopio, prstenovi jarkih boja okretali su se pred njegovim spuštenim kapcima. Pokušao je opreznije promotriti svijet i oćrio da se nalazi u sćušnoj šumskoj udolini pokrivenoj netom palim snijegom. Blijeda jutarnja svjetlost prodirala je kroz zas-vaćeno drveće, posrebrivši golo granje i zasvjetlucavši po šumskom tlu.

Bilo mu je vrlo hladno. Bio je također sasvim sam.

"Binabik!" vikne. "Qantaqa!" Trenutak kasnije doda "Sludig!" kao primisao. Nije bilo odgovora.

Simon se iskobelja iz svojeg plašta i nesigurno uspenra na noge. Otresao je sloj brašnogog snijega, a onda stao na trenutak trljajući sjene iz svoje glave. Prodol se strmo uspinjao sa svake njegove strane; sudći po slomljenim granćicama koje su mu probadale košulju i hlaće, skotrljao se odozgo. Oprezno se opipao, ali osim dugaćke rane na lećima koja je već zarastala, te nekoliko rućnih otisaka zuba na nozi, ćinio se samo natućenim, ogrebenim i vrlo, vrlo ukoćenim. Zgrabio je strćei korijen u ruku i bolno se uspenrao jednom stranom doline. Noge su mu drhtale kad se domogao vrha i uspravio. Jednolćno obilje snijegom ogrnutog drveća prostiralo se u svim smjerovima. Njegovim prijateljima i konju nije bilo traga; zapravo, nije bilo traga ćemu osim beskrajnoj bijeloj šumi.

Simon se pokuća sjetiti kako se našao na tom mjestu, ali privuće samo jezivu uspomenu na posljednje bezumne sate u Skodinu samostanu, na ogavan, ledeni glas koji ga je mućio i na jahanje u tami. Zamijenio ga je nježniji, ćalosniji glas koji je dugo govorio u njegovim snovima.

Ogledao se oko sebe, nadajući se da će barem pronaći koju bisagu, ali bez sreće. Njegov prazni tok bio mu je privezan za nogu; nakon kratke potrage, napokon je opazio koćtani noć iz Yiqanuca kako leći na dnu prodola. Uz mnogo samosaćalnih psovki, Simon se ponovno spusti po njega. Osjećao se malo bolje s nećim oćtrim pri ruci, ali bila je to vrlo slaba utjeha. Kad je ponovno stigao do vrha i ogledao se po negostolju-bivom prostranstvu zimske šume, obuzme ga osjećaj napućenosti i straha koji dugo nije osjetio. Izgubio je sve - sve! Mać Trn, Bijelu Strijelu, sve što je osvojio, sve je nestalo! A nestali su i njegovi prijatelji.

"Binabik!" krićne. Odjeci se rasprše i nestanu. "Binabik! Sludig! Po-mozite!" Zašto su ga napustili? Zašto?

Ponovno je stao dozivati prijatelje, iznova i iznova dok je teturao tamo-amog po šumskojćistini.

Promukla glasa i bez odgovora na svoje brojne krićkove, Simon se napokon sklućuća uz stijenu i potisne suze. Mućkarci ne smiju plakati samo zato što su se izgubili. Mućkarci takvo što ne rade. Činilo se da svijet malko treperi, ali bila je to samo okrutna hladnoća od koje su ga ćarile oći. Mućkarci ne smiju plakati, bez obzira na to kako su stvari ispale...

Metnuo je ruke u džepove svojeg plašta da ublaći studen i osjetio grube rezbarije Jirikijeva zrcala pod prstima. Izvuće ga. Sivo nebo odražavalo se u njemu, kao da je zrcalo bilo puno oblaka.

Držao je ljusku Velikog Crva ispred sebe. "Jiriki", promrmlja, dah-nuvši po sjajnoj površini kao da bi vlastitom toplinom mogao probuditi u predmetu neku vrstu života. "Potrebna mi je pomoć! Pomozi mi!" Jedino lice koje mu je uzvratilo pogled bilo je njegovo, s blijedim ožiljkom i rijetkom crvenom bradom. "Pomozi mi."

Snijeg je ponovno počeo padati.

Navigatorova djeca

Miriamele se probudi polako i nelagodno. Bubnjanju u njezinoj glavi nije nimalo pomagalo ljuljanje poda koje ju je žalosno podsjetilo na izvjesnu večeru na Aedonovo u meremundskoj palači kad joj je bilo devet godina. Neki joj je udvorni sluga dopustio da popije tri pehara vina; vino je bilo razvodnjeno, ali Miriameli je svejedno bilo jako loše, te je povratila po cijeloj novoj aedonitskoj haljini i nepovratno je uništila.

Tom davnom napadaju mučnine prethodilo je upravo takvo ljuljanje kakvo je sada osjećala, kao da je na brodu koji se ziba gore-dolje usred oceana. Jutro koje je slijedilo njezinu pijanu pustolovinu proboravila je u krevetu sa strahovitom glavoboljom - boli gotovo jednako onoj koju je sada trpjela. Kakvo ju je groteskno prepuštanje užicima dovelo do tog jezivog stanja?

Otvorila je oči. Soba je bila prilično mračna, krovne grede iznad njezine glave teške i grubo tesane. Madrac na kojem je ležala bio je nemoguće neudoban, a soba se nije prestajala grozno naginjati. Zar je bila toliko pijana daje pala i udarila glavom? Možda je razbila tjele i u ovom trenutku umirala...?

Cadrach.

Misao joj dođe iznenada. Zapravo, sjetila se, nije pila niti radila išta slično. Čekala je u radnoj sobi oca Dinivana i... i...

I Cadrach ju je udario. Rekao je da ne mogu dulje čekati. Ona je rekla da hoće. Onda je on rekao još nešto i odalامية je po glavi nečim teškim. Njezinoj jednoj glavi! I kad samo pomisli da je u jednom trenutku gluposti požalila što ga je pokušala utopiti!

Miriamele s mukom ustane, držeći glavu među rukama kao da joj želi sačuvati sve djeliće na okupu. Sreća što se bila pognula: strop je bio tako nizak da se nije mogla uspraviti. Ali ljuljanje! Elizijo, Majko Božja, bilo je gore od pijanstva! Činilo se bezumnim da jedan udarac u glavu sve tako okreće i ljulja. Zaista je izgledalo kao da je na brodu...

I bila je na brodu, i k tome na jedrenjaku. Spoznaja naglo iskrse iz istančane mješavine tragova: pokreta poda, tihe, ali jasne škripe drva, rijetkog, slanijeg nego obično mirisa u zraku. Kako se to dogodilo?

Bilo je teško išta razaznati u gotovo potpunoj tami, ali koliko je Miriamele mogla vidjeti, bila je okružena škrinjama i bačvama. Nalazila se u tovarnom prostoru broda, to je bilo očito. Dok je škiljila u tamu, načula je još jedan zvuk, nešto stoje tu bilo cijelo vrijeme, ali tek je sada postalo razgovijetno.

Netko je hrkao.

Miriamele smjesta ispuni mješavina srdžbe i straha. Ako je to bio Cadrach, pronaći će ga i zadaviti. Ako to nije bio Cadrach - milosrdni Aedone, tko je znao kako je završila na tom brodu i što je ljudi redovnik učinio da su oboje postali bjegunci? Ako se otkrije, to bi moglo završiti osudom na smrt slijepog putnika. Ali ako je to bio Cadrach - o, tako je željela dohvatiti njegov mlitavi vrat...! Čučnula je između para bačvi; nagli pokret poslao joj je oštru bol niz zatiljak. Polako i tiho počela je puzati prema izvoru hrkanja. Tko god da je tako brujao i mumljao nije imao lagan san, ali nije bilo smisla nepotrebno riskirati.

Naglo bubnjanje iznad glave skrupčava je u strahu od mogućeg otkrića i same bolne buke. Kad ništa nije uslijedilo osim tišeg opetovanja, Miriamele zaključuje da se radilo o svakidašnjim brodskim poslovima na palubi. Nastavila je šuljati se prema svom usnulom plijenu kroz redove tijesno naslaganih škrinja.

Kad se našla nekoliko lakata dalje od hrkača, više nije imala ni najmanje sumnje - čula je to vlažno, pijano struganje previše noći da ga ne bi prepoznala.

Napokon je čučala iznad njega. Pipajući rukom, pronašla je prazan vrč ugniježđen pod njegovim pazuhom, zbog kojeg se obeznanio. Iznad njega, opipala je Cadrachovo nezamjenjivo okruglo lice. Od vina opor dah vlažno je pištao kroz njegova rastvorena usta dok je hrkao i mrmljao. To što ga je osjetila, ispuni je bijesom. Bilo bi tako lako razbiti njegovu razmčenu lubanju zaplijenjenim vrčem ili prevaliti jedan od bačvastih tornjeva i zgnječiti ga poput bube. Nije li je gnjavio otkako ga je srela? Krao je od nje i prodao je neprijateljima poput sužnja, a sad ju je udario i silom odvuкао iz Božje kuće. Što god drugo da je bila, što god da je njezin otac postao, ipak je bila princeza od loze kralja Svijetlog Ivana i kraljice Ebeke. Nijedan pripiti redovnik nije imao pravo položiti ruke na nju! Nijedan čovjek! Nitko...!

Njezin gnjev, koji je u njoj vijugao i kružio sve više poput plamenova vjetrom izmčene vatre, usplamt, a onda naglo nestane. Suze je zaguše; jecaji bolno zakucaju na njezina prsa.

Cadrach prestane hrkati. Njegov nejasni, drhtavi glas uzdigne se iz tame pred njom. "Moja gospo?"

Na trenutak se nije pomakla; tada, uvukavši divlji dah, ona nasrne na nevidljivog redovnika. Samo ga je posve slučajno dotaknula, ali dostajalo je da ga smjesti u tami. Idući udarac negdje je žareći sletio. "Ti, kur-vinski lupežu!" prosikće ona, a onda ponovno zamahne. Cadrach ispusti prigušen krik bola, otpuzavši dalje od nje te su joj prsti udarili o hladne, vlažne podne daske. "Zašto... zašto to...?" promuća on. "Gospo, spasio sam vam život!"

"Lažljivče!" ispljune ona i ponovno brižne u plač.

"Ne, princezo, to je istina. Žao mi je što sam vas udario, ali nisam imao izbora."

"Prokleti lažljivče!"

"Ne!" Glas mu je bio iznenađujuće čvrst. "I budite tiho. Ne smiju nas otkriti. Moramo ostati tu dolje dok se ne budemo mogli iskrasti u sumrak."

Srdito je šmrknula i obrisala nos krajem rukava. "Tupoglavče!" izusti. "Budalo! Kamoćemo se iskrasti? Ta na moru smo!"

Nastade trenutak tišine. "Nije moguće..." slabašno će redovnik. "Nije moguće..."

"Zar ne osjećaš da se naginjemo sad gore sad dolje? Nikad nisi imao pojma o brodovima, ti izdajnički čovječuljče. Nema ljuljanja na sidru u luci. Ovo su valovi mora." Njezina je srdžba jenjavala, ostavljajući je praznom i omamljenom. Opirala se njezinu nestanku. "A sad, ako mi ne kažeš kako smo završili na tom brodu i kako ćemo sići, natjerat ću te da poželiš da nikad nisi napustio Crannhvr - ili odakle si god već zapravo došao."

"O, bogovi mojeg naroda," zastenje Cadrach, "bio sam budala. Sigurno su digli sidro dok smo spavali..."

"Dok si ti spavao, spavao pijan. Ja sam od udarca ležala u nesvijesti!" "Ah, istinu velite, moja gospo. Želio bih da nije tako. Zaista sam se opio do besvijesti, princezo, ali htio sam mnogo toga zaboraviti." "Ako misliš na to što si me udario, neću ti dopustiti da zaboraviš."

Nastane novi muk u tami tovarnog prostora. Redovnikov glas, kad se napokon začuo, bijaše neobično čeznutljiv. "Molim vas, Miriamele. Princezo. Učinio sam krivo mnogo puta, ali ovaj put sam radio kako sam mislio daje najbolje."

Miriamele ispuni prezir. "Kako si mislio daje najbolje! Nešto bezobraznije...!"

"Otac Dinivan je mrtav, gospo." Njegove riječi tekle su žustro. "Mrtav je i Ranessin, lektor Majke Crkve. Prvrates ih je ubio obojicu u samom srcu Sancellan Aedonitisa."

Pokušala je govoriti, ali nešto kao da joj se zaglavilo u grlu. "Oni su...?"

"Mrtvi, princezo. Do sutra ujutro vijesti će se poput požara proširiti cijelim Osten Ardnom."

Bilo je teško o tome razmišljati, teško shvatiti. Dragi, priprosti otac Dinivan, koji se rumenio poput dječaka! I lektor, koji je trebao sve dovesti u red, nekako. A sada, ništa više neće biti u redu. Nikad ništa više.

"Govoriš li istinu?" upita napokon ona.

"Volio bih da ne, gospo. Volio bih da je to samo jedna s popisa mojih brojnih izmišljotina, ali nije. Prvrates upravlja Majkom Crkvom, ili gotovo daje tako. Vaši jedini iskreni prijatelji u Nabbanu su mrtvi i zato se skrivamo u tovarnom prostoru broda koji je plutao na sidru u dokovima ispod Sancellana..."

Redovniku je bilo teško završiti rečenicu, ali neobično zapinjanje u njegovu glasu napokon je uvjeri da nije lagao. Činilo se da tama u utrobi broda postaje sve dublja. U nemjerljivu razdoblju koje je uslijedilo, kad se činilo da su sve suze koje je zadržavala otkako je ostavila dom navrle odjednom, Miriamele se osjeti kao daje taj crni pokrov čaja narastao dovoljno velik da pokrije cijeli svijet.

"I gdje smo onda?" upita napokon ona. Obujmivši koljena, ljuljala se polako naprijed-natrag u suprotnom smjeru od zibanja broda. Cadrachov žalobni glas došapne iz tame. "Ne znam, moja gospo, kako sam vam rekao, doveo sam vas na brod koji je bio usidren pod San-cellanom. Bio je mrak."

Miriamele se pokuša pribрати, zahvalna što joj nitko nije mogao vidjeti od suza crveno lice. "Da, aličiji brod? Kako je izgledao? Koji mu je znak bio na jedru?"

"Slabo poznajem brodove, princezo, znate to. Radi se o lađi, velikoj. Jedra su bila smotana. Mislim da je na pramcu bila ptica grabljivica, ali svjetiljke su slabo gorjele."

"Koja ptica?" žurno će ona.

"Jastreb, mislim, ili nešto slično. Crn i zlatan."

"Orao štektavac." Miramele se uspravi, uzrujano bubnjajući prstima o nogu. "To je kuća Prevan. Voljela bih znati za koga se zauzimaju, ali mnogo je vremena prošlo otkad sam tu živjela! Možda podupiru mojeg pokojnog strica i žele nas odvesti na sigurno." Ona se ružno osmjehne - samo za sebe, jer ju je tama skrivala od redovnika. "Ali kako bi to moglo biti?"

"Vjerujte mi, gospo", svesrdno će Cadrach. "U ovom času, najhladnije, najtamnije unutrašnje odaje Olujnog vrha bile bi nam sigurnije od Sancellan Aedonitisa. Rekao sam vam, lektor Ranessin je zbačen i umoren! Možete li zamisliti koliko je Prvratesova moć narasla kad je mogao ubiti lektora u samoj Božjoj kući?"

Miriamelini prsti naglo prestanu bubnjati. "To si čudno rekao. Što ti znaš o Olujnom vrhu i njegovim unutarnjim odajama, Cadrach?" Nesigurno primirje izgrađeno na zaprepaštenju i užasu odjednom se činilo vrlo budalastim. Miriamelina nagla srdžba sakrije iznenadni strah. Tko je bio taj redovnik koji je toliko toga znao i ponašao se tako čudno? A ona je ponovno bila na starom, vjerujući mu, zatečena u mračnoj zamci u koju ju je sam uveo. "Postavila sam ti pitanje."

"Moja gospo", reče Cadrach, oklijevajući dok je tragao za riječima. "Ima mnogo toga..."

Izenada se prekinuo. Glasna škripa odjekne tovarnim prostorom; jarka svjetlost baklje zarije se u prostoriju kad su se podna vrata podigla. Trepćući, princeza i Cadrach bace se među nakrcane bačve, pužući prema zaklonu poput crva u komadu iskopane zemlje. Miriamele nakratko opazi zakukuljenu priliku kako se spušta niz ljestve. Još se više zbije uza unutarnji zid spremišta i podvuče noge ispod sebe, sakrivši lice ispod spuštene kapuljače.

Osoba koja je ušla u tovarni prostor stvarala je vrlo malo buke, oprezno se krećući između hrpa zaliha. Miriamele se učini da će joj ubrzano srce iskočiti iz grudi kad su se koraci naglo zaustavili samo nekoliko laktova dalje. Zadržala je dah u svojim napregnutim plućima sve dok nije pomislila da će puknuti. Zvuk valova u njezinim ušima bio je glasan poput rikanja bika, ali neobično muzikalno mumljanje lebdjelo je pod njim poput uspavljujućeg zujanja pčela. Tada mumljanje naglo prestane.

"Zašto se tu skrivaš?" upita glas; suhi prst dotakne joj lice. Miriamelin zadržani dah izleti poput eksplozije, a oči joj se naglo otvore. Glas usklikne: "Ali, ti si samo dijete!"

Osoba koja se naginjala iznad nje imala je blijedu zlaćanu kožu i krupne, široko razdvojene tamne oči koje su provirivale ispod šiški bijele kose. Izgledala je staro i krhko: njezina halja s kukuljicom nije mogla sakriti vitkost njezina stasa.

"Niskia!" dahne Miriamele, a onda podigne ruku k ustima.

"Zašto te to iznenađuje?" reče ta druga, nadigavši mršave obrve. Koža joj bijaše ispresijecana mrežom finih bora, ali pokreti joj bijahu precizni. "Gdje ćeš drugdje pronaći Niskiju nego na prekooceanskome brodu? Ne, pitanje je, neznanko, što ti radiš tu?" Okrenula se prema sjenama gdje se redovnik još skrivao. "A to vrijedi i za tebe, čovječe. Zašto se skrivate u spremištu?" Kad izravan odgovor nije uslijedio ni od jednog slijepog putnika, ona strese glavom. "Onda predmnijevam daću morati pozvati kapetana..."

"Nemoj, molim te", reče Miriamele. "Cadrach, izadi. Niskie imaju oštre uši." Osmjehnula se na, nadala se, pomirljiv način. "Da smo znali da si to ti, ne bismo se trudili. Glupo se skrivati od Niskije."

"Da." Njihova otkrivačica kimne, zadovoljna. "A sad mi reci; tko ste vas dvoje?"

"Malahija..." Miriamele zastane, shvativši da su joj već ustanovili spol. "To jest, Marja. To sam ja. Cadrach je moj suputnik."

Redovnik, ispužavši iz debelog smotuljka platna za jedra, zagunđa.

"Dobro." Niskia se nasmiješi od zadovoljstva. "Moje ime je Gan Itai. Oblak Eadne moj je brod. Ja pjesmom umirujem kilpe."

Cadrach je buljio. "Pjesmom umiruješ kilpe? Što to znači?"

"Rekao si da si svjetski putnik", upadne Miriamele. "Svi znaju da ne možeš odjedriti brodom u duboko more, a da nemaš Niskiju koja će pjesmom držati kilpe na odmak. Znaš što su kilpe, zar ne?"

"Čuo sam za njih, da", kratko će Cadrach. Svrnuo je svoj znatiželjni pogled natrag na Gan Itai, koja se ljuljala naprijed-natrag, slušajući. "Ti si jedna od Tinukeda'va, zar ne?"

Niskijina se usta rašire u krezubi osmijeh. "Mi smo Navigatorova djeca, da. Davno se vratismo moru i pokraj mora ostadosmo. A sad, recite Gan Itai što radite na ovom brodu."

Miriamele pogleda u Cadracha, ali redovnik je izgledao zadubljen u misli. Baklja je pokazivala njegovo lice osuto kapljicama znoja.

Od šoka otkrića ili nečeg drugog, sumaglica njegova pijanstva naizgled se istopila. Njegove oči bile su zabrinute, ali jasne. "Ne možemo sve reći", odgovori princeza. "Nismo počinili nikakvo zlo, ali životi su nam u opasnosti, pa se skrivamo."

Gan Itai suzi svoje duguljaste oči i zamišljeno napući usnice. "Moram obavijestiti kapetana da ste tu", napokon će ona. "Ako je to loše, žao mi je, ali najprije sam obvezana Oblaku Eadne. Slijepe putnike uvijek prijavljujemo. Ništa se loše ne smije dogoditi mojem brodu."

"Nećemo nauditi brodu", očajnički će Miriamele, ali Niskia se brzo zaputi prema ljestvama, pobijajući svojom gipkošću prividnu krhkost tijela.

"Žalim, ali moram izvršiti svoju dužnost. Ruvanov narod poštuje zakone koji se ne smiju pogaziti." Stresla je glavom i nestala kroz grotlo. Komadić zorom obasjanog neba nakratko ih zapljusne prije nego što su se podna vrata ponovno zalupila.

Miriamele se nasloni na bačvu. "Elizijo, spasi nas. Što da radimo? Što ako ovaj brod pripada neprijatelju?"

"Što se mene tiče, brodovi su sami po sebi neprijatelji." Cadrach fa-talistički slegne ramenima. "To što sam nas skrio najednom od njih bila je glupost koja nadilazi svako poimanje. A što se otkrića tiče..." omalo-važavajuće je mahnulo rukom. "To je bilo neizbježno čim je brod otplovio, ali sve je bolje od ostajanja u Sancellan Aedonitisu." Obrisao je znoj s lica. "Ah, jao meni, želudac me strašno muči. Kao što je jedan mudrac ustanovio: 'Postoje tri vrste ljudi - živi, mrtvi i oni na moru.'" Njegov izraz gadljivosti pretvori se u zamišljenost. "Ali Niskie! Sreo sam živuću Tinukeda'vu! Anaxosovih mi kostiju, svijet je prepunčudnovatih priča!"

Prije nego što gaje Miriamele stigla upitati što je pod tim mislio, začuli su zvuk teških čizama po palubi iznad sebe. Začuše se duboki glasovi, a onda se podna vrata škripeći podignu, a otvor iznenada ispune svjetlost baklji i dugačke sjene.

Maegwin je sjedila u ruševnoj drevnoj areni, usred tajanstvenog kamenog grada skrivenog duboko u srcu planine, licem u lice s četiri stvorenja iz legendi drevnih dana. Ispred nje stajao je golemi, blistavi kamen koji joj se obratio kao da je živo bće. Ipak, bila je neizrecivo razočarana.

442

Tad Williams

"Sithe", promrmljala je tiho. "Mislila sam da će tu biti Sithe."

Eolair je pogleda s tobožnjim mirom, a onda se ponovno okrene okatim podzemljašima. "To je vrlo čudno. Kako znate ime Jošue Jednorukog?"

Yis-fidri je izgledao kao da mu je neugodno. Košato lice stanovnika podzemlja klatilo se na kraju njegova vitkog vrata poput suncokreta na peteljci. "Zašto tragate za Sithama? Što želite od naših starih/gospodara?"

Maegwin ispusti uzdah.

"Bila je to samo slaba nada", brzo će Eolair. "Gospa Maegwin je mislila da bi nam mogli pomoći, kao što su pomagali našem narodu u prošlosti. Hernvstir je napadnut."

"A taj Bezruki Jošua o kojem Sithe govorahu - je li on napadač ili jedan od Hernove djece poput vas?" Yis-fidri i njegovi prijatelji ozbiljno se nagnu naprijed.

"Jošua Jednoruki nije Hernvstirac, ali nije ni napadač. On je jedan od poglavica u ratu koji bjesni na površini." Eolair je oprezno zborio. "Naš narod napali su Jošui neprijatelji. Tako da se može reći kako se Jošua bori na našoj strani - ako je još živ."

"Jošua je mrtav", tupo će Maegvin. Tištala ju je težina zemlje i kamena oko nje, istiskujući joj dah. Kakva je bila svrha tog lupetanja? Ta vretenasta stvorenja nisu bila Sithe. To nije bio grad zastava i umilne glazbe koji je vidjela u snovima. Njezini planovi su se izjalovili.

"Možda nije tako, moja gospo", tiho će Eolair. "Kad sam posljednji put bio na bojištu, čuo sam glasine da je još na životu, glasine koje su itekako zvučale istinito." Okrenuo se strpljivim podzemljašima. "Molim vas, recite nam gdje ste čuli Jošua ime. Mi nismo vaši neprijatelji."

Yis-fidrija nije bilo tako lako pridobiti. "A bori li se taj Bezruki Jošua za naše stare gospodare ili protiv njih?"

Eolair promisli prije nego što će odgovoriti. "Mi smrtnici ne znamo ništa o Sithama i njihovim bitkama. Jošua je vjerojatno jednako neupućen kao i mi."

Yis-fidri uperi prst u sjajni, treperavi komad kamena u središtu arene. "Ali Prva Pramajka Zida'va - Sitha - obratila se kroz Krhotinu vama!" Zvučao je pokvareno zadovoljan, kao da je uhvatio Eolaira u besmislenoj izmišljotini.

"Nismo znali kome je pripadao taj glas. Ovdje smo stranci, a strana nam je i vaša... vaša Krhotina."

"Ah." Yis-fidri i ostali se stisnu u krug i prozbore na svojem jeziku. Njihove su riječi letjele sad amo sad tamo poput uzbibanih zvona. Napokon se usprave.

"Vjerovat ćemo vam. Vjerujem da bivatečasni ljudi", reče Yis-fidri. "Čak i da nije tako, već ionako vidjeste gdje posljednji podzemljaši žive. Ako vas ne usmrtimo, možemo se jedino nadati da nas nećete odati našim bivšim gospodarima." Žalosno se nasmijao, nervozno pretražujući sjene svojim tamnim očima. "A mi nismo narod koji druge može prinuditi silom. Slabi smo, stari." Podzemljaš se s naporom pokušao pribitati. "Prešućivanjem znanja više se ništa ne može spasiti. Dakle, sav se naš narod sada može vratiti ovamo, na Mjesto Svjedoka."

Yis-hadra, ona koju je Yis-fidri proglasio svojom ženom, podigne ruku. Mahnula je prema tami na vrhu velike kupole, a onda zazvala na melodioznom podzemnom jeziku.

Pojave se svjetla i stanu nečujno lebdjeti niz prolaze prema dnu arene, možda njih tridesetak sveukupno, svaki je bio blistava kristalna ruža u rukama podzemljaša. Zbog svojih su krupnih glava i širokih, ozbiljnih očiju nalikovali na izobličenu djecu, grotesknu, ali ne i zastrašujuću.

Za razliku od Yis-fidrine četvorke, novi su se podzemljaši naizgled bojali previše približiti Maegwin i Eolairu. Umjesto toga, polako su se spuštali kamenim stazama i sjedali ovdje-ondje usred stotina i stotina klupa, lica okrenutih prema blještavoj Krhotini, stižući svoje kristale tankim prstima. Poput umiruće galaksije, golema, mračna kupola bila je načičkana mutnim zvijezdama.

"Bijaše im hladno", šapne Yis-fidri. "Sretni su što se vratite toplini."

Maegwin ustane, prenuvši se nakon duga muka. Naglo je stigne spoznaja da tu pod zemlinom korom nisu pjevale ptice, nije šumilo vjetrom zanjihano drveće; grad je izgledao sazdan od tišine.

Eolair se ogleda po krugu ozbiljnih očiju prije nego što se okrenuo natrag prema Yis-fidriju. "Ali činilo se da se vi i vaš narod bojite ovog mjesta."

Podzemljaš je izgledao posramljeno. "Glasovi našeg starog gospodara plaše nas, da. Ali Krhotina je topla, a dvorane i ulice velebne Mezu-tu'e su hladne."

Grof od Nad Mullacha uvuče dubok dah. "Onda vas molim. Ako vjerujete da vam ne mislimo zlo, objasnite nam kako znate Jošua ime."

"Naš Svjedok - Krhotina. Kao što vam već rekosmo. Sithe nas poz-vaše ovdje na Mjesto Svjedoka, raspitujući se o tom Jošui i o Velikim mačevima. Krhotina dugo šutješe, ali onedavna nam počeo iznova govoriti, prvi put u svježem pamćenju."

"Govoriti?" upita Eolair. "Kao što je govorila nama? Što je zapravo Krhotina?"

"Stara, eto što je. Jedna od najstarijih Svjedoka." Vratila se Yis-fidrijev zabrinuti ton. Njegovi pratitelji zakimaju glavama, s nelagodom na uskim licima. "Dugo šutješe. Nitko ne govoraše s nama." /

"Kako to mislite?" Grof pogleda u Maegwin da vidi dijeli li ona njegovu zbunjenost. Izbjegla je njegove oči. Krhotina je pulsirala nježnim, mliječnim svjetlom kad je Eolair ponovno pokušao. "Bojim se da vas ne razumijem. Što je Svjedok?"

Podzemljaš oprezno razmisli, tražeći riječi da objasni nešto što nikad prije nije trebalo objašnjavati.

"U davno minulim danima," izusti napokon, "mi i drugi U-Vrtu-Rođeni razgovarismo pomoću određenih objekata koji mogahu djelovati kao Svjedoci: pomoću Kamenja i Ljusaka, Jezeraca i Lomača. Putem tih stvari - i putem nekih drugih, poput Nakkigine velike Harfe - svijet U-Vrtu-Rodenih bijaše povezan nitima misli i govora. Ali mi Tinuke-da'ya zaboravismo mnogočak i prije nego stoje moćna Asu'a pala i uda-ljismo se od onih koji tamo življahu... onih kojima nekoć služismo."

"Asu'a?" reče Eolair. "Već sam čuo to ime..."

Maegwin je, tek napola slušajući, promatrala kako iskričave boje Krhotine jurcaju poput blistavih riba ispod površine kristala. Na klupama svud naokolo, podzemljaši su također gledali, smrknutih lica, kao da ih je glas za njegovim sjajem sramotio.

"Kad Asu'a pade," nastavi Yis-fidri, "rijetki razgovori postadoše tišina. Vatra-koja-govori u Hikehikavo i Krhotina tu u Mezutu'i ostadoše bez glasa. Vidite, mi podzemljaši izgubismo Umijće njihova korištenja. Tako, kad su Zida'va prestali s nama razgovarati, mi Tinukeda'va ne mogasmo dulje upravljati Svjedocima, čak ni da govorimo među sobom."

Eolair razmisli. "Kako ste zaboravili Umijće korištenja tih predmeta?" upita napokon. "Kako se to moglo izgubitićak i među tako malim brojem koliko vas ima?" Pokazao je rukom prema šutljivim stvorenjima koja su sjedila oko kamene zdjele. "Vi ste besmrtni, zar ne?"

Yis-fidrijeva žena Yis-hadra zabaci glavu i jaukne, prepavši i Mae-gwin i grofa. Pridruže joj se Sho-vennae i Imai-an, Yis-fidrijeva druga dva suputnika. Njihova tužaljka pretvori se u neku vrstu jezive, žalosne pjesme koja se uzdizala do svoda pčine i odjekivala u tami iznad njih.

Drugi podzemljaši okrenu se kako bi promatrali, njišući glavama polako poput polja sivih i bijelih maslačaka.

Yis-fidri spusti svoje teške kapke i obuhvati bradu drhtavim prstima. Kad su jauci zamrli, on podigne pogled.

"Ne, Hernovo dijete," reče polako, "nismo besmrtni. Istina je da smo kudikamo dugovječniji nego što vi smrtnici bivate, osim ako se vaša rasa nije znatno promijenila. Ali za razliku od Zida'va i Hiked'a - naših starih vladara, Sitha i Norna - mi ne živimo sve dulje i dulje, vječni poput planina. Ne, Smrt dolazi po nas kao i po vaš narod, poput tata i razbojnika." Gnjev mu dotakne lice. "Možda naši negdašnji gospodari bijahu ponešto drugačije krvi još u Vrtu iz naših drevnih priča, odakle potekoše svi Prvorodeni; možda smo mi samo kratkovječnija loza. Ili to ili nam je zaista zatajena neka tajna, nama koje oni smatrahu tek svojim slugama i vazalima." Okrenuo se svojoj ženi i lako joj dotaknuo obraz. Yis-hadra sakrije svoje lice uz njegovo rame, dugackog vrata dražesnog kao u labudice.

"Neki od nas umriješe, neki odoše, a Umijeće Svjedoka nam izmače."

Eolair strese glavom, zbunjen. "Pažljivo vas slušam, Yis-fidri, ali bojim se da ne razumijem sve zagonetke u tome što govorite. Glas koji nam se obratio iz kamena - ona koju zovete pramajkom Sitha - rekla je da je nastala potraga za Velikim mæevima. Sto princ Jošua ima sa svim tim?"

Yis-fidri podigne ruku. "Pođite s nama na bolje mjesto za razgovora-ranje. Bojim se daje vaša prisutnost smela neke od našeg naroda. Mnogi se od nas nisu ni rodili kad Sudhoda'va bijahu među nama." Ustao je uz škripu zglobova, istegnuvši svoje vretenaste udove poput skakavca koji se penje na stabljiku pšenice. "Nastavit ćemo u Dvorani crteža." Njegov izraz postane pokajnički. "Osim toga, Hernov rode, umoran sam i gladan." Stresao je glavom. "Dugo nisam toliko govorio."

Imai-an i Sho-vennae ostali su iza, možda kako bi objasnili svojim stidljivim prijateljima kakva su stvorenja smrtnici bili. Maegwin ih je vidjela kako su okupili ostale podzemljaše u svečanu grupu u središtu velike zdjele, skutrivši se blizu nestalnog svjetla Krhotine. Samo sat ranije Maegwin je prstala od iščekivanja i uzbuđenja, ali sada je osjećala sreću što je arena nestajala za njima. Divljenje se pretvorilo u nelagodu. Struktura poput Mjesta Svjedoka trebala se prostirati pod otvorenim nebom ispunjenim zvijezdama, kao u nabbanskim cirkusima ili velikom erchesterskom teatru, a nečučati pod svodom mrtvog crnog bazalta. U svakom slučaju, za Hernvstirce tu nije bilo pomoći.

Yis-fidri i Yis-hadra vodili su ih napuštenim prolazima Mezutu'e, a kristalni štapovi blistali su u polumraku poput mævarnih utvara dok su zavijali kroz uske uličice, preko širokih trgova punih odjeka i preko poput ledenih siga vitkih mostova koji su samo zasjenjivali prazninu pod sobom.

Svjetiljke koje su Maegwin i Eolair donijeli u podzemni grad sad su dogorjele i ugasile se. Blagi, ružičasti odsjaj podzemljaških palica bacao je jedino svjetlo. Mezutu'ini obrisi sad su se činili mekšima nego na svjetlu svjetiljki, rubovi grada blaži, zaobljeni kao vjetrom i kišom. Ali Mae-gwin je znala da tu u dubinama zemlje nije bilo nevremena koje bi za-gladilo drevne zidine.

Otkrila je da joj misli lutaju usprkos tako nevjerovatno neobičnim prizorima poput ovih, vraćajući se stalno na način na koji je njeno očekivanje bilo izigrano. Sithe nisu bili tu. Zapravo, ako su preostali Mirni zvali u pomoć tako propalo pleme poput podzemljaša, bili su vjerovatno u još većem škripcu od Maegvvinina naroda.

I tu je dakle bio kraj njezinoj nadi u pomoć - barem zemaljsku pomoć. Neće biti izbjavljenja za njezin narod, ako se sama ne domisli načinu. Zašto su bogovi poslali Maegvvin takve snove, samo da bi ih razbili na komadće? Jesu li Brvnioch, Mircha, Rhynn i ostali zaista okrenuli leđa Hernvstircima? Mnogi od njezina naroda, čučeci u pećini negdje iznad nje, već su smatrali opasnim uzvratiti borbu Skalijevoj napadačkoj vojsci - kao da je volja bogova bila tako čito protiv Lluthova plemena da bi, protivći joj se, uvrijedili nebeske miljenike. Je li to bila lekcija, njezini snovi o izgubljenim Sithama i stvarnost Yis-fidrijeva preplašenog naroda? Jesu lije bogovi doveli ovamo samo kako bi joj pokazali daće i Hernvstirci uskoro propasti i iščeznuti, kao što su ponosni Sithe i vješti podzemljaši spali na niske grane?

Maegvvin ispravi ramena. Nije mogla dopustiti daje takve slutnje plaše. Bila je Lluthova kći... kraljeva kći. Nećeg će se dosjetiti. Pogreška je ležala u tome što se oslanjala na nepouzdana zemaljska bića, bila ona ljudi ili Sithe. Bogovi će joj nešto poslati. Hoće - moraju - dati joj neki drugi znak, neki plan, čak i u srcu njezina očaja.

Njezin uzdah privuče znatiželjan Eolairov pogled. "Gospo? Je li vam zlo?"

Ona odmahne rukom na njegovu zabrinutost.

"Nekoć cijeli ovaj grad bijaše sasvim osvijetljen", izjavi Yis-fidri iznenadno, mahnuvši duguljastom rukom. "Cijelo planinsko srce trepera-še, da."

"Tko je tu živio, Yis-fidri?" upita grof.

"Naš narod. Tinukeda'ya. Ali većina našeg roda odavno je nestala. Nekolicina je preostala, dok neki življahu u Hikehikavu u sjevernim planinama, manjem gradu od ovoga." Lice mu se iskrivi. "Sve dok ne bijahu primorani otići."

"Bijahu primorani otići? Što ih je primoralo?"

Yis-fidri strese glavom, pipajući prstima svoju duguljastu bradu. "Bivalo bi veliko zlo to vam reći. Bivalo bi neljubazno prenijeti naše zlo na Hernovu nevinu djecu. Ne bojte se. Ono malo našeg naroda što tamo ostade pobjeglo je, ostavivši zlo za sobom."

Njegova žena Yis-hadra nešto izusti na lepršavom podzemljaškom jeziku.

"Istina, to je istina", žalosno će Yis-fidri. Trepnuo je svojim golemim očima. "Naš je narod ostavio te planine za sobom. Nadamo se da osta-vismo za sobom i zlo."

Eolair pogleda u Maegwin nekako znakovito. Razgovor je većinom protjecao mimo nje, jer je bila zadubljena u veće nevolje svojeg otjeranog naroda. Tužno se nasmiješila, pokazujući tako grofu od Nad Mullacha kako njegov trud da sazna tako jalove pojedinosti nije prolazio neopaže-no i necijenjeno, a onda ponovno zapala u nijemu kontemplaciju.

Grof Eolair prebaci svoj smeteni pogled s Lluthove kćeri natrag na podzemljaše. "Ne možete mi ništa reći o tom zlu?"

Yis-fidri ga sumnjičavo odmjeri. "Ne", reče napokon. "Nemam pravo toliko podijeliti, koliko god bivate plemenite osobe među svojim rodom. Možda kad budem imao još vremena za razmišljanje, čut ćete više. Zadovoljite se." Odbijao je govoriti dalje o tom predmetu.

Sada je nečujna, čudna povorka polako promicala drevnim gradom, a njezina su svjetla skakutala poput krijesnica.

Dvorana crteža bila je kupola tek nešto manjeg promjera od Mjesta Svjedoka, položena nisko usred šume tornjeva, okružena jarkim kamenjem isklesanim tako daje nalikovalo na valove uzburkanog mora. Sama je kupola plutala poput morske školjke, sazdana od nekog lijepog kamena koji se nije sjajio poput štapova od ružičastog kristala, ali se svejedno doimao neznatno blistavim.

"Ocean Nedokučivog i Vječnog", reče Yis-fidri pokazavši na šiljaste kamene valove. "Naš rodni dom bijaše otok u moru koje sve okružuje. Mi Zinukeda'va izgradismo one lađe koja je ponijela sve U-Vrtu-rođene preko vode. Ruyan Ve, najveći od našeg roda, upravljaše brodicama i doveđe nas tu u ovu zemlju, izbačene od propasti." Svjetlost se probudi u podzemljaševim tanjurastim oćima. Nota trijumfa začula mu se u glasu. Čvrsto je kimao glavom, kao da naglašava važnost onoga što je govorio. "Bez nas, nijednog broda ne bi bilo. Svi, i gospodari i sluge, prešli bi u Nebivanje." Trenutak kasnije je trepnuo i ogledao se, a vatre je naglo nestalo. "Dđđite, Hernov narode", reče. "Pohitajmo u Ba-nipha-sha-ze - Dvoranu crteža."

Njegova žena Yis-hadra mahne im rukom, a onda povede Maegvvin i grofa oko zalđenog sivog oceana do stražnje strane kupole, koja je sjedila izvan središta u jarku poput žumanjka jajeta. Pristup se vijugavo spuštao u zasjenjene dubine.

"Tu boravimo moj suprug i ja", reče Yis-hadra. Govorila je henvstir-ski s većim oklijevanjem od svojeg muža. "Mi smočuvare ovog mjesta."

Unutrašnjost Dvorane crteža bila je mračna, ali dok je Yis-hadra ulazila ispred njih, povlačila je ruke duž zidova. Gdje su njezini duguljasti prsti doticali zid, kamenje je počelo sjati blijedim svjetlom, žućim nego što su ga davali štapovi.

Maegwin opazi Eolairov oštri profil kako lebdi pokraj nje, sablastan i nestvaran. Počinjala je osjećati teret svojeg dugog, napornog dana; koljena su joj slabjela, misli joj se mutile. Kako joj je Eolair mogao dopustiti da učini nešto tako budalasto, pitala se? Trebao je... trebao je... trebao je što? Onesvijestiti je udarcem? Ponijeti je dok bi se ritala i kričala natrag na površinu? Mrzila bi ga da je to učinio. Maegvvin prođe prstima kroz svoju raščupanu kosu. Da se samo ove strahote nisu dogodile, da je samo život u Taigu nastavio svojim malim, glupim putem, s njezinim ocem i Gwythinnom živima, sa zimom na svojem pravom mjestu...

"Maegwin!" Grof je primi za lakat. "Umalo ste udarili glavom o dovratnik."

Ona otrese njegovu ruku i sagne se da prođe. "Vidjela sam ga."

Odaja pred njima polako se otkrivala kako je Yis-hadra dodirom budila kamenje u blistav život. Bila je okrugla. U zidovima su na svakih nekoliko koraka bila probijena niska vrata. Sama vrata bila su isklesana od obrađenog kamena, sa šarkama od mutne bronce. Njihova površina bila je prekrivena runskim slovima kakva Maegvvin nije vidjela, drugčija čak i od velebnih vrata koja su je uvela u Mezutu'u.

"Sjednite, molim vas", reče Yis-fidri, pokazujući prema redu granitnih stolaca, čvrstih uspravnih kamenova koji su poput gljiva nicali oko niskog kamenog stola. "Priredit ćemo hranu. Hoćete li večerati s nama?"

Eolair ju je pogledao, ali Maegvvin se pretvarala da gleda u suprotnom smjeru. Bila je očajnički umorna i zbunjena, puna kajanja. Sithe nisu bili tu. Ti pogureni, nesavršeni stvorovi neće joj pomoći protiv Ska-lija i kralja Elije. Za njih nije bilo zemaljske pomoći.

"Vrlo ste ljubazni, Yis-fidri", reče grof. "Bit će nam zadovoljstvo sjesti za vaš stol."

Paljenje male hrpe ugljena u otvoru na kamenom podu pokazalo se pravom predstavom. Yis-fidrijev brižni oprez davao je naslutiti da je takvo gorivo bilo teško naći, te da se koristilo samo u vrlo posebnim prilikama.

Maegvvin nije mogla ne primijetiti neobično skladan način na koji su se podzemljaši kretali dok su donosili sastojke svojega obroka. Unatoč nezgrapnim, ukočenim koracima, ulazili su i izlazili kroz dvojna vrata na suprotnim krajevima sobe i zaobilazili prepreke čudnom, plesnom žit-košću i u prolazu se naizgled gotovo milovali svojim pjevnim, nerazumljivim govorom. Znala je da promatra par prastarih ljubavnika, oboje oslabljenih, ali tako naviknutih jedno na drugo da su postali dva uda istog tijela. Sada kad je neobičnost podzemljaškog okatog izgleda izbljediti, Maegvvin je primijetila njihovo tiho međusobno djelovanje i osjetila se sigurnom da su bili upravo ono što su se činili - parom koji je možda doživio užase i tugu, ali čija se zajednička sreća protezala stoljećima.

"Hajte sad", reče napokon Yis-fidri, nalijevajući nešto iz kamenog vira u zdjele za Maegvvin i grofa. "Pijte."

"Stoje to?" tiho upita Maegvvin. Omirisala je tekućinu, ali nije mogla raspoznati ništa neobično u njezinu mirisu.

"Voda, Hernovo dijete", reče Yis-fidri sa zbunjenošću u glasu. "Zar vaš narod više ne pije vodu?"

"Pijemo", osmjehne se Maegvvin, podižući zdjelu k usnama. Zaboravila je koliko je vremena prošlo otkad je posljednji put srknula iz svoje mješine, ali sigurno se radilo o satima. Voda joj je tekla niz grlo u gutljajima, hladna i slatka poput ohlađenog meda. Imala je okus koji nije mogla odrediti, nešto kameno, ali čisto. Da je imalo boju, zaključila je, bila bi to modrina nove večeri.

"Divno!" Ona dopusti Yis-fidriju da joj napuni još jednu zdjelu.

Podzemljaši potom posluže posudu napunjenu komadima bijelih, blago sjajnih gljiva i druge zdjele s nečim što je Maegvvin sa sigurnošću i na svoju žalost prepoznala kao mnogonoge bube. Bile su umotane u lišće i pečene nad ugljenom. Čarolija koju je bacila zdjela ukusne vode naglo je nestala, a Maegvvin se ponovno zatekla kako tetura na rubu strahovitečeznje za domom.

Eolair hrabro odgrize nekoliko zalagaja gljiva - nisu ga slučajno smatrali najboljim dvorskim izaslanikom u Osten Ardu - i razmetljivo sažvače i proguta jedan od negatih smotuljaka, a onda se uhvati preuređivanja svoje večere na način koji je sličio jedenju. Ako je Maegvvin trebala ikakav dodatni dokaz, izraz na njegovu licu dok je žvakao bio je dovoljan da zadrži sadržaj njezine zdjele daleko od njezinih usta.

"Dakle, Yis-fidri, zašto se vaša kuća zove Dvorana crteža?" upita grof od Nad Mullacha. Tiho je pustio da mu nekoliko pocrnjelih komadića hrane ispadne iz prstiju pod rub njegova plašta.

"To ćemo vam pokazati kad jedenje bude gotovo", ponosno reče Yis--hadra.

"Onda, ako nije neuljudno, mogu li vas upitati neke druge stvari? Naš boravak ovdje bliži se kraju." Eolair slegne ramenima. "Moram vratiti ovu gospu našem narodu u gornjim pećinama."

Maegvvin pregrize jezik da ne izusti prezrivu primjedb. Vratiti ovu gospu, kako ne!

"Pitaj, Hernovft dijete."

"Govorili ste o smrtniku, onom kojeg znamo kao Jošuu Jednorukog. A glas iz kamena rekao je nešto o Velikim mačevima. Što su ti mačevi i kakve veze imaju s Jošuum?"

Yis-fidri ostruže svojim prstima nalik na žličice mrvicu gljive sa svoje brade. "Moram početi prije početka, kako mi velimo."

Pogledao je prvo Eolaira pa Maegvvin. "U minulim danima, naš je narod izradio za kralja sjevernih ljudi mač. Taj kralj nije poštovao svoj dio pogodbe. Kad je došlo vrijeme da plati, kralj se smrtnika umjesto toga prepirao, a potom umorio vđu našeg naroda. Taj kralj se zvaše Elvrit, prvi gospodar Rimmersgarda. Mač koji mu podzemni iskovaše nazvao je Minnevar."

"Čuo sam za tu legendu", reče Eolair.

Yis-fidri podigne paučastu ruku. "Niste čuli sve, grofe Eolaire, ako dobro upamtih vaše ime. Gorka bijaše naša kletva na toj ostrici i pozorno je motrismo premda bijaše daleko od nas. Takav je rad podzemljaša, da ništa što iskovašmo nikad nije daleko od naših srdaca i naših očiju. Minnevar je donio mnogo žalosti Elvritu i njegovu plemenu, iako bijaše moćno oružje."

Uzeo je gutljaj vode da pročisti grlo. Yis-hadra nježno je promatrala njegovo lice, držeći ruku na njegovoj. "Rekosmo vam da su naši Svjedoci stajali nerabljeni u stoljećima tišine. Tada, prije manje od godine dana, Krhotina nam se obratila - ili radije, nešto nam se obratilo kroz Krhotinu, kao u drevnim danima.

To što nam se obratilo bijaše netko ili nešto što nismo poznavali, nešto stoje koristilo lomaču u drevnom podzemljaškom domu Hikehikavo, nešto što nam je govorilo nježnim i uvjerljivim riječima. Bijaše dovoljno čudno čuti kako Krhotina i Lomača razgovaraju kao u davnini, ali također smo se sjetili zla koje izagnashe naše prijatelje iz njihova doma -zlo o kojem vi smrtnici ne morate slušati, jer bi vas bacilo u golem strah - pa tom neznancu vjerovali nismo. Osim toga, koliko god da je vremena prošlo otkad posljednji put rabismo Svjedoka, ipak se neki od nas sjećahu drevnih dana i kakav osjećaj bijaše kad su nam se Zida'va tada obraćali.

Ovo ne bijaše isto. Što god daje stajalo pred Lomačom na sjeveru, činilo se više nalik na hladan dah Nepostojanja nego na živo biće, uza sve njegove umilne riječi."

Yis-hadra tiho jaukne pokraj njega. Maegvvin, ipak zaokupljena pod-zemljaševom pričom, osjeti kako joj jeza putuje tijelom.

"Ono što je govorilo," nastavi Yis-fidri, "raspitivaše se o maču Min-nevaru. Znalo je da bijasmo tvorci te ostrice i da smo mi podzemljaši vezani uz naša djela čak i kad nas ona ostave, kao što oni koji izgube ruku često osjećaju taj svoj dio na kraju batrljka. Ono što nam se obraćalo od Svjedoka do Svjedoka upitalo je je li kralj Fingil zaista odnio mač Minnevar u Asu'u kad je osvojio to velebno mjesto i nalazi li se još tamo."

"Asu'a", dahne Eolair. "Naravno - Visotvđa."

"To je njezino smrtno ime", kimne Yis-fidri. "Prepadosmo se tog stranog i strahotnog glasa. Morate razumjeti, bijasmo izopćeni više godina nego što vaš narod može sanjati. Bijaše očito da se neka nova sila uzdigla na svijetu, ali koja je unatoč tome zapovijedala starim Umijećima. Ali mi ne htjedosmo da nas naši stari gospodari pronađu i vrate, pa isprva nismo odgovarali."

Podzemljaš se nagne naprijed na svojim podstavljenim laktovima. "Tada, prije malo vremena - nekoliko mijena Mjesec-žene, kao što biste vi pod nebom računali - Krhotina se ponovno javila. Ovaj put govoraše glasom najstarije od Sitha, glasom koji stečuli. I ona se raspitivala o Minnevaru. Prema njoj, također, bijasmo šutljivi."

"Zbog vašeg straha da će vas ponovno učiniti svojim slugama."

"Da, Hernov čovječe. Ako niste i sami pobjegli iz okova, nećete razumjeti taj užas. Naši su gospodari bezvremeni. Mi nismo. Oni zadržavaju stari nauk. Mi propadamo." Yis-fidri se zibao naprijed-natrag na svojem stolcu, a prastara koža njegova ruha trljala se i proizvodila zvuk poput cvrčaka.

"Ali znali smo nešto što nijedan od naših ispitivača nije", napokon izusti; u njegovu okruglom oku bio je sjaj koji stanovnici površine nikad dotad nisu vidjeli. "Zar ne vidite, naši gospodari misle da mač Minnevar nikad nije ostavio Asu'u, a to je istina. Ali onaj koji je pronašao mač ispod dvorca, onaj kojeg nazivate kralj Ivan Svijetli, prekovao ga je i obnovio. Pod imenom Svjetloklin, nosio ga je do kraja svijeta i natrag."

Grof od Nad Mullacha oglasi se dubokim, iznenađenim zviždukom. "Dakle, Svjetloklin je stari Bž Sjevera, Fingilov Minnevar.

Čudno! Pitam se koje je još tajne Svijetli Ivan ponio u grob iznad Kvnslagha?" Zastao je. "Ali, Yis-fidri, još ne razumijemo..."

"Strpljenja." Podzemljaš pokaže hladan osmijeh. "Nikad ne biste mogli obrađivati i žeti grubi kamen poput nas, vi brzokrvna Djeco. Strpljenja." Uzeo je dah. "Gospodarica Zida'va nam je rekla da taj mač, jedan od Velikih mačeva, nekako ima velike veze s događajima koji se sada zbivaju i s usudom smrtnog princa zvanog Bezruki Jošua..."

"Jošua Jednoruki."

"Da. Ali mi mislimo da je to varka, jer je također rekla da bi taj mač mogao biti od presudne važnosti u borbi protiv istog zla koje protjeraše naše suplemenike iz Hikehikava, te da bi to isto zlo uskoro moglo zaprijetiti svemu što hoda iznad ili ispod tla. Kako usud nekog smrtnika mdže utjecati na sukobe besmrtnika?" Podzemljašev glas zadrhti. "To je samo još jedna zamka, koja se igra s našim strahom. Ona želi da potražimo njezinu pomoć kako bismo ponovno pali u njezine pandže. Zar je niste čuli? 'Dođite k nama u Jao e-Tinukai'i.' Je li ikad zamka bila hladnokrvnije postavljena pred žrtvinim ćima?"

"Dakle," napokon će grof, " Jošuino preživljavanje nekako je vezano uz tu oštricu?"

Yis-fidri mu dobaci zabrinut pogled. "Tako ona tvrdi. Ali kako je mogla reći da je njegov usud vezan uz Minnevarov kad nije ni znala da je on prekovan? Rekla je da nitko osim nas to ne zna i da su vjerojatno mnoge sudbine - možda niti svih sudbina - povezane uz tri Velika mača, od kojih je Minnevar jedan."

Yis-fidri ustane s napetim izrazom na licu. "I reći ću vam jednu stravičnu, stravičnu stvar", reče nesretno. "Iako ne možemo vjerovati našim bivšim gospodarima, bojimo se da kazuju istinu. Možda je sudnji dan ipak stigao. Ako je tako, izazvali smo ga mi podzemljaši."

Eolair se ogleda oko sebe, boreći se da pronađe smisao u svemu što je čuo. "Ali zašto, Yis-fidri? Povijest Svjetloklina možda je bila duboka i mračna tajna, ali vi podzemljaši je nikome niste otkrili. Kad se Krhotina obratila nama, mi je nismo shvatili, jer nismo poznavali priču. Nikakve tajne nisu odane. Kakav ste udes izazvali?"

Podzemljaš je pokazivao duboku bol. "Ja... ne rekoah vam sve. Jedan jedini put prije vašeg dolaska, Krhotina nas je zazvala. Bijaše to strašni neznanač iz Hikehikava koji se raspitivao o maču Minnevaru - onom ukletom maču." Sručio se mlitavo natrag na stolac.

"Ovaj put samo jedan od nas bijaše na Mjestu Svjedoka - mladi Sho-vennae, kojeg ste upoznali. Bio je sam, a glas je u njemu usadio dubok strah. Prijetio je, a potom obećavao, te zatim ponovno prijetio." Yis-fidri pljesne svojim širokim dlanom o stol. "Morate shvatiti, bojao se! Svi se bojimo! Nismo što smo nekā bili." Spustio je pogled kao posramljen, a onda ga podigao da potraži oči svoje žene. Činilo se daje povratio hrabrost. "Naposljetku, Sho-vennae je svladao užas. Isprčao je neznancu priču o Minnevaru, o tome kako je prekovan i postao Svjetloklin." Yis-fidri strese svojom velikom glavom. "Siroti Sho-vennae. Nismo ga smjeli pustiti da sam čuva stražu kod Krhotine. Neka nam Vrt oprost. Vidite li, vi Hernov rode, naši su nam bivši gospodari možda lagali, ali mi se ipak bojimo da nikakvo dobro ne može proizaći iz tame Hikehikava. Ako je Prva Pramajka Sitha rekla istinu, tko zna kakvu smo mć dali zlu?"

Maegwin ga je jedva čula. Gubila je nit Yis-fidrijeva govora, smučeno hvatajući pokoje dijelove dok je njezin umorni um bruja o vlastitom neuspjehu. Krivo je shvatila Božju volju. Trebala je biti slobodna, imati vremena za sebe, vremena da razmisli. Grof Eolair dugo je sjedio razmišljajući; soba je bila ispunjena dubokom tišinom. Napokon, Yis-fidri ustane.

"Sjedili ste za našim stolom", reče. "Dopustite nam da vam pokažemo naše nagrade, a onda se možete vratiti na svijetlu, zračnu površinu."

Eolair i Maegwin, svejednako šuteći, dopuste da ih povedu kroz okruglu odaju i jedna vrata. Sljedili su podzemljaše niz dugačak, strm hodnik prije nego što su se napokon obreli u dubljoj odaji čiji su vanjski zidovi bili zamršeni poput labirinta, skrećući sad tamo sad amo, te su se površine prekrivene izrezbarenim kamenom nalazile kamo god bi Mae-gwin pogledala.

"U ovim odajama i onim ispod nalaze se Crteži", reče Yis-fidri. "Podzemljaši su kopali dugo i široko. Svaki tunel, svako duboko mjesto koje smo iskopali, tu je zabilježen. Ovo je povijest našeg naroda, a nas dvoje njezini smočuvari." Ponosno je mahnulo rukom.

"Zemljovidi blistavog Kementarija, labirint Jhina-T'senef, tuneli ispod rimerških planina zvanih Vestivegg i oni koji su poput sća izdubili planine iznad naših glava - sve je tu. Katakombe Zae-y'miritha dugo su zakopane i nijeme... ali tu još žive!"

Eolair se polako okrene, gledajući od površine do površine. Unutrašnjost veebne odaje bila je zamršena poput mnogostranog kamena; svaka ploha, svaki ugao i udubina, bili su prekriveni finim zemljovidima uklesanim u živi kamen. "Rekli ste da imate zemljovide tunela koji ovuda prolaze, kroz Grianspog?" upita polako.

"Sa sigurnošću, grofe Eolair", odvrati Yis-fidri. Boravak među Crtežima naizgled je obnovio život u njegovu pogurenom tijelu. "Njih i mnoge druge."

"Ako bismo ih mogli dobiti, to bi nam vrlo pomoglo u našoj nevolji."

Maegvin se okrene prema grofu dok je njezina srdžba napokon izbijala na površinu. "Sto, zarćemo nositi tisuću tona kamena natrag u naše pećine? Ili se spuštati na ovo izgubljeno mjesto svaki put kad budemo morali izabrati skretanje na putu?"

"Ne," reče Eolair, "ali poput aedonitskih redovnika, mogli bismo ih precrtati na pergament i imati ih gdje su nam potrebni." Njegove oči zasvijetle. "Sigurno postoje tuneli o kojima nismo ni sanjali! Naši napadi na Skalijeve logore zaista se činiti poput čarolije!

Vidite, Maegvin, ipak ste donijeli veliku pomoć svojem narodu - pomoć veću od mačeva i kopalja!" Okrenuo se prema Yis-fidriju. "Hoćete li nam dopustiti da takvo što učinimo?"

Zabrinut, podzemljaš se okrene svojoj ženi. Dok su oni razgovarali, Maegvin je promatrala grofa. Eolair je hodao od zida do zida, škiljeći uvis u nakošene zidove i njihove zakučaste rezbarije. Borila se protiv sve veće plime gnjeva. Zar je mislio da joj čini uslugu udijelivši joj kompliment o tom "otkrću"? Ona je tragala za pomoći blistavih, legendarnih Sitha, ne čopora strašila s njihovim prašnim tunnelskim zemljovidima. Tuneli! Maegvin je bila ona koja je prva ponovno otkrila tunele! Kako se usđuje pokušavati je umiriti?

Dok se osjećala uhvaćenom između bijesa, osamljenosti i gubitka, iznenadna spoznaja presiječe njezine zbrkane misli poput noža. Eolair mora otići.

Neće nikad imati mira, nikad shvatiti što bogovi žele od nje dokle god on bude u blizini. Njegova prisutnost pretvarala ju je u dijete, cmizdravo, ćudljivo biće nedostojno da vodi svoj narod kroz ove opasne tjesnace.

Yis-fidri se napokon okrene. "Moja žena i ja moramo razgovarati s našim narodom prije nego što se ikakva odluka može donijeti. To će biti nešto novo i neće se s lakoćom moći izvesti."

"Naravno", reče Eolair. Njegov je glas bio miran, ali Maegvin je mogla čuti zatomljeno uzbuđenje. "Naravno, što god je najbolje za vaš narod. Sad ćemo otići i vratiti vam se za dan ili dva, ili kad god vi odredite. Ali recite im da će to možda spasiti Hernov narod, kojima su podzemljaši prije često pomagali. Hernvstirci su o vama uvijek mislili samo najbolje."

Maegvvin se dosjeti još nečeg. "Postoje li tuneli blizu Visotvrđe?" "Dakako", ponosno odvratí podzemljaš.

Sa zadovoljnim kimanjem glave, Maegvvin se okrene prema grofu od Nad Mullacha. "U redu", rēe. "To je posljednji odgovor koji sam tražila. Put je pred nama otvoren: bili bismo izdajnici našeg naroda kad njime ne bismo krenuli." Ona zapadne u ozbiljnu tišinu. Eolair uhvati mamac. "Kako to mislite, princezo?"

"Vi morate pronaći Jošuu, grofe Eolair", reče naprasno. Bila je zadovoljna spokojnim autoritetom u vlastitu glasu. "Čuli ste što je Yisfidri kazao za stolom. To pitanje mača od najveće je važnosti. Već sam razmišljala o tom da se princa Jošuu mora obavijestiti u slučaju da se to saznanje može upotrijebiti kako bi se porazilo Eliju. Vi i ja znamo da će nam Skali Oštronosi stajati za vratom poput noža dokle god Veliki kralj bude stolovao. Pronađite Jošuu i povjerite mu tajnu mača. To će biti podvig koji će spasiti naš narod." Zapravo, Maegvvin se nije dobro sjćala svih pojedinosti podzemlja-ševe priče - bila je zaokupljena vlastitim zlosretnim mislima - ali sjćala se da je imala neke veze s Jošuu i mačem njegova oca.

Eolair bijaše zaprepašten. "Da idem Jošui?! Sto to govorite, gospo? Nemamo pojma gdje se on nalazi ni je li uopće još živ. Zar tražite od mene da ostavim svoj narod u nevolji kako bih otperjao na takvu luđačku misiju?"

"Tvrdili ste kako ste čuli da je živ", hladno odvratí ona. "Malo prije ste mi održali predavanje o šansi njegova preživljavanja. Možemo li si priuštiti pretpostavku da je mrtav?"

Bilo je teško pročitati na njegovu uvježbanom izrazu što je mislio. Maegwin uzme dah prije nego što je nastavila. "U svakom slučaju, gro-fe Eolaire, ne uvidate cjelokupnu važnost onoga što nam je ovaj narod rekao. Zemljovidí naših tunela važni su, da - ali sada možemo poslati Jošui zemljovide Elijine utvrde i tajnih ulaza koji bi mogli značiti propast Velikog kralja." Slušajući sebe, to joj se odjednom učini dobrim planom. "Znate da Skali nikad neće popustiti pritisak nad našom zemljom dokle Elija bude vladao za njegovim leđima u Visotvrđi."

Eolair strese glavom. "Previše pitanja, moja gospo, previše pitanja. Ima vrijednosti u tome što govorite, dakako. Razmislimo o tom. Trebat će nam nekoliko dana da razvrstamo sve te zemljovide. Sigurno će biti bolje da to pažljivo uzmemo na razmatranje, ako budemo razgovarali s Criobhanom i ostalim vitezovima."

Maegwin poželi odmah postaviti udicu dok Eolair oklijeva. Bojala se da će odugovlačenje dati grofu vremena da se dosjeti nekog drugog rješenja, dok će ona potonuti natrag u nejasnost svoje svrhe. Od njegove blizine srce joj se pretvaralo u kamen. Trebao joj je njegov odlazak - osjećala je to sada poput duboke čežnje. Željela je njegov odlazak kako bi bol i zbunjenost prestali. Kako joj je mogao ovako smućivati razum?

Učini la je svoje lice hladnim. "Ne sviđa mi se vaš otpor, grofe. Zapravo, čini se da ovdje radite jako malo toga, ako imate vremena da me slijedite po rupama u tlu. Možda bi bilo bolje zaposliti vas zadatkom koji nas možda uspije izbaviti iz trenutne situacije."

Maegwin se nasmiješi, namjerno podrugljivo. Bila je ponosna na to kako je dobro skrivala svoje prave osjećaje, ali ta okrutnost, ma kako nužna, ispunila ju je užasom.

Kakvo to stvorenje postajem? upitala se dok je brižno motrila Eolai-rovu reakciju. Je li to državčka mudrost? Osjetila je trenutak panike. Ponašam li se poput budale? Ne, bolje je da on ode - ali ako kraljevi i kraljice ovako moraju provoditi svoju volju, Bagbinog mi krda, kako je to strašno!

Zatim doda naglas: "Osim toga, grofe, prisegnuli ste kući mojeg oca

- u slučaju da ste zaboravili. Ako želite odbiti prvi zahtjev koji vam je Lluthova kći postavila, ne mogu vas u tome spriječiti, ali bogovi će znati i suditi." Eolair zausti odgovoriti. Maegvvin podigne ruku da ga zaustavi

- vrlo prljavu ruku, nije mogla a da ne opazi. "Neću se prepirati s vama, grofe Eolaire. Učinite kako vam je rečeno ili nemojte. To je sve."

Eolairove se oči suze, kao da ju je prvi put zaista vidio i kao da mu se ne sviđa što sada vidi. Njegov prezrivi izraz polegne joj na srce poput nemoguće teškog kamena, ali povratka nije bilo.

Grof pričeká prije nego što odgovori. "Vrlo dobro, gospo," izusti tiho, "učinit ću kako zapovijedate. Ne znam odakle je potekao ovaj iznenadni hir - ma kakav hir! Prije ludorija! Da ste zatražili moj savjet o tom pitanju i ophodili se prema meni kao obiteljskom prijatelju, a ne kao vazalu, sa srećom bih vam ispunio želju. Umjesto toga imatćete moju poslušnost, ali u tome neće biti mnogo ljubavi. Mislili ste se ponašati poput kraljice, ali umjesto toga dokazali ste da ste ipak samo nezrelo dijete."

"Šutite", promuklo će ona.

Podzemljaši su znatiželjno zurili u Eolaira i Maegwin, kao da su izvodili zanimljivu, ali zagonetnu pantomimu. Svjetla u Dvorani crteža priguše se na trenutak, a sjene porastoše čudovišno visoke među labirintom kamenih zidova. Trenutak kasnije blijedo je svjetlo ponovno zasjalo, osvijetlivši tamnije kutove, ali izvjesna se sjena naselila u Maegwi-ninu srcu i nije se dala otpraviti.

Posada Oblaka Eadne nije se nježno ophodila prema Miriamele i Cadrachu dok su ih tjerali iz tovarnog prostora, ali nisu bili ni posebno grubi. Mornari su se doimali poprilično zabavljenima takvim nečekanim parom slijepih putnika. Kad su se zarobljenici pojavili pod sve svjetlijim nebom, posada im se stala izrugivati, naglašujući poroke redovnika koji je uzimao mlade žene kao suputnice, te vrline mladih žena koje su dopuštale da ih se tako uzme.

Miriamele im je prkosno uzvraćala poglede, neustrašena njihovim grubim ponašanjem. Unatoč dobro poznatom mornarskom občaju nošenja brade, mnogi članovi Oblakove posade imali su glatke obraze, a nisu bili ni dovoljno stari da puste brkove: bila je uvjerena daje sama u godinu dana vidjela više nego što će ti mladići vidjeti za cijelog života.

Ipak, bilo je očito da Oblak Eadne nije bio nezgrapni trgovački brod, ni karaka koja pluta poput kade, dok je pažljivo obilazio obalu, već okretan oceanski krstaš. Dijete rijekom ograđenog i morem okruženog Meremunda, Miriamele je prepoznala vrsnost brodice

samo po živahnom načinu na koji se paluba kotrljala pod njezinim nogama i zvuku bijelih jedara koja su pucketala iznad njezine glave dok su duboko upijala jutarnji vjetar.

Sat ranije, Miriamele je očajavala. Sad se zatekla kako duboko udiše zrak, a srce joj ponovno biva sve lakše. Čak bi i kapetanova bukvica bila podnošljiva. Bila je živa i na otvorenom moru. Sunce se dizalo na jutarnjem nebu, znak nastavljanja nade.

Pogled na zastavu koja je lepršala na glavnom jarbolu potvrdi da je Cadrach imao pravo. Tamo je letio Prevanov orao štektavac, oker i crn. Daje samo imala više vremena da razgovara s Dinivanom, da dozna više vijesti o nabbanskom dvoru i gdje su kúa Prevan i ostali stajali u svemu tome...

Okrenula se da došapne upozorenje Cadrachu o potrebi za tajnošću, ali ju je pred drvenim stubama naglo zaustavio mornar, koji je čak i na oštrom povjetarcu pretjerano vonjao na slanu svinjetinu.

Muškarac na gornjoj palubi okrene se da ih pogleda. Miriamele, zapanjena, uvuče oštar čujan dah. Nije imao lice koje je prepoznala, niti se, činilo da on prepoznaje nju. Bio je, međutim, vrlo, vrlo naočito. Odjeven u crne uske hlače, kaputić i čizme, sve izvezeno pozlaćenim gajtanima, s blistavim zlatnim plaštem koji je lepršao oko njega i vjetrom u zlatnoplavoj kosi, taj nepoznati plemić izgledao je poput boga sunca iz drevnih legendi.

"Klekните, neotesanci", prosikće jedan od mornara. Cadrach se smjesta spusti. Miriamele, smetena, poslušala malko sporije. Nije mogla odvojiti pogled s lica zlatnog čovjeka.

"To su oni, gospodaru", reče mornar. "Oni koje je Niskia pronašla. Kao što vidite, jedan je žensko."

"Kao što vidim", suho odvrati muškarac. "Vas dvoje ostanite klečati", zapovjedi Miriamele i Cadrachu. "Vi ljudi, idite. Treba nam više jedara ako mislimo noćas stići u Grenamman."

"Da, gospodaru."

Dok su mornari žurno odlazili, onaj kojeg su nazvali gospodarom okrene se da završi razgovor s krupnim, bradatim čovjekom kojeg je Miriamele držala kapetanom. Plemić ponovno zirne prema zarobljenicima prije nego što je lavljim korakom sišao s gornje palube. Miriamele pomisli da su mu se oči zadržale na njoj dulje nego što je sama znatiželja zahtijevala, te osjeti kako joj nepoznati trnac prolazi tijelom - napola strah, napola uzbuđenje - dok ga je gledala kako odlazi. Par slugu po-hita za njim, pokušavajući spriječiti njegov vjetrom nošen plašt da se za nešto ne zakvači. Tada se, na kratak trenutak, zlatokosi muškarac osvrne. Uhvativši njezin pogled, nasmiješi se.

Krupni kapetan zurio je u Cadracha i Miriamele sa slabo prikrivenim gnušanjem. "Grof veli daće odlučiti što će s vama nakon doručka", zarezao, a onda vješto pljune niz vjetar. "Žene i redovnici - što bi moglo donijeti veću nesreću, pogotovo u ovim vremenima? Bacio bih vas preko ograde da gospodar slučajno nije na brodu."

"Tko... tko/e gospodar ovog broda?" tiho upita Miriamele.

"Ne prepoznaješ grb, droljo? Nisi prepoznala milorda dok je stajao pred tobom? Aspitis Preves, markgrof Drine i Eadne gospodar je ovog broda - i bilo bi ti bolje da mu se sviđaš, inače ćeš spavati u kilpinu krevetu." Ispljunuo je još sivog citrilnog soka.

Cadrach, već blijed, izgledao je kao da mu je zlo od kapetanovih riječi, ali Miriamele je jedva čula. Razmišljala je o Aspitisovoj zlatnoj kosi i smionim očima i pitala se kako se usred tolike opasnosti mogla osjećati tako neočekivano očaranom.

Tisuću stuba

Eto. Sada si i sam posvjedočio." Binabik pokaže na Qantaqu s nemoćnim gnušanjem. Vučica je sjedila na stražnjim nogama, spljoštenih ušiju i nakostriješene dlake, sivog krzna posutog snježnim pahuljama. "Qinkipinih mi očiju!" prokune trol, "kad bih je mogao natjerati, imaj sigurnosti da bih to i učinio. Ona će se vratiti prema samostanu, ali samo kako bi ostala pokraj mene i ništa više." Ponovno se okrenuo vučici: "Qantaqa! Simon mosoq! Ummu!" On strese glavom. "Née."

"Sto joj je?" Sludig šutne tlo, podigavši oblak snijega u oštar vjetar. "Svakog sata što ga nismo pronašli trag postaje slabiji. A ako je dječak ozlijeđen, svaki sat ostavlja ga bliže smrti."

"Tako mi Planinske Kćeri, Rimeržanine," vikne Binabik, "svaki sat svakog dana ostavlja nas sve bliže smrti." Trepnuo je zakrvavljenim očima. "Naravno, imamo potrebu za hitnjom. Zar misliš da; a ne marim za Simona? Zašto se nalazimo klipsati tamo i amo od zore? Da mogu zamijeniti Qantaqin nos svojim, to bih sa sigurnošću učinio! Ali nju je gadno prepao užas u Skodinu samostanu, nalazim se misliti - vidiš! Ona nas slijedi samo s oklijevanjem!"

Qantaqa ponovno ustukne. Kad se Binabik osvrnuo, pognula je svoju golemu glavu i zacviljela, jedvačujno na sve jačem vjetru.

Sludig se vlažno pljesne po bedrima svojim u kožu umotanim rukama. "Neka sam proklet, trolu, znam to! Ali trebamo njezin nos! Ne znamo ni kamo je dječak otišao, ni zašto nam se ne javlja. Vičemo već satima!"

Binabik žalosno strese glavom. "To je ono što mi zadaje najviše brige. Nismo otišli daleko prije nego što smo pronašli njegova konja - pola milje najviše. Sada smo prešli gotovo dvaput veću udaljenost i većinu puta na povratku, ali od Simona još nema vidljiva traga."

Rimeržanin zaškilji u uskovitlani snijeg. "Hajdemo. Ako je pao, vjerojatno se vraća po vlastitim tragovima... dok potraju. Otvucimo vučicu malko dalje, zaputimo se natrag prema samostanu. Ali sada cijelim putem. Moždaće se potruditi ako nanjuši dječaka u blizini." On potjera naprijed svojeg konja i prateće tegleće konjiće. Binabik se namršti i zvizne Qantaqi. Vučica oklijevajući priđe.

"Ne sviđa mi se ta oluja koja dolazi", dovikne trol; samo na kratkoj udaljenosti naprijed Rimeržanin je već postajao velikom mrljom.

"Nimalo. Ovo je prethodnica tame koju smo vidjeli kako se okuplja na sjeveru, blizu Olujnog vrha. Dolazi sada većom brzinom."

"Znam", vikne Sludig preko ramena. "Uskoroćemo se morati pobrinuti za vlastitu sigurnost, pronašli dječaka ili ne."

Binabik kimne, a onda oštro pljesne dlanom o svoj kaputć na prsima, jedanput, dvaput, pa i tri puta. Ako ga bogovi njegova naroda nisu promatrali, nitko drugi nije opazio tu tjeskobnu gestu.

Samostan, odnedavna poprište divljeg užasa, postao je tiha, snijegom pokrivena grobnica. Brežuljci nanesenog snijega prikrili su većinu znakova onoga što je postalo od Škodi i njezinih malih štćenika, ali nisu mogli sakriti sve. Qantaqa je odbijala prići na domet strijele nijemim zidovima; Binabik i Sludig dovoljno su dugo bili u samostanskom dvorištu da se uvjere kako Simon nije bio jedna od nepomičnih, u bjelinu zaog-rnutih prilika, a onda žurno otišli.

Kad su se od samostana udaljili tisuću koraka, zaustavili su se i nijemo stajali neko vrijeme, dijeleći duge gutljaje kangkanga dok su osluškivali žalosni vjetar. Qantaqa, očito sretna što ponovno ide u suprotnom smjeru od tog jezivog mjesta, onjuši nakratko zrak prije nego što se sklopčala pod Binabikovim nogama.

"Sveti Aedone, trolu," napokon će Sludig, "kakva je vrsta vještice uostalom bila ona cura Škodi? Nikad nisam vidio ništa slšno. Je li ona sljedbenica Kralja Oluje?"

"Samo po tome što oni slični njoj izvršavaju želje Kralja Oluje, bilo da su toga svjesni ili ne. Imala je moć, ali nadala se postati Silom - što je, nalazim se misliti, vrlo drugačije. Mala nornska kraljica s vlastitom četicom sljedbenika, to je ona željela postati. Vremena rata i nevolja vremena su uspona novih sila. Stari poredak počinje svoje mijenjanje, a pojavljuju se oni poput Škodi koji teže ostaviti biljeg."

"Samo zahvaljujem blaženom Bogu što je pomeo cijelo njihovo gnijezdo do najmanjeg štenca." Sludig zadrhti i namršti se. "Nikakvo dobro ne bi proizišlo da je i jedan od onih malih vještaca preživio."

Binabik ga znatiželjno odmjeri. "Nevini se dadu ukalupiti, kao ona djeca, ali sudbina se ponekad nađe dopustiti da im se kalup promijeni. Imam malo vjere u zlo bez iskupljenja, Sludig."

"O?" Rimeržanin se grubo nasmije. "Što je s vašim Kraljem Oluje? Možeš li reći išta dobro o paklenom skotu gnjilog srca kao što je on?"

"Nekoć je on volio svoj narod više od vlastitog života", tiho reče Binabik.

Sunce je iznenađujuće brzo prešlo oblačno nebo. U času kad su se ponovno zaustavili, približavao se rani sumrak. Još dvaput su prešli udaljenost između samostana i mjesta u dubokoj šumi koju su izabrali kao najdalju točku. Sve njihovo vikanje i udaranje po grmlju bilo je uzaludno: Simona nisu pronašli, a sada su se tama i svježe oluje brzo približavale.

"Aedonove mi krvi", s gnušanjem izusti Sludig, a onda potapša Si-monovu sivu kobilu koja je bila privezana za kolonu tegleih konja.

"Barem nismo izgubili i prokleti mač." Mahnuo je rukom prema Trnu, ali nije ga dotaknuo. Gdje je crni mač bio vidljiv kroz labave povoje, pahulje bi zablistale na njegovoj površini i otklizile dalje, oslobađajući ga bjeline koja je posula sve ostalo. "To, međutim, čini našu odluku još težom. Da su se momak i mač zajedno izgubili, ne bismo imali drugog izbora nego ih tražiti."

Binabik podigne gnjevne oči. "O kojoj to 'odluci' govoriš?"

"Ne možemo sve ostaviti zbog mladca, trole. Drag mi je, dobri Bog zna, ali imamo dužnost prema princu Jošui. Ti i ostali knjiški moljci stalno govorite da Jošua treba ovu oštricu, inače smo svi propali. Zar ćemo to zanemariti kako bismo lovili izgubljenog dječaka? Tada bismo bili glupli od dječaka koji se dao izgubiti u prvom redu."

"Simon nije glup." Binabik zakopa lice u krzno na Qantaqinu vratu. "I umoran sam od gaženja zakletve. Obćao sam da ću ga štititi."

Tro-lov je glas bio prigušen vučjim krznom, ali napetost je bila bjelodana.

"Primorani smo na teške odluke, trole."

Binabik podigne pogled. Njegove inače blage smeđe oči postale su kremene. "Ne nalazi mi se govoriti o odlukama. Ne idi me učiti o teškoćama. Uzmi mač. Grobom svojeg gospodara zakleo sam se daću štititi Simona. Za mene ništa drugo nije od veće važnosti."

"Onda si ti najglupliji od svih", zareza Sludig. "Spali smo na nas dvojicu dok se svijet zaleđuje oko nas. Zar ćeš me samog poslati s mačem koji bi mogao spasiti i tvoj i moj narod? Samo kako ne bi pogazio obćanje mrtvom gospodaru?"

Binabik se uspravi. Na oči mu navru gnjevne suze. "Ne usuđuj se spominjati mi moju zakletvu", prosiće. "Ne treba mi savjet od nerazumnog Croohokal"

Sludig podigne ruku u rukavici kao da će udariti čovječuljka. Rimeržanin se zablji u svoju drhtavu ruku, a onda se okrene i dugim koracima udalji s čistine. Binabik nije podigao pogled da gleda za njim, već se vratio milovanju Qantaqinih čupavih leđa. Suza mu poteče niz obraz i nestane u krznu njegove kukuljice.

Trenuci su prolazili a da ni ptica nije kriknula.

"Trole?" Sludig je stajao na rubu proplanka, točno iza konja. Binabik je još odbijao podići pogled. "Čuj," nastavi Sludig, "moraš me saslušati." Rimeržanin se još držao u pozadini, poput neočekivanog gosta koji čeka da ga pozovu unutra. "Jednom, nedugo nakon što smo se upoznali, rekao sam ti da ne znaš ništa o časti. Želio sam otići i ubiti Storfota, poglavara Vesvennbvja, zbog njegove uvrede vojvodi Isgrim-nuru. Rekao si mi da ne smijem či. Rekao si da mi je gospodar Isgrim-nur dao zadatak koji moram izvršiti i da stavljanje ispunjenja tog zadatka na kocku nije ni hrabro ni časno, već glupo."

Trol nastavi rastreseno trljati Qantaqina leđa.

"Binabik, znam da si častan. Znaš da sam i ja. Pred nama je teška odluka, ali nije u redu da se saveznici prepiru i gađaju uvredama kao kamenjem."

Trol još nije odgovarao, ali ruka mu je pala s vučice na njegovo krilo. Dugo je šutke klećao, s bradom na prsima.

"Osramotio sam se, Sludig", reče napokon. "U pravu si što mi se nalaziš vraćati vlastite riječi u lice. Molim tvoj oprost, iako nisam učinio ništa za njegovo zavređivanje." Okrenuo je nesretno lišće prema Rimeržaninu, koji je napravio nekoliko koraka natrag na čistinu.

"Ne možemo si priuštiti da zauvijek tragamo za Simonom", tiho rече Sludig. "To je istina odijeljena od ljubavi i prijateljstva."
"Nisi u krivu", reče Binabik. Polako strese glavom. "Ne u krivu." Ustane i primakne se bradatom vojniku, ispruživši malenu ruku.
"Ako možeš pokazati opraštanje za moju glupost..."
"Nema se što oprostiti." Njegov široki dlan uhvati Binabikov, progutavši ga.
Umoran osmijeh zatreperi trolovim licem. "Ondaću zatražiti jednu uslugu. Dajmo se na loženje vatre za ovu i sljedeću noć, pa ćemo dozivati Simona. Ako mu ne pronađemo ni traga, onda ćemo se ujutro drugog dana zaputiti prema Kamenu opraštaja. Inače, osjećat ću se kao da sam ga napustio bez poštene potrage."
Sludig ozbiljno kimne. "Pošteno. A sad, trebali bismo nakupiti drva. Noć brzo pada."
"A i hladan vjetar ne slabi", doda Binabik, mršteći se. "Nesretna pomisao za sve one koji su vani bez zaklona."

Brat Hengfisk, kraljev neugodni peharnik, pokaže rukom prema vratima. Redovnikov osmijeh bio je poremećeno ukočen kao uvijek, kao da se borio s nekom čudovišnom jedva sputavanom šalom. Grof od Utan-yeata korakne kroz vrata, a nijemi Hengfisk šmugne niza stube, ostavivši grofa da stoji točno unutar odaje zvona.

Guthvulf uhvati trenutak da dođe do daha. Uspon uza kulske stube bio je dug, a grof u posljednje vrijeme nije dobro spavao.

"Zvali ste me, Visosti?" reče napokon.

Kralj je stajao zgrbljen iznad praga jednog od visoko zasvađenih prozora, a njegov je teški plašt svjetlucaao na svjetlu baklji poput stakleno-zelenih leđa muhe. Iako je poslijepodne napola već odmaklo, nebo je bilo večernje tamno, purpurno i tmurno sivo. Krivulja Elijinih ramena podsjeti Guthwulfa na strvinara. Kralj je nosio težak sivi mač u koricama o boku; ugledavši ga, grof nekontrolirano zadrhti.

"Oluja je gotovo nad nama", reče Elija bez okretanja. "Jesi li ikad bio ovako visoko u Tornju Zelenog Anđela?"

Guthvulf se primora da ležerno odgovori. "Bio sam u ulaznoj dvorani. Možda jednom u kapelanovim odajama na drugom katu. Nikad tako visoko, gospodaru."

"Čudno je ovo mjesto", reče kralj pogleda još uprtog u nešto s one strane sjeverozapadnog prozora. "Ovo mjesto, Toranj Zelenog Anđela, bilo je nekoć središte najvećeg kraljevstva koje je Osten Ard ikad vidio. Jesi li to znao, Guthvvulfe?" Elija se okrene od prozora. Njegove su oči bile sjajne, ali lice mu bijaše ispijeno i izborano kao da mu je željezna kruna bila prejako stisnuta oko čela. "Mislite na kraljevstvo vašeg oca, Visosti?" upita grof, zbunjen i više nego preplašen. Osjetio je samo vrstu užasa kad je primio poziv. Ovaj čovjek više nije bio njegov stari prijatelj. Povremeno je kralj izgledao gotovo neizmijenjen, ali Guthvulf nije mogao ignorirati stvarnost koja je ležala pod tim; Elija kojeg je poznao mogao je biti i mrtav. Međutim, vješala na Bojnom trgu i kolci na Nearulaškim vratima sada su bili puni posmrtnih ostataka onih koji su rasrdili tog novog Eliju na bilo kakav način. Guthvulf je znao držati usta začepljena i raditi što mu se kaže - barem još neko vrijeme.

"Ne mog oca, idiote. Za ljubav Božju, moja se ruka proteže daleko stvarnijim kraljevstvom od njegovog. Moj otac imao je kralja Llutha na samom svojem pragu; sada više nema drugih kraljeva osim mene." Eli-jin trenutak lošeg raspoloženja izbljedi dok je široko zamahnuo rukom. "Ne, Guthvvulfe, postoje stvari na ovom svijetu o kojima takvi kao ti ne mogu ni sanjati. Ovo je nekó bio glavni grad moćnog carstva - prostranijeg od Fingilova Velikog Rimmersgarda, drevnijeg od imperatorskog Nabbana, jae u nauku od izgubljene Khandije." Njegov glas potone te se gotovo izgubi u zovu vjetra. "Ali uz njegovu pomoć, učinit ću ovaj dvorac sjedištem još većeg kraljevstva."

"Čiju pomoć, Visosti?" Guthvulf se nije mogao suzdržati da ne upita. Osjetio je navalu hladne ljubomore. "Prvratesovu?"

Elija ga čudno promotri na trenutak, a onda prasne u smijeh. "Pryra-tes! Guthvvulfe, naivan si poput djeteta!"

Grof od Utanveata zagriže unutrašnjost svojeg obraza da zadrži gnjev i - potencijalno fatalne - riječi. Stiskao je i pružao svoje ožiljcima prekrivene šake. "Da, moj kralju", procijedi napokon.

Kralj je ponovno zurio kroz prozor. Iznad njegove glave velika zvona spavala su u mranim grozdovima. Grom je mrmljao negdje u daljini. "Ali svećenik ipak preda mnom čuva tajne", reče Elija. "Zna da moja moć raste dok se moje shvaćanje povećava, pa pokušava od mene sakriti neke stvari. Vidiš li ono, Guthvvulfe?" Pokaže kroz prozor. "Pa, paklenih mi vatri, čovječe, kako možeš vidjeti odatle?" zareži kralj. "Dođi bliže! Zar se bojiš da će te vjetar zalediti?" Neobično se nasmijao.

Guthvulf s oklijevanjem korakne naprijed, misleći na to kakav je Elija bio prije nego što se u nj ušuljalo ludilo: naprasit, da, ali ne i čudljiv poput proljetnog povjetarca; spreman na šalu, da, ali s nabusitim humorom vojnika, ne s takvim podrugljivim i nerazumljivim mudrolijama. Guthvulfu je postajalo sve teže i teže sjetiti se tog drugog čovjeka, njegova prijatelja. Ironično, činilo se da što luđim Elija postaje, to je više sličio svojem bratu Jošui.

"Tamo." Kralj pokaže preko vlažnih krovova Visotvde prema sivoj gromadi Hjelldinove kule koja ječučala duž sjevernog zida Unutarnjeg bedema. "Dao sam je Prvratesu na korištenje za njegova razna pregnuća - njegove istrage, ako hoćeš - a sada je uvijek drži zaključanu; odbija čak i svojem kralju predati ključ. Radi moje sigurnosti, veli." Elija se zabulji u svećenikovu visoku kulu, sivu poput neba, s gornjim prozorima od debelog crvenog stakla. "Postao je vrlo ohol, alkemčar."

"Protjerajte ga, Elija - ili ga uništite!" prozbori Guthwulf bez razmišljanja, a onda odluči gurati dalje. "Znate da sam vam se uvijek obraćao kao prijatelju, otvoreno kad je trebalo. I znate da nisam kukavica koja cvili kad se prolije malo krvi ili slomi par kostiju. Ali taj je čovjek otrovan poput guje i mnogo opasniji. Zabostće vam nož u leđa. Samo recite riječ i ja ću ga ubiti." Kad je završio, otkrio je da mu srce lupa, kao u času prije bitke.

Kralj je zurio na trenutak, a onda se ponovno nasmijao. "Ah, evo Vuka kojeg sam poznavao. Ne, ne, stari prijatelju, već sam ti jednom rekao: trebam Prvatesa i upotrijebit ću što god moram da provedem veliku zadaću koja je preda mnom. Neće on meni zabosti nož u leđa, jer vidiš, i on mene treba. Alkemičar me iskorištava - ili barem to misli."

Grom ponovno prasne u daljini kad se Elija odmaknuo od prozora i položio ruku na Guthwulfov mišicu. Grof je mogao osjetiti zračenje hladnoće kroz svoj lijevi rukav. "Ali ne želim da Prvates ubije tebe," reče kralj, " - a ubit te želi, ne zavaravaj se. Njegov glasnik stigao je danas iz Nabbana. U pismu veli da pregovori s lektorom protječu vrlo dobro i da će se Prvates vratiti za nekoliko dana. Zbog toga sam se sretno domislio da te pošaljem u Visoke Thrithinge na čelu mojih vitezova. Mladi Fengbald se nametao za vodstvo, ali ti si mi uvijek bio od velike koristi i - što je važnije - takoćeš se crvenom svećeniku maknuti s puta dok on ne obavi što mi je potrebno."

"Zahvalan sam na prilici da služim, moj kralju", polako izusti Guthwulf dok je nekoliko vrsta srdžbi i strahova otrovno naviralo u njemu. Kad samo pomisli da je grof od Utanveata spao na takvo prikradanje i klanjanje!

Što kad bi zgrabio Eliju, pomisli odjednom, divlje - samo zgrabio kralja i bacio se zajedno s njim preko niskog prozorskog praga, preletjevši stotine laktova samo kako bi se razbili poput jaja. Usiresu Iskupi-telju, kakvo bi olakšanje bilo skočiti tu gnojnu moždanu bolest koja je gmizala cijelom Visotvrdom, i to s pomoću samog Guthwulfa! U glavi mu se zavrti. Naglas tek izusti: "Jeste li sigurni da te glasine o vašem bratu nisu upravo to? Samo glasine, maštarije nezadovoljnih seljaka?"

Teško mi je povjerovati da je išta moglo preživjeti... moglo preživjeti Naglimund." Jedan korak, pomisli, samo jedan, a tadaće njih dvojica lebdjeti teškim zrakom. Sveće biti gotovo za nekoliko trenutaka i počet će dug mračan san...

Elija se odmakne od prozora, prekinuvši čaroliju. Guthwulf osjeti zrnca hladnog znoja na svojem čelu. "Nisam čuo 'glasine', dragi moj Utanveatu. Ja sam Veliki kralj Elija i ja znam." Dugim je koracima pošao prema prozoru na suprotnom kraju kule, onom koji je gledao prema jugoistoku, u zube vjetra. Kosa mu zaleprša, crna poput vranjeg krila. "Tamo", pokaže prema nemirnom, olovno obojenom Kvnslaghu u mutnoj daljini. Bljesak munje nakratko osvijetli duboke podočnjake njegovih očiju. "Jošua živi, zaista, i tamo... je... negdje. Primio sam obavijest iz pouzdanih izvora." Grom se javi, proganjajući munju. "Prvates mi veli da bih mogao bolje trošiti energiju. Veli mi da se ne brinem za svojeg brata. Da nisam vidio tisuću dokaza o Prvatesovu crnom i praznom srcu, pomislio bih da mu je Jošue žao, toliko me žarko on odgovara od te misije. Ali povestću se za svojom voljom. Ja sam kralj i želim da Jošua umre." Još jedan bljesak munje ocrta njegovo lice, koje bijaše iskrivljeno poput obredne maske. Kraljev glas bio je napregnut; na trenutak se činilo da ga je samo to što se blijedim prstima držao za kamen sprječavalo da se ne sruši. "I želim svoju kćer natrag. Natrag. Želim da mi se Miriamele vrati. Nije poslušala svojeg oca, pridružila se njegovim neprijateljima... mojim neprijateljima. Mora biti kažnjena."

Guthwulf nije znao što bi rekao. Kimnuo je, pokušavajući rastjerati užasne misli koje su kolale unutar njega poput zdenca ispunjenog crnom vodom. Kralj i njegov prokleti mač! Čak i sada, Guthwulf osjeti kako prisutnost oštrice stvara u njemu mučninu. Otići će u Thrithinge i dići hajku na Jošuu, ako to Elija želi. Barem će se maknuti iz tog jezivog dvorca s njegovim noćnim zvukovima, njegovim strašnim slugama i ludim, nesretnim kraljem. Moći će ponovno razmišljati. Grof će udisati nezagađen zrak i ponovno biti u društvu vojnika, ljudi čije su mu misli i razgovori bili ugodni.

Grmljavina zvekne odajom, a od nje zabruje zvona. "Učinit ću kako zapovijedate, moj kralju", reče on.

"Naravno", Elija kimne ponovno smiren. "Naravno."

Namršteni je Guthwulf otišao, ali kralj je ostao neko vrijeme, zureći u oblačno nebo, osluškujući vjetar pažljivo kao da razumije njegov žalobni jezik. Rahela, nadstojnica sobarica, počela se osjećati vrlo neudobno u svojem tijesnom skrovištu. Ipak, doznala je što je htjela. Um joj je bio prepun ideja posve dalekih od njezinih svakidašnjih briga: u posljednje vrijeme Rahela Zmajevna zatjecala se kako razmišlja o stvarima za koje nikad nije sanjala da su moguće.

Namrštivši nos zbog oštrog, ali poznatog vonja masti za laštenje, provirila je kroz pukotinu između kamenog dovratka i iskrivljenih drvenih vrata. Kralj bijaše nepomičan poput kipa, buljeći u prazno. Rahelu ponovno ispuni užas zbog vlastita prijestupa. Uhodila je poput najprostije služavke dovedene-samo-za-sveca! I to Velikog kralja! Elija je bio sin njezina voljenog kralja Ivana - iako se nije mogao nadati da će ikad biti ravan svojem ocu - a Rahela ga je, posljednji bastion poštenja Visotvr-de, uhodila.

Od te pomisli osjeti nesvjesticu i slabost; smrdljiva mast nije pomagala. Naslonila se na zid zvonareva ormara i bila zahvalna na njegovu uskom prostoru. Između hrpa konopaca, kuka za zvona, lonaca masti i stisnutih ciglenih zidova uza svako rame, nije se mogla srušiti čak i da je pokušala.

Nije kanila uhoditi, naravno - ne zapravo. Čula je glasove dok je pregledavala žalosno prljave stube na trećem katu Tornja Zelenog Anđela. Tiho je izašla iz spiralnog prolaza u zastrtu nišu kako ne bi ispalo da prisluškuje kraljeve poslove, jer je gotovo odmah prepoznala Elijin glas. Kralj se popeo mimo nje, naizgled razgovarajući s nacerenim redovnikom Hengfiskom koji ga je posvuda slijedio, ali njegove riječi Ra-heli su se činile poput blebetavih besmislica. "Šapati iz Nakkige", rekao je, i "pjesme iz gornje sfere." Govorio je o "slušanju zova svjedoka" i "skorašnjem dolasku dana pogodbe na brijevu" te o još manje razumljivim stvarima. Buljavi redovnik slijedio je kralja za petama, kao što je ovih dana uvijek činio. Bezumne Elijine riječi su ga preplavljivale, ali redovnik je samo neprestano kimao dok je klipsao za njim - kao kraljeva iskešena sjena.

Očarana i uzbuđena na način koji dugo nije osjetila, Rahela se zatekla kako ih slijedi kroz sjene nekoliko rifova dok su se uspinjali naizgled tisućama stuba po dugačkom stubištu kule. Kraljeva litanija nerazumljivosti nastavila se sve dok on i redovnik nisu napokon nestali u odaji zvona. Osjećajući svoju dob i trnce u bolesnim leđima, ostala je na katu ispod. Naslonivši se na neobično popločen kameni zid, boreći se da dođe do daha, ponovno se čudila svojoj smjelosti. Otvorena radna odaja ležala je pred njom. Veliki kolotur

bio je rasprostrt na komadiće navrhu piljevinom posute klade; malj je ležao na tlu u blizini, kao da je njegov vlasnik nestao u pola zamaha. Pokraj stubišta nalazila se samo glavna odaja i zastrta niša; pa kad je redovnik odjednom dotapkao niza stube, nije bilo drugog izbora nego šmugnuti u nišu.

U dnu niše otkrila je drvene ljestve koje su vodile uvis u tamu. Znajući da je bila uhvaćena između kralja iznad sebe i koga god već redovnik dovodi ispod sebe, nije vidjela drugog izbora nego se popeti u potrazi za sigurnijim skrovištem: svatko tko bi pošao preblizu niši mogao je okrnuti zavjesu i razotkriti Rahelu, izloživši je sramoti ili nečem još gore.

Nečem još gore. Pomisao o glavama koje trunu poput crnog vća navrh Nearulaških vrata potjerala je njezine stare kosti uz ljestve, za koje se ispostavilo da vode ravno u zvonarev ormar.

Stoga zapravo nije bila njezina krivnja, zar ne? Nije zapravo kanila uhoditi - bila je doslovce prisiljena slušati Elijin zbijujući razgovor s grofom od Utanveata. Sigurnoće dobra sveta Rijapa shvatiti, reče samoj sebi, i zauzeti se za Rahelu kad dođe vrijeme čitanja iz Velikog svit-ka u Nebeskom predsoblju.

Ponovno je provirila kroz pukotinu na vratima. Kralj se primakao drugom prozoru - onom koji je gledao na sjever, u uzburkano crno srce nadolazeće oluje - ali inače se nije doimao ni blizu odlasku. Rahela je počela osjećati paniku. Ljudi su znali govoriti daje Elija provodio mnoge besane noći u poslu s Prvratesom u Hjeldinovoj kuli. Je li kraljeva posebna ludost bila hodati tornjevima do zore? Sada je tek bilo poslijepodne. Rahela osjeti još jedan napadaj vrtoglavice. Zarće zauvijek ostati uhvaćena u tu zamku?

Njezine oči, divlje zvjerajući, opaze nešto izrezbareno s unutarnje strane zakračunatih vrata i rašire se od iznenađenja.

Netko je urezao ime Miriamele u drvo. Slova su bila duboko usječena, kao da je onaj tko je to učinio bio zarobljen poput Rahele, vrpolje-ći se da mu prođe vrijeme. Ali tko se zapravo našao tu da je mogao učiniti takvo što?

Na trenutak je pomislila na Simona, sjetivši se kako se dječak verao poput majmuna i upadao u nevolje koje drugi ne bi mogli ni zamisliti. Volio je Toranj Zelenog Anđela - nije li točno malo prije smrti kralja Ivana Simon srušio sekstanta Barnabu niza stube?

Rahela se blago osmjehne. Dječak je bio pravi vrag.

Misleći na Simona, odjednom se sjetila što je rekao svjećarev sin Je-remija. Osmijeh joj se istopi s lica. Pryrates. Prvrates je ubio njezina djecaka. Kad je mislila na alkemičara, Rahela je osjećala mržnju koja je gorjela i ključala poput živog vapna, mržnju posve različitu od ičeg što je osjetila u svojem životu.

Rahela strese glavom, smućena. Bilo je stravično misliti o Prvratesu. Ono što joj je Jeremija rekao o ćelavom svećeniku davalo joj je ideje, crne misli za koje nije bila ni svjesna da ih može zamisliti.

Preplašena snagom svojih osjećaja, silom je vratila pozornost na rez-bariju na vratima.

Škiljeći u slova, Rahela zaključa da, u kakvu god se drugu vragoliju Simon uvalio, ova rezbarija nije bila njegovo djelo. Bila je preuredna. Čak i uz Morgenesovu pouku, Simonov je rukopis švrljao papirom poput pijanog kornjaša. Ta je slova napisao netko obrazovan. Ali tko bi urezao princezino ime na tako skrovitom mjestu? Sekstant Barnaba koristio je ovaj ormar, nedvojbeno, ali zamisao da bi taj kiseli, suhoparni, žilavi stari gušter marljivo urezivao Miriamelino ime u vrata nadilazilo ječak i Rahelinu maštu, a Rahela je mogla zamisliti ljude kako izvode svako zlo ili glupost ako se našu bez pravog ženskog utjecaja. Unatoč tome, zamisliti sekstanta Barnabu kao čeznutljivog ljubavnika bilo je previše.

Misli su joj lutale, srdito se prekora Rahela. Zar je zaista bila tako stara i preplašena da je morala rastresati um u času kad je morala razmišljati o toliko važnih stvari? Plan joj se stvarao u glavi od noći kad su ona i druge sobarice spasile Jeremiju, ali dio nje želio je to zaboraviti, želio da sve ponovno bude kao što je bilo.

Ništa više neće biti isto, stara budalo. Suoči se s tim.

Bilo je sve teže i teže skrivati se od takvih odluka ovih dana. Suočene s odbjeglih svjećarevim dečkom, Rahela i njezine štićenice s vremenom su shvatile da nije bilo druge nego pomoći mu da pobjegne, te su ga prokrijumčarile iz Visotvrde krajem jednog dana, pa se Jeremija pre-rušen u sobaricu vratio u svoj dom u Erchesteru. Dok je promatrala kako izmučeni dječak šepa na sigurno, Rahelu je obuzelo objavljenje: zlo koje je opsjedalo njezin dom više se nije moglo ignorirati. I, kao što je sada smrknuto pomislila, gdje je nadzornica sobarica vidjela prljav-štinu, morala ju je i očistiti.

Rahela začu struganje teških čizama po bijelom kamenom podu odaje zvona te proviri kroz uski otvor. Kraljeva prilika u zelenom platu upravo je nestajala kroz vrata. Osluškivala je kako njegovi koraci silaze i bivaju sve tiši, a onda pćeka neko vrijeme nakon što su potpuno iščez-nuli iz njezinih ušiju prije nego što se spustila niz ljestve. Iskoračila je iza zastora na svježinu stubišta, a onda potapšala čelo i obraze, koji bijahu vlažni od znoja unatoč hladnom kamenu. Hodajući oprezno i tiho, počela je silaziti.

Kraljev razgovor rekao joj je mnogo toga što je željela znati. Sada je morala samoćekati i misliti. Planiranje nećeg takvog zasigurno nije bilo ni upola tako složeno poput upravljanja proljetnim čišćenjem? I, na neki način, to i jest zapravo planirala, zar ne?

Dok su je stare kosti boljele, a lice joj naprotiv zatezao neobičan osmijeh od kojeg bi njezine sobarice zadrhtale, Rahela se polako spuštala beskrajnim stubištem Tornja Zelenog Anđela.

Binabikove oči nisu se susretale sa Sludigovima preko vatre. Umjesto toga, trol je spremao svoju žalosnu hrpicu kostiju u njihovu vrećicu. Bacio ih je nekoliko puta tog jutra. Izgledalo je kao da su mu rezultati pružili malo zadovoljstva.

Uzdahnuvši, trol spremi vrećicu u džep, a onda se okrene da štapom raspiri pepeo vatre, iznjevši na vidjelo njihov doručak, zalihu oraha koje je pronašao i iskopao iz zaleđenog tla. Danje bio okrutno hladan, a njihove bisage prazne: Binabik se nije libio krasti od vjeverica.

"Nemoj govoriti", naglo reče trol. Nakon sata šutnje, Sludig je upravo otvorio usta. "Molim te, Sludig, na trenutak nemoj ništa govoriti. Nalazim se tražiti samo bocu kanganga iz tvog džepa."

Rimeržanin žalosno doda bocu. Binabik uzme dug gutljaj, a onda prijeđe rukavom svojeg kaputa preko usana. Rukav prađe još jedanput preko trolovihi očiju.

"Obećanje sam dao", reče tiho. "Tražio sam dvije noćne vatre i ti si mi ih dao. Sada se moram dati na ispunjavanje zakletve koju bih od svih najradije pogazio. Moramo odnijeti mač do Kamena oproštaja."

Sludig zausti odgovoriti, ali umjesto toga prihvati bocu koju mu je Binabik vratio i uzme dubok gutljaj.

Qantaqa se vratila iz lovačkog pohoda samo kako bi zatekla trola i Rimeržanina kako šutke privezuju svoju imovinu na teretne konje. Vučica je na trenutak promatrala, a onda ispuštala dubok jauk tjeskobe i otrčala dalje. Sklupčala se na rubu čistine i ozbiljno zirkala u Binabika i Sludiga preko ograde svojeg čupavog repa.

Binabik izvuče Bijelu strijelu iz bisaga i podigne je uvis, a onda pritisne njezin drveni držak uz obraz; strijela je blistala jasnije od braš-nastog snijega koji je ležao svud naokolo. Spremio je strijelu natrag u vreću. "Vratit ću se po tebe", reče čovječuljak nikome prisutnom. "Pronaći ću te."

Zovnuo je Qantaqu. Sludig se zaniže u svoje sedlo te oni nestadoše u šumi, praćeni parom teretnih konjica. Prosijani snijeg počne ispunjavati njihove otiske. U času kad su prigušeni zvuči njihova prolaska izbljudjeli, nestao je svaki trag njihove prisutnosti na čistini.

Sjedenje na jednom mjestu oplakujući svoju sudbinu neće mu donijeti mnogo dobra, zaključio Simon. U svakom slučaju, nebo je postajalo neugodno tamno za sredinu jutra, a snijeg je počinjao sve gušće padati. Skrušeno je buljio u zrcalo. Što god daje Jirikijevo ogledalo bilo, sithski je princ rekao istinu kad mu je kazao da ga neće čarolijom dovesti Si-monu. Spremio ga je natrag u svoj plašt i ustao, trljajući ruke.

Bilo je moguće da su Binabik i Sludig još bili negdje u blizini: možda su, poput Simona, također pali sa svojih jahaćih životinja i možda im je trebala pomoć. Nije imao pojma koliko je dugo bespomoćno ležao u pandžama sna, slušajući kako sithska žena govori u njegovim snovima -moglo se raditi o satima ili danima. Njegovi su suputnici još mogli biti u blizini ili su mogli odustati od potrage za njim. Mogli su biti miljama daleko.

Mozgajući o čemernim mogućnostima, počeo je hodati u, kako se barem nadao, širokoj spirali. Nejasno se sjećao daje Binabik to predložio kao dobro rješenje kad se ljudi izgube. Bilo je teško znati je li to spiralno hodanje zaista bila ispravna stvar, jer nije bio siguran tko se točno izgubio. Također, nije baš najbolje pazio kad je čovječuljak objašnjavao kako se računala ta spirala - trolovo predavanje o snalaženju u prirodi odnosilo se na kretanje Sunca, boju kore i lišća, smjer u kojem je nicalo izvjesno korijenje drveća dok je ležalo u vodi tekućici, ali dok je Binabik objašnjavao te stvari, Simon je promatrao tronogog guštera kako polako šepa tlom šume Aldheorte. Šteta što Binabik nije pokušao učiniti svoje objašnjavanje malko zanimljivijim, pomisli Simon, ali bilo je prekasno da sada učini nešto u vezi s tim.

Gackao je kroz sve gušće snijeg dok se sunce uzdizalo nevidljivo iza gustih oblaka. Stiglo je kratko poslijepodne, a onda se gotovo odmah počelo pripremati za odlazak. Vjetar je puhao, a oluja je zgrabila Aldheorte u svoje ledene prste i stisnula. Studen je bockala Simona kroz njegov plašt koji se počinjao doimati tankim poput ženskog ljetnog vela; činio se dostatnim dok je još bio u društvu prijatelja, ali kad je malo bolje razmislio, nije se mogao sjetiti kad je posljednji put uistinu osjećao toplinu.

Dok se dan nenagrađenog klipsanja kroz snijeg razvlačio, počeo ga je boljeti i trbuh. Posljednji je put jeo u Skodinoj kući - uspomena na taj obrok i njegovu posljedicu izvukla je jedan od rijetkih preostalih drhtaja koje hladni vjetar još nije otkrio. Tko je mogao znati koliko je vremena prošlo otad?

Sveti Aedone, molio je, daj mi hrane. Ta misao postala je poput stiha koji je neprekidno odjekivao njegovom glavom u ritmu škripanja snijega pod njegovim čizmama.

Nažalost, to je bio problem koji nije prestajao razmišljanjem o nečem drugom. Niti je bio onako težak kao što će tek postati: Simon je znao da se nije mogao izgubiti više nego što je bio izgubljen u tom trenutku, ali je mogao postati kudikamo gladniji.

U svoje vrijeme s Binabikom i vojnicima navikao se da drugi love i skupljaju; kad je pomagao, bilo je to obično prema tuđim uputama. Odjednom je bio sam kao onih prvih groznih dana u Aldheorte nakon što je pobjegao iz Visotvde. Tada je bio užasno gladan i preživio je dok ga trol nije pronašao, ali tada vrijeme nije bilo zimsko. Također je mogao krasti iz samotnih utvrda. Sada je lutao zaleđenom i nenastanjenom divljinom prema kojoj se njegov prijašnji boravak u šumičinio poput poslijepodnevnog izleta. Olujni vjetar postade glasniji. Činilo se daje sam zrak odjednom postao hladniji, zadavši Simonu novi napad drhtanja. Dok se šuma počinjala pomalo smrkavati, šaljući prvo upozorenje da čak ni ta slaba dnevna svjetlost nije mogla zauvijek trajati, Simon se zatekne kako se bori s rastućom navalom užasa. Cijeli je dan pokušao ignorirati nečujno struganje njegovih pandža: povremeno se osjećao kao da hoda rubom ponora, jame koja nije imala dna ni granica.

U situaciji poput ove, spozna Simon, bilo bi vrlo lako poludjeti - ne naglo uletjeti u divljačko ludilo, poput prosjaka koji je blebetao u Krčmarskoj ulici, već radije kliziti u tiho bezumlje. Načiniti će neki nesvjestan krivi korak i polako se survati nemćan u ponor čija se blizina u tom času činila neporecivo jasnom. Padat će i padati sve dok se ne bude više ni sjećao da pada. Njegov stvarni život, njegova sjećanja, prijatelji i dom koji je nekoć imao, izbljudjet će sve dok ne budu ništa doli drevni, prašni predmeta u glavi nalik na zabarikadiranu kolibu.

Je li umiranje bilo nalik na ovo, odjednom se upita? Je li dio tebe ostajao u tijelu, kao u Skodinoj jezivoj pjesmi? Jesi li ležao u zemlji i osjećao kako ti misli nestaju jedna za drugom, poput pješanog pruda, slomljenog i nošenog rijekom? A sad kad je razmišljao o tom, bi li to bilo tako strašno - ležati u vlazi i tami i jednostavno prestati biti? Ne bi li to bilo bolje od pomamnih briga živih, beskorisnog hrvanja protiv nemogućih izgleda, panične bitke s krajnjom pobjedom smrti?

Predati se. Jednostavno se prestati boriti...

Imalo je to spokojan prizvuk, poput žalosne, ali lijepe pjesme. Nalikovalo je na nježno obećanje, na poljubac prije spavanja...

Simon je padao naprijed. Prenut u budnost, ispružio je ruku i uhvatio se za deblo gole breze. Srce mu je tuklo vrlo brzo.

Sa zaprepaštenjem je vidio da mu se snijeg debelo nakupio po ramenima i izmama, kao da je stajao na tom mjestu dugo vremena - ali činilo se poput najkraćeg trenutka! Stresao je glavom i pljeskao se po obrazima prstima u rukavicama sve dok peckanjem život nije prostrujao njegovim tijelom. Zastenjao je na samog sebe. Umalo je zaspao stoji! Smrznuo se na nogama! Kakav je to sanjar bio?! Ne. Ponovno je zastenjao i stresao glavom. Binabik i Sludig rekli su da je bio gotovo muškarac: neće tako lako dokazati da su bili u krivu. Bilo je hladno i bio je gladan, to je sve. Neće plakati i predati se poput bijednog perača posuđa zaključanog u kuhinji. Simon je vidio i učinio mnogo toga. Preživio je gore stvari od ovoga.

Ali što da poduzme?

Nije mogao odmah riješiti nedostatak hrane, znao je, ali to nije bilo tako loše. Jedna stvar koju je Binabik rekao, a koju je Simon dobro upamtio, bila je da je čovjek dugo mogao izdržati bez hrane, ali da nije mogao preživjeti ni jednu jedincatu noć na hladnoći bez zaklona. Zbog toga, uvijek je kazivao trol, vatra je bila vrlo, vrlo važna.

Ali Simon nije imao vatre, niti ju je mogao naložiti.

Dok je razmatrao tu žalosnu činjenicu, nastavio je hodati. Unatoč sve dubljoj tami nadao se da će pronaći mjesto da se utabori prije nego što stane. Snijeg je sada padao brže i u ovom trenutku on je mučno koračao dnom dugačkog, plitkog kanjona. Želio je pronaći više tlo, neko mjesto odakle se neće morati iskopati preživi li noć. Razmišljajući o tom, Simon osjeti kako mu se bolan osmijeh oblikuje na napuklim usnama. Kakvu je lošu sreću imao, uzvisinu koju bi izabrao vjerojatno bi pogodio grom.

Muklo se nasmijao pa ga na trenutak razvedri zvuk vlastita veselja, ali vjetar ga dogradi prije nego što je u njemu mogao uživati. Mjesto koje je izabrao bio je šumarak jele izrastao na vrhu niskog brijega poput bjelokapih stražara. Više bi mu se svidio zaklon od nekoliko krupnih stijena - ili još bolje, pećina - ali nije bio tako darežljive sreće. Zanimario je kruljenje praznog želuca dok je nakratko pregledavao mali lug, a onda se bacio na posao. Trebalo je napraviti podostačvrstih gruda snijega. Njih je naslagao između drveća s vjetrovite strane, pritišćući ih i gladeći sve dok nije dobio čvrst zid koji je dopirao malo iznad njegovih koljena.

Dok je posljednje svjetlo počinjalo otjecati s neba, Simon stane čupati grane s okolnih jela. Slagao ih je blizu dna svojeg snježnog bedema sve dok nije načinio postelju od položenih iglica gotovo jednako visoku kao zid. Još nezadovoljan, nastavio je krstariti čistinom, koristeći svoj ganučki nož kako bi osijecao rukoveti granja sve dok jednako velika hrpa nije ležala pokraj prve. Zastao je na trenutak, teško dišući, i osjetio kako prohladni zrak usisava svu toplinu iz njegova izloženog lica jednako naglo kao da su mu nataknulli snježnu masku.

Odjednom svjestan prezahtjevnog pokušaja da ostane na toplom tijekom nadolazeće zimske noći - i činjenice da se idućeg jutra možda neće probuditi ako je krivo odlučio - potaknuo se na grozničavo obnavljanje svojeg truda. Podupro je snježni zid, načinivši ga malko višim i mnogo debljim, a onda podigao niži zid poduprt deblima drveća s druge strane prve hrpe granja. Hitao je šumarkom odsijecajući još grana -rukavice su mu sada bile tako smolaste da nije mogao odlijepiti prste, a ruku je od noža mogao odvojiti samo ako bi najprije ugazio na sječivo - sve dok visina obiju hrpa nije bila jednaka zidu okrenutom prema vjetru. Dotad je već postalo premračno da bi se moglo vidjeti: čak se i veliko drveće užurbano pretvaralo u tamne mrlje naspram gotovo svijetlećeg snijega.

Legao je na svoj krevet od granja, savivši koljena i podvukavši svoje duge noge uz tijelo kako bi iskoristile što je moguće više plašta kojim se omotao, a onda počeo povlačiti preostale grane iznad sebe. Pokušao je što je najbolje mogao, s nespretnim, ljepljivim prstima, da ih ispreplete kako ne bi bilo velikih izloženih površina, te završio tako što je nezgrapno posegnuo kroz gunj od jelki kako bi povukao posljednjih nekoliko grana preko svoje glave. Onda je okrenuo lice u stranu tako da je bilo većinom skriveno u kukuljici. Položaj je bio žalosno neudoban i krajnje neprirodan, ali mogao je osjetiti vlastiti topli dah kako šapće u džepu kukuljice; barem za to kratko vrijeme, prestao je drhtati.

Bio je tako iscrpljen kad je legao da je očekivao kako će usnuti u istom trenutku, unatoč škakljivim grančicama i zgrčenim nogama. Umjesto toga, otkrio je da postaje sve budniji kako je prvi sat noći promicao. Hladnoća, iako ne tako oštra kao dok je ranije hodao šumom vjetru u zube, ipak se zavukla u njegovo jadro skrovište i prodirala mu u kosti i kožu. Bila je to tupa i uporna vrsta hladnoće, strpljiva poput kamena.

Studen je bila dovoljno strašna, ali iako su mu grmljavina disanja i bubnjanje srca bili glasni u ušima, mogao je čuti i druge, čudnije zvukove. Zaboravio je kako je drugačije noćna šuma zvučala kad u blizini nisu spavali prijatelji. Vjetar je bolno jaukao kroz drveće; drugi zvuči činili su se zloslutno potajni, ali bijahu dovoljno glasni da se čuju iznad plača vjetra. Nakon svih užasa koje je vidio, nije gajio nikakve jalove nade da je noć bila nevinna od opasnosti - sigurno je slušao proklete duše kako kriče u oluji i glomazne Hunene kako vrebaju šumom u potrazi za vrućom krvi!

Kako je noć odmicala, Simon osjeti kako crni užas ponovno podiže svoju glavu. Bio je posve sam! Bio je izgubljen, ukleta budala od sanjara koji se nikad nije smio petljati u stvari više od njega! Čak i kad bi preživio noć, čak i kad bi bio pošteđen pandža nekog blebetavog, bezličnog noćnog stvora, samo će umrijeti od gladi na danjem svjetlu! Sigurno je mogao izdržati nekoliko dana, možda tjedana bude li imao sreće, ali iz onog što mu je Binabik rekao, do Kamena oproštaja dijelilo ga je mnogo milja - uz pretpostavku da on zna dotamo uopće doći i da se može snaći u nemilosrdnim dubinama Aldheorte. Simon je znao da nije posjedovao šumsko znanje da preživi dugo izgnanstvo u divljini: nije bio Jack Mundwode, niti blizu. K tome, nije postojala nikakva šansa da bi mu itko pomogao proći kroz taj udaljeni dio sjeveroistočne šume, posebno po ovakvom paklenom vremenu.

Najgore od svega, njegovi su prijatelji davno otišli. Usred posljednjeg podneva zatekao ga je napad paničnog vikanja. Ponavljao je njihova imena bez prestanka sve dok grlo nije osjećao poput mesarskog panja. Napokon, točno prije nego što ga je izdao glas, pomislio je da izvikuje imena mrtvih. To je bila najstrašnija pomisao, put koji je prolazio vrlo blizu ponoru: vjei za mrtvima danas, razgovaraj s

njima sutra, pridruži im se uskoro nakon toga - u živoj smrti neiskupiva ludila ako ničeg drugog, a to bi moglo biti gore od samog umiranja.

Ležao je među granjem i tresao se, ali ne samo od hladnoće. Tama je rasla u njemu, a Simon se hrvao s njom. Nije još želio umrijeti, to je znao - ali je li to išta značilo? Činilo se da u svakom slučaju ništa ne može poduzeti u vezi s tim.

Ali neću umrijeti tu, odluči naposljetku, pretvarajući se na trenutak da mu je ponuđen neki izbor. Opipao je vlastiti očaj i počeo ga gladiti i odguravati, umirujući ga poput preplašenog konja. Dotaknuo sam zmaj-sku krv. Dobio sam sithsku Bijelu strijelu. Sve to nešto znači, zar ne?

Nije znao je li to zaista nešto značilo, ali odjednom je žarko želio živjeti.

Još neću umrijeti. Želim ponovno vidjeti Binabika i Jošuu... i Miria-mele. I želim vidjeti kako Pryrates i Elija pate zbog onog što su učinili. Želim ponovno imati dom, topli krevet - o milosrdni Usiresu, ako zaista postojiš, daj da opet imam dom! Nemoj da umrem na hladnoći! Daj da pronađem dom... dom... daj da pronađem dom...!

San ga je napokon savladao. Činilo mu se da čuje vlastiti glas kako odjekuje starim kamenim zdencem. Napokon je iskliznuo iz hladnoće i bolnih mišji na toplije mjesto.

Preživio je tu noć i još šest noći nakon toga, a svaku je slijedilo jutro strašne, ledene ukočenosti, samoće i sve veće gladi.

Neobičajena hladnoća ubila je mnogu proljetnu djecu prirode u utrobi, ali neke biljke uspjele su propupati i procvjetati u kratkom, lažnom razdoblju topline prije nego što se smrtonosna zima vratila i ostala. Binabik i Sithe dali su mu jesti cvijeće, ali Simon nije imao pojma je li to bila prava vrsta cvijeća. Jeo je ono malo što je uspio pronaći. Nisu ga zasitili, ali nisu ga ni ubili. Komadići gorke žute trave - vrlo gorke - također su preživjeli ispod snježnih humaka, te je iskoristio sve stoje mogao pronaći. Jednom, u trenutku izgladnjelog bezumlja, čak je pokušao pojesti šaku borovih iglica. Imale su užasan okus, a smola i njegova pljuvacka stvorile su ljepljiv, napola smrznut nered na njegovoj pahuljastoj bradi.

Jednog dana, kad je njegova čežnja da pojede nešto tvrdo postala mahnitom opsesijom, na put mu je dolutao hladnoćom smućen kornjaš. Rahela Zmajevna imala je vrlo čvrsta načela o nečisti te gamadi, ali Si-monov je želudac postao kudikamo moćnija sila od Rahelina učenja. Nije mogao propustiti tu priliku.

Unatoč praznoj utrobi, ovaj se prvi zalogaj pokazao vrlo teškim. Kad je osjetio da mu se srušne nožice pomiču u ustima, zagrcnuo se i ispljunuo kornjaša na snijeg. Njegovo nemoćno koprcanje natjeralo ga je na povraćanje, ali idućeg trenutka ponovno ga je šćepao, te ga sažvakao i progutao što je brže mogao. Kornjaševo tkivo nalikovalo je na nježnu, pomalo rastezljivu ljusku, s malo jaim moćnim priokusom. Kad je mi-nuo sat vremena a da se nije ispunilo nijedno od Rahelinih kobnih proročanstava, Simon počne pažljivije motriti tlo nadajući se još kojem spo-rohodom zalogaju.

Drugačija od njegove prevelike gladi, a na neke načine gora, bila je neprestana studen: kad bi uspio pronaći i proždrijeti šaku lutnjaka, glad bi mu se trenutačno smanjila, a kad je hodao prvog jutarnjeg sata, mišići su ga nakratko prestajali boljeti... ali nakon onog prvog trenutka kad se zavukao u svoj šumski krevet, više mu nije bilo toplo. Kad bi se prestao kretati čak i na nekoliko kratkih minuta, počinjao je nekontrolirano drhtati. Hladnoća je bila tako nepopustljiva da mu se počelo činiti kako ga je progonila poput neprijatelja. Slabašno ju je proklinjao, mašući rukama kroz zrak kao da je pakosna studen bila nešto što je mogao udariti, kao što je udario zmaja Igarjuka, ali studen je bila svugdje i nigdje; nije imala crnu krv koju je mogla prolići.

Simon nije mogao ništa drugo nego hodati. Tako, tijekom svih bolnih sati danjeg svjetla, od trenutka kad bi ga ukočeni udovi otjerali iz njegova pomoćnog kreveta svakog jutra do časa kad bi se sunce napokon povuklo s natopljenog sivog neba, gotovo je bez zaustavljanja hodao prema jugu. Ritam struganja njegovih koraka postao je dio njegova životnog kruga kao dizanje i opadanje vjetra, prolazak sunca, padanje pahulja. Hodao je jer mu je to održavalo toplinu; hodao je na jug jer se nejasno sjećao da je Binabik kazao kako je Kamen oproštaja stajao na travnjacima južno od Aldheorte. Znao je da neće preživjeti put kroz cijelu šumu, prolaz kroz golemo prostranstvo drveća i snijega, ali morao je imati neko odredište: beskrajno je potucanje bilo lakše ako je jedino morao dopuštati da mu zaklonjeno sunce prelazi slijeva nadesno.

Hodao je i stoga što bi hladnoća, kada bi nepomično stajao, donosila neobične, zastrašujuće vizije. Ponekad je vidao lica u iskrivljenim deblima drveća i čuo glasove kako dozivaju njegovo ime i imena neznana-ca. Drugih puta snježna se šuma doimala guštikom tornjeva; rijetko zelenilo pretvaralo se u skakutave plamenove, a srce mu je odzvanjalo u ušima poput zvona propasti. Ali najvažnije od svega, Simon je hodao jer nije mogao ništa drugo. Ako se ne nastavi kretati, umrijet će - a Simon nije bio spreman umrijeti.

"Bubo sada, bježat nemoj, ni lepršat, Okus opor, baš me briga, baš me briga, Bubo stani, sretni dani, okus sladak, Ulov gladak..."

Bilo je kasno jutro, sedmog dana od njegova buđenja. Simon je vrebao. Opažen smeđi i sivi kornjaš - veći i vjerojatno sočniji od manjih crnih primjeraka koji su činili glavni sastojak njegove prehrane - puzao je deblom bijelog cedra. Simon ga je pokušao zgrabiti, prije nekih dvadesetak rifova, ali taj je kukac imao krila - a to je sigurno dokazivalo njegovu slasnost, jer se morao toliko truditi da ostane nepojeden! - te je vrlo nepristojno odzujao. Nije odletio daleko. Drugi pokušaj je također propao, ali je doveo do najnovijeg odmorišta.

Pjevao je samom sebi; je li pjevao naglas ili nije, nije znao. Kukac naizgled nije mario, pa je Simon s time nastavio.

"Bubo spavaj, gmizat nemoj, meni vjeruj, Sada miruj, sada miruj, slasna mrvo, Stižem prvo, preko snijega, nema bijega..."

Simon, očiju stisnutih u lovačko škiljenje, kretao se polako koliko mu je njegovo drhtavo, slabo uhranjeno tijelo dopuštalo. Želio je tog kornjaša. Trebao je tog kornjaša. Osjećajući kako drhtaj počinje navirati u njemu, drhtaj koji će upropastiti njegov oprezni pristup, nasrne. Njegovi dlanovi žustro pljesnu koru, ali kad je prinio stisnute ruke licu da proviri unutra, vidio je da nije držao ništa.

"Što će ti to?" netko upita. Simon, koji je vodio više od jednog razgovora s nepoznatim glasovima posljednjih dana, već otvori usta na odgovor kad mu srce odjednom stane bubnjati o rebra. Okrenuo se, ali nije bilo nikoga.

Sad je počelo, gubljenje razuma je počelo... bilo je sve što je stigao pomisliti prije nego što ga je netko potapšao po ramenu. Ponovno se okrenuo i umalo pao.

"Evo. Imam ga." Kornjaš, neobično beživotan, lebdio je u zraku pred njim. Časak kasnije opazio je da visi iz prstiju ruke u bijeloj rukavici. Vlasnik ruke iskorakne iza cedrova stabla. "Ne znam što će ti. Zar ih tvoj narod jede? Nije mi poznato."

Na kratak tren pomisli da je to došao Jiriki - zlatnooko lice bilo je uokvireno oblakom svijetloljubčaste kose, Jirikijeve neobične nijanse, a pernata pletenica visjela je uz svaku ukošenu jagodicu - ali nakon dugog zurenja shvati da se ne radi o njegovu prijatelju. Neznatno lice bilo je vrlo usko, ali ipak malko oblije od Jirikijeva. Kao i s princem, strana grada utjecala je na to da se izrazi ovog Sithe čine hladni, okrutni ili čak neznatno životinjski, ali ipak neobično lijepi. Pridošlica je izgledao mlađi i neoprezniji od Jirikija: njezino lice - upravo je shvatio da je neznatno žensko - mijenjalo se od izraza do izraza pred njegovim očima, poput promjene istančanih maski. Unatoč onoj prividnoj fluidnosti i energiji mladosti, Simon opazi daje duboko u mačje mirnim, zlatnim očima ta neznanka dijelila s Jirikijem drevno sithsko svjetlo.

"Seoman", reče ona, a onda se šaptavo nasmije. Njezin bjelinom ogrnuti prst dotakne njegovo čelo, lako i snažno poput ptičjeg krila. "Seoman Snježnoprameni."

Simon je drhtao. "Tk... tk... tko...?"

"Aditu." Njezine oči bijahu blago podrugljive. "Majka me nazvala Aditu no-Sa'onserei. Poslali su me po tebe."

"P-poslali? T-t-ko?"

Aditu naheri glavu na jednu stranu, savitljivo istegnuvši svoj vrat, te promotri Simona kao što bi netko motrio prljavu, ali zanimljivu životinju koja čuči na pragu. "Moj brat, ljudsko dijete. Jiriki, naravno." Zurila je dok se Simon polako počinjao njihati sa strane na stranu. "Zašto izgledaš tako čudno?"

"Jesi li ti... bila u mojim snovima?" upita on žalobno.

Nastavila je znatiželjno promatrati i nakon što je on naglo sjeo na snijeg pokraj njezinih bosih nogu.

"Dakako da imam čizme", kasnije reče Aditu. Nekako je naložila vatru, ostrugavši snijeg i posloživši drvo tačno pokraj mjesta gdje se Simon skvrčio, a potom ga upalila nekim brzim pokretom svojih tankih prstiju. Simon je netremice zurio u plamen, pokušavajući natjerati svoj um da ponovno ispravno radi. "Samo sam ih htjela skinuti kako bih se tiše približila." Umiljato ga je pogledala. "Nisam znala što je moglo stvarati takvu strašnu buku, ali bio si to ti, naravno. Ipak, postoji nešto lijepo u osjećaju snijega na koži."

Simon zadrhti, pomislivši na led uz gole nožne prste. "Kako si me pronašla?"

"Zrcalo. Njegova je pjesma vrlo mračna."

"Dakle... dakle da sam izgubio zrcalo, ti me n-ne bi pronašla?" Aditu ga ozbiljno pogleda. "O, pronašla bih te na kraju, ali smrtnici su krhka stvorenja. Možda ne bi ostalo mnogo toga zanimljivog da se pronađe." Bljesnula je zubima, a on pretpostavi da se radilo o osmijehu. Izgledala je istovremeno i više i manje ljudskija od Jirikija - ponekad gotovo djetinje brzopleta, ali na druge načine mnogo čudnija i neo-bičnija od svojeg brata. Mnoge značajke koje je Simon opazio na Jirikiju, mačju otmjenost i bestrasnost, činile su se još izraženije na njezinoj sestri.

Dok se Simon klatio naprijed-natrag, još ne sasvim siguran da je budan i zdrave pameti, Aditu posegne u svoj bijeli plašt - koji ju je, zajedno s njezinim bijelim hlačama, činio gotovo nevidljivom na snijegu - te izvuče zamotuljak umotan u sjajnu tkaninu. Dodala mu ga je. On je neko vrijeme nespreno petljao oko omota prije nego što je uspio razotkriti ono što se nalazilo unutra: hljebac zlatnosmeđeg kruha koji se činio svježim iz pećnice, te šaku debelih ružičastih bobica.

Simon je morao jesti svoj objed vrlo malim zalozajima da mu ne pozli; unatoč tome, svaki poluzalogajčić izgledao je poput vremena provedenog u raju.

"Gdje si ih pronašla?" upita kroz obraze pune bobica.

Aditu ga je dugo promatrala, kao da pretresa neku važnu odluku. Kad je prozborila, bilo je to naizgled uz nehajan prizvuk. "Uskoro ćeš vidjeti. Odvest ću te tamo - ali takvo što se nikad prije nije dogodilo."

Simon nije slijedio tu zagonetnu posljednju primjedbu. Umjesto toga upita: "Ali kamo me vodiš?"

"Bratu, kao što me zamolio", reče Aditu. Izgledala je ozbiljno, ali divlja svjetlost blistala joj je u očima. "U dom našeg naroda - Jao e-Ti-nukai'i."

Simon završi žvakati i proguta. "Ei ću gdje god ima vatre."

21

Princ trave

Ne govori ništa," promrmlja Hotvig, "već pogledaj onog ridana tamo kod ograde."

Deornoth je slijedio Thrithinžaninovu jedva zamjetnu gestu sve dok mu se pogled nije zaustavio na crvenkastosivom pastuhu. Konj je oprezno motrio Deornotha, koračajući sa strane na stranu kao da će svakog trena odmagliti.

"Ah, da." Deornoth kimne glavom. "Ponosan je." Okrene se. "Jeste li ga vidjeli, moj prince?"

Jošua, koji se naslanjao na vrata na suprotnom kraju tratine, mahne rukom. Prinčeva je glava bila zamotana lanenim zavojima i kretao se polako kao da su mu sve kosti slomljene, ali uporno je zahtijevao da izađe pobrati plodove svoje oklade. Fikolmij, kojeg je od

bijesa gotovo pogodila kap na pomisao da gleda Jošuu kako izabire trinaest thrithinških konja iz osobnih torova poglavara Marke, poslao je čuvara visočja Hot-viga umjesto da dođe sam. Ali kad je stigao, u njemu se nije zrcalio stav njegova poglavara. Hotvig je izgledao prilično očaran posjetiteljima, a posebno princem Jošuum. Na travnjacima jednoruki ljudi nisu često ubijali protivnike dvaput veće od sebe.

"Kako se riđan zove?" Jošua upita Fikolmijeva konjušara, žilavog starca s tankim pramenom kose na vrhu glave.

"Vinyafod", kratko će ovaj, a onda okrene leđa.

"To znači 'Vjetronogi'... prinče Jošua." Hotvig izgovori naslov pomalo nespretno. Čuvar visočja ode i provuče užu oko pastuhova vrata, a onda povede jogunastu životinju prema princu.

Jošua se nasmiješi dok je mjerio konja od glave do kopita, a onda smjelo posegne i potegne mu donju usnu, ogoljevši mu zube. Pastuh strese glavom i ustukne, ali Jošua ponovno zgrabi usnu. Nakon nekoli-

ko nervoznih trzaja glavom, konj napokon dopusti da ga pregledaju, pokazujući nemir tek treptanjem očiju. "Pa, on je sigurno jedan od onih koje ćemo povesti s nama na istok," reče Jošua, "—iako dvojim da će Fikolmij biti zadovoljan."

"Neće", ozbiljno će Hotvig. "Da nije svoju čast izložio pred svim kla-novima, ubio bi vas samo zato što ste se približili tim konjima. Ovog je Vinvafoda Fikolmij posebno zatražio kao dio Blehmuntova plijena kad je postao vdom klanova."

Jošua ozbiljno kimne. "Ne želim toliko razgnjeviti poglavara Marke da nas slijedi i ubije, sa zakletvom ili bez nje. Deornoth, dajem ti dopuštenje da izabereš ostale; vjerujem tvojem oku više nego svojem. Uzet ćemo Vinvafoda, to je sigurno - zapravo, mislim daću ga prisvojiti za sebe. Umoran sam od šepanja tamo-amoo. Ali kao što rekoh, nemojmo probrati krdo tako temeljito da primoramo Fikolmija da se osramoti."

"Izabrat ću oprezno, gospodaru." Deornoth pođe tratinom. Konju-šar ga ugleda kako dolazi i pokuša se odmaknuti, ali Deornoth uhvati starca ispod lakta i stane postavljati pitanja. Čuvar se na jedvite jade pretvarao da ne razumije.

Jošua je promatrao s blagim osmijehom na licu, premještajući ravnotežu s noge na nogu, štedeći svoje bolno tijelo. Hotvig je dugo motrio princa krajičkom oka prije nego što je prozborio.

"Rekli ste da idete na istok, Jošua. Zašto?"

Princ ga znatiželjno pogleda. "Mnogi su tome razlozi, a o nekima ne mogu razglabati. No uglavnom je to stoga što moram pronaći mjesto odakle se mogu oduprijeti bratu i zlu koje je počinio."

Hotvig kimne glavom s pretjeranom ozbiljnošću. "Čini se da imate rođake koji dijele vaše mišljenje."

Jošuin se izraz promijenio u zbunjenost. "Što time misliš?"

"Postoje drugi vaše vrste - drugi kamenjarc - koji su se počeli naseljavati istočno odavde. Zbog toga nas je Fikolmij odveo toliko sjevernije od naših uobičajenih pašnjaka za ovo razdoblje, da se pobrine kako pridošlice ne bi prešle u našu zemlju." Osmijeh prijđe Hotvigovim licem prekrivenim ožiljcima. "Bilo je i drugih razloga što je naš klan došao ovamo. Poglavar Marke Livadnih Thrithinga pokušao je pridobiti neke od naših čuvara visočja na posljednjem Okupljanju klanova, pa je Fikolmij htio udaljiti svoje ljude od Livadnih Thrithinga. Fikolmija se boje, ali ga ne vole. Mnoga kola već su napustila Pastuhov klan..."

Jošua nestrpljivo odmahne. Razmirice između thrithinških klanova bile su legendarne. "Što je s tim kamenjarcima koje si spomenuo? Tko su oni?"

Hotvig slegne ramenima i opipa svoju spletnu bradu. "Tko zna? Došli su sa zapada - cijele obitelji, neki putujući kolima poput naših ljudi, neki pješice - ali nisu naši ljudi, nisu Thrithinžani. Čuli smo za njih od vanjskih jahača kad smo bili na pretposljednem Okupljanju, ali prošli su sjeverom Visokih Thrithinga i nestali."

"Koliko njih?"

Thrithinžanin ponovno slegne ramenima. "Priče kazuju da ih ima koliko u dva do tri naša manja klana."

"Dakle, možda stotinu ili dvije." Činilo se da je princ na trenutak pobjegao svojoj boli, jer mu se lice rasvijetlilo dok je mozgao o tim novostima.

"Ali to nije sve, prinče Jošua", Hotvig će iskreno. "To je bila jedna skupina. Otad su ovuda promigoljile i druge četice. Sam sam ih vidio koliko ima prstiju na dvije ruke ili sam barem toliko izbrojio. Ali siromašni su i nemaju konje, pa smo ih pustili da prđu kroz naš kraj."

"Moj narod niste pustili, a nismo imali nijednog ponija." Jošuin je osmijeh bio zajedljiv.

"To je bilo zbog toga što je Fikolmij znao da ste to vi. Čuvari visočja pratili su vaše ljude nekoliko dana."

Deornoth pride vukući za sobom gundajućeg konjušara. "Izabrao sam, Visosti. Dopustite da vam pokažem." Pokazao je na dugonogog dorata. "Budući da ste vi za sebe izabrali riđeg Vinvafoda, prinče Jošua, ja sam se odlučio za ovoga. Vildaluc mu je ime - Divlji Sjav."

"Prekrasan je", reče Jošua, smijući se. "Vidiš, Deornoth, upamtio sam što si rekao o thrithinškim konjima. Sada imaš jednog, baš kao što si htio."

Deornoth promotri Jošuline zavoje. "Cijena je bila previsoka, gospodaru." On mu bijahu tužne.

"Pokaži mi ostatak našeg novog krda", reče Jošua.

Vorzheva izađe kako bi presrela princa dok su se on i ostali vraćali s tratine. Hotvig baci jedan pogled na njezino lice i nestane.

"Lud si što si ustao!" Poglavareva se kći okrene Deornothu. "Kako si ga mogao toliko dugo zadržati vani? Jako mu je loše!"

Deornoth ništa ne reče, već se samo nakloni. Jošua se nasmiješi. "Mir, gospo", reče princ. "Krivnja nije na plemenitom Deornothu.

Htio sam vidjeti konje, jer ću odavde posve sigurno otići jašući, a ne pješice." Pokajnički se zahihotao. "Iako ovih dana ne bih mogao prijeći više od furlonga pješice, čak i kad bi mi život ovisio o tome. Ali ojačat ću."

"Nećeš, budeš li stajao na hladnoći." Vorzheva upravi svoj oštri pogled u Deornotha kao da ga izaziva da joj proturječi. Uzela je Jošuu za ruku, prilagodiši svoje korake njegovu oklijevajućem šepanju, te se sve troje vrate prema logoru.

Prinčeva družina još je bila smještena u bikovskom toru. Fikolmij je režeći izjavio da to što je izgubio okladu nije razlog da se ophodi prema bijednim kamenjarcima kao prema članovima svojeg klana, ali nekoliko plemenitijih Thrithinžana donijelo je gunjeve, užad i šatorske kolce. Fikolmij nije bio kralj: dok su ljudi koji su pružali pomoć bivšim zarobljenicima izbjegavali tabor poglavara Marke, nisu se ni sramili ni bojali što rade protivno njegovim željama.

Vođen praktičnom vojvotkinjom Gutrun, Jošuin je narod od tih doprinosa načinio siguran zaklon, zatvoren s tri strane i s dvostrukim krovom od debelih vunениh gunjeva. Oni su služili da zadrže najhladniju kišu, koja je naizgled svakog dana dobivala na jačini. Iznad Thrithinga sivocrno nebo visjelo je prijeteci blizu, kao da su same travnjake uzdigle divovske ruke. To razdoblje lošeg vremena, koje je trajalo gotovo cijeli tjedan te se povremeno javljalo tijekom mjeseca, bilo je vrlo neobično čak i za rano proljeće. Sada je međutim bila sredina ljeta, a narod Pastuhova klana bio je otvoreno zabrinut.

"Dodi, moja gospo", reče Jošua kad su stigli do ograde. "Prošećimo se malko dalje."

"Ne smiješ više hodati!" srdito će Vorzheva. "Ne s tim ranama! Moraš sjesti i popiti malo vrućeg vina."

"Unatoč tome," čvrsto će Jošua, "prošećimo. Radovat ću se vinu. Deornothu, hoćeš li nas ostaviti...?"

Deornoth kimne i nakloni se, okrenuvši se na vratima ograde bikovskog tora. Promatrao je na trenutak pričevo teško napredovanje prije nego što je pošao unutra.

Jošua pobjeda nad Utvartom donijela je izvjesne pogodnosti. Poput njegove gospe, princ je zamijenio svoje dronjke novijom odorom, te je sada nosio meke kožne hlače, čizme i vunenu košulju vrećastih rukava kakvu su nosili čuvari visočja, svijetli šal vezan preko čela umjesto svojeg prinčevskog dijadema. Vorzheva je nosila bogatu sivu haljinu, zavrnutu i pojasom vezanu na bokovima na thrithinški način kako bi se rub podigao s vlažne trave, ostavljajući vidljivima njezine debele vunene čarape i niske čizme. Skinula je svoju bijelu vrpču nevjestice.

"Zašto si me odvuкао da razgovaramo dalje od ostalih?" zatraži Vorzheva. Njezinu prkosnom tonu proturječile su zabrinute oči. "Što mi želiš reći da je tako tajno?"

"Nije tajno", reče Jošua, ispreplevši ruku s njezinom. "Samo sam htio govoriti ondje gdje nas neće prekidati."

"Moj narod ništa ne skriva", izusti ona. "Ne možemo, jer živimo tako blizu jedni drugima."

Jošua kimne. "Samo sam htio reći da mi je žao, gospo, vrlo žao." "Žao?"

"Da. Loše sam se ophodio prema tebi, kao što sam priznao u kolima tvojeg oca. Nisam te poštovao kao što zaslužuješ."

Vorzhevino se lice zgrči, negdje između sreće i patnje. "Ah, još me nisi shvatio, prinče Jošua od Erkvnlada. Nije me briga za poštovanje, ne ako je to jedino što mi pružaš. Želim tvoju pozornost. Želim tvoje srce! Ako mi to daš, onda mi možeš pružati koliko god... protupošto-vanja..."

Tiho: "Nepoštovanja."

"...Koliko god nepoštovanja želiš. Ne ponašaj se prema meni kao prema farmerima koji od tebe dolaze iskati pravdu. Ne želim tvoje precizno umovanje, tvoje mjerenje, tvoje govorenje, govorenje, govorenje..." Gnjevna suza bila je brzo obrisana. "Samo mi daj svoje srce, prokleti kamenjarče!"

Zaustavili su se, do koljena stojeći u vjetrom namreškanoj travi. "Pokušat ću", reče on.

"Ne, nećeš", ogorčeno prosićke ona. "Na srcu ti leži lice one druge žene, supruge tvojeg brata. Muškarci! Vi ste svi mali dječaci, čuvate stare ljubavi u srcima poput ulaštenih kamenčića koje ste pronašli. Kako se mogu boriti protiv mrtve žene!? Ne mogu je zgrabiti. Ne mogu je pljusnuti, ne mogu je otjerati niti je slijediti kad odlaziš k njoj!" Stajala je teško dišući, raširenih nogu kao da se sprema na bitku. Ruke joj se spuste na trbuh, a pogled izmijenjen. "Ali njoj nisi dao dijete. Dao si ga meni."

Jošua bespomoćno promotri njezino blijedo lice, ružičasto rumenilo obraza i oblak crne kose. Oči mu uhvate pokret: zec, izronivši iz busena visoke trave, zastane na časak i podigne se na stražnje noge da pogleda oko sebe. Njegovo tamno, okruglo oko dotakne njegovo. U idućem trenutku skočio je naprijed i nestao kao tanka siva sjena koja je prelijetala livadu.

"Nisi učinila ništa loše, gospo", reče on. "Ništa osim što si se vezala za smrknutu sablast odčovjeka." Žalosno se osmjehnuo, a potom i nasmijao. "Ali na neki način, predmnijevam, ponovno sam se rodio. Dan mi je život kad sam posve sigurno trebao umrijeti, pa moram to shvatiti kao znamen i drugim očima gledati na svoj život. Rodit ćeš naše dijete, a mi ćemo se vjenčati kad stignemo do Kamena oprostaja."

Tračak srdžbe vrati se u Vorzhevine tamne oči. "Vjenčat ćemo se ovdje, pred mojim narodom", čvrsto će ona. "Zaručeni smo; sada će vidjeti i prestati brbljati iza svojih dlanova."

"Ali, gospo," počne on, "moramo se požuriti..."

"Zar nemaš časti?" upita ona. "Što ako te ubiju prije nego što stignemo na to mjesto? Dijete u meni bit će kopile... a ja neću biti čak ni udovica."

Jošua zausti odgovoriti, ali umjesto toga ponovno prasne u smijeh. Ispružio je ruke oko nje i privukao je bliže, ne marjeći za svoje ozljede. Ona se opirala na trenutak, a onda dopusti da je zagrlji, ali je zadržala mrk pogled. "Gospo, u pravu si", reče princ, smiješeći se. "Više nećemo odgađati. Otac Strangveard će nas vjenčati, a ja ću ti biti dobar muž i čuvati te. A ako umrem prije nego što stignemo do odredišta, bit ćeš najljepša udovica na travnjacima." Poljubio ju je. Neko su vrijeme stajali na kiši, pritišćući lica jedno uz drugo.

"Drhtiš", napokon izusti Vorzheva, ali i njezin se glas činio kolebljivim. Izvukla se iz Jošua zagrljaja. "Predugo si stajao i hodao. Umreš li prije nego što se vjenčamo, to će sve pokvariti." Njezin je pogled bio mekši, ali u njemu je zaostao trag zabrinutosti, tražak

straha koji je odbijao nestati. Jošua uzme njezinu ruku i prinese je usnama. Okrenuli su se i polako pošli natrag prema taboru, oprezno kao da su oboje vrlo, vrlo stari.

"Moram otići", objavi Geloj te večeri. Jošuin se narod skutrio oko vatre dok je vjetar prebira po zidovima njihova privremenog skloništa.

"Nadam se da ne misliš ozbiljno", reče Jošua. "Tvoja nam je mudrost potrebna."

Deornoth se osjeti i sretnim i žalosnim na pomisao da vještica odlazi.

"Ponovno ćemo se sresti, i to skoro", reče ona. "Ali moram poći naprijed do Kamena oproštaja. Sada kad ste na sigurnom, postoje stvari koje moram ondje obaviti prije nego što vi stignete."

"Koje stvari?" Deornoth začu tračak sumnje u vlastitom glasu i posrami se zbog pomanjkanja dobrohotnosti, ali ostali naizgled to nisu opazili.

"Tamo će..." Geloj je iskala riječi, "...biti sjenki. I zvukova. I slabih tragova poput valča zaostalih kad oblutak padne u potok. Od životne je važnosti da ih pokušam pročitati prije nego što tamo dolutaju ljudi."

"A što će ti te stvari reći?" upita Jošua.

Geloj strese sijedom glavom. "Ne znam. Možda ništa. Ali Kamen stoji na posebnom i mračnom mjestu; možda ondje postoje stvari koje mogu naučiti. Suočeni smo sa silnim neprijateljem; možda možemo pronaći neki trag prema njegovu porazu među otiscima njegova besmrtnog naroda." Okrenula se prema vojvotkinji Gutrun, koja je njihala usnulu Le-let na krilu. "Hæete li čuvati dijete dok me ponovno ne vidite?"

Gutrun kimne. "Naravno."

"Zašto je ne povedete sa sobom?" upita Deornoth. "Rekli ste da vam ona pomaže... usmjeriti vještine na neki način."

Svjetlost vatre zablista u Gelojinim krupnim očima. "Istina. Ali ona ne može putovati kao što ja sada moram." Vještica ustane, uvukavši hlače u svoje teške čizme. "A najbolje će biti budem li putovala noću."

"Ali propustit ćete naše vjenčanje!" uzvikne Vorzheva. "Otac Strang-yeardeće vjenčati Jošuu i mene sutra ujutro."

Oni koji dotad za to nisu čuli, ponude čestitke; Jošua ih sve primi mirno i otmjeno kao da ponovno stoji u prijestolnoj odaji u Naglimun-du. Vorzhevini osmijesi napokon se rastope u ono što su sigurno bile suze radosnice, koje je isplakala na Gutruninu udobnom ramenu. Le-let, koja se probudila i iskobeljala iz vojvotkinjina krila kako bi nijemo buljila u strku, brzo je u svoje tanke ruke pokupio otac Strangveard.

"To su dobre vijesti, Vorzheva, prinče Jošua, ali ne mogu ostati", reče Geloj. "Mislim da vam neću nedostajati. Nisam od velike zabave i veselja i u velikoj sam žurbi. Željela sam otići još jučer, ali ostala sam provjeriti da ste zaista prisvojili konje." Pokazala je prema tami iza skloništa, gdje su se prinčevi novi konji meškoljili i rzali u vlastitom oboru. "Sada više ne mogu čekati."

Nakon kratkog razgovora u četiri oka s Jošuom i Strangveardom, te nekoliko riječi došapnutih u Leletino uho - riječi koje je djevojčica primila ravnodušno kao da sluša glas oceana kako odjekuje iz školjke - Geloj se na brzu ruku pozdravi i udalji u noć, dok joj je iznošen plašt pucketao na oštrom vjetru.

Deornoth, koji je sjedio najbliže rubu zaklona, provuče glavu van nedugo zatim. Čuo je žalostan odjek nošen s vjetrovita neba, ali kad je podigao pogled, uhvatio je samo kratak bljesak nekog sjenovitog, krilatog stvorenja kako prolazi ispred hladnog mjeseca.

Deornoth je držao stražu - nisu toliko vjerovali Thrithinžanima da bi izgubili razum - kad je Jošua došepao da mu se pridruži.

"Zvijezde su se jedva premjestile", šapne Deornoth. "Pogledajte, tamo je Svjetiljka, nije se ni pomakla." Pokazao je prema mutnom sjaju na oblačnom noćnom nebu. "Niste na redu još nekoliko sati, Visosti. Vratite se u krevet."

"Ne mogu spavati."

Deornoth je bio siguran da mu se osmijeh nije vidio u tami. "Nije neobično imati brige i sumnje noć prije vjenčanja, gospodaru."

"Nije to, Deornoth. Moje brige i sumnja u sebe, kao što si jednom točno istaknuo, posve su ništavne. Na umu su mi važnije stvari."

Deornoth oko vrata čvršće omota ovratnik svojeg plašta u tom trenutku šutnje. Noć je postala vrlo hladna.

"Sretan sam što sam živ," napokon će Jošua, "ali osjećam se malko poput miša kojemu je mačka dopustila pobjeći u kut. Živ, da, ali koliko dugo? Još gore od zla mogeg brata, sada se ispružila i Ruka Sjevera." On uzdahne. "Neka sam gajio nadu da Jarnaugina priča nije istinita, unatoč svim dokazima, ali kad sam ugledao ona bijela lica kako zure u mene pred zidinama Naglimunda, nešto je u meni umrlo. Ne, ne brini se, dobri Deornoth," žustro će princ, "neću sad trabunjati, kao što se potajno bojiš. Tvoje sam prijekore uzeo k srcu." Gorko se nasmijao. "Ali u isto vrijeme, govorim samo istinu. Postoje mržnje koje ovim svijetom protječu poput krvi, vruće i žive. Sav moj nauk o zlu s usireškom braćom, sva njihova učena razmatranja o Vragu i njegovu djelu, nikad nisu bila jasna poput onog trenutka zurenja u one crne oči. Svijet je mračan pod svojim trbuhom, Deornoth. Pitam se je li možda bolje ne tragati za znanjem."

"Ali Bog je sigurno metnuo ta stvorenja na zemlju da iskuša našu vjeru, prinče Jošua", usudi se napokon reći Deornoth. "Kad nitko nikad ne bi vidio zlo, tko bi se bojao Pakla?"

"Tko, zaista?" Prinčev ton se promijenio. "Ali nisam zato izašao s tobom govoriti. Prepusti Jošui da svaki razgovor pretvori u sumoran i zlokoban." Ponovno se nasmijao; ovaj put veseli. "Zapravo, došao sam te zamoliti da mi budeš djever kad se Vorzheva i ja ujutro vjenčamo."

"Prinče Jošua, počašćen sam. Rado - rado ću to učiniti."

"Bio si mi najodaniji prijatelj, Deornoth."

"Vi ste najbolji gospodar kojeg čovjek može imati."

"Nisam rekao 'vazal' ni 'vitez', Deornoth", čvrsto prozbori Jošua, ali s tračkom vedrine u glasu. "Rekao sam 'prijatelj' - ali nemoj misliti da je prinčev djever čast lišena odgovornosti. Nije." Postao je ozbiljan. "Nisam imao sjajnu prošlost brige za one koji su mi dragi, Deornoth, prijatelju. Možeš prosvjedovati, ali to je jednostavna činjenica. Tako, ako se meni nešto dogodi, želim tvoju riječ da ćeš paziti na Vorzhevu i naše dijete."

"Naravno, moj prinče."

"Reci to." A onda, nježnije: "Zakuni mi se."

"Kunem se čašću blažene Elizije da ću braniti sreću gospe Vorzhe-ve i djeteta koje nosi kao da su moja obitelj. Dat ću svoj život bez oklijevanja, ako bude potrebno."

Jošua stisne vitezov zglobov i zadrži ga na trenutak. "Dobro. Mnogo ti hvala. Bog te blagoslovio, Deornoth."

"Blagoslovio i vas, prinče Jošua."

Princ uzdahne. "I sve nas ostale. Jesi li znao, Deornoth, daje sutra prvi dan anitula? To znači da je sutra Hlafovo. Mnogo je odsutnih prijatelja kojima bismo noćas trebali poslati naš blagoslov - mnogi su noćas nedvojbeno bliže strašnom licu tame od nas."

Deornoth opazi kako se sjena do njega naglo pomaknula dok je princ iscrtavao znak Drveta. Podijelili su dug trenutak tišine prije nego što se Jošua ponovno javio. "Neka nas Bog sve blagoslovi i izbavi od zla."

Ljudi su bili na nogama već u mračnu zoru, sedlaajući konje i pakirajući namirnice dobivene kad je Jošua zamijenio svoja dva nova konja za količinu hrane i odjeće. Budući da će Lelet jahati s vojvotkinjom Gut-run, a Šarko i Sangfugol dijeliti konja, četiri su ata preostala da nose robu.

Kad su konji bili spremni, ljudi se vrata u bikovski tor. Zatekli su ga okruženog brojnim znatiželjnim Thrithinžanima.

"Što, zar si svima razglasila?" ljutito upita Jošua. Vorzheva ga netremice odmjeri. Ponovno je nosila bijelu vrpču nevjestice.

"Zar si mislio da moj narod neće zamijetiti da si opremio konje?" prasne ona. "Osim toga, od kakve je koristi vjenčati se ako se to obavi poput tatova u tami?" Kćeperno se udaljila, dok joj je široka suknja vjenčane haljine lepršala. Časak kasnije vratila se, vodeći krupnooku mladu djevojku koja je dvorila Fikolmija kad je Jošuin narod prvi put stigao poput zarobljenika u tabor kola. "Ovo je Hvara, moja mlađa sestra", objasni Vorzheva. "I ona će se jednog dana udati, pa joj želim pokazati da to nije uvijek strašno."

"Potruditi ću se izgledati poput osobe za koju se lijepo udati", reče Jošua nadigaši obrvu. Hvara je nemirno pogledavala u njega, nervozna poput preplašenog laneta.

Vorzheva je uporno zahtijevala da se vjenčaju pod otvorenim nebom i pred očima njezina naroda. Svatovi su se uputili van iz krova gunjeva, dok je otac Strangveard razdražljivo mrmljao pokušavajući se sjetiti važnijih odsječaka obreda vjenčanja - nije, naravno, mogao ponijeti Aedo-novu Knjigu iz Naglimunda, a nikad prije nije obavio vjenčanje. Od glavnih likova, bio je očito najnervozniji. Mlada Hvara, naslutivši srodnu dušu, hodala je tako blizu njemu da mu je gotovo gazila između nogu, povećavajući svećenikovu nelagodu.

Nije bilo čudno vidjeti razdraganu i znatiželjnu gomilu Thrithinžana okupljenu uz rub bikovskog tora - gomilu koja se po raspoloženju nije mnogo razlikovala, pomisli Deornoth, od one koja je došla gledati kako Jošuu komadaju. Bilo je malko zbunjujuće među njima ugledati majku i sestre onoga koji nije uspio sasjeći Jošuu, pokojnog Utvarta. Ta skupina žena, odjevena podjednako u haljine i šalove tamnomodne korot-ne boje, zurile su tupo u izlazak kamenjaraca, usta stisnutih u suglasan izraz mržnje.

Ako je prisutnost Utvartove obitelji bila iznenađujuća, Fikolmijeva pojava bila je to još više. Poglavar Marke, koji je zadržao svoje loše raspoloženje i doslovno postao nevidljiv od Jošuiine pobjede, sad je kćeperno kročio logorom do bikovskog tora, praćen šačicom brazgotinama pokrivenih čuvara vi-sočja. Iako od sive zore nije prošlo ni sat vremena, Fikolmijev krvavi pogled imao je natruhu pijanstva.

"Tako mi Travnatog Gromovnika!" zaurla. "Valjda niste mislili kakoću pustiti svoju kćer i njezina konjima bogatog muža da se vjenčaju a da ne podijelim njihovu sreću!?" Pljesnuo se po širokom trbuhu i prasnuo u smijeh. "Hajdete! Hajdete! Čekamo da vidimo kako se obavljaju vjenčanja u labirintima kamenjaraca!"

Na zvuk rike svojeg oca, mala Hvara načini korak natrag i divlje se ogleda, spremna da pobjegne. Deornoth ispruži ruku i nježno je uhvati za lakat, držeći ga labavo sve dok nije prikupila snagu da se pomakne naprijed i ponovno stane pokraj Vorzheve. Beznadno zbunjen, otac Strangveard počne Mansu Connoyis - Molitvu Združivanja - nekoliko puta bezuspješno, svaki se put izgubivši nakon nekoliko redaka i prekidajući se zamuckujući poput mlinskog kola čiji se vol uzjogunio. Svaki propali pokušaj izazivao je više smijeha Fikolmija i njegovih čuvara vi-sočja. Arhivarevo ionako ružičasto lice postajalo je sve crvenije i crve-nije. Napokon, Jošua se nagne naprijed i šapne mu na uho.

"Sada ste Nositelj Pergamene, oče, kao što je bio vaš prijatelj Jarnau-ga." Govorio je tako tiho da ga nitko osim Strangvearda nije čuo.

"O-bična mansa za vas je sigurno dječja igra, što god vam odvlačilo pozornost."

"Jednooki vodi vjenčanje JednorukogV vikne Fikolmij.

Strangveard se smeteno povuče za svoj povež, a onda mrko kimne glavom. "Vi... vi ste u pravu, priče Jošua. Oprostite mi. Nastavimo."

Izgovarajući pažljivo svaku riječ, Strangveard se probijao kroz dugi obred kao da gazi kroz visoke i opasne vode. Poglavar Marke i njegovi podrugljivi prijatelji vikali su sve glasnije i glasnije, ali svećenik se više nije dao zastrašiti. Napokon, gomila thrithinških promatrača postane nemirna, umorivši se od Fikolmijeve neodgojenosti. Svaki put kad bi nova bestidna šala odjeknula bikovskim torom, mrmljanje je postajalo glasnije.

Kad se Strangveard približio kraju molitve, Hotvig se pojavi na konju sa zapada. Bio je prašan i rašupan od vjetra, kao da je brzo jahao na povratku u grad kola.

Jahač je časak ošamućeno sjedio promatrajući prizor, a onda se za-njihao sa sedla i otrčao do svojeg poglavara. Govorio je ishitreno, a onda pokazao u smjeru odakle je dojahao. Fikolmij kimne, široko se isceri, a onda se okrene i ostalim čuvarima visočja povjeri nešto što ih je natjeralo da se valjaju od smijeha. Izraz zbunjenosti prijeđe Hotvigovim licem - zbunjenost koja se ubrzo preobrazila u gnjev. Dok su se Fikolmij i ostali nastavljali hihotati nad novostima koje je donio, mladi Thrithin-žanin dugim koracima priđe ogradi oko bikovskog tora i mahanjem uhvati Isornovu pozornost. Hotvig nešto prozbori u Isornovo uho; Rimer-žaninove se ča rašire. Kad je otac Strangveard zastao u svojem recitalu na nekoliko časaka i sagnuo se da potraži zdjelu vode koju je ranije napunio i pripremio za taj trenutak u molitvi, Isgrimnurov sin se odmakne od ograde i odmaršira ravno do Jošue.

"Oprostite mi, Jošua," prosiće Isorn, "ali Hotvig veli da se šezdesetak oklopljenih jahača primiće logoru kola. Nisu ni cijelu milju daleko i jašu svom snagom. Vođin grb je sokol u grimizu i srebru."

Prenut, Jošua podigne pogled. "Fengbald! Što taj kurvin sin radi ovdje!?"

"Fengbald?" ponovi Deornoth zaprepašteno. To mu se imećinilo kao iz nekog drugog vijeka. "Fengbald?"

Žamor čudenja preleti gomilom na taj neobični preokret u obredu.

"Jošua," napeto će Vorzheva, "kako možeš sada govoriti o tim stvarima?"

"Iskreno mi je žao, moja gospo, ali nemamo izbora." Okrenuo se prema Strangveardu, koji je stajao zvjerajući. Njegov sve pouzdaniji ritam govora ponovno bijaše narušen. "Prijađite na završni dio", uputi ga Jošua.

"Š...Što?"

"Završni dio, čovječe. Hajdete, onda, primite se toga! Neću da ljudi govore kako sam ostavio svoju gospu nevjerčanu kao što obećah, ali budemo li dulje tu stajali, ona će postati udovicom prije nego što mansa završi." Nježno je gurnuo svćenika. "Kraj, Strangveard!" Arhivarevo se jedno oko izbulji. "Neka ljubav Otkupitelja, Njegove majke Elizije i Njegova Oca Svevišnjega, blagoslovi ovo ujedinjenje. Neka... neka vam životi budu dugi, a ljubav još duža. Vjenčani ste." Nervozno je mahnuo rukama. "To je... to je sve. Vjenčani ste, kao što je rečeno."

Jošua se sagne i poljubi zaprepaštenu Vorzhevu, a onda je zgrabi za zglobove i povuče prema vratima tratine kamo je Isorn požurivao ostatak njihove družine.

"Zar si tako željan prve bračne noći, Jošua?" podsmjehne se Fikolmij. On i njegovi čuvari visočja proguraju se prema vratima dok je gomila izvikivala pitanja svojem poglavaru. Čini mi se da se žuriš otići."

"A znaš i zašto", vikne mu Deornoth, dok ga je dlan svrbio na bačaku mača. "Znao si da dolaze, zar ne? Ti, izdajnički psu!"

"Pazi na jezik, momčiću", zareži Fikolmij. "Samo sam rekao da neću ometi vaš odlazak. Poslao sam glase kraljevim ljudima odavno - u času kad ste prvi put prešli u moje Thrithinge." Srdačno se nasmijao. "Dakle, nisam pogazio obećanje. Ali ako se želite boriti s mojim ljudima i sa mnom prije nego što ovamo stignu Erkvnlani, samo naprijed. Inače, bolje vam je da se popnete na svoje nove ponije i odjašete."

Vorzheva se otrgne od Jošue dok su prolazili kroz vrata i stisku Thri-thinžana. Dostigla je svojeg oca u nekoliko koraka i opalila mu vruću pljusku preko lica.

"Ubio si mi majku," vikne, "ali jednog dana ja ću ubiti tebe!" Prije nego što ju je mogao dograbiti, skokom se vratila Jošui. Naidel švigne van iz prinčevih korica i prijeteći zamahne, kao treperav jezičac svjetla na mutnom nebu. Fikolmij se zapilji u Jošuu, izbuljivši oči, lica grimizna od bijesa. S vidljivim trudom, poglavar Marke obuzda svoj gnjev i prezrivo okrene leđa.

"Idite, jašite da spasite živote", zareži on. "Neću pogaziti riječ zbog slabih udaraca žene."

Hotvig ih je slijedio dok su se gurali prema tratini gdje su ih čekali konji. "Poglavar ima pravo u jednoj stvari, Jošua, Vorzheva", dovikne on. "Morate jahati da spasite živote. Imate sat vremena prednosti i odmomore konje, pa nije sve izgubljeno. Neki od ostalih pomoći će mi da ih usporim."

Deornoth se zapilji. "Ti ćeš...? Ali Fikolmij želi da nas uhvate."

Hotvig grubo strese glavom. "Nisu svi na strani poglavara Marke. Kamo idete?"

Jošua promisli na trenutak. "Molim te, ne dopusti da naši neprijatelji saznaju za to, Hotvig." Snizio je malko svoj glas. "Idemo na sjever gdje se spajaju rijeke, do mjesta zvanog Kamen oproštaja."

Thrithinžanin ga neobično pogleda. "Čuo sam nešto o njemu", reče. "Idite brzo onda. Moguće je da ćemo se ponovno vidjeti." Hotvig se okrene i uputi Vorzhevi dug pogled, a onda kratko nakloni glavu. "Neka ovi ljudi znaju da nisu svi Thrithinžani poput tvog oca."

Hotvig se okrene i udalji.

"Nema vremena za razgovor!" vikne Jošua. "Na konje!"

Najudaljeniji pašnjaci logora kola nestajali su za njima. Unatoč ranjenim i neiskusnim jahačima, dugi koraci Vinvafoda i njegovih prijatelja gutali su tlo. Trava je frcala pod njihovim kopitima.

"Ovo postaje bolesno poznato", vikne Jošua prema Deornothu i Isornu.

"Što?"

"Bježanje! To što nas proganjaju moćnije sile!" Jošua mahne rukom. "Umoran sam od pokazivanja leđa, i mojem bratu i podanicima Kralja Oluje!"

Deornoth pogleda u oblačno nebo, a onda preko ramena. Samo nekoliko osamljenih krava paslo je na obzoru iza njih: hajci nije bilo ni traga. "Moramo pronaći mjesto gdje ćemo se utvrditi, prinče Jošua!" dovikne on.

"Tako je!" prodere se Isorn. "Ljudiće onda pohrliti k vašoj zastavi, vidjet ćete!"

"A kako će nas pronaći?" odvratila Jošua s podrugljivim osmijehom. "Ti ljudi, kakoće nas pronaći?"

"Hoće, nekako," vikne Isorn, "svi nas ostali pronalaze!" Hukne od smijeha. Princ i Deornoth mu se pridruže. Vorzheva i ostali zurili su u njih kao da su pomahnitali.

"Jašimo dalje!" vikne Jošua. "Oženjen sam i odmetnik!"

Sunce se nije pojavilo cijeli dan. Kad je bljedo svjetlo počelo napokon slabjeti, a pokrov nadolazeće večeri se proširio olujnim nebom, prinčeva družina odabere mjesto i podigne logor.

Jahali su na sjever od logora kola sve dok nisu stigli do Ymstrecca rano poslijepodne, prešavši rijeku na blatnom gazučije su obale bile posute otiscima kopita. Jošua odluči da bi putovanje na istok bilo sigurnije na suprotnoj strani Ymstrecca, gdje će biti na sat vremena brzog jahanja od šume. Ako ih Fengbald nastavi proganjati, baremće imati priliku pohitati prema tamnom drveću i možda pobjeći moćnijoj sili u zamršenim dubinama Aldheorte.

Unatoč oprezu, jahačima Velikog kralja nije bilo ni traga cijelog po-slijepodneva. Noćne straže također su prošle bez intervencija. Nakon što su ujutro prekinuli post suhim mesom i kruhom, uzjahali su i nastavili put. Zadržali su brzi korak, ali strah od potjere smanjivao se iz sata u sat: ako su Hotvig i ostali poduzeli nešto da uspire Fengbalda, činilo se da su obavili dobar posao. Jedina prava nesreća bila je patnja onih koji nisu naviknuli na jahanje. Hladno, sivo jutro bilo je puno zvukova žaljenja dok su jahali na istok.

Drugog dana putovanja po zelenom, ali neveselom kraju, putnici počeoše viđati velika natkrivena kola i prljave kolibe od blata i pruća načičkane duž obala Ymstrecca. Na dva ili tri mjesta nekoliko kolibačak je sraslo zajedno u sitna naselja, poput sporih zvijeri koje traže jedna drugoj društvo po mračnoj ravnici. Prohladni travnjaci bijahu prekriveni gustom maglom, a putnici nisu mogli vidjeti ni daleko ni jasno, no činilo se da stanovnici tih okupljališta nisu bili Thrithinžani.

"Hotvig je govorio istinu", zamišljenoće Jošua dok su prolazili pokraj jednog od tih naselja. Šaćica nejasnih prilika skakutala je po sivoj vrpici Ymstrecca koja je zavijala iza koliba - naseljenici su bacali svoje ribarske mreže. "Mislim da su Erkvnladani. Vidite, ona koliba ima Sveto Drvo naslikano sa strane! Ali zašto su ovdje? Naš narod nikad nije živio u toj zemlji."

"Ustanak, uništeni usjevi", reče Strangveard. "Zaboga, kako ljudi moraju patiti u Erchesteru! Strašno!"

"To je vjerojatno bogobožazan puk koji zna da Elija ima posla s vrazima", reče Gutrun. Privila je Lelet čvršće na svoje bujne grudi, kao da želi zaštititi dijete od pričesnika Velikog kralja.

"Zar im ne bismo trebali reći tko ste, gospodaru?" upita Deornoth. "Sigurnost je u brojnosti, a nas je već dugo vremena jako malo. Osim toga, ako su Erkvnladani, vi ste njihov zakoniti princ."

Jošua se zagleda u udaljeni logor, a onda stresе glavom. "Možda su ovamo došli kako bi pobjegli od svih prinčeva, bili oni zakoniti ili nezakoniti. Uostalom, ako nas slijede, zašto bismo nevine ljude dovodili u opasnost objavljujući im naša imena i odredište? Ne, kao što si rekao, kad budemo imali utvrdu, tad ćemo se i oglasiti. Onda će oni moći prijeći k nama ako to budu željeli, a ne zato što smo se obušili na njih mačevima i konjima."

Deornoth zadrži na licu oprezno neodređen izraz. Saveznici su im bili prijeko potrebni. Zašto je Jošua inzistirao na tom da bude tako proketo oprezan i besprijekoran? Neke stvari, bilo je očito, princ nikad neće promijeniti.

Dok su jahači nastavljali svoj put po mračnoj stepi, vrijeme se stalno pogoršavalo kao da su se zatekli na prekretnici zime umjesto u najranijim danima mjeseca anitula na takozvanom vrhuncu ljeta. Vrtlozi snijega dojahali su na leđima sjevernog vjetrova, a nemoguće prostrano nebo postalo je trajno sivo, sumorno poput pepela na ognjištu.

Krajolik je sa svake strane bivao sve turobniji i neprivlačniji. Putnici su počeli susretati veća naselja duž obala Ymstrecca, naselja koja naizgled nisu toliko velika koliko nagomilana. Kako je rijeka nosila trnje, pruće i blato prije nego što bi ih odbacila na prikladne sprudove, tako je sama srž tih naselja, ljudi i materijala, naizgled pukim slučajem stizala na to neobično i tek malo gostoljubivo mjesto, ukonačivši se na nekom uzanom području dok je sila koja ih je tako daleko donijela hujala dalje bez njih.

Jošuin je narod tiho jahao pokraj tih sićušnih, trošnih zaselaka, em-brijskih gradova gotovo jednako odbojnih poput same zemlje, a svaki je bio sazdan od možda desetak grubih zaklona. Nekoliko živih stvorova moglo se vidjeti izvan slabašnih zidina. Pramci dima s njihovih ognjišta kovitali su se na vjetru.

Druga, treća i četvrta noć pod zvijezdama koje su skrivali oblaci dovela je prinčeve izgnanike do ruba Stefflodske riječne doline.

Večer petog dana donijela je još snijega i oštru hladnoću, ali tama je također treperila svjetlima; baklje i logorske vatre, stotine vatri koje su ispunile ulaz u dolinu poput zdjele dragulja. Putnici su pronašli dosad najveće naselje, gotov grad bijednih zaklona ugniježenih u koritu plitke doline gdje su se spajali Ymstrecca i Stefflod. Nakon dugog putovanja po praznoj ravnici, bio je to ohrabrujući prizor.

"Opet se krećemo poput lopova, prinče Jošua", srdito šapne Deornoth. "Sin ste Ivana Svijetlog, moj gospodaru. Zašto se moramo šuljati u taj maloposjednički metez ponašajući se - i izgledajući - poput drumskih razbojnika?"

Jošua se nasmiješi. Nije presvakao svoje thrithinško ruho umrljano od puta, iako je jedna od stvari koju je razmijenio bila nova odjeća. "Više me ne moliš da ti oprostim na izravnosti kao nekoć, Deornoth. Ne, ne ispričavam se. Proživjeli smo previše toga da bih ti zamjerio. U pravu si, ne dolazimo ovamo poput princa i njegova dvora -činimo bijedan dvor u svakom slučaju. Umjesto toga otkrit ćemo što možemo, a naše žene, malu Lelet i ostale nećemo dovesti u nepotrebnu opasnost." Okrenuo se prema Isornu, koji je bio treći i dosad najšutljiviji član trojke. "Ako ništa drugo, želimo izbjeći sumnju da smo išta drugo osim običnih putnika. Ti, Isorne, izgledaš posebno uhranjeno: sam tvoj stas mogao bi preplašiti neke od ovog sirotog naroda." Zahihotao se i boc-nuo jakog mladog Rimeržanina u bok. Isorn, nespreman na prinčevu naglu bezbrižnost, posrne i umalo padne.

"Ne mogu se smanjiti, Jošua", progundao on. "Budite zahvalni što nisam krupan poput svojeg oca, inače bi vaš narod pobjegao vrišteći u noć čim bi me ugledao."

"Ah, kako mi nedostaje Isgrimnur", reče Jošua. "Neka Aedon zaštititi tvojeg oca, tog dobrogčovjeka, i vrati nam ga živa i zdrava."

"Majci strašno nedostaje i boji se za njega," tiho će Isorn, "ali šuti o tome." Njegovo dobroćudno lice bilo je ozbiljno.

Jošua ga pronicavo pogleda. "Da, tvoja obitelj nije od onih koje se busaju o prsa."

"Svejedno," naglo će Deornoth, "vojvoda sigurno zna podići galamu kad je nezadovoljan! Sjećam se kad je prvi put otkrio da Skali dolazi na pogreb kralja Ivana. Bacio je stolicu kroz vitraj biskupa Domitisa i razbio ga na komadiće! Jao! Neka sam proklet!" Smijujući se, Deornoth je u tami zapeo o busen trave. Večerašnji zamagljeni mjesec škrtao je svojim svjetlom. "Makni baklju bliže, Isorne. Zašto uostalom hodamo i vodimo konje?"

"Jer ako ti slomiš nogu, možeš jahati", suho će princ. "Ako tvoj novi konj Vildalk slomi svoju, hoćeš li ga ti nositi?"

Deornoth nerado prihvati tu činjenicu.

Tiho razgovarajući o Isornovu ocu i njegovoj legendarnoj čudi - čije su izražavanje gotovo uvijek slijedile, čim bi se vojvoda primirio, prestravljene isprike - spustili su se travnatim obronkom prema svjetlima najbližim vatri. Ostatak družine podigao je logor na rubu doline; vatra koju je vojvotkinja Gutrun raspirivala bila je plašljiv signal na uzvisini iza njih.

Čopor drhtućih, izgladnjelih pasa zalaje i razbježi se kad se trojka približila naselju. Nekoliko sjenovitih prilika podigne pogled s vatre ili stane prekrivenih ruku na platnenim vratima svojih bijednih koliba, promatrajući prolazak neznanaca. Ako je itko osjećao da Jošua i njegovi suputnici nisu bili dobrodošli, nitko ih nije izazvao. Iz komadića razgovora koje su pokupili dok su prolazili, bilo je jasno da su doseljenici zaista većinom Erkvnlđani, koji su govorili i starim jezikom te zemlje i zapadnjačkim. Tu i tamo, mogao se čuti i hernvstirski grleni govor.

Neka žena stajala je na otvorenom prostoru između dviju kuća, razgovarajući sa svojom susjedom o zecu kojeg je njezin sin donio i kako su ga skuhalo na pari s kiselom travom za Hlafovo. Bilo ječudno, pomisli Deornoth, čuti ljude kako govore o tako svakidašnjim stvarima tu usred pustih travnjaka, kao daje crkva skrivena iza stijene kamoće poći na jutarnju molitvu ili trgovina ispod lišća gdje mogu kupiti pivo koje će piti uz svoj zečji gulaš.

Žena, u srednjim godinama, crvena lica i koštunjava, okrene se na njihov dolazak i odmjeri ih pogledom miješane strepnje i zanimanja. Deornoth i Isorn skrenu svoje korake kako bi je mimoišli, ali Jošua se zaustavi.

"Želimo vam ugodnu večer, kumo", reče princ, pognuvši glavu u neku vrst naklona. "Znate li gdje bismo mogli dobiti zalogaj hrane? Mi smo putnici i imamo novca. Ima li itko nešto na prodaju?"

Žena ga oprezno pogleda, a onda svrne oči na njegove suputnike. "Tu nema krčmi ni svratišta", mrko će ona. "Svi čuvaju ono što imaju za sebe."

Jošua polako kimne, kao da probire zrnca najčišće zlatne mudrosti iz njezina odgovora. "A kako se zove ovo mjesto?" upita. "Nema ga ni na jednom zemljovidu."

"Ne može ga ni bit", frkne ona. "Nije ga bilo tu prije dva ljeta. Nema imena, ne zapravo, ali neki ga zovu Gadrinsett."

"Gadrinsett", ponovi Jošua. "Mjesto okupljanja."

"Nije da se itko okuplja zbog nečeg." Ona načini grimasu. "Samo ne mogu dalje."

"A zašto?" upita Jošua.

Žena zanemari to zadnje pitanje, promatrajući princa još jedanput od glave do pete na proračunat način. "Evo," napokon izusti, "ako želite hranu i ako za nju platite, možda bih mogla nešto učiniti za vas. Najprije mi pokažite novac."

Jošua joj pokaže šaku cintisa i quinis koje je ponio u svojoj novčarki iz Naglimunda. Žena strese glavom.

"Ne mogu primiti broncu. Neki ljudi dalje niz rijeku možda trguju srebrom, pa ću iskušati sreću s nekima od njih. Zar nemate nešto drugo što biste mijenjali? Kožno remenje sa slomljenog sedla? Kopče? Višak odjeće?" Pogledala je Jošuinu odoru i podsmjehnula se. "Ne, sumnjam da imate viška odjeće. Hajdete onda, dat ću vam malo juhe, a vi mi možete ispričati kakve novosti." Mahnula je svojoj prijateljici - koja je ostala na sigurnoj udaljenosti, promatrajući cijeli razgovor otvorenih usta - a onda ih povela natrag kroz skupinu koliba.

Ženino ime bilo je Jelda. Iako je nekoliko puta spomenula da bi joj se muž mogao vratiti svakog trena, Deornoth je pretpostavljao da je to bilo samo kako bi pretekla ikakve pomisli na pljačku koje su trojica stranaca mogli imati; nije vidio ni traga od ikakvog živog supruga po njezinu logoru, čije je središte činila vanjska vatra i mala, trošna koliba. Imala je nekoliko dječčiji se spol nije mogao odmah odrediti jer je bio pomućen prljavštinom i večernjom tamom. Izašla su gledati princa i njegove prijatelje onom istom krupnookom pozornošću koju bi poklonili zmiji koja guta žabu.

Nakon što je primila jedan quini, koji je smjestio nestao u njezinoj haljini, Jelda im svima naliže zdjelu rijetke juhe, a onda odnekud ishodi vrč piva za kojeg reče da ga je njezin muž donio iz Falshirea gdje su prije živjeli. Pogled na taj vrč učvrsti Deornothovo uvjerenje da je njezin muž mrtav: kakav bičovjek mogao živjeti u ovoj zaboravljenoj rupi, a ostaviti pivo tako dugo nepopijeno? Jošua joj ozbiljno zahvali. Njima trojici je vrč nekoliko puta prešao iz ruke u ruku prije nego što su se sjetili upitati Jeldu želi li i ona malo. Privoljela je ljubazno kimnuvši i popila nekoliko zdravih gutljaja. Njezina su djeca to međusobno prokomentirala na neobičnom iskvarenom dijalektu koji se sastojao većinom od stenjanja, nekoliko prepoznatljivih riječi i neprestanih čuški po glavi i plećima. Užici društva i razgovora uskoro su počeli zahvaćati Jeldu. Isprva rezervirana, nedugo zatim držala je prilično upućene govorancije o svemu što se trebalo znati o Gadrinsettu i ostalim bespravnim naseljenicima. Iako je bila neuka, imala je pronicav um. Putnike je većinom zanimao put do njihova odredišta - Gelojine upute nisu bile baš precizne - no zatekli su se kako uživaju u Jeldinu oponašanju raznih susjeda.

Poput mnogih drugih stanovnika Gadrinsetta, Jelda i njezina obitelj pobjegli su iz Falshirea kad su Fengbald i njegova Erkvnstraža spalili gradsku vunenu četvrt - kao kaznu za otpor ceha trgovaca vunom prema jednom od Elijinih manje omiljenih proglasa. Jelda je

također objasnila da je Gadrinsett bio još veći nego što je Jošuin narod isprva pretpostavio: nastavljao se dolinom, rekla je, ali su se brda uzdizala dovoljno visoko da su logorske vatre na suprotnom kraju bile zaklonjene od pogleda.

Razlog što se na tom mjestu zaustavilo toliko ljudi, rekla je Jelda, bio je u tome da se zemlja ispod tačke spajanja Steffloda i Ymstrecca smatrala zlosretnom i opasnom.

"Puna je vilin-prstenova," rekla je ozbiljno, "a ima i humaka na kojima neću plešu duhovi. Zbog toga nas ljudi koji žive u Thrithinzima puštaju na miru - ionako ne bi htjeli živjeti ovdje." Glas joj se snizi, a oči postanu veće. "Tamo je jedan veliki brijeg gdje se susreću vještice, pun je strašnih čarobnjačkih kamenova - gori čak i od Thisterborga pokraj Erchestera, ako ste čuli za to opako mjesto. Nedaleko odatle je grad gdje su nekoć živjeli vrazi, pogan, neprirodan grad. Ta zemlja preko rijeke puna je strašnih magija - nekim su ženama ovdje ukrali djecu. Jednoj su podmetnuli vilenjačko dijete, sa šiljastim ušima!"

"Taj čarobnjački brijeg zaista zvuči kao strašno mjesto", reče Jošua, s izrazom duboke ozbiljnosti na izduženu licu. Kad je žena spustila

pogled na krilo gdje je mijesila brašno i vodu u zdjeli, on uhvati Deor-nothove oči i namigne. "Gdje se nalazi?"

Jelda pokaže u tamu. "Ravno tim putem, uz Stefflod. Bilo bi vam pametnije izbjegavati ga." Zastala je, mrštši se. "A kamo vi idete, gospodo?"

Deornoth upadne prije nego što je Jošua stigao prozboriti. "Zapravo, mi smo putujući vitezovi koji su se nadali zaposliti svoje mačeve na velikom zadatku. Čuli smo da je princ Jošua, mladi sin Velikog kralja Ivana Prosvjetitelja, stigao u istočne zemlje, gdje kuje urotu da zbaci s prijestolja svojeg opakog brata, kralja Eliju." Trudeći se da se ne nasmiješi, Deornoth zanemari Jošuiine razdražene pokrete. "Došli smo se pridružiti tom plemenitom cilju."

Jelda, koja je na trenutak prestala mijesiti tijesto kako bi se zabulji-la, ispusti frktav zvuk i nastavi svoj posao. "Princ Jošua? Ovdje na travnjacima? To je dobra šala. Nije da ne bih htjela vidjeti kako se nešto poduzima. Ništa nije dobro otkako je stari Svijetli Ivan umro, blažen budi." Lice joj postane strogo, ali oči su joj odjednom vlažno zasvjetlucale. "Svima nam je teško palo, jako teško..."

Naglo je ustala i odložila spljoštene grude tijesta na čist, užaren kamen na rubu vatre; počele su tiho cvrčati. "Idem samo vidjeti prijateljicu", reče Jelda, "i otkriti možemo li od nje posuditi još malo piva. Neću joj reći što ste mi povjerili o princu, jer bi se ona samo nasmijala. Pripazite na te kolače dok me nema - djeca će ih pojesti ujutro." Ustala je i udaljila se iz prstena svjetlosti vatre, brišući oči prljavim šalom.

"Kakva je to ludorija, Deornoth?" srdito upita Jošua.

"Ali zar niste čuli? Ljudi poput ovih samo čekaju da nešto podu-zmete. Vi ste njihov princ." Činilo se tako očitim. Sigurno je Jošua to shvaćao?

"Princ čega? Princ ruševina, princ puste zemlje i trave? Nemam što ponuditi ovom narodu... zasad." Ustao je i pošao do ruba logora. Jel-dina su djeca virkala u njega, kao roj bijelo obrubljenih očiju koje blistaju na mračnom dovratku.

"Ali kako ćete išta steći bez naroda koji će vas slijediti?" upita Isorn. "Deornoth je u pravu. Ako Fengbald sada zna gdje smo, samo je pitanje vremena kad će se Elija sručiti na nas svom svojom mržnjom."

"Sumnja možda zadrži ove ljude dalje od Kamena oproštaja, ali neće zadržati grofa Guthwulfa i vojsku Velikog kralja na odmaku", reče Deornoth.

"Ako nas kralj na Prijestolju od zmajokosti kani napasti svojom vojskom," žarko odvrati Jošua, podigavši ruku u gesti frustracije, "nekoliko stotina ljudi Gadrinsetta za njih će biti tek perje na oluji. To je još jedan razlog zbog kojeg ih ne želim u to uvlačiti. Nas nekoliko barem možemo ponovno nestati u Aldheorte budemo li morali, ali ovaj narod ne može."

"Ponovno planiramo povlačenje, prinče Jošua", gnjevno će Deor-noth. "I sami ste se umorili od toga - priznali ste!"

Njih su se trojica još prepirala kad se Jelda vratila. Zapali su u pokajničku tišinu, pitajući se koliko je čula. Njihov razgovor, međutim, bio joj je posljednje na pameti.

"Moji kolači!" krikne ona, a onda ih povuče s vrućeg kamena jednog za drugim, ispuštajući male krikove bola kad god je opekla prste. Svaki je kolač bio crn poput Prvratesove duše. "Čudovišta! Kako ste mogli? Blebetali ste zanesene gluposti o princu i pustili da mi kolači pregore!" Okrenula se i slabo pljesnula Isorna po širokim ramenima.

"Ispričavam se, kumo Jeldo", reče Jošua, izvukavši još jedan quinis. "Molim vas da primite ovo i oprostite nam..."

"Novac!" vikne ona, iako gaje uzela. "Što je s mojim kolčima? Hoću li sutra ujutro djeci dati da jedu novac kad budu plakala!?"

Sčepala je metlu od svezanih grančica i pomamno zamahnula prema Deorno-thovoj glavi, umalo ga srušivši s kamena na kojem je sjedio. Brzo je skočio na noge i pridružio se Jošui i Isornu u potpunom povlačenju.

"Da mi više niste došli!" viknula je za njima. "Unajmljeni mačevi, kako da ne! Uništavači kolača! Princ je mrtav, rekla je moja prijateljica - a vaš ga razgovor neće vratiti!"

Njezini srditi krici polako su se gubili u daljini dok su Jošua i njegovi suputnici teturali prema svojim konjima i napuštali rubove Gadrinsetta.

"U krajnju ruku," reče Jošua nakon što su malo hodali, "sad otprilike znamo gdje leži Kamen oproštaja."

"Doznali smo više od toga, Visosti", reče Deornoth, napola se smiješeći. "Vidjeli smo da vaše ime još uvijek izaziva žestinu među vašim podanicima."

"Možda ste Princ trave, Jošua," doda Isorn, "ali posve sigurno niste Kralj kolača."

Jošua ih obojicu odmjeri s gnušanjem. "Bilo bi mi draže", reče polako, "kad bismo se vratili u logor u tišini."

Kroz Vrata ljeta

Nijedna nas cesta neće dovesti tamo", ozbiljno će Aditu. "To će učiniti samo jedna vrsta pjesme."

Simon se ozlojeđeno namršti. Postavio je jednostavno pitanje, ali na njezin izluđujući sithski način, Jirikijeva je sestra ponovno dala odgovor koji to i nije bio. Bilo je prehladno da bi se samo stajalo i pričalo gluposti. Pokušao je ponovno.

"Ako nema ceste, to ipak mora biti u nekom smjeru. U kojem je smjeru, onda?"

"Unutra. U srcu šume."

Simon zaškilji prema suncu kako bi se pokušao orijentirati. "Dakle, to je... tamo?" Pokaže na jug, u smjeru u kojem je putovao.

"Ne posve. Ponekad. Ali to bi najčešće bilo kad bi htio ući kroz Vrata kiše. Za to sada nije pravo doba godine. Ne, mi tražimo Vrata ljeta, a to je sasvim druga pjesma."

"Stalno spominješ pjesmu. Kako se nekamo može stići pjesmom?"

"Kako...?" Činilo se da to pažljivo razmatra. Promotrla je Simona. "Imaš neobčan način razmišljanja. Znaš li svirati shent?"

"Ne. Kakve to ima veze i s čim?"

"Mogao bi biti zanimljiv svirač - pitam se je li itko svirao sa smrtnikom? Nitko od mogeg naroda ne bi postavio takvo pitanje. Moram te naučiti pravilima."

Simon gundanjem izrazi svoju zbunjenost, ali Aditu podigne tanko-prstu ruku da zaustavi njegova pitanja. Stajala je vrlo tiho, dok joj je mreža kose boje lavande treperila na povjetarcu, a sve drugo bilo mirno; u svojoj bijeloj odjeći bila je gotovo nevidljiva u snježnom nanosu. Činilo se da je zaspala stojeći, poput rode koja se ljulja na jednoj nozi među šašem, ali njezine sjajne oči ostale su otvorene. Napokon je počela duboko disati, ispuštajući zrak dahtavim siktajem. Udisaji su napokon postali pjevuckav, mrmljav zvuk koji kao da i nije dolazio iz Aditu. Vjetar, koji je poput hladnog prsta pritiskao Simonov obraz, naglo promijenio smjer.

Ne, shvati on trenutak kasnije, bilo je to više od promjene vjetra. Radije, činilo se da se cijeli svijet posve neznatno pomakao - zastrašujući osjećaj koji je donio trenutak omaglice. Kao dijete ponekad se vrtio i vrtio u krugu; kad bi stao, svijet bi se nastavio okretati oko njega. Ta je vrtoglavica bila vrlo slična tome, ali mirnija, kao da se svijet koji se vrtio pod njegovim nogama kretao hotimično poput rastvaranja latica na cvijetu.

Adituino nijemo, prozračno brujanje učvrstilo se u litaniju nepoznatog sithskog jezika, a onda ponovno izgubilo u tihom disanju. Sumorna svjetlost koja je prodirala kroz snijegom okovano drveće kao da je poprimila topliju boju, beskonačno malenu promjenu nijanse koja je pro-žela sivilo modrom i zlatnom bojom. Tišina se protezala.

"Je li ovo čarolija?" Simon začu kako mu glas razbija muk poput njakanja magarca. Odmah se osjeti glupim. Aditu pomakne glavu da ga pogleda, ali njezin izraz nije pokazivao gnjev.

"Nisam sigurna što time misliš", reče ona. "Ovako mi pronalazimo skriveno mjesto, a Jao e-Tinukai'i je zaista skriven. Ali nema mōi u samim riječima, ako to pitaš. Mogu biti izgovorene na bilo kojem jeziku. One pomažu tragaču da se sjeti određenih znakova, određenih putova. Ako to nije ono što ti smatraš čarolijom", vrlo mi je žao što sam te razčarala."

Nije izgledala kao da joj je žao. Njezin se vragolast osmijeh vratio.

"Nisam smio prekidati", promuca Simon. "Uvijek sam tražio od svojeg prijatelja doktora Morgenesa da mi pokaže čaroliju. Nikad to nije učinio." Pomisao na starca vrati uspomenu na sunčano jutro u doktorovoj prašnoj odaji, zvuk Morgenesova mrmljanja i poluglasnog razmišljanja dok je Simon meo. S tom uspomenu stigne i jak ubod kajanja. Sve je to nestalo.

"Morgenes..." zamišljeno će Aditu. "Vidjela sam ga jednom, kad je posjetio mojeg ujaka u našoj kolibi. Bio je lijep mladić."

"Mladić?" Simon se ponovno zabludi u njezino lice mršavo kao u siročića. "Doktor Morgenes?"

Sitha se odjednom ponovno uozbilji. "Ne smijemo više odugovlačiti. Bi li htio da pjevam pjesmu na tvojem jeziku? To neće nanijeti štetu goru od nevolje koju ionako već kuhamo, ti i ja."

"Nevolje?" Bio je sve smeteniji i smeteniji, ali Aditu je ponovno zauzela neobični stav. Odjednom ga zahvati osjećaj da mora brzo govoriti, kao da su se neka vrata zatvarala. "Da, molim te, na mojem jeziku!"

Stala je na prste, poput cvrčka na grani. Nakon što je na trenutak odmjereno disala, ponovno je počela pjevati. Pjesma je polako postajala prepoznatljiva, nespretni, grubi zvuči Simonova zapadnjačkog jezika mekšali su i postajali tekući, a riječi su tekle i slijevale se zajedno poput rastopljenog voska.

"Zeleno je Gujino sanjivo oko",

pjevala je, očiju uperenih u sige koje su visjele poput privjesaka od dragulja s grana umiruće jele. Vatra odsutna iz prigušenog sunca sada je gorjela u njihovim iskričavim dubinama.

"Njegov trag je mjesec srebrn. Samo Žena-s-mrežom vidjet može Tajna mjesta kamo ide..."

Adituina ruka se pomakne s njezina boka i ostane dugo visjeti u zraku prije nego što je Simon shvatio kako se od njega očekuje da je primi. Uhvatio je njezine prste svojom rukom u rukavici, ali ona ih istrigne. Na trenutak je pomislio da je krivo shvatio, da je nametnuo neku nepoželjnu, neotesanu intimnost tom zlatookom stvorenju, ali kad su se njezini prsti nestrpljivo stisnuli, on shvati kroz bujicu zbunjujućih osjećaja da ona želi njegovu golu ruku. Svukao je svoju kožnu rukavicu zubima, a onda uhvatio njezin vitki zglobov prstima toplim i vlažnim od njihova stajanja u rukavici. Ona nježno, ali čvrsto izvuče svoj zglobov, ovaj put uvukavši svoju ruku u njegovu. Njezini se hladni prsti saviju uz njegove. Stresavši glavom poput mačke probudene iz drijemeža, ona ponovi riječi pjesme koju je pjevala:

"Zeleno je Gujino sanjivo oko, Njegov trag je mjesec srebrn. Samo Žena-s-mrežom vidjet može Tajna mjesta kamo ide..."

Aditu ga povede naprijed, sagnuvši se ispod jeline krošnje i njezina tereta ledenih siga. Krut, snijegom posoljen povjetarac koji mu je grebao lice natjera mu suze na oči. Šuma pred njim odjednom je bila iskrivljena, kao da je bio zatvoren u jednoj od onih siga, zureći

van. Čuo je kako mu čizme škripe po snijegu, ali činilo mu se da se to događa na velikoj udaljenosti, kao da mu je glava lebdjela iznad vrhova drveća.

"Dijete vjetra nosi purpurnu krunu, pjevušila je Aditu. Hodali su, ali osjećaj je bio sličniji lebdenju ili plivanju.

"Njegove su čizme od zečje kože, Nevidljiv on je oku Mjesec-majke, Ali ona čuje oprezno mu disanje... "

Skrenuli su i spustili se niz ono što je trebala biti vododerina obrubljena zimzelenim drvećem; umjesto nje, u Simonovim zamućenim očima debela drveća nalikovala su na sjenovite ruke koje su se pružale da obuhvate dvoje putnika. Grane su udarale o njegova bedra dok je prolazio, njihov je miris bio opojan i oštar. Smolom pokrivene iglice prijanjale su mu uz hlače. Vjetar - uzdišući šaptavo među granama koje su se njihale - bio je malko vlažniji, ali ipak drhtavo hladan.

"... Žuta je prašina na oklopu stare Kornjače."

Aditu se zaustavi pred bedemom mrkog kamenja, koje je izvirivalo iz snijega na dnu vododerine poput zida srušene kuće. Dok je stajala pjevajući pred njim, sunčana svjetlost koja je padala kroz drveće naglo promijeni kut; sjene u pukotinama kamenja se prodube, a onda preliju iz svojih raspuklina poput nabujalih rijeka, klizeći po licu stijene kao da se skriveno sunce brzo obrušavalo prema svojem večernjem sidrištu.

"On hoda dubokim prostranstvima ", pjevušila je,

"Usadenim ispod suha kamena, ^

On broji otkucaje svojeg srca u kredastim sjenama..."

Skrenuli su oko masivne stijene i odjednom se zatekli na strmoj padini. Manji humci tamnog kamenja, svijetloružičasti i pješčano smeđi, izbijali su iz snježnog tla. Drveće koje se uzdizalo prema nebu tu je bilo tamnije zelene boje i puno tihog ptičjeg pjeva. Ujed zime bio je zamjetno manji.

Putovali su, ali činilo se da su također prešli iz jedne vrste dana u drugu, kao da su nekako hodali pod pravim kutom prema normalnom svijetu, krećući se nesputano poput anđela za koje je Simon čuo da lete po Božjoj želji. Kako je to bilo moguće?

Zureći iznad drveća u bezlično sivo nebo, s Adituinom rukom stisnutom u njegovoj, Simon se upita nije li zaista umro. Možda je to ozbiljno stvorenje pokraj njega - čije su oči naizgled bile uprte u stvari koje on nije mogao vidjeti - pratilo njegovu dušu do nekog krajnjeg odredišta, dok je njegovo beživotno tijelo ležalo negdje u šumi, polako ne-stajući pod gunj em snježnih nanosa.

Je li na Nebu toplo? upitao se odsutna duha.

Protrljao je lice slobodnom rukom i osjetio ohrabrujuću bol svoje ispucane kože. U svakom slučaju, to nije bilo važno; išao je onamo gdje ga je Aditu vodila. Bio je zadovoljno bespomoćan i osjećao kako ne bi mogao maknuti svoju ruku iz njezine ništa više nego što bi mogao otkinuti svoju glavu s tijela.

"... Pjesma oblaka maše skrletnom bakljom; Rubin podno siva mora. Ona miriše na cedrovu koru, I nosi bjelokost na grudima..."

Adituin se glas dizao i padao, spor, zamišljen ritam njezine pjesme stapao se s ptičjim pjevom kao što se vode jedne rijeke spajaju neras-poznatljivo s tokom druge. Svaki stih bio je beskrajni izvor, svaki krug imena i boja bio je zagonetka od draguljačije se rješenje uvijek činilo nadomak Simonovih prstiju, ali se nikad nije otkrivalo. U času kad je pomislio da mu nešto ima smisla, to bi nestalo, a nešto bi drugo plesalo na šumskom zraku.

Dvoje putnika sišlo je s kamene padine u duboku sjenu, zašavši u guštaru tamnozelenih živice posute biserjem sitnih bijelih cvjetova.

Lišće bijaše vlažno, snijeg pod nogama razmočen i nestalan. Simon čvršće stisne Adituinu ruku. Pokuša obrisati oči, koje su se ponovno zamaglile. Malo bijelo cvijee mirisalo je na vosak i cimet.

"... Vidrino oko je smeđi oblutak. Ona klizi ispod mokrih listova deset; Kad zapleše u dijamantnim potocima, Nositelj svjetiljke se smije..."

A sada, pridruživši se dizanju i padanju napjeva Adituine pjesme i nježnom ćurliku ptica, stigao je zvuk pljuskanja vode u plitkim jezercima, melodičan poput glazbenog instrumenta načinjenog od krhkog stakla. Treperava svjetlost iskrila se na pahuljama koje su se otapale; dok je slušao u čudu, Simon se ogleda oko sebe u zvjezdan odsjaj sunca kroz vodu. S grana drveća kao da se cijedila težina. Hodali su pokraj malog, ali živahnog potokačiji je radostan glas odzvanjao drvenim stupovima šumske dvorane. Snijeg koji se otapao ležao je po kamenju i bogatoj crnici pod vlažnim lišćem. Simonu se vrtje-lo u glavi. Adituin napjev prodirao je kroz sve njegove misli, kao što je potok klizao oko i preko uglavanog kamenja koje čini njegovo korito. Koliko su dugo hodali? Isprva se činilo kao tek nekoliko koraka, ali sada se odjednom činilo da su stupali satima - danima! I zašto je snijeg nestajao? Prije samo nekoliko trenutaka prekrivao je sve!

Proljeće! pomisli on i osjeti kako u njemu žubori nervozan, ali ushićen smijeh. Mislim da smo metali u Proljeće!

Hodali su dalje uz potok. Adituina glazba zvonila je sve dalje i dalje poput vode. Sunce je iščeznulo. Suton se rascvao na nebu poput ruže, oparivši sve Aldheortino lišće, granje i debela vatrenim svjetlom, dotaknuvši kamenje grimizom. Dok je Simon gledao, buktinja se rasplamsa i utrne na nebu, te je uskoro zamijenjen purpur koji se širio, a koji je prož-drla zagasita tama kad je došla na red. Činilo se da se svijet brže okreće pod njim, ali ipak je stajao čvrsto na zemlji: jedna je noga slijedila drugu, a Adituina je ruka počivala čvrsto u njegovoj.

"... Kabanica Kamen-slušaća crni je ahat, Prstenovi njegovi sjaje poput zvijezda."

Dok je pjevala te riječi, roj bijelih zvijezda zaista se pojavi na nebeskom svodu. Cvjetale su i blijedjele u nizu nestalnih slika. Napola dovršena lica i oblici srastali su, istočkani svjetlom zvijezda naspram tame, a onda se jednako brzo rastapali.

"Devet ih nosi; ali svoj goli prst Podiže i kuša povjetarac s juga..."

Dok je hodao pod baršunasto crnim nebom i vrtlogom zvijezda, Simon se osjećao kao da cijeli život prolazi nevjerojatnom brzinom; u isto vrijeme, noćno putovanje činilo se tek jednim trenutkom gotovo beskrajnog trajanja. Samo je vrijeme naizgled hujalo pokraj njega, ostavljajući za sobom divlju mješavinu mirisa i zvukova. Aldheorte je postala jedinstveno živo stvorenje koje se mijenjalo svud oko njega dok se smrtonosna studen otapala, a toplina prodirala naprijed. Čak i u tami mogao je oćutjeti neizmjerne, gotovo grčevite promjene.

Dok su hodali pod blistavom svjetlošću zvijezda pokraj brbljave, nasmijane rijeke, Simon pomisli da može osjetiti kako zeleno lišće niče iz golih grana, a drhtavo se cvijeće probija iz zaleđenog tla, rastvarajući svoje nježne latice poput leptirovih krila. Šuma kao da je otresala zimu poput zmije koja skida svoju staru, beskorisnu kožu.

Adituina pjesma provlačila se kroz sve to poput jedinstvene zlatne niti u tapiseriji isprepletene od prigušenih boja.

"... Ljubičaste su sjene u Lynixovim ušima. On čuje izlazak sunca; Njegova nit šalje zrikavce u san I budi bijelu ružu..."

Jutarnja svjetlost počela je prožimati Aldheorte, šireći se ravnomjerno, kao da nije imala jedinstveni izvor. Šuma se doimala živom, svaki list i grana usmjereni, čekajući. Zrak bijaše ispunjen tisućama zvukova i nebrojenim mirisima, pjevom ptica i zujanjem ptica, mošusnim vonjem žive zemlje, slatkim gnjileži otrovnih gljiva, suhom draži peluda. Neobloženo oblacima, sunce se uspinjalo na nebo koje je pokazivalo najčišću svijetlomodru boju između uznositih vršaka drveća.

"... Plašt Nebeskog pjevača kočoperno se zlati",

pobjednički zapjeva Aditu, dok se činilo da šuma oko njih pulsira kao da ima jedno neizmjereno i nevidljivo bilo.

"Kosa mu je puna slavujeva perja. Svaka tri koraka baca biserje za sobom, A cvjetove šafrana pred sobom..."

Zaustavila je korake i ispustila Simonovu ruku; ona mu padne o bok, mlitava poput ribe očišćene od kostiju. Aditu stane na prste i rastegne se, podižući uzdignute dlanove prema suncu. Struk joj je bio vrlo tanak.

Trebalo je dugo vremena prije nego što je Simon uzmogao govoriti. "Jesmo li..." pokuša napokon, "jesmo li...?"

"Nismo, ali prešli smo najteži dio puta", reče ona, a onda se okrene prema njemu sa šaljivim izrazom. "Mislim da ćeš mi slomiti ruku, toliko si se čvrsto držao."

Simon se sjeti njezina mirnog, čvrstog stiska i pomisli kako je to bilo krajnje nevjerojatno. Ošamućeno se nasmiješi, tresući glavom.

"Nikad nisam..." Nije mogao izustiti riječi. "Koliko smo daleko došli?"

Činilo se da ju je to pitanje iznenadilo, te je na trenutak duboko razmišljala. "Prilično duboko u šumu", reče napokon. "Prilično duboko."

"Jesi li otjerala zimu čarolijom?" upita, teturajući u krugu. Sa svih strana snijeg je nestao. Jutarnja svjetlost probijala se poput noža kroz drveće i prelijevala po hrpama vlažnog lišća pod njihovim nogama. Paukova mreža zatrepri, usplamtjevši unutar stupa sunčane svjetlosti.

"Zima nije otišla", reče ona. "Mi smo otišli od zime." "Što?"

"Zima o kojoj govoriš je lažna - kao što znaš. Tu u pravom srcu šume nalazi se mjesto gdje oluja i hladnoća ne mogu prodirjeti."

Simon pomisli kako razumije što mu je govorila. "Dakle, vi držite zimu dalje od sebe s pomoću čarolije."

Aditu se namršti. "Opet ta riječ. Ovdje svijet pleše svoj pravi ples. Ono što bi promijenilo tu istinu jest čarolija - opasna čarolija - ili mi se bar tako čini." Okrenula mu je leđa, očito umorna od teme. Bilo je malo toga prijetvornog u Aduitinoj osobi, barem kad se radilo o gubljenju vremena na sitnice. "Skoro smo tamo, pa nema potrebe za pričom. Jesi li gladan ili žedan?"

Simon shvati da umire od gladi, kao da nije jeo danih. "Da! Oboje." Bez ijedne riječi, Aditu šmugne među drveće i nestane, ostavivši Si-mona da stoji sam pokraj potoka. "Ostani", dovikne ona, a glas joj odjekne tako da se činilo kao da dopire sa svih strana. Nekoliko časaka kasnije pojavila se s dvije crvenkaste lopte koje je nježno držala u svakoj ruci. "Kraile", reče. "Sunčevo voće. Pojedi ih."

Prvi komad sunčeva voća pokazao se slatkim i punim žućkastog soka, ostavivši za sobom pikantan okus koji ga smjesta nagna da zagrije u drugi. Kad je pojeo oba, glad mu je bila ugodno utažena.

"Sad dodi", reče ona. "Željela bih da stignemo do Shao Irigua do podneva."

"Što je 'Shao Irigu' - i koji je danas dan, uostalom?"

Aditu je izgledala ozlojeđeno, ako se moglo reći daje tako običan izraz rjostojao na tako egzotičnom licu. "Shao Irigu su Vrata ljeta, naravno. Što se drugog tiče, ne poznajem sve mjere. Takvo što je za one poput Prve pramajke. Mislim da u vas postoji mjesec razmak zvan 'an-i-tul'?"

"Anitul je mjesec, da."

"Toliko ti mogu reći. Sada je taj 'mjesec', prema vašem računanju."

Sad je Simon bio na redu da se ozlojeđi: i sam joj je to mogao reći - iako su se mjeseci znali prošuljati jedan ispred drugog kad je čovjek bio na putu. Ono što se nadao da će otkriti, na zaobilazan način, bilo je koliko im je dugo trebalo da stignu ovamo. Bilo bi lako izravno upitati, dakako, ali nekako je znao da ga Adituina odgovor ne bi zadovoljio.

Sithska žena se pomakne naprijed. Simon pohita za njom. Unatoč svojoj razdraženosti, napola se nadao da će ona ponovno zatražiti njegovu ruku, ali činilo se da je taj dio puta završio. Aditu se zaputi niz obronak pokraj potoka a da se nije ni osvrnula da provjeri slijedi li je.

Gotovo zaglušen veselom kakofonijom ptica na drveću iznad glave, zbunjen svime što se dogodilo, Simon otvori usta da se potuži na njezin bijeg, a onda naglo zaustavi korake, posramljen vlastitom kratkovidnošću. Njegov umor i ljutnja naglo su se povukli, kao da je odbacio težak gunj snijega koji je vukao sa sobom iz zime. To je zaista bila divlja vrsta čarolije, što god Aditu govorila! Nalaziti se u smrtonosnoj oluji - oluji koja je prekrila cijeli sjeverni svijet koliko je on znao - a onda slijediti pjesmu do sunčane svjetlosti i vedrog

neba! Bilo je to jednako dobro kao sve što je Simon ikad čuo u nekoj od priča Konjušara Šema. Ovo je bila pustolovina kakvu čak ni Jack Mundwode nikad nije doživio. Perač posuda Simon ulazio je u kraljevstvo vilinskog naroda!

Pohitao je za njom, grohotom se smijući. Aritu se osvrne znatiželjno ga pogledavši.

Kako se tijekom njihova neobičnog putovanja mijenjalo vrijeme, tako se mijenjala i vegetacija: zimzeleno drveće i nisko grmlje među kojima se Simon našao zameten i izgubljen prepustilo je mjesto hrastu, brezi i bijelom jasenu, njihove isprepletene grane bile su omotane rascvjetanim puzavcima, stvarajući iznad njihovih glava baldahin raznobojan poput staklenog svoda, ali kudikamo nježniji.

Paprat i šumska kiselica ogrtale su kamenje i palo drveće, prekrivši Aldheortino tlo kvrgavim pokrivačem zelenila. Pečurke su čučale skrivajući se u jezerima sjene poput vojnih dezertara, dok su druge blijede, ali neobično lijepe gljive priranjale uz debela drveća poput stuba spiralnog stubišta. Jutarnje sunce poprskalo je sve svjetlošću nalik na fino srebro i zlatni prah.

Potok je usjekao blagi klanac svojim prolaskom, zavijajući u dolinu čije je dno bilo zaklonjeno gustim drvećem. Dok su se Simon i Aritu oprezno spuštali kliskim kamenjem koje je obrubljivalo klanac, potok ispuni zrak oko njih finom vodenom prašinom. Vodeni se tok širio u niz uskih jezeraca, od kojih se svaki slijevao u onaj pod sobom. Jezerca bijahu natkrivena jasikom i žalosnim vrbama, a okolno kamenje posve obraslo bogatom zelenom mahovinom.

Simon sjedne na jedan da odmori gležnjeve i dođe do daha. "Bit ćemo tamo za malo vremena", reče Aritu, gotovo ljubazno.

"Dobro mi je." Rastegnulo je noge pred sobom, zureći kritički u svoje napukle čizme. Previše snijega uništilo je kožu - ali zašto bi sad o tom brinuo? "Dobro mi je", ponovi.

Aritu sjedne na kamen pokraj njega i pogleda u nebo. Bilo je nečeg sasvim čudasnog na njezinu licu, nečeg što nikad nije vidio na njezinu bratu, unatoč očitoj obiteljskoj sličnosti: Jirikija je bilo vrlo zanimljivo promatrati, ali Simon je držao da je Aritu bila ljupka.

"Preljeko", promrmlja on.

"Što?" Aritu se okrene i upitno ga pogleda, kao da nije znala tu riječ.

"Preljeko", ponovi Simon. "Sve je ovdje vrlo lijepo." Opsovao je sebe kao kukavicu i duboko udahnuo. "I ti si lijepa, gospo", napokon doda.

Aritu se na trenutak zapilji u njega začuđenim zlatnim očima, usana iskrivljenih u ono što je nalikovalo na malo mrštenje. Tada naglo prasne u siktav, srdačan smijeh. Simon osjeti kako ga oblijeva rumenilo.

"Ne izgledaj tako srdito." Ona se ponovno nasmije. "Ti si vrlo lijep Snježnoprameni, Seomane. Drago mi je što si sretan." Njezin brzi dodir na njegovoj ruci bio je poput leda na vrućem čelu. "Dođi," reče Aritu, "idemo dalje."

Voda, nezainteresirana za njihove poslove, nastavila je svojim putem, klokćući i žuboreći pokraj njih dok su se spuštali prema dolini. Verući se po kamenju dok se borio da održi korak s lakonogom Aritu, Simon se upita je li ovaj put zaista rekao pravu stvar. Nju sigurno nije razgnjevala njegova drskost. Ipak, odlučio je nastaviti s pažljivim razmišljanjem prije nego što progovori. Ti su Sithe bili proketo nepredvidljivi!

Kad su uskoro stigli na ravno tlo, zaustavili su se pred parom visokih jelačija su debela bila dovoljno široka da budu stupovi koji pridržavaju Nebo. Gdje su se ta moćna stabla uzdizala između manjih susjeda prema nezasjenjenom suncu, zamršene mreže rascvjetanih puzavaca rasle su poput sjenice između dva debela, prosipajući cvjetovima bremenite vi-tice koje su visjele gotovo do tla i treperile na vjetru. Brujanje pčela najglasnije je dopiralo iz cvjetova, ali one su se rojile posvuda među puza-vicama, kao ravnodušni radnici u zlatu i crmini, blistavih krilaca.

"Stani", izusti Aritu. "Ne prođi olako kroz Vrata ljeta."

Unatoč moći i ljepoti velebnih jela, Simon bijaše iznenađen. "To su vrata? Dva stabla?"

Aritu je izgledala vrlo ozbiljno. "Ostavili smo sve spomenike od kamena kad smo pobjegli iz Asu'e Koja Gleda Na Istok, Seomane. A sad, Jiriki me zamolio da ti nešto povjerim prije nego što uđeš kroz Shao Iri-gu. Moj brat je rekao da ti je pružena najrjeđa čast, bez obzira na to što će se poslije dogoditi. Doveden si na mjesto kamo nijedan smrtnik nikad nije stupio nogom. Shvaćaš li to? Nijedan smrtnik nikad nije prošao kroz ova vrata."

"Oh?" Simona zaprepaste njezine riječi. Brzo se ogledao oko sebe, bojeći se da će ugledati neku nezadovoljnu publiku. "Ali... ali ja sam samo htio da mi netko pomogne. Umirao sam od gladi..."

"Dođi," reče ona, "Jiriki čeka." Aritu načini korak naprijed, a onda se okrene. "I nemoj izgledati tako zabrinuto", osmjehne, se ona. "To jest velika čast, istina, ali ti si Hikka Staja - Nositelj Strijele. Jiriki ne bi kršio najstarija pravila za bilo koga."

Simon je prošao ispod velebnih stabala prije nego što je shvatio što je Aritu rekla. "Kršio pravila?"

Aritu se sada kretala brzo, gotovo skakućući, hitrih i sigurnih nogu poput srne dok je hodala stazom koja se protezala nizbrdo od Ljetnih vrata. Tu se šuma činila jednako divljom, ali susretljivijom. Drveće drevno i čudeno poput ovog nikad nije upoznalo dodir sjekire, ali ipak se zaustavljalo točno pokraj puteljka; njihove viseće grane ne bi okrnule glave ikoga osim onih najviših putnika. Slijedili su zavojitu stazu priličan komad puta, putujući na uzvisini nedaleko od dna doline. Šuma je bila tako obrasla drvećem sa svake strane puteljka da Simon nijednom nije mogao vidjeti dalje ispred sebe od domašaja bačenog kamena, te se počeo osjećati kao da stoji na jednom mjestu dok je beskrajan niz mahovinom prekrivenih debela stupao pokraj njega. Zrak je postao uistinu topao. Divlja rijeka - koja je, sudeći po njezinu bučnom glasu, paralelno zavijala po dnu doline ni stotinu lakata daleko - ispunila je šumski zrak nježnom maglom. Pospao zujanje pčela i drugih kukaca prelijevalo se po Simonu poput zdravog gutljaja Binabikova lovčakog napitka.

Gotovo je posve zaboravio na sebe i sneno slijedio Aritu pukim ponavljanjem koraka najprije lijevom nogom, pa zatim desnom, pa opet lijevom, kad ga sithska žena zaustavi. S njihove lijeve strane zastor od drveća se povukao, otkrivši dno doline.

"Okreni se", reče ona, odjednom šapćući. "Upamti, Seomane, prvi si od svojeg roda koji je vidio Jao e-Tinukai'i - Brod na Oceanu drveća."

Nije nimalo nalikovalo na brod, naravno, ali Simon smjesta shvati značenje imena. Protežući se između vršaka drveća i tla, te od debela do debela i od krošnje do krošnje, napuhnete plahte tkanine u tisuću različitih boja na prvi pogled ni na što nisu toliko nalikovale koliko na prekrasna jedra - zaista, u tom prvom trenutku cijelo se dno doline činilo poput golemog i nevjerojatnog broda.

Neka od tih prostranstava briljantno blistavih tkanina bijahu nategnuta i podignuta kako bi tvorila krov. Druga su se ovijala oko debela stabala ili se prostirala od krošnje do tla tvoreći prozirne zidove. Neka su se jednostavno napuhivala i pucketala na vjetru, privezana za najviše grane sjajnim konopcima i puštena da slobodno lepršaju. Cijeli je grad lelujaao sa svakom promjenom vjetra, poput šume morske trave na dnu oceana koja se skladno klanjala s morskom strujom.

Tkanina i konopci za vezivanje zrcalili su s nježnim razlikama nijanse okolne šume, te su na mjestima dodaci bili jedva odjeljivi od onog što je prirodno izraslo. Zapravo, kad je Simon pogledao bliže, čaran profinjenom i krhkom ljepotom Jao e-Tinukai'ija, opazio je da su na mnogim mjestima šuma i grad zaista bili oblikovani kao jedno, te su se međusobno stapali s nezemaljskim skladom. Rijeka koja je zavijala sredinom doline tu je bila krotkija, ali svejednako puna neprekidne, zvonke glazbe; namreškana svjetlost koju je odražavala po nestalnim pročeljima grada pridodavala je iluziji vodenih dubina. Simon pomisli da može vidjeti srebrne trake drugih potoka kako zavijaju kroz drveće.

Šumsko tlo između kuća - ako su to bile kuće - bijaše prekriveno gustim zelenilom, većinom proljetnom djetelinom. Ona je rasla poput tepiha posvuda osim po stazama od tamne zemlje koje bijahu obrubljene sjajnim bijelim kamenom. Nekoliko skladnih, nasumičnih mostova koji su prelazili vodeni tok također bijaše sazdano od tog istog kamena. Pokraj tih putova, neobične ptice s lepezastim repovima na kojima su se prelijevale zelena, modra i žuta boja šepirile su se ili kolebljivo lepršale između zemlje i najnižih grana okolnog drveća, cijelo vrijeme se oglašavajući grubim i ponešto budalastim kricima. Bilo je i drugih blje-saka žarkih boja među višim granama, ptica podjednako blistava perja poput onih s lepezastim repovima, ali znatno milozvučnijeg glasa.

Topli, blagi vjetrovi podizali su mirise začina, smole i ljetne trave prema Simonovu nosu; zračni zbor cvrkutao je tisuću različitih pjesama koje su se međusobno spajale poput zastrašujuće lijepe slagalice. Čudesan grad prostirao se pred njim u suncem obasjanoj šumi, Raj primamljiviji od ijednog koji je ikad zamislio.

"Pa to je... čuderno", dahne Simon.

"Dodi", reče Aditu. "Jiriki te čeka u svojoj kući."

Ona mu mahne da je slijedi. Kad se nije pomaknuo, nježno ga primi za ruku i povede. Simon je zvjerao okolo u oduševljenju i strahopoštovanju dok su slijedili okomitu stazu niz uzvisinu do najbližeg puteljka na dnu doline. Šuštanje svilenkastih nabora i žubor rijeke stapali su svoje napjeve ponad pjesme ptica, stvarajući novi zvuk koji je bio potpuno drugačiji, ali ipak beskrajno ugodan. Prošlo je mnogo vremena promatranja, mirisanja i osluškivanja prije nego što je Simon mogao ponovno razmišljati. "Gdje su svi?" napokon priupita. U cijelom gradu dokle je njegov pogled dopirao, na prostoru sigurno dvaput većem od Bojnog trga u Erchesteru, nije mogao vidjeti ni žive duše.

"Mi smo samotni narod, Seomane", reče Aditu. "Živimo povučeno, osim u određenim prilikama. Osim toga, sad je podne kad mnogi od našeg naroda vole ostaviti grad i poći u šetnju. Iznenadilo me što nikog nismo vidjeli blizu Jezeraca."

Unatoč njezinim razumnim riječima, Simon osjeti da je nešto mučilo Sithu, kao da ni sama nije bila sigurna je li rekla istinu. Ali to nije mogao saznati: izrazi i ponašanje koji su imali jasno značenje među onima s kojima je Simon odrastao bijahu posve beskorisni kao obrasci po kojima je valjalo suditi ijednog Sithu kojeg je upoznao. Unatoč tome, osjetio se prilično uvjerenim daje nešto kopkalo njegovu voditeljicu, te da je to vrlo vjerojatno mogla biti pustoš koju je Simon primijetio.

Krupna divlja mačka kraljevski došeta na stazu ispred njih. U jednom prestrašenom trenutku, Simon osjeti kako mu srce mahnito lupa. Unatoč veličini životinje, Aditu nije zaustavila korak, hodajući prema njoj spokojno kao da je nema. S trzajem svojeg kusastog repa, divlja mačka naglo pobjegne i nestane u grmlju, ostavivši za sobom tek skakutavo liče paprati kao znak da je uopće postojala. Očito, shvati Simon, ptice nisu bile jedini stvorovi koji su neometano lutali Jao e-Tinukai'ijem. Pokraj puta, krzna lisica - rijetko viđena noću, a kamoli u jasno podne - ljeskala su se poput plamenova u zamršenom šipražju. Zčevi i vjeverice ravnodušno su zurili u par koji je prolazio. Simon se osjeti posve sigurnim da bi se oni, kad bi se nagnuo prema njima, bez žurbe udaljili iz njegova dosega, na trenutak uznemireni, ali nimalo preplašeni.

Prešli su most preko jednog račvanja rijeke, a onda skrenuli i slijedili tok niz dugačak hodnik vrba. Vrpca bijele tkanine ispreplitala se s dr-većem s njihove lijeve strane, oмотana oko debela i prebačena preko grana. Dok su prolazili dalje pokraj reda vrba stražarica, početnoj se vrpici pridružila druga. Te su se dvije zmijoliko izvijale, križajući se jedna ispred druge kao da su uhvaćene u nekom nepomičnom plesu.

Uskoro su se počele pojavljivati nove bijele vrpce različitih širina, upletene u rastuću strukturu čvorova fantastične zamršenosti. Ta su tkanja isprva stvarala jednostavne oblike, ali uskoro su Simon i Aditu počeli mimoilaziti sve kompleksnije slike koje su visjele u prostorima omeđenim deblima vrba: žarka sunca, oblakna neba nad oceanima prekrivenim zupčastim valovima, životinje u skoku, prilike u lepršavim haljinama ili izrezbarenim oklopima, sve sazdano od protkanihčvorova. Dok su prve jednostavne slike postajale čitave tapiserije zamršenog svjetla i sjene, Simon shvati kako promatra prču koja se raspleće. Vječito rastuća tapiserija zauzlane tkanine prikazivala je ljude koji su voljeli i borili se u zemlji nalik na vrt od nevjerojatne neobičnosti, mjestu gdje su uspijevale biljke i stvorenja čiji su se oblici doimali nerazpoznat-ljivim iako su bili precizno prikazani majstorskom,čarobnom rukom nepoznatog tkalca.

Tada je, kao što je tapiserija rječito prikazivala, nešto pošlo po zlu. Iako su se upotrebljavale samo bijele vrpce, Simon je gotovo mogao vidjeti tamnu mrlju koja se počinjala širiti ljudskim životima i srcima, način na koji ih je kvarila. Brat se borio protiv brata, a to mjesto nedostižne ljepote bilo je uništeno bez nade za oporavak. Neki su ljudi počeli graditi brodove...

"Evo", reče Aritu, prenuvši ga. Tapiserija ih je dovela do uskovitlanog vrtloga bijele tkanine, spirale koja se svijala prema unutra, a koja je čini se vodila prema blagom brežuljku. Zdesna, pokraj tih neobičnih vrata, tapiserija se pružala dalje preko rijeke, drhteći na jasnog zraku poput mosta od svile. Gdje su napete vrpce tapiserije premoćivale živahni potok, uzlovi su prikazivali osamčudesnih brodova na moru, kako jašu na satkanim valovima. Tapiserija je doticala vrbe na suprotnoj obali i skretala, zavijajući uzvodno u smjeru odakle su Simon i Aritu došli, protežući se od stabla do stabla sve dok se nije gubila iz vida.

Arituina ruka dotakne Simonovu mišicu i on zadrhti. Hodajući kroz nečiji tuđi san, zaboravio je na sebe. Slijedio ju je kroz vrata i uz slijed stuba pažljivo uklesanih u obronak, popločenih šarenim glatkim kamenčićima. Poput svega ostalog, hodnik kroz koji su hodali bio je načinjen od namreškane, prozirne tkanine: zidovi su bili bijeli blizu vrata, postupno tamneći do svijetlomodne i tirkizne boje. U svojoj bijeloj odjeći Aritu je odražavala tu nestalnu svjetlost, te se činilo da je i ona, dok je hodala pred njim, mijenjala boju.

Simon prijeđe prstima po zidu i otkrije da je bio izvanredno mek kao što je izgledao, ali neobično čvrst; klizio mu je pod prstima glatko kao zlatna žica, ali bio je topao na dodir kao trbuh ptice i treperio sa svakim dahom vjetra.

Bezličan se hodnik ubrzo otvarao u veliku, visoko nadsvođenu odaju koja je, osim nestabilnosti svojih zidova, prilično nalikovala na odaje u bilo kojoj drugoj plemenitaškoj kući. Tirkizna nijansa tkanine blizu ulaza neprimjetno je potamnijela u ultramarin. Nizak stol od tamnog drva stajao je blizu jednog zida, s jastucima razbacanim oko njega. Na stolu je ležala ploča obojena mnogim bojama; Simon ju je smatrao zemljovidom sve dok ju nije prepoznao kao mjesto gdje se igrala igra zvana shent, koju je vidio u Jirikijevoj lovačkoj kolibi. Sjetio se Arituina izazova. Figure su se, pretpostavljao je, nalazile u kičenoj drvenoj kutiji koja je ležala pokraj ploče na stolu. Jedini drugi predmet na njemu bila je kamena vaza u kojoj se nalazila jedna jedina grana rascvjetane jabuke.

"Sjedni, Snježnoprameni, molim te." Aritu mahne rukom. "Čini mi se da Jiriki ima posjet."

Prije nego što je Simon mogao slijediti njezin prijedlog, suprotni se zid odaje stane napuhivati. Dio poleti uvis kao da se otrgnuo.

Netko odjeven u svijetlozelenu boju, čija je upletena kosa bila neskladno kontrastne crvene nijanse, stupi unutra.

Simon se iznenadi kako je brzo prepoznao Jirikijeva ujaka, Khendra-ja'ara. Sitha je mrzovoljno mrmljao u stanju koje je nalikovalo na bijes - nalikovalo jer Simon na njegovu licu nije mogao vidjeti nikakvu prepoznatljivu emociju. Tada Khendraja'aro podigne pogled i opazi Simo-na. Njegovo četvrtasto lice probljedi, kao da je krv istekla iz njega poput vode iz preokrenutog kabla.

"Sudhoda'ya! Isi-isi'ye-a Sudhoda'ya!" dahne on, glasa ispunjena gnjevom tako zaprepastenim da se doimao kao nešto posve drugo. Khendraja'aro prijeđe svojom vitkom rukom ukrašenom prstenjem polako po čima i licu kao da pokušava izbrisati prizor štrkljastog Simo-na. Nesposoban to učiniti, Jirikijev ujak zasikće u gotovo mačjem nes-pokoju, a onda se okrene prema Aritu i stane joj govoriti na brzom, tihom, tekućem sithskom koji je unatoč tome učvrstio prizvuk uzavrelog bijesa. Aritu je bezizražajno upila njegovu tiradu. Njezine su duboke, zlatom prožete oči bile raširene, ali neuplašene. Kad je Khendraja'aro završio, ona mu mirno odgovori. Njezin se ujak okrene i ponovno promotri Simona, pravći niz neobično krivudavih pokreta svojim ukošenim prstima dok je slušao njezin odmjereni odgovor.

Khendraja'aro duboko udahne, puštajući da ga zahvati neprirodan mir sve dok nije stajao nepomično poput kamenog stupa. Samo su se njegove svijetle oči činile žive, goreći na njegovu licu poput svjetiljki. Nakon nekoliko trenutaka te neodoljive mirnoće udaljio se iz odaje bez riječi ili skrivenog pogleda, polako i mekim korakom hodnikom do vrata Jirikijeve kuće.

Simon je bio potresen bjelodanom silinom Khendraja'arova gnjeva. "Rekla si nešto o kršenju pravila...?" upita on.

Aritu se neobično osmjehne. "Hrabrosti, Snježnoprameni. Ti si Hikka Staja." Prošla je prstima kroz svoju kosu, neobično ljudskim pokretom, a onda pokazala prema zaklopcu gdje je njezin ujak ušao. "Uđimo k mome bratu."

Iskoračili su na sunce. I ova je odaja bila načinjena od lepršavog platna, ali tkanina jednog dugog zida bila je smotana i privučena k stropu; iza tog otvora brijege je propadao nekih desetak koraka. Pod njim je ležala plitka, mirna ustavljena voda iste rijeke koja je prolazila pred Jirikijevim prednjim vratima, široko jezerce s uskim ulaznim grlcem, okružena šašem i treperavim jasikama. Malene crveno-smede ptice ska-kutale su po kamenju na sredini jezera, poput osvajača koji se šepire bedemima pokorene tvrđave. Na rubu jezera skupina kornjača sunčala se na suncu koje je prodiralo kroz krošnje drveća.

"Navečer su ovdje zrikavci zaista čudesni."

Simon se okrene i ugleda Jirikija, koji je očito stajao u sjenama na suprotnom kraju prostorije.

"Dobro došao u Jao e-Tinukai'i, Seomane", reče on. "Ovo je sretan susret."

"Jiriki!" Simon poleti naprijed. Bez razmišljanja, uhvati vitkog Sithu u čvrst zagrljaj. Princ se ukoči na trenutak, a onda opusti.

Njegova čvrsta ruka potapše Simonova pleća. "Nisi se oprostio", reče Simon, a onda se odmakne, posramljen.

"Nisam", složi se Jiriki. Nosio je dugu, lepršavu halju od neke tanke modre tkanine, opasanu o struku širokom crvenom vrpcom; noge mu bijahu bose. Njegova kosa boje lavande spuštala se u pletenicama ispred svakog uha i bila skupljena navrh glave češljem od svijetlog, uglačanog drva.

"Umro bih u šumi da mi nisi pomogao", nagloće Simon, a onda se nelagodno nasmije. "To jest, da Aritu nije došla." Okrenuo se daje pogleda; Jirikijeva sestra ga je netremice promatrala. Kimnula je glavom potvrđujući njegove riječi. "Umro bih." Shvatio je dok je govorio da je to bila apsolutna istina. Počeo je proces umiranja kad ga je Aritu pronašla, udaljavajući se iz dana u dan od zadaće življenja.

"Tako." Jiriki savije ruke na grudima. "Pčaćen sam što sam mogao pomoći. To međutim još ne namiruje moju obvezu. Dugujem ti dva života. Ti si moj Hikka Staja, Seomane i to ćeš i ostati." Pogledao je svoju sestru. "Leptiri su se okupili."

Aditu odgovori na njihovu lirskom jeziku, ali Jiriki podigne ruku.

"Govori tako da Seoman razumije. On je moj gost."

Zurila je u njega na trenutak. "Sreli smo Khendreja'ara. Nije sretan."

"Ujak nije bio sretan otkad je Asu'a pala. Nikakvi moji planovi to neće promijeniti."

"Više je od toga u pitanju, Vrbini prute, i ti to znaš." Aditu ga čvrsto pogleda, ali lice joj ostane bezizražajno. Okrenula se da nakratko promotri Simona; na trenutak, stid joj potamni obraze. "Čudno je govoriti tim jezikom."

"Ovo su čudni dani, Zečice - i ti to znaš." Jiriki podigne ruke prema sunčanoj svjetlosti. "Ah, kakvo poslijepodne. Sad moramo čiti, svi. Leptiri su se okupili, kao što rekoh. Olako zborim o Khendreja'aru, ali srce mi je zabrinuto."

Simon se zabulji u njega, posve smeten.

"Prvo mi dopustite da svučem ovu smiješnu odjeću", reče Aditu. Šmugnula je kroz druga skrivena vrata tako brzo da se činilo kako se istopila u sjenu.

Jiriki povede Simona u prednji dio svoje kuće. "Pričekat ćemo je dolje. Ti i ja imamo o mnogočemu razgovarati, Seomane, ali najprije moramo poći u Yasiru."

"Zašto te nazvala... Vrbini prut?" Od svih nebrojenih pitanja, ovo je bilo jedino koje je mogao srčiti.

"Zastoja tebe zovem Snježnoprameni?" Jiriki izbliza pogleda Simona-novo lice, a onda izvije usta u svočarobni, divlji osmijeh. "Lijepo je vidjeti da si dobro, ljudsko dijete."

"Krenimo", reče Aditu. Prišla je Simonu iza leđa tako nečujno da je iznenađeno dahnuo. Kad se okrenuo trenutak kasnije, ponovno je uvukao dah. Aditu je zamijenila svoje teško zimsko ruho haljinom koja je bila jedva nešto više od pramčka svjetlucave, gotovo providne bijele tkanine opasane sunčano narančastom vrpcom. Njezini vitki bokovi i male grudi bili su jasno ocrtani ispod lepršave odjeće. Simon osjeti kako mu se lice žari. Odrastao je među sobaricama, ali one su ga preselile prije mnogo godina, poslavši ga da spava s ostalim kuhinjskim pomoćnicima. Takva polunagost bila je više nego uznemirujuća. Shvatio je da bulji i užurbano se okrenuo, zarumenjevši se u licu. Jedna mu ruka nehotično načini znak Drveta na grudima.

Aditu in je smijeh bio poput kiše. "Sretna sam što sam se svega toga riješila. Kako je bilo hladno tamo gdje sam pronašla ljudsko dijete, Ji-riki! Ledeno!"

"U pravu si, Aditu", ozbiljno će Jiriki. "Lako zaboravljamo na zimu vani kad je u našem domu još ljeto. A sad, krenimo u Yasiru, gdje neki odbijaju vjerovati da zima uopće i postoji."

Poveo ih je kroz svoju neobičnu ulaznu dvoranu do suncem obasjanog hodnika od vrba pokraj rijeke. Aditu ga je slijedila. Simon je koračao na repu, i dalje se divlje rumeneći, bez drugog izbora osim da gleda njezin živahni, lelujavi hod.

S dodatnim uzrokom za rastresenost u liku Aditu u njezinu ljetnom ruhu, Simon ni o čemu nije razmišljao neko vrijeme, ali čak ga ni Jiriki-jeva okretna sestra i bezbroj drugih čudesa Jao e-Tinukai'ija nisu mogli vječito ometati. Nekoliko stvari je nedavno bilo izrečeno, koje su ga počinjale zabrinjavati: Khendreja'aro je očito bio ljut na njega, a Simon je jasno čuo kad je Aditu spominjala kršenje pravila. Što se zapravo događalo?

"Kamo idemo, Jiriki?" upita naposljetku. "Yasira." Sitha pokaže naprijed. "Tamo, vidiš li?"

Simon se zapilji, zaklonivši oči od jakog sunca. Tu je bilo toliko smetnji, a samo je sunce bilo jedno od najvećih. Samo nekoliko dana ranije pitao se hoće li mu ikad više biti toplo. Zašto je ponovno dopuštao da ga nekamo odvlače, kad se jedino htio izvaliti na leđa u djetelinu i spavati...?

Isprva se Yasira doimala poput velikog šatora neobičnog oblika, šatora čiji se središnji stup uzdizao pedeset rifova u zrak, šatora načinjena od tkanine nestalnije i raznobojnije nego ijedno drugo prelijepo zdanje Jao e-Tinukai'ija. Trebalo je još dva tuceta koraka da Simon shvati kako je središnji stup bio divovski jasen raširenih grana, čija se krošnja uzdizala u šumsko nebo visoko iznad same Yasire. Prišao je drugih stotina koraka bliže prije nego što je shvatio zašto je tkanina golemog šatora onako treperila.

Leptiri.

S najširih jasenovih grana do tla visjelo je tisuće niti, tako tankih da su se činile poput paralelnih zraka svjetlosti dok su se spuštale udaljene jedna od druge za širinu dlana svud oko stabla. Prianjajući uz ta vlakna od vrha do dna, lijeno mašući svojim duginim krilima, stižući se tako blizu da su se preklapali poput šindre nekakvog nemogućeg krova, nalazili su se... milijuni, milijuni leptira. Bijahu svih zamislivih boja, narančasti i vinsko crveni, boje govade krvi i mandarine, nebesko modri, žuti poput šafrana, baršunasto crni poput noćnog neba. Tih šapat njihovih krila bio je posvuda, kao daje samom toplom ljetnom zraku bio podaren glas. Pomicali su se tromo kao da im je trebao pošten san, ali inače nisu bili sputani ni na koji način vidljiv Simonu. Kao nebrojeni komadići treperavih, pokretnih boja, leptiri su razbijali sunčevu svjetlost poput neusporodive riznice živih dragulja.

U tom trenutku, kad ju je Simon prvi put ugledao, Yasira se činila živućim, blistavim središtem svijeta. Zaustavio se i naglo briznuo u nemoćni plač.

Jiriki nije opazio Simonovu snažnu reakciju. "Mala krilca su nemirna", reče. "S'hue Khendreja'aro je donio vijest."

Simon šmrčne i otare suze. Suočen s Yasirou, odjednom pomisli kako može shvatiti gočinu Inelukija, mržnju Kralja Oluje prema djetinjastom, razornom čovječanstvu. Posramljen, Simon je slušao Jirikijeve riječi kao iz velike daljine. Sithski princ je govorio nešto o svojem ujaku -je li Khendreja'aro govorio s leptirima? Simon više nije mario. Ovo je za njega bilo previše. Nije htio razmišljati; želio je leći. Želio je spavati.

Jiriki napokon primijeti njegovu tjeskobu. Primi Simona oprezno za lakat i povede ga prema Yasiri. Na prčelju ludog, čudesnog zdanja, leptirima bremenite niti savijale su se sa svake strane drvenih vrata koja nisu bila ništa drugo doli običnog izrezbarenog okvira isprepletenog ružama penjačicama. Aditu je već prošla kroz njih, a sad je Jiriki unutra uvodio i Simona.

Ako je dojam leptira izvana bio blistavočudesan, pogled iznutra bio je posve drugačiji. Raznobojne zrake svjetlosti prodirale su kroz živi krov, kao kroz obojeno staklo koje je nekako postalo nestabilno. Golemi jasen koji je bio Yasirin stup stajao je okupan tisućama promjenjivih nijansi; Simona je ponovno podsjetio na neku neobičnu šumu koja je bujala pod nemirnim oceanom. Ovaj put, međutim, tu mu je misao bilo gotovo nemoguće podnijeti. Osjećao se kao da se utapa, batrgajući se nemoćno u izobilju koje nije posve shvaćao. Velebna dvorana imala je malo namještaja. Preljepi tepisi ležali su razbacani posvuda, ali na mnogim je mjestima trava rasla nepokrivena. Tu i tamo blistala su plitka jezercica, rascvjetano grmlje i kamenje oko njih, sve upravo kao da su bili vani. Jedina su razlika bili leptiri i Sithe.

Dvorana je bila puna sithskog naroda, muškog i ženskog, u odjeći raznolikoj poput krila leptira koja su treperila iznad njihovih glava. Jedan po jedan isprva, a onda u skupinama, okrenuli su se da pogledaju pridoš-lice. Stotine mirnih, mačjih očiju sijevalo je promjenjivom svjetlošću. Si-monu se učini kako se tih, ali pakostan sitkaj uzdiže iz mnoštva. Htio je pobjeći i zapravo izveo kratak, nespretn pokušaj, ali Jirikijev stisak na njegovoj mišici bio je blago nepopustljiv. Zatekao se kako ga vode naprijed do zemljane uzvisine pred podnožjem stabla. Visok, mahovinom ople-ten kamen stajao je ondje poput prsta koji opominje, utonuo u travnato tlo. Na niskim ležaljicama pred njim sjedilo je dvoje Sitha odjevenih u čudesne svijetle halje.

Muškarac, koji im je sjedio bliže, podigne pogled kad su Simon i Jiriki pristupili. Njegova kosa, svezana visoko navrh glave, bila je crna poput ahata, a nosio je krunu od izrezbarene bijele brezovine. Imao je istečetvrtaste zlatne crte poput Jirikija, ali u kutovima njegovih uskih očiju i tankih usana bilo je neke zategnutosti koja je nagovještavala život dugog trajanja ispunjen velikim, ali potajnim razočaranjem. Žena koja je sjedila do njega s njegove lijeve strane imala je kosu tamne, bakreno crvene boje; i ona je nosila obruč od brezovine na čelu. Dugo bijelo perje visjelo je s njezinih brojnih pletenica, a nosila je nekoliko narukvica i prstenova crnih i sjajnih poput kose muškarca pokraj sebe. Od svih Sitha koje je Simon vidio, njezino je lice bilo najnepokretnije, najukčćenije, spokojno. I muškarac i žena zračili su dugovječnošću, profinjenošću i spokojem, ali bila je to tišina mračnog starog jezera u zasjenjenoj šumi, mirnoća neba ispunjenog nepomičnim olujnim oblacima: činilo se posve mogućim da je takva spokojnost skrivala nešto opasno - u krajnju ruku opasno za neiskusne smrtnike.

"Moraš se pokloniti, Seomane", tiho će Jiriki. Ako ni zbog čega drugog, onda zbog drhtavih nogu, Simon se spusti na koljena. Miris toplog tla bio je jak u njegovim nosnicama.

"Seoman Snježnoprameni, ljudsko dijete," glasno će Jiriki, "znaj da si došao pred Shima'onarija, kralja Zida'va, gospodara Jao e-Tinukai'i-ja i pred Likimevu, kraljicu Djece Zore, gospodaricu Kuće Godišnjeg plesa."

Još klečeći, Simon ošamućeno podigne pogled. Sve su oči bile uprte u njega, kao da je bio iznimno neprikladan dar. Shima'onari napokon nešto reče Jirikiju. Riječi su zvučale grublje nego ijedne koje je Simon dosad čuo na sithskom jeziku.

"Ne," oče", reče Jiriki. "Ne smijemo tako olako okretati leđa našim občajima. Gost je gost. Molim te, govori tako da Seoman može razumjeti."

Shima'onarijevo mršavo lice iskrivi se u namrgođen izraz. Kad je napokon prozborio, pokazao se manje vještim u zapadnjačkom jeziku od svojeg sina i kćeri.

"Dakle. Ti si ljudsko dijete koje je spasilo Jirikijev život." Polako je kimnuo glavom, ali nije izgledao vrlo zadovoljan. "Ne znam možeš li to razumjeti, ali moj je sin učinio lošu stvar. Doveo te ovamo protiv zakona našeg naroda - tebe, smrtnika." Uspravio se, gledajući od lica do lica sithskog naroda koji ih je okruživao. "Što je učinjeno, učinjeno je, moj narode, moja obitelji", vikne on.

"Nikakvo zlo ne smije zadesiti ovo ljudsko dijete: nismo tako duboko potonuli. Dužni smo mu iskazatičast kao jednom Hikka Staji - kao nositelju Bijele strijele." Okrenuo se prema Simonu, a pogled beskraje tuge došulja mu se na lice. "Ali ne možeš ni otći, ljudsko dijete. Ne možemo ti dopustiti da odeš. Dakle, ostaješ tu zauvijek. Ostarjet ćeš i umrijeti s nama, tu u Jao e-Tinukai'iju."

Krila milijuna leptira zamorila su i šaptala.

"Ostati...?" Simon se okrene s nerazumijevanjem prema Jirikiju. Prinčevo inače mirno lice bilo je pepeljasta maska prepasti i tuge.

Simon je šutio dok su se vraćali Jirikijevoj kući. Poslijepodne je polako prelazilo u sumrak; prohladna dolina bila je živa od mirisa i zvukova neokaljanog ljeta.

Sitha nije pokušao prekinuti tišinu, vodeći Simona zamršenim stazama kimanjem i nježnim dodirima. Kad su se približili rijeci koja je pro-tjecala pokraj Jirikijevih vrata, sithski se glasovi jave pjesmom negdje na okolnim brežuljcima. Napjev koji se odjekujući prosuo dolinom bio je zakučasto sastavljen od niza silaznih figura: sladak, ali s tračkom nesklada koji se provlačio kroza nj, poput lisice koja čas izviruje, a čas se skriva u kišnoj živici. U pjesmi je bilo nečeg neupitno tekućeg; nakon nekog trena, Simon shvati da su nevidljivi glazbenici na neki način pjevali zajedno sa zvukom same rijeke.

Frula im se pridruži, namreškavši površinu glazbe poput vjetra nad vodenim tokom. Simona se naglo i neugodno dojmi neobičnost tog mjesta; osamljenost navre u njemu, bolna praznina koju nije mogao ispuniti ni Jiriki ni itko drugi od njegove strane vrste. Uza svu svoju ljepotu, Jao e-Tinukai'i nije bio bolji od kaveza. Zatvorene životinje, znao je Simon, propadale su i brzo umirale.

"Što ću sad?" reče on beznadno.

Jiriki je zurio u svjetlucavu rijeku, tužno se smiješeći. "Hodati. Razmišljati. Naučiti kako se igra shent. U Jao e-Tinukai'iju postoji mnogo načina da se utroši vrijeme."

Dok su hodali prema Jirikijevim vratima, vodena je pjesma valovito padala s drvćem ogrnuta obronka, okruživši ih žalobnom glazbom koja se činila vječito promjenjivom, ali neužurbanom, strpljivom poput rijeke same.

Duboke vode

Tako vam Elizije Majke," reče Aspitis Preves, "kako ste se loše proveli, gospo Marjo!" Grof podigne kalež da otpije, ali otkrije da je prazan. Kuckao je prstima po platnu dok je njegov blijeđi štitonoša hitao naprijed da ulije još vina. "Kad samo pomislim da su se u našem gradu tako loše ponijeli prema jednoj plemićkoj kćeri."

Trojka je sjedila za grofovom okruglim stolom dok je pažljivo sa stola ostatke više nego dostatne večere. Treperava svjetlost svjetiljke bacala je iskrivljene sjene po zidovima; vani je vjetar pilio snast. Dva grofova lovčika psa otimala su se za kost ispod stola. "Vaše gospodstvo je odveć ljubazno." Miramele strese glavom. "Ba-runija mogeg oca vrlo je mala, zapravo samo utvrda. Jedna od najmanjih barunija u Cellodshireu."

"Ah, onda vaš otac sigurno poznaje Godwiga?" Aspitisov je zapadnjački govor bilo malko teže razumjeti, i to ne samo zato što mu je bio drugi jezik: pehar u njegovoj ruci bio je iskapljen i napunjen nekoliko puta.

"Naravno. On je tamo najmoćniji barun - kraljeva jaka ruka u Cellodshireu." Misleći na odvratnog, bučnog Godwiga, Miramele otkrije kako joj je teško zadržati ljubazan izraz na licu, čak i dok je gledala zlatno naočito Aspitisa. Bacila je pogled prema Cadrachu, koji je utonuo u neko mračno raspoloženje, čela naoblačena kao pred oluju.

Misli da previše govorim, zaključuje Miramele. Osjeti plamsaj srdžbe. Ali tko je on da se tu krevelji? On nas je uvalio u ovu stupicu; sada, zahvaljujući meni, umjesto da smo završili preko ograde kao hrana za kilpe, nalazimo se za gospodarevim stolom ispijajući vino i jedući dobri sir iz Jezerskog kraja.

"Ali još sam zaprepašten vašom lošom srećom, gospo", reče Aspitis. "Čuo sam da su ti Ognjeni plesači problem u provincijama i vidio sam nekoliko heretičkih ludaka kako propovijedaju vjeru Ognjenih plesča na javnim trgovima Nabbana - ali pomisao da bi se usudili napasti plem-kinju!"

"Erkvnlandsku plemkinju, vrlo nevažnu", užurbano će Miramele, zabrinuta da je možda otišla predaleko sa svojom improvizacijom.

"A bila sam odjevena za put u moj novi samostanski dom. Nisu imali pojma o mojem staležu."

"To je nevažno." Aspitis široko mahne rukom, umalo oborivši svijetlu na stolnjak svojim visećim rukavom. Presvukao je odoru koju je nosio na palubi, izabравši umjesto nje dugu, jednostavnu halju poput onih koje nose vitezovi tijekom svojeg bdjenja. Osim nježnog zlatnog Drve-ta na lancu oko vrata, njegov jedini ukras bio je grb kuće Prevan izvezen na svakom rukavu; krila orla štekavca obavijala su njegove podlaktice poput rastućih plamenova. Miramele je bila ugodno iznenađena činjenicom što je bogati mladić poput Aspitisa primio goste u tako skromnoj odjeći. "Nevažno", ponovi on. "Ti su ljudi heretici ili još gore. Osim toga, plemkinja iz Erkvnlanda nije ništa drugačija od jedne iz na-bbanskih pedeset obitelji. Plemenita krv jednaka je u cijelom Osten Ardu i poput izvora slatke vode u jalovoj divljini, mora je se štititi pod svaku cijenu." Nagnuo se naprijed i nježno dotaknuo njezinu ruku preko rukava.

"Da sam bio tamo, gospo Marjo, dao bih svoj život prije nego što bih dopustio da vam netko od njih naudi." Zavalio se natrag i potapšao balčak svojeg mača, čije su korice bile hotimično jednostavne. "Ali kad bih bio prisiljen prinijeti tu konačnu žrtvu, zahtijevao bih da mi se neki od njih pridruže."

"Oh", reče Miramele. "Oh." Duboko je udahnula, pomalo svladana. "Ali zaista, grofe Aspitise, nema potrebe za brigom. Pobjegli smo im bez nevolje - samo što smo morali utći na vaš brod i sakriti se. Bio je mrak, vidite, a otac Cadrach..."

"Brat", kiselo će redovnik preko puta stola. Uzeo je gutljaj vina.

"...Brat Cadrach je rekao da će to biti najsigurnije mjesto. Stoga smo se skrili u tovarnom prostoru. Žao nam je što smo se nametnuli, grofe, i zahvaljujemo vam na ljubaznosti. Ako biste nas samo iskrcali u sljedećoj luci..."

"Ostaviti vas negdje na otocima? Besmislica." Aspitis se nagne naprijed, gledajući je svojim smeđim očima. Imao je opasan osmijeh, shvati Miramele, ali nije ju plašio toliko koliko je znala da je trebao. "Prijeći ćete cijeli put s nama, a onda ćemo vas vratiti u Nabban kamo pripadate. Neće trajati dulje od četrnaest dana, gospo. Dobro ćemo se ophoditi prema vama - i prema vašem skrbniku."

Nakratko je svrnuo svoj osmijeh prema Cadrachu koji naizgled nije dijelio Aspitisovo dobro raspoloženje. "Mislim daćak imam nešto odjeće na brodu koja će vam pristajati, gospo. Odgovarat će bolje vašoj ljepoti od vaše... putne odjeće."

"Kako lijepo!" reče Miramele, a onda se sjeti svoje prijevare. "Ako to nailazi na odobravanje brata Cadracha."

"Imate ženske odjeće na brodu?" upita Cadrach, nadignuvši obrvu. "Moja sestra ju je ostavila." Aspitisov osmijeh bio je nepomičen.

"Vaša sestra." On zagunđa. "Da. Pa, morat ću o tom razmisliti."

Miramele stane podizati glas na redovnika, a onda se sjeti svojeg položaja. Trudila se izgledati krotko, ali u sebi ga je proklinjala.

Zašto ne bi za promjenu mogla nositi lijepo ruho?

Kad je grof živahno počeo pripovijedati o velikoj utvrdi svoje obitelji pokraj jezera Eadne - irončno, utvrdi koju je Miramele posjetila kad je bila vrlo mala, iako je se nije sjećala - začulo se kucanje na vratima. Jedan od Aspitisovih paževa pođe se javiti.

"Došla sam govoriti s gospodarom broda", reče mukao glas.

"Uđi, prijateljice", reče Aspitis. "Svi ste se upoznali, dakako. Gan Itai, ti si pronašla gospu Marju i njezina skrbnika, zar ne?"

"To je istina, grofe Aspitise", kimne Niskia. Njezine su crne oči blistale odražavajući svjetlost svjetiljke.

"Ako bi bila tako dobra i vratila se malo kasnije," reče Aspitis morskoj paziteljici, "onda ćemo porazgovarati."

"Ne, molim vas, grofe Aspitise", Miramele ustane. "Bili ste vrlo ljubazni, ali ne smijemo vam dulje smetati. Dđite, brate Cadrach."

"Smetati?" Aspitis metne ruku na svoje grudi. "Zar se tužim što sam pao kao žrtva tako prelijepog društva? Gospo Marjo, sigurno me držite za budalu." Naklonio se i primio je za ruku, držeći je nekoliko dugih trenutaka na usnama. "Nadam se da me nećete smatrati odveć smionim, draga gospo." Zapucketao je prstima svojem pažu. "Mladi Thuresće vam pokazati vaše postelje. Izbacio sam kapetana iz njegove kabine. Vi ćete spavati tamo."

"Oh, ali ne možemo uzeti kapetanovu..."

"Govorio je kad nije smio i nije vam iskazao dužno poštovanje, gospo Marjo. Sretan je što ga neće objesiti - ali voljan sam zaboraviti. On je glup čovjek, nije navikao na žene na svojim brodovima. Nekoliko neće sna u zajedničkoj kabini s posadom neće mu naškoditi." Provukao je prste kroz svoju kovčavu kosu, a onda mahnuo rukom. "Idi, Thures, vodi ih."

Ponovno se naklonio Miriameli, a onda se prijazno nasmiješio Cadrachu. Ovaj put Cadrach uzvratila osmijeh, ali taj je nalikovao tek na ke-šenje zubi. Mali paž, držeći fenjer oprezno pred sobom, povede osobe povjerene mu načuvanje kroz vrata.

Aspitis je neko vrijeme zamišljeno šutio, a onda pronađe vrč vina i nalije si još jedan pehar koji ispije dugim gutljajem. Napokon prozbori.

"Dakle, Gan Itai, neobično je od tebe što si došla - a još je čudnije što si ostavila pramac noću. Zar su vode tako mirne da tvoja pjesma nije potrebna?"

Niskia polako strese glavom. "Ne, brodski gospodar. Vode su vrlo nemirne, ali u ovom času su sigurne, te sam poželjela doći i povjeriti vam ono što mi smeta."

"Smeta? Djevojka? Sigurno Niskie nisu praznovjerne poput mornara."

"Poput mornara, ne." Ona navuče kukuljicu, sakrivši sve osim svojih blistavih očiju. "Djevojka i redovnik, čak i da nisu ono što vele, posljednja su od mojih briga. Velika oluja dolazi sa sjevera."

Aspitis podigne pogled prema Gan Itai. "Ostavila si pramac da mi to kažeš?" upita podrugljivo. "Znao sam to prije nego što smo isplovili. Kapetan veli da ćemo izaći iz dubokih voda prije nego što oluja stigne do nas."

"Možda je tako, ali velika se jata kilpa približavaju sa sjevera, kao da plivaju ispred oluje. Njihova je pjesma divlja i hladna, grofe Aspitis; čini se da su stigle iz najcrnje vode, iz najdubljih brazda. Nikad nisam vidjela ništa slično."

Aspitis se zapilji na trenutak, pomalo neuobičajenog izgleda, kao da je vino na njega napokon počelo djelovati. "Oblak Eadne ima pred sobom mnogo važnih zadataka za kneza Benigarisa", reče on. "Ti moraš obavljati ono što ti je životni posao." Spustio je glavu na dlanove ruku. "Umoran sam, Gan Itai. Vрати se na pramac. Moram spavati."

Niskia ga je na trenutak promatrala, puna nedokučive ozbiljnosti, a onda se otmjeno nakloni i povuče, puštajući da se vrata za njom tiho zalupe. Grof Aspitis polegne na stol, oslonivši glavu na podlaktice u prstenu svjetla svjetiljki.

"Dobro je ponovno se naći u društvu plemića", reče Miriamele. "Oni su puni sebe, da, ali znaju kako pokazati ženi poštovanje."

Cadrach frkne sa svojeg ležaja na podu. "Teško mi je povjerovati da vidite ikakvu vrijednost u onom kovčavom zvekanu, princezo."

"Šuti!" zasikla Miriamele. "Glupane! Ne govori tako glasno! I ne zovi me tako. Ja sam gospa Marja, upamti."

Redovnik ponovno ispusti zvuk gnušanja. "Plemkinja u bijegu od Ognjenih plesača. Kakvu ste lijepu priču ispleli."

"Upalila je, zar ne?"

"Da, a sad moramo provoditi vrijeme s grofom Aspitisom, kojiće postavljati pitanje za pitanjem. Da ste barem rekli kako ste kći siromašnog mornara koja se sakrila u strahu za svoju krepost ili nešto slično, grof bi nas ostavio na miru i iskrcao na prvom otoku gdje bi preuzeli vodu i namirnice."

"A dotad bi nas tjerali da radimo kao psi - ako nas ne bi bacio u more. U svakom slučaju, umorna sam od ove krinke. Dovoljno je loše što sam cijelo to vrijeme bila redovnički akolit, zar sada moram biti i mornareva kći?"

Iako ga nije mogla vidjeti u zatamnjenoj kabini, Miramele je znala prema zvuku njegova glasa da Cadrach trese svojom teškom glavom u neslaganju. "Ne, ne, ne. Zar ništa ne shvaćate, gospo? Ne biramo uloge kao u dječjoj igri, borimo se da ostanemo živi.

Aspitis, čovjek koji vas je ovamo doveo, ubijen je. Razumijete li? Vaš otac i stric su u ratu. Rat se širi. Ubili su lektora, vrhovnog Otkupiteljeva svećenika na prostoru Osten Arda, a neće prezati ni pred čim, gospo! Ovo nije igra!"

Miriamele proguta srdit odgovor, razmišljajući umjesto toga o onome što je Cadrach rekao. "Onda zašto grofu Aspitisu nisi ništa rekao o lektoru? To je sigurno nešto o čemu bi ljudi pričali. Ili si i to izmislio?"

"Gospo, Ranessin je umoren tek kasno sinoć. Mi smo otišli rano ujutro." Redovnik se borio da zadrži strpljenje. "Sancellan Aedonitis i Vijeće Eskritora možda neće objaviti što se dogodilo još dan ili dva. Molim vas, vjerujte mi da govorim istinu, inače ćemo oboje loše završiti."

"Hmmm." Miriamele legne, povlačeći gunj do brade. Ljuljanje broda bilo je prilično umirujuće. "Da nije bilo moje domišljatosti i grofova dobrog odgoja, čini mi se da bismo već loše završili."

"Mislite što hoćete, gospo," mračno će Cadrach, "ali nemojte, prek-linjem vas, vjerovati drugima više nego što vjerujete meni."

Umuknuo je. Miriamele je čekala san. Neobičan, očaravajuće stran napjev plovio je zrakom, bezvremen i neritmčan poput rike mora, uporan poput podizanja i opadanja vjetrova. Negdje u vanjskoj tami, Gan Itai je pjesmom smirivala kilpe.

Eolair je jahao s visova gorja Griaspog usred najgore snježne oluje ljeta. Tajne staze koje su on i njegovi ljudi s tolikim naporom usjekli kroz šumu prije samo nekoliko tjedana sada bijahu zakopane ispod tri lakta napadanog snijega. Tmurno nebo pritiskivalo je zemlju, poput poklopca grobnice. Njegove bisage bile su ispunjene pažljivo narisanim zemljovidima, a glava mranim mislima. Eolair je znao da nije bilo koristi od pretvaranja da je zemlja trpjela tek podulji napadaj hirovitog nevremena. Teška se boljetica širila Os-ten Ardor. Možda su Jošua i mač njegova oca zaista bili upleteni u nešto veće od ratova ljudi.

Grof od Nad Mullacha odjednom se sjeti vlastitih riječi, izgovorenih za kraljevim Velikim stolom godinu ranije - bogovi zemlje i neba, pomisli, ali čini se kao da je cijeli život prošao od onih razmjerno mirnih dana! "Zlo se kreće..." rekao je okupljenim vitezovima tog dana. "Nisu banditi jedini koji vrebaju putnike i zbog kojih nestaju osamljene seljačke obitelji. Ljudi sa sjevera se boje..."

Nisu banditi jedini... Eolair strese glavom, zgađen nad samim sobom. Bio je toliko zaokupljen svakodnevnim problemima svoga naroda u borbi za preživljavanje da je zaboravio poslušati vlastito upozorenje. Zaista su postojale ~~veće~~ prijetnje od Skalija od Kaldskrvke i njegove nesmiljene vojske.

Eolair je čuo priče preživjelih o padu Naglimunda, nevjerojatna svjedočenja o sablasnoj vojsci koju je podigao Veliki kralj Elija. Od svojeg djetinjstva Eolair je slušao priče o Bijelim lisicama, demonima koji su živjeli u najcrnijim, najhladnijim zemljama na krajnjem sjeveru, koji su se pojavljivali poput kuge, a onda ponovno nestajali. Cijele prošle godine stanovnici Ledom~~de~~ šaptali su nad ognjištima upravo o tim blijedim zlodusima. Kako glupo da Eolair od svih ljudi nije shvatio istinu iza tih pripovijedanja - zar nije upravo o tom govorio za Velikim stolom!?

Ali stoje sve to moglo značiti? Ako su zaista bili upleteni, zašto bi se stvorovi poput tih Bijelih lisica urotili s Elijom? Je li to imalo kakve veze s onim čudovisnim svećenikom Prvratesom?

Grof od Nad Mullacha uzdahne, a onda se nagne na jednu stranu da pomogne ravnoteži svojeg konja dok su se spuštali varljivim brdskim pu-teljkom. Možda je uza svu svoju ludost Maegvvin bila u pravu što ga je poslala na taj zadatak. Ali ipak, nije bilo opravdanja za način na koji je to učinila. Zašto se onako ponašala prema njemu u podzemnom gradu, nakon svega što je on učinio za njezinu obitelj i nakon vjernog služenja njezinu ocu, kralju Lluthu? Strah i neobičnost njihova položaja mogla je biti razlog takve neljubaznosti, ali nije bila izgovor.

Takva nerazboritost bila je nova čudna promjena u Maegwininu ponašanju, posljednja od mnogih. Duboko se bojao za nju, ali nije znao kako bi joj pomogao. Prezerala je njegovu brižnost i činilo se da ga je smatrala tek podmuklim dvorjaninom - Eolaira, koji je prezirao licemjerje, ali je bio natjeran da ga savlada u vjernoj službi njezinu ocu! Kad je pokušao pomoći, ona ga je uvrijedila i okrenula mu leđa: mogao ju je samo promatrati kako vene kao što je i zemlja oko njega venula, ispunjavajući um neobičnim tlapnjama. Ništa nije mogao učiniti.

Eolair je dva dana silazio tihim dolinama Grianspoga, u društvu tek svojih hladnih misli.

Bilo je zaprepasavajuće vidjeti kako je brzo Skali svoju okupaciju Her-nvstira učinio trajnom. Nezadovoljan zauzimanjem onih kuća i građevina koje su još stajale u Hernvsadharu i okolnim selima, poglavar Kald-skrvka je počeo graditi nove, velike duge kuće od grubo tesanih trupaca. Rub šume Circoille užurbano se smanjivao, zamijenjen rastućim prostranstvom posjećenih panjeva. Eolair se kretao vrhom grebena, promatrajući mravlje prilike kako vrve nizinom pod njim. Zveketčekića po klinu odzvanjao je zasnježenim brdima.

Isprija nije mogao shvatiti zašto je Skali trebao graditi još kuća: osvajačeva vojska, iako dobre veličine, nije bila toliko brojna da se nije mogla usidriti u napuštenim zdanjima Hernvstiraca. Tek kad je Eolair skrenuo pogled na nisko sjeverno nebo, shvatio je što se događa.

Cijeli Skalijev rimski narod dolazi amo sa Sjevera - i staro i mlado, i žene i djeca. Buljio je u slične, zaposlene prilike. Ako u Hernystiru sni-ježi u kasnom tigararu, gore kod Naarveda i Skoggeya sigurno vlada ledeni pakao. Bagba me ujela, kakva pomisao! Skali nas je potjerao u pećine. Sada će premjestiti svoje Rimerzane u našu zaposjednutu zemlju.

Unatoč svemu što je njegov narod dosad pretrpio od ratnika Skalija Oštronosog, unatoč pogibelji kralja Llutha, mučenju i komadanju princa Gwythinna i smrti stotina Eolairovih hrabrih Mullachijaca, grof odjednom i na svoje iznenađenje otkrije dubine gnjeva i dotad neproniknute sirove mržnje. To što su se Skalijevi ljudi šepirili ulicama Hernvsadhar-ca bilo je dostatno zlo, ali pomisao kako dovode svoje žene i djecu da žive na hernvsirskoj zemlji ispunila je Eolaira neusmjerenim bijesom snažnijim od onog koji je osjetio kad je prvi Hernvstirac pao kod Innis-crícha. Bepomčan na vrhu grebena, prokleo je osvajače i obećao sebi da će se pobrinuti da Skalijeve šakale bičevima otjeraju u Kaldskrvke - one koji ne umru na svetoj hernvstirskoj zemlji koju su preoteli.

Odjednom, grofa od Nad Mullacha zahvati čežnja za čistoćom bitke. Hernvstirske sile bile su tako potučene kod Innis-crícha da se otad nisu mogli boriti drugačije nego iz pozadine. Sada su bili prognani u skrovišta u Grianspogu i nisu mogli drugo nego uznemirivati pobjednike. Bogovi, pomisli on, kako bi bilo lijepo ponovno zamahnutičelikom na otvorenom polju, stati rame uz rame dok se štitovi ljeskaju na suncu i oglasiti juriš! Grof je znao da je to bila glupa želja, bio je oprežančovjek koji je uvijek preferirao razuman govor umjesto ratovanja, ali u ovom je trenutkučez-nuo za jednostavnošću. Otvoreno ratovanje, uza sve svoje bezumno nasilje i užas, moglo se činiti nekom vrstom lijepog idiotizma u koji sečovjek mogao baciti kao u naručje ljubavnice.

Sada je zov te silovite, ali opasne ljubavnice postajao jači. Selidbe cijelih naroda, naopako vrijeme, luđaci na prijestoljima i oživljavanje jezivih legendi - kako je odjednom žudio za jednostavnim stvarima!

Ali još dok je čeznuo za izbavljenjem u kojem nije trebao razmišljati, Eolair je znao da bi mrzio njegovo ostvarenje: plodove nasilja nisu nužno ubirali pravedni ni mudri.

Eolair se zaputi uz rub najzapadnije stražarnice Hernvsadharca i široko zaobiđe najveći tabor Skalijevih Rimeržana, koji se prostirao livadama ispod glavnog grada Hernvstira. Jahao je umjesto toga brdovitom krajinom zvanom Dillathi, koja je stajala poput branika na hernvstirskoj obali, kao da sprečava invaziju s mora. Zaista, Dillathi bi predstavljao gotovo nemoguć problem za bilo kojeg nadobudnog osvajača, ali invazija koja je razorila Hernvstir stigla je iz suprotnog smjera.

Gorštaci su bili sumnjičav narod, ali navikli su se na ratne izbjeglice u posljednjoj godini dana, pa je Eolair naišao na dobrodošlicu u nekoliko kuća. Oni koji su ga primili više su se zanimali za vijesti koje je donosio nego za činjenicu da su ugostili grofa od Nad Mullacha. To su bili dani kad je naklapanje bilo najvredniji novac u zemlji.

Tako daleko od velikih gradova, ljudi nisu znali mnogo o princu Jo-sui, a kamoli da je njegova borba s Velikim kraljem mogla nekako biti povezana sa stanjem u Hernvstiru. Nitko u Dillathiju nije imao pojma je li brat kralja Elije, Jošua, živ ili mrtav, a kamoli gdje se mogao nalaziti. Ali gorštaci su čuli za smrtonosnu ranu njihova kralja Llutha iz priča lutajućih vojnika, preživjelih iz bitke kod

Inniscricha. Tako su Eolai-rovi domaćini s velikom radošću dočekali vijest da je Lluthova kći još bila živa, te da je hernvstirski dvor-u-progonstvu još na neki način postojao. Prije rata malo su razmišljali o tome što je kralj u Taigu govorio ili činio, ali unatoč tome, on je bio dio njihova života. Eolair je predmnijevao da ih je ohrabrivalo to što je preostala barem sjena starog kraljevstva, kao da ih je neprekinuto postojanje Lluthove obitelji nekako uvjerilo da će Rimeržani naposljetku biti otjerani.

Spustivši se s Dillathija, Eolair široko skrene od visoko ozidanog Crannhavra, hernvstirskog najčudnijeg i najsamotnijeg grada, vodeći svojeg konja prema Abaingeatu na ušću rijeke Baraillan. Nije ga iznenadilo kad je otkrio da su Hernvstirci Abaingeatu pronašli način kako živjeti pod teškim jarmom Elije i Skalijs; Abaingeačani su bili na glasu po povodljivosti. U drugim dijelovima zemlje bila je uobičajena šala nazivati taj lučki grad 'Najsjevernijim Perdruinom' zbog zajedničke ljubavi prema zaradi i odbojnosti prema politici - barem onoj vrsti politike koja je remetila posao.

U Abaingeatu je Eolair također pronašao prvi trag o Jošuinu prebivalištu, a to se dogodilo na tipičan abaingeatki način.

Eolair je dijelio stol za večerom s nabbanskim svećenikom u krčmi pokraj dokova. Vjetar je zavijao, a kiša bubnjala po krovu, čineći da zajednička odaja bruji poput bubnja. Pred očima bradatih Rimeržana i bahatih Erkvnlana - hernvstirskih novih osvajača - dobri otac, koji je možda popio vrč piva previše, ispričao je Eolairu nepovezanu, ali fascinantnu priču. Upravo je stigao iz Sancellan Aedonitisa u Nabbanu te se kleo da mu je tamo netko rekao, netko koga je opisao kao 'najvažnijeg svećenika u Sancellanu' da je Jednoruki Jošua preživio Naglimund. Princ se, sa sedam drugih preživjelih, zaputio na istok kroz travnjake tražeći utočište. Te su mu činjenice bile povjerene, kazao je svećenik, samo pod uvjetom njegove potpune diskrecije.

Odmah postaje ispričao tu priču, Eolairov prijatelj, pun pijanog kajanja, preklinjao ga je da se zakune na tajnost - kao što je, grof je bio uvjeren, svećenik preklinjao mnoge druge primatelje te iste tajne. Eolair je prisegnuo s hvalevrijedno ozbiljnim izrazom na licu. Bilo je nekoliko stvari koje su zanimale Eolaira u toj priči. Točan broj preživjelih u Jošuinovoj družini činio se mogućim pokazateljem njezine autentičnosti, iako je morao priznati da je zvučala poput legende u nastajanju: Jednoruki princ i njegova Junačka sedmorica. Također, svećenikova satrvenost time što je izlanuo tajnu činila se iskrenom. Nije ispričao priču kako bi se napravio važnijim; radije, bio je jednostavan čovjek koji nije mogao čuvati tajnu makar zbog toga izgubio dušu.

To je, naravno, potaknulo novo pitanje. Zašto bi čovjek od izvjesna ugleda u Majci Crkvi, kao što je svećenikov izvijestitelj vjerojatno bio, povjerio tako važan podatak tupoglavcu načijem je rumenom, priglupom licu nepouzdanost bila jasno ispisana? Sigurno nitko nije mogao očekivati od tog veselog pijanca da će išta zadržati za sebe, a kamoli skrivati podatak toliko zanimljiv na ratom razdiranom Sjeveru?

Eolair je bio zbunjen, ali zaintrigiran. Dok je grom tutnjio nad Le-domedom, grof od Nad Mullacha počne razmišljati o putovanju u travnate zemlje iza Erkvnlana.

Kasnije te noći, vrativši se iz staja - Eolair nikad nije povjeravao drugima brigu o svojem konju, navika koja mu je činila više dobra nego zla - zaustavio se pred vratima svratišta. Divlji vjetar bremenit snijegom puhao je ulicom, lupajući kopcima na prozorima. Iza dokova more je nemirno mrmorilo. Činilo se kao da su svi stanovnici Abaingeatu nestali. Ponoćni grad bio je brod duhova, koji je bez vodstva pluta pod mjesecom.

Neobična svjetlost plesala je na sjevernom nebu: žuta, indigo i ljubičasta poput odbleska munje. Obzor je pulsirao namreškanim, sjajnim vrpčama kakve Eolair dosad nije vidio, u isto vrijeme ledenima i nevjerovatno živahnima. U usporedbi s tihim Abaingeatom, Sjever se činio divlje živim i na jedan mahniti trenutak grof se upita je li se vrijedilo i dalje boriti. Svijet koji je poznao je nestao i ništa ga neće vratiti. Možda bi bilo bolje jednostavno prihvatiti...

Pljesnuo je rukama u rukavicama. Prasak mutno odjekne i izgubi se. Stresao je glavom, pokušavajući otjerati olovo iz svojih misli. Svjetla su zaista bila uvjerljiva.

A kamo će sada? Do livada iza doline Hasu o kojoj je svećenik govorio dijelilo ga je nekoliko tjedana jahanja. Eolair je znao da se mogao držati obale, proći Meremund i Wentmouth, ali to bi značilo jahati poput osamljenog putnika kroz Erkvnlan koji je bio potpuno vjeran Velikom kralju. Ilije mogao pustiti da ga blistava svjetlost privuče na sjever, k njegovu domu u Nad Mullachu.

Tvrđavu su mu naselili Skalijski razbojnici, ali preživjeli u selima pružili bi mu zaklon i podijelili novosti, te dali priliku da otpočine i opskrbi se za ostatak svojeg dugog putovanja. Odatle je mogao skrenuti na istok i pokraj Erchestera na sjeveru, krćući se u zaštitničkoj sjeni velike šume.

Razmišljajući, zurio je u sablasni sjaj na sjevernom nebu. Bila je to zaista ledena svjetlost.

More je bilo nemirno, mračno nebo podivljalo od poderanih, prijetećih oblaka. Krivulje munja ljeskale su se na crnom obzoru.

Cadrach je stezao ogradu i stenjao dok se Oblak Eadne visoko podizao, a onda ponovno propadao u korito vala. Iznad njegove glave jedra su se nadimala na snažnom vjetru, ritmičnim salvama zvuka nalik na pucketanje bča. "Oh, Brvnioše od Nebesa," molio je redovnik, "udalji ovu oluju!"

"To uopće nije oluja", posprdno će Miriamele. "Nisi još doživio pravu morsku buru."

Cadrach ispusti zvuk kao da se davi. "Nisam, niti želim."

"Osim toga, što to radiš, moliš se poganskim bogovima? Mislila sam da si aedonitski redovnik."

"Molio sam se za Usiresovo posredovanje cijelo poslijepodne", reče Cadrach, lica blijedog kao riblje meso. "Pomislio sam da je vrijeme da pokušam nešto drugo." Podigao se na prste i nagnuo dalje preko ograde. Miriamele okrene glavu. Časak kasnije redovnik se ispravi, brišući usta svojim rukavom. Kapljice kiše klizile su po palubi.

"A vi, gospo," reče on, "vama ništa ne smeta?"

Ona proguta podrugljiv odgovor. Izgledao je zaista patetčno, s nekoliko pramenova kose slijepljene na tjemenu i tamnim podočnjacima. "Mnogo toga, ali ne plovidba brodom."

"Smatrajte se blagoslovljenom", promrmlja on, a onda se okrene da se ponovno presaviti preko ograde. Umjesto toga, njegove se oči rašire. Kriknuo je u šoku i zateturao unatrag, svalivši se na stražnjicu.

"Anaxosovih mi kostiju!" vikne. "Spasi nas! Što je to!?"

Miriamele korakne do ograde i ugleda sivu glavu kako pluta na sedlu valova. Bila je neodređeno ljudska, ćelava, ali bez ljusaka, glatka kao u dupina, s crveno obrubljenim, krezubim ustima i očima poput trulih kupina. Gipka se usta zaokruže kao da će zapjevati. Umjesto toga, ispustila je neobičan, klokotav krik, a onda kliznula pod valove, pokazavši nakratko dugoprsta, opnasta stopala dok je zaranjala. Trenutak kasnije grudičasta se glava pojavila ponovno malko bliže brodu. Promatrala ih je.

Miriamelina utroba zatreperi. "Kilpa", šapne ona.

"Užasna je", reče Cadrach, još čučajući pod žuljnicom. "Ima lice proklete duše."

Prazne crne oči slijedile su Miriamele dok se pomicala nekoliko koraka uz ogradu. Jasno je razumjela redovnika. Kilpa je bila mnogo strasnija nego što je neka obična životinja mogla biti, ma kako divlja – tako jezivo poluljudska, no lišena svega što je nalikovalo na ljudske osjećaje i razumijevanje.

"Nisam ih vidjela godinama", polako će ona, nesposobna odvratiti oči. "Mislim da nikad nisam vidjela jednu tako izbliza." Misli su joj poletjele natrag u djetinjstvo, do putovanja s majkom Hvlissom iz Nabba-na do otoka Vinitte. Kilpe su klizile kroz njihovu brazdu, a mlađoj su se Miriamele činile gotovo zabavne, poput pliskavica ili letće ribe. Gledajući jednu tako blizu, sad je razumjela zašto ju je njezina majka užurbano odvušla s ograde. Zadrhtala je.

"Rekli ste da ste ih već vidjeli, moja gospo?" reče glas. Ona se okrene i zatekne Aspitisa kako stoji iza nje, držeći ruku na Cadrachovu ramenu. Redovnik je još čučao. Izgledao je kao da mu je jako zlo.

"Na davnom putovanju u... u Wenmouth", hitro će ona. "Jezive su, zar ne?"

Aspitis polako kimne, zureći više u Miriamele nego u glatko sivo stvorenje koje je plutalo uz ogradu krme. "Nisam znao da kilpe krstare hladnim sjevernim vodama", reče on.

"Zar ih Gan Itai ne drži na odmaku?" upita ona, pokušavajući promijeniti temu. "Zašto se ova toliko približila?"

"Zato stoje Niskia iscrpljena i spava, a i zato što su kilpe postale vrlo smione." Aspitis se sagne i podigne s palube željezničavao četvrtaste glave, a onda ga baci na tihog promatrača. Pljusnuo je stopu daleko od kilpine glave bez nosa i ušiju. Crne oči nisu ni trepnule. "Ovih su dana aktivnije nego ikad prije", reče grof. "Od zime su napale nekoliko manjih brodica, pa čak i par većih."

Užurbano je podigao ruku na kojoj je blistalo zlatno prstenje. "Ali ne bojte se, gospo Marjo. Nema bolje pjevačice od moje Gan Itai."

"Ta stvar je užasna, a meni je slabo", proštenje Cadrach. "Moram leći." Zanemario je Aspitisovu ponudenu ruku i uspentrao se na noge, a onda oteturao odatle.

Grof se okrene i dovikne upute posadi koja se vrtjela oko vjetrom udarane snasti. "Moramo razviti jedra", reče kao da objašnjava.

"Dolazi vrlo jaka oluja, a možemo joj jedino pobjeći." Kao da želi podcrtati njegove riječi, munja ponovno bljesne na sjevernom obzoru. "Možda biste mi se pridružili za večerom." Grom se dokotrlja preko valova; pomete ih nalet kiše. "Tako će vaš čuvar dobiti malo privatnosti da se oporavi, a vi nećete biti bez društva ako oluja postane strašna." Nasmiješio se, pokazujući pravilne zube.

Miriamele osjeti napast, ali i oprez. Iz Aspitisa je zračio dojam sputane snage, kao da je skrivao neku moć kako ne bi zastrašivao. Na neki način, podsjetio ju je na starog vojvodu Isgrimnura, koji se ponašao prema ženama s nježnom, gotovo pretjeranom smjernošću, kao da bi njegova nespretna grubost mogla svakogčasa izmaći kontroli i izletjeti kako bi šokirala i vrijeđala. I Aspitis je naizgled nešto držao na uzdi. Bila je to odlika koja ju je intrigirala.

"Hvala vam, vaše gospodstvo", onače napokon. "Bila bi mi čast - ali morat ćete mi oprostiti budem li odlazila s vremena na vrijeme da provjerim trpi li brat Cadrach od nedostatka zraka ili društva."

"Kad to ne biste činili," reče Aspitis, glatko je uzevši za ruku, "ne biste bili dobra i nježna gospa kakva jeste. Mogu vidjeti da ste vas dvoje bliski kao rod, da poštujuete Cadracha kao voljenog strica."

Miriamele nije mogla a da ne pogleda preko ramena dok ju je Aspitis vodio palubom, podnočlanova posade koji su se dovikivali na snasti kako bi čuli jedni druge ponad jauka vjetra. Kilpa je još plutala po grubom zelenom moru, gledajući ozbiljno poput svećenika, otvorenih usta nalik na okruglu crnu jamu.

Grofov štitonoša, mršav mladić srdito namrštenog lica boje sirutke, upućivao je dvojicu paževa dok su punili stol voćem, kruhom i bijelim sirom. Thures, manji paž, teturao je pod težinom poslužavnika noseći hladan goveđi but. Dječak je ostao pomagati, dodajući štitonoši novi pribor za rezanje svaki put kad bi umjetnik nestrpljivo mahnuo rukom. Mali paž se doimao pametnim - njegove tamne oči netremice su motrile bljedolikog štitonošu za najmanji znak - ali zlovoljni stariji mladić je unatoč tome pronašao nekoliko prilika da ga ćušne zbog sporosti.

"Čini se da ste na brodu kao kod kuće, gospo Marjo", reče Aspitis, smiješeći se dok je punio vinski kalež iz prelijepog mjedenog viča. Njegov drugi paž ponio ga je oko stola k njoj. "Jeste li već bili na moru? Dug je put od Cellodshirea do onoga što mi u Nabbanu zovemo Veir Maynis - Veliko Zelenilo."

Miriamele se nijemo prokune. Možda je Cadrach imao pravo. Mogla je izmisliti jednostavniju prču. "Da, hoću reći, ne, nisam. Ne zapravo." Uzela je dug, hotimičan gutljaj vina, primoravši se da uzvrat grofu osmijeh unatoč kiselosti vina. "Putovali smo brodom niz Glenivvent nekoliko puta. Bila sam i na Kvnslaghu." Uzela je još jedan dug gutljaj i shvatila daje ispraznila pehar. Odložila gaje posramljeno. Što će ovaj čovjek pomisliti o njoj?

"Tko to 'mi'?"

"Oprostite?" S krivnjom je odgurnula pehar, ali Aspitis to shvati kao znak i napuni ga, gurnuvši ga natrag na njezinu stranu uokvirenog stola s osmijehom razumijevanja. Dok se kabina naginjala s pokretima broda, vino zaprijeti da se prelije preko ruba pehara. Miramele ga podigne, držeći ga vrlo pažljivo.

"Rekao sam, tko to 'mi', gospo Marjo, ako mogu pitati? Vi i vaš skrbnik? Vi i vaša obitelj? Spomenuli ste svojeg oca, baruna... baruna..." On se namršti. "Tisuću isprika, zaboravio sam mu ime."

I Miramele je zaboravila. Prikrila je trenutak panike još jednim gutljajem vina, koji se prilično produljio dok se hrvala sa svojim pamćenjem. Progutala je.

"Barun Seoman."

"Naravno - barun Seoman. On vas je vodio niz Glenivvent?"

Kimnula je glavom, nadajući se da se neće uvaliti u daljnju nevolju.

"A vaša majka?"

"Mrtva je."

"Ah." Aspitisovo zlatno lice natmuri se kao oblakom zaklonjeno sunce. "Oprostite mi. Nepristojan sam, kad postavljam toliko pitanja. Jako mi je žao što to čujem."

Miramele dobije trenutak inspiracije. "Umrlo je u kugi prošle godine."

Grof kimne. "Mnogi su umrli. Recite mi, gospo Marjo - ako mi dopuštate posljednje i prilično drsko pitanje - postoji li poseban čovjek kojem ste obećani?"

"Ne", brzo odvrti ona, a onda se upita je li mogla dati bolji i potencijalno manje nezgodan odgovor. Duboko je udahнула, zadržavši grofov pogled. Mirisne kuglice koje su se osjećale u zraku kabine ispunile su joj nosnice. "Ne", ponovi ona. Bio je vrlo naočit.

"Ah." Aspitis ozbiljno kimne. Sa svojim mlađanim licem i glavom blistavih kovčha, nalikovao je gotovo na dijete koje se igra odraslih. "Ali, pa vi ništa niste pojeli, gospo. Zar vam se hrana ne sviđa?"

"O, ne, grofe Aspitis!" ona će bez daha, tražeći mjesto kamo bi odložila svoj vinski pehar kako bi mogla podći vilicu. Primijetila je da je bio prazan. Aspitis opazi njezin pogled i nagne se naprijed s vrčem.

Dok je prebivala po jelu, Aspitis je pričao. Kao da se želi ispričati za svoje propitkivanje, održavao je razgovor prozračnim poput labudog paperja, govoreći većinom o neobičnim ili šaljivim stvarima koje su se događale na nabbanskom dvoru. Prema njegovu pričanju, bila je to prilično blistava palača. Pripovijedao je dobro te se ona uskoro smijala - zapravo, s ljuľljanjem broda i s osjećajem da se zidovi male, svjetiljkama osvijetljene kabine stižu oko nje, počela se pitati je li se previše smijala. Cijela se stvar činila poput sna. Bilo joj je teško zadržati pogled na Aspi-tisovu nasmiješenom licu.

Kad je naglo shvatila kako više uopće ne može vidjeti grofa, nečija se ruka lako spusti na njezino rame: Aspitis je stajao iza nje, još govoreći o dvorskim damama. Kroz maglice vina koje su joj ispunile glavu, mogla je osjetiti njegov dodir, težak i vreo.

"...Ali naravno, njihova ljepota je prilično... namještena, ako znate što mislim, Marjo. Ne želim biti okrutan, ali ponekad kad se kneginja Nessalanta nade na povjetarcu, prah s nje pršti kao snijeg s planinskog vrha!" Aspitisova ruka je nježno stisne, a onda prijede na drugo rame dok je mijenjao položaj. Na putu, njegovi prsti nježno prijeđu po njezinu zatiljku. Ona zadrhti. "Nemojte me krivo shvatiti," reče on, "branio bih do smrti čast i ljepotu naših dvorskih nabbanskih gospi - ali u mojem srcu ne postoji ništa tako divno poput prirodne ljupkosti seoske djevojke." Njegova se ruka ponovno pomakne na njezin vrat, dodirom nježnim poput drozdova krila. "Vi ste takva ljepotica, gospo Marjo. Toliko sam sretan što sam vas sreo. Zaboravio sam kako je to vidjeti lice koje nije potrebno uljepšavati..."

Oda se zavrti. Miramele se naglo uspravi i laktom prevrne vinski pehar. Nekoliko kapljica poput krvi prolije se po njezinu ubrusu.

"Moram izaći", reče ona. "Moram udahnuti zraka."

"Moja gospo," reče Aspitis s očitom zabrinutošću u glasu, "je li vam zlo? Nadam se da moja siromašna trpeza nije naudila vašoj krhkoj građi."

Ona odmahne rukom, pokušavajući ga umiriti, želeći se samo udaljiti od blještavih svjetiljki i zagušljivo toplog, namirisanoг zraka.

"Ne, ne. Samo želim van."

"Ali tamo je oluja, moja gospo. Smočili biste se do kože. Ne mogu to dopustiti."

Ona zatetura nekoliko koraka prema vratima. "Molim vas, zlo mi je." Grof nemóno slegne ramenima. "Dopustite mi da vam bar donesem topli plašt koji će zadržati većinu vlage." Pljesnuo je svojim paževima, koji bijahu zatvoreni s neugodnim štitonošom u sićušnoj sobi koja je služila i kao smočnica i kao kuhinja. Jedan od paževa stane kopati po velikoj škrinji u potrazi za prikladnim komadom odjeće dok je Miramele nesretno stajala u blizini. Napokon su je opremili vunanim plaštem pljesnivog mirisa koji je imao kukuljicu; Aspitis, slično odjeven, primi je za lakat i povede na palubu.

Vjetar je najozbiljnije puhao. Bujice kiše brizgale su s neba, pretvarajući se u kaskade svjetlucavog zlata dok su prolazile pokraj treperavih svjetiljki, a onda nestajale u tami. Grom je tutnjio.

"Sjednimo pod baldahin, gospo Marjo," vikne Aspitis, "inače će nas oboje uhvatiti neka strašna groznica!" Poveo ju je prema krmi, gdje je cerada od grubog platna s crvenim prugama bila rastegnuta između žulj-nica, brujeći dok je vibrirala na jakom vjetru.

Kormilar u lepršavom plastu nakloni glavu kad su se sklonili ispod platna, ali zadrži ruke čvrsto stisnute oko rude kormila. Par sjedne na hrpu vlažnih krpa.

"Hvala vam", reče Miramele. "Ljubazni ste. Osjećam se vrlo glupo što vas ovako gnjavim."

"Samo se brinem da je ovaj lijek gori od bolesti", reče Aspitis, smiješeći se. "Kad bi moj liječnik doznao za ovo, čistio bi me pijavicama od moždane groznice prije nego što bih okom trepnuo."

Miriamela se nasmije i zadrhti, jedno za drugim. Unatoč hladnoći, oštar morski zrak znatno je poboljšao njezino stanje. Više se nije osjećala kao da će se onesvijestiti - zapravo, osjećala se toliko bolje da nije prigovorila kad je grof od Eadne i Drina prebacio brižnu ruku preko njezinih ramena.

"Neobična ste, ali fascinantna mlada žena, gospo Marjo", šapne Aspitis, jedva čujno ponad jauka vjetra. Njegov dah bio je topao na hladnoj koži njezina uha. "Osjećam da u vama leži neka tajna. Jesu li sve djevojke sa sela tako čudljive?"

Miriamela je svakako imala dvojak stav o trncima koji su joj prolazili tijelom. Strah i uzbuđenje činili su se opasno izmiješanim.

"Nemojte", izusti napokon.

"Nemojte što, Marjo?" Iako je oluja vani urlikala i bjesnjela, Aspiti-sov je dodir bio ozbiljan, svilen.

Kovitlac zbunjujućih slika doleti na vjetru - hladno, daleko lice njezina oca, iskrivljen smiješak mladog Simona, riječne obale Aelfwenta kako brzo prolaze mimo, treperći svjetlima i sjenom. Krv joj je gorjela i šumila u ušima.

"Ne", reče ona, oslobađajući se grofove prebačene ruke. Posrnula je naprijed sve dok nije izašla iz cerade i uspjela se uspraviti. Kiša je vlažno zapljusne u lice.

"Ali, Marjo..."

"Hvala vam na lijepoj večeri, grofe Aspitis. Bila sam vam na velikoj smetnji i molim vas da mi oprostite."

"Nije potrebno tražiti nikakav oprost, moja gospo."

"Onda ću vam zaželjati laku noć." Uspravila se, dok ju je jak vjetar udarao, te se nestabilno spustila na palubu, a onda slijedila zid kabine do stepenica koje su vodile u uski hodnik. Koraknula je kroz vrata u kabinu koju je dijelila s Cadrachom. Stajala je u tami i osluškivala redov-nikovo ravnomjerno, zvučno disanje, zahvalna što se nije probudio. Nekoliko trenutaka kasnije do nje dopre zvuk Aspitisovih čizama na prečkama ljestvi; vrata njegove kabine se otvore, a onda zalupe za njim.

Miriamela je ostala stajati naslonjena na vrata. Srce joj je tuklo brzo kao da se skrivala da spasi život.

Je li to bila ljubav? Strah? Kakvu je čaroliju zlatokosi grof bacio da se osjećala tako divlje, tako progonjeno? Bila je bez daha i zbunjena poput preplašenog laneta.

Pomisao da legne na postelju i pokuša usnuti dok su joj misli bježale, a Cadrach hrkao na podu bila je nepodnošljiva. Otvorila je vrata kabine sasvim malo i osluškivala, a onda šmugnula van u hodnik i ponovno na palubu. Unatoč pljuštanju kiše, činilo se da je oluja popuštala. Paluba se još ljuljala tako da nije mogla napredovati a da se rukom ne pridržava za užad jarbola, ali more se znatno umirilo. Previranje uznemirujućeg, ali neobično zavodljivog napjeva privuče je naprijed. Pjesma se svijala i izvijala, protkavši olujnu noć poput sre-brnozelene niti. Naizmjenice je bila meka ili sičana ili prodorno glasna, ali promjene su se smjenjivale tako nevezano da se bilo nemoguće sjetiti što se događalo trenutak ranije ili shvatiti kako je išta drugačije od onog što se zbivalo u tom određenom trenutku uopće moglo postojati.

Gan Itai sjedila je prekrivenih nogu na palubi pramca, glave zabačene tako da joj je kukuljica slobodno padala na ramena, a bijela kosa lepršala na povjetarcu. Oči joj bijahu sklopljene. Ljuljala se s boka na bok, kao da je njezina pjesma bila brza rijeka koja je zahtijevala svaki djelić njezine usredotočenosti kako bi tekla.

Miriamela se čvrsto umota u vlastiti plašt i smjesti u nesiguran zaklon brodske žuljnice da sluša.

Niskina pjesma nastavila se gotovo sat vremena, klizajući glatko iz visine u visinu i iz ritma u ritam. Ponekad su njezine tekuće riječi nalikovale na strijele koje su letjele kako bi užgale i probole, a ponekad na niz dragulja koji su svjetlucali vatrenim bojama. Kroza sve to protjecao je dublji napjev koji se nikad nije posve gubio, napjev koji kao da je pripovijedao o mirnim zelenim dubinama, o snu i o dolasku teške, utješne tišine.

Miriamela se malko prene iz sanjarenja. Kad je podigla glavu, ugledala je Gan Itai kako je znatiželjno motri s palube pramca. Sada kad je Niskia prestala pjevati, rika oceana doimala se čudno jednoličnom i bez-vučnom.

"Što to radiš, dijete?"

Miriamela se neobično zastidi. Nikad se prije nije nalazila tako blizu raspjevanj Niskiji. Gotovo joj se činilo da je uhodila neku vrlo osobnu stvar.

"Došla sam na palubu da uhvatim zraka. Večerala sam s grofom As-pitisom i bilo mi je zlo." Uхватила je dah da umiri drhtavi glas.

"Čudesno pjevaš."

Gan Itai se vragolasto nasmiješi. "To je istina, inače se Oblak Eadne ne bi vratio s tolikih putovanja. Dođi, sjedni kraj mene da razgovaramo. Ne moram pjevati neko vrijeme, a kasne su straže samotne."

Miriamela se uspne, sjedajući pokraj Niskije. "Umoriš li se pjevajući?" upita.

Gan Itai se tiho nasmije. "Umori li se majka od dojenja svoje djece? Naravno, ali to je moj posao."

Miriamela krišom pogleda Gan Itaino naborano lice. Niskine oči provirivale su ispod njezinih bijelih obrva, gledajući u pjenu i valove.

"Zašto te Cadrach nazvao Tinuk..." Pokušala se sjetiti riječi.

"Tinukeda'ya. Zato što to jesmo: Djeca Oceana. Tvoj skrbnik je učen čovjek."

"Ali što to znači?"

"Znači da smo oduvijek živjeli na oceanu. Čak i u dalekom Vrtu, uvijek smo boravili na obali zemlje. Tek otkad smo došli na ovo mjesto, neka su se Navigatorova djeca promijenila. Neki su posve ostavili more, što je za mene teško shvatiti kao kad bi netko prestao disati i tvrdio kako je to dobar način života." Stresla je glavom, napuivši usne.

"Odakle je došao tvoj narod?"

"Izdaleka. Osten Ard je samo naš najnoviji dom."

Miriamela je sjedila neko vrijeme, razmišljajući. "Uvijek sam mislila da su Niskije slične Wranjanima. Vi vrlo nalikujete na Wranjane."

Gan Itai se piskutavo nasmije. "Čula sam", reče ona, "da neke životinje, iako različite, počinju sličiti jedne drugima jer rade jednake stvari."

Možda su i Wranjani, kao Tinukeda'va, predugo prigibali glave." Ona se ponovno nasmije, ali Miriameli to nije nalikovalo na veseo smijeh. "A ti, dijete," napokon će Niskia, "sad si ti na redu da odgovaraš na pitanja. Zašto si tu?"

Miriamela se zabulji, jer je uhvaćena nespremna. "Što?" "Zašto si tu? Razmišljala sam o onom što si rekla i nisam sigurna da ti vjerujem."

"Grof Aspitis mi vjeruje", reče Miramele, pomalo prkosno.

"To je možda istina, ali ja sam posve drugačija." Gan Itai svrne svoj pogled na Miriamela. Čak i na slaboj svjetlosti fenjera, Niskijine su oči blistale poput antracita. "Reci mi."

Miriamela strese glavom i pokuša se otrgnuti, ali tanka, jaka ruka sklopi se oko njezine mišice. "Oprosti", reče Gan Itai. "Uplašila sam te. Dopusti da ti rastjeram strah. Zaključila sam da u tebi nema ničeg lošeg - ničeg što bi naudilo Oblaku Eadne, barem, što mi je jedina briga. Mene smatraju čudakinjom među mojim narodom jer brzo donosim sudove. Kad mi se netko ili nešto sviđa, onda mi se sviđa." Ona se suho zahihoće. "Odlučila sam da mi se sviđaš, Marjo - ako je to tvoje ime. Neka ti zasad bude ime, ako želiš. Ne moraš me se bojati, ne stare Gan Itai."

Smućena noću, vinom i ovim posljednjim od brojnih neobičnih osjećaja, Miriamela brižne u plač.

"Hajde, dijete, hajde..." Gan Itaina nježna, paučasta ruka potapše njezina leđa.

"Nemam dom." Miriamela se borila sa suzama. Osjećala je da joj malo nedostaje da izusti nešto što nije smjela, bez obzira na to koliko se željela rasteretiti. "Ja sam... bjegunica."

"Tko te proganja?"

Miriamela strese glavom. Pjena u visokom luku nadleti pramac dok je brod nosom zaranjao u još jedno korito vala. "Ne mogu reći, ali u velikoj sam opasnosti. Zbog toga sam se sakrila na brod."

"A redovnik? Tvoj učeni skrbnik? Je li i on u opasnosti?"

Miriamela se nađe u nedoumici pred Gan Itainim pitanjem. Bilo je toliko toga o čemu nije imala vremena razmisliti. "Da, pretpostavljam da jest."

Niskia kimne, kao da je zadovoljena. "Ne boj se. Tvoja je tajna sa mnom sigurna."

"Nećeš reći Aspitisu... grofu?"

Gan Itai strese glavom. "Moja vazalska zavisnost je složenija nego što možeš znati. Ali ne mogu ti obećati da neće saznati. Pametan je on, gospodar Oblaka Eadne."

"Znam", Miriamelin je odgovor dolazio iz srca.

Rastuća oluja spustila je novi pljusak kiše. Gan Itai se nagne naprijed, zureći u vjetrom uzburkano more. "Tako mi kuće Ve, ne ostaju dugo dolje! Proklete bile, kako su snažne!" Okrenula se prema Miriameli. "Mislim da je vrijeme da ponovno zapjevam. Vjerojatno bi bilo bolje da si ideš pod palubu."

Miriamela nespretno zahvali Niskiji na njezinu društvu, a onda ustane i spusti se skliskim ljestvama s palube pramca. Grom rikne poput zvijeri koja ih proganja kroz tamu. Ona se odjednom očajnički upita je li bila budala što je otvorila srce tom neobičnom stvorenju. Kod grobla je zastala, nahnivši glavom. U crnoj noći iza nje, Gan Itaina pjesma ponovno se uzdigla prema oluji, kao tanka nit ponuđena da zadrži gnjevno more.

Psi Erchestera

I ošućina družina jahala je na sjever duž obale rijeke Stefflod, krećući se I uzvodno od spajanja s Ymstreccom kroz travnjake smežurane niskim brdima. Uskoro su se humci počeli sve više uzdizati sa svake strane, pa se prinčeva skupina zatekla kako putuje livadama posutom riječnom dolinom, širokim jazom zemlje s vodenim tokom u svojem središtu.

Stefflod je zavijao pod smrknutom nebom, mutno se ljeskajući poput žile zahrđalog srebra. Kao Ymstrecca, njegova pjesma se isprva doimala prigušenom, ali Deornoth je držao kako je ova rijeka imalačudan prizvuk u svojem žuborenju, kao da je skrivala glasove velikog šaputa-vog mnoštva. Ponekad se buka vode podizala gotovo do niti napjeva, jasne poput niza zvona. Trenutak kasnije, dok se Deornoth upinjao da čuje ono što mu je privuklo pozornost, ne bi se čulo ništa osim šuma i žubora vode tekućice.

Svjetlo koje se igralo po površini Steffloda bilo je jednako sanjivo nestalno. Unatoč oblačnom nebu, voda je povremeno svjetlucala kao da su se hladne zvijezde kotrljale i sudarale po riječnom dnu. Nekom drugom prilikom iskra bi se pojačala do bljeska nalik na talog dragulja. Tada -jednako naglo, bilo da se sunce vidjelo ili skrivalo za oblake - vodeni tok bi ponovno postao taman poput olova, ne odražavajući ništa.

"Čudno, zar ne?" reče otac Strangveard. "Uza sve što smo dosad vidjeli. ... moj Bože, svijet nam uvijek ima nešto novo pokazati, zar ne?"

"Nešto je vrlo... živo u vezi s njom." Deornoth zaškilji. Krivulja svjetla kao da se vrpjila na uzburkanoj površini rijeke, poput blistave ribe koja se borila sa strujom."

"Pa, sve je to... hmmm... dio Boga," reče Strangveard, načinivši znak Drveta na grudima, "pa naravno da je živo." I on zaškilji, malko se na-mrštivši. "Ali znam što mislite, sir Deornoth."

Dolina koja se postupno uzdizala oko njih naizgled je preuzela mnoga svoja obilježja od rijeke. Stabla vrbe pospano su stajala uz vodeni tok, tre-pereći dok su se saginjala prema hladnoj vodi poput žena kad peru kosu. Kako su putnici išli dalje, tako se rijeka širila i usporavala. Guštici šaša pojavili su se duž obala, blistavi od ptica koje su krčale iz svojih sjenica kako bi upozorile cijelo svoje pleme da stranci kroče njihovom zemljom.

Stranci, pomisli Deornoth. To smo odjednom ovdje postali. Kao da smo prešli iz zemalja namijenjenim našem narodu na nečije tuđe područje. Sjetio se Gelojinih riječi te noći, prije više tjedana, kad su je prvi put susreli u šumi:

"Katkad ste vi ljudi poput guštera koji se sunčaju na kamenju srušene kuće, misleći: 'Kakvo mi je lijepo mjesto za surčanje netko sagradio.'" Vještica se mrštila dok je to govorila.

Rekla nam je da se nalazimo u sithskoj zemlji, sjeti se on. Sada ponovno zalazimo u njihova polja, to je sve. Zbog toga sve izgleda tako čudno.

To mu ipak nije rastjeralo osjećaj nelagode.

Podigli su logor na livadi. Niska trava bila je tu i tamo posuta vilin--prstenjem, kako ih je nazivala Jelda, savršenim kruhovima od malih bijelih otrovnih gljiva koje su se neznatno sjajile u tamnoj travi dok se spuštao sumrak. Vojvotkinji Gutrun nije se svidjela zamisao da spava blizu tih prstenova, ali otac Strangveard je razumno istaknuo da su ljudi Gadrinsetta tvrdili kako cijeli taj kraj pripada "vilama", pa je blizina gljivastog prstena malo značila. Gutrun, više zabrinuta za sigurnost male Lelet nego za sebe, popustila je bez odobravanja.

Mala vatra, upaljena s pomoću grana vrba koje su prikupili tijekom puta, pomogla je raspršiti nešto od neobčnosti. Prinčeva četica jela je i tiho razgovarala dugo u noć. Stari Šarko, koji je toliko dugo i duboko spavao tijekom puta da se jedva činio članom njihove družine, već više poput komada prtljage, probudio se i ležao zureći u noćno nebo.

"Zvijezde nisu kak' treba", reče napokon, tako tiho da ga nitko nije čuo. Ponovio je svoje riječi glasnije. Jošua pride i klekne pokraj njega, uzevši drhtavu lakrdijaševu ruku u svoju.

"Što je, Šarko?"

"Zvijezde, nisu kak' treba." Starac izvuče svoje prste iz prinčeva stiska i pokaže uvis. "Tamo je Svjetiljka, ali imade jednu zvijezdu više nego što bi trebala. A gdje je Kuka? Ne bi smjela nestat do žetve. A tu su i druge koje uopće ne prepoznajem." Usnica mu zadrhti. "Svi smo pomrli. Zašli smo u Zemlju Sjenki ko što mi je baka nekā pričala. Mrtvi smo."

"Hajde sad", blago će Jošua. "Nismo umrli. Jednostavno smo na drugom mjestu, a ti si stalno sanjao."

Šarko uperi u nj iznenađujuće oštro oko. "Mjesec je anitul, zar ne? Nemoj mislit da sam stari luđak, bez obzira što sam sve proživio. Buljio sam u ljetno nebo gotovo dvaput dulje nego što si ti živio, mladi prinče. Možda jesmo na nekom drugom mjestu, ali cijeli Osten Ard dijeli iste zvijezde - nije 1' tako?"

Jošua je neko vrijeme šutio. Tihi žamor glasova dopirao je od logorske vatre iza njega. "Nisam htio reći da si izgubio razum, stari prijatelju. Nalazimo se na neobičnom mjestu i tko zna koje nas zvijezde obasjavaju? U svakom slučaju, ne možemo ništa učiniti u vezi s tim." Ponovno je primio starca za ruku. "Zašto ne sjedneš bliže vatri? Mislim da bi nas utješilo da smo svi zajedno, barem nakratko." Šarko kimne i dopusti Jošui da mu pomogne ustati. "Malo topline neće biti naodmet, moj prinče. Osjećam rastuću studen u kostima... i ne sviđa mi se."

"To bolje je, onda, sjesti pokraj vatre u vlažnoj noći." Poveo je starog lakrdijaša natrag.

Vatra se pretvorila u ugarke, a Šarkove su se nepoznate zvijezde okretale na nebu iznad njih. Jošua podigne pogled kad mu je neka ruka dotaknula rame. Vorzheva je držala gunj prebačen preko ruke.

"Dođi, Jošua", reče ona. "Hajdemo leći pokraj rijeke."

Pogledom je potražio ostale. Svi su spavali osim Deornotha i Strangvearda, koji su tiho razgovarali na suprotnoj strani vatre. "Mislim da ne bih smio ostaviti svoje ljude same."

"Ostaviti svoje ljude?" reče ona. U glasu joj se čuo gnjev, ali u idućem je trenutku prepustio mjesto tihom smijehu. Stresla je glavom, a crna joj je kosa pala na lice. "Nikad se nećeš promijeniti. Sad sam tvoja žena, sjećaš se? Proveli smo četiri noći kao da se naše vjenčanje nije ni dogodilo zbog tvog straha od progona kraljevih vojnika i želje da budeš blizu ostalima. Još se bojiš?"

On podigne pogled prema njoj. Usne mu se izviju u osmijeh. "Ne noćas." Ustao je i metnuo ruku oko njezina vitkog struka, osjećajući snažne mišiće njezinih leđa. "Hajdemo do rijeke."

Jošua ostavi svoje čizme pokraj kruga vatre te zajedno pođu bosonogi kroz mokru travu sve dok žar ugljena nije nestao iza njih. Zubor rijeke pojačao se kad su se spustili na pješčani rub. Vorzheva rasprostre gunj i sjedne na nj. Jošua joj se pridruži, prekrivši ih oboje svojim teškim plaštem. Neko su vrijeme ležali u tišini pokraj tamnog Steffloda, promatrajući mjesec kako kraljuje nad zvjezdanim dvorom. Vorzhevina je glava počivala na Jošuinim grudima, a u rijeci oprana kosa uz njegov obraz.

"Nemoj misliti da mi naše vjenčanje malo znači ako je bilo ubrzano", napokon će on. "Obećavam ti da ćemo jednog dana živjeti onako kako smo trebali. Ti ćeš biti gospodarica velike kuće, a ne prognanica u divljini."

"Bogovi mogeg klana! Kakva si ti budala, Jošua", reče ona. "Zar misliš da me briga u kakvojcu kući živjeti?" Ona se okrene i poljubi ga, pri-vivši se bliže uz njegovo tijelo. "Budala, budala, budala." Njezin dah bio je vruć na njegovu licu.

Više nisu govorili. Zvijezde su blistale na nebu, a rijeka im je pjevala.

Deornoth se probudi odmah nakon zore na zvuk Leletina plača. Trebao mu je trenutak da shvati zašto mu se to činilo tako čudnim.

Bio je to prvi zvuk koji je dijete proizvelo.

Dok su posljednje krhotine sna opadale - stajao je pred velebnim bijelim drvetomčije su lišće bili plamenovi - šepao je balčak svojeg mača. Vojvotkinja Gutrun držala je djevojčicu na krilu. Pokraj nje, otac Strang-yearad provirivao je glavom poput kornjače iz svojeg plašta; svećenikova tanka crvena kosa bila je orošena rosom.

"Što je?" upita Deornoth.

Gutrun strese glavom. "Ne znam. Probudila me svojim plačem, sirotica." Vojvotkinja pokuša zaljuljati Lelet na svojim grudima, ali djevojčica se odupre. Nastavila je plakati, širom otvorenih očiju, zureći u nebo. "Stoje, malena, što ne valja?" pjevušila je Gutrun. Lelet istragne ruku iz ženina zagrljaja i drhtavo je uperi prema sjevernom obzoru. Deornoth nije mogao vidjeti ništa osim crne šake oblaka na najudaljenijem dijelu neba. "Nešto je tamo?" upita on.

Djetinji krici zamru u isprekidano jecanje. Ponovno je pokazala prema obzoru, a onda se sklopčala u Gutruninu krilu, sakrivši lice.

"To je samo ružan san, eto što je", tješila ju je vojvotkinja. "Hajde, malena, to je samo ružan san..."

Jošua je odjednom stajao pred njima, s isukanim Naidelom u ruci. Princ nije nosio ništa osim hlača; njegov vitki stas bjelasao se na svjetlu zore. "Što je?" zatraži znati.

Deornoth pokaže na potamnjeni obzor. "Dijete je nešto vidjelo što ju je rasplakalo."

Jošua se mrko zabulji. "Nama koji smo vidjeli posljednje dane Nag-limunda bilo bi bolje da obratimo pozornost. Ono je ružančvor olujnih oblaka." Ogledao se po vlažnim travnjacima. "Svi smo umorni," reče, "ali moramo požuriti. Ne sviđa mi se izgled te oluje ništa manje nego djetetu. Dvojim da ćemo pronaći zaklon tu na otvorenim ravnica dok ne stignemo do Gelojina Kamena oproštaja." Okrenuo se i dozvao Isorn-na i ostale, koji su se upravo budili. "Osedlajte konje. Prekinućemo post dok putujemo.

Hajdemo, više ne postoji takva stvar kao što je obična oluja. Ako bude po mom, ova nas neće uhvatiti."

Riječna se dolina nastavljala produbljivati. Raslinje je postajalo gušće i bogatije, rastrkane livade sada su prekidali odvojeni šumarci breza i jasika, kao i gušćici neobičnog drveća srebrnog lišća i tankih debala debelo prekrivenih mahovinom.

Prinčeva družina imala je malo vremena diviti se tom novom zelenilu. Jahali su divljom brzinom cijeli dan, zaustavivši se tek na kratak otpočinak poslijepodne, a potom nastavili dalje dugo nakon što je sunce zapalo iza obzora, a sumrak isisao najsajnije boje iz zemlje. Prijeteći olujni oblaci sada su zaklanjali većinu sjevernog neba.

Dok su ostali pravili krug od kamenja i raspirivali zdrav oganj - triješa je sada bilo u obilnim količinama - Deornoth i Isorn povedoše konje na rijeku.

"Barem više ne pješačimo", reče Isorn, otkopčavajući sponu na paru bisaga, koje su spuznule na travu uz meki udarac. "To je nešto na čemu vrijedi zahvaljivati Aedonovoj dobroti."

"Istina." Deornoth potapše Vildalixa. Kapljice znoja na konjskom vratu već su se ohladile na večernjem povjetarcu. Deornoth ga istrlja gunjem sa sedla prije nego što je pristupio Jošuinu konju Vinfafodu. "Malo je toga drugog na čemu bismo bili zahvalni."

"Živi smo", Isorn će pokudno, ozbiljna široka lica. "Moja žena i djeca su živi i zdravi s Tonnrudom u Skoggevu, a ja sam tu da štitim svoju majku." Namjerno je izbjegao spomenuti svojeg oca Isgrimnura, od kojeg nisu primili ni glasa otkad je vojvoda ostavio Naglimund.

Deornoth ništa ne reče, shvaćajući brigu koju je Isorn osjećao. Dobro je poznao ljubav koju je njegov rimerški prijatelj osjećao prema vojvodi. Zapravo, zavidio je Isornu i priželjkivao da su i njegovi osjećaji prema vlastitom ocu mogli biti tako uzorni. Deornoth nije mogao izvršiti Božju zapovijed koja je nalagala sinovima da poštuju svoje očeve. Unatoč viteškim idealima, nikad nije mogao osjetiti ništa osim najus-kogrudnijeg poštovanja i gotovo nikakvu ljubav prema bezdušnom starom tiraninu koji je upropastio Deornothovo dječastvo.

"Isorne," reče napokon zamišljeno, "jednog dana, kad sve bude kao prije - prije nego što se sve ovo dogodilo - a mi o tome budemo kazivali našoj unučadi, što ćemo reći?" Povjetarac zapuhne jače, pljesnuvši granama vrbe.

Njegov prijatelj ne odgovori. Trenutak kasnije, Deornoth se uspravi i pogleda preko Vinfafodovih leđa prema Isornu koji je stajao nekoliko rifova dalje, držeći konje za uzde dok su pili iz rijeke. Rimeržanin je bio tek nejasan obris naspram purpurnosivog večernjeg neba. "Isorne?"

"Pogledaj na jug, Deornoth", reče napregnutim glasom. "Vide se baklje."

Preko travnjaka, prema Strefflodu u smjeru odakle su došli, roj sitnih svjetala pomicao se zemljom.

"Milosrdni Aedone," zastenje Deornoth, "to su Fengbald i njegovi ljudi. Ipak su nas sustigli." Okrenuo se i lako pljesnuo Vinfafoda po slabinama, nagnavši konja da načini nekoliko koraka naprijed. "Za tebe još nema počinka, prijatelju." On i Isorn pojure uz obalu prema vjetrom šibanim plamenovima koji su označavali njihov logor.

"... I manje su od milje daleko", završi Isorn bez daha. "Dolje pokraj rijeke mogli smo jasno vidjeti svjetla."

Jošua lice bijaše sabrano, ali zamjetno blijedo na svjetlu vatre. "Bog nas je stavio na tešku kušnju, kad nas je pustio da stignemo tako daleko, a onda nas zatvorio u stupicu." Uzdahne. Sve su oči bile uprte u njega pune straha i čuđenja. "Pa, u najmanju ruku moramo zatrpati vatru i jahati dalje. Ako pronađemo dovoljno gust šumarak kamo se možemo sakriti, te ako oni nemaju pasa, možda nas mimoidu. Onda ćemo moći razmisliti koji bi nam drugi plan odgovarao."

Dok su se ponovno pentrali u sedla, Jošua se okrene Deornothu. "Ponijeli smo dva luka kao dio našeg plijena iz Fikolmijeva tabora, zar ne?"

Deornoth kimne.

"Dobro. Uzmite ih ti i Isorn." Princ se mrko nasmije, zavitlavši ba-trljkom svojeg desnog zgloba. "Nisam baš neki strijelac, ali mislim da će nam trebati malo streljačke vještine."

Deornoth ponovno klonulo kimne.

Jahali su brzo, iako je cijela družina osjećala da to neće izdržati dugo. Konji Thrithinžana trčali su odvažno, ali već su cijeli dan putovali prije nego što se družina zaustavila. Vinvafod i Vildalk izgledali su kao da je u njima preostalo još nekoliko sati snage, ali neki od ostalih konja očito su se zapuhali; njihovi jahači jedva da su bili snažniji. Dok se konj pomicao pod Deornothom, a mjesečinom obasjani travnjaci kotrljali mimo, gotovo je mogao osjetiti kako mu volja za otporom opada, istječe poput pijeska kroz grlić pješčanog glasa.

Došli smo deset puta dalje nego stoje itko sanjao, pomisli, čvrsto stižući uzde dok je Vildalix osvajao jedan travnati humak te se sjurio niz padinu na drugoj strani poput broda koji svladava val. Nije nečasno sada propasti. Što drugo Bog može očekivati nego da damo sve što imamo? Osvrnuo se. Ostatakčetine počeo je zaostajati. Deornoth povuče uzde, usporivši svojeg trkača sve dok se ponovno nije našao usred družine. Bog je možda bio spreman nagraditi ih junačkim mjestom na Nebu, ali on nije mogao prekinuti borbu dok su nevini ljudi poput vojvotkinje i djeteta bili u opasnosti.

Isorn je sada bio uz njega, držeći Lelet na sedlu pred sobom. Lice mladog Rimeržanina bilo je siva mrlja na mjesecini, ali Deornoth nije trebao vidjeti svojeg prijatelja da zna kako su mu gnjev i odlučnost bili ispisani na širokom licu.

Ponovno se osvrnuo. Uza svu njihovu brzinu, treperave baklje su ih sustizale, smanjujući udaljenost u posljednja dva sata sve dok nisu pratile prinčev puk na manje od desetak furlonga.

"Usporite!" vikne Jošua u tami iza njega. "Budemo li dalje bježali, neće nam preostati snage da se borimo. Na vrhu one uzvisine nalazi se šumarak. Tamo ćemo se oduprijeti."

Sljediše na princa uzbrdo. Podigao se hladan vjetar i drveće se savijalo i razmahivalo, škripeći granama. U tami su se blijeda, zanjihana debla činila poput bijelih duhova koji oplakuju neki strašan događaj.

"Tamo." Princ ih povede pokraj vanjskog prstena drveća. "Gdje su ti lukovi, sir Deornoth?" Glas mu bijaše bezbojan.

"Za mojim sedlom, prinče Jošua." Deornoth je čuo kako mu jeziva formalnost odjekuje u vlastitim tonovima, kao da su svi sudjelovali u nekom obredu. Oslobodio je dva luka i dobacio jedan Isornu, koji preda Lelet svojoj majci da oslobodi ruke. Dok su Deornoth i mladi Rimeržanin napinjali podatnu jasenovinu, otac Strangveard prihvati bodež viška od Sangfugola. Držao gaje nesretno, kao daje štipao rep zmije. "Što će Usires pomisliti?" reče žalosno "Što će moj Bog misliti o meni?"

"Znat će da si se borio da spasiš živote žena i djece", kratko će Isorn, namještajući jednu od njihovih rijetkih strijela.

"Sad ćemo čekati", prosiće Jošua. "Moramo ostati blizu, ako opazim priliku da pobjegnemo, ičekati."

Minute su se protezale napeto poput tetive luka pod Deornothovim prstima. Noćne su ptice ušutjele na drveću iznad njih, osim jedne čiji je jezovit, šaptav zov odjekivao i odjekivao sve dok Deornoth nije poželio nastrijeliti njezino pernato grlo. Zvuk nalik na daleko i neprestano bubnjanje počne se odjeljivati od jednoličnog žubora Steffloda, postajući sve glasniji. Deornoth pomisli kako može osjetiti da mu tlo počinje drhtati pod nogama. Odjednom se upita je li krv ikad bila prolivena u toj naizgled nenaseljenoj zemlji. Je li korijenje tih blijedih stabala ikad upi-lo nešto drugo osim vode? Za velebrne hrastove oko bojnog polja na Knocku se govorilo da su se nagutali krvi tako da im je srčika postala ružičasta.

Grmljavina kopita pojačavala se sve dok nije postala glasnija od bubnjanja vlastitog srca u Deornothovim ušima. Podigao je luk, ali ga nije savio, štedeći snagu za trenutak kada bude potrebna. Vrtlog treperavih svjetala iskrsne na livadi pod njima. Munjevita jurnjava konjanika se uspori, kao da su nekako osjetili da se prinčev narod skriva u šumarku iznad njih. Dok su zaustavljali konje, lepršavi plamenovi njihovih baklji ponovno poskace uvis, rastvorivši se poput narančastih cvjetova.

"Ima ih gotovo dva tuceta", nesretno će Isorn.

"Ja ću preuzeti prvi tucet", šapne Deornoth. "Ti uzmi drugi."

"Stojte", tiho će Jošua. "Ne dok ja ne kažem."

Vođa sjaše s konja, sagnuvši se ka tlu tako daje nestao sa svjetla baklji. Kad je ustao, njegovo blijedo, zakukuljeno lice okrene se i pogleda prema obronku, te se Deornothu gotovo učini da ih je ugledao u njihovoj sjenovitoj utvrdi. Deornoth spusti glavu strijele sve dok nije bila uperena u plaštem prekrivene grudi ispod nejasnog mjeseca lica.

"Polako sad," promrmlja Jošua, "još trenutak..."

Začu se šum i štopot grana nad njihovim glavama. Neka tamna prilika zaleti se prema Deornothovoj glavi, prenuvši ga do te mjere da mu je strijela odletjela visoko iznad zamišljenog cilja. Deornoth vikne na uzbunu i zatetura natrag, podižući ruke da zaštiti oči, ali što god da ga je udarilo, nestalo je.

"Stanite!" krikne glas iz drveća iznad njih, kreštav, piskutav neljudski glas. "Stanite!"

Isorn, koji je zgromljen buljio dok je Deornoth mlatarao rukama po zraku, smrknuto se okrene i usmjeri svoju strijelu prema meti.

"Demoni!" zareži, nategnuvši tetivu do uha.

"Jošua?" zovne netko iz livade pod njima. "Prinče Jošua? Jeste li tu?"

Nastane trenutak tišine. "Hvala Aedonu", dahne Jošua. Progurao se kroz pucketavo grmlje i stupio na punu svjetlost mjeseca, dok mu se plašt napuhao poput jedra na divljem vjetru. "Ovdje sam!" vikne.

"Što to radi?" pomamno prosiće Isorn. Vorzheva ispusti tihi krik tjeskobe, ali Deornoth je također prepoznao glas.

"Jošua?" vikne vođa konjanika. "Ja sam Horvig iz Pastuhova klana." Odmakne kukuljicu kako bi otkrio svoju bradu i vjetrom nošenu žutu kosu. "Sljedimo vas već dani!"

"Horvig!" zabrinuto povikne Vorzheva. "Je li moj otac s tobom?"

Thrithinžanin se muklo nasmije. "Nije, gospo Vorzheva. Poglavar Marke nije ništa zadovoljniji sa mnom nego što je s vama ili vašim mužem!"

Dok su čuvar visočja i Jošua stiskali jedan drugom ruku, ostatak prinčeve družine pojavi se iz šumarka drveća. Napeti su im mišići drhturili, a oni su s olakšanjem brbljali među sobom.

"Mnogo vam toga moram ispričati, Jošua", reče Hotvig dok su se njegovi jahači uspinjali obronkom da im se pridruže. "Međutim, najprije moramo naložiti vatru. Jahali smo brzo poput samog Travnatog Gromovnika. Hladno nam je i vrlo smo umorni."

"Dakako", osmjehne se Jošua. "Vatra."

Deornoth stupi naprijed i stisne Hotvigu ruku. "Slava budi Usireso-voj milosti", reče. "Mislili smo da si Fengbald, čovjek Velikog kralja. Malo mi je nedostajalo da ti odapnem strijelu u srce, ali nešto me u tami udarilo po ruci."

"Možeš zahvaljivati Usiresu," izusti suh glas, "ali i ja sam imala nešto s tim."

Geloj izađe iz drveća iza njih, stupajući nizbrdo u krug baklji. Vještica je, shvati Deornoth prenuvši se, nosila plašt i hlače koji su potjecali iz njegove bisage. Noge joj bijahu bose.

"Valada Geloj!" reče Jošua u čudu. "Nismo te očekivali."

"Možda me niste očekivali, prinče Jošua, ali ja sam očekivala vas. I dobro je što jesam, inače je ovo moglo završiti u krvoprolću."

"Jeste li me vi udarili prije nego što sam odapeo strijelu?" polako upita Deornoth. "Ali kako...?"

"Za priče će biti vremena kasnije", reče Geloj, a onda klekne kad se Lelet istrgnula iz Gutruninih ruku i potrčala vračari u naručje s nijemim usklikom veselja. Dok je grčila dijete, Gelojine krupne žute oči zadržale su Deornothov pogled; osjetio je kako mu drhtaj putuje leđima. "Za priče će biti vremena kasnije", ponovi ona. "Sad je vrijeme da naložimo vatru. Luna je prešla velik komad svojeg puta. Ako budete na konjima prije zore sutrašnjeg dana, stići ćete do Kamena oprostaja prije mraka." Pogledala je uvis prema sjevernom nebu. "A možda i prije oluje."

Nebo se poput katrana crnjelo od gnjevnih oblaka. Kiša se pretvarala u susnježicu. Rahela Zmajevna, promrzla i izudarana olujom, skloni se u zavjetrinu zgrade u Željezarskoj ulici da se na trenutak odmori. Sporedne uličice Erchestera bijahu prazne, izuzev naleta tuče i osamljene prilike koja je na leđima nosila velik zavežljaj klipšući kroz blato prema Glavnoj cesti.

Vjerojatno odlazi na selo, noseći svu svoju imovinu, pomisli ona ogočeno. Još jedan odlazi, a tko mu može zamjeriti? Kao daje kuga zavladała gradom.

Drhteći, ona se ponovno zaputi.

Unatoč jakom nevremenu, mnoga su se vrata u Željezarskoj ulici zatvarala i otvarala nezakračunata, otkrivajući na časak crnu prazninu za sobom, stvarajući lupanjem zvuk nalik na pucanje kostiju. Zaista se činilo kao da je neka bolestina poharala Erchester, ali ono što je rastjeralo građane bila je pošast straha, a ne bolesti. Zbog toga je nadzornica sobarica morala prihvatiti cijelu željezarsku četvrt prije nego što je pronašla nekog tko bi joj prodao ono što joj je trebalo. Nosila je kupljenu robu ispod plašta, privijenu na grudi i skrivenu od pogleda prolaznika - kojih je očito bilo malo - te možda, nadala se, također skrivenu od negodujućih očiju Boga.

Ironija je ležala u tome da nije bilo potrebe hodati po divljem vjetru i napuštenim ulicama: bilo koji od nekoliko stotina komada pribora u kuhinji Visotvrde poslužio bi njezinoj svrsi. Ali ovo je bio njezin plan i njezina odluka. Uzeti što joj treba iz Juditinih ormara moglo bi ugroziti debelu nadzornicu kuhinja, a Judita je bila jedna od rijetkih osoba u dvorcu koju je Rahela poštivala. Još važnije, ovo je zaista bio Rahelin plan, te joj je na neki način bilo nužno da još jedanput prošetara erches-terskim sablasnim uličicama; pomagalo joj je da smogne hrabrosti da učini ono što mora.

Proljetno čišćenje, mrko se podsjetila. Rezak smijeh posve nenaslikan na Rahelu utekne joj s usana Proljetno čišćenje usred ljeta, sa snijegom na putu. Stresla se glavom osjetivši trenutni nagon da sjedne na blatnu ulicu i zaplače. Dostaje, stara, reče samoj sebi, kao stoje često običavala Imamo posla i nema pčinka s ove strane Neba.

Ako je postojala sumnja da je Dan Odvagnuća bio pred njima, upravo kao što je bilo pretkazano u Knjizi Aedonovoj, Rahela se samo morala sjetiti kometa koji se pojavio na nebu u proljeće Elijine prve godine vladavine. Tih nedavnih dana mnogi su ga s optimizmom smatrali znamenom novog doba i novog početka za Osten Ard. Sada je bilo jasno poput pitke vode da je on nagovještavao posljednje dane Suda i Propasti. A što je drugo, prekoračila je samu sebe, ta paklena crvena posjekotina na nebu mogla značiti? Samo je slijepa glupost mogla nekog nagnati da misli drukčije.

Avaj, pomisli ona, vireći ispod kukuljice u napuštene trgovine na Glavnoj cesti, svi smo siprostrli krevet od boli: sadće nas Bog natjerati da u nj legnemo. U Svojem gnjevu i mudrosti dao nam je kugu i oskudicu, a sada i neprirodne oluje. A tko bi mogao tražiti jasniji znak od strašne smrti sirotog starog lektora?

Zapanjujuće vijesti proširile su se dvorcem i gradom poput požara. Puk je samo o tom govorio prošli tjedan: lektor Ranessin je bio mrtav, umoren u vlastitom krevetu od ruke nekih stravičnih pogana zvanih Ognjeni plesači. Ta bezbožna čudovišta također su zapalila dio Sancellana Aedonitisa. Rahela je vidjela lektora kad je došao na Ivanov pogreb. Bio je načit i svet čovjek. Sada je, u ovoj najgoroj od svih godina, i on pokleknuo.

Bože, spasi naše duše. Svetog su lektora ubili, a demoni i duhovi harali su noćima, čak i u samoj Visotvrđi. Zadrhtala je, sjetivši se prizora koji je ugledala s prozora odaje za služinčad prije neku noć. Privučena na prozor, ne nekim zvukom ili slikom, već prije nekim neodređenim osjećajem, tiho je ostavila svoje usnule štćenice i popela se na stolac, nagnuvši se preko prozorskog praga da pogleda u Vrt živice pod njim. Tamo, među sjenovitim obrisima životinja-grmlja, stajao je krug tihih, u crno odjevenih prilika. Gotovo bez daha od užasa, Rahela je protrljala svoje stare, izdajničke oči, ali prilike nisu bile san ni tlapnja. Još dok je zurila, jedna od zakukuljenih prilika okrene se i podigne pogled prema njoj, očiju poput crnih rupa na mrtvački blijedom licu. Pobjegla je unutra i skočila u svoj tvrđi krevet, navukavši gunj preko lica kako bi ležala u znojnom, besanom strahu sve do zore.

Prije ove godine ludila, Rahela se oslanjala na vlastiti sud s istom željeznom vjerom koju je poklanjala svojem Bogu, kralju i svetosti čistoće. Nakon dolaska kometa, a posebno nakon Simonove okrutne smrti, ta se vjera snažno uzdrmala. Dva dana koja su slijedila poslije njezine ponoćne vizije lutala je dvorcem kao omamljena, tek djelomično usredotočena na svoj posao, pitajući se je li se pretvorila u vrstu slaboumne starice, iako se zaklela da će umrijeti prije nego što takvom postane.

Ali kako je uskoro otkrila, ako je nadzornica sobarica bila luda, bilo je to zarazno ludilo. Mnogi su drugi također vidjeli bljedolike prikaze. Umanjeno trgovište duž erchesterske Glavne ceste bilo je puno šaputa-vog razgovora o stvorovima koji su ~~na~~ hodali i selom i gradom. Neki su govorili da su to bile duše Elijinih žrtava, koje nisu mogle spavati dok su im glave stajale nabijene na kolce iznad Nearulaških vrata. Drugi su kazivali da su Prvrates i kralj sklopili ugovor sa samim Vragom, te da su ti nemrtvi pakleni stvorovi razorili Naglimund po Elijinoj zapovijedi i sada čekali da ih pošalje na nove nesvete zadatke.

Rahela Zmajevna nekoć nije vjerovala ničemu što otac Dreosan nije uključio u svoj katalog crkvenih prihvatljivosti i dvojila je da bi joj čak i sam Princ Demona mogao zagradi put u škripcu dok je imala blaženog Usiresa Otkupitelja i zdrav razum na svojoj strani. Rahela se sada po vjerovanju izjednačila sa svojom najpraznovjernijom sobaricom, jer je vidjela. Na vlastite ~~či~~ vidjela je horde Pakla u Vrtu živice svojeg dvorca. Nije bilo dvojbe da je Dan Odvagnuća stigao.

Rahelu je iz njezinih mračnih misli trgnuo zvuk s ulice. Podigla je pogled, zaklonivši oči od peckave susnježice. Čopor pasa tukao se oko nečeg na blatnoj cesti, režeći i lajući, natežući to sad tamo, sad amo. Pri-maknula se rubu ceste, pridržavajući se zidova zgrada. Psi su uvijek slobodno trčali erchesterskim ulicama, ali kako je preostalo vrlo malo ljudi, postali su divlji kao nikad prije. Trgovac željeznom robom rekao joj je da je nekoliko pasa uljetelo kroz prozor u Bačvarskom prolazu i napalo ženu u postelji, ugrizavši je tako jako da je nasmrtno iskrvarila. Razmišljajući o tom, Rahela osjeti kako joj drhtaj straha prelijeće tijelom. Zastala je, pitajući se treba li proći pokraj stvorova ili ne. Pogledala je gore-dolje po cesti, ali nikog nije bilo u blizini. Par nejasnih prilika hodao je u daljini nekoliko furlonga dalje, predaleko da bi bili i od kakve pomoći. Progutala je i posla naprijed, povlačeći prste jedne ruke po zidu, a drugom stežući kupljenu robu uz tijelo. Dok se šuljala pokraj borbom zabavljenih pasa, pogledom je potražila otvorena vrata, samo da bude sigurna.

Bilo je teško reći oko čega su se tukli, jer su i psi i plijen bili poprskani tamnim blatom. Jedan od pasa podigne pogled s kovitlaca mršavih trbuha i koštunjavih stegna, obješenog jezika i gubice rastegnute u priglup cerek, gledajući Rahelu kako prolazi. Umrlijana njuška i razjapljena čeljust odjednom je podsjetila na nekog grešnika osuđenog na boravak u najdubljoj jami pakla, izgubljenu dušu koja je zaboravila sve što je nekoć znala o ljepoti i sreći. Zvijer je nijemo buljila dok je krupa pravila rupice po blatnoj ulici.

Kad mu je pozornost ponovno privuklo hrvanje njegovih drugova, pas napokon okrene glavu. Zarežavši, zaronio je natrag u hrpu nemirnih nogu.

Dok su je suze pekle u očima, Rahela spusti glavu i stane se probijati uz vjetar, žureći se natrag prema Visotvrdi.

Guthvvulf je stajao pokraj kralja na balkonu koji je gledao na dvorište Unutrašnjeg bedema. Elijaje izgledao neobično vedro raspoložen s obzirom na nimalo impresivnu brojnost mnoštva koje su doveli u Viso-tvrdi da gledaju odlazak Erkvnstražare.

Guthvvulf je čuo glasine koje su kolale među njegovim borcima, priče o noćnim užasima koji su praznili dvorane Visotvrde i ulice Erches-tera. Ne samo da se relativno malo naroda pojavilo da vidi kralja, već su i okupljeni bili nemirni; Guthvvulf pomisli kako ne bi volio nenaoružan proći takvom gomilom noseći ešarpu koja ga je proglašavala kraljevim namjesnikom.

"Proklete vrijeme, zar ne?" reče Elija, zelenih očiju uprtih u jahače koji su miljeli pod njim boreći se da umire svoje konje na pljasku tuče. "Neobično hladno za anitul, ne misliš li, Vuče?"

Guthvvulf se iznenađeno okrene, pitajući se je li kralj izvalio čudnu šalu. Naopako vrijeme bilo je mjesecima glavna tema razgovora po cijelom dvorcu. Bilo je mnogo, mnogo više od "neobično hladnog". Takvo je vrijeme bilo zastrašujuće neodgovarajuće, te je uvelike utjecalo na grofov predosjećaj skorašnje katastrofe.

"Da, gospodaru", bilo je sve što je rekao. Na umu mu više nije ležalo nijedno pitanje. Odvest će Erkvnstražu iz dvorca, kao što je Elija zapovijedio, ali čim se on i trupe nađu izvan kraljeva dosega, sam se Guthvvulf više neće vratiti. Neka nepromišljene, zločinačke budale poput Fengbalda provode kraljeve zapovijedi. Guthvvulf će sa sobom povesti voljne Erkvnstražare, zajedno s vlastitim odanim Utanveatcima i ponuditi se u službu Elijinu bratu Jošui. Ili, ako je prinčevu preživljavanje bilo tek glasina, grof i oni koji ga budu slijedili otići će nekamo gdje će moći sami stvarati vlastite zakone, daleko od domašaja ovog grozničavog stvora koji je nekoć bio njegov prijatelj.

Elija ga ukočeno potapše po ramenu, a onda se nagne i mahne zapovjedničkom rukom. Dvojica Erkvnstražara podignu svoje duguljaste rogove i odsviraju zbor, a otprilike stotinjak stražara podvostruči svoj trud da postroje plašljive konje u kolonu. Kraljeva smaragdna zmajska zastava lepršala je na vjetru, prijeteci da se otrgne iz ruku njegova nosača. Tek nekoliko ljudi u gomili klikne, a njihove glasove gotovo zakopa zvuk vjetra i pljuštanje tuče.

"Možda biste mi dopustili da siđem k njima, Veličanstvo", tiho reče Guthvvulf. "Konji su nervozni zbog oluje. Razbježe li se, zaletjet će se u gomilu za trenutak."

Elija se namršti. "Što, zar se brineš o malo krvi pod njihovim kopitima? Uzgojeni su za bitku: neće im nauditi." Svrnuo je pogled na grofa od Utanveata. Oči mu bijahu tako strane da se Guthvvulf nemoćno trgne. "Tako ti je to, znaš", nastavi Elija, izvivši usne u osmijeh. "Možeš ili samljeti one pred sobom ili i sam biti samljeven. Nema sredine, prijatelju Guthvvulfe."

Grof izdrži kraljev pogled, a onda ga skrene, zapiljivši se nesretno u gomilu pod sobom. Što je to značilo? Je li Elija sumnjao? Je li cijela ova predstava bila tek razrađena pozornica na kojoj će se kralj odreći svojeg starog ratnog druga i poslati Guthwulfov u glavu da se pridruži ostalima koje su se poput kupina zbijale na vrhu Nearulaških vrata?

"Ah, moj kralju," muklo izusti poznati glas, "došli ste uhvatiti malo zraka? Poželio bih vam ljepši dan za to."

Prvrates je stajao u zastorima prekrivenom luku iza balkona, ogoliviši zube u vjuci osmijeh. Svećenik je nosio velik plašt s kukuljicom iznad svoje uobičajene skrletne halje.

"Drago mi je što te ovdje vidim", reče Elija. "Nadam se da si se jučer odmorio od svog dugog puta."

"Jesam, Veličanstvo. Put je bio neugodan, ali noć u vlastitom krevetu u Hjeldinovoj kuli učinila je čuda. Spreman sam izvršavati vaše želje."

Svećenik načini malen, podrugljiv naklon, otkrivši nakratko vrh svo-

je blijede, čelave glave poput mladog mjeseca, prije nego što se uspravio i pogledao Guthwulfa. "I grof od Utanveata. Dobro vam jutro, Guthwulfe. Čujem da jašete u hajku na kraljevu molbu."

Guthwulf odmjeri Prvratesa s hladnim gnušanjem. "Protivno vašim savjetima, rečeno mi je."

Alkemičar slegne ramenima, kao da pokazuje kako su njegove osobne dvojbe malo znaile. "Mislim da ima važnijih stvari kojima bi se Njegova Visost trebala baviti od potrage za svojim bratom. Jošuina se mać slomila u Naglimundu: ne vidim potrebe u tome da ga se progoni. Poput sjemena na kamenitom tlu, on neće pronaći uporište, nikakvo mjesto gdje bi mogao ojačati. Nitko se neće usuditi odbaciti Skrb Velikog kralja pružajući takvom odmetniku zaklon." Ponovno je slegnuo ramenima. "Alija sam samo savjetnik. Kralj zna što hoće."

Elija je, zureći u tihi skup u dvorištu, ignorirao cijeli razgovor. Odsutno je trljao željeznu krunu na svojem čelu, kao da ga žulja.

Guthwulf pomisli kako kraljeva put ima bolestan, proziran izgled.

"Čudni dani", izusti Elija, napola za sebe. "Čudni dani..."

"Zaista čudni dani", složi se Guthwulf, privučen lakomislenim razgovorom. "Svećenice, čujem da si bio u Sancellanu u samoj noći lektorova ubojstva."

Prvrates trijezno kimne. "Jeziva stvar. Neki ljudi kult heretika, čujem. Nadam se da će ih Velligis, novi lektor, ubrzo iskorijeniti."

"Ranessin će svima nedostajati", polako će Guthwulf. "Bio je voljen i štovan čovjek, čak i među onima koji ne prihvaćaju Pravu vjeru."

"Da, bio je moćan čovjek", reče Prvrates. Njegove crne oči zablistaju dok je postrance motrio u kralja. Elija još nije podigao pogled, ali činilo se da mu je izraz boli preletio blijedim licem. "Vrlo moćan čovjek", ponovi crveni svećenik.

"Moj narod ne izgleda sretan", promrmlja kralj, naslonivši se na kamenu ogradu. Korice njegova masivnog dvorčnog mača zastružu o kamen, a Guthwulf potisne drhtaj. Snovi koji su ga još proganjali, snovi o tom opakom maću i njegova dva bratska sjećiva!

Prvrates se primakne bliže kralju. Grof od Utanveata ustukne, ne želeći čak ni dotaknuti alkemičarev plašt. Dok se okretao, opazi nejasan pokret u zasvođenom prolazu - nadimanje zastora, blijedo lice, mutan bljesak izloženog metala. Trenutak kasnije tulci krik odjekne dvorištem.

"Ubojico!"

Prvrates zatetura natrag od ograde, dok mu je držak noža stršio između lopatica.

Idući trenuci prošli su užasno sporo: tromost Guthwulfovih pokreta i mlitav, koban niz njegovih misli nagna ga da se osjeti kao da su se i on i svi ostali na balkonu odjednom našli uronjeni u zagušujuće, ljepljivo blato. Alkemičar se okrene kako bi se suočio sa svojim napadačem, staricom izbezumljenih očiju koju je svećenikova grčevita reakcija odbacila na kameni pod. Prvratesove usne povuku se s njegovih zubi u stravičnom psećem cereku agonije i bijesa. Njegova se gola šaka podigne u zrak, ačudan sivožuti sjaj stane plesati oko nje. Dim prodre iz njegovih prstiju i oko noža koji mu se klatio u leđima, te se na trenutak činilo da je samo svjetlo na nebu potamnijelo. I Elija se okrene, usta namještenih u crnu jamu iznenađenja na licu, očiju izbuljenih od paničnog straha kakav Guthwulf nije ni sanjao da će ikad vidjeti na kraljevu licu. Žena na podu strugala je prstima po kamenim pločicama kao da pliva u nekoj gustoj tekućini, pokušavajući otpuzati dalje od svećenika.

Prvratesove crne oči kao da su upale u njegovu glavu. Na trenutak, iskešen, skrletno odjeven kostur stajao je iznad starice, dok mu je koš-čata ruka tinjala do usijanja.

Guthwulf nikad nije saznao što je potaknulo njegov idući čin. Pučan-ka je napala kraljeva savjetnika, a grof od Utanveata bio je kraljev namjesnik; unatoč tome, zatekao se kako odjednom posrće naprijed. Buka gomile, oluja, vlastiti otkucaji srca, sve se to stopilo ujedno bubnjajuće bilo dok se Guthwulf bacao na Prvratesa. Svećenikovo vretenasto tijelo bilo je tvrdo poput željeza pod njegovim rukama. Prvratesova se glava okrene, aćajnički polako. Njegove se oči zabodu u Guthwulfove. Grof osjeti kako su ga naglo iščupali iz vlastita tijela i bacili naglavce u mračnu jamu. Ugledao je bljesak vatre i udar nevjerojatne vrućine, kao da je upao u jednu od peći ispod velikog dvorca, a tada ga odnese urličuća tama.

Kad se Guthwulf probudio, još se nalazio u mraku. Tijelo mu se činilo jedinstvenim tupim bolom. Kapljice vlage lako su mu kapale po licu, a u nosnicama je osjećao miris mokrog kamena.

"... Nisam je ni vidio", govorio je neki glas. Trenutak kasnije, Guthwulf ga uspije prepoznati kao kraljev, iako se u njemu jedva zamjetno čuo zvonak prizvuk koji dotad nije opazio. "Tako mi Božje glave, kad samo pomislim da sam postao tako spor i zamišljen." Kraljev smijeh imao je preplašenu boju. "Bio sam siguran da je došla po mene."

Guthwulf pokuša odgovoriti Eliji, ali otkrije kako ne može oblikovati normalne zvukove. Bilo je mračno, tako mračno da nije mogao razaznati kraljeve obrise. Pitao se jesu li ga odnijeli u njegovu odaju i koliko je dugo ležao u nesvijesti.

"Ja sam je vidio", promukloće Prvrates. I njegov je glas poprimio zvonak prizvuk. "Možda mi je na trenutak pobjegla, ali tako mi Crnog Eona, ta će mi kučka čistačka to platiti."

Guthwulf je, još se upinjući da progovori, bio osupnut što je Prvrates uopće mogao govoriti, a kamoli stajati jer je grof od Utanveata ležao na tlu.

"Pretpostavljam da ću sada morati čekati na Fengbaldov povratak prije nego što budem mogao poslati Erkvnastražu - ili bi ih možda jedan od mlađih plemića mogao voditi?" Kralj je zvučalo umorno. "Siroti Vuk." U njegovu neobično muzikalnom glasu bilo je malo samilosti.

"Nije me smio dotaknuti", prezrivo će Prvrates. "Upleo se i drolja je pobjegla. Možda se urotio s njom."

"Ne, ne, ne vjerujem da je tako. Uvijek je bio odan. Uvijek."

Siroti Vuk? Što, zar misle da je mrtav? Guthwulf se napne kako bi pokrenuo mišće. Jesu li ga donijeli u neku zamračenu sobu da leži čekajući na ukop? Borio se da zagospodari svojim tijelom, ali svi su mu se udovi činili hladno neposlušnima.

Stravična mu misao odjednom padne na um. Možda je zaista bio mrtav - jer tko se, naposljetku, ikad vratio da ispriča kako je to?

Jedino sam Usires, a on je bio sin Boga. O, milosrdni Aedone, zar će ostati uhvaćen u svojem tijelu poput zatočenika u zaboravljenoj tamnici dok ga budu polagali u crvljivu zemlju? Osjetio je kako u njemu navire krik. Hoće li to biti nalik na san kad je dotakao mač? Bože, spasi ga. Milosrdni Aedone...

"Idem, Elija. Pronaći ću je, makar morao pretvoriti zidove služinskih odaja u prah i oderati kožu sa svake sobarice." Prvrates je govorio s nekom vrstom slatkāce, kao da je okus njegovih misli bio izvrstan poput vina. "Pobrinut ću se da ljudi budu kažnjeni."

"Ali sigurno se moraš odmoriti", blago će Elija, kao da se obraća gorljivom djetetu. "Tvoja ozljeda..."

"Bol koju ću nanijeti nadzornici sobarica ublažit će moju", kratko će alkemičar. "Dobro sam. Ojačao sam, Elija. Trebat će više od jednog noža da me se riješi."

"Ah." Kraljev je glas bio hladan. "Dobro. To je dobro."

Guthwulf začu Prvratesove potpetice kako lupkaju po poplāenom kamenom podu, udaljavajući se. Nije bilo zvuka otvaranja ni zatvaranja vrata, ali još jedan pljusak vlage poprskao lice grofa od Utanveata. Ovaj put osjetio je hladnoću vode.

"L... L... 'Lija", uspije napokon izustiti. "Guthwulfe!" reče kralj, blago iznenađen. "Živ si?"

"Gdje je što?"

"...Ja."

"Na balkonu si, gdje ti se dogodila... nezgoda."

Kako je to bilo moguće? Zar nije bilo jutro kad su promatrali smotru Erkvnastraže? Nije li ovdje beživotno ležao do večeri? Zašto ga nisu premjestili na udobnije mjesto?

"... On je u pravu, znaš", govorio je Elija. "Zbilja se nisi smio uplitati. Sto si mislio postići?" Neobičan zvonak zvuk počinjao je blijedjeti iz njegova glasa. "Bilo je to vrlo glupo. Rekao sam ti da se držiš podalje od svećenika, zar ne?"

"... Ne vidim..." Guthwulf napokon uspije protisnuti.

"Ne čudim se", mirmo će Elija. "Lice ti je gadno opečeno, posebno oko očiju. Izgledaju vrlo loše. Bio sam siguran da si mrtav - ali nisi." Kraljev je glas bio dalek. "To je šteta, stari druže, ali rekao sam ti da sečuvaš Prvratesa."

"Slijep?" reče Guthwulf, promukla glasa, dok mu je grlo zahvaćao bolan grč. "Slijep?"

Njegov mukli urlik prolomi se dvorcem, odbijajući se od zida do kamenog zida sve dok se nije činilo da je vrištalo stotinu Guthwulfa. Dok je davao oduška svome bolu, kralj ga je tapšao po glavi kao da tješi starog psa.

Riječna dolina iščekivala je nadolazeću oluju. Prohladan se zrak zagrijao i otežao. Stefflod je nelagodno žuborio, a nebo bilo bremenito oblacima prijetāeg izgleda. Putnici su se zatekli kako razgovaraju tihim glasovima, kao da jašu pokraj usnula tijela neke goleme zvijeri koju je mogla probuditi nepristojna glasnāca ili lakoumnost.

Hotvig i njegovi ljudi odlučili su odjahati natrag po ostatak svoje družine, kojih je sve u svemu bilo gotovo osamdesetak, što muškaraca, što žena i djece. Hotvigovi suplemenici i njihova kola slijedili su ih što su brže mogli, ali nisu se mogli mjeriti s brzinom neopterećenih jahača.

"Još sam zaprepašten što je tvoj narod iščupao svoje korijenje kako bi nas slijedio u nepoznatu i zlokovnu divljinu", reče Jošua na njihovu rastanku.

Horvig se nasmije, pokazujući šuplinu gdje je nekad bio zub, vjerojatno izgubljen u nekoj davnoj svađi. "Iščupao korijenje? Takvo što ne postoji za narod Pastuhova klana. Naše je korijenje na našim kolima i sedlima."

"Ali tvoje suplemenike sigurno zabrinjava što jašu u tako nepoznat kraj?"

Kratak izraz brige preleti Thrithinžaninovim licem, ali ga brzo zamijeni prezrivi ponos. "Zaboravljate, prije Jošua, da su oni moj rod. Rekao sam im: 'Ako kamenjari mogu jahati bez straha, može li se i narod Slobodnih Thrithinga plašiti?' Oni slijede mene." Povukao je svoju bradu i ponovno se osmjehnuo. "Osim toga, vrijedi mnogo riskirati kako bi se pobjeglo od Fikolmijeva jarma."

"I siguran si da te neće progoniti?" upita princ.

Horvig stresne glavom. "Kao što sam vam sinā rekao, poglavar Marke se osramotio zbog vas. Uostalom, naši se klanovi često dijele u manje klanske obitelji. To je naše pravo kao naroda Slobodnih Thrithinga. Posljednje što Fikolmij može sada poduzeti jest da nas pokuša spriječiti da ostavimo veći klan. To bi bez dvojbe dokazalo da gubi uzde vlasti."

Kad su se svi okupili oko vatre nakon njihova susreta u tami, Hotvig objasni kako je Fikolmijevo ponašanje prema keri i princu Jošui prouzrokovalo mnogo zlovoljnog govorkanja oko kola Pastuhova klana. Fikolmij nikad nije bio omiljen vāda, ali poštovali su ga kao moćnog borca i pametnog stratega. Vidjeti ga onako opsjednutog samom prisutnošću kamenjaraca, do točke kad je pritekao u pomoć Fengbald i ostalim ljudima Velikog kralja, a da se nije posavjetovao sa svojim klanskim starješinama, mnoge je nagnalo da se naglas zapitaju je li Fikolmij i dalje sposoban vladati kao poglavar Marke nad svim Visokim Thrithinzima.

Kad je grof Fengbald pristigao sa svojih pedesetak naoružanih ljudi, ušetavši se u tabor kola poput osvajača, Hotvig i još neki čuvari visočja doveli su ljude iz svojih klanskih obitelji do Fikolmijevih kola. Poglavar Marke htio je što prije navesti Erkvnlāndane na trag Jošuiine družine, ali Hotvig i ostali ustali su protiv svojega vođe.

"Nijedan kamenjarac neće naoružan hodati poljima Pastuhova klana", viknuo je Hotvig, a njegovi su se prijatelji uglas složili.

Fikolmij se pjenio i prijetio, ali zakoni Slobodnih Thrithinga bili su jedina nepromjenjiva stvar u nomadskoj egzistenciji klanova.

Prepirka je završila time što su Hotvig i ostali čuvari visočja rekli grofu Fengbald - "glupom, opasnomčovjeku zaljubljenom u sebe", kako ga je Hotvig opisao - da je jedini način da ljudi Velikog kralja podu za Jošuum da zaobiđu teritorij Pastuhova klana. Fengbald, brojem nadmašen deset prema jedan ili više, nije imao izbora nego odjahati, krenuvši najkraćim putem natrag s Visokih Thrithinga. Grof od Falshirea uputio je gnjevne prijetnje prije odlaska, obećavši da su dugi dani slobode ravničara završeni, da će Veliki kralj Elija uskoro doći i slomiti kotače njihovih kola jednom i za svagda.

Posve očekivano, javno osujećivanje Fikolmijeva autoriteta prouzrokovalo je strašnu svađu koja se gotovo nekoliko puta rasplamsavala u krvoproljeće. Prepirka je prestala tek kad su Hotvig i nekoliko drugih čuvara visočja povelili svoje obitelji i krenuli za Jošuum, ostavivši Fikolmi-ja za sobom da proklinje i liže svoje rane. Mā poglavara Marke bila je oslabljena, ali ni u kojem slučaju uništena.

"Ne, neće nas slijediti", ponovi Hotvig. "To bi svim klanovima pokazalo da mōni Fikolmij ne može preživjeti gubitak naših nekoliko kola, a da su kamenjarci i njihove čarke poglavaru Marke svih Visokih Thrithinga važniji od njegova naroda. Sadaćemo mi, klanski prognanici, živjeti neko vrijeme pokraj vas kod vašeg Kamena oproštaja i međusobno se dogovoriti što ćemo dalje."

"Ne mogu ti reći koliko sam zahvalan na tvojoj pomoći", svečano će Jošua. "Spasio si nam život. Da su nas Fengbald i njegovi vojnici uhvatili, vratili bismo se u Visotvīdu u lancima. Tada ne bi bilo nikog da zaustavi mojeg brata."

Hotvig ga prodorno pogleda. "Vi možda tako mislite, ali ne poznajete snagu Slobodnih Thrithinga ako mislite da bi nas tako lako nadvladali." Odvagnuo je svoje dugo koplje. "Ljudi Livadnih Thrithinga već otežavaju stvari kamenjarcima iz Nabbana."

Otac Strangveard, koji je sve to pažljivo slušao, sad se zabrine. "Kralj nije jedini kojeg se bojimo, Hotvig."

Thrithinžanin kimne. "To ste mi rekli. I rado bih čuo više, ali sada se moram vratiti po ostatak svojeg naroda. Ako je vaše odredište tako blizu kao što ona žena veli," pokaže na Geloj s opreznim poštovanjem, "onda nas čekujte prije sutrašnjeg sutona. Kola ne mogu brže."

"Ali nemojte odugovlačiti", reče vračara. "Nisam olako govorila kad sam rekla da moramo požuriti prije ove oluje."

"Nitko ne jaše poput ravničarskih konjanika", strogo će Hotvig. "A naše zaprege nisu mnogo sporije. Bit ćemo s vama prije sutrašnje večeri." Nasmijao se, ponovno pokazujući prazninu na mjestu gdje je bio zub koji mu je nedostajao. "Samo gradski puk može pronaći kamen usred livadnoga kraja te ondje podići sebi dom. Ipak," reče on princu, "kad ste ubili Utvarta, znao sam da više ništa neće biti isto. Moj me otac naučio vjerovati svojoj ruci i srcu." Osmijehnuo se. "I svojoj sreći. Kladio sam se u jedno svoje ždrijebe na vas, Jošua, u vašoj borbi s Utvar-tom. Moji su se prijatelji stidjeli što će me tako lako pobijediti, ali prihvatili su moju okladu." Glasno se nasmijao. "Zbog vas sam osvojiočetiri dobra konja!" Okrenuo je svojeg ata prema jugu, mahnuvši. "Uskoroćemo se ponovno susresti!"

"A onda neće biti strijela", vikne Deornoth.

"Sretan put", poviče Jošua dok su Hotvig i njegovi ljudi galopirali zelenim krajem.

Ohrabreni susretom s Thrithinžanima, putnici su veselo jahali cijelog jutra unatoč prijetećem nebu. Kad su se nakratko zaustavili da pojednu podnevni obrok i napoje konje, Sangfugol je čak uspio nagovoriti oca Strangvearda da zapjeva s njim. Svećenikov iznenađujuće umilni glas dobro se stopio s glasom svirača harfe. Iako otac Strangveard nije posve razumio očemu se radilo u "Baladi o lakoj Moiri", njegov je užitak bio to veći, pogotovo nakon nasmijane pohvale koju je dobio kad je pjesma završila.

Kad su se ponovno vratili u sedla, Deornoth se zatekao jašući uz Geloj, koja je držala Lelet na sedlu ispred sebe. Jahala je besprijekorno, kao osoba od dugog iskustva; Deornoth se zatekao kako se ponovno pita kakva je bila neobitna vračarina prošlost. Također je još nosila rezervnu odjeću koju je ponio iz tabora kola, kao da je u onaj sudbonosni šumarak došla naga. Nakon što je neko vrijeme razmišljao zašto je bilo tako, te sjetivši sečaporaka stvorenja koje ga je udarilo u tami, Deornoth zaključio da su postojale neke stvari o kojima bogobojazni vitez nije smio zapitkivati.

"Oprostite mi, Valada Geloj," reče on, "ali izgledate vrlo smrknuto. Postoji li nešto važno što nam još niste rekli?" Pokazao je prema Sang-fugolu i Strangveardu koji su se jašući smijali s vojvotkinjom Gutrun. "Pjevamo li na groblju, kao što stara izreka kazuje?"

Geloj je nastavila motriti nebo. S njezina krila, Lelet gaje gledala kao da je bio zanimljiv kamen. "Bojim se mnogo toga, sir Deornoth", napokon će Geloj. "Problem je u tome što kad nađete dar 'vračare' ponekad znate dovoljno da se uistinu bojite, dok još nemate boljih odgovora od onih koje svako dijete zna. Bojim se oluje koja dolazi. Onaj koji je naš istinski neprijatelj - neće mu izreći ime u ovoj zemlji, ne na otvorenom - doseže vrhunac svoje māi. Već smo u ovom hladnom ljetu vidjeli kako njegov ponos i gnjev progovaraju u vjetrovima i oblacima. Sada se crno nevrijeme kovitla sa sjevera. Sigurna sam da je to njegova oluja: ako sam u pravu, donijet će patnju onima koji mu se odupiru."

Deornoth se zatekne kako slijedi njezin pogled. Odjednom, prijeteći oblaci činili su se poput crne ruke koja se proteže nekom sa sjevera, tražeći slijepo, ali strpljivo. Pomisao na čekanje da ih ta ruka pronađe, po-tjerala je grč otrovnog užasa njegovim tijelom, te je na trenutak morao spustiti pogled na svoje sedlo prije nego što ih ga je podigao prema Ge-lojinim žutim čima.

"Shvaćam", rekao je.

Sunce je hirovito curilo kroz pukotine u oblacima. Vjetar se promijenio, pušući im u lica, težak i vlažan. Dok su slijedili liniju doline, širok zavoj na Stefflodu prvi put otkrije staru šumu, Aldheorte. Velebna je dubrava bila mnogo bliže nego što je Deornoth nagađao -

povratak družine na konjima bio je puno brži od njihova besciljnog marša prema Thrithinzima. Zbog njihova spuštanja u riječnu dolinu, šuma je sada pred njima stajala na uzvisini, kao čvrsta linija vegetacije nalik na tamne litice duž sjevernog ruba doline.

"Sada više nije daleko", reče Geloj.

Jahali su cijelo poslijepodne dok je zastrto sunce klizilo nebom, ža-reći se iza sive tame. Još jedan zaokret na riječnom toku doveo ih je do skupine niskih brežuljaka. Skamenili su se na mjestu.

"Milosrdni Aedone", dahne Deornoth ispod glasa. "Sesud'ra", reče Geloj. "Ondje stoji Kamen oproštaja." "To nije kamen", reče Sangfugol u nevjerici. "To je planina!"

Veliko se brdo uzdizalo pred njima iz poda doline. Za razliku od svojih niskih, zaobljenih susjeda, Sesud'ra je izbijala iz livada poput glave zakopanog diva, obrasle bradom od drveta, okrunjene uglatim kamenjem koje je stajalo duž linije grebena. Iza šiljatog kamenja neka je treperava bjelina plegla po samom vrhu brijega. Golema, ustremljena ploča trošnog kamena i prijanjajućeg grmlja, Sesud'ra je stršila nekih pet stotina lakata iznad rijeke. Nejednaka sunčana svjetlost prelijevala se brdom u nepostojanim vrpčama, tako da se gotovo činilo kao da se cijela ta masa okreće i promatra ih dok su polako jahali niz vođeni tok.

"Vrlo je nalik na Thisterborg, blizu Visotvrde", zadržano će Jošua.

"To nije kamen", tvrdoglavo ponovi Sangfugol, tresući glavom.

Geloj se muklo nasmije. "Sav je od kamena. Sesud'ra je dio samih kostiju zemlje, koje su se oslobodile iz njezina tijela u bolnim Danima Vatre, ali koje još dosežu do samog središta svijeta."

Otac Strangveard nervozno je odmjeravao masivni brijeg. "I mićemo... mi ćemo... tamo ostati? Tamo živjeti?"

Vještica se nasmiješi. "Imamo dopuštenje."

Dok su se približavali, postade očito da Kamen nije bio tako strm kao što se s udaljenosti naslućivalo. Staza, svjetlija traka kroz zgusnuto drveće i grmlje, zavijala je oko podnožja brijega, a onda se pojavljivala dalje prema gore, spiralno kružeći po obodu stijene prema vrhu sve dok nije nestajala u blizini sljemena.

"Kako drveće može živjeti na takvom kamenu, a kamoli napredovati?" upita Deornoth. "Zar može niknuti iz same stijene?"

"Sesud'ra je pucala i trošila se kroz eone svojeg postojanja", odvrati Geloj. "Biljkeće uvijek pronaći način, a same pomažu da kamen nadalje puca sve dok se ne smrvi u zemlju jedva nešto manje bogatu od one na posjedima Hewenshira."

Deornoth se blago namršti na to spominjanje njegova rodnog kraja, a onda se upita kako je vračara znala za farmu njegova oca. Sigurno joj je nikad nije spomenuo.

Uskoro su išli naglim polumrakom duguljaste sjene brda, šibani pro hladnim vjetrom. Staza koja je počinjala u podnožju Sesud're ležala je pred njima, obgrlivši obronak, razgažen usjek trave i mahovine zas-vađen drvećem i isprepletenim puzavicama.

"I mi ćemo se popeti?" upita vojvotkinja Gutrun pomalo presrećena. "Gore na to mjesto?"

"Naravno", reče Geloj, s tračkom nestrpljivosti u promuklom glasu. "To je najviši komad zemlje miljama daleko. Sada nam je potrebno visoko tlo. Osim toga, postoje drugi razlozi - moram li ih sve ponovno objašnjavati?"

"Ne, Valada Geloj, molim te, vodi nas", reče Jošua. Princ je izgledao kao da se u njemu užgao neki unutarnji plamen, a blijedo mu je lice blistalo od uzbuđenja. "Za ovim smo tragali. Oдавде ćemo početi naš dugi put povratka." Lice mu se ponešto smekša. "Pitam se, međutim, kako će se Hotvig i njegov narod osjećati kad budu morali ostaviti svoja kola u podnožju. Šteta je što nema puta da ih se odveze na brdo."

Vračara mahne žuljevitom rukom. "Prerano se brinete. Koraknite naprijed i iznenadit ćete se."

Jahali su naprijed. Pod obraslom travom, put koji je zavijao uzbrdo bio je gladak poput starih hodnika u Naglimundu i dovoljno širok za bilo kakva kola.

"Ali kako je to moguće?" upita Jošua.

"Zaboravljate", odvrati Geloj, "daje ovo sithsko mjesto. Ispod ovog trnja leži cesta koju su izgradili. Potrebna su stoljeća i stoljeća da se uništi djelo Zida'va."

Jošua se ne razveseli. "Zapanjen sam, ali sada se još više brinem. Što će spriječiti naše neprijatelje da se popnu jednako lako kao mi?"

Geloj frkne od gnušanja. "Prvo, uzvisinu je lakše obraniti nego zauzeti odozdo. Drugo, sama se priroda ovog mjesta tome protivi.

Treće, a što je možda najvažnije, bijes našeg neprijatelja može ga nadmudriti i osigurati naše preživljavanje - barem na neko vrijeme."

"Na koji način?" zatraži princ.

"Vidjet ćete." Geloj podbode konja uz stazu, dok je Lelet poskakivala na sedlu ispred nje. Djetetove krupne smeđe oči upijale su sve ne pokazujući nikakve osjećaje. Jošua slegne ramenima i pođe za njom.

Deornoth se okrene i ugleda Vorzhevu kako se ustremila na konju, lica ukočena u ozbiljnom strahu. "Što je, moja gospo?" upita.

"Nešto nije u redu?"

Ona mu uputi nervozan smijeh. "Moj je narod oduvijek mrzio i tu dolinu i bojao je se. Hotvig je pripadnik klana i to neće pokazati, ali i on se boji ovog mjesta." Ona drhtavo uzdahne. "Sada moram slijediti svojeg muža na ovu neprirodnu stijenu. Bojim se."

Prvi put otkako je princ doveo tu neobičnu ženu da živi u naglimund-skome dvorcu, Deornoth osjeti kako mu se srce otvara prema njoj, ispunjavajući se divljenjem. "Svi se smrtno bojimo, moja gospo", reče. "Samo što mi ostali nismo tako iskreni kao vi."

Nježno je utisnuo pete u Vildalkova rebra i slijedio Vorzhevu uz stazu.

Cesta bijaše zasvođena visećom lozom i zamršenim granama drveta, prisiljavajući putnike da provedu poprilično vremena u saginjanju glava dok su jahali uzbrdo. Kad su polako izašli iz sjene, poput mrava koji hodaju po opsegu sunčanog sata, magla koja se privla uz brdo podari neobičan sjaj poslijepodnevnom svjetlu.

Deornoth pomisli da je miris mjesta bio najčudniji od svega. Sesu-ad'ra je ispuštala vonj bezvremenog rasta, vode, korijenja i vlažne zemlje na dugo netaknutom mjestu. Tu je vladao spokoj, spora, oprezna misao, ali i uznemirujući osjećaj budnosti. S vremena na vrijeme tišinu je prekidaio cvrkut nevidljivih ptica čiji je poј bio ozbiljan i neodlučan poput djece koja šapću u visokonadsvođenoј dvorani.

Kad je travnata livada počinjala propadati pod njima, putnici prođo-še pokraj stupova od uspravnog kamenja, vremenom zaglađених bijelih oblika gotovo dvaput viših od čovjeka koji su u svojim neprepoznatljivim obrisimačuvali nagovještaj pokreta, života.

Mimoišli su prvi stup kad ih je staza prvi put izvela na izravnu sunčevu svjetlost.

"Mjerni stupovi", dovikne Geloj preko ramena. "Jedan za svaki mjesec u godini. Prđi ćemo ih tuce svaki put kad zaokružimo brijeg sve dok ne stignemo do vrha. Mislim da su nekoć bili izrezbareni kako bi nalikovali na životinje i ptice."

Deornoth se zapilji u zaobljenu kvrgu koja je mogla nalikovati na glavu i upita se koju je zvijer nekoć predstavljala. Istrošena od vjetra i kiše, sada je bila bezoblična poput istopljenog voska, bezlična poput zaboravljenih mrtvih. Zadrhtaо je i načinio znak Drveta na svojim grudima.

Malo kasnije Geloj se zaustavi i pokaže prema sjeverozapadnom dijelu doline, gdje je ivica stare šume gotovo dosežala do same obale Stef-floda. Rijeka bijaše slična traka žive na smaragdnom tlu doline.

"Točno iza rijeke," reče ona, "vidite li?" Ponovno je pokazala na mračno pročelje šume, koje je moglo biti smrznuti morski val koji samo čeka proljetno otapanje da se prelije po niskom tlu. "Tamo, na rubu šume. Ono su ruševine Enki-e-Shao'saye, za koji neki tvrde da je bio najljepši grad ikad sazdan na Osten Ardu od početka svijeta."

Dok su njegovi suputnici šaptali i zaklanjali oči, Deornoth se primak-ne rubu staze, škiljeći prema udaljenoј šumi. Nije vidio ništa osim srušenog zida boje lavande, bljesak zlata.

"Nema se baš što vidjeti", tiho reče. "Ne u ovom dobu", odvrati Geloj.

Penjali su se dok je dan jenjavaо. Svaki put kad bi načinili puni krug do sjevernog obronka brijega, izašavši iz sjene na sve slabije poslijepodnevno svjetlo, mogli su vidjeti kako se na obzoru širičvor tame. Oluja se brzo primicala. Sada je već progutala udaljene granice veleбne Al-dheorte te se cijeli sjever doimao poput sive neizvjesnosti.

Dok su završavali svoj dvanaesti krug oko brda, mimoišavši stotet-desetčetvrti mjerni stup - iako mu je to bila prilično slaba razbibriga, Deornoth ih je ipak sve izbrojio - putnici su napokon izronili iz sjenovita zelenila, uspevši se zadnjim obronkom sve dok nisu stajali na vjetrovitom vrhuncu brijega. Sunce je zapalo za zapad; preostao je tek crvenkast iver.

Vrh brda bio je gotovo jednako ravan i jedva nešto uži od Sesuad'ri-na podnožja. Po cijelom njegovu opsegu stršili su kameni prsti, ne zaglađени poput mjernih stupova, već velike, grube, okomite stijene, svaka visoka kaočetiri čovjeka, načinjene od istog sivog kamena prožetog bijelim i ružičastim žilicama koji je tvorio sam brijeg.

Na sredini visoravni, usred polja povijene trave, stajalo je prostrano, nisko zdanje od opalnog kamena, obojano crvenim žarom sutona. Isprva se doimalo poput neke vrste hrama, nalik na velike drevne građevine Nabbana iz vremena carstva, ali linije mu bijahu jednostavnije. Njegov nenametljivi, ali dojmљivi slog djelovao je tako da je zdanje naizgled izviralo iz samog brda. Bilo je čito da je ta struktura pripadala tom vjetrovitom vrhu, pod nevjerojatno širokim nebom. Velčajnost i koristoljublje koji su progovarali iz svih kutova građevina ljudskog bogoštovlja, ma kako vješto bile sazđane, bili su stran jezik onome tko je to izgradio. Prolazak nezamislivog broja godina na mjestima je urušio zidove. Stoljećima neometano, drveće se probilo kroz sam krov zgrade ili se uvuklo kroz zasvođene prolaze poput nepoželјnih gostiju. Ipak, jednostavnost i ljepota tog mjesta bili su tako čiti - a istovremeno tako neljudski - da se dugo nitko nije usudio prozboriti.

"Tu smo", napokon će Jošua, ozbilјim, ali ushićenim tonom. "Nakon svih naših opasnosti i naših patnji, pronašli smo mjesto gdje možemo stati i reći: ne idemo dalje."

"Ali ne zauvijek, prinče Jošua." Geloj prozbori blago, kao da mu ne želi pokvariti raspoloženje, ali princ je već samouvjereno gazio po vrhu brijega prema bijelim zidinama.

"Ne treba biti zauvijek", dovikne on. "Ali zasad, bitćemo na sigurnom!" Okrenuo se i mahnuо rukom ostalima da ga slijede, a onda se nastavio okretati, ogledajući se na sve strane. "Povlačim ono što sam prije rekao!" vikne on Geloji. "S par dobrih ljudi uza se, mogao bih se ovdje utvrditi i ne bi me ni sam sir Camaris mogao poraziti, čak ni sa svim viteзовима očeva Velikog stola na svoјој strani!" Potrčao je prema bliјedim zidovima koji su sada poprimali nijansu modre. Spuštala se većer. Ostali pođoše za njim, tiho razgovarajući među sobom dok su hodali kroz povijenu travu.

Latice u oluji

To je glupa igra", reče Simon. "Nema nikakva smisla." Aditu nadigne jednu obrvu.

"Nema!" ustraje on. "Hoću reći, pogledaj! Mogla si pobijediti da si napravila potez tu..." pokaže on, "i tu..." pokaže ponovno.

Podigavši pogled, zateče Adituine zlatne oči na sebi, nasmiјane, podrugљive. "Zar nisi..." završi on.

"Naravno, Seomane." Ona pomakne uglašane oblutke po igraćој ploči kao što joj je predložio, od jednog zlatnog otoka do drugog preko mora safirnomodrih valova. Lažni ocean bio je okružen skrletnim plamenovima i mrkim sivim oblacima. "Ali tada je igra gotova, a istražili smo samo najpliće vode."

Simon strese glavom. Danima se naprezao da nauči složena pravila shenta, samo kako bi otkrio da su mu pokazali tek osnove. Kako je mogao naučiti igru u kojoj igrači nisu želјeli pobijediti? Ali Aditu nije pokušavala ni izgubiti, koliko je Simon mogao vidjeti. Umjesto

toga, činilo se da je cilj bio u tome da se igra učini zanimljivom uvođenjem tema i zagonetki, koje su većinom nadilazile Simonovo shvaćanje poput mehanizama duge.

"Ako se nećeš uvrijediti," reče Aditu smiješeći se, "mogu li ti umjesto toga pokazati drugi put?" Vratila je figure na prijašnje položaje. "Upotrijebim li svoje Pjesme da podignem Most ovdje..." - munjevit niz pokreta - "onda ćeš moći prijeći na otoke Oblaka Progona."

"Ali zašto mi želiš pomoći?" Negdje, kao da se nalazi u samom tkanju nestalnih zidova, oglasi se žičano glazbalo; da Simon nije znao kako su bili posve sami u prozračnim nektarinskim dvoranama Adituine kuće, pomislio bi da to neki glazbenik svira u susjednoj vjetrom namreš-kanoj odaji. Prestao se čuditi tim stvarima, ali nije mogao obuzdati refleksivan drhtaj; glazba je bila jezovita i nježna poput malog, stonogog stvorenja koje mu gmiže po koži. "Kako možeš pobijediti pomažići suparniku?"

Aditu se odgurne od igrace ploče. U vlastitom je domu nosila odjeću jednako oskudnu poput one na puteljcima Jao e-Tinukai'ija, ako ne i oskudniju. Simon, koji još nije mogao mirna srca promatrati golotinju njezinih zlaćanih udova, ukočeno je zurio u igrace figure.

"Ljudsko dijete," reče ona, "mislim da možeš naučiti. Mislim da učiš. Ali upamti, mi Zida'va igramo ovu igru od prije početka vremena. Prva Pramajka veli da potječe iz Vrta koji je Izgubljen." Ona položi utješnu ruku na Simonovu mišicu, izazvavši na njoj ježurce. "Shent se može igrati jedino za zabavu. Igrala sam igre koje nisu bile ništa više od običnog naklapanja i prijateljskog zadirkivanja, te su sve strategije bile upravljane tom ishodu. Druge igre mogu se dobiti jedino ako zamalo izgubiš. Također sam iskusila igre gdje su se oba igrača uistinu trudila izgubiti - iako su im trebale godine da jedan od njih u tom uspije." Neka uspomena izazove tračak osmijeha. "Ne vidiš li, Snježnoprameni, pobjeda i poraz samo su zidovi igre. U Kući Shenta..." ona zastane, a mrk joj izraz poput sjene dotakne nepostojano lice. "Teško je to izraziti na tvom jeziku." Mrgađenje nestane. "Možda ti se zbog toga čini tako teškim. Stvar je u tome što su u Kući Shenta dolaženje i odlaženje, posjetitelji - i prijatelji i neprijatelji - rođenja i smrti, svi podjednako važni." Pokazala je oko sebe na vlastiti stan, podove obrasle slatkom travom, odaje isprepletene granjem sušnih, cvjetnih stabala. Neka od tih stabala, otkrio je Simon, imala su oštro, malo traje. "Kao i sa svim prebivalištima," reče ona, "i smrtnika i besmrtnika podjednako, življenje je ono što čini kuću domom - ne vrata i zidovi."

Ustala je i protegnula se. Simon ju je krišom promatrao, boreći se da zadrži svoju smrknutu krinku dok mu je od njezinih otmjenih pokreta srce bolno poskakivalo. "Nastavit ćemo igru sutra", reče ona. "Mislim da učiš, iako ni sam još to ne znaš. Shent ima što poučiti čak i Sudho-da'ya, Seomane."

Simon je znao da joj je dodijalo i da je bilo vrijeme da ode. Pomno je pazio da nikad ne ostane dulje nego što je pristojnost nalogala. Mrzio je kad su Sithe bili ljubazni i suosjećajni prema njemu, kao da je neka glupa životinja koja ne zna ništa bolje.

"Trebaš bih poći, Aditu."

Nije ga zamolila da ostane. Srdžba i kajanje te neka vrsta duboke tjelesne frustracije hrali su se u njemu dok se kratko naklanjao, te se okre-fnuo i zaputio između povijenih pupoljaka. Poslijepodnevna svjetlost sjala je kroz narančaste i ružičaste zidove, kao da se kretao u samom srcu sutona.

Stajao je pred Adituinom kućom neko vrijeme, gledajući onkraj treperave magle koju je izbacivao slap žuborčić pokraj njezinih vrata. Dolina je bila smeđa i zlatna, prošarana tamnozelenom bojom drvećem prekrivenih bregova i svijetlim smaragdom njegovanih livada. Gledati Jao e-Tinukai'i činilo se jednostavnim poput sunca i kiše. Poput svakog drugog mjesta, imao je stijene, biljke, drveće i kuće - ali je također imao i Sithe, narod koji je živio u tim kućama, a Simon je postao sasvim uvjeren da ih nikad neće razumjeti. Poput sićušnog i tajnog života koji je vrvio u crnoj zemlji ispod spokojne trave doline, Simon je sada spoznao da je Jao e-Tinukai'i kolao stvarima koje su nadilazile njegovu moć shvaćanja. Već je otkrio koliko je malo toga znao kad je pokušao pobjeći nedugo nakon što su ga osudili na doživotni zatvor među ovim blagim uzničarima.

Čekao je tri puna dana nakon što mu je Shima'onari odredio kaznu. Takva strpljivosti, a Simon je bio uvjeren, odavala je hladnokrvnu pre-predenost dostojnu velikog Camarisa. Gledajući na to dva tjedna kasnije, takvo je neznanje već bilo smiješno. Što je mislio postići...?

Četvrtog dana svoje osude, u kasno poslijepodne dok je princ izbivao, Simon je izašao iz Jirikijeve kuće. Rijeku je prešao brzo, ali - nadao se - nenametljivo, uspentravši se preko uskog mosta, a onda se zaputio prema mjestu gdje ga je Aditu prvi put dovela u dolinu. Freska platnenih uzlova koja je vodila do Jirikijeve kuće nastavljala se i na suprotnoj strani rijeke, protežući se od drveta do drveta. Dijelovi koje je Simon mimoišao prikazivali su preživjele iz neke velike propasti kako plove na svojim brodovima u novu zemlju - Sithe kako dolaze u Osten Ard? - te gradnju velebnih gradova, carstava u šumama i planinama. Bilo je i drugih detalja, znakova upletenih u tapiseriju koji su nagovještavali kako sukob i tuga nisu ostali za njima u razorenoj domovini, ali Simonu se odveć žurilo da zastane i pogleda izblize.

Nakon što se neko vrijeme spuštao riječnim puteljkom, napokon je skrenuo i zaputio se prema gustom raslinju u podnožju bregova, gdje se nadao tajnošću nadoknaditi ono što je izgubio na vremenu. U blizini nije bilo mnogo Sitha, ali bio je siguran da bi bilo koji od njih podigao uzbunu kad bi ugledali njihova zarobljenika kako putuje prema granicama Jao e-Tinukai'ija, pa se šuljao među drvećem što je opreznije mogao, držeći se podalje od javnih putova. Unatoč ushićenju bijega, osjetio je više od uboda grizodušja: Jiriki će nedvojbeno pritrpjeti neku kaznu što je zatočenom smrtniku dopustio da pobjegne. Ipak, Simon je imao obveze prema drugim svojim prijateljima koje su nadilazile čak i tisućljetne zakone Sitha.

Nitko ga nije vidio ili ga barem nitko nije pokušao zaustaviti. Nakon nekoliko sati zašao je u ono što se činilo divljim, nepripitomljenim dijelom stare šume, te bio uvjeren da je pobjegao. Njegov cijeli put s Aditu, od Jezeraca do Jirikijevih vrata, trajao je manje od dva sata. Sada je prešao gotovo dvaput toliko, u ravnoj crti duž rijeke.

Ali kad je Simon izmilio iz zaklona najgušće vegetacije, ponovno se zatekao u Jao e-Tinukai'iju, iako u dijelu koji dotad nije vidio.

Stajao je usred zasjenjene, sumračne čistine. Okolno drveće bilo je ovijeno finim, svilenim vrpčama nalik na paučinu; poslijepodneвно sunce ih je obasjavalo tako da se činilo kao da je šuma umotana u vatrenu mrežu. U središtu čistine ovalna vrata od mahovinom obrasla bijelog drva bila su ugrađena u deblo golemog hrasta oko kojeg je svila visjela tako gusto da je samo drvo jedva bilo vidljivo. Zastao je na trenutak, pitajući se kakav je maleni pustinjač ondje živio, u drvetu na rubu grada. U usporedbi s prelijepim, namreškanim naborima Jirikijeve kuće ili drugim skladnim zdanjima Jao e-Tinukai'ija, a pogotovo živom veličanstve-nosti Yasire, to se mjesto činilo zastarjelo, kao da se onaj koji je tu živio skrivao čak i od sporog razvoja Sitha. Ali unatoč auri starosti i izolacije, paučinastovislena kuća nije izgledala nimalo prijeteći. Čistina je bila prazna i mirna, zadovoljna vlastitom nevažnošću. Zrak bijaše prašan, ali ugodan, poput džepova voljene tetke. Tu se ostatak Jao e-Tinukai'ijačinio tek uspomenom titravog života. Osoba je mogla ostati tu pod svilom omotanom drvetom dok se svijet oko nje pretvarao u prah...

Dok je Simon stajao promatrajući valovite vrpce, tiho hukne žalosna golubica. On se naglo prisjeti svoje misije. Koliko je dugo tu stajao, zvjerajući poput budale? Sto da je vlasnik te neobične kuće izašao ili se vratio s nekog posla? Tada bi se podigla buka i strka, a njega bi uhvatili poput štakora.

Frustriran tom prvom pogreškom u prosudbi, Simon pohita natrag u šumu. Krivo je procijenio svoje vrijeme, to je sve. Još jedan sat hoda dovest će ga izvan granica šume i natrag kroz Vrata ljeta. S prikupljenim zalihama koje je tiho ukradio s pričeve bogate trpeze, zaputit će se na jug dok ne stigne do ruba šume. Možda umre u tom pokušaju, ali takva je bila sudbina junaka. To je znao.

Simonova volja da postane mrtav junak imala je malo utjecaja na prepređenost Jao e-Tinukai'ija. Kad je napokon izronio iz gustog grmlja, i a sunce se sada nalazilo na drugoj strani neba spuštajući se prema zalazu, našao se do koljena u zlatnoj travi prostrane dubrave pred moćnom Yasinom, gdje je stajao kao gromom pogoden ispred treperavih, nestalnih krila leptira.

Kako je to bilo moguće? Pažljivo je slijedio rijeku. Nikad mu nije izmakla iz vida na manje od nekoliko koraka i uvijek je tekla u istom smjeru. Činilo se da se sunce ispravno kretalo nebom. Njegov put ovamo s Aditu zauvijek će mu ostati utisnut na srcu - nije mogao zaboraviti nijednu pojedinost! - ali unatoč tome, hodao je više od pola poslijepodne-va, a prešao je udaljenost od nekoliko stotina koraka.

S tom spoznajom snaga mu je istekla iz tijela. Srušio se na toplo, vlažno tlo i ležao licem u travu, kao da ga je netko udario.

Jirikijeva je kuća imala mnogo prostorića, jednu je dao Simonu na korištenje, ali činilo se da je princ najviše svojeg vremena provodio u poluotvorenoj odaji gdje ga je prvi put sreo nakon dolaska u Jao e-Tinu-kai'i. Kako su najraniji tjedni njegova zatčeništva promicali, Simonu je ušlo u naviku provoditi ondje svaku večer s Jirikijem, sjedeći na blagom obronku iznad vode dok se svjetlost postupno gubila s neba, promatrajući kako se sjene produljuju, a stakleno jezerce tamni. Dok bi posljednja zraka sunca nestajala među granama, jezero je postajalo tamnim zrcalom, a zvijezde bi procvale u njegovim ljubčastim dubinama.

Simon nikad nije osluškivao zvukove noći koja se bližila, ali Jirikije-vo često šutljivo društvo ohrabrilo ga je da otvori uši prema pjesmi zrikavaca i žaba, da počne slušati uzdahe vjetrova u drveću kao nešto drugo osim upozorenja da navuče kapu dublje na uši. Povremeno, dok je za-ranjao u plimu večeri, osjećao se kao da se nalazi na rubu velike spoznaje. Obuzimalo ga je čuvstvo da on znači više nego što sluti, osjećaj da živi u svijetu koji nije mario za gradove i dvorce ni za brige pojedinaca koji su ih sagradili. Ponekad se bojao veličine tog svijeta, beskrajnih dubina večernjeg neba posutog hladnim zvijezdama.

Ali uza sva ta strana zapažanja, još je ostajao Simon: većinom se samo osjećao izigranim.

"Sigurno nije tako mislio." Polizao je sok upravo pojedene kruške s prstiju, a onda mrzovoljno bacio jezgru preko travnata ruba.

Pokraj njega, Jiriki se igrao peteljkom koja je ostala od njegove. Bila je to Simo-nova petnaesta večer u Jao e-Tinukai'iju - ili šesnaesta? "Da ostanem tu dok ne umrem? To je ludost!" Nije, naravno, ispričao Jirikiju o svojem propalom pokušaju bijega, ali nije se mogao ni pretvarati da je zadovoljan svojim zatčeništvom.

Jiriki složi lice u ono što je Simon počeo prepoznavati kao nesretan izraz, jedva zamjetljivo zatezanje usana, sklapanje njegovih svinutih, mačjih očiju. "Oni su moji roditelji", reče Sitha. "Oni su Shima'onari i Likimeva, gospodari Zida'va, a ono što oni odluče nepromjenjivo je poput kotača vremena."

"Ali zašto si me onda doveo ovamo? Prekršio si to pravilo!"

"Nije bilo pravila. Ne zapravo." Jiriki ponovno zakotrlja peteljku između svojih dugih prstiju, a onda je hitne u jezerce. Mali prsten vode raširi se pokazujući gdje je pala. "Bio je to oduvijek neizgovoreni zakon, ali to je drugačije od Zapovjedne Riječi. Među Djecom Zore tradicionalno je da možemo raditi što želimo ako se to ne kosi sa Zapovjednom Riječju, ali dovođenje smrtnika ovamo zasijeca u srce onog što je od pamtivijeka razdvajalo naš narod. Mogu te jedino zamoliti da mi oprostiš, Seomane. Bio je to rizik i nisam se imao pravo kockati tvojim životom. Međutim, počeo sam vjerovati da ste ovaj put - ičuj me, samo ovaj put - vi smrtnici u pravu, a moj narod u krivu. Sirenje zime prijeti mnogim drugim stvarima osim kraljevstva Sudhoda'va."

Simon se zavalio natrag, zureći u blistave zvijezde. Pokuša prigušiti osjećaj očaja koji je rastao u njemu. "Hoće li se tvoji roditelji predomisлити?"

"Možda", polako će Jiriki. "Mudri su i bilo bi dobro kad bi mogli. Ali nemoj se previše nadati. Mi Zida'va nikad ne žurimo s odlukama, posebno ne s teškima. Ono što se njima čini razumnim vremenom za razmišljanje mogle bi biti godine, a takvočekanje smrtnici teško podnose."

"Godine!" Simon je bio užasnut. Odjednom je razumio zvijer koja bi odgrizla i vlastitu nogu samo da pobjegne iz stupice. "Godine!"

"Žao mi je, Seomane." Jirikijev glas bijaše promukao kao od velike boli, ali njegovo zlaćano lice i dalje je pokazivalo malo osjećaja.

"Postoji jedan znak koji pruža nadu, ali nemoj se previše pouzdavati u njega. Leptiri su ostali."

"Što?"

"Na Yasiri. Okupe se kad se trebaju donijeti velike odluke. Nisu odletjeli, stoga su neke stvari još ostale neriješene."

"Koje stvari?" Unatoč Jirikijevu upozorenju, Simon osjeti uzlet nade.

"Ne znam." On strese glavom. "Sada je vrijeme da se držim po strani. U ovomčasu, nisam očev i majčin najomiljeniji glas, pa moram pričekati prije nego što se ponovno počem raspravljati s njima. Na sreću, čini se da Prvu Pramajku Amerasu zabrinjava vladanje mojih roditelja - posebno mogeg oca." Iskrivljeno se osmijehne. "Njezine riječi imaju veliku težinu."

Amerasu. Simon je znao to ime. Duboko je udahnuo noćni zrak. Odjednom mu se sjećanje vrati: lice ljepše i neporecivo drevnije čak i od Jirikijevih bezvremenih roditelja. Simon sjedne.

"Znaš, Jiriki, vidio sam jednom njezino lice u zrcalu - Amerasu, onu koju zovete Prvom Pramajkom."

"U zrcalu? U zrcalu od zmajске ljuske?"

Simon kimne. "Znam da ga nisam smio rabiti osim da pozovem tebe u pomoć, ali ono što se dogodilo... bilo je slučajno." Nastavio je opisivati svoj neobični susret s Amerasu i stravičnu pojavu srebrne-maske Utuk'ku.

Činilo se da je Jiriki posve zaboravio na zrikavce, unatoč divoti njihove pjesme. "Nisam ti zabranio koristiti zrcalo, Seomane", reče on. "Ono što iznenađuje jest da si bio sposoban vidjeti nešto drugo osim prirodnog odraza. To je čudno." Načinio je nepoznat pokret rukom. "Moram o tome govoriti s Prvom Pramajkom. Vrlo čudno."

"Mogu li i ja biti s tobom?" upita Simon.

"Ne, Seomane Snježnoprameni", Jiriki se nasmiješi. "Nitko ne posjećuje Amerasu U-Brodu-Rođenu bez njezina poziva. Čak i Korijen i Grana - oni koje bi mogli nazvati njezinim najbližim rodom - moraju s velikim poštovanjem zamoliti za tu milost. Ne znaš koliko me zaprepasčuju što si je vidio u mojem zrcalu. Ti si prijetnja, ljudsko dijete."

"Prijetnja? Ja?"

Sitha se nasmije. "Mislio sam na tvoju prisutnost." Lako je dotaknuo Simona po ramenu. "Ti si bez presedana, Snježnoprameni. Posve nepoznat i nepredviđen." Ustane. "Bacit ću se na ovo. I ja sam željan nekog posla."

Simon, kojem čekanje nikad nije išlo od ruke, ostane sam s jezerom, zrikavcima i nedostižnim zvijezdama.

Sve se to činilo jako čudnim. U jednom se trenutku borio za život, možda i za preživljavanje cijelog Osten Arda, hrvajući se s teškim umorom, crnom magijom i jezivim izgledima; trenutak kasnije izbacili su ga iz zime i bacili naglavace u ljeto, iz užasne opasnosti u... dosadu.

Ali, shvati Simon, stvari nisu bile ni tako jednostavne. Samo zato što su ga povukli sa svijeta nije značilo da su se problemi koje je ostavio za sobom riješili. Baš suprotno: negdje tamo, živa ili mrtva u snježnim šumama iza Jao e-Tinukai'ija, nalazila se njegova kobila Doma sa svojim strašnim teretom - mačem Trnom, zbog kojeg su Simon i njegovi prijatelji prešli stotine milja i prolili dragocjenu krv. I ljudi i Sithe poginuli su kako bi pronašli to sječivo za Jošuu. Sada, dok je taj mač možda zauvijek ležao izgubljen u šumi, Simon je bio bezobzirno zatočen kao kad ga je Rahela jednom zaključala u jednu od mračnih smočnica Visotvrde zbog nekog tričavog nedjela.

Simon je kazao Jirikiju za izgubljeni mač, ali Sitha je samo slegnuo ramenima, do bjesnila miran. Ništa se nije moglo učiniti.

Simon podigne pogled. Daleko je odlutao uz riječnu obalu u tišini ranog poslijepodneva; Jirikijeva kuća, sa svojom tapiserijom uzlova, izgubila se za njim iz vida. Sjeo je na kamen i promatrao bijelučaplju kako šeće jednim od plitkih riječnih rukavaca, zureći ukoso svojim blistavim okom, hineći ravnodušnost kako bi ublažila strahove kakve oprezne ribe.

Bio je uvjeren kako su prošla barem tri tjedna otkako je došao u dolinu. Posljednjih nekoliko dana njegovo se zatočeništvo činilo poput neke strahovito dosadne šale, one koja predugo traje te sada prijeti pokvariti svačije raspoloženje.

Što mogu poduzeti? U frustaciji, iščeprkao je grančicu iz zemlje i bacio je u vodu. Nema načina da odem!

Vraćajući se u mislima na veličanstveni neuspjeh prvog bijega i ostale propale pokuse koji su slijedili, Simon ispusti zvuk gnušanja i hitne još jednu grančicu u rijeku. Svaki pokušaj da pronađe izlaz vraćao ga je u središte Jao e-Tinukai'ija.

Kako sam mogao biti takav sanjar? pomisli ogočeno. Kako sam mogao pomisliti da će biti tako lako odšetati odavde, kad smo Aritu i ja morali izaći iz zime kako bismo ovamo stigli? Štapč se neko vrijeme vrtlo-žio, okrećući se poput vjetrokaza, a onda ga je usisala blaga struja.

To sam ja, pomisli on. Takav ću biti što se ovih Sitha tiče. Neko ću vrijeme postojati, a onda ću, prije nego što uopće shvate da starim, umrijeti. Pomisao mu utisne grumen straha u grlo. Odjednom je jedino želio biti sa svojom kratkovječnom vrstom - čak i s Rahelom Zmajevnom - radije nego s ovim besmrtnicima blagih glasova i majih očiju.

Ispunjen nemirom, poskočio je s riječne obale, probijajući se kroz šaš dok se vraćao prema puteljku. Umalo se sudario s nečim:

Sithom, odjevenim tek u tanke, široke, modre hlače, koji je stajao u grmlju i zurio prema rijeci. Na trenutak, Simon pomisli da ga je neznana uhodio, ali fino koščato lice nije pokazalo nikakav izraz kad mu je Simon pristupio. Sitha je nastavio buljiti preko njegova ramena dok ga je mladić mimoilazio. Neznana je tiho pjevao samom sebi nekakav bezvučni napjev od suglasnika i stanki. Njegova je pažnja bila usmjerena prema stablu koje je raslo iz riječne obale, napola uronjeno u struju.

Simon nije mogao obuzdati uzdah razdraženosti. Sto je to s ovim narodom? Lutali su naokolo poput mješčara, kazivali stvari koje nisu imale smisla - čak je i Jiriki ponekad govorio tajanstvene, zaobilazne besmislice, a princ je bio najizravniji među svojim plemenom - i svi su promatrali Simona kao daje kukac. Ako bi se uopće potrudili da ga primijete.

Nekoliko puta Simon je susreo Sithe za koje je bio siguran da su bili Ki'ushapo i Sijandi, par koji je pratio Jirikijevu i Simonovu družinu od sjevera Aldheorte do podnožja Urmsheima, ali Sithe nisu pokazale da ga prepoznaju i nijednim ga znakom nisu pozdravile. Simon se nije mogao posve sigurno zakleti da su ta lica bila njihova, ali nešto u načinu na koji su uporno izbjegavali njegov pogled uvjerilo ga je da je bio u pravu.

Nakon putovanja po sjevernoj pustoši i Jirikijev rođak An'nai i er-kvnlandski vojnik Grimmric poginuli su na zmaj-planini Urmsheim, pod ledenim zidom znanim kao Udunovo drvo. Pokopani su zajedno, smrtnik i besmrtnik, nešto što prema Jirikijevoj tvrdnji nije imalo presedana, spajanje njihovih dviju rasa kakvog stoljećima nije bilo. Sada je Simon, smrtnik, došao u zabranjeni Jao e-Tinukai'i. Ki'ushapo i Sijandi možda nisu odobravali što se tu nalazio, ali znali su da je spasio njihova princa Jirikija i znali su da je Simon bio Hikka Staja, Nositelj Strijele - stoga, zašto su ga potpuno izbjegavali? Ako je Simon pogriješio u svojoj identifikaciji, bilo bi prilično jednostavno za pravi par da ga potraži, budući da je bio jedini svoje vrste među njihovim narodom. Zar ih je njegov boravak na ovom mjestu toliko srdio da ga nisu čak mogli ni pozdraviti? Zar su se na neki način stidjeli zbog Jirikija, zato što je princ doveo takvo stvorenje u njihovu tajnu dolinu? Zašto onda nisu to rekli ili rekli bilo što? Jirikijev ujak Khendraja'aro svoju je mržnju prema smrtnicima barem javno iskazivao.

Razmišljanje o tim uvredama oneraspoloži Simona. Teturao je rijetnom obalom pjeneći se. Morao se svim silama suzdržati da se ne vrati do Stihe koji je motrio rijeku i ne gurne njegovo naočito, strano lice u blato.

Simon udari preko doline, ovaj put ne s pomišlju na bijeg, već radije da šetnjom potroši nešto od svoje nemirne razdraženosti. Njegovi ukočeni koraci doveli su ga pokraj nekolicine drugih Sitha. Većinom su hodali sami, iako ih je nekoliko šetalo u šutljivim parovima. Neki su ga gledali s netremičnim zanimanjem, drugi ga naizgled nisu ni primjećivali. Jedna skupina od njih četvero tiho je sjedila slušajući petog kako pjeva, promatrajući nježne, glatke pokrete pjevačevih ruku.

Milosrdni Aedone, mrmrljao je u sebi, o čemu cijelo vrijeme razmišljaju? Gori su od doktora Morgenesa! Iako je i doktor bio sklon dugim šetnjama, prekinutim jedino njegovim odsutnim, nemelodičnim mumljanjem, barem bi na kraju dana odčepio vrč piva i dao Simonu kakvu lekciju iz povijesti ili savjet u vezi s prilično kvrgavim rukopisom svojeg šegrt.

Simon je šutnuo češer i promatrao ga kako se kotrlja. Morao je priznati da su Sithi bili lijepi. Njihova otmjenost, lepršave linije njihove odjeće, njihova spokojna lica, sve je to djelovalo na njega tako da se osjećao poput blatom prekrivenog psa mješanca koji zapinje o stolnjake u kući velikog plemića. Iako ga je zatočeništvo dovodilo do bjesnila, ponekad bi okrutni glas u njemu šaptao da je to bila pravda. Nije imao pravo nalaziti se na ovom mjestu, a kad je već došao, jednom se derištu poput Simona nije smjelo dopustiti da se vrati i okalja besmrtnike svojim pričama. Poput Osgala, jednog od ljudi Jacka Mundwodea iz priče, zašao je na vilinski humak. Svijet više nikad neće biti isti.

Simonov korak uspori se iz gnjevnog marša u mlitav hod. Nedugo zatim, začuje zvon vode po kamenu. Podigao je pogled s travom umrljanih čizama i otkrije da je dolutao ravno preko doline u sjenu bregova. Osjetio je u sebi komešanje nade. Nalazio se u blizini Jezeraca, kako ih je Aditu nazvala; Vrata ljeta stajala su u blizini. Činilo se da je ne razmišljajući o pronalasku izlaza, uspio postići nešto u čemu je toliko zatajivao proteklih dana.

Pokušavajući oponašati stupanj nehaja koji ga je doveo tako daleko, Simon odluta dalje od puta, skrenuvši prema zvuku pljuskanja vode, zureći u zasvođeno drveće s onim što se nadao da je bila prikladna ravnodušnost. U nekoliko je koraka napustio sunčevu svjetlost i zašao u hladnu sjenu bregova, odakle se zaputio uz travom zamršene obronke prekrivene stidljivim modrim šebojima i bijelim zvjezdan-pupoljcima. Dok je pjesma slapova postajala glasnija, morao se obuzdati da ne potči; umjesto toga, zastao je da se odmori pokraj stabla, upravo kao da je usred zamišljene šetnje. Zurio je u pruge sunčane svjetlosti koje su prodirale kroz lišće i osluškivao svoj dah koji se postupno usporavao. I onda, taman kad je gotovo zaboravio kamo ide -je li samo umislio dačuje kako se šum vode odjednom pojačao? - ponovno je krenuo uzbrdo.

Kad je stigao na vrh prvog obronka, siguran da će ugledati najniže Jezerce pred sobom, zatekao se kako umjesto toga stoji na rubu kružne doline. Viši obronci doline bijahu prekriveni vojskom bijelih breza čije je lišće upravo postajalo ljetno žuto. Meko je šuštal na povjetarcu, poput komadića zlatnog pergamenta. Onkraj breza, iduća razina doline bila je gusto obrasla srebrnolisnim drvećem koje je treperilo dok je vjetar nastavljao puhati prema dnu doline.

U podnožju okrugle doline, u dubinama unutar prstena srebrnih lišća, ležala je vegetacijska tama u koju Simonove oči nisu mogle prodrijeti. Sto god da je raslo ondje također se povijalo na vjetru; neka vrsta šuštagov šapta uzdizala se iz zasjenjenih dubina doline, zvuk koji je mogao biti struganje vjetrom nošenog lišća i granja ili jednako lako siktaj tisuća tankih noževa isukanih iz tisuća nježnih korica.

Simon ispusti svoj suzdržani dah. Miris doline uzdigne se k njemu, us-tajao i gorko-sladak. Uhvatio je vonj rastućih stvari, prodoran zapah pokošene trave, ali i dubok, opojan začim koji ga je podsjećao na kalež kuhanog vina koji je Morgenes priređivao za hladnih večeri. Ponovno je onjušio i osjetio se neobično priplitim. Bilo je tu i drugih mirisa, desetaka, stotina - mogao je nanjušiti ruže kako rastu uz kameni zid, stajski gnoj, kišu kako pada po prašnom tlu, slani zadah krvi i sličan, ali nipošto identičan miris morske soli. Zadrhtao je poput mokrog psa i osjetio se kao da ga nešto privlači da načini nekoliko koraka niz obronak.

"Zao mi je. Ne smiješ tamo."

Simon se okrene i ugleda sithsku ženu kako stoji na vrhu brijega iza njega. Na trenutak mu se učini da je to Aditu. Ova je nosila pramičak tkanine oko bokova i ništa drugo. Koža joj bijaše crvenozlatna na zalasku sunca.

"Što...?"

"Ne smiješ tamo." Pažljivo je govorila jezikom smrtnika. Na njezinu licu nije bilo zlovolje. "Žao mi je, ali ne smiješ." Nčinila je korak naprijed i znatiželjno ga pogledala. "Ti si Sudhoda'va koji je spasio Jirikija."

"Pa? Tko si ti?" upita on mrzovoljno. Nije htio gledati u njezine grudi, njezine vitke, ali mišćave noge, ali to je bilo gotovo nemoguće. Osjećao je kako ljutnja u njemu raste.

"Moja majka nazvala me Mave'sa", reče ona, odveć precizno izgovarajući svaku riječ, kao da je Simonov jezik bio vještina koju je naučila, ali koju nikad prije nije izvodila. Njezina je bijela kosa bila prošarana zlatnim i crnim pramenovima. Zurči u njezine duge,

kovrčave uvojke - sigurno mjesto gdje su njegove oči mogle počivati - Simon odjednom shvati da su svi Sithe imali bijelu kosu, da su bezbroj drugih duginih boja zbog kojih su nalikovali na egzotične ptice bile samo boje. Čak i Jiriki, sa svojom neobičnom nijansom vrieska - boje! Umjetne! Poput bludnica koje je otac Dreosan kudio u svojim propovijedima u kapeli Visot-vde! Simon osjeti kako se njegova srdžba produbljuje. Okrenuo je leđa sithskoj ženi i stao se spuštati u dolinu.

"Vrati se, Seomane Snježnoprameni", vikne ona. "To je Lug Godišnjeg plesa. Ne smiješ tamo."

"Spriječi me", zareži on. Možda mu odapne strijelu u leđa. Vidio je Aduitinu zastrašujuću vještinu s lukom samo nekoliko jutara prije, kad je Jirikijeva sestra odapela četiri strijele jednu pokraj druge u granu dr-veta udaljenu pedeset koraka. Nije dvojio da su i ostali primjerci njezina spola bili jednako vješti, ali u ovom času malo je mario za to. "Ubij me ako hoćeš", doda on, a onda se upita izaziva li takvom primjedbom sreću.

Napola zgrbljenih ramena, spuštao se obronkom izmađu šaptavih breza. Nikakva strijela nije dolazila, pa je riskirao osvrt preko ramena. Ona koju su zvali Mave'sa još je stajala gdje ju je ostavio. Njezino mršavo lice doimalo se začuđenim.

Počeo je trčati nizbrdo, pokraj redova i redova bijelih stabala papirnate kore. Nakon nekog vremena, opazio je da se obronak počinje izravnavati. Kad se zatekao kako ponovno tči uzbrdo, zaustavio se, a onda vratio sve dok nije pronašao mjesto odakle se mogao ogledati i otkriti gdje se nalazi. Cijela je velika dubodolina još ležala pod njim, a on se nekako pomaknuo oko njezina ruba od mjesta odakle ga je promatrala sithska žena.

Bijesno psujući, ponovno se spusti niz obronak, ali iskusi onaj isti osjećaj izravnavanja brzo popraćen nastavljanjem uzlazne kosine. Nije stigao bliže dnu - bio je još, koliko je mogao reći, samo trećinu puta niže u prstenu drveća.

Pokušaji da se vrati s uzlaznog obronka također su propali. Vjetar je uzdisao u granama, brezino lišće šušalo, a Simon se osjećao kao da se probija kroz san, ne napredujući unatoč naporima. Napokon, u napadaju frustracije, on zatvori oči i potrči. Njegov užas na trenutak se pretvori u opojno ushićenje kad je osjetio kako mu se tlo spušta pod nogama.

Granje drveća pljusalo ga je po licu, ali neka posebna sreća spriječila ga je da ne udari u neko od stotina debala koja su ležala na putu njegova bezglavog leta.

Kad se zaustavio i otvorio oči, ponovno se nalazio na vrhu brijega. Mave'sa stajala je pred njim, a njezin koprenasti komadč suknje lepršao je na nemirnom povjetarcu.

"Rekla sam ti da ne možeš u Lug Godišnjeg plesa", reče ona kao da objašnjava bolnu istinu djetetu. "Zar si mislio suprotno?" Izvivši svoj vitki vrat, ona strese glavom. Oči joj bijahu široke, upitne. "Neobični stvore."

Nestala je niz brijeg prema Jao e-Tinukai'iju. Nekoliko trenutaka kasnije Simon pade za njom. Pognute glave, promatrajući kako mu vrhovi čizama stružu travom, uskoro se zatekao kako stoji na puteljku ispred Jirikijeve kuće. Padala je večer, a zrikavci su pjevali pokraj riječnog jezera.

"Vrlo dobro, Seomane", reče Aduitu idućeg dana. Pregledala je ploču za shent, kimajući. "Pogrešan smjer! Ići u suprotnom smjeru od mjesta kamo želiš stići. Učiš."

"To ne pali baš uvijek", smrknuo će on.

Njezine oči zablistaju. "Ne. Ponekad je potrebna dublja strategija. Ali ovo je početak."

Binabik i Sludig nisu zašli daleko u šumu, tek dovoljno duboko da zaklone svoj logor od oštrog vjetra koji je meo ravnicom, vjetračiji se glas pretvarao u beskrajno zavijanje. Konji su se nelagodno meškoličili na svojoj užadi, a čak se i Qantaqa doimala nemirnom.

Upravo se vratila sa svojeg trećeg izleta u šumu, te je sada sjedila naculjenih ušiju kao da osluškuje neko očekivano, ali ipak zlosretno upozorenje. Oči su joj se sjajile od odražene svjetlosti vatre.

"Misliš li da smo tu sigurni, čovječuljče?" upita Sludig, oštreći svoj mač. "Mislim da bih se radije suočio s pustom ravnicom nego s ovom šumom."

Binabik se namršti. "Možda, ali bi li se radije suočio i s dlakavim divovima poput onih koje smo vidjeli?"

Bijeli put, velebna cesta koja se protezala sjevernom granicom Ald-heorte, napokon je skretao kod najistinitijeg ruba šume, vodeći ih na jug prvi put otkako su sa Simonom sišli sa Stare Tumat'aiske ceste prije mnogo dana. Nedugo nakon južnog zavoja, opazili su skupinu bijelih prilika kako se kreće u daljini iza njih - prilika koje su obojica prepoznali kao nikog drugog nego Hunen. Divovi, koji su se nekoć libili ostaviti svoja lovišta u podnožju Olujnog vrha, sada su naizgled krstarili uzduž i poprijeko sjevernim zemljama.

Sjetivši se razorne snage koju je četa tih stvorova iskalila na njihovoj brojnoj putujućoj družini, ni trol ni Rimeržanin nisu gajili lažne nade da bi njih dvojica preživjeli susret s čupavim čudovištima.

"Zašto si uvjeren da smo sigurniji samo zato što smo zašli nekoliko furlonga u šumu?" upita Sludig.

"Nije to ništa opipljivo," prizna Binabik, "ali znam da mali, gmizavi kopčci oklijevaju kopati tunele po Aldheorte. Možda i divovi posjeduju isto oklijevanje."

Sludig frkne i glasno zastruže oštricom po brusu. "A Hune kojeg je Jošua ubio blizu Naglimunda, kad smo pronašli dječaka Simona? Taj je bio u šumi, zar ne?"

"Div je tamo bio zatjeran", razdraženo će Binabik. Gurnuo je drugu u lišće umotanu pticu u ugljen. "U životu nema obećanja, Sludig, ali čini mi se mudrijim manje riskirati."

Nakon kratke tišine, Rimeržanin prozbori. "Pravo zboriš, trole. Samo sam umoran. Želio bih da stignemo kamo idemo, do tog oproštajnog Kamena! Želio bih predati Jošui njegov prokleti mač, a onda spavati tjedan dana. U krevetu."

Binabik se nasmiješi. "Sa sigurnošću. Ali to nije Jošuin mač, ili barem nisam siguran da je namijenjen njemu." Ustao je i uzeo duguljast zavežljaj naslonjen uz drvo. "Nisam uopće siguran čemu služi." Binabi-kovi prsti odmotaju sječivo, puštajući da njegova

tamna površina izađe na vidjelo. Svjetlost vatre nije otkrivala ništa osim njegovih tamnih obrisa. "Vidiš li?" reče Binabik, odvajajući zavešljaj u rukama. "Čini se da Trn sada smatra dopustivim da ga nosi mali trol."

"Ne govori o njemu kao da je živ", reče Sludig užurbano iscrtavši Drvo u zraku. "To je protuprirodno."

Binabik ga odmjeri. "Možda nije živ, kao što su medvjed ili ptica ili čovjek živi, ali u njemu ima nešto veće od obične kovine. Znaš to, Slu-dig."

"Možda." Rimeržanin se namršti. "Ne, prokleta bilo, ne znam. Zbog toga i ne volim govoriti o njemu. Progone me snovi o péini u kojoj smo ga pronašli."

"To ne nalazim iznenađujućim", tiho će trol. "Bilo je to strašno mjesto."

"Ali ne radi se samo o tom mjestu - čak ni o crvu, ni o Grimmico-voj smrti. Sanjam prokleti mač, čovječuljce. Ležao je tamo među onim kostima kao da nas čeka. Hladan, hladan, poput zmije u svojem leglu..."

Sludigov se glas izgubi. Binabik ga je promatrao, ali je šutio.

Rimeržanin uzdahne. "I još ne shvaćam kako će činjenica da ga imamo pomoći Jošui."

"Kao ni ja, ali radi se o moćnom predmetu. Dobro se toga sjetiti." Binabik pogladi blistavu površinu kao leđa mačke. "Pogledaj ga, Sludig. Toliko bijasmo zaokupljeni našim kušnjama i gubicima da smo se umalo dali na zaboravljanje Trna. To je predmet oko kojeg se raspredaju legende! Možda je on najveće oružje koje je ikad ugledalo svjetlost dana na Osten Ardu - veće čak i od Hernova koplja Oindutha, veće i od Chukkuove pračke."

"Možda je moćno," progunda Sludig, "ali dvojim da je sretno. Nije spasilo sir Camarisa, zar ne?"

Binabik pokaže mali, tajanstveni osmijeh. "Ali on ga nije imao kod sebe kad je pao preko ograde u Firannoškom zaljevu: lakrdijaš Šarko nam je to rekao. Zbog toga smo ga i uspjeli pronaći na zmaj-planini. Inače bi ležao na dnu oceana - poput Camarisa."

Vjetar zaurla, zatrešavši granama iznad njihovih glava. Sludig pričekao odgovarajući interval, a onda se primakne bliže utješnoj vatri.

"Kako je tako velik vitez mogao pasti s broda? Bože, daj da poginemčasnije, u bitki. To mi samo dokazuje, iako u to nikad nisam ni sumnjao, da se u brodove najbolje ne pačati."

Binabikov se žuti osmijeh raširi. "Nalaziti se slušati takve riječi od nekog čiji su preci bili najveći moreplovci koje je ljudski rod imao!" Njegov se izraz uozbilji. "Iako, mora se reći da postoji sumnja da je Camaris slučajno pao u more. Postoje neki koji vele da se svojevremeno utopio."

"Sto? Zašto bi on učinio nešto takvo u Usiresovo ime?" Sludig srdito razgrne vatru.

Trol slegne ramenima. "To je samo glasina, ali ne nalazim se zanemarivati takve stvari. Morgenesovi spisi puni su mnogih neobičnih priča. Ojnkipa! Kako bih želio da sam pronašao više vremena da proučim doktorovu knjigu! Jedna od stvari koje je Morgenes spominjao u životopisu Svijetlog Ivana bila je ta daje sir Camaris vrlo nalikovao na našeg princa Jošuu: bio je čovjek neobične, melankolične čudi. Također, vrlo se divio Ivanovoj kraljici, Ebeki. Kralj Svijetli Ivan učinio je Camarisa njezinim posebnim zaštitnikom. Kad je Ruža Hernvsadharca - kako su je mnogi nazivali zvati - umrla porađajući Jošuu, za Camarisa se pripovijedalo da ga je to jako pogodilo. Postao je surov i čudan, te prokleo i Boga i Nebo. Odrekao se mača, oklopa i drugih stvari, kao netko tko ulazi u redovnički red - ili netko tko zna da će umrijeti. Vraćao se u svoj dom u Vinitti nakon hodočašćenja u Sancellan Aedonitis. Nestao je u oluji na oceanu nedaleko od otoka Harcha."

Binabik se nagne naprijed i stane izvlačiti umotane ptice iz vatre, primjenjujući oprez kako ne bi opekao svoje kusaste prste. Vatra je pucketala, a vjetar stenjao.

"Avaj!", napokon će Sludig. "To što si rekao samo me još više uvjerilo da izbjegavam mačnike kad god je to moguće. Osim vojvode Isgrim-nura, koji ima dobru, razboritu glavu na ramenima, svi su ostali mušćavi i budalasti poput gusaka. A tvoj princ Jošua, ako mi možeš oprostiti što to kažem, prvi je među njima."

Binabikov se osmijeh vrati. "Nije on moj princ Jošua, a zaista jest -kako si se ono izrazio? - mušćav. Ali nije budalast. Nipošto ne. I možda nam je on posljednja nada da suzbijemo nadolazeću oluju." Kao da je nabasao na nelagodnu temu, trol se zaokupi njihovom večerom. Gurnuo je zadimljenu pticu prema Rimeržaninu. "Evo. Pojedi nešto. Ako se Hunen nalaze uživati u hladnom vremenu, možda će nas ostaviti na miru. Tada ćemo moći povratiti snagu dobrom noći sna."

"Bit će nam potrebna. Čeka nas dug put prije nego što uzmognemo predati ovaj prokleti mač."

"Ali dugujemo to onima koji su pali", reče Binabik zureći u mračne prostore okolne šume. "Ne nalazimo se imati slobodu da načinimo propust."

Dok su jeli, Qantaqa je ustala i šetala logorom, napeto osluškujući jaukanje vjetra.

Snijeg se divlje kovitlao po Pustoši. Glasan vjetar bacao ga je dovoljno snažno da ostruže samu koru s drveta na nepravilnoj sjevernoj granici Aldheorte. Veliki pas, nimalo neometen tako neprijateljskim nevremenom, lako je skakao kroz zasljepljujuće vrtloge, dok su mu se poput kamena tvrdi mišići grčili i opuštali ispod kratkog krzna. Kad je pas stigao do Ingena, Kraljčin lovac posegne u svoj prsluk i izvuče komad sažvakano, suhog mesa koje je najednom kraju imalo nešto sumnjivo nalik na nokat. Bijeli pas ga sažvane u sekundi, a onda stane viriti u tamu, zamagljenih malih očiju punih želje da se ponovno da u trk. Ingen ga oprezno počese iza ušiju, prešavši svojim prstima u rukavicama preko nabreklih mišića čeljusti koja je mogla zdrobiti kamen.

"Da, Niku'a", šapne lovac, dok mu je glas odjekivao u kacigi. Vlastite mu ču bijahu jednako mahnito usmjerene poput onih u psa.

"Sad si uhvatio miris, zar ne? Ah, Kraljica će biti tako ponosna. Moje ime će opijevati sve dok sunce ne postane crno i trulo i ne padne s neba."

Podigao je kacigu i pustio da mu oštar vjetar udari u lice. S jednakom sigurnošću s kojom je znao da su negdje iznad tame sijale ledene zvijezde, znao je i da se njegov plijen još nalazio ispred njega te da mu se sve više primicao sa svakim minulim danom. U ovom času nije se osjećao poput tromog, neumornog psa koji mu je stajao na grbu i čija je iskešena njuška činila masku njegove kacige; umjesto toga bio je prepređeniji grabežljivac više nalik na mačku, stvor divlje, ali tihe radosti. Osjećao je ledenu noć na svojem licu i znao da mu ništa što je živjelo pod crnim nebom neće dugo izmicati.

Ingen Jegger isuče kristalni bodež iz svojeg rukava i podigne ga preda se, zureći u nj kao da je zrcalo u kojem može vidjeti sebe, Ingenu koji se bojao neslavne smrti. Uhvativši neku snažnu zraku mjesčine ili zvijezda, prozirna oštrica zasja hladnom modrom vatrom; njezine rezbari-je migoljile su se poput zmija pod njegovim prstima. To je bilo sve očemu je sanjao i više od toga. Kraljica u Srebrnoj maski zadala mu je veliki zadatak, zadatak dostojan stvaranja legende. Uskoro - osjećao je to sa sigurnošću od koje je drhtao - uskoro će zadatak biti izvršen. Ingen pusti da mu bodež klizne natrag u rukav.

"Idi, Niku'a", šapne, kao da će ga skrivene zvijezde odati ako ga čuju. "Vrijeme je da stjeramo našu lovinu u škripac. Trčat ćemo."

Ingen skoči u sedlo. Njegov se strpljivi at promeškoli kao da se tek probudio.

Snijeg se uzvitla, nošen kroz pustu noć gdje su netom prije stajali čovjek, konj i pas.

Poslijepodneвно je svjetlo jenjavalo, prozirni zidovi Jirikijeve kuće postupno su tamnjeli. Aditu je donijela obrok voća i toplog kruha u Simonovu sobu, ljubazno djelo na kojem bi bio još zahvalniji da mu nije ostala smetati. Nije se radilo o tome da Simon nije uživao u Adituinu društvu ili da se nije divio njezinoj egzotičnoj ljepoti; zapravo, upravo su ga ta ljepota i bestidnost uznemirivali, iznimno mu otežavajući da se usredotoči na tako zemaljske zadatke poput jedenja.

Aditu ponovno prijede prstom po njegovoj kralježnici. Simon se umalo uguši zalogajem kruha.

"Nemoj!"

Sithska žena namjesti lice u izraz zanimanja. "Zašto ne? Boli li te?"

"Ne! Naravno da ne. Škaklja." Smrknuto joj je okrenuo leđa, žaleći u sebi za nedostatkom pristojnosti - ali ne previše. Osjećao se, kao što je u Adituinu blizini često bio slučaj, posve smućenim. Jiriki, uza sve svoje strane običaje, nikad nije nagnao Simona da sebe smatra nezgrapnim smrtnikom: pokraj Aditu, Simon se osjećao kao da je načinjen od blata.

Danas je bila odjevena tek u perje, zrnca dragulja i nekoliko vrpca tkanine. Tijelo joj se ljeskalo od miomirisnih ulja.

"Škaklja? Ali je li to loše?" upita ona. "Ne želim te ozlijediti niti ti stvarati nelagodu, Seomane. Samo što si—" ona potraži j>ravu riječ "—tako neobičan, a ja sam rijetko bila blizu tvoje vrste." Činilo se da uživa u njegovoj zbunjenosti. "Vrlo si širok tu..." Ona prijede prstom s jedne strane njegovih ramena do druge, uzdahnuvši kad je to izazvalo još jedan prigušen j>auk. "Očito je da nisi građen poput našeg naroda."

Simon, koji se ponovno pomaknuo dalje od njezina dosega, zastenje. Bilo mu je nelagodno u njezinoj blizini, to je bila jednostavna činjenica. Njezina ga je prisustnost počinjala tjerati da se osjeća kao da ga nešto proklete svrbi, a u svojoj je samoći stao podjednako i čeznuti i bojati se njezinih dolazaka. Svaki put kad bi krišom pogledao njezino vitko tijelo, otkriveno s nježnošću koja ga je još zaprepasćivala do dubine njegova bića, zatekao se kako se prisjeća gromoglasnih propovijedi oca Dreosana. Simon je zapanjeno otkrivao da je svećenik, kojeg je oduvijek držao za budalu, ipak bio u pravu - vr>ag je zaista postavljao stupice za tijelo. Samo motrenje Adituinih gipkih, maćjih pokreta ispunjavalo je Simona nelagodnom sviješću o grijehu. Bilo je to strasnije, znao je, što Jirikijeva sestra nije bila čak ni od njegova soja.

Prema svećenikovu učenju, Simon je pokušao pred sobom zadržati čisto lice Elizije, Majke Božje, kad god bi se suočio s napastima tijela. U Visotvrđi, Simon je vidio to lice na stotinama slika i kipova, na bezbrojnim svijećama osvijetljenim oltarima, ali sada se usplahirio otkrivši da gaje sjećanje izdavalo. U njegovim uspomjenama, ač>i Usiresove svete majke izgledale su vragolasto i više... maćje... nego stoje ikako bilo dolično ili sveto.

Unatoč toj nelagodi, u svojoj je samoći ipak zahvaljivao Aditu na svakoj njezinoj pažnji, koliko god ih je ponekad držao površnim a i koliko god je njezino zadirkivanje ponekad bivalo nehajno prema Simonovim osjećajima. Najviše je zahvaljivao na objedima. Jiriki je odnedavno rijetko boravio kod kuće, a Simon je bio prilično nesiguran koje je voće, povrće i manje poznate biljke koje su rasle u prinčevim prostranim šumskim vrtovima bilo sigurno pojesti. Nije se mogao osloniti ni na koga osim na priče>vu sestru. Čak i među prvom obitelji - "Korijenom i Granom", kako se Jiriki izrazio - nije bilo nikog nalik na slugu. Svatko se brinuo za sebe, kako je dolikovalo sithskim samotnim navikama. Simon je znao da su Sithe držali životinje ili radije da je dolina bila puna životinja koje su dolazile kad bi ih zvali. Koze i ovce morale su puštati da ih se pomuze, jer su jela koje mu je Aditu donosila često sadržavala mirisne sireve, ali Sithe naizgled nisu jeli meso. Simon je često s čežnjom mislio na sve one bezazlene životinje koje su lutale stazama Jao e-Tinukai'i-ja. Znao je da se nikad ne bi usudio nešto poduzeti, ali - Aedone! - kako bi bilo dobro imati but očetine!

Aditu ga ponovno boćne. Simon ju je tupo ignorirao. Ustala je i prošla pokraj gnijezda mekih pokrivača koji su činili Simonov krevet, zastav>ši pred napetim modrim zidom. Zid je bio skrletan kad mu ga je Jiriki prvi put donio, ali Simonov mu je sithski domaćin nekako promijenio boju u tu blažu nebesko modru. Kad ga je Aditu okrnula svojom du-goprstom rukom, tkanina se povukla poput zavjese, otkrivši još jednu, veću odaju iza sebe.

"Vratimo se našoj igri", reče ona. "Previše si ozbiljan, ljudsko dijete." "Nikad je neću uspjeti naučiti", promrmlja Simon.

"Ne trudiš se dovoljno. Jiriki tvrdi da imaš dobar um - iako je moj brat znao i prije griješiti." Aditu posegne u nabor na zidu i izvuče kristalnu kuglu koja počne svijetliti na njezin dodir. Položila ju je na jednostavan drveni tronožac, puštajući da se njezino svjetlo prospe po zamaćenoj odaji, a onda uzela izrezbarenu drvenu kutiju ispod šarene ploče za shent te izvadila uglaćane oblutke koji su služili kao igraće figure. "Mislim da sam upravo osvojila jutro Šumskih ševa. D>di, Seomane, igray i ne duri se. Imao si dobru

zamisao prije neki dan, vrlo pametnu zamisao - bijeg od onog što zaista tražiš." Ona mu pogladi ruku, naježivši svaku dlavicu i uputi mu jedan od svojih neobičnih sithskih osmijeha, pun nedokučiva značenja.

"Seoman večeras mora igrati druge igre."

Jiriki stajao na vratima, odjeven u ono što je izgledalo poput obredne odore, zamršeno izvezene halje u raznim nijansama žute i modre. Nosio je meke sive čizme. Njegov mač Indreju vidio mu je o boku u koricama od istog sivog materijala, a tri duga bijela čapljina pera bila su mu upletena u kosu. "Primio je poziv."

Aditu je pažljivo postavljala figure na ploču. "Onda ću morati igrati sama - osim ako ti ne ostaješ, Vrbin prute." Ona ga pogleda ispod spuštenih kapaka.

Jiriki strese glavom. "Ne, sestro. Moram biti Seomanov vođa."

"Kamo idem?" upita Simon. "Tko me pozvao?"

"Prva Pramajka." Jiriki podigne ruku i načini kratku, ali svečanu gestu. "Amerasu U-Brodu-Rođena zatražila je da te vidi."

Hodajući u tišini pod zvijezdama, Simon je razmišljao o svemu što je vidio otkako je ostavio Visotvđu. Kad se samo sjeti da se nekoć bojao da će živjeti i umrijeti kao dvorsko potrkalo! Zar neće biti kraja neobičnim mjestima na koja još mora ići, neobičnim ljudima koje još mora susresti? Amerasu će mu možda pomoći, ali čuda su ga ipak počinjala umarati. S druge strane, shvati s drhtajem panike, ako mu Amerasu ili netko drugi nepritekne u pomoć, ljupki, ali ograničeni vidici Jao e-Tinukai'ija mogli bi biti sve što će ikad više vidjeti.

Ali najčudnije od svega, pomisli naglo, bilo je to što je, bez obzira na to gdje se nalazio i što je vidio, naizgled vječito ostajao onaj isti stari Simon - možda malo manje sanjar, ali ne mnogo drugačiji od nespretnog kuhinjskog pomoćnika koji je živio u Visotvrđi. Ti daleki, mirni dani kao da su zauvijek prošli, nestali bez nade u povratak, ali Simon koji je u njima živio još je bio vrlo prisutan. Morgenes mu je jednom rekao da načini sebi dom u vlastitoj glavi. Na taj mu način dom nikad neće biti oduzet. Je li na ovo doktor mislio? Da bude ista osoba bez obzira na to kamo ode, bez obzira na to kakve ga ludosti zadese? Nekako, to se nije činilo posve ispravnim.

"Neću te opteretiti uputama", naglo reče Jiriki, prenuvši ga. "Postoje posebni obredi koji se izvode prije susreta s Prvom Pramajkom, ali ti ih ne znaš, niti bi ih sve mogao izvesti čak i kad bih ti ih rekao. Međutim, mislim da nema razloga za brigu. Vjerujem da te Amerasu želi vidjeti zbog toga tko si i što si vidio, ne zato što želi gledati kako izvodiš Šest Pjesama Uljudnog Zahtjeva."

"Šest čega?"

"Nije važno. Ali upamti ovo: iako je Prva Pramajka od iste obitelji kao Aditu i ja, mi smo oboje djeca Posljednjih Dana. Amerasu U-Bro-du-Rođena bila je jedna od prvih stvorova s moći govora koji su stupili na Osten Ard. Ne govorim to da bih te prepao," dodaje žurno, opazivši Simonov usplahireni, mjesecinom obasjan izraz, "već samo da znaš kako je ona drugačija čak i od mog oca i majke."

Tišina se vrati dok je Simon mozgao o tome što je čuo. Je li naočita žena tužna lica koju je vidio zaista bila jedno od najstarijih stvorenja na svijetu? Nije sumnjao u Jirikiju, ali njegove najluđe misli rastegnute do svojih granica još nisu mogle obuhvatiti prinčeve riječi.

Zavojita staza vodila ih je preko kamenog mosta. Kad su prešli rijeku, zaputili su se u pošumljeniji dio doline. Simon se trudio što je najbolje mogao da zabilježi kojim su putovima išli, ali je otkrio da mu se pamćenje brzo gubilo, nestalno poput zvjezdanog svjetla. Sjećao se samo da su prešli još nekoliko potoka, svaki malko muzikalniji od posljednjeg, sve dok napokon nisu zašli u dio šume koji se doimao tišim. Usred tih gusto ispletenih stabala čak je i pjesma zrikavaca bila prigušena. Grane drveća su se njihale, ali vjetera nije bilo.

Kad su se naposljetku zaustavili, Simon iznenađeno otkrije da su stajali pred visokim, paučinom ovijenim drvetom koje je otkrio za svojeg prvog pokušaja bijega. Slaba svjetla sjala su kroz zamršene svilene niti, kao da je velebrno drvo nosilo blistavi plašt.

"Ovdje sam već bio", polako reče Simon. Topli, mirni zrak nagna ga da se osjeti istovremeno pospanim, ali ipak živahno budnim.

Princ ga pogleda, ali ne reče ništa, već ga povede prema hrastu. Jiri-ki položi ruku na mahovinom obrasla vrata, utisnuta tako duboko u koru da je stablo moralo izrasti oko njih.

"Imamo dopuštenje", reče tiho. Vrata se nečujno zanjiju prema unutra.

Iza vrata nalazilo se nešto nemoguće: uski hodnik koji se pružao pred njima, isprepleten svilom poput pročelja hrastove kuće. Sitna svjetla ne veća od krijesnica gorjela su među slijepljenim nitima, ispunivši prolaz treperavim svjetlom. Simon, koji se mogao zakleti na Sveto Drvo da iza prostranog hrasta nije stajalo ništa drugo osim još drveća, korakne natrag kroz ulazna vrata da vidi gdje se takav hodnik uopće mogao sakriti - je li se možda spuštao pod zemlju? - ali Jiriki ga primi za lakat i ponovno blago usmjeri preko praga. Vrata se zatvore za njima.

Bili su posve opkoljeni svjetlima i svilenom paučinom, kao da su hodali kroz oblake i između zvijezda. Neobična pospanost još je obuzimala Simona; svaka pojedinost bila je oštra i jasna, ali nije imao pojma koliko su vremena proveli hodajući svjetlucavim prolazom. Napokon su stigli na prostranije mjesto, odaju koja je mirisala na cedrovinu i pupoljke šljiva i na druge mirise koje je bilo teže odrediti. Sićušna i nestalna svjetla tu su bila rjeđa, a široka je odaja bila ispunjena dugim, drhtavim sjenama. S vremena na vrijeme zidovi bi zaškripali, kao da su on i Jiriki stajali u spremištu broda ili u deblu drveta mnogo većeg nego što je Simon ikad vidio. Čuo je zvuk nalik na sporo kapanje vode, slično posljednjim kapljicama oluje koje se s grana vrbe cijede u malo jezero. Napola vidljivi oblici obrublivali su tamne zidove, stvari oblikovane poput ljudi; možda su to bili kipovi, jer su zaista bili vrlo nepomnjeni.

Dok je Simon buljio, očiju još neprilagođenih na smanjeno svjetlo, nešto mu okrzne nogu. Skočio je i kriknuo, ali trenutak kasnije treperava svjetla pokazu mu razmahani rep koji je mogao pripadati samo macki; stvorenje je brzo nestalo u tami duž zidova. Simon uvuče dah.

Koliko god je mjesto bilo neobično, zaključio, nije bilo ničeg uistinu strašnog u vezi s njim. Sjenovita odaja zračila je toplinom i mirom drugačijim od ica što je dosad doživio u Jao e-Tinukai'iju. Judita, punašna nadzornica kuhinja Visotvrde, čak bi je nazvala ugodnom.

"Dobro došao u moju kuću", reče glas iz tame. Iglice svjetla rasvijetle se oko jedne od sjenovitih figura, otkrivši bjelokosu glavu i naslon visoke stolice. "Priđi bliže, ljudsko dijete. Mogu te vidjeti odavde, ali dvojim da ti možeš vidjeti mene."

"Prva Pramajka ima jako oštar vid", reče Jiriki; Simon pomisli kako može čuti tračak zabavljenosti u Sithinu glasu. Korakne naprijed. Zlatno svjetlo otkrije drveno, ali mladolice koje je vidio u Jirikijevu zrcalu.

"Nalaziš se u prisutnosti Amerasu v'Senditu no'e-Sa'onserei, U-Bro-du-Rdene", zapjevši Jiriki iza njega. "Pokaži poštovanje, Seomane Snježnoprameni."

Simon ne osjeti nikakvu grižnju savjesti da tako postupi. Klekne na klimave noge i spusti glavu pred njom.

"Ustani, smrtni dječake", tiho će ona. Glas joj bijaše dubok i svilen. U Simonu je budio uspomene. Zar se njihova kratka veza kroz zrcalo urezala tako duboko u njegov um? "Hmmm", promrmlja ona. "Viši sčak i od mojeg mladog Vrbina pruta. Hoćeš li pronaći ljudskom djetetu stolac, Jiriki, da ne moram dizati pogled prema njemu? I sebi nabavi jedan."

Kad je Simon sjeo pokraj Jirikija, Amerasu ga pažljivo prouči. Simon odjednom osjeti kako mu je jezik svezan, ali znatiželja se u njemu nad-metalala sa stidljivošću. Krišom je uzvraćao poglede dok se trudio što je najbolje mogao izbjegavati njezine gotovo zastrašujuće duboke oči.

Bila je onakva kakvom je se sjećao; sjajna bijela kosa, koža zategnuta preko finih kostiju. Osim nemjerljive dubine njezina pogleda, jedina naznaka njezine velike starosti koju je Jiriki natuknuo bila je oprezna promišljenost kojom je ravnala svakim pokretom, kao da joj je kostur bio krhak poput suhog pergamenta. Ipak, bila je vrlo lijepa. Uхваćen u mrežu njezina pogleda, Simon je zamišljao kako je u zori svijeta Amerasu mogla biti zastrašujuće, zasljepljujuće čudesna kao gledanje u lice sunca.

"Dakle", napokon će ona. "U predubokim si vodama, mala ribo." Simon kimne.

"Uživaš li u svojem posjetu Jao e-Tinukai'iju? Prvi si od svojeg soja koji je ovamo došao."

Jiriki se uspravi. "Jedan od prvih, mudra Amerasu? Ne prvi?"

Ona se ne obazre na nj, zadržavši pogled na Simonu. Osjetio se nježno, ali bespomoćno obuzetim njezinom zapovjedničkom čarolijom, poput ribe koja se koprca dok je nesmiljeno povlače prema zasljepljujućoj površini vode. "Govori, ljudsko dijete. Što misliš?"

"Ja... počašćen sam posjetom", reče napokon, a onda proguta. Grlo mu je bilo vrlo suho. "Pochašćen. Ali... ali nisam htio ostati u ovoj dolini. Ne zauvijek."

Amerasu se zavalio u svoj stolac. Osjetio je da stisak koji gaje držao popušta, iako je mć njezine prisutnosti još snažno vladala njime. "Nisam iznenađena." Uvukla je dug dah, žalosno se smiješeći. "Ali morao bi ovdje dugo biti zatočen prije nego što bi se toliko umorio od života kao ja."

Jiriki se promeškoltji. "Da odem, Prva Pramajko?"

Njegovo pitanje izazove u Simonu blag drhtaj straha. Mogao je osjetiti veliku dobrotu i veliku bol sithske žene - ali bila je tako strahotno jaka! Znao je da ga, ako poželi, može zauvijek zadržati tu, samo uz pomoć moći svojeg glasa i onih zapovjednih očiju nalik na labirinte.

"Da odem?" ponovno upita Jiriki.

"Znam da te boli kad me čuješ ovako govoriti, Vrbina prute", reče Amerasu. "Ali ti si mi najdraži od svih mojih mladih i jak si. Možeš čuti istinu." Ona se polako premjesti na svojoj stolici, položivši svoju dugop-rstu ruku na prsa svoje bijele haljine. "I ti si, ljudsko dijete, upoznao gubitak. Ispisan ti je na licu. Ali iako je svaki gubitak tužan, i životi i gubici smrtnika pojavljuju se i blijede jednako brzo kao što godišnja doba mijenjaju lišće. Ne želim biti okrutna. Niti tražim ičiju samilost - ali ni ti ni ijedan drugi smrtnik niste vidjeli kako se suha stoljeća kotrljaju pokraj vas, gladna tisućljeća, niste vidjeli kako samo svjetlo i boja bivaju isisani iz vašeg svijeta sve dok ništa nije preostalo osim suhoparnih uspomena." Začudo, dok je govorila, lice joj se činilo mladim, kao da je njezina tuga bila ono najživotnije u njoj. Sada je Simon mogao vidjeti mnogo više od puke natruhe njezina bivšeg sjaja. Spustio je glavu, nesposoban govoriti.

"Naravno da nisi", reče ona, s blagim drhtajem u glasu. "Ja jesam. Zbog toga sam tu, u tami. Nije da se bojim svjetla ili da nisam dovoljno jaka da izdržim jarkost dana." Ona se nasmije, zvukom poput žalobnog zova legla mrčnjaka. "Ne, samo u tami mogu jasnije vidjeti izgubljene dane i lica prošlosti."

Simon podigne pogled. "Imali ste dva sina", tiho će on. Shvatio je zašto mu se njezin glas činio tako poznatim. "Jedan od njih je otišao."

Amerasino se lice ukruti. "Oba su otišla. Što si mu rekao, Jiriki? Ovo nisu priče za mala srca smrtnika."

"Ništa mu nisam rekao, Prva Pramajko."

Napeto se nagnula naprijed. "Pričaj mi o mojim sinovima. Koje stare legende poznaješ?"

Simon proguta. "Jednog vašeg sina ozlijedio je zmaj. Morao je otići. Bio je opečen - poput mene." Dotaknuo je brazgotinu na vlastitom licu. "Drugi... drugi je Kralj Oluje." Dok je šaptao to posljednje, Simon se ogleda, kao da bi nešto moglo koraknuti prema njemu iz dubokih sjena. Zidovi su škripali, a voda kapala, ali to je bilo sve.

"Odakle to znaš?"

"Čuo sam vaš glas u snu", Simon je tražio riječi. "Dugo ste govorili u mojoj glavi dok sam spavao."

Preljepo lice sithske žene bilo je ozbiljno. Zurila je u njega kao da joj prijete nešto skriveno u njemu. "Ne boj se, ljudsko dijete", izusti napokon, ispruživši svoje tanke ruke. "Ne boj se. I oprost mi."

Amerasini hladni, suhi prsti dotaknu Simonovo lice. Svjetlost prostruji poput krhotina munje, a onda zatrepti i izbljedi, uronivši odaju u posvemašnju tamu. Njezin stisak se pojača. Tama zapjeva.

Nije bilo boli, ali Amerasu bijaše u njegovoj glavi, kao prisilna prisutnost u tom času tako intimno povezana s njim da se osjećao nevjerovatno, zastrašujuće otvorenim, izloženim na način koji je bio mnogo dublji od obične tjelesne nagosti. Osjetivši njegov užas, ona ga umiri, zi-bajući njegovo tajno biće poput uspaničene ptice sve dok se više nije bojao. Prva Pramajka tada stane nježno prebirati po njegovim uspomenama, ispitujući ga blagom, ali odlučnom temeljitošću.

Vrtoglavi ulomci misli i snova lepršali su pokraj njega, kovitajući se poput cvjetnih latica u oluji - Morgenes i njegove bezbrojne knjige, Mi-riamele kako pjeva, naizgled besmisleni djelci razgovora iz Simonovih dana u Visotvadi. Noć na Thisterborgu i strašni sivi mač prošire se njegovim umom poput tamne mrlje, praćeni srebrnim licem Utuk'ku i trima mačevima iz njegove vizije u Gelojinoj kući. Punašna Škodi i stvor koji se smijao u dvorišnim plamenovima vrtložili su se i stapali u ludilo Udun-drva i hladne oči golemog bijelog crva Igarjuka. I Trn je bio tamo, kao crna posjekotina na svjetlu sjéanja. Dok su uspomene pro-lijetale, ponovno je osjetio goruću bol zmajave krvi i strašan osjećaj povezanosti sa svijetom koji se okretao, mučnu golemost nade i boli svih živih bića. Napokon, poput dronjaka sna, slike izbljede.

Svjetla su se polako vraćala. Simonova glava ležala je na Jirikijevu krilu. Rana na njegovu obrazu je pulsirala.

"Oprost mi, Prva Pramajko," reče Jiriki kao iz velike daljine, "ali je li to bilo nužno? On bi ti rekao sve što zna."

Amerasu je dugo šutjela. Kad je prozborila, bilo je to s velikim trudom. Glas joj sečinio starijim nego prije. "Ne bi mi rekao sve, Vrbini prute. Ono što se meni čini najvažnijim, on još nije ni svjestan da zna." Spustila je pogled na Simona, lica puna umorne samilosti. "Iskreno mi je žao, ljudsko dijete. Nisam imala pravo tako te orobiti, ali stara sam i preplašena i nije mi preostalo mnogo strpljenja. A sada se bojim više nego ikad prije."

Pokušala je ustati. Jiriki ispruži ruke da joj pomogne te se ona nestabilno podigne sa stolca i nestane u sjene. Vratila se časak kasnije s ka-ležom vode, koji je svojim rukama prinijela Simonovim usnama. Žedno je pio. Voda je bila hladna i slatka, s tek neprimjetnim okusom stabala i zemlje; kao da su je zgrabili iz debila šupljeg drveta. U svojoj bijeloj haljini, pomisli Simon, Amerasu je nalikovala na neku bljedu i blistavu sveticu sa slika u crkvi.

"Što... što ste učinili?" upita dok se uspravlja. U ušima je čuo zujanje, a male sjajne mrljice plesale su mu pred očima.

"Doznala sam što sam morala doznati", reče Amerasu. "Znala sam da sam te vidjela u Jirikijevu zrcalu, ali mislila sam da je to bio slučaj, nezgoda. Cesta snova vrlo se izmijenila u posljednje vrijeme te je postala jednako mračna i nepredvidljiva za one iskusne kao što je nekoć bila za one koji su njome krstarili u snovima. Sada vidim da naš susret nije bio zabluda sudbine."

"Zar želiš reći daje tvoj susret sa Simonom netko naumio, Prva Pramajko?" upita Jiriki.

"Ne. Želim samo reći da su granice između tih svjetova i našeg počele slabiti. Netko poput ovog ljudskog djeteta, kojeg su povlačili i na ovu i na onu stranu, koji je nekim istinskim slučajem ili nekom nezamislivom osnovom uvučen u mnoge moćne i opasne veze između svijeta snova i jave..." Glas joj utihne te se ona ponovno pažljivo smjesti prije nego što je nastavila. "To je kao da živi na rubu velike šume. Kad se drveće stane širiti prema van, korijenje će najprije prijeći preko njegova praga. Kad vuci u šumi ogladne, najprije će zatuliti pod njegovim prozorima."

Simon se borio da prozbori. "Što ste doznali... iz mojih uspomena? O... olnelukiju?"

Njezino lice postane hladno. "Previše toga. Vjerujem da sada shvaćam stravičnu, podmuklu nakanu mogega sina, ali moram još razmisliti. Čak i u ovom času, strah me ne smije navesti na nepromišljenu žurbu." Podigla je ruku prema čelu. "Ako sam u pravu, naša je opasnost ozbiljnija nego što smo pretpostavljali. Moram govoriti sa Shima'onarijem i Likimevom. Samo se nadam da će me saslušati - i da nas vrijeme neće preteći. Možda počinjemo kopati bunar kad nam kuće već gore."

Jiriki pomogne Simonu ustati. "Moj otac i majka moraju slušati. Svi znaju za tvoju mudrost, Prva Pramajko."

Amerasu se žalosno nasmiješi. "Nekoć su žene kuće Sa'onserei bile čuvarice znanja. Posljednja riječ pripadala je najstarijoj u kući. Kad bi Jenjivana od Slavuja spoznala stanje stvari, samo bi prozborila i tako bi bilo. Od Bijega, stvari su se promijenile." Njezina ruka zaleprša zrakom poput ptice koja slijeće. "Sigurna sam da će tvoja majka poslušati razumne riječi. Tvoj je otac dobar, Jiriki, ali na neki način boravi dublje u prošlosti od mene." Stresla je glavom. "Oprost mi. Umorna sam i moram razmišljati o mnogočemu. Inače ne bih govorila tako neoprezno, posebno ne pred ovim dječakom." Ona pruži ruku prema Simonu, ok-rznuvši njegov obraz vrškom svojeg prsta. Bol njegove stare opekotine se umanjila. Dok je promatrao njezino ozbiljno lice i težinu koju je naizgled nosila, podigao je ruku i dotakao njezinu koja se povlačila.

"Jiriki je govorio istinu, ljudsko dijete", reče ona. "Za dobro ili za zlo, ti si zaista obilježen. Samo bih željela da ti mogu dati kakav savjet koji će ti pomoći na tvom putu."

Svjetlo ponovno nestane. Simon pusti da ga Jiriki izvede van u tamu.

Naličene oči

Miriamele se nasloni na ogradu, promatrajući vrevu i radinost na dokovima. Vinitta nije bio velik otok, ali njegova vladarska kuća Benidrivine opskrbila je Nabban dvojicom posljednjih careva kao i trojicom knezova pod vladavinom Svijetlog Ivana. Bilo je to

također rodno mjesto legendarnog Camarisa, ali čak i tako velikom vitezu dodijeljeno je tek srednje visoko mjesto u Vinittinoj blistavoj, junačkoj povijesti. Luka je bila puna užubarnih i zaposlenih ljudi: s Benigarisom na kneževskom prijestolju, bogatstvo Vinitte još je raslo.

Aspitis Preves i njegov kapetan spustili su se u grad da obave svoje poslove. Što je to moglo biti, Miriamele nije znala. Grof joj je povjerio da mora obaviti neku važnu misiju za kneza Benigarisa, ali više od toga nije htio razgovarati o toj temi. Aspitis je zamolio i Miriamele i Cadrach da ostanu na brodu do njegova povratka, natuknuvši kako luka nije bila mjesto gdje bi jedna plemenita gospa mogla lutati, te da nije imao dovoljno ljudi da sa sigurnošću obavi svoj posao i da odvoji par vojnika za njihovu zaštitu.

Miriamele je znala što to znači. Što god da je Aspitis mislio o njoj, koliko god je cijenio njezinu ljepotu i društvo, nije joj kanio pružiti priliku da pobjegne. Možda je gajio sumnje u njezinu priču ili se jednostavno brinuo da bi je Cadrach, koji se nije ni trudio sakriti svoju rastuću mržnju prema grofu od Eadne i Drina, mogao nagovoriti da ode.

Uzdahnula je, žalosno promatrajući nizove ceradama zaklonjenih štandova koji su se pružali dokovima, svaki okčen zastavama i nakrcan robom za prodaju. Torbari su izvikivali svoje cijene dok su se vukli ulicama, nosći svoju robu na leđima u golemim, prenatpanim vrećama. Plesači i glazbenici nastupali su za novac, a mornari s raznih brodova miješali se s Vinitinim stanovnicima u glasnu, nasmijanu, razularenu gomilu. Unatoč tamnom nebu i povremenim naletima kiše, mnoštvo koje je vrvjelo lukomčini se odlučnim veselo galamiti. Miriamelino srce čeznulo je da mu se pridruži.

Cadrach je stajao pokraj nje, lica bljeđeg nego obično. Redovnik nije mnogo govorio od Aspitisova proglasa; promatrao je odlazak grofove čete s Oblaka Eadne istim kiselim izrazom koji je sada usmjerio na aktivnosti pod sobom.

"Bože," reče on, "kako se čovjeku smuči kad vidi toliku nepromišljene-nost." Nije bilo posve jasno na što se odnosila njegova primjedba, ali unatoč tome ugrizla je Miriamele za srce.

"A ti", prasne ona. "Ti si bolji? Pijanac i kukavica?"

Cadrachova se velika glava okrene, pomćući se nezgrapno poput mlinskog kola. "Upravo me moja promišljenost čini takvim, gospo. Motrio sam previše oprezno."

"Motrio što? Oh, nema veze. Nisam raspoložena za jedno od tvojih zaobilaznih predavanja." Ona zadrhti od gnjeva, ali nije mogla prizvati osjećaj pravednosti koji je tražila. Cadrach se sve više udaljavao ovih posljednjih nekoliko dana, promatrajući je iz daljine pune negodovanja. To ju je srdilo, ali neprestano oćijukanje između nje i grofa čak je i u Miriameli budilo nelagodu. Bilo je teško osjetiti opravdanost njezine srdžbe, ali bilo je još teže trpjeti piljenje Cadrachovih sivih očiju kao da je bila dijete ili neposlušna životinja. "Zašto se ne odeš potužiti kojem od mornara?" napokonče ona. "Provjeri kako će te oni saslušati!"

Redovnik prekriži ruke. Govorio je strpljivo, ali nije susretao njezin pogled. "Zašto me ne želite poslušati, gospo? Ovaj posljednji put? Moj savjet nije ni upola tako loš kao što mislite, i vi to znate. Kolikoćete dugo slušati medene riječi tog... tog dvorskog ljepotana? Vi ste poput njegove ptičice koju uzima iz kaveza da se s njome poigra, a onda je vraća. Nije mu stalo do vas."

"Čudno je što baš ti o tom govoriš, brate Cadrach. Grof nam je dao kapetanovu kabinu, hranio nas za svojom trpezom i ophodio se prema meni s punim poštovanjem." Srce joj malko ubrza kad se sjetila Aspiti-sovih usta na njezinu uhu, njegovačvrstog, nježnog dodira. "Ti si me, na drugu ruku, udarcem onesvijestio. Samo se luđak može predstavljati kao dobar prijatelj nakon svega toga."

Sada Cadrach zaista podigne oči, dugo zadržavši njezin pogled. Činilo se da nešto traži, a njegov prodorni pregled izazove toplinu u njezinim obrazima. Ona namjesti lice u preziran izraz i okrene mu leđa.

"U redu, gospo", reče on. Kraljevskom oka vidjela je kako sliježe ramenima i udaljava se palubom. Čini se da ovih dana u Usiresovoj crkvi slabo uče o ljubaznosti i opraštanju", reče on preko ramena.

Miriamele treptajem odagna gnjevne suze. "Ti si crkveni čovjek, Cadrach, ne ja. Ako je to istina, ti si najbolji primjer!" Nije crpila mnogo zadovoljstva iz svoje grube replike.

Kad se umorila od gledanja lučke gomile, Miriamele se spusti u svoju kabinu. Redovnik je već ondje sjedio, postojano zureći u prazno. Miriamele nije htjela s njime govoriti, zato se okrene i ponovno vrati na palubu, a onda nemirno stane hodati tamo-amo po Oblaku Eadne. Oni od posade koji su ostali na brodu uređivali su ga za povratak, neki su se verali po užadi provjeravajući stanje jedara, drugi obavljali male popravke po palubi. To im je trebala biti jedina nać na Vinitti, pa se posada gotovo razletjela za svojim zadacima u žurbi da se iskrca na obalu.

Uskoro se Miriamele zatekla pokraj ograde na vrhu mostića, ponovno zureći u miljenje otočnog stanovništva. Dok joj je svjež, vlažan vjetar mrsio kosu, zatekla se kako razmišlja o onom što je Cadrach rekao. Je li mogće da je bio u pravu? Znala je da je Aspitis imao laskav jezik, ali je li bilo moguće da nije uopće mario za nju? Miriamele se sjetila njihove prve noći na palubi i drugih slatkih, tajnih poljubaca koje joj je otad oteo, te je znala da je redovnik bio u krivu. Nije se pretvarala da ju je Aspitis ljubio svom dušom - dvojila je da ga je njezino lice mućilo prije spavanja kao njegovo nju - ali je također znala izvan svake sumnje da mu je bila draga, a to je bilo više nego što se moglo reći za ostale muškarce koje je poznavala. Njezin je otac htio da se uda za onog odvratnog, pijanog razmetljivca Fengbalda, a stric Jošua od nje je samo zahtijevao da tiho sjedi i ne stvara mu nevolje.

A tu je bio i Simon... pomisli ona i osjeti kako traćak topline probija sivilo jutra. Bio je mio na svoj budalasti naćin, ali hrabar kao bilo koji plemić. No bio je perać posuđa, a ona kraljeva kćić... i kakve je to uostalom imalo veze? Nalazili su se na suprotnim krajevima svijeta. Nikad se više neće sresti.

Nešto joj dotakne ruku, prenuvši je. Okrenula se i pronašla naborano lice Gan Itai kako zuri u njezino. Niskijin uobićajeni izraz prepređenog veselja bio je odsutan.

"Djevojko, moram s tobom razgovarati", reče starica. "Št-što?" Nešto na Niskijinu licu ju je uznemirivalo.

"Usnula sam san. San o tebi - i o lošim vremenima." Gan Itai pog-ne glavu, a onda se okrene i pogleda prema moru prije nego što se okrenula natrag. "Sanje kazao da si u opasnosti, Miri..."

Niskia se prekine, gledajući preko Miriamelina ramena. Princeza se nagne naprijed. Je li krivo čula ili ju je Gan Itai upravo kanila nazvati njezinim pravim imenom? Ali to nije bilo moguće: nitko osim Cadracha nije znao tko je uistinu bila, a dvojila je da je redovnik to ikome povjerio na brodu - što su takve vijesti mogle donijeti bilo je previše nepredvidljivo, a Cadrach je poput nje bio zarobljen na oceanu. Ne, to je sigurno morao biti samo Niskijin čudan način govora.

"Oj! Lijepa gospo!" Veseo glas zazvoni s pristaništa. "Jutro je vlažno, ali možda biste voljeli razgledati Vinittu?"

Miriamele se okrene. Aspitis je stajao na dnu mostića sa svojim vojnicima. Grof je nosio prelijep modri plašt i sjajne čizme. Kosa mu je plesala na vjetru.

"O, da!" reče ona, zadovoljna i uzbuđena. Kako divno što će se maknuti s ovog broda! "Odmahću sići!"

Kad se okrenula, Gan Itai je nestala. Miriamele se blago namršti, zbunjena. Odjednom se sjeti redovnika koji je kamena lica sjedio u kabini koju su dijelili i osjeti ubod samilosti prema njemu.

"Da povedem brata Cadracha?" dovikne ona.

Aspitis se nasmije. "Naravno! Možda nam to što sa sobom imamo svetog čovjeka bude od koristi kad nas bude odgovarao od iskušenja! Tako ćemo se vratiti s nekoliko cintisa više u džepu!"

Miriamele pohita dolje da obavijesti Cadracha. On je čudno pogleda, ali navuče čizme, a onda pažljivo izabere odgovarajući teški plašt prije nego što je pošao za njom uz ljestve.

Vjetar je jačao, a povremeni pljuskovi postajali su sve jači. Iako je isprva bilo dovoljno samo hodati užurbanim dokovima s načitim, druželjubivim grofom pokraj sebe, Miriamelino uzbuđenje što se makla s broda počelo je kopnjeti. Unatoč natiskivanju gomile, Vinittine uske ulice činile su se tužnima i sivima. Kad joj je Aspitis kupio od cvjećara nisku zvončica i nježno joj je objesio oko vrata, jedva mu se uspjela osmjeh-nuti.

To je zbog vremena, pretpostavi ona. Ovo neprirodno vrijeme pretvorilo je sredinu ljeta u turobnu sivu tamu i zatjeralo mi studen u kosti.

Pomisliła je na svojeg oca kako sjedi sam u svojoj odaji i na hladno, suzdržano lice koje je ponekad nosio poput maske - maske koju je počeo nositi sve češće za njezinih posljednjih mjeseci u Visotvrđi. Hladne kosti, srca hladna, zapjeva tiho u sebi dok je grof od Eadne vodio svoje društvo kroz Vinittine prolaze skliske od kiše.

Hladne kosti, srca hladna, Leže na kiši po bitke hodu Na obali hladnoj jezera Clodu Čekajući trublju Aedona...

Nešto prije podneva Aspitis ih povede u jednu gostionicu, gdje Miriamele odmah osjeti kako joj se klonulo raspoloženje popravlja. Dvorana je imala visok svod, ali tri golema ognjišta održavala su je toplom i veselom dok su istovremeno ispunjavala zrak dimom i mirisom pečenog mesa. Mnogi su tog jutra zaključili kako bi gostionica mogla biti dobro mjesto gdje bi se sklonili: svodne grede odzvanjale su bukom gostiju koji su jeli i pili. Nadzornik dvorane i njegovih nekoliko pomoćnika radili su punom parom, lupajući vrčevima piva i bocama vina po drvenim stolovima, a potom otimajući ponuđen novac jednim glatkim pokretom.

Gruba pozornica bila je postavljena na suprotnom kraju dvorane. U ovom času neki je dječak žonglirao između činova lutkarske predstave, trudeći se što je bolje mogao da zadrži nekoliko štapova u zraku trpajući pijane dosjetke promatrača i rabeći svoje noge - jedine slobodne ekstremitete - da zaustavi povremeni noćić koji bi doletio na pozornicu.

"Hoćete li nešto pojesti, lijepa gospo?" upita Aspitis. Kad je Miriamele stidljivo kimula, on pošalje dvojicu svojih vojnika. Njegovi ostali stražari bez isprike maknu brojnu obitelj s jednog od uleknutih stolova. Uskoro se prvi par vojnika vrati s hrskavim janjećim butom, kruhom, lukom i obilnom količinom vina.

Pun kalež uskoro odagna većinu Miriameline hladnoće te ona otkrije da joj je jutarnja šetnja probudila priličan apetit. Podnevno je zvono jedva odzvonilo kad je njezine hrane nestalo. Bolje se smjestila na svojem stolcu, pokušavajući suspregnuti nedolično podrigivanje.

"Pogledajte," reče ona, "počinje lutkarska predstava. Možemo li gledati?"

"Naravno", reče Aspitis, velikodušno mahnuvši rukom. "Naravno. Oprostit ćete mi ako vam se ne pridružim. Nisam završio svoje jelo. Osim toga, čini se da se radi o Usiresovu igrokazu. Nadam se da mi nećete zamjeriti ako priznam da sam ih, živući u krilu Majke Crkve, često gledao - u svim vrstama, od najveličanstvenijih do najskromnijih." Okrenuo se i dao znak jednom od svojih ljudi da je prati. "Nije dobra zamisao da tako lijepo odjevena plemenita gospa poput vas nezaštićena hoda gomilom."

"Završio sam s jelom", reče Cadrach ustajući. "I ja ću s vama, gospo Marjo." Redovnik uskladi korak s grofovima stražarom.

Predstava se zahuktala. Gledatelji, posebno djeca, kličali su od užitka dok su lutke skakutale i međusobno se pljuskale batinama. I Miriamele se nasmijala kad je Usires prevario Crexisa da se sagne, a onda zadao udarac u stražnjicu zlog cara, ali osmijeh joj doskora izbljedi. Umjesto svojih uobičajenih rogova, Crexis je nosio nešto što je nalikovalo na krunu od parožaka. Iz nekog razloga to je ispunilo nelagodnom. Bilo je također nečeg paničnog i očajničkog u Usiresovu piskutavom glasu, a lutkine naličene, k nebu uzdignute oči činile su se neizrecivo tužne. Okrenula se i pronašla Cadracha kako je ozbiljno promatra.

"Tako se mi trudimo izgraditi naše male brane," reče redovnik, jedva čujno ponad klicanja mnoštva, "dok se vode uzdižu svud oko nas." Načinio je znak Drveta iznad svoje sive odore.

Prije nego što ga je mogla upitati što time misli, rastući urlik svjetine privuče joj pozornost opet prema lutkarskoj pozornici. Usires bijaše uhvaćen i obješen naopako na Drvo Smaknuća, dok mu se drvena glava klatila. Dok je Jarac Crexis bockao nemogućnog spasitelja, pojavi se nova lutka, uzdižući se iz tame. Bijaše odjevena sva u narančaste i crvene dronjke; dok se njihala s jedne strane na

drugu u jezivom plesu, krpe su se vrtložile kao da su lutku obilježivali plamenovi. Glava joj bijaše crna, a lice kvrga, nosila je mali drveni mač boje blata.

"Evo, stiže Ognjeni plesač da te baci natrag u crnu zemlju!" zakriješti Crexis. Car izvede mali ples radosti.

"Ne živim od mača", izusti Usiresova lutka. "Mač ne može ozlijediti ono što je Božje u meni, ono stoje tišina i mir." Miriamele umalo povjeruje da može vidjeti kako mu nepomne usne izgovaraju te riječi.

"Onda možeš ušutjeti zauvijek - i obožavati svojeg Boga u komadčima!" pobjednički klikne car dok je bezlični Ognjeni plesač počinjao sjeći svojim mačem. Smijeh i krici gomile postadoše glasniji, nalikujući na zvuk lovačkih pasa pred plijenom. Miriamele osjeti vrtoglavicu, kao obuzeta iznenadnom vrućicom. Dok je u njoj rastao strah, ona se okrene od pozornice.

Cadrach više nije stajao pokraj nje.

Miriamele se okrene prema stražaru sa svoje druge strane. Vojnik, opazivši njezin upitni pogled, okrene se u potrazi za redovnikom. Cadracha se nigdje nije moglo vidjeti.

Pretraživši gostionicu, Aspitis i njegovi ljudi nisu pronašli ni trag od Hernvstirca. Grof je odmarširao sa svojomčetom natrag na Oblak Ead-ne kroz vjetrom metene ulice. Bio je bijesan i šutio je cijelim putem do broda.

Ribar Sinetris promotri pridošlicu od glave do pete. Neznanač bijaše za cijelu glavu viši od njega, širok poput vrata i mokar do kože od kiše koja je bubnjala po krovu njegova broskog štanda. Sinetris odvagne prednosti i nedostatke pokušaja nezgodnog zaobilaženja pridošlice kako bi mu se mogao obratiti izvan svojeg malog skloništa. Nedostaci tog plana bili su jasni: danas je bio takav dan od kojeg su čak i najotporniji drhturili pokraj vatre i zahvaljivali Bogu na krovu iznad glave. Također, štand je bio Sinetrisov i činilo se strašno nepoštenim da mora izaći van kako bi taj neznanač režao, škrgutao i usisavao sav zrak dok bi ribar nesretno stajao na oluji. Prednosti, međutim, bijahu podjednako jasne. Kad bi bio vani, Sinetris bi mogao pobjeći ako bi zadihani luđak postao krvožedan.

"Ne znam što govorite, oče. Danas nema nikakvih brodova. Vidite kako je." Sinetris pokaže van na kišu koja je lijevala kao iz kabla, a koju je gotovo ukoso bacala silina vjetra.

Sveti je čovjek bijesno buljio u njega. Divovski redovnik, ako je to uistinu bio, postao je sasvim crven i pjegav u licu, a obrve su mu se trzale. Na njegovo čuđenje, Sinetrisu se učini daje redovnik puštao bradu: njegovi brci duljinom su premašivali čak i tjedan dana putovanja bez britve. Koliko je ribar znao, aedonitski redovnici nisu nosili bradu. Ali ipak, ovaj je bio neki barbarski sjevernjak po svojem naglasku, Rimeržanin ili nešto slično; Sinetris je smatrao da su oni rođeni iza rijeke Glenivvent bili sposobni za svakojake ekscentričnosti. Dok je promatrao čupave brkove i oguljenu ružičastu kožu koja se sjajila pod njima, njegovo nepovoljno mišljenje o redovniku postane izraženije. Ovo je očito bio čovjek s kojim se nije smjelo imati posla.

"Mislim da me nisi shvatio, ribaru", prosiće redovnik, naginjući se naprijed i škiljeći na uistinu zastrašujući način. "Gotovo sam prošao kroz Pakao da stignem dovdje. Rečeno mi je da si ti jedini koji bi izveo čamac po ovakvom nevremenu - a razlog je taj što previše naplaćuješ." Mesnata ruka sklopi se oko Sinetrisove mišice, prouzrokovavši mali vrisak zaprepaštenja. "Izvršno. Prevari me, orobi me, nije me briga. Ali ja moram niz obalu do Kwanitupula i umoran sam od traženja da me povedu. Razumiješ?"

"A-ali možete kopnom!" zacvili Sinetris. "Ovo nije vrijeme za boravak na vodi..."

"A koliko bi mi dugo trebalo kopnom odavde?" "Dan! Dva, možda! Ne dugo!"

Redovnikov stisak na njegovoj mišici okrutno se pojača. "Lažeš, čov-ječuljče. Po ovom vremenu, kroz ono mačvarno tlo, sigurno bi mi trebala dobra dva tjedna. Ali ti se nadaš da ću pokušati, zar ne? Nadaš se da ću otići i negdje se utopiti u blatu?" Neugodan osmijeh preleti re-dovnikovim širokim licem.

"Ne, oče! Ne! Nikad ne bi takvo što poželio jednom svetomčovjeku!"

"To je čudno, jer mi tvoji prijatelji ribari govore da si prevario svakog, a od toga gotovo dvadeset redovnika i svćenika! Pa, dobit ćeš priliku da pomogneš Božjem čovjeku - a za to ćeš primiti poštenu i više nego dovoljnu naplatu."

Sinetris brižne u plač, dojmivši čak i sebe. "Ali Svetosti! Zaista ne smijemo van po ovakvom vremenu!" Dok je to govorio, shvati da prvi put u životu govori istinu umjesto da samo pokušava povisiti cijenu. Ovo je bilo nevrijeme kojem bi samo budala prkosila. Njegovo preklinjanje poprimi ton većeg očaja. "Potonut ćemo - vi, Božji najsvetiji svćenik i siroti Sinetris, vrijedni suprug i otac sedmero divne djece!"

"Ti nemaš djece, a želim ženu koja će ti ikad postati suprugom. Razgovarao sam s tvojim prijateljima ribarima, zar si zaboravio? Ti si izmet kakvog je čak Perdruin Plaćenik otjerao sa svojih obala. A sad reci svoju cijenu, proklet bio. Moram stići u Kwanitupul što je prije moguće."

Sinetris je neko vrijeme šmrcao da si dade vremena za razmišljanje. Standardna cijena prijevoza iznosila je jedan quinis, ali s jakim nevremenom - a takvo je posve sigurno i bez pretjerivanja vladalo današnjim danom - tri ili čak četiri quinisa neće biti neprilična.

"Tri zlatna cara." Čekao je na urlik gnjeva. Kad nije stigao, on pomisli na jedan zanosni trenutak da je u dva dana uspio zaraditi cijeli ljetni prihod. Tada opazi kako mu se ružičasto lice približava, sve dok mu redovnikov dah nije zažario obraze.

"Ti, crve", tiho izusti redovnik. "Postoji razlika između obične pljačke i grabeži. Mislim da ću te samo presaviti poput ubrusa i sam uzeti prokleti čamac - ostavljajući zlatnog cara tvojoj izmišljenoj udovici i sedmero nepostojećih derišta, što je više nego što cijela tvoja šuplja ljuska vrijedi."

"Dva zlatna cara, Svetosti? Jedan za moju izm... udovicu, jedan da platim misu za svoju bijednu dušu?"

"Jedan, i znaj da si strahovito preplaćen. Ali samo zato što sam u žurbi. I krećemo odmah."

"Odmah? Ali brod nije spreman za..."

"Gledat ću." Redovnik ispusti Sinetrisov brideći zglobov i prekriži ruke na širokim grudima. "Hajde, sada. Skokom!"

"Ali, dobri oče, što je s mojim zlatnikom...?"

"Kad stignemo u Kwanitupul. Ne boj se da ću te prevariti, kao što si ti prevario druge. Nisam li Božji čovjek?" Nepoznati se redovnik nasmije.

Sinetris, tiho šmrcajući, pode u potragu za svojim veslima.

"Rekao si da imaš više zlata!" Charvstra, vlasnica svratišta zvanog Filipina zdjela namjesti uvježban izraz gđenja. "Dvorila sam te ko princa - tebe, malog močvarca - a ti si mi lagao! Trebala sam bit pametnija pa ne vjerovat prljavom Wranjaninu."

Tiamak se borio da ne plane. "Mislim, dobra gospo, da si na meni dobro zaradila. Platilo sam ti nakon dolaska dva zlatna cara."

Ona frkne. "Pa, sve je to potrošeno."

"U dva tjedna? Optužuješ me za laž, Charvstra, ali to bi mogla biti krađa."

"Kako se usuđuješ tako mi govoriti! Dobio si najbolji smještaj i usluge najboljeg vidara u Kvvanitupulu."

Bol Tiamakovih rana samo povećao njegov gnjev. "Ako se to odnosi na onu pijanu osobu koja mi je došla iskriviti nogu i ozlijediti me, siguran sam da njegova nadnica nije iznosila više od boce ili dvije piva od paprati. Zapravo, činilo se daje uživao u plaći prijašnjih žrtava još i prije nego što je došao ovamo."

Kakve li ironije! Kad samo pomisli daje Tiamak, autor uskoro definitivne revizije Samosvoinih Liekova Wranionskih Liekarnika, bio silom predan na skrb kopnenom mesaru!

"U svakom slučaju, imam sreće što sam zadržao nogu", zareži on. "Osim toga, prilično si me brzo premjestila iz najboljih odaja."

Tiamak mahne tankom rukom prema gnijezdu gunjeva koje je sada dijelio s Ceallijem, priglupim vratarom.

Krčmaričin mrgodni pogled pretvori se u preziran smiješak. "Nismo li vrlo ponosni i samosvjesni za jednog močvarca? Pa, gubi se onda. Idi u neko drugo svratiste i vidi hoće li se prema Wranjaninu odnositi jednako ljubazno kao Charvstra."

Tiamak proguta bijesan odgovor. Znao je da ne smije dopustiti da njime zavlada gnjev. Ova ga je žena besramno potkradala, ali tako je uvijek bilo kad su Wranjani stavljali svoje bogatstvo u ruke kopnenih ljudi. Već je ionako iznevjerio svoje pleme, učije se ime zakleo da će počiti u Nabban i iznijeti njihovo protivljenje povećavanju poreza. Ako ga izbace iz Pilipine zdjele, iznevjerit će i Morgenesa, koji ga je izričito zamolio da ostane u ovom svratištu dok ga ne zatrebaju.

Tiamak ponudi kratku molitvu za strpljenje Onom Koji Uvijek Krči Pijeskom. Ako je njegov ostanak na tom mjestu bio toliko važan Dini-vanu i Morgenesu, zar mu barem nisu mogli poslati novac kojimće to platiti? Duboko je udahnuo, mrzeći što se ponizuje pred tom ženom crvena lica.

"Glupo je bježati, dobra gospo", napokon će on. "Još očekujem da će se moj prijatelj pojaviti, donoseći još zlata." Tiamak se primora na osmijeh. "Dotad, mislim da mi je preostalo još malo od moja dva cara. Sigurno nije sve već potrošeno? Ako moram otići, netko drugi će zaraditi zlato pružajući svoj najbolji smještaj meni i mome prijatelju."

Zurila je u njega na trenutak, važući prednosti njegova izbacivanja naspram mogućnosti budućeg zgrtanja novca. "Pa..." nevoljko će ona, "možda bi ti iz dobrote svojeg srca mogla dopustiti da ostaneš još tri dana. Ali bez jela, molitću te. Morat ćeš se domoć još novca ili se sam snalaziti za hranu. Prostirem bogatu trpezu svojim gostima i ne mogu si priuštiti da je dijelim besplatno."

Tiamak je znao da se ta bogata trpeza sastojala većinom od rijetke juhe i suhog kruha, ali je također znao da je i taj bijedni jelovnik bio bolji nego ništa. Morat će se nekako sam hraniti. Navikao je dugo živjeti s malo namirnica, ali je još bio oslabljen ranama na nozi i posljedničnom bolešću. Kako bi volio odapeti pračku u podrugljivo lice ove žene!

"Vrlo pošteno, moja gospo." Stisnuo je zube. "Vrlo pošteno." "Moji prijatelji uvijek govore da sam predobra."

Charvstra se kočoperno vrati u zajedničku odaju, ostavivši Tiamaka da pokrije glavu svojim smrdljivim gunjem i razmisli o ozbiljnom stanju u kojem se našao.

Tiamak je ležao budan u tami. Um mu je radio, ali nije se mogao dosjetiti rješenju svojih problema. Jedva je mogao hodati. Bio je nasukan bez pomoćnih sredstava na nepoznatom mjestu, među lopovskim kopnenima. Činilo se da su se Oni Koji Gledaju i Oblikuju urotili da ga muče.

Starac Ceallio zastenje u snu i prevrne se na drugu stranu, teško tres-nuvši svojom dugom rukom Tiamaka po licu. Bolno ošamaren, Wra-njanin jaukne i sjedne. Nije se vrijedilo ljutiti na staru budalu: Ceallija se nije moglo kriviti za njihovu neudobnu bliskost ništa više nego samog Tiamaka. Wranjanin se upita je li se Ceallio srdio što mora dijeliti svoju postelju, ali nekako je u to sumnjao. Veseli je starac bio bezazlen poput djeteta; činilo se da prihvaća sve što mu dolazi u susret - uključujući pljuske, udarce nogom i psovke - kao djela sudbine, nedokučive i neizbježne poput oluja.

Misleći o nevremenu, Tiamak zadrhti. Oluja koja je visjela nad njima, a od koje je wranjanski zrak i zrak cijele južne obale postao vruć i ljepljiv kao juha, napokon se sručila na Kvvanitupul, natopivši ga neuobičajenim kišama. Inače mirni kanali postali su valoviti i nepredvidljivi. Većina brodova plutala je na sidru, posve usporivši poslove uspješnog lučkog grada. Jaka oluja također je umalo zaustavila protok novih posjetitelja, što je bio još jedan razlog Charvstrina neugodnog ponašanja.

Noćas je kiša prvi put stala nakon nekoliko dana. Nedugo nakon što se Tiamak zavukao u svoj neprikladni krevet, neprestano bubnjanje po krovu odjednom je utihnulo, a tišina je bila tako duboka da se doimala poput drugog zvuka. Možda mu je, pomisli on, upravo taj muk na koji nije navikao otežavao da usne.

Ponovno zadrhtavši, Tiamak pokuša čvršće omotati oko sebe svoj gunj, ali starac pokraj njega uhvatio je cijeli zapetljaj u mrtvački stisak. Unatoč poodmakloj dobi, luda je naizgled bio kudikamo jači od Tiamaka, koji čak i prije svojeg nesretnog okršaja s krokodilom nije bio kršan, čak ni prema standardima svojeg sitnog naroda. Wranjanin se prestane boriti za pokrivače; Ceallio zagrgolji i promrmlja u pandžama sna o nekoj minuloj sreći. Tiamak se namršti. Zašto je uopće ostavio svoju kuću na drvetu smokve u svojoj voljenoj, poznatoj močvari? Nije imao mnogo, ali bar je bilo njegovo. A za razliku od ove hladne, vlažne brodske kuće, uvijek mu je bilo toplo...

Bilo je to više od noćne studeni, naglo shvati, potresan novim drhtajima. U zraku je ležala hladnoća koja je probadala grudi poput bodeža. Počeo je još jednu propalu bitku za gunjevima, a onda očajnički sjeo. Možda su vrata ostala otvorena? Ispuštajući grleni uzdah jada, ispuzao je iz postelje, primoravši se da ustane. Noga mu je bridjela i pekla ga. Nadrljičnik je rekao da će njegovi oblozi ubrzo utišati bol, ali Tiamak je malo vjerovao tom čitom pijancu, a dosad su mu se sumnje i potvrdile. Polako je odšepao preko grubog drvenog poda, trudeći se što je bolje mogao da izbjegne prevrnute čamce koji su zavladaali prostorijom. Uspio je ostati blizu zida i tako ne nabasati na te krupne prepreke, ali tvrda stolica iskoči pred njega i okrutno ga odalami po zdravoj cjevanici, te je na trenutak Tiamak morao zastati i ugristi se za usnicu dok je trljao nogu, gutajući krik bola i gnjeva za koji se bojao da neće imati kraja. Zašto je baš on i samo on izabran da se na njemu ovako iskaljuju? Kad je ponovno mogao hodati, nastavio je s još više pažnje, te je njegov put do vrata naizgled trajao satima. Kad ih je napokon dostigao, na svoje neizmjereno razočaranje otkrio je da su vrata zatvorena; činilo se da je mogao malo toga poduzeti da ne provede besanu i ledenu noć. Kad je od razočaranja bubnuo rukom o okvir, vrata se otvore otkrivši prazan mol s vanjske strane, nejasan sivi četverokut na mjesecini. Preplavi ga strujanje ledenog zraka, ali prije nego što je mogao zgrabiti kvaku i zatvoriti vrata, nešto mu upadne u oko. Zbunjen, načini nekoliko šepavih koraka kroz vrata. Bilo je nečeg čudnog u finoj magli koja je lebdjela na mjesecini. Dug je trenutak minuo prije nego što je Tiamak spoznao da ono što mu je posipalo ispruženi dlan nije bila kiša već sitne pahulje bjeline. Nešto takvo nikad prije nije vidio - nijedan Wranjanin nije - ali bio je neobično načitan pa je za svojih školskih dana čuo kako ga opisuju mnogo puta. Trebao mu je časa da shvati značenje vunastih pahulja i pare koja mu se dizala s usana kako bi odlebdjela i raspršila se na noćnom zraku. Snijeg je pado u Kwanitupulu, na vrhuncu ljeta.

Miriamele je ležala na svojem krevetu u tami i plakala sve dok nije bila preumorna da dulje plače. Oblak Eadne zibao se na sidru u Vinittinoj luci, a ona je osjećala kako je samoća tišti poput velikog tereta. Nije se toliko radilo o Cadrachovoj izdaji: unatoč svojim trenucima slabosti prema njemu, redovnik je odavno pokazao svoje pravo lice. Prije se radilo o tome da joj je on bio posljednja veza s njezinom pravom osobom, s njezinim prošlim životom. Kao da je konopac sidra bio odsječen, odjednom se osjećala kako pluta u moru stranaca. Cadrachov odlazak nije bio potpuno iznenađenje. Toliko je malo dobra ostalo između njih da se činilo kako su ga samo okolnosti sprečavale da je napusti još i prije. Sjetila se hladne promišljenosti koju je pokazao birajući svoj putni plašt prije nego što su ostavili brod i shvatila da je očito unaprijed pripremao taj bijeg, barem od trenutka kad su ih pozvali da siđu u Vinittu. Na neki način, pokušao ju je upozoriti, zar ne? Na palubi ju je zamolio da ga sasluša, govoreći "ovo je posljednji put". Redovnikova izdaja nije bila iznenađujuća, ali bol unatoč tome nije bila ništa manja. Dugo očekivan udarac napokon je pao. Napuštanje i nehaj. Činilo se da je to bila nit koja se provlačila njezinim životom. Majka joj je umrla, otac se pretvorio u nešto hladno i nebrizno, stric Jošua ju je samo želio maknuti s puta - on bi to poricao, nedvojbeno, ali bilo je to jasno iz svake njegove riječi i izraza. Na trenutak je mislila da će je Dinivan i njegov gospodar lektor zaštititi, ali oni su umrli i ostavili je bez prijatelja. Iako je znala da to ni izdaleka nije bila njihova krivnja, ipak im nije mogla oprostiti. Nitko joj neće pomoći. Oni ljubazniji, poput Simona, trola i dragog starog vojvode Isgrimnura, bili su ili odsutni ili nemoćni. A sada ju je i Cadrach ostavio. Sigurno je u njoj bilo nečeg što je druge ljude guralo od nje, mislila je Miriamele - neka mrlja poput izblijedjela sloja na bijelim kamenim kanalima Meremunda, skrivenog sve dok se plima ne povuče. Ili možda uopće nije bila u njoj već u dušama onih oko nje, onih koji se nisu mogli obvezati ni na što, koji se nisu mogli sjetiti svoje dužnosti prema mladoj ženi. A što je s Aspitisom, zlatnim grofom? Gajila je slabu nadu da će se on pokazati odgovornijim od ostalih, ali barem mu je stalo do nje. Barem ju je želio zbog nečeg. Možda kad sve bude gotovo, kad njezin otac preoblikuje svijet u ono što će zadovoljiti njegovu izopačenu maštu, ona će negdje moći pronaći sebi dom. Bila bi sretna u maloj kući pokraj mora, rado bi odbacila svoje neželjene kraljevske povlastice poput stare zmijске kože. Ali dotad, što će činiti? Miriamele se prevrne na drugu stranu i utisne lice u grub pokrivač, osjećajući kako se krevet i cijeli brod pomiče u nježnom, ali upornom naručju mora. Bilo je to previše, previše misli, previše pitanja. Osjećala se posve iscrpljenom. Željela je samo da je netko obujmi, da je štiti, da pusti vrijeme da protječe sve dok se ne probudi u nekom boljem svijetu. Plakala je tiho, srdito, plutajući na rubu sna. Poslijepodne je minulo. Miriamele je ležala u tami svoje kabine, lutajući iz sna u san. Negdje iznad nje, promatrač oglasi suton; nijedan se drugi zvuk nije nametao osim zapljuskivanja valova i prigušenog krika morskih ptica. Brod je bio gotovo napušten, mornari na obali u Vinitti. Miriamele se nije iznenadila kad su se vrata kabine napokon tiho otvorila, a nečija težina utisnula na postelju pokraj nje. Aspitisovi prsti ocrtavali su njezino lice. Miriamele se okrene, želeći da može preko sebe navući sjene poput gunja, želeći da je ponovno dijete, da živi pokraj oceana koji je još bio nevin od kilpa, oceana načije su se valove oluje spuštale tek tako i nestajale sa zlatnim izlaskom sunca. "Moja gospo..." šaptao je. "Ah, tako mi je žao. Loše su se s vama ophodili." Miriamele ne reče ništa, ali njegov se glas činio poput smirujućeg melema njezinim bolnim mislima. Ponovno je prozborio, prćajući joj o njezinoj ljepoti i dobroti. U njezinoj grozničavoj tuzi te riječi gotovo da i nisu imale smisla, ali njegov je glas bio sladak i

utješan. Osjetila se smirena njime, pripitomljena poput usplahirena konja. Kad se zavukao pod pokrivče, osjetila je njegovu kožu na svojoj, toplu, glatku i čvrstu. Promrmljala je u prosvjedu, ali tiho, bez ikakve stvarne snage: na neki način, i ovo se činilo samilošću. Njegova su usta bila na njezinu vratu. Njegove su se ruke kretale po njoj mirno i posjednički, kao da je držao neki lijepi predmet koji je pripadao samo njemu. Suze joj ponovno navru na oči. Puna samoće, dopustila mu je da je privuče u svoj zagrljaj, ali nije mogla otprijeti njegov dodir bez osjećaja. Dok je dio nje čeznuo samo za tim da je netko drži u naručju, da je privuče u mirnu toplinu, u sigurnu luku poput one u kojoj se Oblak Eadne blago ljuljao na sidru, nesmetan olujama koje su harale velikim oceanom, njezino drugo ja htjelo se osloboditi i bezglavo odjuriti u opasnost. Još jedna sjena sklopčala se dublje u njoj, obris tamnog kajanja, privezan za njezino srce željeznim lancima.

Tanko svjetlo koje je prodiralo kroz okvir vrata zablistalo na njegovoj kosi dok se Aspitis privijao uz nju. Što ako netko ~~u~~e? Nije bilo zasuna, nije bilo zasuna na vratima. Opirala se. Krivo shvativši njezin strah, on stane šaptati smirujuće riječi o njezinoj ljepoti.

Svaka koviča njegove kose bila je složena, slojevita i zasebna poput drveta. Njegova je glava nalikovala na šumu, njegova mršava prilika uzdizala se poput daleke planine. Tiho je jeknula, nesposobna da se odupre takvoj neumoljivosti.

Vrijeme je klizilo u sjene, a Miriamele osjeti kako nestaje. Aspitis ponovno počne govoriti.

Volio ju je, njezinu dobrotu, duh i ljupkost.

Njegove riječi, poput milovanja, bile su slijepe, ali su žarile. Nije marila za laskave riječi, ali je osjećala kako joj se otpor otapa pred njegovom snagom i sigurnošću. Stalo mu je do nje, barem malo. Sakrit će je u tamu, oviti je oko nje poput plašta. Ona će nestati u dubinama zaštićene šume sve dok svijet ponovno ne postane dobar.

Brod se nježno ljuljao u naručju vode.

On će je štititi od onih koji joj žele nauditi, rekao je. Nikad je neće napustiti.

Napokon mu se predala. Bilo je boli, ali i obećanja. Miriamele se ničemu drugom nije ni nadala. Na neki način, bila je to lekcija koju ju je svijet već naučio.

Preplavljena neobičnim novim osjećajima, ne posve načisto ni s jednim od njih, Miriamele je šutke sjedila preko puta Aspitisa za večernjim stolom, premećući hranu s jedne strane tanjura na drugi. Nije shvaćala zašto ju je grof prisilio da sjedi s njim u jarko osvijetljenoj sobi. Nije shvaćala zašto nije nimalo bila zaljubljena.

Vojnik kućne na vrata, a potom ude.

"Uhvatili smo ga, gospodaru", reče stražar. Njegovo zadovoljstvo što je ispravio pogrešku redovnikova bijega jasno mu sećulo u glasu. Sjedeći preko puta stola grofa Aspitisa, Miriamele se ukoči.

Stražar korakne u stranu, a dva njegova sudruga uvedu Cadracha, stisnuta među sobom. Činilo se daje redovnik teško držao glavu uspravljenu. Zar su ga tukli? Miriamele osjeti mučan ujed grizodušja. Napola se nadala da će Cadrach jednostavno nestati, kako ga ona više nikad ne bi morala vidjeti. Bilo ga je lakše mrziti dok nije bio u blizini.

"Pijan je, gospodaru Aspitise", reče stražar. "Na mrtvo ime. Pronašli smo ga u Pernatoj jegulji, dolje na istočnom doku. Već je kupio mjesto na perdruiškom trgovačkom brodu, ali se budala napio i prokockao ga."

Cadrach podigne zamagljen pogled, lica obješena od očaja. Čak i na suprotnoj strani stola, Miriamele je mogla nanjušiti zadah vina.

"T'man san ga 'tijo vrat't. Bio bi." Stresao je glavom. "Možda ne. Nis'm više imo srce. Plima dolazi..."

Aspitis ustane i zaobiđe stol. Pruži ruku i uhvati redovnika za bradu, stižući je svojim jakim prstima sve dok meso nije nabubrilo između njih. Silom je podizao Cadrachovo ružičasto lice sve dok im se pogledi nisu susreli.

Grof se okrene prema Miriamele. "Je li ovo već prije pokušao, gospo Marjo?"

Miriamele bespomoćno kimne. Željela je da je negdje drugdje. "Više-manje."

Aspitis svrne pozornost na redovnika. "Kakavčudan čovjek. Zašto jednostavno ne napusti službu vašeg oca umjesto da se iskrada poput lopova?" Grof se okrene svojem štitonoši. "Jesi li siguran da ništa ne nedostaje?"

Štitonoša zaniječe. "Ništa, gospodaru."

Cadrach pokuša istrgnuti glavu iz Aspitisovih sputavajućih prstiju. "Im'm svoje zlato. Ništa nisam ukrao. Moro sam otići..." Oči mu se nesigurno upere u Miriamele, a glas poprmi notu dodatnog očaja. "Opasna... oluja će nas zahvatiti. Opasnost."

Grof od Eadne ispusti redovnikovu bradu i obriše prste o stolnjak. "Boji se oluje? Znao sam da nije dobar moreplovac, ali pak... to je vrlo čudno. Da je moj vazal, leđa bi mu već bila u ranama zbog ove prijevare. Ipak, momka sigurno nećemo nagraditi što je napustio svoju nevinu štivicu. Niti će više dijeliti kabinu s vama, gospo Marjo." Grofov je osmijeh odlučno ohrabrivao. "Možda je pomahnitao ili nešto umislio u svojem pijanstvu. Veli opasnost, ali on je taj koji je opasan u mojim očima. Zatočit ćemo ga na Oblaku Eadne sve dok vas ne vratim u Nabban, a onda ćemo ga predati Majci Crkvi na stegu."

"Zatočiti?" upita Miriamele. "To nije..."

"Ne mogu ga ostaviti na slobodi da vas gnjavi ili uzrujava, moja gospo." Grof se okrene svojim stražarima. "Spremištće mu dobro odgovarati. Dajte mu vode i kruha i stavite mu noge u okove."

"O, ne!" Miriamele je bila iskreno užasnuta. Koliko god je prezirala redovnika i njegovu kukavčku izdaju, pomisao na bilo koje živo biće prisiljeno da nosi lance, zatočeno u mračnom prostoru...

"Molim vas, moja gospo." Aspitisov je glas bio blag, ali odlučan. "Moram imati vlast nad svojim brodom. Pružio sam vam utočište, a s vama i ovom čovjeku. Bio je vaš skrbnik. Izdao je vaše povjerenje. Još nisam siguran je li mi što god ukrao ili možda kani prodati neki podatak o mojoj misiji tu u Vinitti. Ne, bojim se da o ove muške poslove morate prepustiti meni, lijepa Marjo." Mahnuo je rukom; Cadracha izvedoše. Posrtao je između svojih pratilaca.

Miriamlele osjeti kako joj se oči magle od suza. Prelile su se preko ruba, te ona naglo skoči sa svoje stolice. "Oprostite mi, grofe Aspitise", promrmlja ona, opipom tražeći svoj put oko stola prema vratima. "Želim leći." On je uhvati prije nego što je dotaknula kvaku, ščepavši je za ruku i glatko je okrenuvši. Vrelina njegova tijela bila joj je vrlo blizu. Ona odvratila lice, svjesna kako je glupo izgledala, crvenih očiju i vlažnih obraza. "Molim vas, moj gospodaru. Pustite redovnika." "Znam da se sigurno osjećaš posve izgubljenom, lijepa Marjo", nježno će Aspitis. "Ne boj se. Obećao sam da ću te čuvati." Osjetila je da popušta, postaje podatna. Njezina snaga kao da je istjecala iz nje. Bila je tako umorna od bježanja i skrivanja. Samo je željela da je netko drži, da sve drugo nestane...

Miriamlele zadrhti i istrgne se. "Ne. Ovo nije u redu. Nije u redu! Ako ga ne pustite, neću ostati na ovom brodu!" Progurala se kroz vrata, slijepo teturajući.

Aspitis ju je uhvatio prije nego što je stigla do ljestvi koje su vodile na palubu. Morska promatračica Gan Itai tiho je pjevušila u tami iznad njih.

"Uznemireni ste, gospo", reče on. "Morate leći, kao što ste sami rekli."

Opirala se, ali njegov je stisak bio čvrst. "Zahtijevam da me pustite! Ne želim dulje ostati ovdje. Iskrcat ću se na obalu i sama pronaći put s Vinitte."

"Ne, moja gospo, nećete."

Ona dahne. "Pustite mi ruku. Boli me."

Negdje iznad, činilo se da Gan Itaina pjesma posustaje.

Aspitis se nagne naprijed. Lice mu je bilo vrlo blizu njezinom. "Mislim da moramo račistiti neke stvari između nas." Kratko se nasmijao. "Zapravo, mnogo je toga očemu moramo govoriti - kasnije. Sada ćeš otići u svoju kabinu. Ja ću završiti s večerom, a onda doći k tebi."

"Neću ići."

"Hoćeš."

Rekao je to s tihom sigurnošću od koje joj je gnjevan odgovor zastao u grlu dok ju je ščepao strah. Aspitis je privuče bliže sebi, a onda je okrene i potjera ispred sebe hodnikom.

Pjesma morske promatračice je utihnula. Sada je ponovno započela, uzdižući se i padajući dok je Gan Itai mrmljala noći i tihom moru.

Crne saonice

Približavaju se", dahne Sludig. "Ako je tvoja Stijena odlaska više od pola milje daleko, čovječuljče, morat ćemo se okrenuti i boriti." Otresajući vodu sa svoje kukuljice, Binabik se nagne uz Qantaqin vrat. Jezik joj je visio, a slabine se nadizale poput kovačkog mijeha. Putovali su bez stajanja od zore, bježeći kroz olujom potresanu šumu.

"Htio bih da ti mogu reći da je blizu, Sludig. Ne nalazim se znati koliko je udaljenosti preostalo, ali bojim se da je to gotovo cijeli dan jahanja." Trol pogladi Qantaqino promočeno krzno. "Junački trk, stara prijateljice." Ona se nije obazirala na nj, zaokupljena ispijanjem kišnice iz šupljeg panja drveta.

"Divovi nas progone", smrknuto će Sludig. "Osladilo im se ljudsko meso." Stresao je glavom. "Kad im se napokon odupremo, neki od njih će požaliti zbog toga."

Binabik se namršti. "Imam premalo visine da bih bio hranjiv zalogaj, pa neću trošiti njihovo vrijeme puštajući ih da me ulove. Na taj način, nitko se neće dati na kajanje."

Rimeržanin usmjeri svojeg konja prema panju. Drhteći od hladnoće, goreći od žeđi unatoč pljuskovima kiše, konj nije mario za vučicu koja je stajala duljinu ruke dalje od njega.

Dok su njihove životinje pile, dugi gromki urlik uzdigne se ponad vjetra, toliko blizu da im se krv zaledila u žilama.

"Neka sam proklet!" Sludig pljune, pljesnuvši dlanom o bačak svojeg mača. "Nisu ništa dalje od nas nego što su bili prije sat vremena! Zar tiče brzo poput konja?"

"Gotovo brzo, čini se", reče Binabik. "Nalazim se misliti da bismo trebali zaci dublje u šumu. Gušće drveće ih možda uspori."

"Mislio si da ćemo ih usporiti ako se maknemo s ravnice", reče Slu-dig odvlačeći svojeg usprotivljenog konja od šupljeg panja.

"Ako preživimo, onda ćeš se moći dati na ukazivanje svih mojih netočnosti", zareza Binabik. Čvrsto je ščepao gusto krzno koje je ovijalo Qantaqin vrat. "A sad, ako se nisi dosjetio načina da poletimo, moramo jahati."

Još jedan dubok, iskašljan krik spusti se na vjetru.

Sludigov je mač mlatio sa strane na stranu, čisteći grmlje dok su se spuštali dugim, pošumljenim obronkom. "Oštrica će mi biti tupa kad mi najviše ustreba", prituži se on.

Binabik, koji je vodio kolonu preplašenih konja, zapne i padne na blatnu zemlju, a onda klizne kratkim putem nizbrdo. Konji su se nervozno razmiljeli, skučeni na stazi koju je Sludig usjekao u gustom rasli-nju. Boreći se da zadrži ravnotežu u blatu, trol ustane i pronađe uzdu prvog konja.

"OJnkipo od Snjegova! Ovoj oluji nema kraja!"

Trebala im je većina podneva da se spuste niz brijeg. Pokazalo se da je Binabikovo oslanjanje na zaštitu šume bilo barem djelomično opravdano: povremeni urlici Hunena postali su malo tiši, iako nijednom nisu posve prestali. Činilo se da šuma postaje rjeđa. Drveće je još bilo golemo, ali ne tako monumentalno kao bratsko drveće koje je raslo bliže središtu Aldheorte.

Drveće, joha, hrast i visoka jela, bilo je ovjenčano omčama puzavica. Trava i grmlje rasli su gusto, a čak i u tom neobično hladnom razdoblju nekoliko je žutih i modrih divljih cvjetova uzdizalo glavice iz blata, kla-tači se na teškoj kiši. Da nije bilo pljuska i oštrog vjetra, ovaj rukavac južne šume bio bi mjesto rijetke ljepote.

Napokon su stigli na podnožje obronka i uzverali se na nisku kamenu ploču kako bi sastrugali ono najgore od blata sa svojih čizama i odjeće prije nego što ponovno zajašu. Sludig se osvrne uzbrdo, a onda podigne prst.

"Elizijine mi milosti, čovječuljče, pogledaj."

Visoko na obronku, ali ipak jezoito blizu, pola tuceta bijelih prilika guralo se kroz lišće, mašući rukama dugim kao u nascadskih majmuna. Jedna podigne glavu, lica poput crne rupe na bijelom, čupavom krznu. Krik gromoglasne prijetnje zazvoni kišnim brijegom, a Sludigov konj poskoči pod njim od straha.

"To je trka", reče Binabik. Njegovo okruglo, smeđe lice posve je prolijeđeno. "U ovom času, oni se nalaze biti u prednosti."

Qantaqa poskoči s kamene ploče, noseći trola sa sobom. Sludig i njegov konj bijahu im za petama, vodeći ostale konje. Kopita su tutnjala po promočenom tlu.

U njihovoj brzini i slabo potisnutom strahu, trebalo im je neko vrijeme da primijete kako je tlo, iako još zaraslo, postalo neobno ravno. Ja-hali su pokraj davno ispražnjenog riječnog korita koje se sada punilo nabujalom, zapjenjenom kišnicom. Tu i tamo komadi stijena izgledani korijenjem stajali su duž obala, prekriveni stoljetnom mahovinom i pripijenim puzavicama.

"Ono slično na mostove ili na kosti srušenih građevina", dovikne Sludig dok su jahali.

"I jest", odvrati Binabik. "Znači da se nalazimo približavati našem odredištu, nadam se. Ovo je mjesto gdje su Sithe nekada imali velik grad." Nagnuo se naprijed, obgrlivši Qantaqin vrat dok je preskakala srušeno deblo.

"Misliš li da će zadržati divove na odmak?" upita Sludig. "Rekao si da kopati ne vole mjesta gdje su živjeli Sithe."

"Ne vole šumu, a šuma ne voli njih", reče trol, usporivši Qantaqu dok se nije zaustavila. "Čini se da golemi Hunen nemaju takvih neprilika - možda zato što su manje pametni ili ih je teže zaplašiti. Ili zato što se ne nalaze kopati. Ne znam." Naherio je glavu, osluškujući. Bilo je teško išta čuti pokraj nepopustljivog siktavog kapanja kiše po lišću, ali na trenutak se činilo daje okolina bila sigurna od opasnosti. "Slijedit ćemo tok vode." Pokazao je na novonastalu rijeku koja je hitala pokraj njih, bremenita slomljenim granama iščupanim u oluji. "Sesua'dra, Kamen oproštaja, nalazi se u dolini na kraju šume, vrlo blizu grada Enki-e-Shao-sa'ye - na čijim se rubnim predjelima nalazimo stajati." Pokazao je oko sebe svojom zdepastom rukom u pletenoj rukavici. "Rijeka sigurno teče u dolinu, pa za nas ima smisla da joj se damo pridružiti."

"Manje govorancije, onda - a više pridruživanja", reče Sludig.

"U svoje sam vrijeme", reče Binabik pomalo ukočeno, "znao govoriti i prijemljivijim ušima." Slegnuvši ramenima, potjera Qantaqu naprijed.

Jahali su pokraj nebrojenih ostataka golema i davno nenaseljena grada. Djelici starih zidova svjetlucali su između grmlja, bile su to mase bijelih, zdrobljenih cigli ostavljenih poput izgubljenih ovaca; na drugim mjestima temelji izlokanih kula ležali su izloženi, savijeni i prazni poput prastarih čeljusti ugušenih parazitskom mahovinom. Za razliku od Da'ai Chikize, šuma nije samo urasla u Enki-e-Shao'saye; od grada nije preostalo gotovo ništa osim neznatnih tragova. Šuma je, činilo se, oduvijek bila dio ovog mjesta, ali tijekom milijuna godina postala je razoritelji-com, zabašurivši kćene zidine gomilom zmijolikog zelenila, ispreplevši ga korijenjem i granama koji su strpljivo uništavali čak i jedinstvene proizvode sithskih graditelja, pretvarajući sve u blato i mokri pijesak.

Iz smravljenih se ruševina Enki-e-Shao'saye moglo crpiti malo nadahnuća. Činilo se da samo dokazuju kako su čak i Sithe bili sputani protokom vremena; da su djela bilo čijih ruku, ma kako uzvišena, na kraju imala jednak sramotan ishod.

Binabik i Sludig pronađoše čistiju stazu koja se pružala uz riječnu obalu i počese bolje napredovati, zavijajući kroz kišom natopljenu šumu. Nisu čuli ništa osim zvukova vlastitog prolaska i to im bijaše drago. Upravo kao što je trol predvidio, zemlja se počela oštrije nagnjati, propadajući prema jugozapadu. Unatoč zavojitom toku, i rijeka se kretala u istom smjeru, a voda je dobivala na brzini, kao da ju je zahvaćalo nešto slično entuzijazmu. Doslovce se bacala na obale kao da je željela biti posvuda u isti mah; mlazovi vode koji bi se vinuli u zrak na preprekama u riječnom koritu skakali su više nego obično, kao da se ovaj vodeni tok, kojemu je bio podaren privremeni život, trudio dokazati nekim strogim riječnim božanstvima da je sposoban za trajnije postojanje.

"Skoro ćemo izaći iz šume", dahne Binabik s Qantaqinih skakutavih leđa. "Vidiš kako se drveće sada dalo na prorjeđivanje? Vidiš, tamo naprijed između njih ima svjetla!"

Zaista, činilo se da se struk drveća točno pred njima nalazio na samom rubu zemlje. Umjesto raznovrsnijeg zelenila, iza njih je ležao tek zid nedokučiva, bezličnog sivila, kao da su graditelji svijeta ostali bez nadahnuća.

"U pravu si, čovječuljče", uzbuđeno će Sludig. "Kraj šume! Sad, ako nas od tog tvojeg utočišta dijeli samo kratko jahanje, možda se ipak riješimo tih kurvinskih divova!"

"Ako nijedan od mojih svitaka nije točan," odgovori Binabik dok su kaskali posljednjom dužinom obronka, "onda od ruba šume ima dosta do Kamena oproštaja, inače ne."

Prekinuo se kad su stigli do posljednjeg reda stabala. Qantaqa naglo stane, njušeći zrak spuštene glave. Sludig potegne uzde pokraj njih. "Blaženi Usiresu", uzdahne Rimeržanin.

Padina je naglo propadala pred njima, spuštajući se pod kudikamo strmijim kutom prema širokoj dolini. Tamo se uzdizala Sesua'dra, tamna i tajanstvena u svojem platu od drveća, kao koščati izdanak kamenja koji visoko strši iznad dna doline. Njezina je visina bila posebno istaknuta jer ju je gotovo sasvim okruživala ravna površina vode.

Dolina bijaše poplavljena. Kamen oprostaja, velika pest koja kao da je prijetila kišnom nebu, postao je otok u sivom, nemirnom moru. Binabik i Sludig stajali su na rubu šume samo pola milje daleko od svojeg cilja, ali svaki lakat doline koja je ležala između njih bio je pokriven hvatima naplavljenе vode.

Još dok su zurili, iza njih šumom odjekne urlik, daleko, ali ipak zastrašujuće blizu. Kakva god da je čarolija zaostala u Enki-e-Shao'saye, bila je preslaba da obeshrabri gladne divove.

"Aedone, trolu, uhvaćeni smo ko muhe u čupu meda", reče Sludig dok mu se drhtaj straha prvi put ušuljao u glas. "Stjerali su nas na rub svijeta. Čak i ako se budemo borili i odbili prvi napad, nema nam izlaza!"

Binabik pomiluje Qantaqinu glavu. Vučica se nakostriješila; cviljela je pod njegovim dodirima kao da čezne uzvratiti izazov koji je dopirao na vjetru. "Mir, Sludig, moramo se dati na razmišljanje." Okrenuo se i zaškiljio niz strmi brijeg. "Bojim se da imaš pravo u jednoj stvari. Ne možemo povesti konje niz ovaj nagib."

"A što ćemo na dnu, u svakom slučaju?" zareži Sludig. Kiša mu je kapala s pletenica na bradi. "Ovo nije lokva blata! Ovo je ocean! Jesu li tvoji svici to spomenuli?!"

Binabik srdito zakima glavom. Kosa mu je padala u oči, slijepljena na čelu od kiše. "Pogledaj gore, Sludig, pogledaj gore! Nebo je puno vode, a ona se sva slijeva na nas zahvaljujući našem neprijatelju." Pljunuo je od gađenja. "Ovo je sada možda postao ocean, ali prije tjedan dana bila je samo dolina, upravo kao što stoji u svicima." Zabrinut izraz preleti mu licem. "Nalazim se pitati je li Jošuu i ostale voda uhvatila na nižim predjelima! Kćeri Snijega, kakva pomisao! Ako je tako, možda bi nam bilo bolje da se dademo na pružanje otpora ovdje - na kraju svijeta, kako si ga nazvao. Trnovo putovanje završit će tu."

Sludig skoči sa sedla, nakratko se poskliznuvši u blatu. Priđe prvom tovarnom konju i odriješi zamotanu duljinu crnog mača. Lako ga podigne, noseći ga Binabiku u jednoj ruci. "Tvoj 'živi mač' čini se željan bitke", reče kiselo. "Napola sam u iskušenju da provjerim što sve može, iako mi možda oteža poput nakovnja u pola zamaha."

"Ne", kratko će Binabik. "Moj narod ne voli bježati od borbe, ali nije vrijeme ni da se damo na pjevanje Croohokovih posmrtnih pjesama i radosno razgovaramo o slavnom porazu. Naša pustolovina još nije završila."

Sludig se smrkne. "Onda, što predlažeš, trole? Da poletimo do one daleke hridi?"

Čovječuljak frustrirano zasikće. "Ne, ali najprije se možemo dati na traženje drugog puta prema dolje." Pokazao je na rijeku koja je grmje-la pokraj njih i nestajala niz strmu, pošumljenu padinu. "To nije jedini vodeni tok. Možda će nas drugi dovesti postupnijim putem u dolinu."

"A što onda?" upita Sludig. "Plivat ćemo?"

"Ako bude nužno." Dok je Binabik govorio, lovački krik njihovih progonitelja ponovno se oglasi, nagnavši konje na miljenje i panično sudaranje. "Povedi konje, Sludig", reče Binabik. "Još ima nade da ćemo se probiti."

"Ako je tako, onda si zaista čaroban trol. Zvat će te Sitha i živjet ćeš zauvijek."

"Nemoj se šaliti", reče Binabik. "Nemoj se podrigivati." Kliznuo je s Qantaqinih leđa, a onda nešto šapnuo vučici u uho. Ona se skokom probije kroz mokru vegetaciju, zaputivši se na istok duž obronka. Sludig i trol slijedili su je što su bolje mogli, čisteći stazu kako bi konji mogli proći.

Qantaqa, brza poput trkaće sjene sada kad joj težina njezina jahača više nije pritiskala leđa, uskoro pronađe kosi prečac niz liticu. Unatoč ljepljivom, varljivom uporištu uspijevali su se polako spuštati s visokog rta, postupno se približavajući najnižem rubu šume, sada obali vjetrom uzburkanog mora.

Šuma nije naglo prestajala, već je nestajala u vodi namreškanoj od kiše. Na nekim mjestima vršci uronjenih stabala još su izvirivali iznad površine, kao mali otoci uzbibanog lišća. Gole grane stršile su iz sive bujice pokraj njih poput ruku utopljenika.

Sludigov se konj zaustavi na samom rubu vode. Rimeržanin skoči u do gležnjeva duboku blatnu vodu. "Nisam siguran da vidim poboljšanje, trole", reče, pregledavajući krajolik. "Prije smo barem bili na uzvisini."

"Posijeci grane", reče Binabik, probijajući se kroz blato prema njemu. "One duge, koliko ih god uzmogneš pronaći. Dat ćemo se na pravljenje splavi."

"Ti si lud!" prasne Sludig.

"Možda. Ali ti si snažan, pa ti moraš biti sjekač. U vrećama imam užad za povezivanje grana, pa to mogu obaviti ja. Požuri!"

Sludig frkne, ali se baci na posao. Za nekoliko trenutaka njegov je mač tupo udarao o drvo.

"Da nisam izgubio svoje sjekire na ovom ludom pothvatu," dahtao je, "mogao sam ti podići cijelu brvnaru za onoliko vremena koliko će mi trebati da posijem drvo ovom jadnom oštricom."

Binabik ništa ne reče, usredotočen na povezivanje grubih štapova koje je Sludig već odrezao. Kad je završio s onim što je imao pri ruci, otišao je u potragu za prućem. Otkrio je još jedan pritok koji se u blizini spuštao u uski klanac prije nego što se napokon ulijevao u veću bujicu. Pravo blago slomljenih grana nakupilo se na najužoj točki. Binabik napuni pune ruke, jurcajući naprijed i natrag između rijeke i mjesta gdje je radio Sludig.

"Qantaqa ne može plivati tako daleko", proštenje Binabik noseći posljednji upotrebljiv naramak. Oči mu odlutaju prema udaljenom masivu Sesuad're. "Ali ne mogu je ostaviti da se daje na pronalaženje vlastita puta. Ne možemo znati koliko će ova oluja trajati. Možda me više nikad ne pronađe." Ispustio je drvo, mršteći se, a onda se ponovno sagnuo k svojim uzlovima, provlačeći prstima omče tankog konopca oko vlažnog drva. "Ne mogu ovu splav načiniti dovoljno velikom za sve troje a da ne ponesemo ono od naše opreme što se mora spasiti. Nema vremena."

"Onda ćemo se izmjenjivati u vodi", reče Sludig. Zadrhtao je zureći u kišom istočkanu bujicu. "Elizijo, Majko Božja, kako mi se gadi sama pomisao."

"Pametni Sludig! U pravu si. Moramo je načiniti tek dovoljno velikom da jedan od nas počiva dok se drugo dvoje dadu na plivanje, a ulazit ćemo u vodu jedno za drugim." Binabik si dopusti mali osmijeh. "Vi Rimeržani niste posve izgubili svoju pomorsku krv, kako vidim." Kad je podvostručio svoj trud, bijesan jauk zakotrlja se šumom. Podigli su poglede, prenuvši se, i ugledali masivnu bijelu priliku na rtu samo nekoliko kratkih furlonga dalje.

"Bogovi ih prokleli!" zastenje Sludig, divlje zasijecajući u vitko deblo. "Zašto nas progone? Zar traže mač?"

Binabik strse glavom. "Još malo pa gotovo", reče. "Nalazim se trebati još dvije duge grane."

Bijela prilika na brdu iznad njih brzo se pretvori u nekoliko njih, u čopor mahovitih sablasti koje su uzdizale svoje duge ruke prema olujnom nebu. Glasovi divova kotrljali su se i tutnjili nad vodom, kao da nisu prijetili samo sličnim stvorenjima ispod sebe, već i samom Kamenu oprostaja, koji je ležao u drskom spokoju točno izvan njihova dohvata.

"Gotovo", reče Binabik, svezujući posljednji uzao. "Pomaknimo je do vode. Ako ne bude plutala, dobit ćeš borbu koju toliko priželjkuješ, Sludig."

Plutala je kad su je odgurnuli dalje od čvora potopljenog raslinja. Ponad oluje dopiralo je tupo pucketanje zelenila, rušeći se s puta divovima koji su se probijali niz blatni obronak. Sludig oprezno baci Trn na vlažne cjepanice. Binabik pohita natrag da pokupi bisage. Dovukao je jednu kožnu vreću neotvorenu i dobacio je Sludigu, koji stajaše do struka u mutnoj vodi. "Ove stvari pripadaju Simonu", dovikne trol. "Ne smijemo ih izgubiti." Sludig slegne ramenima, ali gurne vreću pokraj umotanog mača.

"Što ćemo s konjima?" vikne Sludig. Tuljenje njihovih progonitelja bivalo je glasnije.

"Što možemo?" nemoćno će Binabik. "Moramo ih pustiti!" Izvukao je svoj nož i presjekao uzde Sludigova konja, a onda žurno prezeo i remenje teglećih konja, te je njihov teret skliznuo na blatnu travu.

"Požuri, trole!" krikne Sludig. "Blizu su!"

Binabik se osvrne. Lice mu se napne u očajničkom razmišljanju. Sagnuo se i otvorio posljednju bisagu, izvukavši nekoliko predmeta prije nego što se sjurio nizbrdo i u vodu.

"Penji se!" zareži Sludig. "Qantaqa!" vikne Binabik. "Dođi!"

Vučica zareži dok se okretala prema galami koju je stvarao dolazak divova. Konji su tčali u svim smjerovima, njišteći od strave. Odjednom, Sludigov se konj probije kroz drveće prema istoku, a ostali brzo pohitaju za njim. Divovi su sada bili jasno vidljivi, nekoliko stotina koraka uzbrdo. Spuštali su se velikom brzinom, zijajući kožnim crnim licima dok su urlicali svoju lovačku pjesmu. Hunen su nosili velike toljage kojima su mlatarali kao šupljom trskom, probijajući prolaz kroz zamršeno drveće i grmlje.

"Qantaqa!" vikne Binabik s panikom u glasu. "Ummu ninit! Ummu sosa!"

Vučica se okrene i skoči prema njima, bacivši se u vodu, a potom divlje zavesla šapama. Sludig se odgurne, načinivši nekoliko koraka niz potopljeni obronak sve dok mu noge više nisu doticale dno. Prije nego što su prešli trideset lakata od ruba vode, Qantaqa ih je sustigla. Uzverala

se preko Sludigovih leđa na splav, opasno je zaljuljavši i umalo utopivši] Rimeržanina.

"Ne, Qantaqa!" vikne Binabik.

"Pusti je!" zagrgolji Sludig. "Uroni ruke i veslaj!"

Prvi div izleti iz šume iza njih, urlajući od bijesa. Njegova dlakava gla-I va okretala se sa strane na stranu kao da je tražio neki kut odakle je mogao spriječiti bijeg svojeg plijena. Kad se ništa nije pojavilo, zagazio je u vodu. Prešao je nekoliko koraka prije nego što je uz pljusak naglo pao naprijed, nestavši na tren iz vida pod vodom. Kad je časak kasnije izronio, divlje je mlatarao rukama, prljava bijelog krzna okićenog granjem. Podigao je brađu i gromoglasno zalajao na oluju, kao da traži pomoć. Njegovi prijatelji dohrliše na obalu iza njega, tuleći i stenjući od izigra-I ne žedi za krvlju.

Prvi div nezgrapno i nesretno zapliva prema plćaku. Ustao je, cijele dečice vode sa sebe, te spustio majmunoliku ruku kako bi iščupao masivnu granu debelu poput ljudske noge. Rokćući, bacio ju je u zrak. Grana uz strahovit pljusak tresne u vodu pokraj splavi, razderavši Sludigov obraz grančicom koja je stršila i umalo prevrnuvši grubo plovilo. Oša-mućen, Sludig potone. Binabik se iskobelja iz Qantaqina naručja i nagne naprijed, zadjenuvši vrhove čizama u rupe između trupaca nagnute splavi. Čovječuljak stisne Rimeržaninov zglobov objema rukama sve dok se Sludig nije oporavio. Divovi su bacali još grana, ali nijedna nije pala tako blizu kao prva. Njihovi razočarani urlaci grmjeli su po cijeloj poplavljenoj dolini.

Psujući i divove i splavi, Sludig se odguravao svojim dugim ganućkim kopljem sve dok se napokon nisu oslobodili pripijenih grana. Počeo je udarati nogama, gurajući splav i njezin neobični tovar preko hladne sive | vode prema sjenovitoj hridi.

Eolair je jahao na istok od doma svojih predaka u Nad Mullachu pod noćnim nebom posutim neobičnim svjetlima. Seoski kraj oko njegove osvojene tvrđave pokazao se manje gostoljubivim nego što se nadao. Mnoge od njegova naroda već su protjerale ratne nesreće i strašno nevrijeme, a oni koji su ostali oklijevali su otvoriti svoja vrata strancu -čak i kad je stranac tvrdio da je njihov vladajući grof. Okupirani Hernvstir bio je zemlja kojom je više vladao strah nego neprijateljski vojnici.

Malo se ljudi kretalo vani noću, u doba kada bi Eolair većinom putovao. Čak su i podanici Skalija od Kaldskrvka, unatoč svojim osvajačkim krunama, oklijevali izlaziti, kao da su poprimali čud onih koje su osvojili. U ovom tmurnom ljetu snijega i nemirnih duhova, čak su se i ratni pobjednici pokoravali višim silama.

Eolair je bio više nego siguran da mora pronaći Jošuu, ako je princ još živ. Maegwin gaje možda poslala na taj zadatak zbog neke čudne ili pakosne mušice, ali sada se činilo smiješno očitim da je sjever Osten Arda pao u sjenu koja nije potjecala od ljudi, te da je zagonetka mača Svjetloklina mogla vrlo lako imati veze s tim. Zašto bi inače bogovi uredili da se Eolair nađe u tom čudovišnom neobičnom gradu ispod zemlje i da sretne njegove još neobičnije stanovnike? Grof od Nad Mullacha bio je pragmatičar po prirodi. Duge godine provedene u kraljevoj službi otvrdnule su mu srce prema mašti, ali istovremeno ga je njegovo diplomatsko iskustvo

također učinilo sumnjičavim prema prevelikim slučajnostima. Tvrditi da nije postojao element natprirodnoga u ljetu-koje-je-bilo-zima, pojavi stvorova iz legendi i nagloj važnosti zaboravljenih, ali gotovo mitskih mæeva bilo je jednako sklapanju očiju pred stvarnošću očitoj poput planina i mora.

Također, unatoč svojim beskrajnim danima na dvorovima Erkvnlan-da, Nabbana i Perdraina, i uza sve svoje oprezne rijči upućene Mae-gwin, Eolair je bio Hernvstirac. Više od ostalih smrtnika, Hernvstirci su pamtili.

Dok je Eolair jahao u Erkvnlan preko ogoljenog Utanveata prema bojnomoj polju Ach Samratha, oluja je postajala jača. Snijeg, iako izvan sezone, dosad je padao tek umjereno, kao u ranim danima novandera. Sada su vjetrovi jačali, mijenjajući ravnice u uskovitlan krajobraz bijelog ništavila. Hladnoća je bila tako oštra da je bio prinuđen ostaviti se noćnog jahanja na nekoliko dana, ali malo se brinuo da će ga itko prepoznati: ceste i seoski kraj bili su gotovo napušteni čak i u sivoj podne. S gorkim je zadovoljstvom primijetio da je Utanveat - grofovija Guth-wulfa, jednog od miljenika kralja Elije - bio jednako pogruen olujom kao bilo koji dio Hernvstira. Ipak je bilo pravde na svijetu.

Putujući bez kraja i konca kroz bijelu prazninu, zatekao se kako često razmišlja o ljudima koje je ostavio za sobom, ali posebno o Maegwin. Iako je od smrti svojeg oca i brata na neki način postala divlja i svojeglava poput životinje, on je prema njoj uvijek osjećao veliku naklonost. Ona se nije posve izgubila, ali bilo je teško ne osjećati se izdanim njezinim ponašanjem, bez obzira na to što je smatrao da dobro poznaje razlog. Ipak, nije se mogao primorati da je mrzi. Uvijek joj je bio poseban prijatelj otkad je bila malena djevojčica, obvezujući se da razgovara s njom kad god je bio na dvoru, puštajući je da mu pokaže vrtove Taiga, kao i svinje i pilčice kojima je nadijevala imena i prema kojima se ophodila s istom srditošću ljubavlju koju je majka mogla pokazivati prema svojoj neobuzdanoj djeci.

Dok je odrastala, postajući visoka poput muškarca - ali ništa manje pristala - Eolair ju je promatrao kako postaje sve povučenija, samo povremeno pokazujući bljeske djevojaštva koji su ga prije toliko oduševljavali. Činilo se da se zatvorila u sebe, poput grma ruža zasvođena krovom koji se izvija oko sebe sve dok mu vlastito trnje ne pone grepsti stabljike. I dalje je Eolaira obasipala posebnom pažnjom, ali ta je pažnja postajala sve čudnija, ispunjena neugodnim mukovima i njezinim gnjevnim samoopuštivanjem.

Neko je vrijeme mislio da ga je voljela više nego obiteljskog prijatelja i dalekog rođaka. Pitao se je li se dvoje tako samotnih ljudi ikad moglo spojiti - Eolair je, uza svu svoju lagodnu rječitost i pamet, uvijek osjećao daje najbolji dio njega bio skriven ispod površine, upravo kao što je njegova tiha brdska utvrda Nad Mullach stajala daleko od vreve Taiga. Ali još dok je pučinjao istinski misliti o Maegwin - dok je njegovo divljenje prema njezinoj iskrenosti i nepodnošenju gluposti pučinjalo sazrijevati u nešto dublje - ona je počela bivati hladna prema njemu. Činilo se da je zaključila kako je Eolair bio samo još jedan član legije besposličara i laskavaca koji su okruživali kralja Llutha.

Jednog dugog poslijepodneva u istočnom Utanveatu, dok mu je snijeg peckao lice, a on odlutao daleko u mislima, odjednom se upitao: Jesam li pogriješio? Je li me cijelo vrijeme voljela? Bila je to užasavajuća pomisao, jer je svijet koji je poznavao odjednom okrenula naglavce i dala kudikamo drugačije značenje svemu što se dogodilo između njih otkako je postala ženom.

Zar sam bio slijep? Ali ako je tako, zašto se prema meni ponašala tako odbojno? Nisam li se prema njoj oduvijek ophodio spoštovanjem i ljubav-nošću?

Nakon što je cijeli sat premetao tu misao po glavi, ponovno ju je spremio. Bilo je previše neugodno o tome razmišljati usred njege, dok su mjeseci ili više ležali između sadašnjice i dana kada će je ponovno vidjeti.

A otjerala ga je u gnjevu, zar ne?

Vjetar je neumorno prebira po uskovitlanom snijegu.

Jahao je pokraj Ach Samratha u jutro kad je oluja ponešto posustala, zaustavivši konja na uzvisini iznad drevnog bojišta gdje su princa Sinnacha i njegovih deset tisuća Hernvstiraca uništili Fingil od Rimmers-garda i izdajstvo thrithinškog gospodara Nivunorta. Kao i u nekoliko drugih prilika kad je posjetio to mjesto, Eolair osjeti kako mu tijelom putuje drhtaj dok je spuštao pogled na velebno, ravno polje, ali ovaj put ga nije potakla jezovita prošlost. S ledenim vjetrom na obrazima i hladnim, pustim licem sjevera koje je zurilo u njega, odjednom je shvatio da bi ovaj novi i veći rat mogao završiti - dogodilo se to na bojnomoj polju ili pod neumoljivom plimom crne zime - u bjesnilu smrti od koje bi se Ach Samrathčinio tek sporednom čarkom.

Jahao je dalje, dok se gnjev u njemu pretvarao u led. Tko je pokrenuo ove velike događaje? Tko je zavrtio taj opaki kotač? Je li to bio Eli-ja ili njegova zmija ljubimica Pryrates? Ako je tako, za njih bi se trebao prirediti poseban Pakao. Eolair se samo nadao da će biti u blizini kad ih tamo budu poslali - možda sa Svjetlokinom Svijetlog Ivana u ruci, ako su podzemljaši govorili istinu.

Kad se Eolair približavao rubu Aldheorte, ponovno je prešao na noćno jahanje. Zubi oluje činili su se tupljima tu u Elijinu kraljevstvu, samo tucet milja od predgrada Erchestera. Također je smatrao da je bilo sigurnije više ne računati na rijetku pojavu drugih putnika - tu, taj rijetki putnik lako je mogao biti netko iz Erkvnlan-straže Velikog kralja.

U sjeni velebne šume, tihe, snijegom pokrivene farme naoko su streptći čekale što će iduće doći, kao da je ta oluja bila samo prethodnica nekog mračnijeg djela. Eolair je znao da su to bila tek njegova čuvstva, ali je isto tako snažno osjećao da nije u tome bio sam: slutnja užasa visjela je nad Erkvnlandom, ispunjavajući zrak poput užasne magle koja je u ljudima smoždila volju za životom. Nekoliko osamljenih farmera i šumaračija je kola vidio na cesti nisu odgovorili na njegove pozdrave osim što su načinili znak Drveta dok su ga mimoilazili na cesti bez mjeseca, kao da je Eolair bio neki zloduh ili hodajući mrtvac. Ali njihove baklje otkrivala su da su im lica zapravo postala ukočena i blijeda poput maski trupala, kao da su strašni vjetrovi i neprekidan snijeg iz njih isisali sam život. Približavao se Thisterborgu. Velebni brijeg stajao je tek nekoliko milja od vrata Erchestera i bio najviše što se mogao približiti Visotvrđi - odakle je, u nekim najcrnijim noćima, mogao gotovo osjetiti Elijinu besanu zlobu kako gori poput baklje u najvišoj kuli.

Bio je to samo Veliki kralj, podsjetio se, smrtnik kojeg je nekoć poštivao, iako ga nikad nije volio. Kakve je god lude planove Elija iskovao, kakve god strašne pogodbe sklopio, ipak je bio samočovjek.

Činilo se da vrh Thisterborga treperi dok mu se grof približavao, kao da su visoko na krijesti brijega gorjele velike stražarske vatre. Eolair se upitao je li ga Elija učinio stražarskim mjestom, ali nije se mogao dosjetiti zašto. Zar se Veliki kralj bojao neke invazije iz drevne šume Aldheorte? To u svakom slučaju nije bilo važno. Eolair je čvrsto odlučio zaobići Thisterborg na suprotnoj strani od Erchetera i nije osjećao nikakav nagon da istraži tajanstvena svjetla. Crno je brdo bilo na zlu glasu koji se protezao čak i do vremena prije vladavine Elijina oca, kralja Ivana. Priča je o Thisterborgu bilo mnogo, a nijednu nije bilo ugodno čuti. U ovakvim danima, Eolair je izbjegavao približiti mu se manje od milje, ali šuma - još jedno dvojbeno mjesto na kojem se mogla provesti nó - i zidine Erchetera sprečavali su tako razborito širok zaokret.

Upravo je prolazio sjevernom stranom brijega, dok mu se konj probijao kroz sve gušće drveće na rubu Aldheorte, kad je osjetio kako ga preplavljuje val straha koji nije nalikovao ni na jedno prijašnje iskustvo. Srce mu je lupalo, a ledeni znoj izbio na lice, te se gotovo odmah pretvorio u krhki led; Eolair se osjeti poput poljskog miša koji je, prekasno za bijeg, odjednom opazio strelovito obaranje sokola. Morao se obuzdati da ne zarije ostruge u konja i ne odjaše divlje u bilo kojem smjeru. Okrenuo se, divlje tražeći ono što je moglo biti uzrokom tako velikog užasa, ali ništa nije mogao vidjeti.

Napokon je pljesnuo konja po sapima i odjahao malo dalje u zaklon drveća. Što god gaje natjeralo da se ovako osjeća, činilo se proizvodom nezaštićenih snjegova, a ne sjenovite šume.

Oluja je tu manje divljala, kao što je bio slučaj otkako je ušao u zaštitu Aldheorte: osim sipljenja snijega, nebo je bilo čisto. Golem žut mjesec visio je na istočnom nebu, obojivši cijeli krajolik u boležljivu nijansu kosti. Grof od Nad Mullacha podigne pogled prema visokom masivu Thisterborga, pitajući se je li to mogao biti izvor njegova iznenadnog straha, ali nije mogao vidjeti ništa neobično. Dio njega pitao se je li predugo jahao sam sa svojim morbidnim mislima, ali taj je dio brzo bio zanemaren. Eolair je bio Hernvstirac. Hernvstirci su pamtili.

Odjednom se začuo tanak zvuk, neraspoznatljivo, ali uporno struganje. Spustio je pogled s tajnovitog Thisterborga i skrenuo ga na zapad preko snjegova, u smjeru odakle je došao. Nešto se polako kretalo bijelom ravnicom.

Studen straha se produbi, šireći se njegovim tijelom poput bockavog mraza. Dok mu se konj nelagodno meškoltio, Eolair položi drhtavu ruku na njegov vrat; životinja, kao da je naslutila njegov užas, odjednom se umiri. Njihove jednake perjanice daha bile su jedino što se kretalo u sjeni drveća.

Struganje postane glasnije. Eolair je sada mogao vidjeti kako se neke prilike približavaju po snijegu, masa svjetleće bjeline za kojom je išao grumen tame. Tada, s potpunom nestvarnošću noćne more, sjajne se prilike razbistre.

Bila je to četa bijelih koza, čije je čupavo krzno blistalo kao da je hvatalo mjesječinu. Njihove su oči bile crvene poput žeravice, a glave nekako strahovito neprikladne; kad je kasnije razmišljao o tome, nije znao kazati zbog čega, osim da su oblici njihovih čelavih gubica davali naslutiti neku vrstu neugodne inteligencije. Koze, sveukupno devet njih, vukle su za sobom goleme crne saonice; škripa salinaca po snijegu bilo je ono što je čuo. Na saonicama je sjedila zakukuljena prilika koja se čak iz udaljenosti od nekih stotinu lakata činila prevelikom. Nekoliko drugih, manjih, u crno odjevenih figura svčano je marširalo pokraj nje, navukavši kukuljice preko lica poput redovnika u meditaciji.

Gotovo nekontroliran užas uspane se Eolairovom kralježnicom. Njegov se konj pod njim pretvorio u kamen, kao da mu je strah zaustavio srce i ostavio ga mrtvog na nogama. Jeziva povorka prostrugala je pokraj njih, bolno polagano, nijemajući se samo šum saonica. Točno prije nego što će prilike u haljama nestati u tami najnižeg obronka Thister-borga, jedna od zakukuljenih figura se okrene, pokazavši Eolairu ono što se njemu učinilo poput bljeska mrtvački blijedog lica, crnih rupa koje su mogle biti oči. Dio njegovih vrištećih misli koji je još bio suvisao zahvali svojim bogovima i bogovima svih drugih ljudi na sjenama na rubu šume. Zakukuljene se oči napokon okrenu. Saonice i njezina pratnja nestanu u snježnim šumama Thisterborga.

Eolair je dugo stajao na istom mjestu, dopuštajući sebi da drhti, sve dok se nije uvjerio da je sigurno. Zubi mu bijahu tako čvrsto stisnuti da ga je zaboljela čeljust. Osjećao se kao da su mu oderali kožu i bacili ga u duboku crnu jamu. Kad se napokon usudio pomaknuti, bacio se na vrat svojeg konja i odgalopirao na istok stoje brže mogao. Njegovu atu, gorljivom poput njega, nisu trebale ni ostruge, ni bič. Odmaglili su odatle u oblaku snijega.

Dok je Eolair bježao od Thisterborga i njegovih tajni, jureći na istok ispod podrugljivog mjeseca, znao je da je sve čega se bojao bilo istinito i da su na svijetu postojale stvari gore čak i od njegovih strahova.

Ingen Jegger je stajao pod raširenim rukama crne jele, ne hajući za oštar vjetar ni mraz koji je rastao na njegovoj kratko podrezanoj bradi. Osim nestrpljivog života u njegovim svijetlomodrim ćima, mogao je biti nesretni putnik, smrznut čekajući jutarnju toplinu koja prekasno stiže.

Golemi bijeli pas koji je sjedio u snijegu do njegovih nogu pomakne se, a onda ispusti upitan zvuk poput struganja zahđalnih šarki. "Gladan, Niku'a?" Izraz koji je gotovo nalikovao na ljubav preleti Ingenovim napetim licem. "Tiho. Uskoro ćeš dobiti svoje."

Nepomičan, Ingen je motrio i osluškivao, ispitujući noć poput brkatog grabežljivca. Mjesec se šuljao od jednog do drugog otvora u krošnjama drveća. Suma je, osim vjetra, bila tiha.

"Ah." Zadovoljan, on načini nekoliko koraka i otrese snijeg sa svojeg plašta. "Sada, Niku'a. Pozovi svoju braću i sestre. Urlikom okupi čopor Olujnog vrha! Vrijeme je za posljednju hajku."

Niku'a skoči na noge, drhteći od uzbuđenja. Kao da je razumio svaku Ingenovu riječ, velebni pas otkasne na sredinu čistine prije nego što se ponovno spusti na stražnje noge i podigne njušku prema nebu. Moćni vratni mišići se zgrče, a mukao urlik potrese noć. Još dok su prvi odjeci zamirali, Niku'in se prodorni glas ponovno javi, kašljući i lajući. Drhtale su i same grane drveća.

Čekali su, dok je Ingenova ruka u rukavici počivala na bijeloj glavi psa. Vrijeme je prolazilo. Niku'ine zamagljene bijele oči sjajile su se dok je mjesec klizio između drveća. Napokon, dok je promicao najhladniji noćni sat, tihi urlici pasa dolete na vjetru.

Rika se uzdizala sve dok nije ispunila šumu. Gomila bijelih prilika iskrasne iz tame, prodrijevši na čistinu poput četveronožnih sablasti. Psi Olujnog vrha zaobilazili su korijenje drveća, dok su im uske glave nalik na one u morskih pasa ispitivale i njuškale. Svjetlost zvijezda blistala je na gubicama umazanim krvlju i slinom. Niku'a pode među njih, ujedajući i režeći, sve dok napokon cijeli čopor nije čučao ili ležao na snijegu oko Ingena Jeggera, obješenih crvenih jezika.

Kraljičin Lovac mirno pregleda svoj neobčan skup, a onda podigne svoju iskešenu, psoglavu kacigu s tla.

"Predugo ste slobodno lutali," prosiće on, "uznemirujući rubove šume, krađući djecu poput bijedne štenadi, proganjajući budalaste putnike iz užitka potjere. Sada se vaš gospodar vratio. Sada morate učiniti ono za što je vaša vrsta uzgojena." Mliječne oči slijedile su ga dok se primicao svojem konju, koji je natprirodnom strpljivošću čekao ispod jele. "Ali ovaj put;«ću vas voditi. Ovo je neobična hajka, a samo su Ingena naučili mirisu." Podigao se na sedlo. "Trčite tiho." Spustio je kacigu na glavu, tako daje pas promatrao pse.

"Nosimo smrt Kraljičinim neprijateljima."

Tih zvuk rezanja uzdigne se od pasa dok su ustajali i okupljali se, klizeći jedan uz drugoga, međusobno se ujedajući za njuške i repove od divlje nestrpljivosti. Ingen potjera svojeg konja naprijed, a onda se okrene. "Slijedite me!" vikne. "Slijedite smrt i krv!"

Brzo je nestao s čistine. Čopor pojuri za njim, sada nijem, tih i bijel poput snježnih pahulja.

Čvrsto umotan u svoj plašt, Isgrimnur je sjedio na pramcu malenog čamca i promatrao kako zdepasti Sinetris vesla i šmče. Vojvoda je bio smrknut i zabrinut dijelom stoga što je nalazio brodarevo društvo iznimno nevrijednim, ali uglavnom stoga što je sam mrzio brodove, pogotovo male čamce poput ovog na kojem je sada bio zarobljen. Sinetris je u svakom slučaju govorio istinu o jednom: ovo nije bilo vrijeme za plovidbu. Jaka je oluja bjesnjela cijelom dužinom obale. Nemirne vode Firan-noškog zaljeva neprestano su prijetile da će ih prevrnuti, a Sinetris nije prestao jadikovati otkako je trup njihova čamca dotaknuo vodu prije tjedan dana, nekih trideset milja sjevernije.

Vojvoda je morao priznati da je Sinetris bio nadaren brodar, iako samo u obranu vlastitog života. Nabbanac je dobro upravljao svojim plovilom pod strašnim okolnostima. Kad bi još barem prestao šmrcati! Isgrimnur nije bio ništa zadovoljniji okolnostima njihova putovanja od Sinetrisa, ali bio bi proklet u najcrnji krug Pakla ako bi od sebe načinio budalu da to pokaže.

"Koliko još do Kwanitupula?" viknuo je ponad buke vjetra i valova.

"Pola dana, gospodaru redovnice", dovikne mu Sinetris, crvenih, suznih očiju. "Uskoro ćemo stati i odspavati te ćemo tamo biti sutra do podneva."

"Spavati!" rikne Isgrimnur. "Jesi li lud? Još nije ni mrak! Osim toga, samoćeš se ponovno pokušati iskrasti, a ovaj put neću biti tako milostiv. Prestaneš li sažalijevati samog sebe i baciš li se na posao, načas ćeš moći spavati u krevetu!"

"Molim vas, sveti brate!" Sinetris gotovo vrisne. "Ne silite me da veslam po mraku! Naletjećemo na hridi! Naši jedini kreveti bit će dolje među kilpama!"

"Ne troši te praznovjerne gluparije na mene. Dobro te plaćam i žuri mi se. Ako si preumoran i ako te žuljaju ruke, daj malo meni ta vesla."

Veslač, moker i smrznut, ipak uspije složiti lice u izraz ranjenog ponosa. "Vama! Vi biste nas istogčasa potopili! Ne, okrutni redovnice, ako Sinetris mora umrijeti, neka to bude s veslom u ruci, kao što dolikuje firanoškom brodaru. Ako se Sinetrisa mora otrgnuti od njegova doma i s grudi njegove obitelji i žrtvovati zbog mušica jednog monstruma u redovničkoj halji, ako već mora umrijeti... neka umre kao pripadnik svojeg ceha!"

Isgrimnur zastenje. "Neka umre začepljenih usta, za promjenu. I nastavi mlatiti."

"Veslati", hladno odvratila Sinetris, a onda ponovno stane šmrcati.

Prošla je ponoć kad su se prve sojenice Kvvanitupula pojavile na vidiku. Sinetris, čije su se pritužbe napokon stišale u tiho, sažalno mrmljanje, usmjeri čamac prema velikoj mreži kanala. Isgrimnur, koji je nakratko zaspao, protrlja oči i istegne vrat, gledajući oko sebe. Sva su trošna skladišta i svratišta Kvvanitupula bila prekrivena tankim gunj em snijega.

Ako sam dvojio da se svijet okrenuo naglavce, zabavljeno pomisli Isgrimnur, ovo mi je sav potreban dokaz: Rimeržanin koji se otisnuo u šup-Ijem čamcu na olujno more i snijeg na jugu - usred ljeta. Ima li sumnje da je svijet poludio?

Ludilo. Sjetio se jezive lektorove smrti i osjetio kлокotanje u želucu. Ludilo - ili nešto drugo? Bila je čudna podudarnost da su se i Prvrates i Benigaris našli u kući Majke Crkve u toj užasnoj noći. Samo sretan slučaj doveo je Isgrimnura k Dinivanu na vrijeme da čuje svećenikove posljednje riječi i da možda nešto spasi iz te strašne propasti.

Pobjegao je iz Sancellana Aedonitisa samo trenutak prije nego što je Benigaris, knez Nabvana, naredio svojim stražarima da zakračunaju sva vrata. Isgrimnur si nije mogao priuštiti da ga zarobe - čak i kad ga ne bi odmah prepoznali, njegova priča ne bi dugo držala vodu. Večer Hlafo-va, noć lektorova ubojstva, bila je loša noć za nepoznate goste u Sancel-lanu.

"Znaš li mjesto koje se zove Filipina zdjela?" upita naglas. "Mislim da je to neka kćma ili prenočište."

"Nikad čuo, gospodaru redovnice", ozbiljno će Sinetris. "Zvuči poput neke bijedne ustanove u koju Sinetris nikad ne zalazi." Sada kad su dospjeli u relativno mirne vode kanala, brodar je povratio većinu svojeg dostojanstva. Isgrimnur zaključio da mu se više sviđao dok je šmrcao.

"Tako ti Drveta, nikad ga nećemo pronaći po mraku. Odvedi me onda u neko svratiste koje znaš. Moram nešto staviti ispod pojasa." Sinetris usmjeri malo plovilo kroz nekoliko ispresijecanih kanala do kčmarske četvrti grada. Činilo se da je tu bilo prilično živo unatoč kasnoj uri, drvene promenade bijahu obrubljene upadljivim platinenim fenjerima koji su se njihali na vjetru, a uličice pune pijanaca.

"Ovo je dobra kčma, sveti brate", reče Sinetris dok su se klizeći zaustavljali pred pristanišnim stubama dobro osvijetljene ustanove. "Tu se može popiti vina i nešto pojesti." Sinetris, osmjeliivši se sada kad je njihovo putovanje sretno završilo, uputi Isgrimnuru prijateljski, krezub osmijeh. "A ima i žena." Osmijeh mu postane nesiguran dok je promatrao Isgrimnurovo lice. "—Ili djēaka, ako vam se to više sviđa."

Vojvoda protisne veliki mlaz zraka između zubi. Posegnuo je u svoj plašt i izvukao zlatnog cara, a onda ga nježno položio na veslaču klupicu pokraj Sinetrisove mršave noge. Isgrimnur se potom primakne najnižoj stubi. "Tu je tvoja lopovska plāa, kao što obećah. A sad, imam prijedlog kako možeš provesti svoju večer."

Sinetris oprezno podigne pogled. "Da?"

Isgrimnur približi svoje obrve u strašan mrgodan izraz. "Provedi je trudeći se što bolje možeš da te više ne vidim. Jer ako te ugledam," podigne svoju dlakavu šaku, "izbit ću ti oči iz te šiljaste glave. Jesi shvatio?"

Sinetris uroni lopatice u vodu i stane žurno veslati unatrag, tako da je Isgrimnur morao brzo prebaciti drugu nogu na stubište. "Dakle, tako se vi redovnici ponašate prema Sinetrisu nakon svih njegovih usluga!?" uvrijēeno će brodar, napuhavši svoja mršava prsa poput goluba koji se udvara. "Nije ni čudo da je crkva na tako zlu glasu! Ti... bradati barbaru!" Uz zvuk vesala nestao je u tamnom kanalu. Isgrimnur se grubo nasmije, a onda se popne stubama u kčmu.

Nakon nekoliko nemirnih noći na travnjacima - noći u kojima je bio primoran pažljivo držati na oku izdajničkog Sinetrisa koji je nekoliko puta pokušao pobjeći i ostaviti Isgrimnura nasukana na pustoj, vjetrovitoj obali Firannoškog zaljeva -vojvoda od Elvritshalle pošteno se nas-pavao. Ostao je u krevetu sve dok sunce nije bilo visoko na nebu, a onda je prekinuo post muškom porcijom kruha i međa zalivši je kupom piva. Bilo je gotovo podne kad je od kčmara dobio upute kako doći do Pili-pine zdjele i ponovno se našao na kišnim kanalima. Njegov brodar je ovaj put bio Wranjanin, koji je unatoč oštrom vjetru nosio samo komad platna oko bokova i širok šešir s crvenim, namočenim perom koji mu je visio iz vrpce. Brodareva natmurena šutnja bila je ugodna promjena od beskrajnog Sinetrisova zanovijetanja. Isgrimnur se zavalio pipajući svoju novoizniklu bradu i uživajući u kišnim prizorima Kvvanitupula, grada koji nije posjetio već mnogo godina.

Oluja je očito prebacila mrtvački pokrov preko trgovačkog grada. Osim ako se stvari nisu uvelike promijenile od njegova posljednjeg boravka, u podne je na vodi trebalo biti mnogo više brodova, mnogo više ljudi koji su lutali kvvanitupulskim egzotčnim uličicama. Oni koji su bili vani žurili su prema svojim odredištima. Čak su se i obredni pozdravni povici i izazovi koji su odzvanjali između kanalskih brodova doimali neobično prigušenima. Poput kukaca, stanovnike je gotovo do nepo-kretnosti zaledio snijeg koji se u krpicama otapao na drvenim promenadama i vjetrom nošena susnježica koja je peckala izložene udove i ispunjavala kanale kružnim valićima.

Tu i tamo među rijetkom gomilom Isgrimnur bi opazio male skupine Ognjenih plesača, religioznih manijaka koji su bili na zlu glasu po samo-spaljivanju. Vojvodi su postali poznat prizor otkako je stigao u Nabban. Ti pokajnici divljih čiju, ne hajući za hladnoću, stajali su na mostićima pokraj prometnih kanalskih križanja i izvikivali hvalospjeve svojem mrčnom gospodar, Kralju Oluje.

Isgrimnur se upita gdje je čuo to ime. Nikad ga nije čuo izgovorena južno od Ledomeđe, čak ni u strašnim pričama za djecu. Nije bila slučajnost, znao je, ali nije si mogao pomoći a da se ne upita jesu li ti luđaci u haljama bili pijuni nekog kao što je Prvrates ili pravi vizionari. Ako je ovo drugo, onda je kraj koji su pretkazivali mogao biti stvaran.

Isgrimnur zadrhti na tu pomisao i načini znak Drveta na prsima. Crna su ih vremena sustigla. Međutim, uza svu njihovu viku, Ognjeni plesači nisu izvodili svoju poznatu vradžbinu paljenja samih sebe. Vojvoda se kiselo osmjehne. Možda je danas bilo previše vlažno. Brodar se napokon zaustavi pred neprivlačnim zdanjem u skladišnoj četvrti, daleko od trgovačkog središta. Kad mu je Isgrimnur platio, mali tamnopusi čovjek podigne svoj harpun i spusti s gata ljestve od užadi. Vojvoda se jedva popeo do polovice klimavih ljestava kad se brodar okrenuo i otplovio iz vida uz rub jednog od pokrajnjih kanala.

Daščući i proklinjući svoj debeli trbuh, Isgrimnur se napokon uspne na pouzdanije uporište doka. Pokuca na trošna vrata, a onda pričekava na ledenoj kiši bez odgovora, postajući sve srditiji. Napokon se vrata otvore, otkrivši namrštenu ženu srednjih godina.

"Ne znam gdje je slaboumnik", reče Isgrimnuru kao daje pitao. "Nije dosta što ovdje obavljam svaki vražji posao, nego sad moram i vrata otvarati."

Na trenutak je vojvoda bio tako zgranut da joj se umalo ispričao. Borio se sa svojim viteškim nagonom. "Tražim sobu", napokon reče. "Pa uđite, onda", sumnjičavo će žena, šire otvarajući vrata. Iza njih ležalo je privremeno spremište začamce koje je zaudaralo po katranu i staroj ribi. Par čamaca bilo je polegnuto poput žrtava bitke. U kutu je iz hrpe gunjeva izvirivala smēla ruka. Na trenutak Isgrimnur pomisli da je to bilo truplo koje su nemarno bacili pokraj vrata; kad se ruka pomaknula, privlaēeći gunjeve bliže, on shvati da je to samo neki spavač. Odjednom je imao predosjećaj da tu možda neće pronaći smještaj na najvišoj razini, ali potisne tu misao. Postaješ čangrizav, starce, prekori samog sebe. Na bojištu si spavao u blatu i krvi i gnijezdu muha koje su te grizle.

Imao je zadatak, podsjeti se. Njegova je udobnost bila sporedna.

"Usput", dovikne za kčmaricom, čiji su je žustri koraci odveli gotovo na suprotan kraj dvorišta. "Tražim nekoga." Odjednom se nije mogao sjetiti imena koje mu je Dinivan rekao. Zastao je, provlaēeći prste kroz vlažnu bradu, a onda se sjeti. "Tiamak. Tražim Tiamaka."

Kad se žena okrenula, njezin je kiseli izraz zamijenio pogled pohlepnog zadovoljstva "Vi?" reče ona. "Vi ste taj sa zlatom?" Ona raširi ruke kao da će ga zagrliti. Unatoč tucetu lakata koji su ih dijelili, vojvoda načini korak natrag, lecnut. Hrpa gunjeva u kutu počne se koprcati poput legla prašćica, a onda spadne. Malen i vrlo mršav Wranjanin sjedne, očiju još napola sklopljenih od sna.

"Ja sam Tiamak", reče, pokušavajući zatomiti zijev. Dok je promatrao Isgrimnura, mævarčevo lice kanda pokaže razočaranje, kao da je očekivao nešto bolje. Vojvodina se srdžba vrati. Zar su svi ovi ljudi bili ludi? Za koga su ga to smatrali i koga su u njemu očekivali?

"Donosim vam vijesti", ukočeno će Isgrimnur, nesiguran kako da nastavi. "Ali moramo govoriti učetiri oka."

"Odvest ću vas u vašu sobu," žustro će žena, "najbolju u kući, a mali smeđi gospodin -još jedan časní gost - može vam se tamo pridružiti."

Isgrimnur se upravo okrenuo prema Tiamaku, koji se nespretno odijevao pod gunjevima, kad se unutrašnja vrata svratišta uz prasak rastvore, a horda djece nagne van, urlajući poput Thrithinžana u ratu. Proganjao ih je visok, bjelokos starac, koji se cerio od uha do uha pretvarajući se da ih vreba. Pobjegli su od njega s kricima užitka i probili se kroz vrata koja su vodila na gat. Prije nego štoće pojuriti za njima, gazdarica stupi pred njega sa šakama na bokovima.

"Prokleta glupo magare, Ceallio, tu si da otvaraš vrata!" Starac, iako znatno viši, skutri se pred njom kao da æekuje udarac. "Znam da si sla-bouman, ali nisi gluh! Zar nisi čuo da netko kuca?"

Starac nijemo zastenje. Gazdarica mu s gađenjem okrene leđa. "Glup je ko stup", počne ona, a onda se prekine zureći u Isgrimnura koji je pado na koljena.

Vojvoda osjeti da mu se svijet prevrnuo, kao da su ga podigle divovske ruke. Trebalo je mnogo vremena prije nego što je uspio prozboriti, vremena tijekom kojeg su ga gazdarica, mali Wranjanin i stari vratar promatrali s različitim stupnjevima nelagodne očaranosti. Kad je Isgrimnur progovorio, obratio se starcu.

"Moj gospodaru Camarise", reče on i osjeti kako mu glas zastaje u grlu. Svijet je zaista poludio: sada su i mrtvi oživjeli. "Milosrdna Elizijo, Camarise, zar me se ne sjećate? Ja sam Isgrimnur! Zajedno smo se borili za Svijetlog Ivana - mi smo prijatelji! Ah, Bože, vi ste živi! Kako je to moguće?"

Ispružio je ruku prema starcu koji je primi kao što bi dijete primilo nešto sjajno ili šareno što mu nudi neznana. Stačev stisak bio je žulje-vit, s velikom snagom koja se mogla osjetitičak i dok mu je ruka mlitavo počivala u Isgrimnurovoj. Njegovo načito lice pokazivalo je tek nasmiješeno neshvaćanje.

"Što to govorite?" srdito će gazdarica. "To je stari Ceallio, vratar. Tu je već godinama. On je budala."

"Camarise..." dahne Isgrimnur dok je pritiskao stačevu ruku uz svoj obraz, vlažći je suzama. Jedva je mogao govoriti. "O, moj dobri gospodaru, vi živite."

Iskre

Unatoč nepresušnoj ljepoti Jao e-Tinukai'ija ili možda upravo zbog nje, Simon se dosađivao. Bio je i neizrecivo osamljen.

Njegovo zatočeništvo bilo je čudna stvar: Sithe ga nisu ometali, a osim Jirikija i Aditu, i dalje nisu pokazivali nikakvo zanimanje za njega. Poput kraljičina psetanca, hranili su ga i pazili, puštali ga da luta kamo je htio, ali samo zato što je vanjski svijet bio izvan njegova dohvata. Poput najvrednijeg ljubimca, zabavljao je svoje gospodare, ali nisu ga uzimali za ozbiljno. Kad im se obrćao, odgovarali su ljubazno na Simo-novu zapadnjačkom jeziku, ali između sebe govorili su tečnim sithskim. Samo je nekoliko prepoznatljivih riječi doprlo do njegovih ušiju, dok su cijele rijeke nerazumljivog govora protjecale oko njega. Sumnja da su u svojim privatnim razgovorima pričali o njemu dovodila gaje do bjesnila. Mogućnost da možda nisu, da možda uopće ne razmišljaju o njemu osim u njegovoj prisutnosti, bila je u neku ruku još gora: tjerala ga je da se osjeća nebitnim poput duha.

Od razgovora s Amerasu, dani su počeli promicati sve brže. Dok je ležao među svojim pokrivačima jedne noći, shvatio je kako više nije sa sigurnošću mogao ustvrditi koliko je dugo boravio među Sithama. Aditu gaje, kad ju je upitao, uvjeravala kako se ne sjeća.

Simon je isto pitanje postavio Jirikiju, koji gaje gledao s velikim sažaljenjem i upitao ga želi li uistinu brojati dane. Sleden prešućenim, Simon je zahtijevao istinu. Jiriki mu je rekao da je prošlo nešto više od jednog mjeseca.

To je bilo prije nekoliko dana.

Noći su bile najteže. U svojem gnijezdu od gunjeva u Jirikijevoj kući ili lutajući mekom, vlažnom travom pod neobćnim zvijezdama, Simon se bavio nemogućim planovima za bijeg, planovima za koje je i sam znao da su bili neprovedivi koliko i æajnički. Postajao je sve mrzovoljniji i mrzovoljniji. Znao je da je Jiriki bio zabrinut za njega i da ječak i Adi-tuin srebrnasti smijeh zvučao usiljeno. Simon je znao da je neprestano govorio o svojem jadu, ali nije ga mogao sakriti - štoviše, nije ga htio sakriti.Čijom se krivnjom našao u toj stupici?

Spasili su mu život, dakako. Je li zaista bilo bolje poginuti od hladnoće ili gladi, korio je samog sebe, nego živjeti kao mažen, premda ograničen gost u najčudesnijem gradu na Osten Ardu? Ali iako je takva nezahvalnost mogla biti sramotna, ipak se nije mogao pomiriti sa svojim blaženim zatvorom.

Svaki je dan bio otprilike isti. Lutao bi šumom sam ili bacao kamenčiće u bezbrojne potoke i rijeke i mislio na svoje prijatelje. Pod zaštitom Jao e-Tinukai'ijeva ljeta bilo je teško zamisliti kako su vani svi trpjeli strašnu zimu. Gdje je bio Binabik? Miriamele? Princ Jošua? Jesu li uopće živi? Jesu li pali pod crnom olujom ili se još bore?

Postajući sve bezumniji, preklinjao je Jirikija da mu ponovno dopusti razgovor s Amerasu, da je zamoli za pomoć u njegovu oslobođanju, ali Jiriki je odbio.

"Nije na meni dijeliti savjete Prvoj Pramajci. Ona će djelovati kad bude spremna, kad pažljivo razmisli. Žao mi je, Seomane, ali ove su stvari prevažne da bi se požurivale."

"Požurivale!" Simon pobjesni. "Prije nego što ovdje itko išta poduzme, jaću biti mrtav!"

Ali Jiriki, iako vidno razalošćen, ostane nepopustljiv.

Osujećen na svakom koraku, Simonov nemir počeo se pretvarati u gnjev. Suzdržljivi Sithe počinjali su se činiti samodopadni i pravedni preko svake mjere. Dok su se Simonovi prijatelji borili i umirali, uvučeni u strašnu, unaprijed izgubljenu bitku protiv Kralja Oluje i Elije, ta glupa stvorenja švrljala su svojim sunčanim šumama pjevajući i promatrajući drveće. A tko je uostalom bio Kralj Oluje nego Sitha!? Nije ni čudo što su njegovi drugovi držali Simona zarobljenog dok je vani svijet izdisao pred Inelukijevom hladnom srdžbom.

Tako su dani promicali, svaki sve više i više nalik na prethodni, a Si-monovo nezadovoljstvo raslo je iz dana u dan. Prestao je večerati s Jiri-kijem, izabравši samotnije uživanje u pjesmi zrikavaca i slavuja. Zamjerajući Aditu na njezinoj objesti, počeo ju je izbjegavati. Bio je umoran od zadirkivanja i milovanja. Znao je da joj ne znači ni koliko psić ljubimac jednoj kraljici. Nije to više htio trpjeti. Ako već mora biti zarobljenik, tako će se i ponašati.

Jiriki ga je pronašao kako sjedi u šumarku ariša, smrkuta i nakostri-ješana poput ježa. Pčele su zujale u djetelini, a sunce polako klizilo kroz iglice, presijecajući tlo krhotinama svjetla. Simon je žvakao komad kore.

"Seomane," reče princ, "mogu li s tobom govoriti?"

Simon se namršti. Naučio je da bi Sithe, za razliku od smrtnika, odlazili ako bi im se dopuštenje uskratilo. Jirikijev je narod duboko poštovao privatnost.

"Valjda", napokon izusti Simon.

"Želio bih da pođeš sa mnom", reče Jiriki. "Idemo u Yasiru."

Simon osjeti raspirivanje nade, ali to ga zaboli. "Zašto?"

"Ne znam. Samo znam da su nas sve zamolili da dođemo, sve nas koji živimo u Jao e-Tinukai'iju. Budući da sada tu živiš, mislim da je u redu da i ti pođeš."

Simonove nade potonu. "Nisu me zvali." Na trenutak si predloži kako je trebalo biti: Shima'onari i Likimeva ispričavali su se za svoj propust, šaljući ga svojim ruku punih poklona i bremenita mudrošću kojom će pomoći Jošui i ostalima. Još jedan budalasti san - zar ih već nije prerastao? "Ne želim ići", reče napokon.

Jiriki čučne pokraj njega, održavajući ravnotežu skladno poput ptice grabežljivice na grani. "Htio bih da dođeš, Seomane", reče napokon. "Ne mogu te prisiliti i neću moliti, ali Amerasu će biti tamo. Za nju je prava rijetkost iskati da se obrati našem narodu, osim na Dan Godišnjeg plesa."

Simon osjeti kako mu znatiželja raste. Možda će Amerasu govoriti u njegovo ime, narediti im da ga puste! Ali ako je o tome riječ, zašto ga nisu zamolili da bude ondje?

Glumio je nehaj. Kako bilo da bilo, polako je učio sithske običaje. "Opet ti o Godišnjem plesu, Jiriki", reče on. "A nikad mi nisi rekao kakvo mu je značenje. Vidio sam lug Godišnjeg plesa, znaš."

Činilo se da Jiriki suzdržava osmijeh. "Ne sasvim izbliza, mislim. Ali hajde, Seomane, igraš se. Drugi putću ti ispričati sve što mogu o odgovornostima moje obiteljske kuće, ali sada moram poći. I ti, ako mi se kaniš pridružiti."

Simon baci komad sažvakane kore preko ramena. "Pčei ću ako mogu sjediti blizu vrata. I ako ne budem morao govoriti."

"Možeš sjediti gdje god želiš, Snježnoprameni. Možda si zarobljenik, ali si poštovan. Moj se narod trudi da ti boravak ovdje bude izdržljiv. Sto se ostalog tiče, ne znam što bi te mogli pitati. Hajde, gotovo si odrastao, ljudsko dijete. Ne boj se ustati za sebe."

Simon se namršti, razmišljajući. "Vodi me, onda", reče.

Zaustavili su se pred ulazom u velebni živi šator. Leptiri bijahu uznemireni, lepršajući svojim blistavim krilima tako da su se nestalne šare raznobojnih sjenki mreškale na licu Yasire poput vjetra nad poljem žita. Papirnati šum njihova njeznog miješanja ispunio je cijelu udolinu. Odjednom izgubivši želju za prolaskom kroz vrata, Simon ustukne, otrešajući Jirikijevu prijateljsku ruku.

"Ne želim čuti ništa loše", reče on. U dnu želuca ležala mu je hladna težina, ona ista koju je osjećao kad bi očekivao kaznu od Rahele ili nadzornika perača posuđa. "Ne želim da na mene viču."

Jiriki ga začuđeno pogleda. "Nitko neće vikati, Seomane. To nije običaj nas Zida'va. Ovo možda i nema veze s tobom."

Simon strese glavom, posramljen. "Oprosti. Naravno." Duboko udahne i nervozno slegne ramenima, a onda prieka da ga Jiriki ponovno nježno primi za ruku i usmjeri prema ružama isprepletenim vratima Yasire. Tisuće i tisuće krila leptira zašušte poput suhog vjetra kad su Simon i njegov suputnik ušli u golemu kupolu raznobojnog svjetla.

Kao i prije, Likimeva i Shima'onari sjedili su u središtu dvorane na niskim ležaljicama blizu stršće prst-stijene. Amerasu je sjedila između njih na povišenoj ležaljci, zabacivši kukuljicu svoje svijetlosive haljine. Njezina snježnobijela kosa, raspuštena, širila se u mekom oblaku po njezinim ramenima. Nosila je pojas jarko plave boje oko vitkog struka, no nijedan drugi ukras ni nakit.

Dok je Simon buljio, njezine oči nakratko okrznu njegove. Ako se nadao uslužnom osmijehu ili ohrabrujućem kimanju glave, razočarao se: njezin pogled klizne pokraj njega kao da je bio samo još jedno obično stablo u velikoj šumi. Srce mu potone. Ako je preostala još koja pomisao da je Amerasu marila za sudbinu sanjara Simona, zaključio on, bilo je vrijeme da je otkloni.

Osim Amerasu, na postolju od mutnog sivog kamena stajao je neobičan predmet: disk od neke blijede, ledene tvari, postavljen na široki stalak od tamnog i sjajnog čudodrva ukrašenog isprepletenim sithskim rezbarijama. Simon pomisli da je to stol-zrcalo - čuo je da su ih neke plemenite gospe posjedovale - ali začudo, činilo se da ništa nije odrazavalo. Rubovi diska bili su oštri poput noža, poput šećernog slatkisha koji su isisali gotovo do prozirnosti. Njegova boja bila je ona gotovo bijela, ledena boja zimskog mjeseca, alčini

se da se druge, dublje nijanse pospano pomiču u njoj. Široka, plitka zdjela od iste prozirne tvari ležala je pred kamenim diskom, gnijezdeći se na izrezbarenom stalku.

Simon nije mogao dugo zuriti u taj predmet. Nestalne su ga boje us-plahirile: na neki čudan način, promjenjivi gaje kamen podsjetio na sivi mač Tugu, a tu uspomenu nije želio probuditi. Odvratio je glavu i polako se ogledao po velikoj dvorani.

Kao što je Jiriki dao naslutiti, činilo se da su svi stanovnici Jao e-Ti-nukai'ija došli u Yasiru tog poslijepodneva. Odjeveni na svoj naglašeno šarolik način, ukrašeni perjem poput rijetkih ptica, zlatooki su Sithe svejedno izgledali neobično suzdržano, čak i prema mjerilima povučenog naroda. Mnoge su se oči okrenule prema Simonu i Jirikiju kad su ušli, ali ničiji se pogled nije dugo zadržao: pažnja svih okupljenih bila je usmjerena prema trima prilikama na sredini goleme dvorane drveta. Zahvalan na anonimnosti, Simon izabere mjesto na rubovima šutljive gomile da Jiriki i on sjednu. Nije nigdje vidio Aritu, ali znao je da ju je bilo teško zamijetiti usred takva skupa.

Dugo vremena nije bilo ni pokreta ni govora iako se Simonu činilo da su se neke skrivene struje pomicala točno izvan njegova dosluha, tajno sporazumijevanje koje su u dvorani dijelili svi osim njega. Ipak, nije bio tako neosjetljiv a da ne primijeti napetost tihih Sitha, očit osjećaj nelagodna iščekivanja. U zraku se čutjela oštrina, kao pred oluju.

Počeo se pitati hoće li ovako nastaviti cijelo poslijepodne, poput skupina sukobljenih mačaka na zidu koje pokušavaju nadzuriti jedna drugu, kad Shima'onari napokon ustane i počne govoriti. Ovaj put, gospodar Jao e-Tinukai'ija nije se mučio Simonovim zapadnjačkim jezikom, već je rabio muzikalan sithski govor. Pripovijedao je neko vrijeme, pratili svoj monolog otmjenim pokretima ruku, a rukavi njegove svijetložute halje lepršali su dok je naglašavao svoje riječi. Za Simona, bila je to samo besmisao za besmislo.

"Moj otac kazuje o Amerasu i moli nas daje saslušamo", šapne Jiriki prevodeći. Simon je sumnjao u to. Shima'onari je predugo govorio da bi samo to rekao. Ogledao se po Yasiri u ozbiljna lica mačjih očiju. Što god je Jirikijev otac kazivao, imao je nepodijeljenu i gotovo zastrašujuću potpunu pozornost svojeg naroda.

Kad je Shima'onari završio, Likimeva ustane, a sve se čini okrenu prema njoj. I ona je dugo govorila na jeziku Zida'va.

"Veli da je Amerasu vrlo mudra", objasni Jiriki. Simon se namršti.

Kad je Likimeva završila, u zrak se vine velik, tih uzdah, kao da je cijeli skup ispustio dah u isto vrijeme. I Simon tiho uzdahne, kao od olakšanja: dok se nerazumljiv žagor sithskog jezika nastavljao, otkrivao je kako se sve teže i teže usredotučuje. Čak su se i leptiri nemirno pomicali u visinama, a raznobojne sunčane šare koje su njihova krila stvarala plesale su tamo-amo po velebnoj dvorani. Napokon ustane Amerasu. Izgledala je kudikamo čvršće nego u svojoj kući. Simon ju je tada usporedio sa sveticom mučenicom, ali sada je u njoj vidio tračak andeoskoga, moć koja je pritaženo tinjala, ali koja je mogla planuti u čistu, bijelu svjetlost. Njezina se duga kosa pomicala na povjetarcu koji su možda stvarali oprezni pokreti milijuna krila.

"Vidim daje tu i dijete smrtnika," reče ona, "pa ću govoriti tako da i on razumije, jer mnogo toga što želim reći potječe od njega. Ima pravo čuti."

Nekoliko Sitha okrene glave kako bi ravnodušno promotrili Simona. Uhvaćen nespreman, on spusti bradu i zagleda se u svoje grudi sve dok mu ponovno nisu okrenuli leđa.

"Zapravo," nastavi Amerasu, "koliko godčudno to zvučalo, moguće je da nekim stvarima koje moram izgovoriti bolje odgovaraju jezici Sud-hoda'va. Smrtnici su uvijek živjeli pod tamom jedne ili druge vrste. To je jedan od razloga zašto smo ih nazvali 'djeca sumraka' kad su prvi put stigli u Osten Ard." Ona zastane. "Ljudska djeca, smrtnici, imaju mnoge zamisli o onome što se događa nakon smrti i prepiru se oko toga tko je u pravu, a tko u krivu. Te nesuglasice često završavaju krvoprolivom, kao da žele poslati glasnike koji bi mogli otkriti odgovor njihove svađe. Ti se glasnici, koliko ja poznajem filozofiju smrtnika, nikad nisu vratili kako bi svojoj braći podarili okus istine za kojom čeznu."

Ali među narodima smrtnika postoje priče koje vele da se neki zaista vraćaju kao bestjelesne duše, iako sa sobom ne donose odgovore. Njihove duše, te sablasti, nijemi su podsjetnici na sjenu smrti. Oni koji se susretnu s tim dušama bez postojbine nazivaju sebe 'ukletima'." Amerasu uzme dah; činilo se da njezina neizmjerena sabranost posustaje. Trebao joj je trenutak prije nego što je nastavila. "To je riječ koju mi Zida'va nemamo, ali možda bismo je trebali imati."

Tišina, izuzev mrmora nježnih krilaca, bila je potpuna.

"Pobjegli smo s Krajnjeg Istoka, misleći da ćemo uteći Nepostojanju koje je opsjedalo naš Vrt. Taj priča poznata svima osim dječaku smrtniku - čak je i naša djeca rođena nakon Bijega iz Asu'e sišu s majčinim mlijekom - pa je ovdje nećemo pripovijedati."

Kad smo stigli u ovu novu zemlju, mislili smo da smo pobjegli toj sjeni. Ali dio nje došao je s nama. Ta mrlja, ta sjena, dio je nas - upravo kao što muškarci i žene Osten Arda ne mogu pobjeći sjeni vlastite smrti.

Mi smo drevan narod. Ne borimo se protiv nemogućeg. Zato smo i utekli iz Venvha Do'sae, radije nego da nas uništi jalova borba. Ali prokletstvo našeg roda nije u tome što odbijamo davati živote u beskorisnom otporu velikoj sjeni, već u tome što tu sjenu grlimo i čvrsto je i radosno privijamo na grudi, dojeći je poput djeteta.

Donijeli smo sjenu sa sobom. Možda nijedan živ, razuman stvor ne može postojati bez takve sjene, ali mi Zida'va - unatoč našim životima, u usporedbi s kojima je trajanje smrtnika poput krijesnica - ipak se ne možemo ne obazirati na tu sjenu koja je smrt. Ne možemo ignorirati spoznaju o Nepostojanju. Umjesto toga, nosimo je sa sobom poput mrakne tajne.

Smrtnici moraju umrijeti i boje se toga. Mi koji nekoć bijasmo u Vrtu također moramo umrijeti, iako je naš život mnogo dulji, ali svaki od nas prigrlji smrt u času kad prvi put otvori oči, čineći je nerazdvojnim dijelom sebe. Čeznemo za njezinim potpunim zagrljajem, čak i dok stoljeća promiču, a oko nas se preplašeni smrtnici množe i padaju poput miševa. Mi smo od smrti načinili jezgru našeg bivanja, našeg privatnog i najdubljeg prijatelja, puštajući da se život raspreda pokraj nas dok uživamo u mraknom društvu Nepostojanja.

Odbili smo odati Ruyan Veovoj djeci tajnu naše besmrtnosti, iako su bili plod istog drveta. Zanijekali smo vječit život Ruvanovu narodu, Ti-nukeda'va, dok smo istovremeno pritiskali Smrt svečvršće i čvršće na grudi. Ukleti smo, djeco moja. Smrtni svijet je jedini ispravan. Mi smo ukleti."

Nije razumio većinu onoga što je Prva Pramajka rekla, ali Amerasin je glas djelovao na Simona poput ukora voljenog roditelja. Osjećao se malenim i nevažnim, ali ohrabrenim što je glas ondje i što mu se obraća. Sithe oko njega zadržali su opreznu ravnodušnost. "Tada su stigli moreplovci," reče Amerasu, a glas joj se produbi, "nisu bili zadovoljni življenjem i umiranjem unutar zidova Osten Arda, kao smrtni miševi prije njih. Nisu bili zadovoljni zalagajima koje smo im bacali. Mi Zida'va mogli smo zaustaviti njihovo haranje prije nego što je prešlo mjeru, ali umjesto toga, žalili smo za gubitkom ljepote potajno se radujući. Naša smrt se bližila! - slavan i konačan kraj koji bi sjene učinio stvarnima. Moj suprug Ivu'unigato bio je jedan od tih. Njegovo nježno, pjesničko srce ljubilo je smrt više nego što je ikad ljubio svoju ženu i plodove svojih slabina."

Prvi put tih šapat stane putovati skupom, nelagodan žamor jedva glasniji od šuma leptira u visinama. Amerasu se žalosno nasmiješi. "Teško je slušati te stvari," reče ona, "ali ovo je vrijeme kada se o njima mora govoriti. Od svih Zida'va, samo jedan niječeznuo za tihim zaboravom. Bio je to moj sin Ineluki, a on je izgarao. Ne govorim o načinu njegove smrti - on bi se mogao smatrati okrutnom ironijom ili suđenom neizbježnošću. Ne, Ineluki je izgarao od života, a njegovo je svjetlo rastjerivalo sjene - barem neke od njih. Svi znaju što se dogodilo. Svi znaju da je Ineluki ubio svojeg blagog oca, da je tada napokon i sam uništen, razorivši samu Asu'u boreći se da spasi sebe i sav svoj narod od zaborava. Ali njegove su vatre bile toliko žarke da nije spokojno mogao prijeći u sjene onkraj života. Prokli-njem ga zbog onoga što je učinio mojem suprugu, svojem narodu i sebi, ali moje je majčinsko srce ipak ponosno. Tako mi Brodova koji su nas donijeli, gorio je tada i gori još uvijek! Ineluki neće umrijeti!"

Amerasu podigne ruku dok se nov val šapta slijevao Yasirom. "Mir, djeco, mir!" vikne ona. "Prva Pramajka nije sama zagrllila tu sjenu. Ne hvalim ga zbog onoga što je postao, već samo zbog neustrašiva duha koji nitko drugi nije pokazao, kad je taj duh bio jedino što nas može spasiti od nas samih. A on nas i jest spasio, jer njegov otpor, pačak i njegovo bezumlje, pružili su drugima volju da pobjegnemo ovamo, u kuću našeg izbjeglištva." Spustila je ruku. "Ne, moj sin je zagrljio mržnju. Sprečavala ga je da (umre pravom smrću, ali bio je to plamen još vreliji od njegova, koji ga je progutao. Ništa nije preostalo od blistave buktinje koja je nekad bila moj sin." Njezine su oči bile zasjenjene. "Gotovo ništa."

Kad je neko vrijeme šutjela, Shima'onari ustane kao da će joj prići, tiho kazujući nešto na sithskom jeziku. Amerasu strese glavom. "Ne, unuču, pusti me da govorim." Tračak gnjeva začuo joj se u glasu. "To je sve što mi je preostalo, jer ako me nečuju, spustit će se tama koja neće nalikovati na voljenu smrt kojoj pjevamo u našim snovima. Bit će gora čak i od Nepostojanja koje nas je otjeralo iz našeg Vrta s one strane mora."

Shima'onari, doimajući se neobično potresenim, sjedne pokraj skamenjene Likimeve.

"Ineluki se promijenio", nastavi Amerasu. "Postao je nešto što svijet još nije vidio, tinjajući ugarak očaja i mržnje, koji preživljava samo kako bi ispravio one stvari koje su u davnini bile nepravde, pogreške i tragčna podcjenjivanja, a koje su sada jednostavne činjenice. Poput nas, Ineluki živi u carstvu onoga što je bilo. Ali za razliku od svojeg živućeg roda, Ineluki se ne zadovoljava utapanjem u uspomene na prošlost. On živi ili postoji - tu je jezik smrtnika odveć neprecizan - kako bi zbrisao sadašnje stanje svijeta i ispravio nepravde, ali njegov jedini prozor je srdžba. Njegova pravda bit će okrutna, njegove metode još strasnije." Pomaknula se kako bi stala pokraj predmeta na kamenom postolju, puštajući da joj tanki prsti nježno počivaju na rubu diska. Simon se preplaši da će se porezati i osjeti neprirodan užas pri pomisli na krv na Amerasinoj tankoj, zlatnoj koži.

"Već dugo znam da se Ineluki vratio, kao i svi vi. Međutim, za razliku od nekih, nisam to istisnula iz svojeg uma ni prevrtala i prevrtala po mozgu samo kako bih uživala u vlastitoj boli, kao kad netko bocka modricu ili ranu. Pitala sam se, razmišljala i razgovarala s nekolicinom onih koji su mi mogli pomoći, pokušavajući shvatiti što je moglo rasti u sjenama sinova uma. Posljednji od njih koji mi je proširio znanje bio je mladi smrtnik Seoman - premda nije shvatio i još uvijek ne shvaća polovicu onoga što sam iz njega pabirčila."

Simon ponovno osjeti poglede na sebi, ali njegov bijaše nemarno uprt u Amerasino blistavo lice, uokvireno velebnim bijelim oblakom njezine kose.

"Tako je i bolje", reče ona. "Ljudsko dijete je sudbina izudarala, a usud vodio mnogim čudnim putovima, ali on nije ni čarobnjak ni veliki junak. Ispunio je svoje dužnosti hvalevrijedno, ali nije potrebno još više naprtiti njegova mlada pleća. Smatram da mi je ono što sam od njega doflala pokazalo pravi oblik Inelukijeva plana." Uzela je dubok dah, prikupljajući snagu. "A on je strašan. Mogla bih vam ga reći, ali riječi ne bi bile dovoljne. Ja sam najstarija u ovom plemenu; ja sam Amerasu U-Brodu-Račena. Ipak, među vama još ima nekih koji potajno dvoje i nekih koji bi i dalje radije odvrćali lica. Mnogi od vas više bi voljeli živjeti s ljepotom zamišljenih sjena nego s ružnoćom tame u srži ove sjene - sjene koju moj sin prostire nad svima nama.

Stoga ću vam pokazati što sam; a vidjela, paćete tada vidjeti i vi. Ako nakon toga još budemo mogli odvrćati glave, moja djeco, barem se nećemo nastaviti pretvarati. Zimu možemo zadržati neko vrijeme, ali ona će nas naposljetku ipak progutati." Njezin se glas odjednom vine, žalo-ban, ali moćan. "Ako radosno trčimo u naručje smrti, barem priznajmo da to činimo! Dopustimo sebi makar ovaj put jasno viđenje, makar to bilo na svršetku svega."

Amerasu spusti pogled, kao da ju je zahvatio veliki umor ili tuga. Neko je vrijeme vladala tišina, a onda, upravo kad se začulo nekoliko tihih razgovora, ona ponovno podigne lice prema njima i položi ruku na blijedi mjesčev disk.

"Ovo je Maglena svjetiljka koju je moja majka Senditu iznijela iz Tu-met'ajja dok je vrebajući mraz gutao taj grad. Kao i s ljuskama Velikog crva, kao i s Lomačom, raspjevanom Krhotinom i Jezerom u velikoj Asu'i, ovo su vrata prema Cesti snova. Pokazala su mi mnogo toga. Sada je čas da podijelim te vizije."

Amerasu spusti ruke, lako dotaknuvši zdjelu ispred kamenog diska. Modrobijeli plamen sune uvis i ostane bez fitilja lebdjeti iznad bijelog ruba zdjele. Disk se stane sjajiti tajanstvenim svjetlom. Kako je on postajao svjetliji, cijela se dvorana Yasire počela mračiti, sve dok Simon nije pomislio da je poslijepodne zaista isteklo i da je mjesec pao s neba te se objesio tu pred njima.

"Ovih dana, zemlja snova se približila našoj," reče Amerasu, "upravo kao što je Inelukijeva zima okružila i istanjila ljeto." Njezin glas, iako jasan, činio se tek šaptom. "Zemlja snova je zamršena teče doći trenuci kada će biti teško ostati na cesti, pa vas molim da mi podarite svoje misli i tihu pomoć. Davno je minuo onaj dan kad su Jenjivanine kćeri mogle zboriti preko Svjedoka jednakom lakoćom kao s uha na uho." Mahnula je rukom ponad diska, a dvorana postane još tamnija. Nježno se struganje leptirovih krila pojača kao da su stvorenja osjetila promjenu u zraku.

Disk je svijetlio. Modra mrlja došulja se poput magle preko njegova lica; kad je minula, Maglena svjetiljka postane crna. U toj crnini pojavi se roj ledenih zvijezda, a neki blijedi oblik stane rasti, ničući iz dna diska Svjetiljke. Bila je to planina, bijela i oštra poput kljove, gola poput kosti.

"Nakkiga", izusti Amerasu iz tame. "Planina koju smrtnici zovu Olujni vrh. Dom Utuk'ku, koja skriva svoju starost iza srebrne maske, ne želeći priznati da sjena smrti i nju može dotaknuti. Boji se Nepostojanja više od ikog drugog od našeg roda, premda je najstarija koja još živi -posljednja od onih U-Vrtu-Rođenih." Amerasu se tiho nasmije. "Da, moja je prabaka vrlo tašta." Na trenutak se ukaže bljesak kovine, ali tad se Maglena svjetiljka zamuti, a planina ponovno pojavi. "Mogu je osjetiti", reče Amerasu. "Poput pauka, ona čeka. Nikakav oganj pravde u njoj ne plamti kao što plamti u Inelukiju, koliko god je postao bezuman. Ona samo želi uništiti sve one koji se sjećaju njezina poniženja u dalekoj, dalekoj prošlosti kad su se naši narodi razdvojili. Pružila je dom divljem duhu mojeg sina; zajedno su hranili jedno drugo mržnjom. Sada su spremni izvesti ono što su smišljali dugim stoljećima. Pogledajte!"

Maglena svjetiljka stane pulsirati. Bijela se planina približi, dimeći se pod hladnim crnim nebom. Onda, iznenada, počne iščezavati natrag u tamu. Za nekoliko trenutaka je nestane. Ostala je samo baršunasta praznina.

Prođe puno vremena. Simon, koji je gutao svaku riječ sithske žene, odjednom se osjeti prepuštenim samom sebi. Praskava napetost u zraku vrati se jača nego ikad.

"Oh!" dahne Amerasu, prenuvši se.

Svud oko Simona Sithe su se uskomešali, mrmljajući, dok im se upitnost pretvarala u nelagodu, a u njima počinjalo rasti sjeme straha. Bljesak srebra pojavi se u središtu Maglene svjetiljke, a potom se raširi prema rubu poput ulja na jezeru, ispunivši potamnjeni obris. Srebro se razlijevalo i teklo sve dok se nije pretvorilo u lice, u nepomično lice žene. Samo su blijede oči virile iz zatamnenih proreza. Simon je nemoćno promatrao srebrnu masku, a oči su ga pekle pu-neći se prestrašenim suzama. Nije mogao odvratiti pogled. Bila je tako stara i jaka... tako jaka...

"Prošlo je mnogo godina, Amerasu no'e-Sa'onserei." Glas kraljice Nor-na bio je iznenađujuće melodičan, ali njegova milina nije mogla posve sakriti neizmjernu izopačenost. "Prošlo je mnogo vremena, unuko. Zar se toliko stidiš svojeg sjevernjakog roda, da nas nisi ranije pozvala u goste?"

"Rugaš mi se, Utuk'ku Seyt-Hamakha." U Amerasinu se glasu čuo drhtaj, zastrašujuća nota smetenosti. "Svi znaju razloge tvojeg izгона i odvajanja naših obitelji."

"Oduvijek si voljela pravednost, mala Amerasu." Od prezira u glasu nornske kraljice Simon se osjećao kao da ga obuzima groznica.

"Alipravedni uskoro postaju zabadala, a tako je oduvijek bilo s tvojim dalekosežnim klanom. Niste htjeli iskorijeniti smrtnike sa zemlje, što bi nas sve spasilo. A čak i kad su uništili U-Vrtu-Rođene, još nisi smrtnike mogla ostaviti na miru." Utuk'kin se dah sikući uvuče i ispusti. "Ah. Vidim daje i sada jedan od njih među vama!"

Simonu se učini da mu srce narasta, utiskujući mu se u grlo sve dok gotovo nije mogao disati. One stravične oči zurile su u njega - zašto je Amerasu nije otjerala?! Htio je kriknuti, pobjeći, ali nije mogao. Sithe oko njega izgledali su jednako nepomični, stojeći kao munjom pogođeni.

"Previše pojednostavljuješ, bako", napokon reče Amerasu. "Onda kad jednostavno ne lažeš."

Utuk'ku se nasmije, a taj je zvuk bio nešto što je moglo i kamen nag-nati u plač.

"Budalo!" vikne ona. "Ja pojednostavljujem? Prešla si svaku mjeru. Dugo si se zanimala za poslove smrtnika, ali previdjela si najvažnije stvari. To će te stajati glave!"

"Znam tvoj plan!" reče Amerasu. "Možda si mi otela ono što je preostalo od mojeg sina, ali čak i u smrti, pročitala sam njegov um. Vidjela sam..."

"Dosta!" Utuk'kin gnjevni krik preleti Yasinom, leden zapuh vjetrova koji povije travu i nagna leptire na pančeno lepršanje krilcima.

"Dosta. Izrekla si posljednje riječi i osudila samu sebe. Na smrt!"

Na užas svih, Amerasu stane drhtati na slabom svjetlu, opirući se nekoj nevidljivoj sili, raširenih očiju i usana koje su se bezvučno pomicale.

"/ nećeš se više miješati - nitko od vas!" Glas nornske kraljice uzdizao se do strahotnih visina. "Lažni mir je gotov! Gotov! Nakkiga vas se odriče!"

Svud po Yasiri Sithe su vikali od zaprepaštenja i gnjeva. Likimeva po-hita prema potamnjenoj Amerasinoj prilici, dok je Utuk'kino lice treperilo i nestajalo iz Maglene svjetiljke. Svjedok potamni na trenutak, ali samo na trenutak. Sićušna mrlja crvenila užga se u središtu Svjetiljke, mala iskra koja je postojano narastala sve dok nije postala uzburkanom buktinjom koja je zaprepaštena lica Jirikijevih roditelja i nijemu Amerasu ocrtavala skrletnim svjetlom. Dvije tamne rupe rastvore se u plamenu, ali bez svjetla na licu vatre. Simon osjeti kako ga je ščepao ledeni užas, stisnuo ga tako čvrsto da su mu mišići zadrhtali. Hladna strava strujala je iz onog

treperavog lica, kao što se toplina uzdiže iz obične vatre. Amerasu se prestane opirati, postajući nepomična kao da se pretvorila u kamen.

Nova se tama razjapi na razbuktalom plamenu podno praznih ađiju. Hladnokrvni smijeh prodre iz nje. Osjećajući mučninu, Simon se očajnički borio da pobjegne - ovu je stravičnu krinku već vidio.

Crvena Ruka! Trebao je to biti krik, ali strah mu priguši riječi u nemoćan, piskutav dah.

Likimeva stupi naprijed, sa svojim suprugom pokraj sebe, koji joj je pomagao da zaštititi Amerasu. Uzdigla je ruke pred Maglenom svjetiljkom i ognjenim stvorom koji je lelujao unutar nje. Okružio ju je nekakav srebrnast sjaj. "Vrati se svojoj smežuranoj gospodarici i mrtvom gospodaru, Izopraćeni", vikne ona. "Ti više nisi jedan od nas."

Plameni stvor se ponovno nasmije. "Ne. Mi smo više, daleko više! Crvena Ruka i njegov gospodar su ožđali. Sva stvorenja moraju pasti na koljena pred sjenom Kralja Oluje. Oni koji nas izdaju, cviljet će i cvokotati u tami!"

"Ovdje nemaš moći!" vikne Shima'onari, uhvativši uzdignutu ruku svoje žene. Sjaj oko njih dvoje stane jačati, sve dok magla srebrne mjesečine nije narasla dovoljno velika da obuhvati i vatreno lice. "Ovo je mjesto izvan tvojeg dosega! Vrati se u svoju hladnu planinu i crnu prazninu!"

"Ne shvaćate!" klikne stvor. "Od svih onih koji su ikad živjeli, mi smo se jedini vratili iz Nepostojanja. Postali smo jaki! Postali smo jaki!"

Još dok je njegov šuplji glas odjekivao Yasirom, nadglasavši krikove bijesa i uzbune sithskog naroda, stvor u Maglenoj svjetiljki odjednom se raširi prema van, u golem stup plamena, dok mu se izoblčena glava zabacivala u gromoglasnom urliku. Raskrilio je svoje ognjene ruke kao da će sve pred sobom obuhvatiti i zdrobiti u gorućem zagrljaju.

Dok su poput sunca vruće vatre poskakivale uvis, leptiri koji su se pri-pijali uz svilene niti iznad njihovih glava suknuše u plamen. Činilo se da ih se milijun odjednom vinulo u zrak, u golemu oblaku vatre i zadimljenih krila. Gorući, letjeli su zrakom poput žeravice, zalijećući se u Sithe koji su vrištali, mrveći se dok su se sudarali s deblom golemog jasena. Yasira je bila u kaosu, uronjena u mrak ispresijecan iskrama koje su se vrtjele i kovitlale.

Golemi stvor u središtu dvorane smijao se i plamtio, ali nije davao svjetlo. Činilo se da je umjesto toga sisao svu blistavost u svoju nutritinu, te se tovio i postajao još viši. Mahniti čvor tijela koprcao se i skakutao oko njega, a glave i razmahane ruke uzbunjenih Sitha ocrtavale su se na crvenoj lomači.

Simon se panično ogleda. Jiriki je nestao.

Još je jedan zvuk sada prodirao kroz kaos, šireći se sve dok se nije izjednačio sa strahotnim veseljem Crvene Ruke. Bilo je to promuklo lajanje čopora pasa.

Horda bijelih prilika nagrne u Yasiru. Bijeli su psi odjednom bili posvuda, njihove su uske oči odražavale pakleno svjetlo stvora u središtu dvorane, a njihove crvene gubice škljocale su i lajale.

"Ruakha, ruakha Zida'yei!" Simon začu kako Jiriki viče negdje u blizini "T'si e-isi'ha as-Shao Irigu!"

Simon zastenje, očajnički tražeći neko oružje. Gipka bijela prilika skoči pokraj njega, noseći nešto u slinavoj gubici.

Uspomena se utisne u Simonovu glavu. Kao da je lomača izvana zapalila lomaču iznutra, plameni jezik sjećanja sukne u njemu uvis: crne dubine ispod Visotvrde, san o tragediji i sablasnoj vatri.

Jingizu. Srce sve Tuge.

Oluja nereda podizala se i divljala, tisuće grla jaukalo je u iskrama prošaranom tami, kovitlacu udova koji su se ritali, prestravljenih očiju i izbeumljenih glasova čopora Olujnog vrha. Simon pokuša ustati, a onda se brzo opet baci na zemlju. Razmiljevši se, Sithe su pronašli svoje lukove: strijele su frcale zadimljenim zrakom, vidljive tek kao trake svjetla.

Jedan pas zatetura prema Simonu i sruči se na tlo pred njegovim nogama s modrom pernatom strijelom u vratu. Zgaden, Simon otpuže dalje od mrtvog tijela, osjećajući pod prstima travu i papirnati pepeo leptira. Ruka mu se sklopi oko kamena koji podigne i stisne.

Gmizao je naprijed poput slijepe krtice prema mjestu gdje su vrućina i buka bile najveće, gonjen nečim što nije mogao opisati, ponovno proživljavajući protiv volje nešto što je možda iskusio u snu, viziju prozirnih prilika koje su panično bježale dok im je dom izgarao u plamenu.

Golema zvijer, najveći pas kojeg je Simon ikad vidio, zatjerala je Shi-ma'onarija prema deblu velebnog jasena, stisnuvši gospodara Sitha uz pocrnjelu i zadimljenu koru. Nenaoružan, Jirikijev je otac držao masivnu glavu psa u golim rukama, boreći se da škljocavu čeljust zadrži dalje od svojeg lica. Neobična svjetla treperila su oko njih, modra i žarko crvena.

Blizu mjesta gdje mu se hrvao otac, Jiriki i nekolicina ostalih opkolili su vatrene stvora koji je urlikao. Princ je bio mala prilika koja je stajala ispred zvijeri Crvene Ruke, podižući svoj mač od čudodrva, Indre-ju, kao crni sjenoviti jezičac prema drhtavim plamenovima.

Simon spusti glavu i otpuže naprijed, još se probijajući prema središtu Yasire. Graja je bila zaglušujuća. Tijela su se gurala pokraj njega, neki od Sitha hitali su naprijed da pomognu Jirikiju u borbi protiv uljeza, dok su drugi trčali poput poludjelih stvorova, kose i odječe u plamenu.

Nagli udarac odbaci Simona na travu. Jedan od pasa stajao je nad njim, gurajući svoju mrtvačku gubicu prema njegovu vratu, tupim pandžama grebući njegove ruke dok se on pod njim mahnito pokušavao iz-viti. Slijepo je pipao oko sebe sve dok nije pronašao kamen koji mu je iskliznuo iz zahvata, a onda odalamio stvora po glavi. Pas vlažno zacvili i zarije zube u njegovu košulju, glavući mu rame dok mu je pokušavao dosegnuti vrat. Simon ga ponovno udari, boreći se da oslobodi umornu ruku, a onda još jedanput zamahne kamenom. Pas omlitavi i sklizne mu niz grudi. Simon se zakotrlja i nogom šutne tijelo.

Odjednom se prolomi drhtav krik, nadglasavši graju, a zimski vjetar zatuli Yasirom, ledena bura koja kao da je prodirala ravno kroz njega. Rasplamsana tim vjetrom, vatrena prilika u središtu dvorane na tren postane još i veća a onda propadne u sebe uz provalu uzburkanog plamena. Začuo se zvuk poput groma, a onda Simon osjeti snažan pljusak po svojim ušima dok je stvorenje Crvene Ruke nestajalo u kiši siktavih iskrica. Još jedan udar vjetra baci i Simona i mnoge druge na tlo dok je zrak hitao ispuniti mjesto gdje se nalazilo goruće biće. Nakon toga, neobična tišina poganje na Yasiru.

Ošamućen, Simon je ležao na leđima zureći uvis. Sjaj prirodnog sumraka polako se vraćao, blistajući kroz velebno stablo čije su grane bile ispražnjene od živih leptira, ali posute njihovim pocrnjelim ostacima. Stenjući, Simon se uspravi na svoje klimave noge. Svuda oko njega stanovnici Jao e-Tinukai'ija još su miljeli u neredu neshvaćanja. Oni Sithe koji su pronašli koplja i lukove dokrajčivali su preostale pse.

Je li onaj jezivi krik bio smrtni vapaj ognjenog stvora? Jesu li ga Jiri-ki i ostali nekako uništili? Zurio je u zadimljenu tamu u sredini dvorane, pokušavajući vidjeti tko je stajao pokraj Maglene svjetiljke. Zažmirio je i načinio korak naprijed. Amerasu je bila tamo... i netko drugi. Simon osjeti kako mu srce zapinje.

Prilika s kacigom načinjenom u liku iskešena psa stajala je Prvoj Pra-majci uz rame, ovijena dimom koji se uzdizao iz spaljene zemlje. Jedna od uljezovih u kožu umotanih ruku nalazila joj se oko struka, stišeći njezino vitko, mlitavo tijelo blizu kao da drži ljubavnicu. Druga ruka polako podigne pseću kacigu, otkrivši potamniju krinku Ingena Jeggera.

"Niku'al!" vikne on. "Yinval K meni!" Lovčeve su oči blistale skrlet-no, odražavajući tinjanje kore velebnog drveta.

U blizini jasenova debela krupni bijeli pas nesigurno ustane. Njegovo je krzno bilo ofureno i pocrnjelo, njegovačupava gubica gotovo krezuba. Shima'onari je ostao nepomičan na tlu gdje je zvijer čučala, sa zakrvavljenom strijelom stisnutom u šaci. Pas načini korak, a onda nespretno padne i otkotrlja se na bok. Crijeva su se ljeskala kroz otvor na njegovu trbuhu, dok su se Niku'ine široke grudi polako dizale i spuštale.

Lovčeve se oči rašire. "Ubili ste ga!" krikne Ingen. "Moj ponos! Najboljeg iz štenara!" Nosio je Amerasu pred sobom dok se nekoliko koraka približavao umirućem psu. Glava Prve Pramajke mlitavo se klatila. "Niku'al!" prosi Ingena, a onda se okrene i polako ogleda po Yasiri. Sithe su nepomično stajali svud naokolo, lica zakrvavljenih i umrljanih pepelom. Nijemo su uzvraćali lovčev pogled.

Usta Ingena Jeggera zgrče se od tuge. Podigao je oči prema izgorjelim granama jasena i sivom nebu iznad njih. Amerasu mu bijaše priklještena na grudima, dok joj je bijela kosa zaklanjala lice.

"Ubojstvo!" vikne on, a tada nastane dug tajac. "Što želiš od Prve Pramajke, smrtnice?"

Likimeva bijaše ta koja je prozborila tako mirno. Njezina bijela haljina bila je umrljana pepelom. Ključala je pokraj svojeg palog supruga i držala njegovu okrvavljenom ruku u svojoj. "Prouzročio si dovoljno patnje. Pusti je. Ostavi ovo mjesto. Nećemo te progoniti." Ingen je buljio u nju kao u neki davno zaboravljen putokaz ugledan nakon duga putovanja. Njegov smrknuti izraz rastegne se u jeziv osmijeh i on protrese Amerasino nemoćno tijelo sve dok joj se glava nije zaljuljala. Podigao je svoju pseću kacigu - šaka u kojoj ju je držao bila je natopljena grimizom - i mahne njome od izbezumljene radosti.

"Šumska je vještica mrtva!" zatuli. "Učinio sam to! Pohvali me, gospodarice, izvršio sam tvoj nalog!" Podigne svoju drugu ruku prema nebesima, pustivši da se Amerasu sruči na tlo poput bačene vreće. Krv je mutno blistala na njezinoj sivoj halji i zlatnim rukama. Proziran balčak kristalnog bodeža stršio joj je iz boka. "Besmrtni sam!" krikne Kraljčin Lovac.

Simonov prigušeni uzdah odjekne strašnom tišinom.

Ingen Jegger se polako okrene. Prepoznavši Simona, lovac izvije usta u osmijeh bez usana. "Ti si me k njoj doveo, dječče."

Od pepela potamnjenja prilika podigne se iz zadimljene hrpe kod In-genovih nogu.

"Venyha s'anh!" vikne Jiriki i zarije Indreju ravno u lovčevu utrobu.

Odbačen snagom Jirikijeva udarca, Ingen se napokon posćući zaustavi, savivši se po dužini oštrice koja bijaše istrgnuta iz vlasnikove ruke. Postupno se uspravi, a onda zakašljao. Krv mu iscure kroz usta i umrlja svijetlu bradu, ali osmijeh mu nije silazio s lica.

"Vrijeme Djece Zore... je svršeno", muklo izusti. U zraku se začu zujanje. Odjednom je pola tuceta strijela stršilo iz Ingenova široka trupa, izniknuvši sa svih strana poput ježevih bodlji.

"Ubojstvo!"

Ovaj put je to viknuo Simon. Skočio je na noge, dok mu je srce lupalo u ušima poput ratnih bubnjeva; osjetio je siktav dah druge salve strijela dok je trčao prema lovcu. Zamahnuo je teškim kamenom koji je toliko dugo stezao.

"Seomane! Ne!" povikne Jiriki.

Lovac klizne na koljena, ali ostane uspravan. "Tvoja je vještica... mrtva", dahne. Podigao je ruku prema Simonu koji mu je prilazio.

"Sunce zalazi..."

Još strijela poleti Yasirom, a Ingen Jegger se polako izvrne na tlo.

Mržnja izleti poput plamena iz Simonova srca dok je stajao nad lovcem te on podigne kamen visoko u zrak. Lice Ingena Jeggera još bijaše zaledeno u ushićen osmijeh i na najkraći trenutak njegove svijetlomod-re oči uhvate Simonov pogled. Časak kasnije Ingenovo lice nestane u crvenoj mrlji, a lovčev se tijelo zakotrlja po tlu od siline udarca. Simon posrne za njim s nijemim krikom bijesa, dok je sva prikrivena frustracija provaljivala iz njega u bezumnoj bujici.

Sve su mi uzeli. Smijali su mi se. Sve.

Bijes se pretvori u neku vrstu divljeg veselja. Osjetio je kako ga prožima snaga. Napokon! Spustio je kamen na Ingenovu glavu, podigao ga i opet njime zamahnuo, pa opet i opet, nekontrolirano, sve dok ga načije ruke nisu odvučle s tijela i dok nije skliznuo u vlastitu crvenu tamu.

Khendraja'aro gaje odveo Jirikiju. Prinčev ujak, kao i svi ostali stanovnici Jao e-Tinukai'ija, bio je odjeven u tamnosivu boju korote. I Simon je nosio hlače i košulju te boje, koje mu je donijela smjerna Aditu dan nakon paljenja Yasire.

Jiriki nije boravio u svojoj kući, već u zdanju od ružičastih, žutih i svi-jetlosmeđih okruglih šatora koje je Simona podsjećalo na divovsku košnicu. Sithska žena koja je tu živjela bila je vidarica, rekla mu je Aditu. Vidarica se brinula da Jirikijeve opekline dobiju odgovarajuću njegu.

Khendraja'aro, lica nalik na ukočenu, tešku masku, ostavi Simona kod vjetrom nošena ulaza u kuću i ode bez riječi. Simon ude kako ga je Aditu uputila i zatekne se u tamnoj odaji osvijetljenoj jednom jedinom prigušenom kuglom na drvenom štapu. Jiriki je sjedio na velikom krevetu. Ruke su mu počivale na grudima, zavijene trakama svile tkanine. Sithino se lice sjajilo od neke uljane tekućine, koja je samo još više naglašavala njegov izvanzemaljski izgled. Jirikijeva je koža bila crna na više mjesta, a obrve i dio duge kose je izgorio. Simon s olakšanjem opazi da princ nije bio teško unakažen.

"Seomane", izusti Jiriki i pokaže tračak osmijeha.

"Kako si?" stidljivo upita Simon. "Boli li te?"

Princ strese glavom. "Ne trpim mnogo, ne od opekline, Seomane. Moja je obitelj načinjena od tvrde tvari - kao što ćeš se sjetiti iz našeg prvog susreta." Jiriki ga odmjeri od glave do pete. "A kako tvoje zdravlje?"

Simon se osjećao nelagodno. "Dobro sam." Zastane. "Žao mi je." Suđen s mirnom prilikom pred sobom, postidio se vlastite životinjske naravi, postidio se što se pretvorio u vrištave divljaka pred očima svijui. Ta ga je uspomena tištala u danima koji su netom minuli. "Ja sam kriv za sve."

Jiriki požuri podići ruku, a onda je vrati, dopustivši si tek malu grimasu boli. "Ne, Seomane, ne. Nisi učinio ništa za što se moraš ispričavati. Ono je bio dan užasa, a ti si toga previše pretrpio."

"Nije to", nesretno će Simon. "Slijedio me! Ingen Jegger je rekao da me slijedio kako bi pronašao Prvu Pramajku! Ja sam ovamo doveo ubojicu."

Jiriki strese glavom. "Ovo je već dugo planirano, Seomane. Vjeruj mi, Crvena Ruka nije tek tako mogao poslati nekog od svojih u tvrđavu Jao e-Tinukai'ija, čak i na kratko vrijeme koliko je trajalo. Ineluki još nije toliko jak. To je bio dobro zamišljen napad, nešto što se dugo razmatralo. Njegovo ostvarenje iziskivalo je veliku moć i od Utuk'ku i od Kralja Oluje.

Zar misliš da je podudarnost što je Utuk'ku usutkala Prvu Pramajku upravo kad je trebala razotkriti Inelukijevu nakanu? Da se stvorenje Crvene Ruke probilo ovamo upravo tada, uz strahovitu potrošnjučarolijom dobivene snage? I zar misliš da je lovac Ingen samo lutao šumom i slučajno odlučio ubiti Amerasu U-Brodu-Rođenu? Ne, ni ja to ne mislim - iako je istina da je mogao nabasati na tvoj trag prije nego što te Aditu ovamo dovela. Ingen Jegger nije bio budala i bilo bi mu puno jednostavnije slijediti smrtnika nego nekog od nas, ali nekako je morao pronaći put u Jao e-Tinuaki'i. Tko zna koliko je dugo čekao pred Vratima ljeta kad ih je jednom pronašao, čekajući da ga gospodarica nahuška na svoje neprijatelje točno u pravi čas? Bio je to ratni plan, Seomane, precizan i prilično očajnički. Sigurno su se jako bojali mudrosti Prve Pra-majke."

Jiriki podigne svoju zamotanu ruku k licu, prinijevši je na trenutak svome čelu. "Ne preuzimaj svu krivnju na sebe, Seomane.

Amerasina smrt bila je dosuđena u crnim jazbinama pod Nakkigom - ili možda još dok su se Dvije obitelji rastajale kod Sesuad're, prije tisuća i tisuća godina. Mi smo rasa koja svoje rane dugo vida u tišini. Nisi ti kriv."

"AH zašto!?" Simon je htio vjerovati Jirikijevim riječima, ali strašan osjećaj gubitka koji gaje tog jutra nekoliko puta prijetio savladati odbijao se povući.

"Zašto? Zato što je Amerasu pogledala u Inelukijevo skriveno srce - a tko bi to mogao osim nje? Napokon je otkrila njegovu namjeru i kanila ju je prenijeti svojem narodu. Sada možda nikad nećemo saznati - ili ćemo možda shvatiti tek kad Ineluki odredi kako ječas da je objelodani u svoj njezinoj neminovnosti." Činilo se da ga preplavljuje umor. "Tako mi našeg Luga, Seomane, toliko smo toga izgubili! Ne samo Amerasinu mudrost, koja je bila golema, već smo izgubili i svoju posljednju vezu s Vrtom. Zaista smo postali beskućnici." Podigao je oči prema namreškanom svodu, te mu se uglato lice kupalo u blijedom žutom svjetlu. "Hernvstirci su imali pjesmu o njoj, znaš:

Snježnobijele grudi, morske pjene gospa,

Svjetlost je ona koja noću sije

Sve dok krasotom zvijezde ne opije...

Jiriki oprezno udahne da olakša svoje opečeno grlo. Izraz iznenađujućeg bijesa zgrči njegovo inače spokojno lice. "Čak i s mjesta gdje Ineluki boravi, tamo s one strane smrti - kako je mogao poslati stranca da mu ubije vlastitu majku!?"

"Što ćemo poduzeti? Kako se možemo boriti protiv njega?" "O tome ne moraš voditi brigu, Seomane Snježnoprameni."

"Kako to misliš?" Simon obuzda svoj gnjev. "Kako mi to možeš reći? Nakon svega što smo obojica vidjeli?"

"Nisam to mislio onako kako je zvučalo, Seomane." Sitha se osmijehne podrugujući se samom sebi. "Izgubio samčak i osnovne elemente pristojnosti. Oprosti mi."

Simon shvati da je zaista čekao. "Naravno, Jiriki. Opraštam."

"Samo sam htio reći da mi Zida'va moramo održati vlastito vijčanje. Moj otac Shima'onari teško je ranjen, a Likimeva, moja majka, mora sazvati naš narod - ali ne u Yasiri. Mislim da se više nikad nećemo okupljati na tom mjestu. Jesi li znao, Seomane, da je veleбно drvo od vatre pobijelilo poput snijega? Zar nisi jednom o tome nešto usnuo?" Jiriki naheri glavu, čiju punih pronicave svjetlosti.

"Ah, oprosti mi. Misli mi lutaju i zaboravljam najvažnije stvari. Je li ti itko rekao? Likimeva je objavila da možeš otići."

"Otići? Ostaviti Jao e-Tinukai'ij?" Bujica veselja bila je popraćena neočekivanom strujom žaljenja i gnjeva. "Zašto sada?"

"Jer je to bila Amerasina posljednja želja. Povjerila ju je mojim roditeljima prije nego što je skup počeo. Ali zašto zvučiš tako nezadovoljno? Vratit ćeš se svojem narodu. Tako je najbolje, u svakom slučaju. Mi Zida'va moramo oplakati gubitak naše najstarije, naše najbolje. Ovo više nije mjesto za smrtnike - a to si htio, zar ne? Vratiti se svojem narodu?"

"Ali ne možete se jednostavno zatvoriti i okrenuti leđa! Ne ovaj put! Zar nisi čuo Amerasu? Svi se moramo boriti protiv Kralja Oluje! Kukavičluk je raditi suprotno!" Njezino strogo, meko lice ponovno se našlo pred njim, barem u sjećanju. Njezine čudesne sveznajuće oči...

"Umiri se, mladi prijatelju", reče Jiriki s nategnutim, srдитim osmijehom. "Pun si dobrih namjera, ali ne znaš dovoljno da bi mogao tako žestoko govoriti." Njegov se izraz smekša. "Ne boj se, Seomane. Stvari se mijenjaju. Hiked'a su ubili našu najstariju, napali je u našoj svetoj kući. Prešli su crtu preko koje se više ne mogu vratiti. Možda nisu htjeli, ali to je manje važno od onoga što se dogodilo. To je još jedan razlog zašto moraš otići, ljudsko dijete. Za tebe nema mjesta na ratnom vijeću Zida'va."

"Onda ćete se boriti?" Simon osjeti kako ga je nada nakratko ušti-nula za srce.

Jiriki slegne ramenima. "Da, mislim da hoćemo - ali kako ili kada, nije na meni da kažem."

"Sve je to previše", promrmlja Simon. "Prebrzo."

"Moraš otići, mladi prijatelju. Aditu će se uskoro vratiti od svojih roditelja. Ona će te odvesti ondje gdje ćeš pronaći svoj narod.

Najbolje će biti da to obavimo što prije, jer nije uobičajeno da Shima'onari ili Likimeva gaze vlastite Rijči Odredbe. Idi. Moja će te sestra sresti kod moje kuće uz rijeku." Jiriki se sagne i podigne nešto s mahovinom prekrivenog poda. "I nemoj zaboraviti ponijeti svoje zrcalo, moj prijatelju." Lukavo se nasmiješi. "Možda me ponovno budeš morao pozvati, a još ti dugujem svoj život."

Simon uzme svjetlacavi predmet i spremi ga u džep. Oklijevao je, a onda se sagnuo i pažljivo ovio ruke oko Jirikija, pokušavajući mu ne doticati opekline dok ga je nježno zagrlio. Sithski princ dotakne Simonov obraz svojim hladnim usnama.

"Idi u miru, Seomane Snježnoprameni. Srest ćemo se opet. To je obećanje."

"Zbogom, Jiriki." Okrenuo se i brzo odmarširao ne osvrćući se za sobom. Usporio je korak nakon što se jednom spotaknuo u zavojitom hodniku, dugačkom, od vjetra namreškanom tunelu boje pijeska.

Vani, uronjen u vrtlog zbunjujućih misli, Simon odjednom shvati da osjeća neobičnu studen. Podigavši pogled, spazi kako je nebo nad Jao e-Tinukai'ijem potamnijelo, poprimivši tmurniju boju. Povjetarac je bio hladniji nego što ga je ikad prije osjetio.

Ljeto iščezava, pomisli i ponovno se preplaši. Mislim da ga više nikad neće vratiti.

Odjednom njegova beznačajna srdžba prema Sithama ispari, a njega obuzme velika, teška žalost za njima. Čega god da je tu bilo, bilo je i ljepote neviđene otkako je svijet bio mlad, dugo očuvane od smrtonosnog mraza vremena. Sada su se zidovi rušili pred jakim, zimskim vjetrom. Mnoge izvanredne stvari možda propadnu u nepovrat.

Pohitao je riječnom obalom prema Jirikijevoj kući.

Putovanje iz Jao e-Tinukai'ija Simonu je prošlo brzo, maglovito i nepostojano poput sna. Aditu je pjevala na jeziku svoje obitelji, a Simon ju je čvrsto držao za ruku dok je šuma treperila i mijenjala se oko njih. Izašli su iz svježeg, sivomodrog neba u same ralje zime, koja je ležala u zasjedi poput gladne zvijeri.

Snijeg je pokrio šumsko tlo, gunjem tako debelim i hladnim da se Simonu bilo teško sjetiti kako sam Jao e-Tinukai'i nije bio prekriven, da se na tom drevnom mjestu zima još držala na odmak: tu, izvančarobnog prstena Zida'va, djelo Kralja Oluje bilo je jezovito stvarno. Ali sada, shvatio je, čak je i taj prsten slomljen. Krv se prolila u samom srcu ljeta.

Hodali su cijelog jutra i u rano poslijepodne, postupno ostavljajući najgušći dio šume i primičući se njezinu rubu. Aditu je odgovorila na nekoliko Simonovih pitanja, ali nijedno nije imalo snage za govor, kao da je na grozomornoj studeni uvela naklonost koja je nekada cvjetala između njih. Koliko god mu je nelagode često stvarala njezina prisustnost, Simon je ipak bio ožalošćen, ali svijet se nekako promijenio i on se više nije imao snage opirati. Pustio je da ga zima preplavi poput sna i nije razmišljao.

Hodali su nekoliko sati pokraj brze rijeke, slijedeći je sve dok nisu stigli do duge, blage padine. Pred njima je ležala široka površina vode, siva i tajnovita poput alkemičarove zdjele. Sjenovit, drvećem prekriven brijeg stršio je iz nje poput tamnog tučka.

"Ono je tvoje odredište, Seomane", naglo će Aditu. "Ono je Sesuad'ra." "Kamen oprostaja?" Aditu kimne. "Stijena odlaska."

Kada je napokon svojim očima ugledao stijenu koja je do sada bila samo običan pojam, Simon se osjećao kao da je iz jednog sna stupio u drugi. "Ali kako ću dotamo? Zar moram plivati?"

Aditu ne reče ništa, već ga povede niz obronak tamo gdje je rijeka utjecala u veliku vodu, slijevajući se preko kamenja uz tutnjavu.

Nedaleko odatle uz obalu, podalje od riječnog nabujalog toka, mali, srebrni čamac zibao se na sidru. "Jednom u svakih stotinjak zima," reče ona, "kad su kiše posebno jake, zemlja oko Sesuad're poplavi - iako je ovo zasigurno prvi put da se to dogodilo dok je Reniku, Ljetna svjetiljka, bila na nebu." Okrenula se, odbijajući podijeliti misli ispisane na njezinu licu tako da ih je čak i smrtnik mogao razumjeti. "Držimo ove hiyan-ha - ovečamce - ovdje i tamo, tako da Sesuad'ra nije nedostižna onima koji je pozele posjetiti." Simon položi ruke na mali čamac, osjetivši glatki sastav drveta pod svojim prstima. Veslo od istog srebrnastog materijala ležalo je u čamcu. "I sigurna si da moram ići tamo?" upita, odjednom ne želeći reći zbogom. Aditu kimne. "Da, Seomane." Skinula je zavežljaj koji je nosila na ramenu i dodala mu ga. "Ovo je za tebe - ne," ispravila se, "ne za tebe. Za tebe da odneseš svojem princu Jošui, od Amerasu. Rekla je kako vjeruje da će on znati što s time - ako ne sada, a onda uskoro." "Amerasu? Ona je to poslala...?"

Aditu metne ruku na njegov obraz. "Ne zapravo, Seomane. Prva me Pramajka zamolila da to odnesem ako tvoje zatvorenštvo ne završi. Budući da si oslobođen, dajem ga tebi." Pomilovala mu je lice. "Drago mi je zbog tebe što si slobodan. Boljelo me vidjeti te onako nesretnog. Bilo je dobro upoznati te - rijetkost." Nagnula se i poljubila ga. Unatoč svemu što se dogodilo, ipak je osjetio ubrzanje srca kad su njezina usta dotakla njegova. Usne su joj bile tople i suhe i imale okus metvice.

Aditu korakne natrag. "Zbogom, Seomane. Sada se moram vratiti i tugovati."

Prije nego što je uspio podignuti ruku da joj mahne, okrenula se i nestala među drvećem. Gledao je za njom nekoliko časaka, tražeći trag njezine vitke prilike, ali ona je otišla. Okrenuo se i uzvrao u mali čamac te položio vreću koju mu je dala na dno trupa. Bila je prilično teška, ali bio je previše umoran i bolna srca da bi makar pogledao što se nalazilo u njoj. Pomislio je kako bi bilo spokojno usnuti tu u čamcu, na rubu velike šume. Kakav bi bio blagoslov spavati i ne probuditi se godinu dana. Umjesto toga, podigao je veslo i odgurnuo se na mirnu vodu.

Simon je plakao, nesposoban za govor. Napokon, kad su suze presušile, spustio je čovječuljka na tlo. "Binabik", reče, promukla glasa. "O, Binabik. Kakve sam strahote vidio."

"Ne sada, Simone, ne sada." Trol ga čvrsto primi za ruku. "Hajde. Popni se na brdo. Tamo su se dale zapaliti vatre i siguran sam da se nešto kuha. Dodi."

Čovječuljak ga povede. Gomila poznatih ljudi pođe za njima, razgovarajući i smijući se. Plamenovi baklji siktali su pod rijetkim pahuljama snijega, a iskre se dizale u nebo rojeći se i blijedeći. Uskoro netko od njih počne pjesmu. Bio je to ugodan, domaći zvuk. Dok se tama spuštala na potopljenu dolinu, umiljat, jasan glas uzdigne se kroz drveće i odjekne iznad crne vode.

Poslijepodne je minulo i nastavila se duboka svježina večeri. Dok je Simon plutao prema rastućoj sjeni Sesuad're, osjetio je kako ga obavlja tišina zimskog svijeta, sve dok nije pomislio da je možda jedini živi, pokretljivi stvor na licu Osten Arda.

Dugo nije opazio da su pred njim na sumračnoj obali skakutale baklje. Kad ih je napokon ugledao, već je bio dovoljno blizu da čuje glasove. Ruke mu bijahu hladne i obamrle. Osjećao je da više nema snage veslati, ali se uspio odgurnuti posljednjih nekoliko zamaha, sve dok krupna prilika - Sludig? - nije pljuskajući zagazila u vodu s kamenog ruba i privukla ga na obalu. Podigli su ga iz čamca i napola iznijeli na kopno, a onda okružili vojskom bakljama obasjanih, nasmijanih lica. Činila su se poznata, ali ponovno ga je obuzelo čuvstvo sna. Tek kad je ugledao najmanju priliku, sjetio se gdje je. Posrnuo je naprijed i podigao Binabika u zagrljaj, plačući bez stida.

"Prijatelju Simone!" nasmije se Binabik, tapšajući ga po leđima svojim malim rukama. "Qinkipa je dobra! O, sreće! O, velike sreće! Od dana kad sam se našao ovamo stići, umalo sam izgubio nadu da ću te ikad više vidjeti."

LJUDI

ERKVNLANĐANI

Barnaba - crkvenjak kapele u Visotvrđi

Breyugar - grof od Westfolda, gradski satnik Visotvrde pod Elijom

Colmund - Camarisov štitonoša, poslije barun od Rodstanbvja

Deornoth, sir - Jošuin vitez, ponekad zvan "Prinčeva desna ruka"

Eahlstan Fiskerne - Kralj Ribar, prvi erkvnlanski gospodar Visotvrde

Elija - Veliki kralj, stariji sin Svijetlog Ivana, Jošuin brat

Ethelbearn - vojnik, Simonov suputnik na putovanju iz Naglimunda

Fengbald - grof od Falshirea

Gamwold - vojnik umro u nornskom napadu u šumi Aldheorte

Godwig - barun od Cellodshirea

Grimmric - vojnik, Simonov suputnik na putu iz Naglimunda

Guthvvulf - grof od Utanveata, pristav Velikoga kralja

Haestan - naglimundski vojnik, Simonov suputnik

Helfcen, otac - kancelar Visotvrde

Helmfest - vojnik, pripadnik skupine koja je pobjegla iz Naglimunda

Hepziba - dvorska sobarica

Inch - nadglednik talionice, nekoć pomoćnik doktora Morgenesa

Ivan - kralj Ivan Prosvjetitelj, Veliki kralj

Jack Mundwode - legendarni šumski razbojnik

Jaela - dvorska sobarica

Jakov - dvorski svjećar

Jelda - žena iz Falshirea, bespravna stanarica Gadrinsetta

Jeremija - svjećarev šegrt

Jošua - princ, Ivanov mladi sin, gospodar Naglimunda, zvan "Jednoruki"

Judita - kuharica i nadglednica kuhinje

Konjušar Šem - dvorski konjušar

Langrian - hoderundski redovnik

Lelet - Miriamelina sluškinja

Malahija - jedno od Miriamelinih lažnih imena

Marja - jedno od Miriamelinih lažnih imena Medvjed Ruben - dvorski kovač Miriamele - princeza, Elijino jedino dijete

Morgenes, doktor - nositelj Pergamene, dvorski liječnik kralja Ivana, Simonov prijatelj
Nadglednik perača posuđa - Simonov gospodar u Visotvdi
Osgal - član Mundwodove legendarne bande
Ostrael - naglimundski kopljanik, sin Firsframa iz Runchestera
Rahela - nadzornica sobarica, zvana Zmajevna
Sangfugol - Jošuin svirač harfe
Sara - dvorska sobarica
Simon - dvorski perač posuđa, nakon rođenja nazvan Seoman
Strangveard, otac - arhivar Naglimunda
Šarko - luda (pravo ime: Cruinh)

HERNVSTIRCI

Amoran - hernvstirski glazbenik
Bagba - bog stoke
Brvnioch od Nebesa - bog neba
Cadrach-ec-Crannhyr, brat - redovnik neodređenog reda
Craobhan - stari vitez, savjetnik kralja Llutha
Cuamh Zemljin Pas - hernvstirski bog zemlje, zaštitnik rudara
Eolair - grof od Nad Mullacha, izaslanik kralja Llutha
Gealsgiath - brodski kapetan, zvan Stari
Gwythinn - princ, Lluthov sin, Maegwinin polubrat
Hern - osnivač Hernvstira
Inahvren - Lluthova treća žena
Lluth-ubh-Llythinn - kralj Hernvstiraca
Maegwin - princeza, Lluthova kći, Gwythinova polusestra
Mircha - božica kiše, Brvniochova žena
Mullachijci - stanovnici Eolairova posjeda, Nad Mullacha
Murhagh Jednoruki - bog
Rhvnn od Kazana - bog
Sinnach - princ, ratni vođa bitke kod Ach Samratha, također bio na Knocku

RIAAERŽANI

Einskaldir - rimerški vojni starješina Elvrit - prvi ostenardski kralj Rimeržana Ende - dijete u Skodinoj kući Fingil - kralj, prvi gospodar Visotvde, Krvavi kralj Gutrun - vojvotkinja od Elvritshalle, Isgrimnurova žena, Isornova majka Hengfisk - hoderundski svećenik Hjeldin - kralj, Fingilov sin, Ludi kralj
Ingen Jegger - Crni Rimeržanin, gospodar nornskih lovačkih pasa Isbeorn - Isgrimnurov otac, prvi rimerški vojvoda pod Ivanom, također pseudonim njegova sina
Isgrimnur - vojvoda od Elvritshalle, Gutrunin muž Isorn - Isgrimnurov i Gutrunin sin Jarnauga - nositelj Pergamene iz Tungoldvra
Nisse - (Nisses) Hjeldinov svećenik i pomoćnik, autor djela Du Svardenvyrd
Skali - poglavar Kaldskrvka, zvan Oštronosi
Skendi - svetac, osnivač samostana
Škodi - mlada Rimeržanka u Grinsabvju
Sludig - mladi vojnik, Simonov suputnik
Storfot - poglavar Vestvennbvja
Tonnrud - poglavar Skoggevjia, stric vojvotkinje Gutrun
Udun - drevni bog neba

NABBANCI

Anitullas - bivši car
Antippa, gospa - kći Leobardisa i Nesselante
Ardrivis - posljednji car, Camarisov stric
Aspitis Preves - grof Drina i Eadne
Benidrivine - nabbanska plemenitaška kuća, vodomarski grb
Benigaris - knez Nabbana, sin Leobardisa i Nesselante

Camaris-sa-Vinita - Leobardisov brat, prijatelj Svijetlog Ivana
Clavean - nabbanska plemenitaška kuća, pelikanski grb
Claves - bivši car
Crexis Jarac - bivši car
Dinivan - tajnik lektora Ranessina
668
Tad Williams
Domitis - biskup katedrale Svetog Sutrina u Erchesteru
Elizia - majka Usiresova
Emettin - legendarni vitez
Fluiren, sir - slavni Ivanov vitez iz obešćasćene kuće Sulian
Hvliisa - Miriamelina pokojna majka, Elijina žena, Nessalantina sestra
Ingadarine - plemenitaška obitelj, kućni grb albatros
Larexes III. - bivši lektor Majke Crkve
Leobardis - knez Nabbana, otac Benigarisa, Varellana i Antippe
Nessalanta - kneginja Nabbana, Benigarisova majka, Miriamelina tetka
Nevlin - Septesov suputnik
Nuanni - (Nuannis) drevni nabbanski bog mora
Pilipa, sveta - plemkinja iz Knjige Aedonove, zvana Pilipa od Otoka
Prevan - plemenitaška obitelj, kućni grb orao štektavac (oker i crno)
Prvrates, otac - svećenik, alkemičar, čarobnjak, Elijin savjetnik
Ranessin, lektor - (rođen kao Oswine od Stanshirea, Erkvnladanin), poglavar Crkve
Rhiappa - svetica, zvana Rijapa u Erkvnlandu
Rovalles - Septesov suputnik
Septes - redovnik iz samostana blizu jezera Myrme
Sulis, knez - kralj Čaplja Visotvrde, ponekad znan pod imenom Sulis Odmetnik: nabbanski plemić, osnivač Sulijske kuće čiji je najpoznatiji potomak sir Fluiren
Thures - Aspitisov mladi paž
Tivagaris - prvi car
Usires Aedon - Sin Božji u aedonitskoj vjeri
Velligis – eskritor

SITHE

Aditu - kći Likimeve i Shima'onarija, Jirikijeva sestra
Amerasu (v'Senditu no'e-Sa'onserei) - majka Inelukija i Hakatrija, Jirikijeva prabaka, također znana pod imenom Amerasu U-Brodu-
Rođena i Prva Pramac
An'nai - Jirikijev poručnik, pratilac u lovu Dijete Vjetra - lik iz Adituine pjesme
Gospa Srebrna Maska i Gospodar Crvene Oči - Skodina imena za Utuk'ku i Inelukija
Hakatri - Inelukijev stariji brat, teško ga je ranio zmaj Hidohebhi, nestao na Zapad
Ineluki - princ, sad Kralj Oluje
Ivu'unigato - erlski kralj, Inelukijev otac
Jiriki (i-Sa'onserei) - princ, sin Shima'onarija i Likimeve
Khendreja'aro - Jirikijev ujak
Kiushapo - suputnik Simona i Jirikija na putu za Urmsheim
Likimeva - kraljica Djece Zore, gospodarica Kuće Godišnjeg plesa
Mave'sa - sithska žena
Mezumiiru - sithsko ime Sedde (božice Mjeseca)
Nebeski Pjevač - lik iz Adituine pjesme
Nenais'u - sithska žena iz An'naijeve pjesme, živjela je u Enki-e-Shao'saye
Nositelj Svjetiljke - lik iz Adituine pjesme
Osluškiivač Kamena - lik iz Adituine pjesme
Pjesma Oblaka - lik iz Adituine pjesme
Rođeni u Vrtu - svi oni čiji korijeni dopiru do Venvha Do'sae, takozvanog Vrt
Senditu - Amerasuina majka
Shima'onari - kralj Zida'va, gospodar Jao e-Tinukai'ija Sijandi - suputnik Simona i Jirikija na putu za Urmsheim Utuk'ku (Seyt-Hamakha) - kraljica Norna, gospodarica Nakkige Vindaomevo Izrađivač Strijela - drevni sithski izrađivač strijela iz Tumet'aija Vrbina

prut - ime koje je Aditu nadjenula Jirikiju Zečica - ime koje je Jiriki nadjenao Aditu Žena s Mrežom - lik iz Adituine pjesme (vjerojatno Mezumiiru)

QANUCI

Binabik - (Binbiniqegabenik) Ookequkov šegrt, Simonov prijatelj
Chukku - legendarni trolski junak
Kikkasut - kralj ptica, Seddin muž
Lingit - legendarni sin Seddin, otac Qanuca i ljudi
Makuhkuva - qanučka božica lavine
Morag Slijepi - bog Smrti
Nunuika - Lovkinja
Ookequk - pjevač plemena Mintahog, Binabikov učitelj
Qangolik - Zazivač Duhova
Qinkipa od Snjegova - božica snijega i hladnoće Sedda - božica Mjeseca, Kikkasutova žena
Sisqi - (Sisqinanamook) najmlađa kći Pastira i Lovkinje, Binabikova zaručnica
Snenneq - vođa stada Nižeg Chugika, član Sisqine družine
Uammannaq - Pastir
Yana - legendarna kći Seddina, majka Sitha

THRITHINŽANI

Blehmunt - poglavica kojeg je Fikolmij ubio kako bi postao poglavar Marke Klan Mehrdon - Vorzhevin klan (Pastuhov klan)
Fikolmij - Vorzhevin otac, poglavar Marke klana Mehrdona i svih Visokih Thrithinga
Hotvig - čuvar visočja Visokih Thrithinga
Hvara - Vorzhevina mlada sestra
Kunret - Visoki Thrithinžanin
Ozhbern - Visoki Thrithinžanin
Četveronožni - pojavljuje se u thrithinškim kletvama (odnosi se na Pastuha)
Travnati Gromovnik - pojavljuje se u thrithinškim kletvama (odnosi se na Pastuha)
Utvart - Thrithinžanin koji se htio oženiti Vorzhevom Vorzheva - Jošuina družica, kći thrithinškog poglavara
VVRANJANI

Ona Koja Čeka Da Sve Povede Natrag - wranjanska božica smrti
Ona Koja Je Rodila Čovječanstvo - božica
Onaj Koji Savija Drveće - vvranjanski bog vremena
Onaj Koji Uvijek Kroči Pijeskom - wranjanski bog
Oni Koji Dišu Tamu - vvranjanski bogovi
Oni Koji Gledaju i Oblikuju - vvranjanski bogovi
Starina Mogahib - starješina Wranjana
Roahog Grinčar - starješina Wranjana
Tiamak - učenjak, dopisuje se s Morgenesom
Tugumak - Tiamakov otac

PERDRUINJANI

Alespo - Streaweov sluga
Ceallio - vratar krčme Filipina zdjela
Charvstra - Ksorastrina nećaka, krčmarica Pilipine zdjele
Ksorastra - vlasnica Pilipine zdjele
Lenti - Streaweov sluga, poznat pod imenom "Avi Stetto"
Middastri - trgovac, Tiamakov prijatelj
Sinetriz - brodara koji živi na obali iznad Wrana
Streawe, grof - gospodar Ansis Pelippea i cijelog Perdruina
Tallistro, sir - Ivanov vitez Velikog stola

OSTALI

Gan Itai - Niskia, pjevačica kilpama na Oblaku Eadne Honsa - mala Hyrka, jedno od Skodine djece Imai-an - podzemljaš Mršni - žitelj Olujnog vrha
Ruvan Ve - također znan kao Ruvan Navigator, doveo je Tinukeda'va (i druge) u Osten Ard Sho-vennae - podzemljaš Vren - mali Hyrka
Yis-fidri - podzemljaš, Yis-hadrin suprug, čuvar Dvorane crteža Yis-hadra - podzemljašica, Yis-fidrijeva žena, čuvarica Dvorane crteža

MJESTA

Abaingeat - hernystirska trgovačka luka, na ušću rijeke Barraillean
Aldheorte - velika šuma koja pokriva većinu srednjeg Osten Arda
Anitullejska cesta - glavna cesta koja vodi u Nabban s istoka, kroz Commeiš-ku dolinu
Ansis Pelippe - glavni i najveći grad Perdruina
Asu'a Koja Gleda Na Istok - sithsko ime za Visotvđu
Bacea-sa-Repra - lučki grad na sjevernoj obali Nabvana, u Emettinškom zaljevu; znači "riječno ušće"
Banipha-sha-ze - Dvorana crteža u Mezutu'i
Baraillean - rijeka na granici Hernystira i Erkvnlada; zvana Zelengaz u Erkvnladu
Bellidan - nabbanski grad na Anitullejskoj cesti u Commeiškoj dolini Bijeli put - cesta uz sjeverni rub šume Aldheorte u Bijeloj pustoši Cellodshire - erkvnladska barunija zapadno od Glenivventa Chidsik Ub Lingit - qanučka Kuća Pretka, na Mintahoqu u Yiqanucu Commeiška dolina - ulaz u Nabban Crannhvr - zazidani grad na hernvstirskoj obali Crveni dupin - krčma u Ansis Pelippeu
Da'ai Chikiza - Drvo Raspjevanih Vjetрова, napušteni sithski grad na istočnoj strani Gorošljema u Aldheorte
Dillathi - bregovita krajina Hernvstira, jugozapadno od Hernvsadharca Dolina Hasu - dolina na istočnim granicama Erkvnlada
Drina - bivša barunija Devasallesa koju je Aspitisu Prevesu darovao Beni-garis
Dvorana crteža - podzemljaška odaja sa zemljovidima i kartama zabilježenim u kamenu
Emettinški zaljev - zaljev sjeverno od Nabvana
Enki-e-Shao'saye - sithski Ljetni grad istočno od Aldheorte, davno uništen Feluwelt - thrithinški naziv za dio sjevernih livada u sjeni Aldheorte Firannoški zaljev - zaljev južno od Nabvana, gdje se nalaze Južni otoci
Gadrinsett - bespravno osnovan grad blizu spajanja Steffloda i Ymstrecca, naseljen izbjeglicama iz Erkvnlada
Granis Sacrana - grad u nabbanskoj Commeiškoj dolini Gratuvas - rimersgardska rijeka koja teče pokraj Elvritshalle Grenamman - južni otok pokraj rta Nabvana Grinsabv - grad na Bijeloj pustoši sjeverno od Aldheorte Hewenshire - sjeverni erkvnladski grad zapadno od Naglimunda
Hikehikavo - napušteni podzemljaški grad pod gorjem Vestivegg u Rimmer-sgardu, također jedan od Devet sithskih gradova
Huelheim - legendarna zemlja mrtvih u staroj rimersgardskoj vjeri
Jao e-Tinukai'i - Brod na oceanu drveća, jedina preživjela sithska naseobina u Aldheorte
Jezero Clodu - nabbansko jezero, poprište Bitke Jezerskih zemalja, Thrithin-škog rata
Jezero Eadne - nabbansko jezero, dio lenskog posjeda obitelji Prevan
Jezero Myrme - nabbansko jezero
Jhina-T'senei - jedan od Devet sithskih gradova, sada na dnu oceana
Katakombe Zae-y'miritha - špilje koje su naizgled sagradili ili preinčili podzemljaši Kemen tari - jedan od Devet sithskih gradova, naizgled u Warinstenu ili blizu njega
Khandia - mitsko drevno carstvo na dalekom jugu Kwanitupul - veliki grad na rubu Wrana Lukobran - stjenoviti rt u perdruinškom
Ansis Pelippeu Mali Nos - također znan kao Yamok, planina u Yiqanucu gdje su poginuli
Binabikovi roditelji Mezutu'a - podzemljašima okupiran grad pod gorjem Grianspog u Hernvstiru, jedan od Devet sithskih gradova Mjesto jeke - sveto mjesto na Mintahoqu Mjesto svjedoka - arena u Mezutu'i gdje stoji Khotina
Modro blatno jezero - jezero u istočnom podnožju Trolfella, ljetni dom Qa-nuca
Naarved - rimersgardski grad
Nakkiga - Krinka od suza, uništeni nornski grad pokraj Olujnog vrha, također novoizgrađen nornski grad u planini. Stara verzija bila je jedan od Devet gradova Olujni vrh - planinski dom Norna, Sturmrspek za Rimeržane, također zvan Nakkiga
Pernata jegulja - krčma u Vinitti Pilipina zdjela - svratiste u Kvvanitupulu
Ponor Ogohak - duboka provalija na Mintahoqu gdje se pogubljuju zločinci Prolaz vodoskoka - slikovito mjesto u Nabbanu Re
Suri'eni - sithski naziv za rijeku koja teče kroz Shisae'ron Sancellan Aedonitis - lektorova palača i središte aedonitske crkve Sancellan
Mahistrevis - bivša carska palača, sada palača nabbanskog kneza Sancellinski brijeg - najveće brdo u Nabbanu, mjesto gdje se nalaze oba Sancellana
Seoski Lug - Tiamakovo rodno selo u Wranu Sesuad'ra - Kamen oproštaja, mjesto rastanka Sitha i Norna Shao Irigu - sithski naziv za Vrata ljeta

Shisae'ron - sithsko ime za jugozapadno carstvo šume Aldheorte Skoggey - rimmersgardska utvrda, dom poglavara Tonnruda
Sovebek - napušteni grad u Bijeloj pustoši, istočno od samostana svetog Sken-dija
Stara tumet'aiska cesta - cesta koja ide na jug preko Bijele pustoši od drevnih ruševina Tumet'aija
Stefflod - rijeka koja teče pokraj i unutar granica Aldheorte, spaja se s Ymstreccom
Teligure - grad vinogradara u sjevernom Nabbanu
Tumet'ai - sjeverni sithski grad, zakopan pod ledom istočno od Yiqanuca, jedan od Devet sithskih gradova
Umstrejha - thrithinško ime za Ymstreccu Urmsheim - zmaj-planina sjeverno od Bijele pustoši Utanveat - grofovija u sjeverozapadnom Erkvnlantu
Venvha Do'sae - Vrt, legendarni dom Zida'va (Sitha), Hikeda'va (Norna) i Tinukeda'va (podzemljaša i Niskia)
Vihyuyaq - qanučko ime za Olujni vrh
Vinitta - južni otok, rodno mjesto Camarisa i kuće Benidrivine
Vrata kiša - ulaz u Jao e-Tinukai'i
Vrata ljeta - ulaz u Jao e-Tinukai'i, također zvan Shao Irigu
Vrt Koji Je Nestao - Venvha Do'sae
Warinsten - otok uz obalu Erkvnlanta, rodno mjesto kralja Ivana
Wulf-tvrđa - Guthwulfova utvrda u Utanveatu
Yijarjuk - qanučki naziv za Urmsheim
Yasira - sithsko mjesto sastanka u Jao e-Tinukai'iju
Ymstrecca - rijeka koja teče od zapada na istok kroz Erkvnlant i Visoke Thrithinge

STVOROVI

Atarin - Camarisov konj
Bukken - rimmersgardsko ime za kopače; također zvane Boghanik (Qanuc)
Crvenooki -jedan od Tiamakovih golubova
Čopor Olujnog vrha - nornski lovački psi
Divovi - velika, krznena, čovjekolika stvorenja
Ghanti - gadna, ljušturasta, naoko čuvstvena wranska fauna
Hidohebbi - Crni Crv, majka Shurakaija i Igjarjuka, koju je posjekao Inelu-ki; zvana također Drochnathair (hernvstirski)
Hitra -jedna od Tiamakovih golubica Hunen - rimmersgardski naziv za divove
Igjarjuk - Ledeni Crv Urmsheima
Khaerukama'o Zlatni - zmaj, otac Hidohebbin
Kilpe - čovjekolika morska stvorenja
Kopači - mala, čovjekolika podzemna stvorenja
Medoljubac -jedan od Tiamakovih golubova
Mrljica -jedan od Tiamakovih golubova
Niku'a - glavni pas Ingena Jeggera
Oštra Pandža -jedan od Tiamakovih golubova
Doma - Simonova kobila
Qantaqa - Binabikova vučja družica
Rim - teretni konj
Shurakai - zmaj posječen pod Visotvrdom, čije kosti tvore Prijestolje od zma-jokosti
Vodenmuha - mali i neugodni močvarni kukac Vildalix - Deornothov konj, dobiven u okladi od Fikolmija Vinvafod - Jošuin konj, dobiven u okladi od Fikolmija

STVARI

Balada o lakoj Moiri - pjesma sumnjiva ukusa koju su pjevali Sangfugol i otac Strangveard
Bitka u Huhinka dolini - bitka između trolova i Rimeržana Bitka Jezerskih krajeva - središnja bitka Thrithinškog rata, vojevana na jezeru Clodu
Brzorast - začín
Citril - gorak, aromatičan korijen za žvakanje
Cintis - nabbanski novčić, jedna stotina zlatnog cara
Dan Odvagnuća - aedonitski dan posljednjeg suda i kraj smrtnog svijeta
Dani vatre - vjerojatno vrlo drevno razdoblje Osten Arda (neodrađeno ih

spominje Geloj) Drvo - Drvo Pogubljenja, na kojem je Usires bio naglavce obješen pred Yu-
venisovim hramom u Nabbanu, sad sveti simbol aedonitske vjere Du Svardenvvrd - gotovo mitska proroka Nissesova knjiga
Elizijina kapela - slavna kapela u crkvi Svetog Sutrina u Erchesteru En Semblis Aedonitis - slavna vjerska knjiga o filozofskim
temeljima aedonitske vjere i Usiresovu životu Gnjurac, Vidra - vvrnjanska imena za zvijezde
Hernova djeca - podzemljaško ime za Hernvstirce
Ilenit - skupocjen, svjetlucavi metal
Indreju - Jirikijev mač od čudodrva
Jezerce - vjerojatno Svjedok u staroj Asu'i
Kangkang - qanučki napitak
Kraile - sithsko ime za sunčevo voće
Krhovina - Svjedok u Mezutu'i
Kvalnir - Isgrimnurov mač
Kuća Godišnjeg plesa - zapadnjački prijevod Jirikijeva obiteljskog imena
Kuka - zvijezda (vjerojatno ista kao sithski Luvasin štap)
Lažilist - cvjetna biljka
Ledena kuća - qanučko svetište, gdje se obavljaju obredi kako bi se osigurao dolazak proljeća
Lomača - svjedok u Hikehikavu
Lovačko vino - qanučki napitak (za posebne prilike i obično samo za žene)
Lutnjak - dugačka travka
Luvasin Štap - linija triju zvijezda na sjeveroistočnom dijelu neba u ranom juvenu
Maglena svjetiljka - Svjedok iz Tumat'ajja
Mansa Connovis - "molitva združivanja": vječana misa
Mezumiirina mreža - zvjezdano jato; za Qanuce: Seddina ponjava
Minnevar - željezni mač kralja Fingila, naslijeđen kroz lozu Elvrita
Minog - jestiva biljka sa širokim lišćem, porijeklom iz Wrana
Naidel - Jošuin mač
Navigatorova djeca - ime koje su Tinukeda'va nadjenuli sebi
Oblak Eadne - brod Aspitisa Prevesa
Obred Oživljavanja - qanučki ritual koji se izvodi u Ledenoj kući kako bi se osigurao dolazak proljeća
Oinduth - Hernovo crno koplje
Osvajač - igra s kockama, popularna u vojničkim krugovima
Pedeset obitelji - nabbanske plemićke kuće
Pješčana palma - močvarno stablo
Posljednji dan Zime - dan u Yiqanucu kad se izvodi Obred Oživljavanja
Putnikova nagrada - popularna vrsta piva
Raspjevana harfa - Svjedok u Nakkigi, u Velikom zdencu
Reniku, Ljetna svjetiljka - sithsko ime za zvijezdu koja označava kraj ljeta
Rhvnov kotao - hernvstirsko zvono koje poziva na borbu
Riječna jabuka - močvarno voće
Shent - sithska igra, navodno potječe iz Venvha Do'sae
Sotfengsel - Elvritov slavni brod, pokopan u Skipphavvenu
Srebrndrvo - najomiljenije drvo sithskih graditelja
Svetkovina vjetrova - wranjanska proslava
Svjetiljka - zvijezda (vjerojatno ista kao sithska Reniku)
Stijena rastanka - hernvstirska pjesma o Kamenu oprostaja
Stup i Drvo - znak Majke Crkve
Svjetloklin - mač Svijetlog Ivana, koji sadrži jedan čavao iz Drveta i kost prsta svetog Eahlstana Fiskernea
Šest Pjesama Uljudnog Zahtjeva - sithski obred
Ti-tuno - slavni sithski rog
Trn - zvjezdani Camarisov mač
Tuga - mač od željeza i čudodrva koji je iskovao Ineluki, Elijin dar. Za Sithe: Jingizu
Vepar i Koplja - znak Guthwulfa od Utanveata
Veliki stol - skup vitezova i junaka kralja Ivana
Zvjezdani pupoljci - malo bijelo cvijeće
Žuti korijen - obična biljka od koje se u Wranu (i drugdje na jugu) sprema čaj
Kosti - Binabikovo sredstvo za proricanje. Među uzorcima se nalaze: Beskrila Ptica Riba Kopljarica Zasjenjeni Put Baklja u Špilji
Jogunasti Ovan Oblaci u Klancu Crni Ponor Razmotana Strijela Kamenj Krug

Praznici

2. fejever - Sviječnica 25. mariš - Elizijino 1. avrel - Dan luda 30. avrel - Kamena noć 1. maja - Belthainnovo
23. juven - Ivanje
15. tijagar - Dan sv. Sutrina 1. anitul - Hlafovo
20. septander - Dan sv. Granisa 30. oktander - Paklena noć
1. novander - Dan duša
21. dekander - Dan sv. Tunatha
24. dekander-Aedonovo

Mjeseci

jonever, fejever, mariš, avrel, maja, juven, tijagar, anitul, septander, oktander, novander, dekander
Dani u tjednu
nedjelja, mjesečnik, tiasnik, udunik, drornik, frejnik, satrinik

VODIČ ZA IZGOVOR

ERKVNLANDSKI

Erkvnlandska imena dijele se na dva tipa, stari erkvnlandski (S.E.) i wa-rinstenski. Ona imena koja su temeljena na jeziku Ivanova rodnog otoka Wa-rinstena (većinom imena dvorske služinčadi ili Ivanove najbliže obitelji) predstavljena su kao varijante biblijskih imena (Elija - Elija, Ebeka - Rebeka, itd.) Stara erkvnlandska imena izgovaraju se prema engleskom, osim u sljedećim iznimkama:
a - je uvijek dugo a ae -je uvijek "ej" c - je uvijek "k"
e - dugo e, osim na kraju imena, kad se izgovara oštrije, npr. Hruse - "Ruže" ea - zvuči kao dugo, stražnje a, osim na početku riječi, kad ima istu vrijednost kao i ae
g - je uvijek "g" h - je uvijek "h" i - je uvijek kratko "i" y-je uvijek "dž" o - dugo o u - uvijek "u"

HERNVSTIRSKI

Hernvstirska imena i riječi izgovaraju se također prema engleskom, osim u sljedećim slučajevima:
th - je uvijek meko "d"
eh - teško, guturalno "h" (kao u škotskom loch)
y -yr izgovara se "ir",ye kao "aj"
h - ne izgovara se osim na početku riječi
e - "ej"
U - izgovara se kao da je samo jedno 1: Lluth = Luth

RIMMERSPAKK

Imena i riječi u rimmerspakku razlikuju se od izgovora S.E. u sljedećim iznimkama:
j - izgovara se kao "j": Jarnauga, Hjeldin (h se ovdje jedvačuje)
ei - izgovara se "ai"
e - izgovara se kao dugo "i"
6 - izgovara se kao dugo "u"
au - izgovara se "au"

NABBANSKI

Nabbanski jezik drži se, u osnovi, pravila romanskih jezika, tj. samoglasnici se izgovarajučisto, "a-e-i-o-u", uz nekoliko iznimaka.
i - većina imena ima naglasak na predzadnjem slogu: Ben-i-GAR-is. Kad taj slog sadrži u sebi i, ono postaje dugo (Ardrivis: Ar-DRII-vis), ako ne stoji ispred dvostrukog suglasnika (Antippa: An-TIP-pa)
e - na kraju imena, es se izgovara "iiz": Gelles - Geliiz
b - izgovara se kao "aj"

QANUČKI

Trolski jezik se znatno razlikuje od drugih ljudskih jezika. Postoje tri različita zvuka "k", označena slovima c, q i k. Jedina razlika primjetljiva ne-qa-nučkim govornicima je kliktaivi zvuk koji se pojavljuje u q, ali kod početnika se ne ohrabruje pokušaj izgovaranja. Za naše svrhe, sva tri znaka zvučat će kao "k". Također, qanučko u izgovara se kao a. Druge interpretacije ovise očitatelju, ali nećete pogriješiti ako izgovarate fonetski.

SITHSKI

Više od jezika Yiqanuca, jezik Zida'va gotovo je neizgovorljiv neu-vježbanim jezicima, tako da ga se najlakše prihvaća fonetski, budući da je mogućnost da nekog od nas procijeni pravi stručnjak vrlo mala (ali ne i nepostojeća, kako je Binabik naučio). Sljedeća pravila ipak se mogu primijeniti:

i - kad je prvi samoglasnik, izgovara se kao kratko i. Kad se nade kasnije u riječi, osobito na kraju, izgovara se kao dugo i: Jiriki - Ji-Rii-kii

ai - izgovara se "aj"

' (apostrof) - predstavlja kliktaivi zvuk i smrtničitatelji ne bi ga trebali izgovarati.

OSOBITA IAAENA

Geloy - porijeklo joj je nepoznato, pa tako i izvor njezina imena. Može se izgovarati 'Da-LO-ii' ili 'Da-LOJ'. Oboje je ispravno.

Ingen Jegger - On je Crni Rimeržanin i "J" u Jegger izgovara se "dž"

Miriamle - premda rođena na erkvnlanskom dvoru, ime joj je na-bbansko, ali je razvilo nečekivan izgovor - možda zbog nekog obiteljskog utjecaja ili dvojakog naslijeđa - tako da se izgovara "Mi-ri-a-MEL"

Vorzheva - porijeklom s Thrithinga, njezino ime se izgovara "Vor-ŽE-va"

RIJECI I IZRAZI

HERNVSTIRSKI

Domhaini - "podzemljaši" Goirach - "lud" ili "divlji" Isgbahta - "ribarskičamac" Sithi - "Mirni"

NABBANSKI

Duos Onenpondensis, Feata Vorum Lexeran! - "Bože Svemogući, neka bude po Tvom zakonu!"

Duos wulstei - "dao Bog"

En Semblis Aedonitis - "U liku Aedona"

Eskritor - "pisac": jedan iz grupe savjetnika lektora

Lektor - "govornik": poglavar Crkve

Sa Asdridan Condiqilles - "Osvajačeva zvijezda"

Veir Maynis - "Veliko zelenilo", ocean

PERDRUINSKI

Avi stetto - "Imam nož." Ohe, vo stetto - "Da, ima nož."

QANUČKI

Aia - "natrag" (Hinik Aia = vrati se)

Boghanik - "kopači" (Bukken)

Chash - "točno" ili "istinito"

Chok - "trči"

Crokhok - "Rimeržanin"

Croohokuq - množina od Croohok - "Rimeržani"

Guyop - "hvala"

Hinik-"idi" ili "odlazi"

Mosoq - "pronađi"

Muqang - "dosta"

Nihut - "napad"

Ninit - "dodi"

Sosa - "dodi" (imperativ)

Ummu - "sad"

Utku - "nizinci"

RIMMERSPAKK

Dverning - "podzemljaš"
Gjal es, kunden! - grubo "Ostavite to, djeco!"
Haja - "da"
Halad, kunde! - "Stani, dijete!"
Kunde-manne - "čovjek-dijete"
Rimmersmanne - "Rimeržanin"
Vaer - "čuvaj se"
Vjer sommen marroven - "Mi smo prijatelji."

SITHSKI (I NORNSKI)

Ai, Nakkiga, o'do 'tke stazho - (nornski) "Ah, Nakkigo, iznevjerio sam te."
Asu'a - "Gledajući na istok"
Hivanha - "čamci hodočašća"
Hikeda'ya - "Djeca Oblaka": Norni
Hikeda'vei - drugo lice množine "Hikeda'va" - "Vi Norni!"
Hikka - Nositelj
Isi-isi'ye-a Sudhoda'ya - "To je zaista smrtnik!"
J'asu pra-peroihin! - "Sramota na moju kuću."
Ras - izraz poštovanja, "gospodaru" ili "plemeniti"
Ruakha - "umirući"
S'hue - "gospodar"
Ske'-i - "stani"
Staja Ame - "Bijela strijela"
Sudhoda'ya - "Djeca Sumraka": smrtnici
Venyha s'anh! - "Tako mi Vrta!"
Yinva - (nornski) "dođi"
Zida'ya - "Djeca Zore": Sithe

Napomena: Ako vam se knjiga svidjela, kupite je. Time podržavate autore i izdavče. I tako omogućujete izlazak novih knjiga.

ibs@crostuff.net